

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

979 NUMARALI BOLU ŞER'İYYE
SİCİLİNİN XIX. YÜZYIL BOLU TARİHİNE
KATKILARI
(H.1295–1296/ M.1878–1879)

Işıl YURTIŞIĞI

Temmuz – 2009

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

979 NUMARALI BOLU ŞER'İYYE
SİCİLİNİN XIX. YÜZYIL BOLU TARİHİNE
KATKILARI
(H.1295–1296/ M.1878–1879)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Işıl YURTIŞIĞI

Danışman
Doç. Dr. Ayşe KAYAPINAR

Bolu– 2009

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Işıl YURTIŞIĞI'na ait “979 No’lu Bolu Şer’iyye Sicilinin XIX. Yüzyıl Bolu Tarihine Katkıları (H.1295–1296/ M.1878–1879)” adlı çalışma, jürimiz tarafından Tarih Anabilim/ Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.12.08.2009

Akademik Unvan ve Adı Soyadı

Üye :

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. Ayşe KAYAPINAR

Üye :

Prof. Dr. Gönül ÜLKER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ABSTRACT**The Contributions to the Bolu History by the 979th Cadi Register****Işıl YURTIŞIĞI****Master of Arts Thesis****Modern History****Supervisor: Doç. Dr. Ayşe KAYAPINAR**

Ottoman Empire takes a very significant place in Turkish history and culture. The most important judicial organ of this Turkic state which adopts Islamic law as judicial system is tribunal of cadi. These tribunals have left very important documentary about judicial, economic, law, military, administrative, and social institutions of Ottoman Empire behind in various periods. Court decisions in Ottoman Empire which places emphasis on supremacy of law were registered to the very day, its notarial dealings were registered by stating person, duration, and place as well. Owing to this accuracy, cadi records each is a very important source concerning conventional and economic life.

The basis of our thesis is the Bolu Cadi Register, plant numbered 979, available in the Presidency of National Library. Aforementioned registry consists of 49 folios and involves 175 documents which are composed of correspondences between administrative centre and provinces about all sorts of conventional and economic concerns and on various cases recorded at law. These correspondences have been typed in literary language of the period that they are chained.

The Bolu Cadi Register, plant numbered 979, which we have chosen as our subject of the study involves the court records litigated (1295–1296/ 1878–1879) in Bolu and its surrounding area. The reason of our particularly choosing this period is the insufficiency of the illuminating bibliography between these years with regard to Bolu. Dealing with this thesis we aimed to achieve new and important data in terms of Bolu and Ottoman history.

During the analysis of the register it is aimed to minimize failure first by reading the documents, then by dealing with regarded sources for misread or uncertain words. In substitution of the unreadable words, the words in the original text have been written and readable but uncertain words have been expressed with interrogation marks (?).

In part I of our thesis, the political history of Bolu from ancient history to republic period is clarified and to which civilizations it has become a host is mentioned. Besides canonical law, cadi courts and cadi registers are dealt with in detail. As for the part II we gave information about the administrative structure of Bolu. In part III we attempted to give illuminating data about the socio-economic and cultural life of Bolu and tried noting on this issue. Finally in part IV the transcription of cadi register, numbered 979 is involved in.

Key Words: History of Bolu, cadi records, Ottoman Empire, 19th century, social and cultural life

ÖZET

979 NUMARALI BOLU ŞER'İYYE SİCİLİNİN XIX. YÜZYIL BOLU TARİHİNE KATKILARI (H. 1295– 1296/ M. 1878– 1879)

Işıl YURTIŞIĞI

Yüksek Lisans Tezi

Tarih Anabilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ayşe KAYAPINAR

Temmuz 2009, xv+ 419 Sayfa

Osmanlı Devleti, Türk Tarihi ve kültürü içinde çok önemli bir yere sahiptir. İslam hukukunu hukuk sistemi olarak kabul eden bu Türk devletinin en önemli yargı organı, şer'i mahkemelerdir. Bu mahkemeler Osmanlı Devleti'nin muhtelif devirlerindeki hukuki, iktisadi, dini, askeri, idari ve sosyal müesseseleri hakkında bizlere çok değerli belgeler bırakmıştır. Kanun hâkimiyetine büyük önem veren Osmanlı Devletinde mahkemelerde verilen kararlar, günü gününe sicile geçirilmiş, noterlik işleri, şahıs, zaman ve yer göstererek işlenmiştir. Bu titizlikten dolayı, Şer'iyye Sicilleri içtimai ve iktisadi hayat konusunda çok önemli birer kaynaktır.

XIX. Yüzyılın çalkantılı olayları, Osmanlı topraklarının tümünü yangın gibi sararken, bu olaylar Anadolu'yu İstanbul'a bağlayan önemli yolların güzergâhında bulunan Bolu şehrini de etkilemiştir. Bu koşullar altında, Bolu'nun yönetim, kent, köy, aile, hukuk, ekonomi, yaşam tarzı vb. bütün idari ve sosyal hayatının nasıl olduğunu, bu durumun halkın günlük hayatına etkisini veya etkisizliğini, 979 Numaralı Şer'iyye Sicilini kullanarak, tezimizde yansıtmaya ve tespit etmeye çalıştık.

Tezimizin temeli, Milli Kütüphane Başkanlığı'nda bulunan 979 demirbaş numaralı Bolu Şer'iyye Sicil Defteri'dir. Adı geçen defter, 49 varak olup, 175 vesikayı ihtiva etmektedir. Bu vesikalar, her türde içtimai ve iktisadi meselelerle,

muhtelif konularda devlet merkezi ile taşra arasında yapılan yazışmalar ile mahkemede tutulmuş kayıtlardan oluşmaktadır. Vesikalar kayıt altına alındığı dönemin yazı dili ile yazılmıştır.

Çalışma konusu olarak seçtiğimiz 979 numaralı Bolu Şer'iyye Sicil Defteri, H. 1295- 1296/ M. 1878- 1879 yıllarına ait, Bolu ve çevresinde hukuka intikal etmiş mahkeme kayıtlarını ihtiva eder. Özellikle bu dönemi seçmemizin nedeni, Bolu ile ilgili olarak bu yılları aydınlatan kaynak çalışmalarının yetersiz olmasıdır. Tez çalışmamızla, Bolu ve Osmanlı tarihi açısından önemli ve yeni bilgilere ulaşmaya çalıştık.

Sicil incelenirken önce, belgeleri okuma çalışması yapılmış, okuma sırasında yanlış okunan ya da anlaşılamayan kelimeler için ilgili kaynaklar kullanılarak hata en aza indirilmeye çalışılmıştır. Okunamayan kelimelerin yerine, orijinal metindeki kelimeleri yazılmış olup, okunduğu halde tam emin olunamayan kelimeler (?) işareti ile ifade edilmiştir.

Tezimizin I. Bölümünde, Bolu'nun ilkçağlardan Cumhuriyet dönemine kadar olan siyasi tarihi açıklanarak, hangi medeniyetlere ev sahipliği yaptığından, Şer'i Hukuk ve Şer'iyye Mahkemeleri ile Şer'iyye Sicillerinden ayrıntılı olarak bahsedilmiştir. II. Bölümde Bolu'nun o dönemlerdeki idari taksimatı, yönetimi ve idari kadrosu incelenmiştir. III. Bölümde de Bolu'nun sosyal ve ekonomik hayatına ilişkin sicilimizdeki bulgular değerlendirilerek, tespitler yapılmıştır. İncelediğimiz dönemde Bolu'nun dini ve etnik yapısı, folklorik yapısı, aile hayatı, miras ve ceza hukukuna ilişkin uygulamalar, sicilimizin bize verdiği bilgilere göre değerlendirilmiştir. IV. Bölümde ise, kaynağın orijinalini ve özünü görebilmemiz açısından, 979 Numaralı Şer'iyye Sicilimizin transkripsiyonunu yaptık.

Anahtar Kelimeler: Bolu tarihi, şer'iyye sicili, Osmanlı Devleti, XIX. yüzyıl, sosyo-kültürel hayat

ÖNSÖZ

Sağlam ve köklü bir idari sisteme sahip olan Osmanlı Devletinde siyasi, ekonomik, idari ve askeri bütün faaliyetleri incelemek ve kontrol altında tutabilmek için, defterler tutulmuştur. XV.-XVI. yüzyıllarda tutulan tapu defterleri, XVII. yüzyılda avarız defterleri, XIX. yüzyılın ilk yarısı hakkında bilgi veren temettüât defterleri bunlardandır. Ayrıca XV. yüzyıldan XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadarki son beş asra ait Türk tarihinin, kültürünün, hukukunun, siyasi, sosyal, iktisadi ve dini hayatının birinci elden kaynağı olan şer’iyye sicilleri bulunmaktadır. Şer’iyye Sicilleri toplumsal ve ekonomik hayatı ilgilendiren pek çok konuyu içermektedir. Evlenme, boşanma, nafaka takdir, miras, vasi tayini, ev, dükkân, tarla, bostan, arazi satışları, hırsızlık, zina, iftira, cinayet, darb, katl, vs. konulara değinen çeşitli belgeler ihtiva etmektedir. Bu yüzden şer’iyye sicilleri, Osmanlı memleketindeki şehir ve köy hayatını gözler önüne sermesi açısından, büyük önem arz etmektedir.

Mahalli araştırmalara her yönüyle ışık tutan şer’iyye sicilleri üzerinde yapılan çalışmalar, Osmanlı ülkesinin farklı yörelerdeki halkın yaşam biçimlerinin benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarması bakımından da dikkate değerdir.

Biz de bu çalışmalara Bolu Şehri açısından katkıda bulunabilmek amacıyla, 979 numaralı Bolu Şer’iyye Sicilini incelemeye çalıştık. H. 1295–1296/ M. 1878-1879 tarihlerini kapsayan sicilin öncelikle transkripsiyonu yapılarak, Bolu ile ilgili veriler analiz edilmiştir. Bolu’da beslenen hayvanlardan köyde sofraya konulan tabağa; giyilen entariden tarlada kullanılan sabana; mahalle, köy ve nahiye isimlerinden aile unvanlarına; yöneticilerden sosyal tabakalaşmaya, miras ve ceza hukukunun uygulanışından aile hayatı ve kadın haklarına kadar çok geniş bir yelpazede sosyal hayatın bütün yönlerini, sicilin verdiği bilgilere dayanarak incelemeye çalıştık. Bu açıdan çalışmamızın, XIX. yüzyıl Bolu tarihine katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

TEŞEKKÜR

“979 Numaralı Bolu Şer’iyye Sicilinin XIX. Yüzyıl Bolu Tarihine Katkıları” isimli tez çalışmamda, engin bilgi ve tecrübesiyle her konuda beni yönlendiren, araştırmamın bütün safhalarında beni yalnız bırakmayan ve bu uzun süreçte gösterdiği büyük anlayıştan dolayı Sayın Hocam, Doç. Dr. Ayşe KAYAPINAR’a, her konuda görüş ve bilgileriyle katkılarını esirgemeyen çok değerli Hocalarım Yrd. Doç. Dr. Bilge KAYA ve Doç. Dr. Levent KAYAPINAR’a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma dönemim boyunca bana gösterdiği anlayış, destek ve yüksek sabırdan dolayı eşim Kemal YURTIŞIĞI’na ve ilgilenemediğim zamanlarda bile bana sevgisini veren canım oğlum Nartkan YURTIŞIĞI’na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	iii
ÖZET.....	v
ÖNSÖZ.....	vii
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xiv
KISALTMALAR.....	xv
 GİRİŞ.....	 1

I. BÖLÜM

1. BOLU TARİHİ.....	6
1.1. İlkçağlarda Bolu.....	6
1.2. Türklerin Anadolu'ya Girişi Esnasında Bolu.....	9
1.3. Osmanlılar Döneminde Bolu.....	11
2. ŞER'İ HUKUK.....	17
3. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ.....	18
3.1. Şer'iyye Mahkemelerinin Vazifeleri.....	19
3.2. Yargıda Görev Alan Memurlar.....	19
3.2.1. Kadı.....	19
3.2.2. Naib.....	24
3.2.3. Muhzır.....	25

3.2.4. Çavuş.....	27
3.2.5. Subaşı.....	27
3.2.6. Mübaşir.....	28
3.2.7. Müşavir.....	29
3.2.8. Katipler ve Hademeler.....	29
3.2.9. Kasamlar.....	30
3.2.10. Şuhudu'l- Hal.....	30
4.ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....	32
4.1. Şer'iyye Sicillerinin tanımı ve Tarihi Gelişimi.....	32
4.2. Şer'iyye Sicillerinin Teşekkülü.....	33
4.3. Şer'iyye Sicillerinin Muhtevası.....	34
4.4. Şer'iyye Sicillerinin Günümüzdeki Durumu.....	36
4.5. Şer'iyye Sicillerinin Önemi.....	36
4.6. Şer'iyye Sicillerinde Yer Alan Belge Çeşitleri.....	38
4.6.1.Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler.....	31
4.6.1.1.Hüccet.....	39
4.6.1.2. İ'lam.....	40
4.6.1.3. Maruz.....	41
4.6.1.4. Mürasele.....	42
4.6.1.5. Tereke.....	42
4.6.2. Kadıların Kaleme Almadığı Ancak Başka Makamlardan Gönderilen ve Sicile Kaydedilen Belgeler.....	48
4.6.2.1. Ferman.....	48
4.6.2.2. Berat	48
4.6.2.3. Buyruldu.....	49
4.6.2.4. Tezkere.....	49
4.6.2.5. Temessük.....	50
4.6.2.6. Şukka.....	50

II. BÖLÜM

1. BOLU'NUN İDARİ TAKSİMATI VE YÖNETİMİ.....	52
2. BOLU ŞER'İYYE SİCİLİNDE (1878-1879)YER ALAN İDARİ KADRO VE DİĞER GÖREVLİLER	62
2.1. Mutasarrıf.....	62
2.2. Muhtesip.....	65
2.3. Şeyh.....	66
2.4. Kethüda.....	66
2.5. Defter-i Hakani.....	67
2.6. Zaptiye.....	67
2.7. Belediye Reisi.....	68
2.8. Nahiye(Kaza) Müdürü	68
2.9. Eytam Müdürü (Eytam Sandığı Müdürü).....	69
2.10. Muhtar.....	74
2.11. İmam.....	76
2.12. Kavas.....	77

III. BÖLÜM

1. BOLU'DA SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL HAYAT.....	78
1.1.Toplum Yapısı.....	78
1.1.1. Dini ve Etnik Yapı.....	78
1.1.2. Bolu Şehrinde Sosyal ve Ekonomik Yapı.....	84
1.1.3. Bolu Köylerinde Sosyal ve Ekonomik Yapı	88
1.2. Bolu'da Eğitim- Öğretim.....	99
1.3. Bolu'da Folklorik Yapı	101
1.3.1. Sosyal Statü (Ünvan ve Lakaplar).....	101

1.3.2. Giyim Eşyaları	113
1.3.2.1. Kumaş Çeşitleri.....	117
1.3.2.2. Kadın Giyimi.....	119
1.3.2.3. Erkek Giyimi	120
1.3.3. Ev Mimarisi.....	124
1.3.4. Ev Dekor ve Eşyaları.....	128
1.3.4.1. İç Döşeme.....	128
1.3.4.2. Yatak Takımları.....	130
1.3.4.3. Temizlik Eşyaları.....	132
1.3.5. Ziyet, Süs ve Değerli Eşyalar.....	134
1.3.6. Aydınlatma ve Isıtma Malzemeleri	138
1.3.7. Kitaplar.....	139
1.3.8. Mutfak Eşyaları.....	142
1.4. Aile Düzeni	150
1.4.1. Aile Kavramı.....	150
1.4.2. Evlenme.....	152
1.4.3. Evlilikte Mehir.....	154
1.4.4. Çeyiz (Cihaz).....	156
1.4.5. Çok Eşlilik.....	157
1.4.6. Çocuk Sayısı.....	159
1.4.7. Aile İçi Münasebetler	160
1.4.8. Evliliğin Sona Ermesi	161
1.4.8.1. Talak (Boşama).....	161
1.4.8.2. Muhala'a.....	163
1.4.8.3. Tefrik.....	164
1.4.8.4. Ölüm.....	165
1.4.9. Evliliğin Sona Ermesinin Sonuçları	165
1.4.9.1. İddet.....	165
1.4.9.2. Hidâne.....	166
1.4.9.3. Vasi Tayini.....	166
1.4.9.4. Nazır Tayini.....	168
1.4.9.5. Hacr ve Terbiye	168

1.4.9.6. Kayyım Tayini.....	169
1.4.9.7. Çocuklara Nafaka ve Kisve Baha Tayini.....	169
1.5. Miras Hukukuna İlişkin Uygulamalar.....	171
1.6. Ceza Hukukuna İlişkin Uygulamalar	173

IV. BÖLÜM

1. 979 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU.....	176
SONUÇ.....	403
EKLER.....	408
KAYNAKÇA.....	412
ÖZGEÇMİŞ.....	419

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.- 979 No’lu BŞS’de Bulunan Belgelerin Türlerine Göre Dağılımı Tablosu.....	51
Tablo 2.- 979 No’lu BŞS’de Tespit Edilen Sancak, Nahiye ve Köy (Karye) İsimleri Tablosu	54
Tablo 3.- 979 No’lu BŞS’de Tespit Edilmiş Olan Bolu’daki Mahalleler Tablosu.....	60
Tablo 4.- 979 No’lu BŞS Göre Bolu’da Devlet Dairelerinde Çalışan Görevliler Tablosu.....	63
Tablo 5.- 979 No’lu BŞS Göre İncelediğimiz Dönemde Bolu’da Yaşayan Ve Etnik Özellikleri Belirtilen Gruplar Tablosu.....	82
Tablo 6.- 979 No’lu BŞS’de İsmi Geçen Cami’i, Medrese, Pazar, Dükkan, Konak ve Vakıf vb. Mekânlar Tablosu	86
Tablo 7.- 979 No’lu BŞS Göre Bolu’da Kullanılan Tarım Araç- Gereçleri Ve Diğer Malzemeler Tablosu	90
Tablo 8.- 979 No’lu BŞS’de Adı Geçen ve Bolu’da Beslenen Hayvanlar Tablosu.....	94
Tablo 9.- 979 No’lu BŞS’de Geçen Şahıs İsimleri (Lakab veya Ünvanlarıyla Beraber) Tablosu.....	102
Tablo 10.- 979 No’lu BŞS Göre Bolu’da Evlerde Bulunan Giyim- Uyku- Dokuma Ürünleri Ve Kişisel Eşyalar Tablosu.....	114
Tablo 11.- 979 No’lu BŞS Göre Bolu’da Kullanılan Çeşitli Silah, Para ve Değerli Eşyalar Tablosu.....	135
Tablo 12.- 979 No’lu BŞS Göre Bolu’da Evlerde Rastlanan Kitaplar Tablosu.....	140
Tablo 13.- 979 No’lu BŞS Göre Bolu’da Evlerde Kullanılan Mutfak Araç- Gereçleri ve Gıda Ürünleri Tablosu.....	143

KISALTMALAR

AİBÜ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
BŞS	Bolu Şer'iyye Sicili
BAMER	Bolu Halk Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi
a.g.e.	Adı geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
c.	Cilt
s.	Sayfa
ss.	Sayfa Aralığı.
OSAV	Osmanlı Araştırmaları Vakfı
TTK	Türk Tarih Kurumu
vb.	Ve benzeri
Yay.	Yayınları
ed.	Editör
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
H.	Hicri
M.	Miladi
çev.	Çeviren
A.Ü.S.B.E.	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
E.Ü.S.B.E.	Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
S.Ü.S.B.E.	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

GİRİŞ

Tarih biliminin konusu, insan olduğundan zaman içinde insanoğlunun yaptığı bütün faaliyetler, yaşayış tarzı, düşünce ve inanç sistemleri, kültürel değerleri, üretim ve tüketim faktörleri, özetle maddi ve manevi bütün etkenler, bu etkenlerin kaynağı, gelişimi ve sonuçları da tarihin konusunu meydana getirir. O halde tarihi, sadece bir takım siyasi ve askeri zaferler yığını olarak görmek mümkün değildir.

Zaten tarih araştırmalarında üzerinde önemle durulması gereken, devletlerin tarihlerinden ziyade, toplumların hayat tarzları, gündelik aktiviteleri, ekonomik uğraşları ve gelirleri, gelenekleri, kullanılan araç-gereçler, kişilerle devlet arasındaki ve kişilerarası ilişkileri düzenleyen kurallar, toplumsal hareket ve akımlar vb. alanlardır.

Bu bakımdan Osmanlı toplum hayatının Bolu'daki görüntülerini, irdeleyebilmemiz ve o dönemin bazı toplumsal tezahürlerini, folklorik yapısını açıklayabilmemiz için bu çalışmamızda, son derece değerli bilgiler taşıyan 979 Numaralı Şer'iyye Sicilinden istifade ettik.

Tez çalışmamızda Bolu ile ilgili siciller arasından 979 numaralı olanı sicili tercih ettik. Çünkü bu sicil, 1877-78 Osmanlı-Rus Harbinin hemen sonrası tutulmuş bir kaynaktır. Bu savaşın genel olarak Osmanlı Devletini etkilediği gibi özel olarak da İstanbul'a yakınlığı ve önemli yollar üzerinde bulunduğu için Bolu'yu da etkilemiş olabileceği düşüncesi, bu sicili tercih etmemizde temel neden oldu. Ancak sicilin tümünü incelediğimizde Bolu'nun Osmanlı-Rus Savaşından nasıl etkilendiği konusunda doğrudan doğruya herhangi bir bilgiye rastlayamadık. Fakat bu savaşın göç hareketlerini tetiklediğini ve Bolu'nun da bu göç hareketlerinden etkilenecek, demografik yapısının değiştiğini sicilde gördük. Bu bağlamda XIX. yüzyıldaki yoğun siyasi ve askeri hadiselerin tesirleri açısından sicili incelemeye ve sicilin Bolu tarihi ile ilgili bize vereceği bilgileri tespit etmeye, tasnif etmeye ve değerlendirmeye çalıştık.

Tez çalışmamıza konu olan sicilde Bolu'nun idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına katkıda bulunabilecek verileri, Bolu tarihini aydınlatması açısından

ayrıntılı olarak ele alabilmek için, tezimizi “979 Numaralı Şer’iyye Sicilinin Bolu Tarihine Katkıları” şeklinde adlandırmayı uygun gördük.

Özellikle kaynak çalışmasını tercih etmemizin en önemli nedeni ise; Bolu’ya ait XIX. yüzyılın ikinci yarısında tutulmuş bir kaynağın daha önce çalışılmamış olmasıdır. Bir diğer sebebi de, Bolu ile ilgili yapılan şer’iyye sicili çalışmaları zincirine, bir halka da biz eklemek istedik.

Bolu Tarihi ile ilgili yapılan kaynak çalışmalar, A.İ.B.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünün açılmasından sonra yoğunluk kazanmıştır. Yüksek Lisans çalışması olarak şer’iyye sicillerinin çalışılmaya başlanması da bu tarihten sonra olmuştur. İçinde çok farklı meselelerle ilgili belgelerin bulunması nedeniyle şer’iyye sicilleri, şehir tarihi ve mahalli araştırmalar açısından bize önemli ipuçları verir. Bu yüzden Bolu şer’iyye sicillerinin Bolu Tarihi için önemi anlaşıldıktan sonra konu ile ilgili ard arda tez çalışmaları yapılmaya başlanmıştır.

Bolu Tarihine dair Bolu Şer’iye Sicillerine dayalı olarak bizden önce yapılmış tezleri ait oldukları dönem dikkate alınarak şu şekilde sıralayabiliriz: Binnaz Çöpoğlunun, “H. 1098- 1099 (M.1687/ 1688) 836 No’lu Bolu Şer’iyye Sicilinin Tarnskripsiyonu Ve Değerlendirmesi”; Ahmet Boztaş’ın “Islahat Döneminde Bolu Tarihi (1868- 1869) (937 No’lu Şer’iye Sicil Defterine Göre)”; Mehmet Dolama’nın “875 Numaralı Şer’iye Sicil Defterine Göre Tanzimat-ı Hayriyye’nin İlk Yıllarında Bolu” isimli tezi ve Fuat Uçar’ın “Osmanlı Döneminde Bolu’da Paşa Vakıfları”.

Bu tezlerden ilki XVII. yüzyılda, sonraki ikisi ise Tanzimat ve Islahat dönemlerindeki Bolu tarihini aydınlatmaktadır. Bizim incelediğimiz dönem(1878- 1879) ise, çalışılmamış dönemi olan XIX. yüzyılın 2. yarısını Şer’iyye Sicili yönünden tahlil etmek ve Bolu Tarihine bu yüzyıl açısından bir katkı yapmak istedik. Osmanlı Devletinin her yönüyle Batı etkisine girdiği bu dönemde Bolu’nun durumunu ortaya koymaya çalıştık.

Tezimizin temeli, Ankara Milli Kütüphanede bulunan 979 demirbaş numaralı Bolu Şer’iyye Sicil Defteri’dir. Adı geçen defter, 49 varak olup, 175 vesikayı ihtiva etmektedir. Bu vesikalar, her türde içtimai ve iktisadi meselelerle muhtelif konularda devlet merkezi ile taşra arasında yapılan yazışmalar ile mahkemede tutulmuş kayıtlardan oluşmaktadır. Vesikalar kayıt altına alındığı dönemin yazı dili ile yazılmıştır. Sicil defterini oluşturan belgeler yazıldığı dönemde numaralandırılmıştır.

Ancak orijinal metindeki bu numaralar bazı belgelerde mükerrer olduğu için biz, varakları yeniden bir numaralandırma sistemine tabi tuttuk. Transkripsiyon metninde her varağın, orijinal numarasının yanına, kendi sistemimizle koyduğumuz numaraları da belirttik. Orijinal numaralarının mükerrerliği sebebiyle karışıklık yaşanmaması için sicilin değerlendirilmesi kısmında kendi numaralarımızı kullandık. Ayrıca sicili okurken, okunamayan kelimelerin yerine oluşan boşluklara bu kelimelerin orijinal şekillerini yerleştirdik, okuduğumuz halde emin olamadığımız kelimelerin yanına da soru işareti (?) koyduk.

Tezimize başlamadan önce, bizden önce yapılmış çalışmaları içerik, metot ve teknik açıdan değerlendirip konu ile ilgili hinterlandımızı genişleterek çalışmamızın altyapısını hazırladık. Bununla birlikte incelediğimiz dönemin Türkiye'sinin özelliklerini irdeledik. Bu dönemde (XIX. yüzyıl) Osmanlının içinde bulunduğu çalkantılı kritik süreç, siyasi olayların topluma yansımaları, kentlerde ve köylerde yaşayan her çeşit grubun bu hadiselerden etkilenme şekli ve o yüzyılın yaşam tarzında ön plana çıkan bütün unsurlar hakkında bilgi edinebilmek adına dönemle ilgili yayınlamış kaynaklara başvurduk. Böylece kendimize çalışma alanı olarak seçtiğimiz Bolu Şer'iyye Sicilinin okunması için gerekli hazırlıkları tamamladık.

Tez çalışmamızı iki aşamada gerçekleştirdik. İlk aşamada metnin orijinali üzerine yoğunlaştık. Osmanlıca imla sözlüklerinin yardımıyla, kelimelerin kontrollerini yaparak anlamlarını gözden geçirip sicildeki konunun bütünlüğüyle ilgisi ve uyumunu da kontrol ettikten sonra aynı sistemle bütün sicilin transkripsiyonunu tamamladık. İkinci aşamada ise, transkripsiyonla elde ettiğimiz bilgilerin, Bolu tarihine katkılarını ortaya koymak bakımından değerlendirmeye çalıştık.

Tezimiz dört bölümden oluşmaktadır. I. Bölümünde, Bolu'nun ilkçağlardan Cumhuriyet dönemine kadar olan siyasi tarihi ve ev sahipliği yaptığı medeniyetler hakkında bilgi verilerek, şer'i hukuk ve şer'iyye mahkemeleri ile şer'iyye sicillerinden ayrıntılı olarak bahsedilmiştir. II. Bölümde Bolu'nun o dönemlerdeki idari taksimatı, yönetimi ve idari kadrosu incelenmiştir. III. Bölümde de Bolu'nun sosyal ve ekonomik hayatına ilişkin sicilimizdeki bulgular değerlendirilerek sicilin Bolu tarihine yaptığı katkılarla ilgili tespitler yapılmıştır. İncelediğimiz dönemde Bolu'nun dini ve etnik yapısı, folklorik yapısı, aile hayatı, miras ve ceza hukukuna

ilişkin uygulamalar, sicilimizin bize verdiği bilgilere göre değerlendirilmiştir. IV. Bölümde ise, kaynağın orijinalini ve özünü görebilmemiz açısından 979 Numaralı Şer'iyeye Sicilimizin transkripsiyonunu yerleştirdik. Ayrıca tezimizin kaynağı olan 979 Numaralı Şer'iyeye Sicilinin mikrofilm görüntülerinden alınan bir varak örneği de çalışmamızın ekler kısmında verilmiştir.

Sicilde farklı konularla ilgili çeşitli belgelerin yer alması nedeniyle çalışmamızda, Bolu Tarihine idari, sosyal, ekonomik, kültürel ve folklorik vb. değişik açılardan değinme ihtiyacı duyduk.

Sicilimizin verdiği bilgilere dayanarak Bolu'nun idare şekli, nahiye, köy ve mahalleleri, devlet dairelerinde çalışan görevlileri tespit edilerek incelediğimiz dönemdeki yönetsel yapısı hakkında bilgi vermeye çalıştık.

Yine sicildeki şahıs isimlerinden yola çıkarak, Bolu'nun sosyal tabakalaşma ve sosyal statü konusunda XIX. yüzyıl dünyasındaki akımlardan ne düzeyde etkilendiğini anlamaya çalıştık. Bolu'da göç eden insanlarla birlikte Ermeniler, Rumlar ve bütün halkın hangi şartlarda beraber yaşadığını inceledik.

Sicilimizde genellikle kadı tarafından kaleme alınmış belge çeşitlerine rastladık. Bu dönemde Bolu'da aile hukukunu ilgilendiren konularda özellikle evlilikte mehrin, boşanma ve ölümle sonuçlanan evliliklerde de eşin ve çocukların haklarının ispatı açısından kadının üstlendiği fonksiyonları ve bunların sicile kaydedilmesinin önemini araştırdık. Diğer yüzyıllardaki uygulamalara bakıldığında ne gibi değişiklikler yaşandığını tespit ettik.

Tezimizde, özellikle tereke kayıtlarının bize sunduğu engin bilgilerden faydalanarak dönemin sosyal özelliklerini, hazırladığımız tablolarla ortaya koymaya çalıştık. Bu tablolarda XIX. yüzyılda Bolu'nun sahip olduğu maddi ve manevi bütün unsurlar açıkça görülebilmektedir. Yine terekelerden tablolara yansıyan ev eşyaları, giyim-kuşam ve diğer eşyaların çeşitliliği Bolu'daki halkın ve ailelerin, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıttığı gibi dünya görüşlerini ve hayat tarzlarını da bir derecede ortaya koymaktadır. Üstelik XVIII. yüzyıldan itibaren başlayan sosyal hayat üzerindeki batı etkisinin Osmanlı, dolayısıyla Bolu insanı üzerindeki yansımalarını ve etkinlik derecesini de bir miktar görme imkânı vermiştir. Bu anlamda XIX. yüzyılda Bolu'da ev yaşantısının önceki yüzyıllara göre farklılıklarını açıklayarak Bolu tarihine katkıda bulunmaya çalıştık.

O dönemde tespit edilen tarım araç-gereçleri ve beslenen hayvanlara bakılarak ekonominin temel unsurlarının XIX. yüzyıl Bolu'sundaki durumu, modern tarım veya sanayi gereçlerinin bu yüzyılda kullanılıp kullanılmadığını değerlendirdik. Diğer sanayi kollarındaki gelişmeleri de inceleyerek Bolu tarihine katkı yapmaya gayret ettik.

Tereke kayıtları inceleyerek, miras hukukunun XIX. yüzyılda Bolu'da uygulanışına dair ipuçları elde etmeye çalıştık. Miras paylaşımında izlenen metotlar ve mirasta yer alan taşınır ve taşınmaz mallara bakarak Bolu halkının o dönemdeki refah düzeyi hakkında bilgilere ulaştık.

Hırsızlık, cinayet, saldırı, adam yaralama, gasp, alacak- verecek konuları gibi halkın kadı huzuruna getirdiği önemli mevzuların mahkemede nasıl çözümlendiğini inceledik.

Bizden önce yapılmış tezleri de düşündüğümüz takdirde, bütün bu çalışmalar Bolu ile ilgili uzun bir süreci aydınlatacak ve bilinen tarihin farklı katkıları yapacaktır. Bolu'daki sosyal değişimi, şer'iyye sicili vasıtasıyla takip ederek sicildeki veriler ışığında, Bolu tarihine kendi dönemimizle ilgili katkıyı tez çalışmamızla yapmaya çalıştık.

I. BÖLÜM

1.BOLU TARİHİ

1.1.İlkçağlarda Bolu

Destansı kahramanlardan olan Köroğlu'nun memleketi Bolu, Kuzey-Batı Anadolu'nun eski ve önemli yerleşme merkezlerinden biridir. Adını Bizans dönemindeki Klaudiopolis (Klaudius Şehir)'in son kısmından yani Grekçe “polis” (:şehir)'den aldığı ve sonraki zamanlarda da halk arasında Bolı, Boli ve Bolu diye değişerek geldiği zannedilirken¹ son yapılan araştırmalarla Bolu kelimesinin Polis/Polia'dan türemediği yönünde fikirler ortaya çıkmıştır. Kıpçakların aşiretlerinden biri olan Bar veya Borlular, Kastamonu ve Bolu arasındaki Safranbolu'da yerleşmişlerdir. Aynı zamanda yaylak ve kışlak hayatı devam ettiren yörükler, bu bölgede “Yörükhân-ı Taraklı Borlu” diye anılmıştır. Bo(r)lu örneği gibi, yine Türkistan'da ve İlhanlı dünyasında kullanılan Bolugan, Boluca isimlerinin de Bolu ile ilgili olduğu düşünülmektedir.²

Bolu, önceleri Bithynion (Bithynium) ve daha sonra Klaudiopolis denilen bir ilk çağ beldesinin yerine kurulmuştur. Bu belde, Bithynia ile Paflagonya arasında sınır çizgisi gibi gösterilen Billaos (Billa eus, Plinius'a göre Billis- şimdiki adı ile Filyos) nehri üstünde Strabon'a göre, Tios (Tium)'un (Şimdiki Filyos ağzında) yukarısında bulunmakta idi ve çevresinde kaplıcalar bulunuyordu.³

Charles Texier, Bithynium denilen bu yerin Bolu'nun 3- 4 km. doğusundaki Eski hisar harabeleri olduğunu düşünmektedir. Ünlü coğrafyacı Strabon ise Bithynium şehrinden bahsetmektedir.⁴

Bolu'nun tarih öncesi dönemleri, bilgilerin yetersizliği sebebi ile gerektiği kadar aydınlatılamamıştır. Bunun gibi Hititler devri hakkında da bilgiler azdır.⁵

¹ **Enver Konukçu**, “Köroğlu'nun Yaşadığı Asırda Bolu'nun Siyasi Durumu (XVI-XVII. Yüzyıllar)”, *Köroğlu Semineri Bildirileri*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1983, s. 53.

² **Konukçu**, “Bolu ve Fatihleri”, *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, s. 2.

³ **Besim Darkot**, “Bolu”, *Çele Dergisi*, sayı: 6,1963, s. 14.

⁴ **Firuzan Kınal**, “İlk Çağlarda Bolu”, *Çele Dergisi*, sayı: 4, 1963, s. 2.

⁵ **Konukçu**, “İlkçağdan Cumhuriyete Bolu”, *Cumhuriyetin 70. yılında Bolu*, Bolu: Bolu Gazeteciler Cemiyeti, 1988, s. 7.

Bölgede ilk yaşayanların, kısmen Bithynia'yı da içinde alan Orta Anadolu'da hâkim olan Hititler olduğu kabul edilmektedir.⁶

M.Ö. XVIII.-XII. yüzyıllar arasında bütün Anadolu'ya hâkim olan Hitit devletlerinin vesikalarında bahsedilmekte olan PALA memleketinin Bolu ve çevresinde bulunduğu anlaşılmaktadır.⁷ Yunan mitolojisinde adı geçen ve M.Ö. XVII. yy'da düzenlendiği tahmin edilen "Argonotlar Seferi" isimli bir deniz gezisinde de Bithynia sınırları içinde kalan deniz kıyılarının ismi zikredilmektedir.⁸

Hititlerin yıkılışından sonra Frigler ve Bithynler, Sakarya nehri kıyılarından tarih sahnesine çıkmışlardır.⁹

Eski tarihçi Plinius ile coğrafyacı Strabon'a göre de Bithynia'nın ilk halkı Bebrikler'di ve yaşadıkları bölgeye de Bebrikya deniliyordu. Bebriklerin batıda Astakos'u (İzmit) başkent yaparak Bolu yöresini Bithynler'e bıraktıkları sanılmaktadır. Bolu ilinde en eski yerleşim yeri olduğu tahmin edilen Üskübü'nün (Prusias ad Hypium) Bebrikler'ce kurulduğu öne sürülmektedir. Bölgeye gelen ilk göçmenlerin Friglerin Bithynler kolundan geldiği tahmin edildiğinden bölgeye de Bithynia adı verilmiştir.¹⁰

Hititlerin yıkılmasından sonra Bolu topraklarında Frigya Devleti kurulmuştur (M.Ö 1200–620). Ari bir kavim olan ve Bitinya'yı ele geçiren Friglere ait en eski belge, 1966 yazında Göynük'ün Germonoz köyünde bulunmuştur.¹¹

M.Ö. 700'lerde Karadeniz'in kuzeyinde yerleşmiş olan Kimmerler, Trakya üzerinden gelerek Frigya Devleti'ni yıktılar ve onları Sakarya Irmağı'nın batısına sürdüler. Asurlarla birlikte Kimmer tehlikesini ortadan kaldıran Lidyalılar, kral Giges'in torunu Aliattes zamanında Bitinya'yı da içine alan ve doğu sınırları Kızılırmak Havzası'na kadar uzanan büyük bir devlet haline gelmişlerdir.¹²

Heredotos (I, 28.) Lidya kralı (Kroisos) Krezüs'ün Kızılırmak'ın batısında hâkimiyeti altına aldığı kavimleri sayarken Bithynia'lıları da zikretmektedir.¹³

⁶ **Yurt Ansiklopedisi**, s. 1457.

⁷ **Kınal**, *a.g.m.*, s. 2.

⁸ **Yurt Ansiklopedisi**, s. 1457.

⁹ **Konukçu**, 1988, s. 8.

¹⁰ **Yurt Ansiklopedisi**, s. 1457.

¹¹ **Rüknü Özkök**, "Bolu Tarihi", *Bolu İl Yıllığı* 1967, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1968, s. 159.

¹² **Yurt Ansiklopedisi**, s. 1457.

¹³ **Kınal**, *a.g.m.*, s. 2.

Aynı dönemde İran’da “Keyhüsrev” muazzam bir İran İmparatorluğu kurmuştu ve ikinci defa “İran-Lidya” savaşı patlak vermişti. Lidya hükümdarı “Krezus” İran’a karşı “Babil ve Mısır” hükümdarlarıyla ittifak yapmasına rağmen “Keyhüsrev”le giriştiği muharebede mağlup olmuştu. Lidya’nın başkenti Sard’ın da İran askerleri tarafından alınmasından sonra bütün Anadolu İran hâkimiyetine girmiştir. Bu tarihten İskender’in Asya seferine kadar (K.M.333) Anadolu tam 216 sene İrânîlerin işgali altında kalmıştır. İran imparatoru Dâra bütün imparatorluğu (23) “Satraplık” denilen eyaletlere ayırmış, Anadolu’yu da dört satraplığa bölmüştü. Her satraplığı “Satrap” ismi verilen valiler aracılığıyla idare etmiştir.¹⁴

Ksenofon, M.Ö. V. yüzyılda “Onbinler” in başında Babil’e kadar giderek Kaunakes muharebesinde yenilen Yunanlı ücretli askerlerin, Doğu Anadolu üzerinden Trabzon’a ve oradan da sahili takiben Karadeniz Ereğlisine (Herakleia) gelerek yurtlarına dönüşlerini anlatırken, Bithynia hakkında da bilgiler vermektedir. (VIII, 25). Buna göre erzakları bitip yiyecek bulabilmek için memleketin içlerine doğru ilerleyen onbinler, Bithynialılarla savaşmak zorunda kalmışlardır. Bu sırada Paflagonia satrabı olan Farnabazus’un süvarilerine Bithynia’nın meşhur süvarilerinin de katıldığından bahseden Ksenofon’a göre bu savaşta Bithynialılar yenilmiştir. (VI, 5)¹⁵

Pers yönetiminin zayıflamasını fırsat bilen Bithynialı Dedalses, İzmit kentini ele geçirerek bir Bithynia devleti kurmuştur. Bithynia Devleti, Pers imparatorluğuna bağlı, yarı bağımsız bir devlet olmakla beraber sınırları kesin olarak bilinmemektedir. Ancak bu dönemde Ereğli’yi başkent yapan Yunan devleti ile Bithynia arasında uzun savaşlar yaşandığını belirten bazı kaynaklar Yunanlıların, bu savaşlar sırasında Bithynia’ya bağlı kentlere de [Amasra (Samus), Filyos (Tiyum), Akçakoca (Diospolis), Üskübü (Prusias), Bolu (Bitinyum) ve Gerede (Kratea)] saldırdığını bildirmektedir.¹⁶

Pers yönetimi iyice zayıfladıktan sonra M.Ö. IV. yüzyılda Anadolu artık Hellen etkisine girmeye başlamıştır. İskender’in Pers krallarına ilk karşı darbeyi indirdiği Bursa civarındaki Granikos savaşları sırasında Bithynia’nın durumunu

¹⁴ Nermin Kılıç- Ayşe Kayapınar, BilgeKaya, Fahri Kılıç, Levent Kayapınar, Bolu Livası 1921-1925 Senesi Sâlnâmesi (Giriş- Metin- Tıpkıbasım- Dizin), Bolu: Bamer Yay. , 2008, s. 222.

¹⁵ Kinal, a.g.m. ,s. 2.

¹⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 1458- 1459.

bilmemekle beraber, Büyük İskender'in ölümü üzerine imparatorluğu komutanları arasında paylaşıldığı zaman, Bithynia'da da bağımsız küçük bir devlet kurulduğunu ve merkezinin de Nikomedia= İzmit olduğunu biliyoruz.¹⁷

Bithynia Krallığı İskender'in ortaya çıkışından Romalıların egemenliğine kadar Yunaniliği resmî olarak benimsemişti. Yani Bithynia'da Yunanca konuşuluyor, insanlar Yunan geleneklerine göre yaşıyor ve krallarını da Yunanlılardan seçiyorlardı.¹⁸

Bütün Anadolu'da Hellen egemenliği sürerken, son Bithynia kralı III. Nikomedes zamanında, Roma etkisi artık Trakya üzerinden Anadolu'ya da yayılmaya başlamıştı. Roma İmparatorluğu ile Karadeniz kıyılarını elinde tutan Pontus Krallığı arasındaki uzun savaşlarda Bitinya Krallığı, hep Roma'yı desteklemiştir.¹⁹

III. Nikomedes M.Ö. 74'te öldüğü zaman, topraklarını vasiyetname ile Romalılara bırakmıştır. Romalıların Asya valileri Juncus vasıtasıyla Bithynia hazine ve sanat eserlerini Roma'ya götürmeleriyle Bitinya krallığı ortadan kalkmıştır.²⁰ Bundan sonra Bitinya Roma İmparatorluğunun Anadolu'daki beş eyaletinden biri haline gelmiştir.

Bolu kenti Roma imparatorlarından özellikle Hadrianus zamanında (117–138) çok gelişmiş ve bayındır duruma gelmiştir. Hristiyanlığın 313'te Roma İmparatoru Konstantin tarafından resmen kabul edilmesinden sonra, Klaudiopolis de Piskoposluk olmuştur. Hristiyan dininin ilk konsülü de yine Roma Dönemi'nde 314'te bir Bitinya kenti olan İznik'te toplanmıştır. İmparator, Traianus, buraya vali olarak ünlü yazar Plinus'u göndermişti.²¹ Bolu şehri Roma imparatorluğu'nun parçalanmasından sonra Bizans'ın elinde kalmıştır.²²

1.2. Türklerin Anadolu'ya Girişi Esnasında Bolu

Bizans imparatorluğu döneminde doğuda Persler ve güneyde Araplarla uzun yıllar süren savaşlar yapılmış, hatta İstanbul önlerine kadar geldikleri halde

¹⁷ Kınal, *a.g.m.*, s. 2.

¹⁸ Kılıç- Kayapınar, Kaya, Kılıç, Kayapınar, *a.g.e.*, s. 229.

¹⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1459.

²⁰ Özkök, *a.g.e.*, s. 163.

²¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1459.

²² Cengiz Orhonlu, "Bolu", *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul: T.D.V.Yay., 1992, s. 276.

Bolu ve çevresi bundan etkilenmemiştir. Emevilerin ve Abbasilerin Bizans'tan ele geçirdiği Çukurova topraklarına yerleştirdikleri Türkmenler, Bizans'a akınlar düzenleyerek uç beylik görevini yapıyorlardı.²³

Daha sonraki dönemlerde Anadolu'ya ilerleyen Türk askerlerin bir kısmı, Gerede yolu ile Bolu'ya gelmiş, Bolu valisi Zavkum'un koruduğu kaleyi kuşatmıştır. Bolu'yu fetheden bu ilk kuvvetlerin başında Horasan'dan gelen ve bugün Aslahattin Tekkesinde gömülü olan Aslahattin bulunuyordu.²⁴

Bolu, Kastamonu civarından batıya doğru yayılan Türkler tarafından, kurulmaya başlanmıştır. Gerede, Mengen, Köroğlu Dağları ve Bolu çevresi Oğuz kabilelerinden olan birçok Türkmen gruplarının akınına uğramıştır. Türkmenler daha sonra Mudurnu üzerinden Sakarya vadisine doğru ilerlemeye devam etmişlerdir.²⁵

Bugün Bolu'da bu Oğuz boylarından, Kayı:6, Karaevli:4, Dodurga:7, Bayındır:6, Beydilli:1, Kınık:6, Yuva:1, Karkın:1, Salur:1 ve Avşar adını taşıyan 14 tane köy bulunmaktadır.²⁶

1071 Malazgirt savaşından sonra Alparslan Emir Mansur'u Batı Anadolu'ya vali olarak atamıştır. Sultan Melikşah ise kendi döneminde Süleyman Şah'ı Kızılırmak ile İstanbul arasındaki kentleri almakla görevlendirmiş ve buralara yerleştirmesi kendilerine çok sayıda Türk ailesi verilmiştir. Anadolu Selçuklu Sultanlığını oluşturan 19 beylikten biri de Bolu-Kocaeli ile Bursa'yı içine alan İznik Beyliği olmuştur. I. Kılıçarslan başa geçtikten sonra Bolu'nun bağlı olduğu İznik'i yeniden başkent yapmıştır.²⁷

Malazgirt Savaşından sonra bölge Türk hâkimiyetine girmişti. Anadolu Selçuklu Devletinin 1243 Köseadağ Savaşında Moğollara yenilip onlara bağlanmasından sonra Anadolu toprakları "Anadolu Umumi Valiliği" haline getirilmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan Anadolu Beyliklerinden Candaroğulları Beyliği Bolu, Kastamonu ve Sinop çevresinde hâkim olmuştur. Bizans'a karşı akınlar düzenlenerek, Konrpa, Mudurnu ve Bolu çevresi Orhan Gazi devri

²³ Yurt Ansiklopedisi, s. 1459.

²⁴ Özkök, a.g.e., s. 164.

²⁵ Konukçu, 1983, s. 53.

²⁶ Özkök a.g.e., s. 167.

²⁷ Yurt Ansiklopedisi, s. 1460.

kumandanlarından Konur Alp tarafından ele geçirilmiştir. Bölgenin idaresi de Konur Alp'e verilmiştir.²⁸

1.3.Osmanlılar Döneminde Bolu

Bolu ve çevresinin fethi, Osman Gazi zamanında başlayıp Gerede'nin ilhak edilmesi ile Orhan Gazi döneminde sona ermiştir. Konur Alp, Akçakoca ve Süleyman Paşa ile Sungur Bey, Bolu'nun fatihleri olarak tarihe geçmiş kişilerdir.²⁹

Konurapa, Mudurnu, Bolu ve yöresinin Orhan Gazi'nin kumandanlarından Konur Alp tarafından ele geçirildiği Aşıkpaşazade'den bize bildirilmektedir.³⁰

Bolu ve Ereğli taraflarındaki katılmalar, Bolu fatihlerinden kabul edilen Orhan Bey sayesinde olmuştur. Onun adına birçok vakıf, cami ve çeşme bulunduğu gibi, Konurapa'nın kuzeyindeki dağlar da onun ismini taşır ve Bolu'daki Akpınar Çeşmesi'nin suyunu da o akıtmıştır. Yine Akçaşehir'in (Akçakoca) doğusunda, Ereğli yolu üzerindeki Aftun Ağzı Camiinin de Orhan Bey ile ilgili olduğu belirtilmektedir.³¹

Bolu, Osman Bey döneminde Osmanlı topraklarına katıldığı³² tarihten başlayarak bugüne kadar, gerek Osmanlı idaresinde, gerekse Cumhuriyet devrinde idare teşkilatı bakımından altı devir geçirmiştir.

I. Devir (İlk Mutasarrıflık Devri): Bolu'nun alınması ile başlayan bu devirde ilk sancak beyi Bolu Fatihî Konur Alp idi.³³ 1324'ten 1692 tarihine kadar devam eden bu devre 368 sene devam etmiştir. Bolu mutasarrıflığı, bu dönemde sancakbeyi veya alaybeyi adı verilen *Mir-i livalar* ile beylerbeyi denilen *Mir-i mirânlar* tarafından yönetilmiştir.³⁴ Şehzadeler ve Candaroğullarına mensup beyler Bolu'yu sancakbeyi olarak yönetmişlerdir. Konur Alp, Sungur Bey Şemsî, Şehzade Murad, Gündüz Alp, Süleyman Paşa, Çandarlızâde Mahmud Çelebi Bolu'yu idare etmiş ilk beylerdir.³⁵

²⁸ Kenan Ziya Taş, "Yaya ve Müsellem Sancağı Olarak Bolu'nun İdari Yapısı", *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslararası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, s. 21.

²⁹ Konukçu, 1983, s. 54- 55.

³⁰ Orhonlu, a.g.e., s. 277.

³¹ Konukçu, 1998, s. 5.

³² Ali Haydar Kutlu, *Bolu Tarihine Kısa bir Bakış*, Bolu: Halk Eğitim Merkezi, Bolu, 1964, s. 9.

³³ Özkök, a.g.e., s. 188.

³⁴ Kutlu, a.g.e., s. 9.

³⁵ Konukçu, 1983, s. 55.

1330–1340 yılları arasında Bolu’yu ziyaret eden İbn Battuta’nın da kasabada ahilerin itibar sahibi olduğundan, onlara ait zaviyelerin çokluğundan ve çevrenin Türklerle iskân edilmiş olduğundan bahsettiği bildirilmektedir.³⁶

I. Murad devri Bolu’suna dair bilgiler azdır.³⁷ Batı Karadeniz’in hâkimi olan Candaroğulları Beyliği, Yıldırım Bayezit’in Anadolu birliğini sağlamak yolundaki faaliyetleri sırasında ortadan kaldırılmıştır (1392).

1402 Temmuzunda yapılan Ankara Savaşında, Timur’un Osmanlı ordusunu bozguna uğratıp sultan Yıldırım Bayezit’i esir almasının ardından dağılan Osmanlı askerlerinden önemli bir kısım, zarar görmeden Gerede, Bolu yolu ile çekilmişlerdir. Osmanlı kuvvetleri, Timur’un arkalarından yolladığı Emîr Şahmelik kumandasındaki kuvvetlerden Bolu ve Gerede halkının yardımları sayesinde kurtulmuştur.³⁸

1402’deki Ankara Savaşından sonra Timur istilasıyla Anadolu Beylikleri yeniden kuruldu. İsfendiyar Bey de eskiden sahip olduğu yerleri tekrar ele geçirerek İsfendiyaroğulları adıyla beyliğini devam ettirmiştir. Osmanlı-İsfendiyaroğulları ilişkileri bazen dostane bazen de mücadelelerle uzun süre devam etmiştir.³⁹

Bolu, “Fetret Dönemi” denilen Yıldırım Bayezit’in ölümüyle başlayan şehzadeler arası savaşlar sırasında Amasya’da bulunan Mehmed Çelebi’nin hâkimiyetine girdi. Çelebi Mehmed, Osmanlı Devletinin birliğini yeniden sağladıktan (1421) sonra Bolu istikrarlı bir şekilde yönetilmeye başlanmıştır.⁴⁰

Bolu, 1451’den sonra da idari bakımdan Kütahya’ya bağlı kalmış bu şehirde oturan beylerbeyine tabi olmuştur.⁴¹ Akşemseddin de Fatih Sultan Mehmed döneminde Bursa, İstanbul, Bolu anayolu üzerindeki Göynük’e yerleşmiştir. Türbesi de bugün hâlâ burada bulunmaktadır.⁴²

Bolu, Fatih Sultan Mehmed zamanında Anadolu’da Cenevizlilere ait Amasra, Candaroğullarına ait Sinop ve yöresine yapılan seferlerde serhat şehri haline getirildi.⁴³

³⁶ Orhonlu, *a.g.e.*, s. 277.

³⁷ Konukçu, 1988, s. 14.

³⁸ Özkök, *a.g.e.*, s. 174

³⁹ Kenan Ziya Taş, *a.g.m.*, s. 21.

⁴⁰ Yurt Ansiklopedisi, s. 1460- 1461.

⁴¹ Konukçu, 1988, s. 14.

⁴² Konukçu, 1998, s. 5.

⁴³ Orhonlu, *a.g.e.*, s. 277.

XVI. yüzyılda Anadolu’da ortaya çıkan ayaklanmalar, Bolu yöresini de etkilemiştir. Medrese öğrencilerinin (suhteler) başlattığı bu isyanları Celâli ayaklanmaları takip etmiştir. 1576 tarihli bir belge, Bolu’yu Anadolu’daki medreseli ayaklanmalarının yoğun yaşandığı yerlerden biri olarak göstermektedir.⁴⁴

Bolu, Osmanlı Devleti’nin Duraklama Devrinde de ilk mutasarrıflık devrini yaşıyordu. Bolu, Türklerin fethettiği tarihten Şemsi Ahmet Paşa’nın beylerbeyliği zamanına kadar düzgün bir şekilde idare edilmiştir. Ancak ilk kez “Beylerbeyi” adıyla Bolu’da valilik yapmış olan “Şemsi Ahmet Paşa” zamanında yönetim bozulmuştur. İsfendiyar Oğullarından Şemsi Ahmet Paşa, kendisine “zeamet” olarak verilen Bolu’ya Kanuni Sultan Süleyman zamanında gelmiş, Bolu’dan sonra, Şam, Anadolu daha sonra da Rumeli beylerbeyliğine yükselerek sonunda saraya alınmış ve sultanın müşaviri olmuştur.⁴⁵ Candaroğulları soyundan olan Şemsi Ahmet Paşa sonraları büyük yolsuzluklar yapmıştır.⁴⁶

XVI. yüzyılın son çeyreğinde, Osmanlı memurlarının halkı soyması, Avusturya ve İran’la uzun süren savaşlar, Anadolu’nun idari yönetimini zayıflatmış, bunun sonucunda aç, sefil kalan halk kendilerini koruyabileceklerini düşündükleri kişilerin önderliğinde toplu olarak eşkıyalığa başlamıştır. Bunlar kendi halinde yaşayan kasabaları ve köyleri basarak devlet düzenini bozmışlardır.

Celâli isyanları döneminde Bolu’da bir celâli önderi olarak gördüğümüz Köroğlu, haksızlıklara karşı ayaklanıp, çevresindekilerle beraber kötü yönetimi nedeniyle Bolu Beyi’yle savaştığından halk tarafından sevilip hakkında destanlar yazılmış olan bir kişidir. Köroğlu’nun (asıl adı Ruşen veya Ruşen Ali) Sırp savaşında padişaha çok fayda sağlaması ile ün yaptığı da bilinmektedir.⁴⁷

Köroğlu’nun ortaya çıktığı dönemde Osmanlı Sultanı III. Murad, Sadr-ı âzamlar ise Damad Ahmed, Kıbrıs fatihi Lala Kara Mustafa Paşa ve Ferhad Paşalardır. Bolu Beyi ise önce Mehmed Bey, sonra ise Çorum’dan nakledilen Behram Bey’dir.⁴⁸

⁴⁴ **Yurt Ansiklopedisi**, s. 1461.

⁴⁵ **M. Zekâi Konrapa**, *Bolu Tarihi*, Bolu: Bolu Vilâyet Matbaası, 1960, s. 267.

⁴⁶ **Yurt Ansiklopedisi**, s. 1461.

⁴⁷ **Yücel Özkaya**, “Köroğlu’nun Tarihi Şahsiyeti”, *Köroğlu Semineri Bildirileri*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1983, s. 67.

⁴⁸ **Konukçu**, 1983, s. 61.

IV. Murad, Revan Seferi dönüşünde Gerede, Bolu, Dibektaş, Mudurnu, Göynük, Taraklı ve Geyve yolunu kullanarak Bolu topraklarına ayak basmıştır.(1635)⁴⁹

IV. Mehmed döneminde de (1648– 1678) Bolu ve Gerede de soygun yapan Celaliler vardı. Bu dönemde Bolu’daki Celalilerin en ünlüsü olarak Köleoğlu bilinmektedir.⁵⁰

Zulümlerin, haksızlıkların önü alınamayınca “Bolu Sancak Beyliği” kaldırılıp, yerine “Voyvodalık” idaresi getirilmiştir (1692).⁵¹

II. Devir (Voyvodalık Devri): Bolu’da voyvoda idaresi, sancak beyliğinin kaldırılmasıyla 1692 yılında başlayıp 1811 yılına kadar olmak üzere 119 sene devam etmiştir.⁵² İlk voyvoda olarak Sarı Osman Ağa zikredilmektedir.⁵³

Osmanlı Devletinin Gerileme Döneminde, “Bolu”nun idare şekli “voyvodalık” idi. Valiler (beylerbeyleri) ile mutasarrıflarının (sancakbeyleri) bir sancağa gönderdikleri memurlara: “*mütesellim*”, kazalara gönderdiklerine de “*voyvoda*”, denirdi. Her şehirde veya kasabada halk tarafından seçilen temsilcilere de “*ayan*” adı verilirdi. İlk voyvoda olan Osman Ağa, Bolu’ya hiç uğramamıştır. Fakat Bolu’dan toplanacak tahsilâtın kendisine gönderilmesi için Karaçayır mahallesinden “Yaran Mehmed Ağa” adında birini vekil göstererek, çalışmadan Bolu üzerinden para kazanma yoluna gitmiştir. Bundan sonra Anadolu’da voyvodalıklar açık arttırma usulüyle verilmeye ve fazla para verenler bu göreve sahip olmaya başlamışlardır. Bu yöntem, rüşveti çoğalttığı için şehirdeki sefaleti bir kat daha artırmıştır.⁵⁴

III. Selim döneminde (1789 – 1808), İstanbul’da Nizam-ı Cedid kurulurken, Anadolu’da da bazı askeri birlikler kurulmuştu. 1803’te Bolu voyvodası Hacı Ahmedoğlu İbrahim Ağanın kurduğu birliğin Anadolu’daki ilk Nizam-ı Cedid birliklerinden olduğu anlaşılmaktadır.⁵⁵

⁴⁹ Konukçu, “Bolu Tarihi”, *Bolu 1998 Yıllığı*, Bolu Valiliği, s. 83- 84.

⁵⁰ Yurt Ansiklopedisi, s. 1461.

⁵¹ Konrapa, *a.g.e.*, s. 275.

⁵² Kutlu, *a.g.e.*, s. 9.

⁵³ Özkök, *a.g.e.*, s. 188.

⁵⁴ Konrapa, *a.g.e.*, s. 319.

⁵⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 1461.

3. Devir (II. Mutasarrıflık Devri): Voyvodalık II. Mahmud'un emri ile kaldırılınca (1811) yerine Bolu'da, Viranşehir sancakları adı ile II. Mutasarrıflık kuruldu ve 1864'e kadar sürmüştür.⁵⁶

Bolu'ya ikinci mutasarrıflık zamanında ilk mutasarrıfı, Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın acımasız düşmanı olan, meşhur Hüsrev Paşa olmuştur.⁵⁷

Bolu 53 sene süren bu ikinci mutasarrıflık zamanında 19 kazaya ayrılmıştır.⁵⁸ Bolu'da ilk hükümet konağını da Hüsrev Paşa yaptırmıştır.⁵⁹

1826 yılında yeniçeri ocağı kaldırılıp, yerine Asakir-i Mansure-yi Muhammediye kurulunca Bolu'da da bu ordu için ilk kışla, yanına da hastane inşa edilmeye başlanmıştır.⁶⁰

Tanzimat ilan edildiğinde (1839) Bolu mutasarrıflığı görevini “Mütesellim İsmail Ağa” yerine getiriyordu. Sonraları 1864 Teşkil-i Vilayet Nizamnamesiyle eski eyaletler kaldırılmış ve Anadolu'nun çeşitli bölgeleri “vilayet” adıyla çeşitli birimlere ayrılmıştır. Bu dönemde Bolu livasına da vilayet merkezi Kastamonu olmak üzere “*Mülhak (Katma) Mutasarrıflık*” statüsü verilmiştir.⁶¹

4. Devir (III. Mutasarrıflık Devri): Bolu'nun Kastamonu vilayetine tabi olduğu bu üçüncü mutasarrıflık dönemi, 1864'ten 1908 tarihine kadar 44 sene sürmüştür.⁶²

III. Mutasarrıflık devri yaşanırken, Abdülhamid döneminde 1877– 78 Osmanlı Rus savaşlarından dolayı Bolu, İzmit ve Adapazarı'na büyük ölçüde göçmen akını olmuştur. Kafkasya'dan Çerkezler/Gürcüler ve Abazalar, Doğu Karadeniz'den Lazlar (Batum, Rize, Trabzon, Giresun ve Ordu), Doğu Anadolu'dan Ahıskahılar, Karşılar, Erzurumlular ve Erzincanlılar, Bayburt ve Gümüşhaneliler, Kırım ve Romanya'dan da insanlar göç ederek Bolu civarı başta olmak üzere Batı Karadeniz ve Marmara Bölgesi'ne yerleşmişlerdir.⁶³

⁵⁶ Özkök, a.g.e., s. 188.

⁵⁷ Kılıç- Kayapınar, Kaya, Kılıç, Kayapınar, a.g.e., s. 268.

⁵⁸ Kutlu, a.g.e., s. 9.

⁵⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1462.

⁶⁰ Yücel Özkaya, “XIX. Yüzyılda Bolu'nun İdari ve Ekonomik Durumuna Genel Bir Bakış”, *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, s. 9.

⁶¹ Konrapa, a.g.e., s. 423.

⁶² Konrapa, a.g.e., s. 423.

⁶³ Konukçu, *Bolu 1998 Yılığ*ı Bolu Valiliği, s. 92.

İsmail Kemal Bey de 1884'ten 1890 tarihine kadar III. Mutasarrıflık devrinde Bolu'da görev yapmış, bir mutasarrıftı. İlk memleket hastanesi, Düzce şosesi, Ilıcalar yolu, Hisar mevkiindeki idadi (Lise) binası, onun döneminde yapılmıştır.⁶⁴ Daha sonraları Arnavutluk devletinin kurucusu olarak tarih sahnesine çıkmıştır.⁶⁵

1908'de Meşrutiyetin ilanı ile İstanbul'da olduğu gibi Bolu'da da gösteriler yapılmış ve İttihat ve Terakki'nin şubesi açılmıştır.⁶⁶

5. Devir (IV. Mutasarrıflık Devri): Bolu V. Mehmed Reşat döneminde, Kastamonu vilayetinden ayrılarak (1908) müstakil mutasarrıflıklar arasına alınmıştır. Bolu'nun bu IV. mutasarrıflık dönemi ⁶⁷ 1908–1923 seneleri arasında yaşanmıştır.⁶⁸

Bu dönemde imparatorluğun çeşitli bölgelerinde başlayan İttihat ve Terakki'ye karşı muhalefet Bolu'da da kendini göstermeye başlamıştır. 1911'de bu karşı akımlar, Hürriyet ve İtilaf çevresinde toplandığı için aynı yıl Bolu ve kazalarında da Hürriyet ve İtilaf Fıkrası'nın şubeleri açılmıştır.⁶⁹

1914 yılına gelindiğinde ise Bolu ve kazalarında genel seferberlik ilan edilmiştir. Cepheye sevk edilen askerlerin büyük bir kısmı Bolu'ya geri dönememişlerdir. 1918 sonlarında, esaretten dönenler ise tanınamayacak halde geri gelmişlerdir. 30 Ekim 1918'de Mondros mütarekesinin yürürlüğe girmesi ile de Bolu'da milli mücadele dönemi başlamıştır. 1918'de başlayan toparlanma, direnme ve zaferler 1923'e kadar sürmüştür.⁷⁰

6. Devir (Bugünkü durumu, yani valilik idaresi): Cumhuriyetin 1923'te ilanından sonra, bütün mutasarrıflıklar kaldırılınca, Bolu da Cumhuriyet valiliğine dönüşmüştür.⁷¹ Bolu 1923'te vilayet haline getirildiğinde Bolu'nun son mutasarrıfı olan Ahmet Fahrettin Bey, Bolu'nun ilk valisi olarak tekrar atanmıştır.⁷²

⁶⁴ Konrapa, a.g.e., s. 562.

⁶⁵ Konukçu, *Bolu 1998 Yılı Bolu Valiliği*, s. 94.

⁶⁶ Yurt Ansiklopedisi, s. 1462.

⁶⁷ Yurt Ansiklopedisi, s. 1462- 1463.

⁶⁸ Kutlu, a.g.e., s. 9.

⁶⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1463.

⁷⁰ Konukçu, 1988, s. 20- 21.

⁷¹ Kutlu, a.g.e., s. 9.

⁷² Özkök, a.g.e., s. 188.

2.ŞER'İ HUKUK

Şer'iyye sicilleri, şer'i mahkemelerde, şer'i hukukun uygulanması esnasında kayıt altına alındığı için bu uygulamayı gerektiren şer'i sistemi, buna bağlı mahkeme kurumunu, vazifelerini açıklamamız ve bu sicillerin hangi şartlarda ve hangi kurallara göre kaleme alındığını anlayabilmemiz için sistemin temel parçaları olan şer'i hukuk ve şer'i mahkemeleri incelememiz gerekmektedir.

Türk-İslam Devletleri içerisinde en uzun ömürlüsü olan Osmanlı Devleti, bu başarıyı müesseselerine borçludur. Bu müesseselerin temeli Osmanlıdan önceki Müslüman ve Türk devletlerine dayanmaktadır. Tabii ki Osmanlı devleti bu kurumları zaman içerisinde geliştirerek kullanmıştır.⁷³

Osmanlı Devleti de bir İslam devleti olduğu için kurulduğu ilk yıllardan itibaren İslam hukukunun hükümlerini uygulamıştır. İslam hukuku, Osmanlı Devleti zamanında devletin resmi hukuk sistemi olarak kabul edilmiştir. Osmanlı Devleti, İslam hukukunu Hanefi fıkına göre uygulamıştır. Ancak bunun yanı sıra örfî hukuk diye bilinen kanunnameler de hazırlanmış ve uygulanmıştır.⁷⁴

İslam hukukunun yani Şer'i hukukun kaynakları iki kısımdır.

1- Asli kaynaklar (Edille-i Şer'îye): Kur'an, Sünnet, İcma' ve Kıyas,

2- Tâli kaynaklar (Tabii kaynaklar) : Örf-adetler, istislah, istihsan eski hukuk sistemleri gibi kaynaklardır.⁷⁵ Bunlardan başka istishab, sahabelerin hukuki görüşleri, genel hukuk prensipleri (Kavâid-i Külliye) Osmanlı hukukçularının başvurdukları tâli kaynaklardandır.⁷⁶

Asli kaynaklar, bütün İslam hukukçuları tarafından hukukun kaynağı olarak kabul edilirken tali kaynaklar mezheplerden bazıları tarafından kabul bazıları tarafından da reddedilmektedir. Tali kaynaklar genellikle hukuki bir anlaşmazlığın çözümü için gereken hukuki kuralın, asli kaynaklarda bulunmaması halinde, kendilerine başvurulabilecek hukuk kaynaklarıdır.⁷⁷

⁷³ Kenan Ziya Taş- İbrahim Özcoşar; Hüseyin H. Güneş, Veysel Gürhan, 195 No'lu Mardin Şer'îye Sicili Belge Özetleri ve Mardin, ed. Ahmet Kankal- Kenan Ziya Taş, İstanbul: Mardin Tarihi İhtisas Kütüphanesi Yay. , 2006, s. 1.

⁷⁴ Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk- İslam Hukuk Tarihi*, c. I, İstanbul: Timaş Yay. , 1990, s. 142.

⁷⁵ Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, İstanbul: Fey Vakfı Yayınları, 1990, s. 32.

⁷⁶ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*,c. I, s. 158.

⁷⁷ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*,c. I, s. 154.

Şer‘i ve örfî kanun hükümlerini temel alan Türk adalet örgütü, gerek Selçuklular gerekse Osmanlılar döneminde merkezi yönetimin ve otoritenin sağlamlık ve devamlılığının bel kemiği olmuştur.⁷⁸

3.ŞER‘İYYE MAHKEMELERİ

Şer‘iyye sicillerinin önemini kavrayabilmemiz için bu sicillerin kayıt altına alındığı mahkeme kurumunu da özellikleri ve çalışma düzeni açısından incelememiz gerekmektedir. Kadıların şer‘i hükümlere göre yargılama yaptıkları mahkemelere Şer‘iyye mahkemeleri denir. Şer‘iyye mahkemelerini ifade etmek için “*mehâkim-i şer‘iyye, meclis-i şer‘, meclis-i şer‘i -enver veya nebevî*” gibi ifadeler kullanılmaktadır.⁷⁹

Şer‘iyye mahkemelerinin teşkilat ve fonksiyonları açısından Osmanlı Devleti ile eski Müslüman devletler karşılaştırıldığında şekil, üslup ve tarz aynı olmakla beraber aralarında tek farkın, Osmanlı Devleti’nin yargı dili olarak önceleri %50 oranında, sonraları ise tamamen Türkçenin kullanılması olduğu anlaşılmaktadır.⁸⁰

Şer‘iyye mahkemelerinin belli bir makam binası olmamasına rağmen kadıların yargılamayı yapılabileceği ve ihtiyaç duyanların her an kadıyı bulabilecekleri ve mahkemenin vakarına yakışan belirli bir yerin bulunması şart idi. Kadının evinin bir köşesi, camii, mescit veya medreselerin bir odası bu amaç için kullanılıyordu. Bayram ve Cuma günleri dışında her zaman kadı, bilinen bir yerde yargı görevini yerine getirmek üzere hazır bulunmuştur.⁸¹

II. Mahmud döneminde şer‘iyye mahkemesi ve kadılar konusunda önemli değişiklikler yapılmış, 1837 yılında İstanbul kadısının makamı Bâb-ı meşihat’taki boş odalara taşınmış ve kadı ilk kez resmi bir mahkeme binasında görev yapmaya başlamıştır. 1839 tarihli Gülhane Hatt-ı Hümayûn’u ile açılan Tanzimat döneminde de şer‘iyye mahkemeleri konusunda önemli değişiklikler yapılmıştır. 1859 tarihli Mahâkim-i Şer‘iyye hakkında nizamname ile şer‘iyye mahkemelerinin teşkilat ve

⁷⁸ Mustafa Akdağ, *Türkiye’nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, İstanbul: Cem Yay. , 1995, s. 45.

⁷⁹ Ahmet Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, c. I, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1988, s. 76.

⁸⁰ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c. I, s. 76- 77.

⁸¹ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c. I, s. 77.

fonksiyonları ile ilgili yeni düzenlemeler getirilmiştir. 1868 tarihli düzenlemelerle de, şer'iyeye mahkemeleri dışında bazı idari ve hukukî mahkemeler kurularak, şer'iyeye mahkemelerinin görevleri belli alanlarla sınırlandırılmıştır.⁸²

3.1.Şer'iyeye Mahkemelerinin Vazifeleri

Şer'î mahkemeler Tanzimat dönemine kadar, medeni, ticaret, cinayet davaları, vasî tayini, vakfiyelerin düzenlenmesi, her çeşit anlaşma ve senedin hazırlanması gibi çeşitli konulara bakmıştır. Şer'iyeye mahkemeleri, örfî hukuka da bakmışlar ve maliye ile ilgili işlere, devlet ile şahıslar arasındaki her türlü dava ve resmi sözleşmelerin hazırlanması vazifesini de yerine getirmişlerdir. Yine bu mahkemeler vergi vermesi gerekenlerin tespiti, vergi kanunlarının uygulanması, halkın dilek ve şikâyetlerini merkeze bildirmek gibi işleri de yaparlardı. Bu işlerin hepsini medrese eğitimi görmüş veya herhangi bir medreseden icazet almış kişilerin yanı sıra padişah tarafından tayin edilen bir kadı veya onun yerine bulunan bir kişi yapmıştır.⁸³

3.2. Yargıda Görev Alan Memurlar

3.2.1. KADI (HAKİM):

979 numaralı Bolu şer'iyeye sicilimizi meydana getiren tüm belgeler mahkemede kayıt altına alındığı için incelediğimiz dönemde Bolu'da mahkemenin işleyişini anlayabilmemiz açısından, Osmanlı adli teşkilatındaki görevlileri ve bu görevlilerin çalışma hiyerarşisini incelemeye çalışacağız.

İslam hukuku tarihinde yargı görevini üstlenen ilk kadı, bizzat Hz. Peygamber olmuştur. Daha sonra dört halifeler bu görevi üstlenmişlerdir. Zaten yargı görevi (kaza) halifenin görevleri arasında yer almaktaydı. Yani yargılama görevi kamu adına halifenin veya yetkili kıldığı kadıların görevi olduğundan İslam'ın ilk dönemlerinde halifeler, kaza görevlerini bizzat yerine getirmişler ve başkalarına havale etmemişlerdir. Daha sonra İslam devleti genişleyip, yargı işleri çoğalınca,

⁸² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 77.

⁸³ Mustafa Gülcan, *Konya'da İktisadi ve İhtimai Hayat (1675- 1676)*, Konya: S. Ü.S.B.E. Yayınlanmamış Doktora Tezi, , 1989, s. 1-2.

halifeler, merkezde veya vilayetlerde, kendilerine vekâleten (kamuyu temsilen) davaları yürütmek üzere özel memurlar yani kadılar tayin etmeye başlamışlardır.⁸⁴

İslam hukuku tarihinde resmen merkez dışında kadı tayini yapan ilk halife Hz. Ömer'dir. İslam'ın ilk dönemlerinde her vilayete bir kadı tayin edilirken İslam devletini sınırları genişleyince her yere kadı tayin edilmeye ve hatta büyük şehirlerde birden fazla kadılar gönderilmeye başlanmıştır. Osmanlılara kadar kurulan bütün Müslüman devletlerde kadı'ı kudatlığa tayin yetkisi sultanların elinde olmuştur. Osmanlı Devleti 'nde de aynı uygulama söz konusu olmuş ve I. Osman'ın ilk tayin ettiği iki memurdan birisi kadı olmuştur.⁸⁵

Osmanlı'nın ilk yıllarında hem Hanefi hem de Şafii kadılar da atanırken Kanuni döneminden itibaren Osmanlı hukukunun, dini kuralları ilgilendiren kısmı için sadece Hanefi fıkhi esas alınmaya başlanmıştır. Hanefi fıkhiya göre yargı yetkisi kadının elindeydi ancak kadı otoritesini sultandan alıyor ve sadece ona karşı sorumlu sayılıyordu.⁸⁶

Padişah beratı ile atanan kadılar, şeriatı uygulayarak anlaşmazlıkları çözümlemenin yanı sıra, sultanın emrettiği her konuda hüküm vermekle yetkili kılınmışlar, idari, mali, askeri, beledi işleri de yürütmüşlerdir. Böylelikle Osmanlı Devletinde yargı ve yürütme yetkileri yan yana, çalışmıştır. Bu durum Osmanlı imparatorluğunun siyasi hayatta devamlılığını sağlamıştır.⁸⁷

Şeriatın temsilcisi durumunda bulunan Osmanlı uleması, toplum ile devlet arasında bir köprü görevi üstlenmiştir. Bunların üst kademelerini oluşturan, molla, müderris ve kadılar ise, halk arasında güç ve itibar sahibi kişiler olarak görülmüştür.⁸⁸

Kadıların atanma hiyerarşisine baktığımızda en alt kademede “naibler” bulunuyordu. Belli bir eğitim düzeyinden ileri gitmemiş ulema ise “kadı vekili” olarak atanıyordu. Bunların üstünde “kadılar” vardı. Kadılar, Anadolu, Rumeli ve Mısır olmak üzere üç ana gruba ayrılıyordu. Bunların birbirinin yerinde görev yapması yasaklanmıştı. Kadıların üzerinde denetim yapan “müfettişler” vardı.

⁸⁴ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 76.

⁸⁵ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 76.

⁸⁶ Nurcan Abacı, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukuku'nun Uygulanması (17. Yüzyıl)*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yay., 2001, s. 52.

⁸⁷ Özer Ergenç, XVI. Yüzyılın sonlarında Bursa, Ankara: T.T.K. Yay., 2006, s. 139.

⁸⁸ Taner Timur, *Osmanlı Toplumsal Düzeni*, Ankara: İmge Kitabevi, 2001, s.267.

Onların da üzerinde bulunan “*menasib-i devriye kadıları*” ise ülkenin önemli fakat belirli kentlerinde yargıçlık yapmışlar, bu kentler arasında sırayla görev değiştirmişlerdir. En üst kademede bulunan “*mollalar*” arasında derece olarak en üstte Rumeli kazaskerleri bulunuyor, ikinci sırada Anadolu kazaskeri üçüncü sırada da en büyük kentin yargıcı olan İstanbul kadısı bulunuyordu. Bütün bunları da Bursa ve Edirne kadıları takip ediyordu.⁸⁹

Büyük merkezlerde görev yapan kadılar, önemli bir merkezde görev yaptıkları için, kaza kadılarından daha üstün görülmüşlerdir. Bu nedenle büyük merkezlere atanılacak kadılarda belli özellikler aranmaya başlanmıştır. Fakat bu durum sadece atanma şekli açısından böyle olmakla beraber hüküm verme özgürlüğü açısından bütün kadılar birbirine eşit kabul edilmiştir.⁹⁰

XIV. asırdan XVI. asrın ortalarına kadar bütün kadıları tayin veya tercih yetkisi kazaskerlere ait iken, XVI. asrın ikinci yarısından sonra mevleviyet (büyük kadılık) kadılarını tayin yetkisi şeyhü'l-islamlara devredilmiştir. Diğer kadıları ise yine kazaskerler tayin etmeye devam etmiştir. Kazaskerlerin tayin defterine “*akdiye defteri*” denmektedir.⁹¹ Her iki durumda da atanacak kişileri vezir-i azamın uygun bulması ve padişahın da onaylaması gerekiyordu. Bu yüzden en küçük rütbeli kadıların bile atanma onayını padişah, kendi elinde tutmuştur.⁹²

Her şeyden önce bir devlet memuru olan kadı, bu makama süresiz olarak atanıyordu. Ancak bu sürekli çalışmaları anlamına gelmiyordu. Bu görev süresi 1599'dan sonra, önce 3 yıla, daha sonra 2 yıla, 17.yüzyılın sonundan itibaren 1 yıla indirilmiştir.⁹³

Kaza kadılarının görev süresi 20 aydı. Büyük kentlerdeki kadıların ise görev süresi 1 yıl olduğundan özellikle yüksek rütbeli kadılar, bir yıl için görev yerine gitmek istemediklerinde kendi yerlerine bir naib göndermeye başlamışlardır. Bu durum zamanla naiblerin öneminin artmasına neden olmuş, adalet yönünden çok sakıncalı sonuçlar doğmuştur.⁹⁴

⁸⁹ **Halime Doğru**, *XVIII. Yüzyıla Kadar Osmanlı Kentlerinin Sosyal Ve Ekonomik Görüntüsü*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yay. , 1995, s. 202.

⁹⁰ **Doğru**, *a.g.e.* s. 202.

⁹¹ **Cin- Akgündüz**, *a.g.e.* , c. I, s. 278.

⁹² **Doğru**, *a.g.e.* s. 203.

⁹³ **Abacı**, *a.g.e.* , s. 53.

⁹⁴ **Doğru**, *a.g.e.*, s. 203.

Görev süresini dolduran kadıların yerine bir başkası tayin edilirken, görevden alınmış kadılar ise İstanbul'a gelerek her Çarşamba günü kazasker dairesine *mülazemet*⁹⁵ edip sıra beklerdi. Mülazemet süresi 2 yıldır. Görevden alınmış kadıların mülazemetleri sırasında görev yaptığı yerler ile ilgili bilgi ve görüşlerine her zaman başvurulmuştur. Tekrar tayinlerde Anadolu'da görevden alınanlar Anadolu'ya Rumeli'de görevden alınanlar Rumeli'ye tayin edilerek, bu bölgeler konusunda bilgilerine başvurulacak kadar uzmanlaşmaları sağlanmıştır. Ayrıca kadıların bir kazada uzun süre kalmalarının çeşitli sakıncaları olacağı gibi “*ulûm ve fûnun ile iştigalden uzun bir müddet mahrum kalmasınlar*” diye görev süreleri belli dönemlere bağlanmış dolayısıyla İstanbul'da yeniden bilgilerini yenileme ve artırma imkânı verilmiştir. Belirli sürelerle bağlanmış bu tayin usulü 1913 yılında kaldırmıştır.⁹⁶

Kadının görevden alındığı döneme “*zaman-ı infisal*”, görev başında bulunduğu döneme ise “*zaman-ı ittisâl*” denirdi.⁹⁷ Görevden alınan kadının, elinde bulunan sicili kendisinden sonra atanan kadıya kanunen “*Müslümanların umuru muhtel olmasın*” diye teslim etmesi gerekiyordu.⁹⁸

Kadılıkta Aranılan Şartlar

1. Kadıların tam ehliyeti olmaları yani bâliğ, akıl ve hür olmaları şarttır. Küçükler, bunaklar, kör, dilsiz ve sağır kadı olamazlar.
2. Kadının Müslüman olması şarttır.
3. Had ve kısas cezalarıyla ilgi davalar dışında erkek veya kadın olması caizdir. Uygulamada kadın hâkime rastlanmamıştır.⁹⁹
4. Kadı, yerli yerinde karar verebilen, anlayışlı, dürüst, güvenilir, şahsiyet sahibi ve sağlam iradeli olmalıdır.
5. Kadı, fıkıh bilgisine sahip olmalı, yargılama hukukunu iyi bilmeli, davaları bunlara göre çözebilecek bir beceriye sahip olmalıdır.¹⁰⁰

⁹⁵ *Mülazemet*: Maaşsız acemilik hizmeti yerinde kullanılır bir tabirdir. Staj karşılığıdır. Alt seviyede bulunanın üst seviyede bulunana ziyaret kastıyla devamına da mülazemet denir. **M. Zeki Pakalın**, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c. II, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1993, s. 611.

⁹⁶ **Sait Öztürk**, *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo- Ekonomik Tahsil)*, İstanbul: OSAV, 1994, s. 50.

⁹⁷ **Akgündüz**, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 70.

⁹⁸ **Öztürk**, *a.g.e.*, s. 49.

⁹⁹ **Cin- Akgündüz**, *a.g.e.*, c. I, s. 279.

Kadı, görevi dışında başka bir işle meşgul olması yasak olduğundan kendisine, ailesine, yardımcılara ve geçimini üstlendiği kişilere bakabilecek düzeyde bir maaş alması uygun görülmüştür. Devletin verdiği bu maaş miktarları kazasker ruznamçelerine kayıt edilmiştir.¹⁰⁰

Osmanlı yargı sisteminin finansmanı merkez tarafından değil sistemi kullananların ödediği harçlarla karşılanmıştır. Kadılar bu hesaplama göre atandıkları yerde bulunan her bin hane için günlük on akçe alırlardı. Kadıların yaptıkları işler karşılığında harç alma sistemini ilk uygulayamaya koyan Bayezid'dir.¹⁰²

Kadıların en önemli ve sürekli gelir kaynakları, yaptıkları hizmetlerden aldıkları harçlarla beraber padişah fermanı ile her hukuksal işlem için ayrı ayrı belirlenmiş harçlardı. Kadılara bu gelirlere ek olarak nadir durumlarda gündelik, bazen de tımar verildiği görülmüştür. İstanbul'da atanma sıralarını bekleyen kadılar ve emekli olanlar da kendilerine verilen ufak bir arpalıkla geçimlerini sağlardı.¹⁰³

Kadıların düzenledikleri hüccetler karşılığında "*resm-i hüccet*", şer'iyye sicillerine kaydedilen hukuki meselelerden, "*resm-i sicil*", askeri ve beledi kassamların tereke taksiminden "*resm-i kismet*", evlenme akdinden "*resm-i nikâh*" adı verilen çeşitli resmler almışlardır.¹⁰⁴

Kadılar, bir yandan en yüksek adli makam diğer taraftan da halkın şikâyetlerini divan-ı hümayun'a ileten, tımar sahipleri veya adamlarının, suhtelerin halka yaptıkları zulümlerin kendilerine anlatıldığı kişilerdi. Yolların açılması ve onarılması, fiyatlarda narh tespiti, emir üzerine bir sancakbeyinin mukataalarının teftişi, noterlik hizmetleri gibi adlî, idarî, malî denetime ait pek çok görev kadılara verilmiştir. Başka bir deyişle kadılar devlet merkezleri ile halk arasında bir köprü görevi üstlenmişlerdir. Bir sancağa, sancaktaki kaza sayısı kadar kadı görevlendirilmiştir.¹⁰⁵

¹⁰⁰ **Abdülaziz Bayındır**, "Osmanlı'da Yargının İşleyişi", *Yeni Türkiye*, Sayı 31, (Ocak- Şubat 2000), s. 672.

¹⁰¹ **Bayındır**, *a.g.m.*, s. 674.

¹⁰² **Abacı**, *a.g.e.*, s. 53- 54.

¹⁰³ **Doğru**, *a.g.e.* s. 204.

¹⁰⁴ **Öztürk**, *a.g.e.*, s. 54.

¹⁰⁵ **Nejat Göyünç**, "Osmanlı Devleti'nde Taşra Teşkilatı (Tanzimat'a Kadar)", *Yeni Türkiye*, Sayı 31, (Ocak -Şubat 2000), s. 441.

Kadı ve mahkeme şekli açıdan bağımsız çalışan bir kurum olduğu gibi doğrudan merkezle muhatap mahalli otoritelerden bağımsız hareket eden, mülki ve mali bütün meselelerden sorumlu tutulmuştur. Aynı zamanda mahalli bir temsilci sıfatını da taşımıştır.¹⁰⁶

Kadı bütün bu görevlerinin yanı sıra bölgelerindeki esnaf birliklerinin en üst makamı olarak görülmüştür. Esnafın seçtiği şeyh başkanlığındaki heyet üyelerini tayin ve azletme, esnafı kontrol etmek başlıca görevlerindendir. Esnaf ve esnaf birlikleri arasındaki anlaşmazlıkları çözümlmek, şehre gelen zirai ürünleri sicile kayıt etmek, artanı orduya veya merkeze sevk etmek, kanun ve nizamlara uymayan esnafı cezalandırmakla da görevlendirilmiştir.¹⁰⁷

Asker toplanması, zahire ve amele temin edilmesi, iktisadi işler, belediye işleri hatta ahlak zabıtası gibi görevleri üstlenmiştir.¹⁰⁸

Sonuç olarak kadı kentte ilk önce yargıçtır, sonra merkez yönetiminin bir çeşit temsilcisi, sonra da görevli bulunduğu yerin belediye başkanı olarak kabul edilmiştir.¹⁰⁹

Şer'îye mahkemelerinde kararı veren hâkimler dışında başka görevliler de bulunmaktadır.

3.2.2. NAİB:

Kelime anlamı olarak *vekil* demektir. Osmanlı hukukunda iki anlamı vardır. Birincisi bütün kadılar, sultanın vekilleri olduğu için bunlara da *naib* ve bunun çoğulu olan *nüvvab* denilmiştir. İkincisi ise, kadınların kendi yerlerine davalara bakmak üzere görevlendirdikleri kişilere de nâib denilmiştir.¹¹⁰

Kadılar tayin edildikleri yere kendileri gitmeyerek naib görevlendirmişler hatta kazalara tabi nahiyelere de naib tayin etmişlerdir. Nahiyelere tayin edilen naiblere *kaza naibleri* denilmiştir. Ayrıca mevleviyet kadınlarının tayin ettiği naiblere *mevali naibleri*, arpalıklarda sahibi adına yargı görevini yürütenlere de *arpalık*

¹⁰⁶ Feridun M. Emecen, "Osmanlılar'da Devlet, Toplum ve Mahkeme", *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, ed.Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., 1998, s. 76.

¹⁰⁷ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul: Dergâh Yay., 1986, s. 406.

¹⁰⁸ Öztürk, *a.g.e.*, s. 49.

¹⁰⁹ Doğru, *a.g.e.* s. 205.

¹¹⁰ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 72.

naibleri adı verilmiştir. Naibler, kadıların kaleme aldığı *niyabet müraselesi* ile tayin edilmişlerdir.¹¹¹

Naibler sahip oldukları yargı yetkisine göre iki kısma ayrılmışlardır. Birincisi, *yargıya yetkili naib* adı verilen ve hâkimin yetki verdiği bütün sahalarda karar verebilme gücüne sahip naiblerdir. İkincisi de günümüzdeki sorgu hâkimleri gibi görev yapıp keşif, ilk soruşturma şahitler hakkında güvenirlilik soruşturması ve benzer hususları yerine getirerek hâkime yardımcı olan *yargıya yetkili olmayan* naiblerdir. Bu nedenle de hâkim, naiblerin dinlediği şahitleri tekrar dinlemeden karar vermezdi.¹¹²

Naibler yaptıkları işlere göre Bab Naibi, Ayak Naibi, Toprak Naibi gibi farklı isimler almışlardır.¹¹³

Naiblerin görev süresi, yetkili olan hâkimin görevden alınması veya ölmesiyle sonlandırılmamıştır. Hâkim ölür veya görevden alınırsa, yeni hâkim atanıncaya kadar yargılamaya önceki hâkimin naibi bakmıştır. Şer'îye sicillerinde naiblerin, sorgu hâkimi olarak görev yaptıkları görülmüştür. Sorgu hâkimlerine son kararı verme yetkisi verilmemiştir.¹¹⁴

979 numaralı Bolu şer'îye sicilimizde de Bolu Naibi Kerameddin Efendi'nin ismi, miras paylaşımı nedeniyle açılmış bir dava belgesinde geçmektedir.¹¹⁵ 9–10 Ramazan 1295 senesine ait bu belge, dönemin Bolu naibinin Kerâmeddin Efendi olduğu, naiblik kurumunun incelediğimiz dönemde Bolu'da da bulunduğu ve bu naibin yukarıda bahsedildiği gibi sorgu hâkimi göreviyle çalıştığı bilgisini bize vermektedir. Ayrıca bu belge Bolu'da mahkeme kurumunun işleyişini ve görevlilerin fonksiyonlarını tespit edebilmemizi sağlamıştır.

3.2.3. MUHZIR:

Sicilimizde de sıkça rastladığımız muhzır, müddeilerle (davacılar) müddei aleyhleri (dava olunanlar) mahkemeye çağırın memura verilen isimdir. Şer'i mahkemelerde kullanılan bu tabire karşılık hukuk ve ceza mahkemelerinde

¹¹¹ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 280.

¹¹² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 72.

¹¹³ Abacı, *a.g.e.*, s. 59.

¹¹⁴ Bayındır, *a.g.m.*, s. 675.

¹¹⁵ B.Ş.S. 18a/1.

“mübaşir” denilmiştir. Muhzır Arpça *ihzar edici, eden, huzura getiren* demektir ve birden fazla muhzırın bulunduğu yerlerde muhzırların başındaki kişiye de “*muhzır başı*” ismi verilmiştir.¹¹⁶

Osmanlı Devletinde küçük kazalarda, hem mahkeme mübaşirliği, hem mahkeme kâtipliği, hem de emniyet görevlisi ve savcının görevlerini, muhzırlar yerine getirmiştir. Bu hizmetleri karşılığında *ihzariye* denilen ve taraflarca karşılanan bir ücret alıyorlardı ve muhzırların tayinini bir seneliğine muhzırbaşılar yapıyordu.¹¹⁷

Günlük satılan tereke eşyasından elde edilen paraları, alacaklılara ve ilgili kişi ve yerlere teslim etmek ve karşılığında aldığı makbuzları hâkime göstererek saklamak da muhzırların görevlerindendir..¹¹⁸

Öldürme, yaralama ve topluma zarar veren diğer hareketler gibi kamu suçlarının dışında, alacak- verecek gibi kişiler arasındaki anlaşmazlıklarda, davalıları mahkemeye çağırma ve kadı hüküm verdikten sonra davacının hakkını teslim etme görevleri muhzırbaşına verilmiş, muhzırbaşı da bu görevi bizzat veya vekilleri ve yeter sayıdaki muhzırları ile birlikte yerine getirmiştir.¹¹⁹

Muhzırların sayısı, mahkemenin ihtiyacına göre farklılık göstermiştir. Ölen muhzırın görevi oğluna kalırken, eğer muhzırın oğlu yoksa göreve uygun bir kişi tayin edilirdi.¹²⁰

İncelediğimiz dönemde Bolu’da mahkemelerde bu görevlinin varlığı sicilimizden de anlaşılmaktadır. 979 numaralı Bolu Şer’iyye Sicil defterinde Muhzırbaş Hüseyin Ağa ile Muhzır Hasan Ağa’nın adı geçmektedir. Sicilde başka muhzıra rastlanmamıştır. Belgelerden Hüseyin Ağa’nın muhzırların başı olduğu anlaşılmaktadır.¹²¹ Muhzır olarak da sadece Hasan Ağa’nın isminin zikredilmiş¹²² olması mahkemede bu dönemde birden fazla muhzıra ihtiyaç duyulmadığını göstermektedir. Bu veriler XIX. yüzyılın incelediğimiz döneminde Bolu’da mahkemenin işleyişi ve çalışanları konusunda bizi aydınlatmaktadır.

¹¹⁶ Pakalın, *a.g.e.*, c. II, s. 572.

¹¹⁷ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 280.

¹¹⁸ Mehmet Çanlı, “Eytam İdaresi ve Sandıkları (1851- 1926)”, *Türkler*, c. XIV, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s. 64.

¹¹⁹ Ergenç, *a.g.e.*, s. 165.

¹²⁰ Doğru, *a.g.e.*, s. 208.

¹²¹ B.Ş.S. 14b/II, 16a/II, 18a/II, 31b/II, 40a/III, vb..

¹²² B.Ş.S. 5b/II, 9b/I, 9b/II, 12a/II, 46b/II, 47a/I, vb..

3.2.4. CAVUŞLAR (Dergâh-ı Âli Çavuşları):

Osmanlı adliye teşkilatında önemli yeri olan çavuşlar, şer‘i mahkemelerden gelen ilâmların uygulanması, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesi, borçlunun inadı üzerine gerekirse mahkeme kararıyla haps edilmesi, hukuken kesinleşen nakdi ve bedeni cezaların uygulanması, kısaca günümüzde icra memurlarının tamamen, emniyet görevlileri ve savcının ise kısmen görevlerini yerine getirmişlerdir. Divan-ı hümayûna bağlı olarak hükümet merkezinde hizmet veren çavuşlar atlı bir sınıftırlar ve *Serhengân-ı Divan-ı Hümayûn* diye de bilinirler.¹²³

Başlarında bir *çavuş başı* bulunan çavuşlar, 16 bölüğe ayrılmıştır. Çavuşbaşı divâna arzı gereken dilekçe ve şikayetleri arz etmekle ve divanın tertip ve düzeninden sorumlu idi. Divan-ı hümayûn’nun kararlarını da uygulayan çavuşlar; önemli devlet görevlilerinin cezalarını da bizzat yerine getirmişlerdir. *Çavuşlar kâtibi* ve *çavuşlar emini* adı verilen iki memuru da kendisine bu önemli görevlerinde yardımcı olmuştur.¹²⁴

Çavuşlar, bütün bu görevlerinin yanı sıra beylerbeyi, sancakbeyi gibi kimselerin cezalandırıldıklarını haber veren ulak görevini de üstlenmişlerdir.¹²⁵

Sicil defterimizde çavuş unvanı sık sık geçmekte olmasına karşın yukarıda bahsettiğimiz şekilde görevini ifa etmekte olduğu için ismi telaffuz edilen bir çavuşa rastlayamadık. Belgelerimizin daha çok alacak- verecek davası, aile içi miras paylaşımı meseleleri olması hasebiyle çavuş unvanlı kişilere sadece ölmüş olup tereke taksimi yapılanlarına veya güvenilir kişiler oldukları için şühudü’l- halde ve şahitler arasında yer alanlarına rastladık. Bu ismi aile unvanı olarak taşıyanlar da tespit edilmiştir. Bolu’da çavuş ismini taşıyan kişilerin görevlerinin verdiği intibayla toplumda güven duyulan kişiler olduğu, bu nedenle de insanlar nazarında itibarlı oldukları anlaşılmaktadır.

3.2.5. SUBAŞI:

¹²³ Akgündüz, *Şer’iye Sicilleri*, c. I, s. 73.

¹²⁴ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 280.

¹²⁵ Doğru, *a.g.e.* s. 208.

979 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilimizde rastlanmamakla beraber Osmanlı adli teşkilatının işleyişini kavrayabilmemiz açısından görevlilerinden biri olan subaşıları incelememiz gerekmektedir.

Sancaklarda, sancakbeyinin özel ücretli memuru, polis amiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise idare amiri olan subaşıları, şer'iyeye mahkemelerinde de icra ve infaz memuru olarak görev yapmışlardır. Subaşıların görevleri arasında Şer'iyeye mahkemesinin kararlarını uygulamak, hapsine karar verilen kişileri hapsedmek, hapishaneyi beklemek, cezalarını yerine getirmek, tazminat cezalarını tahsil etmek yer alıyordu. Günümüzdeki zabıta ve belediyeye ait birçok görevden de subaşıları sorumlu tutulmuştu.

Osmanlı devletinde, subaşıların köy ve kasabalarda görev yapanlarına “*il subaşı*” sancaklarda ve diğer büyük merkezlerde görev yapanlarına da “*şehir subaşı*” denilmiştir. Subaşılar kadıların emri altında, mahalle bekçilerinden yardım alarak çalışıyorlardı.¹²⁶

3.2.6. MÜBAŞİR:

Bu terimin Osmanlı adliye teşkilatında ifade ettiği iki anlamı vardır. Birincisi mahkemelerde celp ve tebliğ işinde görevli memur demektir ve bu anlamıyla muhızır ile eş anlamlıdır. İkincisi; Tanzimat'tan önce devletçe yapılması ve soruşturulması gereken işlerin yapılmasına veya soruşturulmasına görevlendirilen memurlardır. Mübaşirler yaptıkları hizmet karşılığında devletten bir maaş veya yol masrafı almadıklarından her türlü zorunlu masrafları gittikleri yerlerin halkından *mübaşiriye* adı altında alınmıştır.¹²⁷

Mübaşirler her gittikleri yerde bulunan kadı, naib, derebeyi ve ayanlarla anlaşarak işlerini kasten uzatmışlar, halka baskı yaparak daha fazla harç almaya çalışmışlardır. Ekim 1765 tarihli bir ferman bu konuyu gayet açık göstermektedir: “Gerede kadısının ve Bolu naibinin ve ahalisinin ilam ve mahzarlarında Bolu ve Mudurnu ve Çağa ve Gerede ve Viranşehir ve Sabahaddin ve Eflan va Bolu Eflânî kazalarında Kütahya mübaşirleri otuz ve kırkar ve daha ziyade levendât ile kurâ ve kasabata nüzûl ve bir yerden gel geç ve kurban ve bayrak ve çavuş akçeleri nam ile

¹²⁶ Doğru, a.g.e. s. 208.

¹²⁷ Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri, c. I, s. 74.

onbeşer kuruluşların ahz ve bilâ- emr-i şerîf nice ümmet-i Muhammedî ahz va ahaz kazalara nakl ve bi gayr-ı hakkın tecrîm ve bugüne zulüm ü ta'addilerinin nihayeti olmadığından ahâli ve fukara müncîr ve muztaribler iken ...ve bu kişilerin halk ve fukara üzerinden men ve def edilmesini istirham ...»¹²⁸

Mübaşirin görevi sicile kaydedilen veya yansıyan bir görev olmadığından ayrıca mahkemenin perde arkasındaki görevlilerinden olduğu için sicilimizde böyle bir görevliye rastlanmamıştır.

3.2.7. MÜSAVİR:

Kadının, ihtiyaç duyduğu zamanlarda danıştığı ve fatura isteyebileceği kişilerdir. Osmanlının son zamanlarında şer'iyeye mahkemelerinde birden fazla müşavir bulunuyordu.¹²⁹

Yine Bolu'ya ait sicilimizde müşavir ünvanlı bir görevliye rastlanmamasına bakılarak, kadının mahkemedeki hiçbir meselede müşavire danışma ihtiyacı duymadığı anlaşılmaktadır.

3.2.8. KÂTİPLER VE HADEMELER:

Sicil defterlerinin mahkemelerde kaydedilmesi nedeniyle sicilimizde bolca tespit ettiğimiz kâtip, *yazı işleriyle uğraşan kimse sekreter, yazıcı* anlamlarına gelmektedir. Osmanlılarda kâtip zümresinin varlığına dair ilk bilgiler Orhan Bey zamanına kadar inmektedir.¹³⁰

Kâtip, davaları yazma ve i'lâm düzenleme yeteneğine sahip güvenilir, sağlıklı kişilerden seçilerek mahkemeye tayin edilirdi. Hediye almaması için hâkim tarafından uygun görülen bir yerde oturarak tarafların iddia ve savunmaları ile şahitlerin ifadelerini kaydederdi. 1913'ten sonra kanunen her mahkemede bir başkâtip ile yeteri kadar ve kayıt memuru bulundurulması şartı getirilmiştir.

¹²⁸ Yuzo NAGATA, *Muhsin- zâde Mehmed Paşa ve Âyânlık Müessesesi*, İzmir: Akademi Kitabevi, 1999, s 25- 26.

¹²⁹ Doğru, *a.g.e.*, s. 208.

¹³⁰ Erhan Afyoncu- Recep Ahıskal, "Kâtip" *T.D.V. İslam Ansiklopedisi*, c. 25, İstanbul: T.D.V. Yay., 1992, s. 49.

Hademe ise, lüzumsuz söz ve uygunsuz davranışlara engel olarak duruşma güvenliğini sağlayan görevlidir.¹³¹

Sicilde hademe kaydına rastlanmamakla beraber, Bolu’da sicillere yansıyan kâtiplerden, Bolu’da devlet dairelerinde çalışan görevliler kısmında bahsedeceğiz.

3.2.9. KASSAMLAR:

Sözlük anlamı, *taksim eden* demek olan kassâm kelimesi hukuki terim olarak, *vefat eden şahısların terekelerini taksim eden şer’i memur* anlamına gelir. Osmanlı adliye teşkilatında, askeri sınıfın terekelerini taksim eden *kazasker kassamlar* ve *şer’i mahkemelerinin bulunduğu yerlerdeki kassamlar* olmak üzere iki çeşit kassâm vardır. Her kadılıkta özel *kassam defteri* bulunurdu ve kassamlar, taksim ettikleri terekelerden *resm-i kısmet* adıyla bir harç alırlardı. Tazimattan sonra İstanbul kassamlığı görevine devam etmiş, bunun dışında kalan kassamlar kaldırılmıştır.¹³²

Kassamlar, mirasla ilgili çıkan anlaşmazlıkları da çözmüşler ve bütün bu miras meselelerini bir deftere kaydetmişlerdir.¹³³

3.2.10. ŞUHUDÜ’L HAL:

“*Mahkemelerde yargılamayı bir nevi müşahit gözüyle izleyen*” görevlilere *şühud*, *şühudü’l-hal*, *şühudü’l-udul* veya *udulü’l- müslimin* denmektedir. Şühudü’l hal, kazanın ileri gelenleri arasından seçilen, vasıflı kişilerin içinde bulunduğu, kadıya müdahale edemeyen ama kadı üzerinde dolaylı etkisi olan danışma niteliğindeki bir kurumdur. Zaman zaman eski kadılar, kazaskerler ve ileri gelen hukukçuların da dâhil olduğu bu grubun sayısı 5- 6 veya daha çok olabiliyordu. İlk dönemlerde bir çeşit hâkim stajyerliği görevi görmüş, bunlar için de kadıda aranan şartlar aranmıştır. Şühudü’l- hal kurumu, yargılama hukukundaki jüriden farklı bir sistem olup elemanları vasıflı olduğundan dolayı müşavir olarak da kadının

¹³¹ Bayındır, a.g.m. , s. 676.

¹³² Cin- Akgündüz, a.g.e. ,c. I, s. 280.

¹³³ Yusuf Halaçoğlu, XIV- XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı Ve Sosyal Yapı, Ankara: T.T.K. Basımevi, 1996, s. 128.

yararlanabildiği kimselerdi. Tarafların birinin mesleğinden olanların da katıldığı bu müessese aynı zamanda denetim görevini de yerine getirmişlerdir.¹³⁴

Osmanlı mahkemelerinde davaların görüldüğü oturumlarda kadıyla birlikte bir bilirkişilik (Avrupa'daki jüri) kurumu veya şahitler heyeti diyebileceğimiz bu heyet nezaretinde dava açık bir şekilde görülmüştür.¹³⁵

Mahkemenin işleyişindeki son kurum olan şuhudü'l-hal; kentin güvenilir kimselerinden oluşan bir gruptu ve mahkemede tutulan kayıtların geçerli olması için onların olaya şahitlik etmeleri gerekiyordu. Mahkemede görev yapan bu grup daimi olmamıştır ve üyeleri sürekli olarak değişmiştir.¹³⁶

İslam hukuku, eskiden beri var olan ve Şühudü'l- hal adı verilen bu İslami uygulamayı yani meclis-i şer'de bilgili böyle bir grubun bulunmasını her zaman uygun bulmuştur. Osmanlı'da mahkemelerde tutulan şer'iyye sicillerinde şühudü'l-hal her zaman kayıt edilir ve şehir kethüdasının düzenli olarak mahkemede şühud arasında yer aldığı görülür. Şühudü'l- hal ile yargı denetlendiği gibi, yargının bağımsız çalışması da gözetim altına alınmıştır. Kadıya karşı gelebilecek müdahalelerin önlenmesi, kadıya gelebilecek baskıların kamuoyu tarafından bilinmesi ve engellenmesi açısından şühud önemli bir müessesedir.¹³⁷ Davaların her birinde bölgelerin tanınmış ve hatırı sayılır isimlerinin yer aldığı şahitler heyeti aracılığıyla kadı, şerî hukukunun yanı sıra örf ve âdeti de koruma ve yaşatma imkânı buluyor, ayrıca meydana gelebilecek dedikoduların da önüne geçmiş oluyordu.¹³⁸

Çalıştığımız dönemde Bolu'da mahkemede böyle bir grubun varlığı tespit edilmiştir. 979 numaralı Şer'iyye Sicilimizde, kethüda sıfatıyla Hüsnü Bey ve Örencik Karyesi Kethüdası Kocabıyık Mustafa'nın isimlerine rastlanmıştır.¹³⁹ Ancak bu belgelerde kethüda şühudü'l-hal arasında zikredilmediğinden, Bolu'da kethüdanın düzenli olarak mahkemede bulunmadığını, incelediğimiz dönem açısından söyleyebiliriz.

¹³⁴ **Hasan Tahsin Fendoğlu**, *İslam ve Osmanlı Anayasa Hukuku Tarihi Açısından Mukayeseli Bir İnceleme*, İstanbul: Beyan Yay., 1996, s. 264.

¹³⁵ **Halaçoğlu**, *a.g.e.*, s. 123.

¹³⁶ **Abacı**, *a.g.e.*, s. 68.

¹³⁷ **Fendoğlu**, *a.g.e.* s. 265.

¹³⁸ **Halaçoğlu**, *a.g.e.*, s. 124.

¹³⁹ **B.Ş.S.** 2a/II, 32a/I, 32a/III.

Ayrıca sicilimizdeki belgelerin Şühudü'l- hal kısımlarında yoğun olarak, kâtip, efendi, ağa, elhac, hafız, molla, imam unvanlı kişilere veya Bolu'nun ileri gelen ailelerinden ve eşrafından olduğunu düşündüğümüz kişilerin ismine rastlanmıştır. Örneğin, Karye İmamı Halil Efendi, Kâtip Nüzhet Efendi, Karyeden Zeybekoğlu Durmuş Ağa, Hafız Mustafa oğlu Hüseyin Efendi, Karyeden Yakupoğlu Molla Mehmed, Kayışzâde Mustafa Efendi, Nakkaşzâde Necib Efendi vb.¹⁴⁰ Bolu'da o dönemde bu şer'i uygulamanın sisteme uygun bir şekilde varlığını muhafaza ettiğini görüyoruz. Ayrıca şühudü'l-halde yer alan bu kişilerden hareketle yaygın olarak kullanılan lakap ve unvanlara bakarak Bolu'nun mahalli tarihine katkı yapabilmek adına, Bolu'nun ileri gelen ailelerini, tespit etmeye çalıştık.

4.ŞER'İYYE SİCİLLERİ

4.1.Şer'iyye Sicillerinin Tanımı ve Tarihi Gelişimi

Araştırmamızın da kaynağını oluşturan sicil sözlükte “*okumak, kaydetmek ve karar vermek*” anlamına gelmektedir. Terim olarak da insanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları içeren defterler için kullanılmıştır. Bu defterlere; *şer'iyye sicilleri (sicillât-ı şer'iyye), kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakâyi sicilleri veya sicillât defteri* denmektedir.¹⁴¹

İslam dünyasında bu anlamda sicil tutma ve davaların kayıt edilmesi geleneği İslam'ın ilk asrına kadar gitmektedir. Kur'an da geçen bir ayet (Bakara:282) belli bir süre tanınmış borçlanma işlemlerinde ve ticari alışverişlerde sözleşme veya anlaşmanın yazıyla tespit edilmesini ve şahit bulundurulmasını tavsiye ediyor.¹⁴²

Hz. Peygamber devrinde hukukî ve ticari anlaşma ve işlemleri “Zeyd. b. Erkam,” “Alâ b.Ukbe”, “Mugire b. Şu'be”, “Hüseyin b. Nümeyr” isimli sahabiler yazıyorlardı. Hz. Peygamberimizin de herhangi bir anlaşmazlık anında mahkemeye sunmak üzere bir alışveriş senedi yazdırttığı, ikta arazileri için ispat belgesi mahiyetinde yazılı bir kâğıt (iktâname) vermiş olduğu kaynaklarda belirtilmektedir.

¹⁴⁰ B.Ş.S. 19b/I, 41a/I, 42a/I, 31b/I, 20a/III, 12a/II, 13a/II.

¹⁴¹ Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, c. I, s. 17.

¹⁴² Öztürk, *a.g.e.*, s. 19.

Hız. Ömer zamanında mahkemeye borç senedi olarak yazılı bir vesika götürölmüş olması da o zaman hukuki işlemlerin yazıyla belgelendirildiğine bir işarettir. Yine kaynaklarda Hız. Ali tarafından sadece bir davanın kayıt edildiğini ve duruşma esnasında tarafların ifadelerinin bir kâtip tarafından yazılarak kaydedildiğı belirtilmiştir.

Davaların kaydedilmesi, hicri 120 tarihinden itibaren başlamıştır. Emeviler ve Abbasilerden sonraki devirlerde yaygınlaşarak bütün bölgelerde her hâkim “*Divanü ‘l- Kâdî*” denilen ve içinde dava dosyaları ile sicil defterlerinin bulunduğı birer arşiv oluşturmaya başladı. Bunlara “*Kımtar*” veya “*Harita*” da denilmiştir.

Anadolu Selçuklu Devletinde ve ondan önceki Türk-İslam devletlerinde olduğu gibi Osmanlılarda da devletin sınırları içindeki her yere “*ahkâm-ı şer‘iye*” yi uygulamak üzere kadılar görevlendirilmiştir. Hem kazaî hem de idarî olmak üzere geniş bir görev alanı olan kadılar bütün işlemleri kayda geçirmişlerdir. Kadılar hem kazaî hem de idarî işlere bakmakla yükümlü olduklarından sadarettten, kadı askerlikten, beylerbeyliğinden, validen ve diğer makamlardan gelen her emri saklamışlar ve gerektiğinde de ona göre hareket etmek için sicillere kaydetmişlerdir.¹⁴³

4.2. Şer‘iyye Sicillerinin Teşekkölü

Adalet işlerinin başı olan kadıların görev yetki ve alanlarına giren konuların hepsi tarih sırasına göre bir deftere kaydedilirdi ve bu yapılırken belli bir usûl takip edilirdi.¹⁴⁴

Şer‘iyye sicillerine kayıtlar, iki tarafı da kullanılabilen ve iki kısımdan oluşan özel defterlere yapılrđı. Birinci kısma, mahkemede görölen davaların gidişatı kâtipler tarafından usulüne göre kaydedilirdi. Bunlara sicil/hüccet veya i’lâm denirdi. Defterin *sicill-i mahfûz* denilen kısmına ise, davalar sırasında delil olarak sunulmuş, her türlü belge (ferman, berat, buyruldu, mektup, tezkire, sûret-i defter, mûrasele vb.)

¹⁴³ Öztürk, *a.g.e.*, s. 20.

¹⁴⁴ Gülcan, *a.g.t.*, s. 2.

ile merkezden ve diğer örfî malî ve adlî makamlardan alınmış belgelerin suretleri kaydedilirdi.¹⁴⁵

Bu kayıtların hepsini de, mahkeme görevlilerinden olan “*mukayyid*” yapardı.¹⁴⁶

Belge düzenlerken uyulması gereken kurallar için fıkıh kitaplarının “*eş-surût*” ve “*el-mehâder ve’s-sicillât*” bölümlerine bakılır. Mahkemelerdeki yazılı işlemlerin hepsi saklanmamıştır. Eski tarihli sicillerde sadece vakıf tescili ve miras taksimi gibi önemli konular kaydedilmiştir. Bunun dışındaki kayıtlar genellikle bir sayfanın yarısını geçmemekte hatta bir sayfaya beş, altı, hatta yedi, sekiz işlemin kaydedildiği anlaşılmıştır. Bu defterler hâkimin cübbesinin cebine sığacak kadar küçük ensiz ve uzuncadır. Tanzimat’tan sonra mahkemenin son kararında, şahitleri gizli ve açık olarak açıklayanların isimleri ve adresleri yazılıp gerekçe daha uzun tutulduğu için bu defterler eskilerinden daha büyük hacimdedir.¹⁴⁷

“*Kadı sicili*”, “*kadı defteri*”, “*sicil-i mahfuz*” veya “*sicil*” de denilen şer’iyye sicillerinin yazıları genellikle ta’lik kırmacı, kâğıtları çok sağlam ve parlaktır. Yazıda kullanılan mürekkepler bu vesikaların günümüze kadar gelebilmesini sağlayacak derecede kalitelidir. Yaklaşık olarak boyu 40 cm ve eni ise 15–17 cm arasında olan defterlerin, genellikle boyu uzun, eni dar şekildedir. Görevi sona eren kadı bu defterleri yeni göreve başlayan kadıya devrederdi.¹⁴⁸

4.3. Şer’iyye Sicillerinin Muhtevası:

Şer’iyye defterlerinin içerikleri bir hayli zengindir. Defterlerde hukukî, idarî, mülkî ve beledî kararlar yer almakta olup belge çeşitlerini veya konularını şöyle sıralamak mümkündür.¹⁴⁹

1. Nişan, evlenme, boşanma, mehir, mülk satışı, vekâlet, emanet, kefalet, borç ve alacaklar vb. konulara ait belgeler.
2. Miras taksimi ve tereke kayıtları.
3. İstanbul’dan gönderilen ferman, berat, mektup ve benzeri her türlü yazılar.

¹⁴⁵ Hülya Taş, *XVII. Yüzyılda Ankara*, Ankara: A.Ü.S.B.E Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2004, s. 14-15.

¹⁴⁶ Gülcan, *a.g.t.*, s. 2.

¹⁴⁷ Bayındır, *a.g.m.*, s. 671.

¹⁴⁸ Gülcan, *a.g.t.*, s. 2.

¹⁴⁹ Gülcan, *a.g.t.*, s. 3- 4.

4. Gasp, hırsızlık, yaralanma ve katl suçlar ile ilgili vesikalar.
5. Şehir, kaza, kasaba ve köylerden toplanan avarız ve vergi miktarları ile ilgili vesikalar.
6. Alınan fetva suretleri ve bir olayın resmen tespitiine dair kayıtlar.
7. Halkın elinde bulunan eşyalar, şahısların isim, lakabı ve unvanları ile ilgili bilgiler vb. belgeler
8. Kadıların değişik konularda İstanbul'a gönderdikleri ilâmlar ile görevli oldukları yerlerde vermiş oldukları hüccetler.
9. Altın, gümüş veya para meseleleri ile ilgili belgeler ve satılan malların narhlarına ait kayıtlar.
10. Beylerbeyliği merkezi ve kazalara bağlı bulunan mevzi ve köy adlarıyla bunların sayılarına dair belgeler.
11. Halkın karşılaştığı tabii afetler ve hastalıklar vb. olayları bildiren vesikalar.
12. Konar-göçer halkın kendi aralarındaki veya beylerbeyi ve adamları ile olan anlaşmazlıklarına dair belgeler.
13. Değişik yerlerde yaşayan halkın savaş zamanlarındaki görevleri ile menzilhane, posta ve madenler ile ilgili belgeler.
14. Savaşa hazırlık için asker, malzeme toplamak ve bu sırada zenginlerin atları ile orduya yardımda bulunmaları gibi yapılan yardımın cins ve miktarına ait kayıtlar.
15. Vakıflar ve tevliyetle ilgili belgeler.
16. Gayri müslimlere ait belgeler, aynı yerde yaşayan müslim ve gayr-i müslim vatandaşlar arasındaki ilişkilere ait vesikalar.
17. Bir yerin ekonomik durumunu gösteren alım-satım, vasiyet, hibe ve buna benzer konulara ait belgeler.
18. Müfettiş, beylerbeyi ve ümera gibi üst düzey görevlilerin çeşitli konulardaki buyurulduları.
19. Dini günlerin, ilanına dair ferman ve tezkere suretleri, rûyet-i hilâlin tespiti ile ilgili kayıtlar.
20. Şehir, köy ve mahallelerde bulunan cami, medrese ve diğer binaların inşası, tamir ve bakım ve buna benzer imar faaliyetleri hakkındaki vesikalar.

4.4.Şer'iyye Sicillerinin Günümüzdeki Durumu

XV. yüzyılın yarısından başlayıp XX. yy'ın ilk çeyreğine kadarki zaman diliminde, Türk tarihini ve kültürünü bütün ayrıntılarıyla ortaya koyan şer'iyye sicillerin incelenmesi, bu zaman diliminde verilecek bilgi ve hükümlerin eksik kalmaması açısından önem arzeden ve ciddi çalışmalar gerektiren bir alandır.

Sicillerin korunmasına özen gösterilmiş olmakla beraber az sayıda belgenin günümüze ulaştığı görülmüştür. Bugün itibariyle Türkiye'de bulunan şer'iyye sicilleri Ankara Milli Kütüphane, İstanbul Şer'iyye Sicilleri Arşivi ve Topkapı Sarayı müzesi arşivinde bulunmaktadır ve toplam 17 bin civarındadır. Yurt dışında bulunan siciller Makedonya Tarih Enstitüsü, Selanik'teki Makedonya Enstitüsü, Sofya Milli Kütüphanesi, Bosna, Kahire, Kıbrıs, Kudüs, Şam, Üsküp ve Yunanistan'da bulunmakla birlikte sayıları hakkında kesin bilğimiz bulunmamaktadır.¹⁵⁰

4.5.Şer'iyye Sicillerinin Önemi

Şer'iyye sicilleri incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, idarî ve sosyal tarihini tam anlamıyla ortaya koymak mümkün değildir. Şehir tarihleri ve mahallî hayata dair bilimsel araştırmaların birinci derecede kaynağı şer'iyye sicilleridir. Özellikle bir bölgenin tarihi ve iktisadi yapısını ve bütün kültürel, folklorik, sosyal özelliklerini açığa çıkarmak amacıyla kaleme alınan çalışmalarda, tarihi tam anlamıyla aydınlatabilmek için geçmişi bütün ayrıntılarıyla barındıran şer'iyye sicillerinin dikkatli bir şekilde incelenmesi gerekmektedir.¹⁵¹

Sicillerin genel tarihe büyük katkıları bulunduğu gibi tarihi olayların, tarihi şahsiyetlerin, mahalli yer adlarının ve önemli müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tespitinde önemli rol oynamaktadır. Devlet kademesinde görevli bütün çalışanların göreve atanmaları, yer değiştirmeleri veya görevden alınmalarıyla ilgili bütün yazışmalar mutlaka kaydedildiğinden Şeyhülislâm, Kazasker veya Sadrazam gibi büyük devlet adamlarının hayat hikâyelerini bütün ayrıntılarıyla sicillerden çıkarmak mümkündür. Şer'iyye sicillerinin, Osmanlı ülkesindeki bütün yer, köy,

¹⁵⁰ **Özlem Şahin**, *9/2 Numaralı Develi Şer'iye Sicili (H.1317- 1321/ M. 1899- 1903) Transkripsiyon ve Değerlendirme*, Kayseri: E.Ü.S.B.E. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2007, s. 7.

¹⁵¹ **Akgündüz**, *Şer'iye Sicilleri*, c. I, s.12.

mahalle, mezraa gibi yerleşim birimlerinin isimlerinin tespitinde önemli rol oynadığını belirtmek gerekir.¹⁵²

Siciller; Türk halkının ve özellikle de Anadolu insanının hayat ve geçim tarzı, yetiştirdikleri ziraî ürünler, imal ettikleri sanayi mamülleri, uğraştıkları zanaat ve meslek çeşitleri, ithalat ve ihracata yönelik mallar, toplanan vergiler, kullanılan paranın cins ve değerleri, enflasyon ve devalüasyonun tarihi seyrini bize gösteren temel kaynaklardır.¹⁵³ Siciller, sürekli, hareketli ve sistemli olduklarından, fiyatların devamlı olarak izlenmesinde temel kaynaklardır. Ayrıca sicillerde fiyat kontrolleri ve esnaf-halk ilişkilerine ait belgeler de bulunduğundan fiyat tarihi araştırmaları açısından başta gelen kaynaklardır.¹⁵⁴

Ticari davalar, mütesellim buyrukları, savaş zamanlarında kaza ve sancaklardan alınan imdâd-ı seferî, barış zamanlarında alınan imdâd-ı hazari adı verilen ödemelerin toplanması, maden aranması ve işletilmesi, bugünkü belediyelerin gördüğü şehir hizmetleri, devlete ait kale, sur ve diğer resmi binaların inşa, tamir vesaire masraflarına ait kayıtlar da iktisat tarihinin temel vesikalarıdır.¹⁵⁵

Aile hukuku ile ilgili kararlar ve sicil kayıtlarından, eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme ve benzeri müesseselerin nasıl işlediğini, boşama hakkının kadın tarafından da nasıl kullanıldığını, şiddetli geçimsizliğin kadına evlenmeyi sona erdirmeye hakkını verdiğini, karı-koca arasındaki mal ayrılığı rejimini, karı-kocanın çocuklar üzerindeki hak ve görevlerini, mehir olarak hangi eşyaların verildiğini ve Türk ailesinin değer yargılarını öğrenebiliriz.¹⁵⁶

Miras tereke defterleri, ölen kişinin geride bıraktığı mallar, varisleri, aile fertleri ve aile nüfusu hakkında ayrıntılı bilgiler içermektedir. Bu defterlerin tutulması kanunen zorunlu olduğundan, eşler, çocuklar ve anne-baba gibi ailenin temel üyeleri hakkında kesin bilgiler vermektedir.¹⁵⁷

¹⁵² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 13.

¹⁵³ Öztürk, *a.g.e.*, s. 23.

¹⁵⁴ Mustafa Öztürk, "Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili", *Belleten*, c. LV/, Sayı 212 (Nisan 1991), T.T.K., s. 100.

¹⁵⁵ Öztürk, *a.g.e.*, s. 24.

¹⁵⁶ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 13.

¹⁵⁷ Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı İktimai Yapısının Ana Hatları", *Osmanlı*, c. 4, Ankara: Yeni Türkiye Yay. , 1999, s. 25.

Kaza, sancak ve eyalet adı verilen birimlerin, beylerbeyliği, sancak beyliği, kethüdalık, voyvodalık gibi idari; kadılık, naiblik, muhızrlık, mübaşirlik, bostancı başılık, çavuşluk ve subaşılık gibi adli müesseselerin yapısını ve fonksiyonlarını şer‘iyye sicillerindeki kayıtlardan çıkararak eski idari teşkilatımızı aydınlatmak mümkün olmaktadır.¹⁵⁸

Kadılara gönderilen yazılı emirler arasında, beylerbeyi ve sancak beylerine de gönderilen sefer hazırlıkları ile ilgili yazılı emirler ile gıda maddeleri, gemi, at, kürekçi, araba, cephane vb. ordunun ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gönderilen yazılı emirler vardı. Bu emirler sayesinde, savaşın kimle ve hangi sebeple yapıldığı açıklanır ve konuyla ilgili Şeyhülislam fetvası hatırlatılarak halkın savaşın mecburiyetine inanmaları sağlanırdı. Kısaca 470 küsur yıllık harp tarihimizi, bütün ayrıntılarıyla şer‘iyye sicillerinde bulmak mümkündür.¹⁵⁹

Eşya, borçlar ve ticaret hukukuna ait çok önemli bilgileri de bu sicillerden öğreniyoruz.¹⁶⁰

4.6.Şer‘iyye Sicillerinde Yer Alan Belge Çeşitleri

Üzerinde çalıştığımız M. 1878–1879 tarihlerini kapsayan şer‘iyye sicilimizde mahkemeye yansıyan çeşitli meseleler nedeniyle kayıt altına alınmış çeşitli belgeler mevcuttur. Gönderildiği makama göre farklı özellikler taşıyan bu belge çeşitlerini incelemeye çalışacağız.

4.6.1. Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler

Şer‘iyye sicillerindeki kayıtların %90’ını bu gruba giren belgeler oluşturur. Çalışmamızın temelini oluşturan 979 numaralı şer‘iyye sicilimizde de ağırlıklı olarak kadı tarafından kaleme alınan belgelerin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle bu belgelerin özelliklerini içerdikleri bilgileri ve hazırlanış şekillerini aşağıda incelemeye çalıştık.

¹⁵⁸ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c. I, s. 16.

¹⁵⁹ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c. I, s. 16.

¹⁶⁰ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c. I, s. 14.

Kadınlıklar, Osmanlı Devlet bürokrasisinin son noktası olduğundan bu yerleşim birimlerinin sicillerinde merkezden gönderilmiş çok değişik tipte resmi yazıya rastlamak mümkün olabilmektedir.¹⁶¹

4.6.1.1. Hüccet (Senedât-ı Şer'iyye)

Osmanlı mahkemelerinde bir hükmü ihtiva etsin veya etmesin hâkim (kadı) tarafından hukuki bir olaya dair düzenlenen vesikaya hüccet adı verilirdi. Şer'iyye mahkemelerinden verilen hüccetler talik yazısı ile yazılırdı. Bu vesikalarda hâkimin imzası vesikanın altında değil üstünde bulunurdu.¹⁶²

Arapça asıllı bir kelime olan “hüccet”, *delil*, *vesika*, *senet* anlamına gelir. Üzerinde çalıştığımız sicilde çok sayıda yer alan ve Osmanlı diplomatiğinde şer'i mahkemeler tarafından verilen, fakat i'lamdan farklı olarak, hüküm ihtiva etmeyen, sadece kadı huzurunda iki tarafın anlaşmaya vardıklarına dair kadının onayını gösteren bir belgedir.¹⁶³

Tanzimat'tan sonraki dönemlerde hüccet tabiri yerine senet sözcüğü de kullanılmıştır. Şer'i hüccetlere *senedât-ı şeriyye* denilmiştir.¹⁶⁴ Hâkimin ismi ve mührü, göreve başladığı zaman, sicil defterinin başında yer aldığından defterdeki kayıtlarda bulunmaz.¹⁶⁵

Hüccetler, konuyu mahkemeye taşıyan şahsın eline verildikten sonra şer'iyye sicillerine de işlenirdi.¹⁶⁶ İçerikleri ve düzenleniş tarzları aynı olmakla beraber hüccetlerin de konularına veya bazı farklı özelliklerine göre çeşitleri vardır.

Evlenme ile ilgili hüccetler (nikah hüccetleri); velayeti üstlenilen çocuğun vakti geldiğinde annesi, babası veya kadı tarafından evlendirilmesi, kadının vekili tarafından evlenme akdinin yapılması ile ilgili hüccetler, evlenme akdinin gerçekleştirilmesi ile ilgili hüccetler.

¹⁶¹ **Yavuz Cezar**, “18. Yüzyılda Eyüp'te Para ve Kredi Konuları Üzerine Gözlemler”, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay. , 1998, s. 15.

¹⁶² **Pakalın**, *a.g.e.*, c. I, s. 865.

¹⁶³ **Mübahat Kütükoğlu**, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 1994, s. 350.

¹⁶⁴ **Akgündüz**, *Şer'iye Sicilleri*, c. I, s. 21.

¹⁶⁵ **Yılmaz Kurt**, *Osmanlıca Dersleri II*, Ankara: Akçağ Yay. , 1999, s. 173.

¹⁶⁶ **Kütükoğlu**, *a.g.e.*, s. 350.

Boşanma ile ilgili hüccetler (Talak hüccetleri): Ayırıcı boşama (talak-ı bâin) boşanmanın tefvizi, taliki ve benzeri konularla ilgili hüccetler, karı– kocanın şiddetli geçimsizlik sebebiyle karşılıklı rıza ile ayrılmalarına dair hüccetler (muhâla’a hüccetleri)

Evlenmenin feshine ilişkin (fesh-i nikah) hüccetler: Mehir hüccetleri, nafaka hüccetleri, terbiye velayeti (hidâne) hüccetleri, kadının vasi tayinine dair hüccetler, köle azadı ile ilgili (itak, tedbir, mükâtebe) hüccetler, izin ve yetki verilmesine dair hüccetler, satım sözleşmesi hüccetleri, ferağ hüccetleri, geri alım hakkı ile satım (bey’i vefâ) hüccetleri, şüf’a hüccetleri bağışlama vedia, rehin, istihkâk (zabt), ikrar, havale, şahadet, kefalet şirket vekaleti, kısas, diyet, sulh, ibra ve iflas gibi hüccetler, kethüda, subaşı ve benzeri görevlilerin tayini ile ilgili hüccetler de mevcuttur.¹⁶⁷

4.6.1.2. İlam

Bolu şer’iyye sicilimizde yoğun olarak bulunan ve çoğu araştırmacılar tarafından diğer belgelerle karıştırılan önemli bir belge çeşidi de günümüzdeki mahkeme kararlarına benzeyen *i’lâmât-ı şer’iyye* yani *şer’î ilâmlardır*. İlam sözlükte “*bildirmek*” manasını ifade eder. Terim olarak ise, şer’î bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeye i’lâm denir.¹⁶⁸ Bir davanın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifade eder.¹⁶⁹

Her i’lâm belgesinde önce davacının sonrada davalının kimlik tespiti yapılır. Dava konusu, davalının cevabı davalının suçu kabul (ikrar) veya red (def) etmesinin sebepleri, suçun ispatı için şahit dinletilmesinin ardından da hükmün, tarihinin, kadının imza ve mührünün bulunduğu belgelerdir.¹⁷⁰

Hâkimin imza ve mührü eski tarihli i’lamlarda belgenin üst kısmında bulunmaktaydı. Sonraki dönemlerde kadı ve başkâtibin belgenin altını mühürledikleri görülmüştür.¹⁷¹

Şer’iyye mahkemelerinde yargı görevini yerine getiren hâkim, yargılamayı tamamladıktan sonra mevcut dava dosyasını esas alarak, şer’î hükümlere göre

¹⁶⁷ Akgündüz, *Şer’iye Sicilleri*, c. I, s. 26- 27.

¹⁶⁸ Akgündüz, *Şer’iye Sicilleri*, c. I, s. 29.

¹⁶⁹ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 345.

¹⁷⁰ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 345- 348. arasındaki bilgiler özetlenmiştir.

¹⁷¹ Kurt, *a.g.e.*, s. 174.

kararını verir, verdiği kararı önce taraflara sözlü olarak açıklar. Daha sonra verilen kararın gerekçelerini de içeren bir i'lâm hazırlar, hem davacı hem de gerekirse davalıya birer nüsha takdim eder. Bir nüshasını da sicile kaydeder.¹⁷²

Mahkemenin verdiği kararlara i'lâm denmesinin sebebi, mahkeme kararlarında muhatabın icra makamları olmasındandır. Osmanlıda yargı görevini yerine getiren şer'îyye mahkemeleri ve kadılar verdikleri kararları icranın başı olan padişaha veya onun mutlak vekili kabul edilen sadrazama bildirmek (i'lâm etmek) zorundadır.¹⁷³

İ'lâmlar konularına göre genellikle şu isimlerle anılırlar. Borç ikrarı ile ilgili i'lâmlar, alacağın ispatına ilişkin i'lâmlar, karşı tarafa yemin teklifini (tahlif) içeren i'lâmları, alacağın ertelenmesiyle alakalı i'lâmlar, kefalet, havâle ve istihkâk i'lâmları, seçme hakkına ait i'lâmlar, hürriyetin ispatı ile ilgili i'lâmlar tazminatlara dair i'lâmlar, icare i'lâmları, vakıf i'lâmları, evlenme ve boşanmaya dair i'lâmlar, tazir cezası i'lâmları, iffete iftira (kazf), içki içme (şirb) ve zina cezası (hadler) ile ilgili i'lâmlar bina keşif i'lâmları, maktulün keşfi i'lâmları, diyet i'lâmları, kısas, Müslüman olma veya dinden çıkmaya (irtidad) dair i'lâmlar, sulh i'lâmları, hırsızlık suçu ve cezası (hadd-i sirkat) ile ilgili i'lâmlar, su-i hâl-i i'lâmlar, Ramazan ayının tespitine ilişkin i'lâmlar ve benzerleri.¹⁷⁴

4.6.1.3. Ma'rûz

979 numaralı şer'îyye sicilimizde bu belge türü olmamasına karşın sicilimizde bulunan belge türlerinin özelliklerini daha iyi anlayabilmemiz için diğer belgelerle aralarındaki farklılıkları da bilmemiz gerekmektedir. Ma'rûz adı verilen bu belgeler, hüccet ve i'lâmlardan farklı ve genellikle ifade ve şekil itibariyle i'lâmlarla karıştırılan bir belge çeşididir. Ma'rûz kelime itibariyle *arz edilen şey* demektir.

Kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararının bulunmadığı ve hüccet gibi hukukî bir durumun tespit etmek için yazılı delil olarak kabul edilemeyen ve sadece kadının icra mahkemelerine idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamlarına yahut kadıya hitaben yazdığı şikâyet dilekçelerine denir.

¹⁷² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 29.

¹⁷³ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 31.

¹⁷⁴ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 32.

Kısaca astın üste yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını belirten yazılı belge ve kayıtlardır. Buna ma'rûz dendiği gibi *arîza* veya *arz* da denir ve genellikle çoğulu olan ma'ruzat kelimesi kullanılır.¹⁷⁵

Mahkemenin safhalarıyla ilgili daha geniş bilgi ve yargı bölgesinde işlenen suçlar ma'ruzların incelenmesiyle tespit edilebilir. Ma'ruzlar, bazı i'lâm ve hüccet sicillerinin ortasında veya sonunda bulunmaktadır.¹⁷⁶

Ma'rûzlarda kadı, şu konularla ilgili icra makamlarına arzeder: Vezirler, çevredeki kadılar ve müftülerin iyi halini arzederken bunların taltifini talep edebilir. (hüsn-i hâl ma'rûzları), şakî ve benzeri kimselerin fenalıklarını arzederken gereğinin yapılmasını talep eder (su-i hâl ma'rûzları); boşalan görevleri icra makamına bildirir (cihat-ı mahlûle ma'rûzları); ferağ edilen veya kaldırılan görevleri (cihetleri) arzeder.(cihât-ı mefrûğa ve merfûa ma'rûzları); merkezden kendisine gönderilen emirlerin ulaştığını bildirir, mülâzemetle dâhil olan kadı ve âlimlerin durumunu arzeder; tutukluların taleplerini ihtiva edebilir.¹⁷⁷

4.6.1.4. Mürasele

Kazaskerlerin kadılara ve kadıların nâiblere gönderdikleri tayin ve yetkilerini bildiren yazılara *mürâsele* denilir. Kazaskerler mürâselelerine özel olarak *kazasker buyruğu* da denilirdi.¹⁷⁸

Şer'îyye sicillerinde yer alan ancak incelediğimiz sicilde rastlamadığımız, kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere *mürâsele* veya çoğulu olan *müraselât* adı verilmektedir. Mürâseleler genellikle sanığın mahkemeye celbi isteğini veya değişik konuları içerirler.¹⁷⁹

4.6.1.5. Tereke

İslam Hukuku'nda miras hukuku "*Feraiz*" başlığı altında işlenmektedir. Fıkhın bölümlerinden olan feraiz ilmi; ölenin bıraktığı mirasla ilgili haklardan ve bu

¹⁷⁵ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 37.

¹⁷⁶ Bayındır, *a.g.m.*, s. 672.

¹⁷⁷ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 37.

¹⁷⁸ Kurt, *a.g.e.*, s. 175- 176.

¹⁷⁹ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 38.

mirasın intikali ve mirasçılar arasında ne şekilde paylaşılacağından bahseden ilimdir. Feraiz terimi bizzat Hz. Peygamber tarafından kullanılmıştır. Hz. Peygamber'in "Feraizi öğreniniz ve insanlara öğretiniz. Çünkü feraiz ilmin yarısıdır." buyurduğu rivayet edilmiştir.¹⁸⁰

Terike ve tirke kelimeleri, terk etmek, bırakmak, manasında Türkçe'de de kullanılan terk kökünden yapılmış isimlerdir ve ikisi de "*bırakılan şey*" manasına gelmektedir.¹⁸¹

Tereke vefat eden kişinin geride bıraktığı mal varlığına denir.¹⁸² Terekeler bir şahsın ölümünde kaydı tutulan tüm maddi varlığın listesidir; kaydedilen her bir malın kadı tarafından kıymeti belirlenmiştir.¹⁸³

Tereke Defterleri

Kazai ve idari yetkiye sahip olan kadıların yüklendikleri görevlerden bir diğeri de; vefat eden kimselerin gerekli hallerde geride bıraktıkları mal varlıklarına el koyup, şer'î hükümlere göre varisleri varsa miras paylaşımını yapıp mirasçılarının haklarını iade, varisleri yoksa beytülmal adına el koymaktı. Kadılar maiyetlerinde bulunan kassam denilen kişiler aracılığıyla ölen kişinin mirasında tespit edilen herşeyi bütün ayrıntıları ile "*tereke defterleri*" yahut "*kassam defterleri*" diğer adıyla "*metrukat defteri*" veya "*muhallefat defteri*" adı verilen ve büyük kadılıklarda seriler oluşturacak kadar çok sayıda bulunan özel defterlere kaydettirmişlerdir.¹⁸⁴

Bir terekenin kadılık makamı tarafından taksiminin yapılabilmesi için ya mirasçılarının talep etmeleri ya da devletin mirasçılığına neden olacak bir durumun ortaya çıkması gerekiyordu. Ayrıca, varisler uzakta olur veya mirasa sahip çıkamayacak ve kullanamayacak kadar küçük yaştaki çocukların haklarının korunması söz konusu olduğunda da tereke kadılık makamı tarafından incelenerek deftere kaydedilirdi.¹⁸⁵

¹⁸⁰ Mehmet Süme, 42 Numaralı Develi Şer'îye Sicili H. 1312- 1313 (M. 1894- 1895), Kayseri: E.Ü.S.B.E. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1993, s. 8.

¹⁸¹ Hayrettin Karaman, *Ana hatlarıyla İslam Hukuku 2*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 1985, s. 172.

¹⁸² Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, İstanbul: Timaş Yay., 1990, s. 136.

¹⁸³ Halil İnalçık, "Eyüp Sicillerinde Toprak, Köy Ve Köylü", *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay. , 1998, s. 9.

¹⁸⁴ Öztürk, a.g.e. s. 26.

¹⁸⁵ Öztürk, a.g.e. s. 26.

Tereke Defterlerinin Muhtevası ve Önemi

İçerdikleri tarihi malzeme ile Türk iktisadi, sosyal ve kültürel tarihinin kaynaklarından olan bu defterlere; ölen kişilerin bıraktığı menkul ve gayr-ı menkul her türlü malları, borç, alacak, vasiyet, hibe gibi hak ve tasarrufları ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir.¹⁸⁶

Tereke defterleri ölenlerin kökenini, medeni hallerini, aile yapılarını gösterdiği gibi, ölenin sahip olduğu her türlü kılık-kıyafetlerini, ev eşyalarını, tarım veya hayvancılıkla ilgili malzemelerini, çeşitli gayrimenkulleri (ev, bağ, bahçe, değirmen, dükkân, çiftlik vb.), bina özelliklerini, hayvanların cinsini, çeşitlerini ve miktarlarını, sanat, ticaret ile ilgili malzemeleri ve bu malların tahmini veya müzayede ile satılmışsa satış bedellerini ayrı ayrı göstermektedir. Bu defterler sayesinde incelediğimiz dönemin sosyal zümrelerini, bunların toplum içerisindeki statülerini, kılık-kıyafet ve servetlerin dağılımını ve ölünün arkasından yapılan dini içerikli törenleri tespit edebiliriz. Ayrıca bu kayıtlarda o dönemin silahlarını, memurlarını, işçilerin yevmiye veya hizmetleri karşılığı aldıkları ücretleri bulabiliriz. Yine bu defterlerde çeşitli tarım aletlerini ve bunların fiyatlarını görebiliriz. Kullanılan mutfak eşyalarının tespitinde birinci elden kaynak oldukları için bize mutfak kültürü hakkında önemli ipuçları verirler.¹⁸⁷

Belirli tarihi dönemlerde ve bölgelerde esnaf, çiftçi, tüccar ve çeşitli kademelerde devlet hizmeti yapan sosyal gruplar arasında servetin dağılımı, maddi kültürün yapısı, hayat, konfor veya lüksün seviyesi tereke defterlerinden anlaşılmaktadır. Her türlü imalathaneleri ile ticaretle ilgili usullerini ve ticari ilişkileri, kredi şekillerini ve piyasada kullanılan para cins ve değerlerini içermesi bakımından bu defterler para tarihinin aydınlatılmasını sağlamaktadır.¹⁸⁸

Terekelerdeki fiyatlar konusunda kadının resm-i kısmeti yükseltmek amacıyla dökümü yapılan malların fiyatlarını yüksek tuttuğu gerekçesiyle defterlerdeki fiyatları güvenilir değil de aldatıcı bulanlara da rastlıyoruz. Bununla

¹⁸⁶ Öztürk, a.g.e. s. 27.

¹⁸⁷ Hüseyin Sarı, “Şer’iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyılda Bolu Sancağının Aile Yapısı ve Kadın”, *Bolu’da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslararası Sempozyumu*, Bolu, 1997, s. 114.

¹⁸⁸ Öztürk, a.g.e., s. 28.

birlikte kadı resmi fiyata tabi malların fiyatlarında herhangi bir değişiklik yapamamaktadır.¹⁸⁹

Çalışmamızda tereke dökümleri sıkça geçtiği için bu kayıtların kassamlar tarafından nasıl tutulduğunu incelememiz gerekir. Tereke defterlerinde genelde şu sıra takip edilmektedir.

1-Vefat Eden Kişinin Tanıtımı: Tereke listelerinin 1. bölümünü oluşturan bu kısımda vefat eden şahsın adı varsa görev ve unvanı da belirtilerek baba adı ile birlikte yazılarak tereke sahibi tanıtılmaktadır.

Müslüman olmuş gayri müslimlerin baba adı “*Abdullah*” olarak kaydedilir. Ölen kişinin vefat ettiği yer (mahalle, şehir) belirtilir. Eğer vefat eden şahıs harpte şehit, denizde boğulma, hastanede vefat, cinayet gibi normal ölüm dışında vefat etmiş ise vefat şekli de yazılır. Daha sonra mirasçılara geçilir eğer mirasçıları yoksa “*bilâ vâris*” vefat ettiği beytül mal emininin terekeye el koyduğu kaydedilir. Son olarak da vefat veya terekenin sayımı ve fiyatlandırılması yapılarak defterlere geçirildiği tarih yazılır.¹⁹⁰

2- Mirasa konu olan malların dökümü: Bu bölümde mirasa konu mallar tek tek sıralanır. Bilirkişi tarafından belirlenen akçe değerleri, sıralanan bu malların altlarına yazılır. Malların sıralanmasında genel olarak bir usul bulunmamakla beraber, önce terekede varsa kitaplar zikredilir. Öncelikle “Mushaf-ı Şerîf” yani Kur’an daha sonra da kıymetli mallar sıralanır. Bunlardan başka mirasa konu olan terekeyi şu alt başlıklar halinde sıralayabiliriz;

Kitap, gayr-ı menkul, nakit, alacak, köleler, yük, binek hayvanları ve davarsığır, ticari mal, ev eşyası, giyecekler, kumaş, ziynet eşyası, mutfak eşyası, silah ve silah takımı, at takımları, alet-edavât, yazı malzemeleri, gıda maddesi, müteferrik mallar. Terekeye bütün mallar kaydedildikten sonra “*cem’an yekûn*” yazılarak bir çizgi çekilir ve toplam tutar rakamla yazılır.¹⁹¹

3 Borç, masraf vb. gider kalemlerinin dökümü: Bu bölümde vefat eden şahsın varsa borçları tek tek ve kime ne kadar olduğu yazılır. Terekenin taksiminden doğan resim ve masraflar kaydedilir. Tereke, İstanbul’a uzak yerden gelmişse nakliye masrafları

¹⁸⁹ Mustafa Öztürk, “Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası”, *Belleten*, c.LV, sayı 212, (Nisan 1991), s.

98.

¹⁹⁰ Öztürk, a.g.e., s. 76.

¹⁹¹ Öztürk, a.g.e. s. 76.

belirtilir. Karısına mehir borcu, 1/3'ü geçmeyen vasiyetler, techiz ve tekfin için yapılan harcamalar yazılır. Terekenin taksimi dolayısıyla meydana gelen resim ve masraflardan bazıları şunlardır;

“Resm-i kısmet, kassamiye, kâtibiye, dellaliye, hammaliye, muhamminiye, didebâniye, ihzariye, müjdegâniye, ücret-i kadem, techiz-tekfin, kira-ı dükkân, kira-ı mahzen, taamiye vb.

Gider kalemlerini oluşturan bu kısmın ne kadar tuttuğu hesaplanarak asıl tereke toplamından çıkarılır. Mirasçılara veya beytûlmala kalacak para belli olur.¹⁹²

4.Varislere ya da beytûlmala kalan miktarın tespiti: Son bölümde gider kalemlerinden geriye bir şey kalmışsa bu “*sahhu'l-baki*” olarak kaydedilir. Kalanı oluşturan bu kısım mirasçıların belli ölçüler içerisinde paylaşacakları veya beytûlmala kalacak meblağdır.¹⁹³

Tereke Üzerindeki Haklar

Tereke yalnızca vârislerin hakkı değildir. Bir ömür boyu ona sahip olan ve koruyan ölünün cenaze masrafları ilk haktır. Ardından ölüden alacaklı olanların hakları, sonra lehinde vasiyet edilmiş olan şahısların hakları ve en sonunda da varislerin hakları söz konusudur.¹⁹⁴

1.Techiz-Tekfin: Ölen kişinin terekesinden öncelikle kefen ve defin masrafları çıkarılır. Bu konuda orta yol takip edilerek hem israftan hem de cimrilikten kaçınılır. Eğer vefat edenin borcu terekesinden çoksa techiz ve tekfin konusunda idareli davranılarak kâfi gelecek kadarıyla yetinilir. Kadınlar zengin de olsalar techiz ve tekfin masrafları kocalarına aittir.¹⁹⁵

2.Kazây-ı Düyyin: Bir ölünün techiz ve tekfin masraflarından sonra terekesinden şahıslara olan borçları ödenir. Zekât, hac, kefare, adak gibi “hukuk-ı ilahiyyeyi” ilgilendiren yani dini vecibeler gereği olan borçları vasiyet edemeden ölmüş ise ölümünden sonra düşüldü. Bunların terekeden ödenmesi gerekmez. Şahıslara olan borçların ödenebilmesi için “beyyine” yani şahitle veya ölenin sağlığında kabul ettiğini mahkemede ispat etmiş (deyn-i müsbet) olması gerekirdi.

¹⁹² Öztürk, a.g.e. s. 76.

¹⁹³ Öztürk, a.g.e. s. 77.

¹⁹⁴ Karaman, a.g.e. s. 174.

¹⁹⁵ Öztürk, a.g.e. s. 95.

3.Vasiyetlerin Tenfizi (Vasiyetlerin Yerine Getirilmesi): Vasiyet terim olarak; şahsın malını ve mülkünü ölümünden sonra bir şahsa veya bir hayır kurumuna bağışlamak suretiyle mülk olarak vermesine denilir. Vasiyetin geçerli olması için belirlenmiş şartlar vardır.¹⁹⁶

4.Terekede Hakkı Olanlara Payları Verildikten Sonra Geriye Kalan Terekenin Varisler Arasında Taksimi: Bütün hak ve borçların çıkarılmasından sonra kalan terekenin mirasçılar arasında paylaştırılmasıdır.¹⁹⁷ İslam hukukunda mirasçının reddi de, mirasın reddi de caiz ve geçerli değildir.¹⁹⁸ İslam Miras hukukuna göre tereke üzerinde hak sahibi mirascı 9 gruptan *ashâbu'l-ferâiz* denilen, belli hissesi olan akrabalar, birinci derecede mirasa hak kazanan gruptur. Kur'an ve sünnet ve icma ile takdir ve tespit edilmiş olduğundan ikinci derecede olan mirasçılar ancak bunlar bulunmadığında veya bulunup da kendilerine verilen hisselerini aldıktan sonra terekeden fazla bir şey kaldığı takdirde hisselerini alabilirler.

Sicildeki terekeler incelenirken miras paylaşımı ile ilgili konularda mirastan pay almaya öncelikli hakkı olanların isimleri sık geçeceğinden bu kişilerin İslam hukukuna göre kimler olduğu aşağıda sıralanmıştır. Ashâb-ı ferâizin sayısı 12'dir. Bunların onu "nesebi", ikisi de "sebebi"dir. Nesebi olanlar şunlardır.¹⁹⁹

1. Baba (eb)
2. Babanın babası...(cedd-i sahih)
3. Ana bir kardeş (ah li üm)
4. Ana (üm)
5. Ananın anası babanın anası... (cedde-i sahiha)
6. Öz kız (bint.)
7. oğulun kızı... (bintü'l-ibn)
8. Ana baba bir kız kardeş (uht lehuma)
9. Baba bir kız kardeş (uht li üm)
10. Ana bir kız kardeş ("Sebebi"nin anlamı karı-koca arasındaki mirasçılığın nikâh sebebi ile olduğunun ifadesidir.)
1. Koca (zevc)

¹⁹⁶ Öztürk, a.g.e. s. 96.

¹⁹⁷ Cin- Akgündüz, Türk- İslâm Hukuk Tarihi, c.II, s. 137.

¹⁹⁸ Karaman, a.g.e. s. 180.

¹⁹⁹ Öztürk, a.g.e. s. 98.

2. Karı (zevce)

4.6.2. Kadıların Kaleme Almadığı Ancak Başka Makamlardan Gönderilen ve Sicile Kaydedilen Belgeler:

Sicilimizde az da olsa başka makamlardan kadıya gönderilmiş belgeler bulunduğundan bunlara da kısaca değinilmiştir.

4.6.2.1. Ferman

Herhangi bir konu ve ayrıcalığa ilişkin ve yüksek rütbelerin verilmesi konusunda Bab-ı Alî’ den divânî yazı ile yazılmış ve üzeri tuğra-yı hümayun ile süslenmiş olarak yayınlanan padişah emirlerine ferman denir. Fermana itaat eden kimselere “*fermanber*”, cezalandırılmaları hususunda hakkında ferman çıkarılmış kimselere ise “*fermanlı*” denilirdi.²⁰⁰

Fermanlar, Padişahın kendisine İslam hukuk’u tarafından tanınan yasama yetkisine dayanarak veya icra kuvvetinin başı olarak kaleme aldığı ve şer‘iyye sicillerinde “*evâmir ve ferâmin*” diye bahsedilen hükümlerdir. Padişah ya tartışmalı olan bir şer‘i meselede mevcut görüşlerden birini tercih ettiğini kadıya bildirmek, ya da şer‘i hükümlerin uygulanmasını onaylamak için veya düzenleme yetkisi bulunan sahalarda bazı düzenleyici kuralları divan-ı hümayunun özetlemesi üzerine tanzim eder ve durumu kadılara bildirmek için ferman çıkartır. Şer‘iyye sicillerinde bulunan bu kayıtlar Osmanlı hukukunun da başta gelen kaynaklarından. Fermanlar için ayrı defterler tutulabildiği gibi defter tutulmadığı zamanlarda da şer‘iye sicillerinin başına, ortasına veya diğer kayıtlardan ayırabilmek için ters olarak sicillere kaydedilmiştir.²⁰¹

4.6.2.2. Berat

Arapça asıllı bir kelime olup “*yazılı kâğıt*” demektir. Nişan adı da verilen ve ilk devirlerde *bitti* ve *misal* de denilen berat, Osmanlı diplomatiğinde padişah tarafından bir memuriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir ayrıcalık veya muafiyetin verildiğini gösteren ve veren padişahın tuğrasını taşıyan

²⁰⁰ Kurt, a.g.e., s. 172.

²⁰¹ Akgündüz, Şer‘iye Sicilleri, c. I, s. 39.

belgedir. Bu anlamıyla da “*beratlı*” kelimesi izin verilmiş veya imtiyazlı, “*eli beratlı*” tabiri ise yetki sahibi olma anlamını taşımaktadır.²⁰²

Osmanlı vesikalarında berata, biti, berât-ı şerîf, nişân, nişân-ı şerîfi hüküm, misal de denildiği görülür. Berat, “*görev belgesi*” olduğundan yapılan görevin cinsine göre tımar beratı, ulûfe beratı, iltizam beratı, muafiyet beratı, imamet beratı, hitabet beratı, vezirlik beratı gibi bir takım özel isimler almıştır. Vezir ve sadrazam gibi yüksek memuriyetler için verilen beratlarla ise “*menşur*” şeklinde özel bir isim verilmiştir.²⁰³

4.6.2.3. Buyruldu (Buyrultu)

Osmanlı Devletinde padişahтан sonra şer‘i ve kanuni hükümleri uygulamak ve takip etmekle görevli olan makam, padişahın bir çeşit mutlak vekili durumundaki sadrazamlardır. Sadrazamlar padişahın emrine dayanarak, bazı konularda kadılarına hatırlatmalar yapabiliyorlardı. İşte şer‘iye sicillerinde kayıtlı belgelerden biri de sadrazamların yazılı emirleri demek olan buyruldulardır. Aslında buyruldu sadece sadrazamın değil kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi ve kazasker gibi üst düzey devlet görevlilerinin de yazılı emirlerine denir.²⁰⁴

İşte buyruldu, yüksek makamlardan resmî evrak üzerine bazen de ayrı olarak yazılan ve divanî hattı ile yazılan emirlere denilmiştir. Ancak sadrazamlık makamından verilen buyruldulara “*Buyruldu-i Samî*” diğerlerine de “*Buyruldu-i Ali*” adı veriliyordu.²⁰⁵

4.6.2.4. Tezkere (Tezkire)

Arapça “Zıkr” kökünden gelmekte olup kelime manası “*Tezekküre vesile olan şey*” demektir.²⁰⁶ Osmanlı diplomatikasında, daha çok üstten alta veya aynı seviyedeki makamlar arası yazılan ve resmi bir konuyu içeren belgelere tezkire denilmektedir. Aslında aynı şehir ve kasabada bulunan resmi dairelerin birbirlerine yazdıkları yazılara *tezkire* denilirken sonradan şehirlerarası yazışmalara *tahrirat*

²⁰² Kütükoğlu, a.g.e., s. 124.

²⁰³ Kurt, a.g.e., s. 171.

²⁰⁴ Akgündüz, Şer‘iye Sicilleri, c. I, s. 44.

²⁰⁵ Kurt, a.g.e., s. 171.

²⁰⁶ Kütükoğlu, a.g.e., s. 244.

denmeye başlanmıştır.²⁰⁷ Tezkireyle tahrirat arasındaki en büyük fark, tezkirelerin mühürsüz oluşu, imza ile bitirilmesidir. Sadaret tezkirelerine *arz tezkiresi* de denilir.²⁰⁸

4.6.2.5. Temessük

Arapça “*mesek*” kökünden gelen kelimenin sözlük anlamı “*tutunma*”, “*yapışma*”, “*sarılma*”dır. Diplomatik bakımdan temessük, bir borcun ödenmesinin kabul edilmesi, bir şeyin teslim alındığının gösterilmesi gibi konularda karşı tarafa verilen bir çeşit senedir. Bu nedenle çok çeşitli konularda temessükler bulunmaktadır.²⁰⁹

Borç için alınan senede temessük dendiği gibi devlet veya anlaşmayı yapan gerçek veya hükmi şahıslar tarafından verilen mühürlü kâğıtlara da *muahede* ve *sulhname* denir. Miri arazide ve gayr-ı sahih vakıflarda kullanma hakkının sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verildiğini gösteren belgelere de Şer’iyye sicillerinde temessük adı verilmiştir. Yani temessük, *tasarruf vesikası* demektir ve sonraları bunun yerine tapu tabiri kullanılmaya başlanmıştır.²¹⁰

4.6.2.6. Şukka

Mektup yerinde kullanılan bir tabirdir. Şukka, Arapça *parça* demek olup, kağıt parçası itibariyle mektup anlamında kullanılmıştır. Resmi vesikalarda mektup yazıldı yerinde “*terkim-i şukka-i senaveri kılındı*” ifadesi geçer.²¹¹

Merkezle taşra veya taşradaki iki yer arasındaki yazışmalar için kullanılan bir belge türüdür. “*Üstten alta yazılan tahrirattır.*” şeklinde de tarif edilebilir. Şukkaların büyük kısmında ise, belgenin “şukka” olduğu bitiş kısmında “... *husûsuna himmet buyurmaları siyâkında şukka-yı senâverî terkîmine ibtidâr kılındı.*” şeklinde belirtilmektedir. Şukkalarda da yazının bitiminde tarih atılıp mühür basılırdı.²¹²

²⁰⁷ Akgündüz, *Şer’iye Sicilleri*, c. I, s. 46.

²⁰⁸ Kurt, *a.g.e.*, s. 177.

²⁰⁹ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 281.

²¹⁰ Akgündüz, *Şer’iye Sicilleri*, c. I, s. 48.

²¹¹ Pakalın, *a.g.e.* . c. III, s. 360.

²¹² Kütükoğlu, *a.g.e.* , s. 233.

Üzerinde çalıştığımız Bolu Şer’iyye Sicilinde yukarıda özelliklerinden bahsettiğimiz belge çeşitlerinin bir kısmına rastlanmıştır. XIX. yüzyılın sonlarına ait sicildeki belgelerimizi türlerine göre aşağıdaki gibi sınıflandırdık:

Tablo 1.- 979 No’lu Bolu Şer’iyye Sicilinde Bulunan Belgelerin Türlerine Göre Dağılımı Tablosu

Tereke	İ’lam
8b/I(28), 10a/I (31), 10b/I (33), 11b/III (39), 14a/II (47), 15a/III (56), 17a/I (57), 18b/IV (66), 20a/I (70), 20b/II (73), 21b/III (76), 23a/II (80), 23b/II (82), 24a/IV (85), 26a/II (91), 27a/I (94), 27b/II (97), 28a/I (98), 29a/I (101), 29b/II (101), 30b/I (105), 30b/III (106), 31b/III (112), 32b/I (114), 33b/II (118), 34b/I (120), 35a/II (123), 36a/II (127), 37a/I (129), 38a/III (133), 39a/II (135), 39b/I (136), 40a/IV (138), 41a/III (142), 43b/II (151), 45a/IV (158), 45b/II (160), 46a/III (162).	2b/II (4), 3a/I (5), 3a/II (6), 3a/III (7), 3b/I (8), 3b/II (9), 3b/III (10), 4a/I (11), 4b/II (14), 5a/I (15), 5b/I (16), 6a/I (18), 6a/II (19), 6b/I (20), 7a/I (21), 7a/II (22), 7b/I (23), 7b/II (24), 8a/I (25), 8a/II (26), 8a/III (27), 11a/I (35), 11a/II (36), 11b/I (37), 11b/II (38), 12b/II (42), 14a/I (46), 16a/IV (53), 19b/II (60), 26a/I (90), 29a/III (102), 29b/I (103), 33b/I (117), 36b/II (128), 37b/II (130), 38a/I (131), 38a/II (132), 40b/II (139), 42a/II (145), 42b/I (146), 42b/II (147), 43a/I (149), 44b/III (153), 44b/IV (154), 45a/II (156), 47b/I (167), 47b/II (168), 47b/IV (170), 48a/I (171), 48a/II (172), 48a/III (173), 48b/II (175), 48b/III (175).
Şukka	
Baş Sayfa I. Bölüm (Numara Yok), Baş Sayfa III. Bölüm (Numara Yok),	
Şerh	* 4b/I (13) numaralı belge, orijinalinde de silik olduğu için 3. satırdan sonrası okunmamış ve belge türü tespit edilememiştir.
Baş Sayfa II. Bölüm (Numara Yok), Baş Sayfa IV. Bölüm (Numara Yok), 1a/II (Numara Yok), 1a/III (Numara Yok), 1b/II (Numara Yok), 45b/I (159).	Emirname 1a/I (Numara Yok).
	Berat Sureti 1b/I (1)
Hüccet	
2a/I (1), 2a/II (2), 2b/I (3), 4a/II (12), 5b/II (17), 9b/I (29), 9b/II (30), 10a/III (32), 10b/II (34), 12a/II (40), 12b/I (41), 13a/I (43), 13a/II (44), 13b/I (45), 14b/II (47), 15a/I (48), 15a/II (49), 16a/II (51), 16a/III (51), 16b/I (54), 16b/II (55), 16b/III (56), 17b/II (58), 17b/III (59), 18a/I (60), 18a/II (61), 18a/III (62), 18b/I (63), 18b/II (64), 18b/III (65), 19a/II (67), 19b/I (68), 20a/III (71), 20b/I (72), 21b/I (74), 21b/II (75), 22b/II (77), 22b/III (78); 23a/I (79), 23b/I (81), 24a/II (83), 24a/III (84), 25a/I (86), 25b/I (88), 25b/II (89), 26b/I (92), 26b/II (93), 27a/III (95), 27b/I (96), 28b/II (99), 28b/III (100), 31a/II (107), 31a/III (108), 31a/IV (109), 31b/I (110), 31b/II (111), 32a/II (112), 32a/III (113), 33a/I (115), 33a/II (116), 34a/II (119), 34b/III (121), 35a/I (122), 35b/II (124), 35b/III (125), 36a/I (126), 39a/I (134), 40a/III (137), 41a/I (140), 41a/II (141), 41b/III (143), 42a/I (144), 42b/III (148), 43b/I (150), 44b/I (152), 44b/II (153), 45a/I (155), 45a/III (157), 46a/II (161), 46b/II (163), 47a/I (164), 47a/II (165), 47a/III (166), 47b/III (169).	

Tabloyu incelediğimizde genellikle kadı tarafından kaleme alınan belgelerin yoğunlukta olduğu görülmüştür. Dolayısıyla Bolu’da bu dönemde halkın kendi aralarındaki problemlerini kadıya başvurarak, belli bir hükmü ihtiva etse de etmese de meselelerini sicile kayıt ettirmeyi bir güvence olarak gördükleri

anlaşılmaktadır. Hakikaten ileride bir problem çıktığında kadının sicile kaydettiği bu belgeler, meselenin aydınlatılmasında önemli rol oynamıştır.

II. BÖLÜM

1. BOLU’NUN İDARİ TAKSİMATI VE YÖNETİMİ

(979 Numaralı Şer’iyye Siciline Göre Bolu’nun kazaları, nahiyeleri, köy ve mahalleleri, divan ve mezra’aları)

979 numaralı Bolu şer’iyye sicilindeki belgelerin en başında davaların mahkemeye hangi yerleşim biriminden geldiği yazılmıştır. Bu yüzden Bolu’nun incelediğimiz dönemdeki sınırlarını, yönetim statüsünü, idari olarak hangi yerleşim birimlerini kapsadığını idrak edebilmemiz için Osmanlı idari teşkilatının hiyerarşik yapısını incelememiz gerekmektedir.

Osmanlı devleti idari teşkilat açısından önce eyaletlere, eyaletler sancaklara (livalara), sancaklar kazalara ve kazalarda nahiyelere bölünmüş haldeydi.

Eyaletler, Osmanlı devleti idari teşkilatının en büyük parçasını meydana getiriyordu. Eyaletler XVI. yüzyıl ortalarına kadar beylerbeyliği (mir-i mîrân) tarafından yönetilirken bu tarihten sonra vezirler tarafından idare edilmeye başlanmıştır. Mekke şerifi, Mısır hidivliği gibi özel imtiyaz anlaşmalarıyla yönetildikleri için *eyâlet-i mümtaze* denilen eyaletler de bulunuyordu ve Osmanlı devletinin sınırlarına göre eyaletlerin sayıları da değişiyordu.²¹³

Eyaletler, liva veya vilâyet adı verilen sancaklardan meydana gelir. *Sancaklar*, *sancakbeyi* ve *emir* adlı ve en az 100 bin akçelik hassı (dirliği) bulunan idari ve askeri bir amir tarafından idare edilirdi. Bunlara XVII. yüzyıldan itibaren *paşa* unvanı verilmiştir. Eyaletin merkezi olan livaya *paşa sancağı* denilmiş ve bizzat *beylerbeyi* tarafından yönetilmiştir. Ancak beylerbeyi, eyaletine gitmemişse veya sefere çıkmışsa, mütesellim denilen memur onun adına paşa livasını idare etmiştir.²¹⁴

²¹³ Akgündüz, *Şer’iyye Sicilleri*, c. I, s. 53.

²¹⁴ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 254.

Sancakbeyleri, bulundukları yerde asayişten birinci derecede sorumlu idiler, halkın şikâyetleri ve beylerbeyinin talebi üzerine görevden alınırlardı.²¹⁵

Beylerbeyi gibi sancakbeylerinin de fazla güçlenmelerini engellemek amacıyla yetkileri kontrol altına alınmıştır. Bu da sultan tarafından atanan kadıya, sancakbeyi'nin kontrolünde bağımsız hareket etme ve doğrudan sultana başvurma hakkı verilerek yapılmaya çalışılmıştır. Kadılar da bu kurumu hiçbir kısıtlama olmadığı için rahatlıkla kullanmışlardır.²¹⁶

Devlet öncelikle sancakbeyi ile kadıyı birbirinden bağımsız kılarak merkeze karşı daima bunlardan birini müttefik yapıyor, sonra da bunları sık sık değiştirerek bulundukları yerlerde mahalli bir güç haline gelmelerini engelliyordu.²¹⁷

Voyvodalar, subaşılar veya benzeri idareciler tarafından idare edilen *kazalarda* asıl icra makamı kadılardı. Kazalar livalara bağlıdır ve kendi başına birer yargı merkezidirler. Bunlar dışında kalan nahiye ve köylere kadı tayini yapılmadığından yargı (kaza) merkezi değildirler.²¹⁸

Bir kazayı oluşturan köyler, serbest tımar (has, zeamet, vakıf, dizdar, tımar) ve serbest olmayan tımar (sipahi tımarı) olmak üzere çeşitli vergi bölgelerinden oluşurdu ve serbest tımarların başında genellikle asayiş sağlamla görevli olan voyvodalar bulunuyordu. Buralara sancak beyi veya subaşı giremezdi. İşte böyle birçok köylerden meydana gelen bir serbest tımar (has, zeamet) *nahiye* adını almaktadır. Kadı, tayin ettiği naib vasıtasıyla sancak beyinin karışmadığı bu nahiyelerdeki voyvodaları kontrol ettirirdi. Toplanmasında mahkeme kararı gereken “resimler” (mesela, cürüm ve cinayet) için naib, hâkim sıfatıyla karar verirdi. Serbest olmayan yerler için de kadı yine naib tayin eder ve kendisi istediği zaman “*serbest*” veya “*gayri serbest*” bütün köyleri dolaşırdı ancak kaza merkezinde otururdu.²¹⁹

1864 Vilayet Nizamnamesine göre Osmanlı İmparatorluğunun mülki idaresinde yapılan yeniliklerle, Bolu Kastamonu Vilayeti'nin mutasarrıflığı haline getirilmiştir. Örneğin bir nahiye merkezi olan Akçaşehir yeni nizamnameye göre şu yapıya kavuşmuş oluyordu.

²¹⁵ Göyünç, *a.g.m.*, s. 438.

²¹⁶ Abacı, *a.g.e.*, s. 81.

²¹⁷ Timur, *a.g.e.*, s. 247.

²¹⁸ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, c. I, s. 53.

²¹⁹ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celali İsyanları*, İstanbul: Cem Yayınevi, 1995, s. 90–91.

<u>Mülki durum:</u>	<u>Yönetici:</u>	<u>Adı</u> :
Vilayet	Vali	Kastamonu
Sancak	Mutasarrıf	Bolu
Kaza	Kaymakam	Düzce
Nahiye	Müdür	Akçaşehir

1864 yılına ait Salname-i Devlet-i Aliye-i Osmaniye’de Bolu livasının ilk mülki bölünüşü şu şekilde yapılmıştır. Bolu, Dörtdivan, Çağa, Mudurnu, Kıbrıscık, Pavli, Düzce/ Konurapa, Gümüşabad, Efteni, Üskübi, Akçaşehir, Bendereğli, Alaplı, Samko, Yılanlıca, Devrek, Dirgine, Sekiz Divan, Yenice, Tefen, Göynük /Torbalı ve Mihalgazi.²²⁰

1878–1879 tarihlerini kapsayan Bolu Şer’iyye Sicilinde tespit ettiğimiz vilayet, sancak, kaza, nahiye ve köy isimleri de aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu yerleşim birimlerinin isimleri incelediğimiz dönemde Bolu’nun mülki bölünüşü hakkında bize bilgiler vermektedir.

Tablo 2.- 979 No’ lu Bolu Şer’iyye Sicilinde Tespit Edilen Sancak, Nahiye ve Köy (Karye) İsimleri Tablosu²²¹

Sıra No	Köy (Karye) İsmi	Bağlı bulunduğu İl/ Kaza(Sancak)/ Nahiye	Belge No	Belgenin Tarihi
1	Kurumeşe?	Devrek Nahiyesi	47-a / III	10 Rebi’ü’l- Evvel 1293
2	Yörük	Bolu/ Bendereğli/ Soğanlı Kazası Divanı	48-a / III	9 Rebi’ü’l- Evvel 1296
3	‘Arab	Bolu/ Gökçesu nahiyesi	47-a / III	10 Rebi’ü’l- Evvel 1293
4	Adaköyü	Bolu/ Çağa nahiyesi	14- a / I	6 Ramazan 1295
5	Ağaçcılar	Bolu	17-a / I	16 Şevval 1295
6	Alpagut	Bolu	3-a / II	6 Receb 1295
7	Alpâgût Bey	Bolu	7-a / II	25 Zi’l- Hicce 1295
8	Aydınlar?	Bolu/ Bendereğli/ Kocabölük Kazası Divanı	48-a / II	9 Rebi’ü’l- Evvel 1296
9	Bağçeköy	Bolu/ Sazak nahiyesi	43-b / I	1 Muharrem 1293
10	Bakırlı Çanşa	Bolu	18-b / IV	14 Şevval 1295
11	Baltalı	Bolu/ Sazak nahiyesi	39-a / II	25 Zi’l-Hicce 1295
12	Paşa	Bolu	8-b / I	16 Receb 1295

²²⁰ Konukçu, 1988, s. 19.

²²¹ “Köy ismi yok” ibaresi, sicilin orijinalinde sadece vilayet ve kaza isminin yazıldığını ancak bir köy isminin belirtilmediğini ifade etmek için kullanılmıştır.

13	Berk-i kebir	Bolu	31-a / II	24 Zi'l-hicce 1295
14	Bıçkı	Bolu/ Düzce/ Gümüşabad Kazası Nahiyesi	33-b / I	28 Muharrem 1295
15	Cândar	Bolu/ Gökçesu/ Banaz Nahiyesi Merkez	48-a / I	19 Safer 1296
16	Cemaller	Bolu/Gerede/ Dörtdivan Kazası Nahiyesi	3-b / II	4 Cemâziye'l- Ahir 1295
17	Çakırlar	Bolu/ Gökçesu nahiyesi	7-b / II	1 Şa'ban 1295
18	Çakmaklar	Bolu	40-a / III	25 Zi'l-Hicce 1295
19	Çivril	Bolu	2-b / I	28 Cemâziye'l- Ahir 1295
20	Çömlekçiler	Bolu	45-a / I	2 Safer 1295
21	Dâdiç	Bolu	20-a / I	13 Şevval 1295
22	Demirciler	Bolu	47-b / I	9 Rebi'ü'l-Evvel 1296
23	Derece viran	Bolu	10-a / I	18 Receb 1295
24	Köy ismi yok*	Dirgine Kazası	5-b / I	7 Receb 1295
25	Dodurga	Bolu	37-b / II	22 Zi'l-Hicce 1295
26	Elmacık	Bolu/ Göynük/ Mudurnu Kazası Nahiyesi	14-b / II	13 Şevval 1295
27	Elmalık	Bolu	25-b / II	21 Muharrem 1296
28	Emin	Bolu	23-a / II	23 Şevval 1295
29	Evrân?	Bolu	48-b / III	19 Safer 1296
30	Germiyân Mezra'ası	Bolu/GöynükKazası/Mu-durnu Nahiyesi/Göçnus Karyesi	6-a / II	23 Receb 1295
31	Göl	Bolu	8-a / I	8 Şa'ban1295
32	Göynük viran	Bolu/Gerede/ Dörtdivan Kazası Nahiyesi	29-b / I	21 Şa'ban 1295
33	Güney (Durnâ)	Bolu/ Gökçesu nahiyesi	Numarasız	27 Şevval 1295
34	Güney Felakeddin	Bolu	3-b / I	23 Cemâziye'l- Ahir 1295
35	Güney Gideric	Bolu/ Sazak nahiyesi	3-a / III	3 Cemâziye'l- Ahir 1295
36	Gürcüler	Bolu	46-b / II	15 Muharrem 1296
37	Hacıbeyler	Bolu	47-b / II	14 Rebi'ü'l-Evvel 1296
38	Hayranlar	Bolu/ Gökçesu Nahiyesi	6-a / I	29 Cemâziye'l-Evvel 1295
39	İmam	Bolu/ Gökçesu	6-b / I	13 Cemâziye'l- Ahir 1295
40	Karaağaç	Bolu	48-b / I	9 Rebi'ü'l-Evvel 1296
41	Karacaagâç	Bolu/ Sazâk Nahiyesi	11-a / I	17 Şa'ban 1295
42	Karamanlar	Bolu	17-b / II	16 Şevval 1295
43	Karaşar Karyesi	Ankara/ Beypazarı Kazası Vilayeti	29-b / I	21 Şa'ban 1295
44	Kasaplar	Bolu	17-b / II	16 Şevval 1295
45	Kavak	Bolu	19-b / I	14 Şevval 1295
46	Göçnus	Bolu/ Göynük/Mudurnu Kazası Nahiyesi	6-a / II	23 Receb 1295
47	Kındıra	Bolu	7-b / I	14 Muharrem 1295
48	Kındıra	Bolu/ Sazak Nahiyesi	47-b / III	22 Receb 1295
49	Kısâc?	Bolu/ Çerkeş Kazası	14-a / I	6 Ramazan 1295

50	Kısırlar	Bolu/ Gökçesu/ Çele Nahiyesi Divanı	6-b / I	13 Cemâziye'l- Ahir 1295
51	Köy ismi yok*	Bolu/ Gerede/ Çağa Kazası Nahiyesi	7-a / II	25 Zi'l- Hicce 1295
52	Kurşunlu Karakaya Karyesi	Samsun/ Karakaya Kazası	29-b / I	21 Şa'ban 1295
53	Kuz kebir	Bolu/ Gökçesu Nahiyesi	9-b / I	16 Receb 1295
54	Kuzfindık	Bolu	26-a / II	16 Zi'l-ka'de 1295
55	Kürkçüler	Bolu	17-b / II	16 Şevval 1295
56	Köy ismi yok*	İstanbul/ Rumeli/ Mecidiye Kazası	29-a / III	1 Muharrem 1296
57	Mesciçele	Bolu/ Gökçesu Nahiyesi	5-b / II	15 Cemâziye'l- Ahir 1295
58	Mesçiler	Bolu	36 a / II	22 Şevvâl 1295
59	Meşe Ormanı	Bolu/Düzce Kazası	4-b / II	3 Receb 1295
60	Nallıhan Kazası	Ankara	11a/I	17 Şa'ban 1295
61	Nûhvirân	Bolu/ Düzce/ Gümüşabad Kazası Nahiyesi	33-b / I	28 Muharrem 1295
62	Okçular	Bolu/ Sazak nahiyesi	4-a / I	4 Receb 1295
63	Ömerler	Bolu	8-a / II	22 Cemaziye'l-Ahir 1295
64	Örencik	Bolu	24-a / IV	9 Şevval 1295
65	Ösenek	Bolu	11-b / I	26 Şa'ban 1295
66	Pâşâ	Bolu	9-b / I	16 Receb 1295
67	Pelitçik	Bolu	26-b / I	16 Zi'l-ka'de 1295
68	Pir Ahmedler	Bolu	8-a / I	8 Şa'ban1295
69	Rumşalar/Urumşalar/ Kılıçarslan	Bolu	17-b / III	16 Şevval 1295
70	Rumbeyler	Bolu/ Mengen Nahiyesi	7-b / II	1 Şa'ban1295
71	Sabık	Bolu/ Gerede/ Dörtdivân Kazası Nahiyesi	16-a / III	1 Şevval 1295
72	Sâlibeyler	Bolu	45-a / I	2 Safer 1295
73	Saraycık	Bolu/ Sazak Nahiyesi	41-a / II	29 Muharrem 1295
74	Seyyid	Bolu	2-b / I	28 Cemâziye'l- Ahir 1295
75	Sığırkuyruğu	Bolu	28-b / II	17 Zi'l-ka'de 1295
76	Sırçalıkavak	Bolu/ Mudurnu Nahiyesi	39-a / II	25 Zi'l-Hicce 1295
77	Soku	Bolu	20-b / II	8 Zi'l-ka'de 1295
78	Sultan	Bolu	28-b / II	17 Zi'l-ka'de 1295
79	Sultanbey	Bolu	2-b / I	28 Cemâziye'l- Ahir 1295
80	Taşçılar	Bolu/ Gökçesu Nahiyesi	5-b / II	15 Cemâziye'l- Ahir 1295
81	Taşoluk	Bolu	13-a / II	11 Ramazan 1295
82	Tekke-i Ümm-i Kemaller	Bolu	7-b/ I	14 Muharrem 1295
83	Vakıf geçidviran	Bolu/ Sazak Nahiyesi	44-b / III	25 Safer 1295
84	Veysel	Bolu/ Gökçesu / Çele Nahiyesi	16-b / III	18 Zi'l-ka'de 1295
85	Yenice Felâkeddin	Bolu	46-b / II	15 Muharrem 1296

86	Yenice Za'meddîn	Bolu/ Sazâk nahiyesi	19-b / II	21 Zi'l-ka'de 1295
87	Yozgat	Bolu	47-b / I	9 Rebi'ü'l-Evvel 1296
88	Yusuf Beyoğlu mezra'ası	Bolu	38-a / I	20 Zi'l-Hicce 1295

Tablo 1'i incelediğimizde Bolu'nun bu tarihlerde Kastamonu vilayetine bağlı bir sancak durumunda olduğu anlaşılmaktadır. Cuinet'in La Turquie d'Asie'de 1891'de Bolu Sancağının yönetsel olarak 8 kaza, 5 nahiye ve 1.131 köyden oluştuğunu ifade ettiği belirtilmektedir. Bu 8 kazadan (Bolu, Ereğli, Bartın, Göynük, Gerede, Düzce, Mudurnu, Devrek) Ereğli, Bartın ve Devrek günümüzde Zonguldak sınırları içerisindedir.²²²

979 nolu Şer'iyye Sicilimizde de Bendereğli ismi 13 Zi'l- Hicce 1295 tarihli bir belgede²²³, “*Bolu kazasına tabi Bendereğli Kasabası*” şeklinde, 9 Rebi'ü'l – Evvel 1296 tarihli 2 belgede de²²⁴ “*Bolu sancağı kazalarından Sevâhil-i Bahr-i Siyahda Bendereğli Kazası*” şeklinde geçmektedir. Bu durumdan Bendereğli'nin idari statüsünün bir yıl içinde değiştiği ve kasabadan kazaya dönüştüğü anlaşılmaktadır

Tablo 1 incelendiğinde; sicilde Devrek, Çağa, Sazak, Dörtdivan, Mengen, Gökçesu, Mudurnu olmak üzere 7 yerleşim biriminin nahiye olduğu tespit edilmiştir. Bendereğli, Düzce, Gerede, Çerkeş, Göynük olmak üzere o döneme ait 5 kaza tespit edilmiştir.

Bunun dışında sicilde

- Düzce Kazasına bağlı Gümüşabat Nahiyesinin²²⁵
- Ankara vilayetinin Beypazarı kazasının²²⁶
- Ankara vilayetinin Nallıhan kazasının²²⁷
- Samsun vilayetinin Karakaya kazasının²²⁸
- İstanbul'un Rumeli canibindeki Mecidiye kazasının²²⁹
- Dirgine kazasının²³⁰ isimleri de tespit edilmiştir. Bu da bize Ankara'nın ve

²²² Yurt Ansiklopedisi, s. 1463.

²²³ B.Ş.S. 1b/I

²²⁴ B.Ş.S. 48a/II, 48a/III

²²⁵ B.Ş.S. 33b/I

²²⁶ B.Ş.S. 29b/I

²²⁷ B.Ş.S. 11a/I

²²⁸ B.Ş.S. 29b/I

²²⁹ B.Ş.S. 29a/III

Samsun'un da vilayet statüsünde olduğunu göstermektedir.

Bütün bu yerleşim birimlerinin isimleri toponomi bilimi ve Bolu tarihi açısından değerli bilgiler taşımaktadır. Köy isimlerini incelediğimizde köy isimleri bir esnaf grubunun adını alabildiği gibi köyün yüzey şekillerinden kaynaklı da olabildiği ve bu isimlerin büyük bir kısmının halen kullanılmakta olduğu anlaşılmıştır.

Osmanlı köyü sosyo- ekonomik yapısı bakımından çiftlikler üzerinde bağımsız üretim yapan çift-hanelerden oluşmaktaydı. Köy, maddi çıkarlar ve haklar bakımından cemaat karakteri gösterdiği gibi tarlaları, otlığı ve çayırı belirlenmiş, defterlerde ve kadı hüccetlerinde de yeri tespit edilmiş, sahip olduğu haklar belirtilmiş bir birimdir.²³¹

Köy, Osmanlı idari yapısı içinde en küçük birim olup coğrafi konumlarına göre bağlı bulundukları idari birim değişebilmektedir.²³² Örneğin, Bolu civarındaki köyler, doğrudan sancak merkezine bağlı iken (yani merkeze bağlı köy), biraz daha uzak bölgeler yine Bolu'ya, ancak bu defa kazalar aracılığı ile bağlanmıştır. Tablo 1'i incelediğimizde, Alpagut, Berk-i Kebir, Çakmaklar, Demirciler, Kasaplar, Ağaççılar vb... köyler merkeze bağlı olarak idare edilirken, Sırçalıkavak köyünün Mudurnu nahiyesiyle, Bıçkı köyünün Düzce kazasıyla, Göçnus? köyünün de Göynük kazası aracılığı ile Bolu sancağına bağlı olarak idare edilmekte olan köyler olduğu görülmektedir.

979 No'lu Bolu Şer'iyye Siciline dayanarak hazırlanan tabloda 85 köy ismi, 2 mezraa ve 3 tane de köy ismi belirtilmeden sadece kaza isminin telaffuz edildiği yerleşim birimi tespit edilmiştir. Bu devirde Bolu'ya bağlı olup da, mahkemeye herhangi bir davanın intikal etmediği köylerin de bulunabileceğini unutmamak gerekir. Ayrıca tespit edilen köy isimlerinin çok büyük bir kısmının, hiçbir değişikliğe uğramadan bugün hala varlığını devam ettirmekte olduğunu görüyoruz.

Osmanlı Devletinde, toprağın verimliliğini yitirmesi, devletin avarız sistemi içinde fazla hizmetler yüklemesi ve özellikle ağır vergiler koyması yüzünden köylü, toptan köyünü terk edip başka taraflara göç etmiş yahut vakıfların köylüyü daha iyi

²³⁰ B.Ş.S. 5b/I

²³¹ Erol Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı Âdâb-ı Osmâniyye*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2007, s. 375.

²³² Abacı, a.g.e. , s. 82.

koruması nedeniyle vakıf köylerine gitmeyi tercih etmiştir. İşte mezraalar yalnız bu şekilde terkedilmiş eski köylerden oluşmadığı halde köylünün bırakıp gittiği bu köyler tahrir defterlerine mezraa ismiyle kayıt edilmiştir. Bir köy, nüfus artışı nedeniyle yakınındaki ormanı veya boş araziye tarıma açar ve yeni bir tahrirle bunu mukataalı arazi biçiminde devletten kiraladığında ortaya çıkan bu gibi topraklar da defterlere “*mezra‘a*” adıyla kaydedilir. Bu mezra‘alara geçici olarak yerleşen birkaç haneden sonra sürekli yerleşimler olamaya başlar.²³³

Sicilimizde geçen Bolu/ Göynük kazası Mudurnu nahiyesinin Göçnus karyesine bağlı Germiyân mevrâ‘ası²³⁴ ile Bolu kazası mezraalarından Yusuf Beyoğlu mevrâ‘ası²³⁵ buna örnek olarak gösterilebilir.

Aynı bölgede birbiriyle bağlantılı köylerin oluşturduğu küçük kadılıklara da *divan* denirdi. Nahiye konumundaki bu yönetim birimleri kapsadıkları köy sayısına göre “*Dörtdivan*”, “*Sekizdivan*” gibi adlarla anılırdı.²³⁶

979 nolu Şer‘iyye Sicilinde Bendereğli kazasına bağlı Soğanlı²³⁷, yine Bendereğli kazasına bağlı Kocabölük²³⁸ ve Gökçesu nahiyesine bağlı Çele²³⁹ divanlarının yapılan tanıma uygun olarak sicilde geçmektedir. Kapsadığı köy sayısı belirtilmemekle beraber sicilde Dörtdivan’dan Gerede kazasına bağlı bir nahiye olarak bahsedildiğini görüyoruz.²⁴⁰ Bütün bu yerleşim birimleri Bolu’nun o dönemdeki mülki bölünüşünü anlamamıza katkıda bulunmaktadır.

Devletin en küçük idari birimi olan mahalleler ve kırsal alanda da köy toplulukları Osmanlı yönetiminin klasik devirden beri iktisadi, mali, idari yönden kendi içinde kapalı birimleriydi. Bu birimlerin tanınması ancak 19. yüzyıl yönetim reformlarıyla başlamıştır.²⁴¹

²³³ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 375- 376.

²³⁴ B.Ş.S. 6a/II

²³⁵ B.Ş.S. 38a/I

²³⁶ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 374.

²³⁷ B.Ş.S. 48a/III

²³⁸ B.Ş.S. 48a/II

²³⁹ B.Ş.S. 6b/I

²⁴⁰ B.Ş.S. 3b/II, 29b/I, 16a/III

²⁴¹ İlber Ortaylı, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840- 1880)*, Ankara: T.T.K. Basımevi, 2000, s. 106.

Osmanlı şehrinde mahalle, birbirlerini tanıyan bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içinde olan kişilerden oluşmuş bir topluluğun yaşadığı yerdir.²⁴²

Bu anlamı dışında mahalle, şehir ve kasabalarda benzer özellikler taşıyan kişilerin birlikte yaşamlarını sürdürdükleri bir mekândır.²⁴³

Osmanlı şehirlerinin yerleşim tarzı “*mahalle*” odaklıdır. Osmanlı şehirlerinin oluşumunda “mahalle” birimi “sokak” tan önce gelir.²⁴⁴ Zaten mahalle (veya köy) vergilerin dağıtılıp toplamasında, asayişin sağlanması ve imar hizmetleri ile ilgili bazı sorumlulukları yerine getirmekle görevli bir birimdir.²⁴⁵

XVIII. yüzyılda Bolu Sancağının Akpınar, Semerkant, Yenicami, Hocabey, Akmesicid, Karamanlı, Karaçayır, Debbaglar, Aslıhatun, Günyüzü, Eskicami ve Çukur adlı 12 mahallesi bulunduğu anlaşılmaktadır.²⁴⁶ Kaynağımızda adı geçen XIX. yüzyılın sonunda Bolu’da bulunduğu anlaşılan mahallelerin listesi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.- 979 Numaralı Şer’iyye Sicilinde Tespit Edilmiş Olan Bolu’daki Mahalleler Tablosu

Sıra No	Mahallenin Adı	Belge No	Bağlı bulunduğu İl/ Kaza/ Nahiye	Tarih
1	Misniyar?	16-b / II	Edirne/Kal’a içi	20 Zi’l-Ka’de 1295
2	Akmescid	47-b / II	Bolu	14 Rebi’ü’l-Evvel 1296
3	Akpınar	7-b / I	Bolu	14 Muharrem 1295
4	Asilbey	14-a / I	Bolu/ Çağa	6 Ramazan 1295
5	Aslahaddîn	8-a / II	Bolu	22 Cemâziye’l-Ahir 1295
6	Atmacalar	12-b / I	Bolu	8 Şa’ban 1295
7	Câmi’-i Atfık	14-a / I	Bolu/Gerede/Çağa	6 Ramazan 1295
8	Debbaglar	2-a / II	Bolu	3 Cemâziye’l-Ahir 1295
9	Eski Câmi-i Şerif	3-a / I	Bolu	25 Cemâziye’l-Ahir 1295
10	Gölyüzü	2-a / II	Bolu	3 Cemâziye’l-Ahir 1295
11	Hoca Bey	8-a / III	Bolu	1 Şa’ban 1295
12	İmaret	2-a / I	Bolu	12 Cemâziye’l-Evvel 1295

²⁴² Ergenç, a.g.e., s. 40.

²⁴³ Hülya Taş, *Ankara’nın Bütüncül Tarihine Katkı: XVII. Yüzyılda Ankara*, Ankara: T.T.K. Yay., 2006, s. 110.

²⁴⁴ Özbilgen, a.g.e., s. 386.

²⁴⁵ İlber Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, İstanbul: Pan yayıncılık, Aralık 2001, s. 3.

²⁴⁶ Orhonlu, a.g.e., s. 277.

13	Karaçayır	2-a / I	Bolu	12 Cemâziye'l-Evvel 1295
14	Karamanlı	2-a / I	Bolu	12 Cemâziye'l-Evvel 1295
15	Semerkind	2-a / I	Bolu	12 Cemâziye'l-Evvel 1295
16	Horasan?	2-a / I	Bolu	12 Cemâziye'l-Evvel 1295

Tablo 3'ü incelediğimizde vesikalarımızdaki Edirne/ Kal'a içi'nde Misniyar? mahallesi, ve Çağa nahiyesine bağlı, Asilbey, ve Câmî'i Atîk mahalleleri dışında Bolu'ya ait 13 mahalle ismi tespit etmiş bulunuyoruz. Bu mahallelerden de Akmescid, Karaçayır, Gölyüzü, Karamanlı ve Semerkant mahallelerinin bugün hala ismini muhafaza ettiği, Debbağlar mahallesinin de Tabaklar Mahallesi şeklinde değişerek günümüze geldiği anlaşılmaktadır. Yine sicilde tespit ettiğimiz Çağa nahiyesine bağlı mahallelerinin de bugün aynı isimlerle var olmaya devam ettikleri tespit edilmiştir.

Osmanlı şehirlerinde bazı meslek guruplarının kendi mesleklerinin adları ile anılan mahallelerde topluca yaşadığı görülmektedir.²⁴⁷ Buna göre örneğin; XIX. yüzyılın sonlarında Bolu'nun Debbağlar mahallesinde debbağların²⁴⁸ toplu halde yaşadığı izlenimini edinmekteyiz.

Toplu halde aynı mahallede yaşayan bu esnaflar kentin diğer kesimi ile her türlü organik ve sosyal bağlarını sürdürüyorlardı. Mesleklerinin gereği olarak lonca ve çarşı ile ilişkilerini sürdürmek zorundaydılar. Çeşitli mesleklerden kişilerin birlikte yaşadığı mahalleler de bulunuyordu.²⁴⁹

Kentin Cuma camisine ve pazarına yakın olan mahalleler önem kazanıyordu. Şehrin en güzel evlerinin bulunduğu bu tür mahalleleri Evliya Çelebi'nin de "muteber" mahalleler sınıfına dâhil ettiği bildirilmektedir. Dar gelirli aileler ise genellikle kenar mahallelerde yaşamaktaydı.²⁵⁰

Sicilimizde mahalle ilişkilerini yansıtan, mahalle fertlerinin müdahil olduğu davalar veya şikâyetler olmadığı için Bolu'da XIX. yüzyılda mahalle ilişkileri üzerine ayrıntılı tespitler yapılamamıştır. Ancak sicil defteri, incelediğimiz dönemde mahallenin ileri gelenlerinin imam, muhtar vb. kişiler olduğu ve o dönem

²⁴⁷ Doğru, a.g.e., s. 108.

²⁴⁸ *Debbağ*: Tabak, sepici, deri terbiye eden kimse. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yay., 1995, s. 170.

²⁴⁹ Doğru, a.g.e., s. 108.

²⁵⁰ Doğru, a.g.e., s. 108.

mahallelerinde sözü geçen eşraf ailelerinin tespiti açısından değerli bilgiler vermektedir.

2. BOLU ŞER'İYYE SİCİLİNDE (1878- 1879) YER ALAN İDARİ KADRO VE DİĞER GÖREVLİLER

XIX. yüzyılın sonlarında Bolu'nun idari kadrosu ve diğer çalışanlarının görev ve işlevlerinin açıklanabilmesi için, o dönemde Osmanlı Devletinde sancak yönetim sistemini ve bu sistemin hangi resmi görevlilerle birlikte yürütüldüğünü incelememiz gerekmektedir.

Osmanlı Devleti'nin, kuruluşundan itibaren aynı şekilde işleyen taşra teşkilatında en önemli değişiklik, 1864 ve 1870 tarihli iki önemli Nizamname ile yapılmış ve livalar (Sancaklara) için de vilayet ifadesi kullanıldığı halde, eyalet kelimesi kaldırılarak yerine vilayet (il) terimi kullanılmaya başlanmıştır. Buna göre Osmanlı Devleti, vilayetlere, vilayetler livalara, livalar kazalara, kazalar nahiyelere ve nahiyeler köylere ayrılmıştır. Vilayetlerde genel idare amiri padişah tarafından tayin edilen vali iken livalarda idarenin başı mutasarrıflardı. Muhasebeci, Tahrirat Müdürü, Defter-i Hakânî memuru ve Zabtiye amiri önemli memurlardır. Kazalarda idare reisi kaymakam, nahiyelerde müdür, köylerde ise muhtardır.²⁵¹

2.1. MUTASARRİF:

Sancakların idare amirlerine mutasarrıf adı verilmektedir. Sancakların başında bulunan mülki âmire XVIII. yüzyıla kadar sancakbeyi ismi verilirken bu yüzyıldan sonra, özellikle de XIX. yüzyılda mutasarrıf tabiri kullanılmaya başlanmıştır. XIX. yüzyılda bazı müstakil mutasarrıflıklar kurulup, bunlar doğrudan İstanbul'a bağlanınca, vilayet yanında mutasarrıflıklar da kurulmuş oldu. Bunların başına da vali gibi padişah tarafından tayin edilen mutasarrıflar getirildi. Mutasarrıflar, Vilayetler Talimatnamesinde belirtilmiş olan mülkî, idarî, inzibatî ve mali işleri yerine getirilmekle sorumlu idi. Valinin livadaki temsilcisi olan mutasarrıflar, sancak sınırları içinde kalan kazaların mülkî amirlerini denetleme

²⁵¹ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 264.

yetkisine sahiplerdi ve mali işlere bakan bir muhasebeci ile yazışma işlerine bakan bir tahrirat kâtibini kendilerine bağlı olarak çalıştırırlardı.²⁵²

Çalıştığımız dönemde Bolu üçüncü mutasarrıflık dönemini (1864–1908) yaşadığı için, sicilimizde tespit ettiğimiz mutasarrıflarla Kastamonu’ya bağlı olduğu bu dönemde Bolu sancağında mutasarrıflık yapmış kişileri, karşılaştırmak açısından bu görevlileri incelemek gerekmektedir. Bu yüzden üçüncü mutasarrıflık döneminde görev yapmış mutasarrıflar Özkök’e dayanılarak şu şekilde verilmiştir.²⁵³

- Ali Asaf Paşa, Ratib Bey, Nuri Paşa, Halil Sami Paşa, Tevhit Paşa, Necip Paşa, Ali Rıza Bey, İsmail Kemal Bey, Namık Bey, Ahmet Şevki Efendi, Ziya Paşa, Mustafa Zihni Paşa, Bekir Paşa, Ferit Paşa, Rıza Sulh Paşa, Hakkı Paşa, Reşit Paşa.

Aşağıdaki tabloda ise Bolu’da 1878–1879 tarihleri arasında, devlet kadrolarında çalıştığı sicilden tespit edilen devlet görevlileri verilmiştir.

Tablo 4.- 979 No’lu Bolu Şer’iyye Siciline Göre Bolu’da Devlet Dairelerinde Çalışan Görevliler Tablosu

Sıra No	Devlet dairelerinde çalışanların görevleri	İsmi	Belge No	Belge Tarihi
1	Ayas Paşa Dergâh-ı Şerîf-i Şeyhi	Elhac Râşid Ağa	13-b / I	17 Şa‘ban 1295
2	Adana Ser- kâtibi	Necib Efendi	18-a / II	Gurre Zi’l- Hicce 1295
3	Belediye Reisi	Elhac Emin Ağa	12-b / II	15 Şa‘ban 1295
4	Bolu Defter-i Hâkânî Baş Kâtibi	Arif Efendi	48-a / II	9 Rebi‘ü’l- Evvel 1296
5	Bolu Mal Muhasebecisi	Mehmed Tahir Efendi	47-b / I	9 Rebi‘ü’l- Evvel 1296
6	Bolu Mutasarrıfı	Nuri Paşa	11-a / I	17 Şa‘ban 1295
7	Bolu Nâibi	Kerâmeddîn Efendi	18-a / I	9-10 Ramazan 1295
8	Bolu Sancağı Mutasarrıfı	Ali Rıza Bey	1-b / I	13 Zi’l- Hicce 1295
9	Deâvî Ser-kâtibi	Mustafa Bey Efendi	3-b / III	9 Receb 1295
10	Defter-i Hâkânî Kâtibi	Zühtü Efendi	2-a / II	3 Cemâziye’l- Ahir 1295
11	Defter-i Hâkânî Memuriyetinden Mürsel Kâtib	Edhem Efendi	37-b / II	22 Zi’l- Hicce 1295
12	Defter-i Hâkânî Memuru	Said Efendi	6-a / I	29 Cemâziye’l Evvel 1295
13	Etrâf şehri Tahsildârı	Mustafa Efendi	10a / III	18 Receb 1295

²⁵² M. Emin Yolalıcı, *XIX. Yüzyılda Canık (Samsun) Sancağı’nın Sosyal Ve Ekonomik Yapısı*, Ankara: T.T.K. Yay., 1998, s. 18- 19.

²⁵³ Özkök, *a.g.e.*, s. 189.

14	Evkaf Kâtibi	Hafız Durmuş	48-a / II	9 Rebi'ü'l- Evvel 1296
15	Evkaf Muhasebecisi	Yusuf Bey Efendi	6-a / II	23 Receb 1295
16	Evkaf Muhasebecisi	Tevfik Bey	2-b / I	28 Cemâziye'l- Ahir 1295
17	Evrak Müdürü	Hasan Efendi	18-a / III	15 Şevvâl 1295
18	Eytam Müdürü	Süleyman Efendi	4-a / II	24 Cemâziye'l- Ahir 1295
19	Eytam Müdürü	Necib Efendi	21-b / III	8 Zi'l- Ka'de 1295
20	Eytam Sandığı Müdürü	HâşimEfendizâde Necip Efendi	31-a / III	29 Zi'l- Hicce 1295
21	Gerede Kazası Telgraf Kavası	Numan Bey	42-b / I	23 Zi'l- Hicce 1295
22	Karaçayır Mahallesi Muhtarı	Hacı Hafız Hasan Efendi	2-a / II	3 Cemâziye'l- Ahir 1295
23	Kâtib	Talat Efendi	2-b / I	28 Cemâziye'l- Ahir 1295
24	Kâtib	Hafız Durmuş Efendi	2-b / I	28 Cemâziye'l- Ahir 1295
25	Kâtib	Hafız Mehmed Efendi	16-b / III	18 Zi'l- Ka'de 1295
26	Kâtib	Hafız Ahmed Efendi	16-b / III	18 Zi'l- Ka'de 1295
27	Kâtib	Mustafa Bey	3-b / I	23 Cemâziye'l- Ahir 1295
28	Kâtib	Nüzhet Efendi	14-b / II	13 Şevvâl 1295
29	Kâtib	Şükrü Mollâ	31-b / II	15 Zi'l- Ka'de 1295
30	Kâtib-i muhakkem	Nûri Efendî	13-b / I	17 Şa'ban 1295
31	Kethüda	Hüsnü Bey	2-a / II	3 Cemâziye'l- Ahir 1295
32	Mahkeme-i Şer'iyeye Baş kâtibi	Abdü'l- Nâfi Efendi	14-b / II	13 Şevvâl 1295
33	Mahkeme-i Şer'iyeye kâtibi	Şükrü Efendi	5-b / II	15 Cemâziye'l- Ahir 1295
34	Mahkeme-i Şer'iyeye ketebesinden	Ahmed Nuri Efendi	4-a / II	24 Cemâziye'l- Ahir 1295
35	Mal Muhasebecisi	Mehmed Tahir Efendi	3-b / I	23 Cemâziye'l- Ahir 1295
36	Maliye ketebesinden	Mustafa Bey Efendi	3-b / III	9 Receb 1295
37	Mekteb-i Rüştîye Hocası	Abdurrahman Efendi	13-a / II	11 Ramazan 1295
38	Mevlânâ Baş kâtibi	Mustafa Abdü'l- Nâfi Efendi	7-a / I	13 Cemâziye'l- Ahir 1295
39	Mürsel bâş kâtib	Mehmed Ârif Efendi	7-a / I	13 Cemâziye'l- Ahir 1295
40	Mürsel kâtib	Edhem Efendî	19-b / II	21 Zi'l- Ka'de 1295
41	Odacı	Mehmed Ağa	18-a / II	Gurre Zi'l- Hicce 1295
42	Orman Kâtibi	Seyid Efendi	12-b / I	8 Şa'ban 1295
43	Orman koruyucusu	Abdülkerim Efendi	48-a / II	9 Rebi'ü'l- Evvel 1296
44	Pelitçik Karyesi Zabtiyyesi	Mustafa Efendi	26-b / I	16 Zi'l- Ka'de 1295
45	Tahrir Emlâk Ser-kâtibi	Ali Rıza Efendi	3-b / III	9 Receb 1295

46	Telgraf Çavuşu	Ali Ağa	14-b/ II	13 Şevvâl 1295
47	Ulukut? Nahiyesi Müdürü	Geredeli Hacı Sadık Efendi	11-a / I	17 Şa‘ban 1295
48	Zabtiyye	Zenci Elmas Ağa	14-b/ II	13 Şevvâl 1295

Tablo 4’te de görüldüğü gibi 979 numaralı şer‘iyye sicilinde Bolu mutasarrıflarından Nuri Paşa ve Ali Rıza Bey’in isimleri 1295 tarihli iki belge de tespit edilmiştir. Bu mutasarrıfların kazayı yönetirken işbirliği yaptığı diğer devlet görevlileri de tablodan anlaşılmaktadır.

Ayrıca incelediğimiz dönemde, Bolu’da Belediye Dairesi, Düzce Kazası’nda bulunan mahkeme ile Düzce Mal Sandığı ve İstanbul’da bulunan Mahmud Paşa Mahkemesinin varlığı sicilden tespit edilmiştir.²⁵⁴ Bütün bu veriler o dönemde Bolu’da var olan kurumlar ile Tanzimat’tan sonra bu kurumlarda yapılan değişikliklerin Bolu’daki yansımalarını bize göstermektedir. Örneğin XIX. yüzyılın sonlarında artık Bolu’da bir Belediye teşkilatının var olduğu, kâtiplerin devlet teşkilatının vazgeçilmez unsurları olduğu ve Eytam kurumunun da yapılan köklü değişikliklere uygun bir şekilde Bolu’da çalıştığını görevlilerden anlamak mümkün olmaktadır.

2.2. MUHTESİP:

Sicilimizde adı geçmemekle birlikte Osmanlı taşra teşkilatının bir parçası olan ve ihtisap adı verilen denetim işiyle görevli olan kişilere *muhtesip* denirdi. Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan itibaren her şehir ve kasaba da bulunan ve esnaf teşkilatlarında hükümetin temsilcisi olarak bulunan muhtesipler, bu görevin sonraları emanetle yürütülmesinden dolayı *ihtisap emini* ismini almışlardı. Ticaret ve esnaf hakkında verilen kararları, kanunnamelerde yazılı hükümleri, esnaf ve tüccar arasında yapılan işlemleri ve anlaşmaları takip etmek muhtesibin vazifelerindendi.²⁵⁵

Bundan başka fiyat kontrolü yapar, kaçakçılığı ve karaborsayı önlemeye çalışır hatta şehirde ahlaki kontrolü sağlardı.²⁵⁶

²⁵⁴ B.Ş.S. 40b/II, 5a/4b/II, 5a/4b/II; 29a/III.

²⁵⁵ Tabakoğlu, *a.g.e.*, s. 406- 407.

²⁵⁶ Timur, *a.g.e.*, 248.

2.3. ŞEYH:

Bir tarikatın kurucusu (pîr'i) olabileceği gibi onu izleyen şeyhlerin takipçisi olan kişilere de denir. Tarikat pîrinin bulunduğu ya da yattığı tekke tarikatların merkezidir. Bu merkezlerde müridler belli zamanlarda ibadet ve zikir yaparlardı.²⁵⁷

Esnafların reisi ve temsilcisi olan şeyh, esnaf arasından seçilirken en liyakatli ve bilgili bir kişi olmasına dikkat edilir, esnafar arasında çıkan anlaşmazlıklar onun tarafından halledilmeye çalışılırdı.²⁵⁸

İncelediğimiz dönemde Bolu'da Şeyh kavramının yukarıda açıklanan iki anlamını da karşılayan çeşitlerine rastlanmıştır. Tabloda adı geçen Ayas Paşa Dergâhı şeyhi, esnaf teşkilatındaki bir görevli olarak değil de muhtemelen üstlendiği dini görev nedeniyle bahsi geçmekte olan bir görevlidir.

2.4. KETHÜDA: Osmanlı şehirlerinde mali ve idari işlerle görevli olan bir memurdur. Devlet tarafından yazılarak valiler ve sancakbeylerine gönderilen ferman ve hükümlerin bir nüshası da âyan veya şehir kethüdası ünvanını alan bu memurlara gönderildi. Şehir kethüdaları halk ile hükümet arasında aracılık yaparlardı. Şehir kethüdaları halktan alınan vergilerin servet durumuna göre dağılımını yaparak halka duyurmakla ve bu vergileri toplamakla görevli olduğundan halkın vekili ve hükümetle halk arasında köprü görevi yapmışlardır.²⁵⁹

Güvenilir memur ve ev sahibi anlamına gelen ve Türkçeye de kâhya olarak geçen kethüda, esnafın önemli meselelerinde tam yetkiye sahip bir amirdi. Kethüdalık, esnaf teşkilatının kuruluşundan 1906 yılına kadar devam etmiş yarı resmi bir memuriyettir. Şeyh, nakib, duacı ve çavuş gibi makamların da yetkileri zamanla kethüdalara verilmiştir. Kadılar tarafından atanan kethüdalar, esnafla hükümet arasında üstlendikleri rolden dolayı devlet katında da itibar sahibi kişilerdi. Bu sebeple tayinleri yapılırken esnafın görüşüne başvurulurdu. II. meşrutiyetin ilanından sonra 1910 yılında kethüdalık makamı resmen kaldırılmıştır.²⁶⁰

²⁵⁷ Özbilgen, *a.g.e.*, s.543.

²⁵⁸ Tabakoğlu, *a.g.e.*, s. 407.

²⁵⁹ Pakalın, *a.g.e.*, c. III, s. 317.

²⁶⁰ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s.298.

Şehrin ileri gelenleri arasında yer alan ve padişah tarafından görevlendirilen şehir kethüdası şehrin yöneticisi olduğu gibi padişah görevlendirdiği için de askeri sınıf içinde kabul ediliyordu.²⁶¹

1878- 1879 yıllarını içine alan sicilimizde kethüda unvanı taşıyan Hüsnü Bey ve Kocabıyık Mustafa tespit edilmiştir. Ancak bu belgelerde Kethüda Hüsnü Bey'in de, Kethüda Kocabıyık Mustafa'nın da kendi görevleriyle ilgili bir durum nedeniyle zikredilmediği sadece şuhudü'l-hal arasında yer aldıkları görülmüştür. Bunun sebebi olarak da yukarıda bahsedildiği üzere esnafın itibar edilen ve güven duyulan kişiler olmalarından dolayı şuhudü'l- hal'de arasında bulundukları anlaşılmaktadır.

2.5. DEFTER-İ HAKANÎ: Osmanlı Devletinde şahsi tasarrufları, tımar zeamet hasları, mülk ve vakıfları ve bu konularda meydana gelen bütün değişiklikleri kaydetmekle görevli olan ve sayılan mal gruplarının senetlerini veren daireye defter-i hakanî adı veriliyordu. Halkın “*defterhane*” dediği bu dairenin amirine “*defter emini*”sonraları “*defter-i hakanî emini*” denilmiştir.²⁶²

Tablo 3'ten de görülebileceği üzere Bolu'da XIX. yüzyılın sonlarında “defter-i hakani kâtibi” unvanıyla çalışan 4 kişiye rastlanmıştır. Bunlardan “defteri hakani kâtibi Zühtü Efendi” şuhudü'l-hal arasında yer alırken, diğer 3 tane defter-i hâkânî kâtibinin de görevlerini yapmak üzere dairelerinde hazır bulundukları anlaşılmaktadır. Bu ipuçları incelediğimiz dönemde Bolu'da bu dairenin bütün fonksiyonlarıyla çalışmaya devam ettiğini göstermektedir.

Yine Tablo 3'te adı geçen diğer kâtiplerin çoğunun mahkemede şühudü'l – hal arasında hazır bulundukları mahkemede tutulan kayıtlardan anlaşılmaktadır. Bütün bu kâtiplerin şühudü'l –hal arasında bulunmalarından onların toplumda itibar sahibi oldukları, insanlar tarafından saygı gösterilen şahsiyetler oldukları anlaşılmaktadır.

2.6. ZAPTİYYE: Osmanlı idari teşkilatının bir parçası olan ve zabıta işlerine bakan askeri birliğe bu isim verilmiştir. Silahlı bir teşkilat olduğu için “Serasker”liğe

²⁶¹ Ergenç, a.g.e., s. 167.

²⁶² Pakalın, a.g.e., c. I, s.419.

bağlanmış olan zabtiyye teşkilatı, askeri teşkilat gibi, bölük, tabur, alaydan oluşuyordu ve görevlilerine zabtiyye, bölük kumandanına “*Bölük Ağası*”, kumandanına “*Alay Beyi*” adı veriliyordu. Sonradan Jandarma adını almıştır.²⁶³

Sicilimizde o dönemde Bolu’da görev yaptığını anladığımız 2 zabtiyye tespit edilmiştir. Bunlar zaptiyye Zenci Elmas Ağâ ve Pelitcik Karyesi Zabtiyyesi Mustafa Efendi olup şuhudü’l hal arasında olduklarını anlaşılmaktadır. Bu durum bize Bolu’da zabtiyyelerin, kazanın ileri gelenlerinden ve kadıya müdahale edemeyen ama kadı üzerinde dolaylı etkisi olan şuhudu’l- hal arasında yer alan görevliler olduklarını göstermektedir. Siclimizde zabtiyyelerin isimleri, askeri müdahale gerektirecek bir toplumsal veya siyasi hadise nedeniyle geçmemektedir.

2.7. BELEDİYE REİSİ: Çalışmamızda da Bolu sancağındaki görevliler arasında adı geçen belediye reisinin Osmanlı Devletinde ortaya çıkışını hatırlamak faydalı olacaktır Kadıların belediye işleriyle ilgili yetkilerini de alarak 1854 yılında kurulan kuruma, şehremaneti denilmiştir. İlk belediye başkanı (şehremini) olarak Salih Paşa’yı tayin eden Sultan Abdülmecid Han, batılı anlamda ilk belediye teşkilatını kuran padişah olmuştur. 1876 yılında Şehremaneti teşkilatında düzenleme yapılarak, belediye dairelerinin sayısı 20’ye çıkarılarak bu daireler yarı bağımsız hale getirilmişken 1878 tarihinde dairelerin sayısı tekrar 10’a indirilmiştir.²⁶⁴

Belediye ve belediye başkanı kavramlarıyla Osmanlının tanışması 19. ve 20. yüzyıllarda olmuştur.²⁶⁵

Sicilimizde belediye reisi olarak bahsedilen Elhac Emin Ağâ’nın, kendi beledi görevleri nedeniyle değil, miras paylaşımı ile ilgili bir meselede şahit olarak mahkemede hazır bulunduğu tespit edilmiştir.²⁶⁶ Bolu’da bu dönemde görev yapan belediye reisinin tespiti, bu kurumun nizamnamelere uygun bir şekilde Bolu’da var olduğunu göstermektedir.

2.8. NAHIYE (KAZA) MÜDÜRÜ: Osmanlı Devleti’nde kazayı idare meclisiyle birlikte yöneten, maliye ve güvenlik işlerini yürütmekle sorumlu olan görevlidir.

²⁶³ Pakalın, *a.g.e.*, c. III, s. 644.

²⁶⁴ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s.295.

²⁶⁵ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 164.

²⁶⁶ B.Ş.S. 12b/II

Kazanın mali işleri, devlet gelirlerinin toplanarak liva merkezine gönderilmesi müdürün görevlerindendir. Nahiye müdürü başkanlığı'nda oluşturulan “*idare meclisi*”nde, merkez kazanın hâkimi, müftüsü ile müslüman olmayanların dini liderleri kaza kâtibi ve ikisi müslüman olmayan toplulukları temsil etmek üzere dört üyenin bulunması gerekiyordu. Kaza idare meclisi hukuk işlerine karışmamakla beraber mülkiye, zaptiye, eğitim, bayındırlık, tapu ve ziraate dair işlerin yürütülmesinden sorumluydu.²⁶⁷

Kazada hukuk işlerine, hâkimin başkanlığındaki “*Meclis-i Deavi*” denilen kurul bakıyordu. Ancak Müslümanlar doğrudan şeriatı ilgilendiren hukuk işlerini şer’i mahkemede halletmeye devam ediyorlardı. Müslüman olmayanlar ise bu tür sorunlarını önceden yaptıkları gibi kendi cemaatleri içinde halledeceklerdi.. Meclis-i Deavi, hâkim ve kazalarda yapılan genel seçimlerle belirlenen ikisi Müslüman ikisi de Müslüman olmayan dört “Mümeyyiz” den oluşuyordu. Seçilerek göreve geldikleri için özel bir kurul sayılan Meclis-i Deavi şer’i ve ruhani davalarla, cinayet ve ticaret davaları dışında kalan anlaşmazlıkları çözerek karara bağlamakla görevliydi. Müdür, kendisine bildirilen kararlardan yetkisi dâhilinde olanları uygulamaya koyar, geri kalanını da kaymakama sunardı.²⁶⁸

1878–1879 yıllarında Bolu’da “Meclis-i Deâvî” kurulunun bulunduğu sicilimizdeki belgelerden anlaşılmaktadır. Hatta Bolu sancağı kazalarından Düzce’ye bağlı Sekerli? köyünde yaşarken öldürülen Mehmet bin Ali onbaşının katillerinin bulunması için oğlu Tahir’in mahkemeye başvurusu üzerine zanlının çağırılarak Meclis-i Deavi’de ifadesinin alındığını görüyoruz. Ayrıca bu mahkemenin cinayet davalarına bakmadığı belirtilmesine rağmen bu olaydan hareketle incelediğimiz dönemde Bolu’da cinayet davalarının sorgusunun da bu mahkemelerde yapıldığı anlaşılmaktadır.

2.9. EYTAM MÜDÜRÜ: (EYTAM SANDIĞI MÜDÜRÜ): Osmanlı Devletinde sosyal müesseseler arasında yer alan ve sicilimizde de sık sık adı geçen bu kurumun Bolu’daki fonksiyonlarını, görev ve yetkilerini ayrıca toplumdaki yer ve önemini

²⁶⁷ Musa Çadircı; “Türkiye’de Kaza yönetimi (1840–1876)”, *Belleten*, c. LIII/sayı 206- 208 (Nisan 1989), s. 251.

²⁶⁸ Çadircı; *a.g.e.* , s. 251- 252.

kavrayabilmemiz için bu kurumu ayrıntılı olarak incelememiz gerekmektedir.

Eytam kelimesi, yetimin çoğulu olup, *tek kalma* anlamına gelir. Yetim ergenliğe ermeden babasını veya annesini kaybeden çocuğa da denildiği gibi kaç yaşında olursa olsun babasını kaybetmiş ve buluğ çağına girmemiş çocuklara da yetim adı verilirdi. Akli yeteneklerini kazanmasına rağmen kendisini idare edecek kapasitede olmayan, zayıf insanlara da yetim denilmiştir. Bu nedenle akli bakımdan kendisini idare edebilecek duruma gelmeden yani rüşd olmadan yetimlik sona ermezdi.²⁶⁹

Osmanlıda yetim işlerine daha önce İstanbul kadılığına bağlı olarak kurulmuş olan Bab mahkemeleri ve Kısmet-i Belediye Mahkemesi, taşrada ise; Müfettiş Hükkamlıkları bakmaktaydı. İstanbul ve Bilad-ı Selase'de (Eyüp, Galata ve Üsküdar) tereke ve yetim mallarının satışı ile ilgili şikâyetlerin artması üzerine Emval-ı Eytam Nezareti'nin kurulması kararlaştırılmıştır. Yayınlanan ilk Nizamnameye göre bu kurum, Şeyhülislamlik makamına bağlı olarak, 7 Rebi'ü'l-Evvel H. 1268 (31 Aralık 1851) tarihinde kurulmuştur. Bu kurumun başına ilk olarak Tahsin Bey atanmıştır.²⁷⁰

1851'de Eytam Nezareti ile birlikte yetim mallarını korumak ve kollamak amacıyla vilayet, liva ve kaza merkezlerinde de şer'î mahkemelere bağlı olarak eytam meclisi kurulmuştur. Bu meclis belediye üyelerinden seçilmiş iki daimi üye, defterdar, muhasebeci, mal müdürü, müftü ve eytam müdüründen oluşuyordu. Bu üyeler yetim işlerine ücretsiz bakıyorlar, haftada bir kere gerektiğinde ise daha fazla toplanabiliyorlardı.²⁷¹

Müdürler, eytam meclisleri tarafından seçilirdi ve bütün Eytam müdürleri ve meclisleri İstanbul Eytam müdüriyeti'ne bağlı olarak görev yapıyorlardı.²⁷²

979 nolu şer'îyye siciline göre incelediğimiz dönemde Bolu'da 2 Eytam müdürü tespit edilmiştir. Bunlardan biri Eytam Müdürü Süleyman Efendi olup birçok belgede ismi geçmektedir.²⁷³

²⁶⁹ Çanlı, *a.g.m.*, s. 57.

²⁷⁰ Çanlı, *a.g.m.*, s. 61.

²⁷¹ Çanlı, *a.g.m.*, s. 62.

²⁷² Çanlı, *a.g.m.*, s. 63.

²⁷³ B.Ş.S. 2a/I, 2a/II, 4a/II, 10a/I, 10a/III, 10b/II, 13a/I, 13b/I, 14a/II, 39b/I

Yalnız bu belgelerden birinde Süleyman Efendiden Eytam Sandığı memuru sıfatı ile bahsedilmektedir.²⁷⁴ Sicilde tespit edilen diğer Eytam Sandığı müdürü ise Necib Efendidir. Necib Efendi'nin adı da 23 belgede geçmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda Necib Efendi'nin daha uzun süre bu görevi yaptığı anlaşılmaktadır. Necib Efendi'den de bir belgede hem müdür hem de memur olarak bahsedilmektedir.²⁷⁵

Eytam müdürleri nizamnamelere göre iki yıllığına seçilirdi. Yani her iki yılda değişmesi gerekiyordu.²⁷⁶ Ancak bu hükme taşrada uyulmadığı görülmektedir. Sicilimize göre Bolu'da H.1295–96 / M.1878–1879 yıllarında görev yapan Eytam Müdürü Süleyman Efendi'nin, Cemaziye'l-Evvel (Mayıs), Cemaziye'l-Ahir (Haziran), Receb (Temmuz), Şa'ban (Ağustos), aylarında düzenlenen belgelere göre görevinin başında olduğu anlaşılmaktadır. Yine sicilde ismi geçen diğer Eytam Müdürü Necib Efendi'nin de 1295 yılının Receb ayından başlayarak, Şa'ban, Şevval, Zi'l-ka'de, Zil-hicce aylarında ve 1296 yılının muharrem ve safer aylarında da görev başında olduğu sicilden tespit edilmiştir. Görülüyor ki, nizamnameye aykırı olarak iki müdürün de aynı yıl içinde (H.1295) görev yaptıkları ve hatta Recep ayna ait iki terekeden birinde ²⁷⁷ Eytam Müdürü olarak Süleyman Efendi'nin ismi geçerken, diğerinde ²⁷⁸ Eytam Müdürünün Necip Efendi olarak sicile kaydedildiği görülmüştür. Bu durum Bolu'daki Eytam Sandığı kurumunun işleyişinde -sebebi tespit edilememekle beraber- nizamnameye göre farklı uygulamalar yapıldığını göstermektedir.

Eytam Müdürleri ve yardımcıları; terekelerden gelen para ve eşyaların ve bunlara biçilen tahmini değerleri ile ilgili evrakları memurlarca deftere kaydettirip kasaya koymakla görevliydi. Bunlar resmi günler hariç günde 6 saat çalışmak zorundaydılar. Sandıktan borç almak isteyenlerin verecekleri rehinlerin değerlerini, borç almak isteyenlerin kefillerinin sağlam olup olmadıklarını, Eytam sandığında bulunan malların faizlerinin yetimin vasisi veya yakınlarına verilip verilmediğini, faizinin zamanı dolan paraları toplamak veya borcun süresini uzatmak, kassam

²⁷⁴ B.Ş.S. 13b/I

²⁷⁵ B.Ş.S. 43a/I

²⁷⁶ Çanlı, *a.g.m.*, s. 63

²⁷⁷ B.Ş.S. 10a/I

²⁷⁸ B.Ş.S. 45a/IV

defterlerinin ve diğer işlerin zamanında yapılmasını sağlamak, yetim hakları ile ilgili konuları görüşmek ve emrindeki memurların usulsüzlüklerini araştırmak ve idari meclisine bildirmek de müdürlerin görevlerindendir. Sandıktan yapılan bütün ödemeler Eytam Müdürünün gözetiminde yapılırdı.²⁷⁹

Sicilimizde Eytam Müdürlerinden Süleyman Efendi'nin ismi "*Sandıktan borç para alıp da rehin mal ve kefil göstererek, borcunun tahsil tarihini erteletmek isteyen bir kişinin mahkeme başvurusu*" ile ilgili bir belgede²⁸⁰ ve "*küçük yaşta yetim kalan Muhammed'e vasi nasb ve tayin olunduğu*" için de başka bir belgede²⁸¹ geçmektedir.

Diğer Eytam Müdürü Necib Efendi'nin ise sicilimizdeki bir belgede "*Percincioğlu Abdullah bin Ahmed bin Abdullahın*" tereke taksiminde görevli olarak ve "*sandıktan borç para almak için vasi ve Eytam müdürü vasıtasıyla işlem yapıp buna karşılık kefiller gösteren bir kişinin*" kefalet belgesinde karşımıza çıkmaktadır.²⁸² Bu örneklerden XIX. yüzyılın sonlarında Bolu'da bu kurumun önemli bir yer işgal ettiği ve insanların bu kurumun gözetiminde miras, nafaka veya borç almayı güvenilir buldukları anlaşılmaktadır.

Yetimlerin nafakasını sağlamak ve yetimler adına parasını işletmekle sorumlu olan Eytam sandıkları, deli, dul, kayıp ve bunak gibi kişilerin de mal ve paralarını korumak ve değerlendirmekle görevliydi.²⁸³

Sandıklarda biriken paralar nizamnamelere göre esnaf, tüccar, memur ve ziraatla uğraşan kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere veriliyordu. Eğer bunlar parayı kullanmazsa, yetimin mağdur olmaması için parası sarraflarca değerlendirilir ya da yetim adına değerli kâğıt veya devlet tahvili alınırdı. Başka sandıklara eytam sandığından para akışı olmaz ve yetim işleri ile uğraşan kişiler sandıktan borç para alamazlardı. Borç almak isteyen kişiler alacakları borca karşılık, paranın değerinde veya üzerinde rehin göstermek zorundaydılar. Sandıktan borç almak isteyen kişinin, altın mücevherat, tarla veya herhangi bir gayrimenkul gibi gösterdiği rehin malın yanı sıra üç tane de güvenilir kefil göstermesi gerekiyordu. Gösterilen kefillerin

²⁷⁹ Çanlı, a.g.m., s. 64.

²⁸⁰ B.Ş.S. 4a/II

²⁸¹ B.Ş.S. 2a/I

²⁸² B.Ş.S 21b/III, 31a/III.

²⁸³ Çanlı, a.g.m. , s. 66.

makam ve mevkilerinden ziyade parayı ödeyebilecek maddi durumda olmaları tercih konusuydu.

Sicilimizde de küçük yaşta babası ölen Nizamettin'in reşit olmaması nedeniyle mirasına vasi tayin edilen annesi Fatma'nın, oğluna düşen miras için sandıktan borç almak amacıyla gösterdiği kefillerin sayısı da üç tür. Bu kefiller,²⁸⁴

- Gölyüzü Mahallesinden Ekmekçi İzzet Ağa
- Debbağlar Mahallesinden Berber Hacı Mehmed
- Eski Câmî Mahallesinden Şemsettin Efendi'dir. Şahitler incelendiğinde de genelde, borç sahibi parayı ödeyemediği takdirde, ödeyebilecek ekonomik güce sahip esnafların seçildiği anlaşılmaktadır.

Ancak Bolu'da her borç senedinde üç kefil kuralına uyulmadığı da gözden kaçmamıştır. Sicilimizde Karaçayır Mahallesinden olup vefat eden Aşçı Mehmed'in askerde kayıp olan oğlu Mehmed'in hissesini borç almak isteyen kişinin de üç kefil kuralına uymayarak, sadece Semerkant Mahallesinden İzzet Tahir İbn-i Tekaüd Yüzbaşı Hasan Ağa'yı tek başına kefil gösterdiği görülmektedir. İncelediğimiz dönemde Bolu'da Eytam Sandığı ile ilgi uyulması gereken kuralların muhtemelen başvuru sahiplerinin koşullarına göre değişkenlik gösterdiği anlaşılmaktadır.²⁸⁵

Yine sicilimizde sandıktan borç alma muamelesi ile ilgili diğer bir belgede de Karaçayır Mahallesinden Tekaüd Yüzbaşı Hafız Ömer Efendi ibn Ali'nin ve Debbağlar Mahallesi sakinlerinden Nazır Hüseyin Oğlu İsmail Ağa ibn Hasan'ın kefil olarak mahkemede hazır bulunmuştur. Bu durum sandıktan borç alırken aranan kefil şartına yine uyulmadığının göstergesidir.²⁸⁶

Eytam sandıkları, hazine sandıkları ile birlikte emniyetli yerlerde saklanırdı. Korunacak paraların ayrıntılı bir dökümü yazılarak sandıklara konulur ve Sandık Emni, Eytam müdürü ve muhasebeci tarafından mühürlendikten sonra, anahtarı sandık emini tarafından saklanırdı.²⁸⁷

Borç alan kişi, ödeme süresinin bitmesine bir ay kala Eytam Müdürlüğü'nce gönderilen ihtarname ile uyarılırdı. Borçlu kayıp veya başka yere gitmiş olması nedeniyle borcunu son tarihine kadar ödeyemez ise rehin alınan mal

²⁸⁴ B.Ş.S. 2a/II

²⁸⁵ B.Ş.S. 4a/II

²⁸⁶ B.Ş.S. 31a/III

²⁸⁷ Çanlı, a.g.m. , s. 66.

gazete ilanı ile satılır masrafları da borçluya yüklenirdi. Borcunu ödemeyen kişiler ve kefillerine hapis cezası verildiği gibi bu hapis cezası bazen nafakasız hapis cezası şeklinde de uygulanır ve bu kişilere bir daha sandıktan borç para verilmezdi. Yetim reşit olduğunu ispat ettikten sonra faizleriyle birlikte sandıkta biriken paralarını alabilirdi.²⁸⁸

Yetim çocuklar sandıktan aldıkları aylık ve günlük nafakanın yanı sıra sünnet törenleri, evlilik masrafları ve mallarının tamiri için de sandıktan vasi aracılığıyla para alabilirlerdi. Vasi sünnet töreni ve evlendirme ile ilgili yaptığı harcamaları, makbuzlandırarak Eytam İdaresine bildiriyordu.²⁸⁹

XIX. yüzyılın sonlarında toplumsal değişimin ve batı etkisinin yoğun olarak hissedildiği bir dönemde Bolu'da, bu kurumun işlevlerini devam ettirdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca savaş nedeniyle kayıp veya ölmüş kişilerin eş ve çocuklarının haklarının korunduğunu, toplumda kimsesiz, yetim, yaşlı, akli dengesini kaybetmiş her bireyin de maddi ve manevi açıdan bu kurum tarafından güvence altına alındığını göstermektedir.

2.10. MUHTAR: Osmanlı Devletinde mahallelerde ve köyün yönetiminden imam veya papaz sorumluydu. İmanın maaşı vakıf gelirlerinden ödendiği ve maaşının miktarı ile kaydedilmesi suiistimal edildiği için 19. yüzyılda muhtarlıklar kurulmuştur.²⁹⁰

19. yüzyıl reformlarıyla mahalle ve köylerde muhtarlıkların kurulmasıyla muhtar imamdaki daha yetkili bir yönetici haline gelmiştir. Muhtarlıklar ilk olarak İstanbul'da kurulmaya başlanmıştır. Eskiden genel güvenlik hizmetleri, beledi kolluk görevleri, yeniçeri ocağına bağlı subaylar ve mahallelerdeki yeniçeri kollukları tarafından yapılıyordu ancak yeniçeri ocağı kaldırılınca şehrin güvenliğini sağlamak, vergi toplayabilmek ve mahallelerin düzenini korumak hatta asayişin dışında diğer mali-mülki görevlerin yerine getirilmesi için yeni bir kamu görevlisine ihtiyaç

²⁸⁸ Çanlı, *a.g.m.*, s. 68- 69.

²⁸⁹ Çanlı, *a.g.m.*, s. 67.

²⁹⁰ Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 25.

duyulmuştur. Bu nedenle, her mahalleye *evvel ve sanî* olmak üzere iki muhtar atanmıştır.²⁹¹

Muhtarlar bölgelerinin güvenliğinden de sorumlu oldukları için, mahallelerinde geçici olarak oturanların mürur tezkerelerini kontrol eder, yerleşmek isteyenlerin de kimlik kontrolünü yapıp kefilleriyle birlikte deftere kaydederlerdi. Muhtar bütün mahallenin kefil imam da muhtarın kefil olurdu Muhtarların görevlerinden biri de mahalle halkının vergi veya başka konudaki davalarına yardımcı olmaktı.²⁹²

979 no'lu Bolu şer'iyeye sicilimizde de dört tane muhtar adı geçmektedir.²⁹³

Bunlar;

- Kuzfindık karyesi muhtarı; Molla İsmail bin Mehmed
- Örencik karyesi muhtarı; Osman Ağa ibn Hüseyin
- Karaçayır mahallesi muhtarı Hacı Hafız Hasan Efendi
- Ösenek karyesi muhtarı Mehmed Efendi

Sicilimizdeki muhtarlardan, Kuzfindık karyesi muhtarı, kefil olarak, Örencik Karyesi muhtarı, tereke yazımı esnasında mahkemede şahit olarak sicilde geçmektedir. Karaçayır Mahallesi muhtarı ve Ösenek karyesi muhtarının da aynı şekilde şuhudü'l- hal arasında yer aldığı görülmektedir. XIX. yüzyılda üzerine aldığı görevler nedeniyle muhtarın Bolu'da toplum içinde belli bir saygınlığa sahip olduğu, ve kendisine güvenildiği görevlendirildiği alanlardan anlaşılmaktadır.

Muhtarların listesi, şer'iyeye sicili kapağına kaydedilip İstanbul'da Defter ve Ceride Nazırına sunuluyor sultanın onayı ile de mühürleri hazırlanıp kendilerine gönderiliyordu. Daha önceden muhtarların görevlerini Babıâli onaylarken 1864 Nizamnamesi ile bu yetki valilere verilmiştir.²⁹⁴

1864 ve 1871 nizamnamelerine göre köylerde her din grubundan olan halkın, kendisi için iki muhtar seçmesi gerekiyordu. 20 haneden az cemaatler sadece bir muhtar seçebiliyordu.²⁹⁵

²⁹¹ Ortaylı, Ankara: 2000, s. 108.

²⁹² Ortaylı, Ankara: 2000, s. 109.

²⁹³ B.Ş.S. 27a/III, 35a/II, 2a/II, 34b/III.

²⁹⁴ Ortaylı, Ankara: 2000, s. 110.

²⁹⁵ Ortaylı, Ankara: 2000, s. 112.

Sicilimizde adı geçen dört muhtarın da isimleri telaffuz edilirken evvel veya sanî ifadelerinin yer almamasına binaen, adı geçen köylerde ikinci bir muhtarın olmadığı yani; bu köylerde yaşayan halk Müslüman olsun veya olmasın ikinci bir muhtarı seçmeye uygun bir şekilde köy cemaatinin 20 haneyi geçmediği anlaşılmaktadır. XIX. yüzyılda Bolu’da muhtarların sayısının birden fazla olmaması köylerin kaç haneden oluştuğuyla ilgili bize bilgi vermektedir. Dolayısıyla muhtarları verilen köylerin 20 hanenin altında küçük köyler oldukları gözlemlenmektedir.

2.11. İMAM: Padişah beratı ile tayin olunan imamlar, mahallenin içinde bulunduğu kazanın amiri olan kadıyı temsil ederek 19. yüzyılın ilk yarısına kadar mahalleleri yönetmişlerdir.²⁹⁶

Şehir ve kasabalarda mahallelerin temsilcisi olan cami veya mescidin imamı vergi meselelerinde, şahidlik ve kefillik konularında mahalle halkı ile kadılık arasında bir köprü görevi görüyordu.²⁹⁷ Mahallede çıkan bir olayın soruşturulması da mahallenin temsilcisi olarak imamın göreviydi.²⁹⁸

Mahalleye yeni bir kişinin (veya ailenin) taşınabilmesi için imamla birlikte mahalle halkından birinin kefil olması gerekiyordu. Yani mahalle halkı birbirine kefil olur, mahallelinin imamı da hepsine birden kefil olurdu. Mahallenin payına düşen vergi miktarını haneler arasında paylaştırdıktan sonra toplamak da imamın diğer bir göreviydi. Mahalle cemaatinin lideri olan imam, cuma, bayram ve vakit namazlarını kıldırarak, cemaate dini konularda yardımcı olmak, vaaz ve ders vermek, cenazelerin kaldırılması gibi dini işlerden başka, nikâh, genel ahlakın korunması, küçük yerel hizmetlerin imece usulüyle gerçekleştirilmesi gibi sosyal işleri de yürütürdü. Bu nedenle Tanzimattan önce “mahalle muhtarı” gibi çalıştığı anlaşılmaktadır.²⁹⁹

Şer’iyye siciline göre XIX. yüzyılda Bolu’da görev yaptığını tespit ettiğimiz imamlar şunlardır:³⁰⁰

- Debbâğlar mahallesi imamı; Haşimizâde Elhac Hafız Ahmed Efendi
- Kuzfındık karyesi imamı; Hüseyin Efendi

²⁹⁶ Ortaylı, İstanbul: 2001, s. 22.

²⁹⁷ Feridun Emecen, “Osmanlılarda Yerleşik Hayat: Şehirli ve Köylü” *Yeni Türkiye*, Sayı 32, (Mart- Nisan 2000), s. 366.

²⁹⁸ Ergenç, a.g.e., s. 170.

²⁹⁹ Özbilgen, a.g.e., s. 458.

³⁰⁰ B.Ş.S. 44b/IV, 26b/I, 44b/IV, 46a/II, 19b/I, 23b/I, 25a/I, 34a/II, 35a/I.

- Karaçayır mahallesi imamı; Elhac İbrahim Efendi
- Çömlekçiler karyesi imamı; Hamid Efendi
- Bakırlı Çanşa karyesi imamı; Halil Efendi
- Mesciler karyesi imamı; Abdülkadir Efendi
- Örencik karyesi imamı; Salih Efendi
- Okçular karyesi imamı; Mehmet Efendi
- Ösenek karyesi imamı; Hasan Efendi

Görüldüğü gibi bu imamlardan ikisi mahalle diğerleri ise köy imamı olarak görev yapmaktadır. İmamların hemen hepsinin sicilde ya kefil ya da şahid oldukları görülmüştür. Bu durum, incelediğimiz dönemde Bolu'da muhtarlık sisteminin yürürlüğe girmiş olmasına rağmen imamların hala toplumda kefillik veya şahitlik konularında tercih edildiklerini ve köy veya mahalle halkı tarafından önemsenmeye devam edildiklerini göstermektedir.

2.12. KAVAS: Kâmus-ı Türkî'ye göre, “*Büyük emirler hizmetinde çavuş, emir çavuşu, ashab-ı mesalihi ihdara ve evamir-i lâzıme tebliğe memur mahkeme hademesi, muhızır*” anlamındadır.³⁰¹

Sicilimizde kavas adı altında Tablo 3'te de görüleceği gibi Gerede Kazası Telgraf Kavası Numan Bey ile aynı görevi ifa eden Telgraf Çavuşu Ali Ağa tespit edilmiştir. XIX. yüzyılda Bolu'da (sadece Türkçe haberleşmeye yönelik) posta ve telgraf istasyonlarının bulunduğunu³⁰² ayrıca telgrafla haberleşmenin Kırım Savaşı'ndan sonra Anadolu'da hızla yaygınlaştığını Gerede gibi kazalara kadar bu hizmetin ulaştırıldığını görüyoruz. XIX. yüzyılda Bolu'nun haberleşme imkânlarını öğrenebilmemiz açısından bu tespitlerin önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Bu memurlar dışında Tablo 4'te de görülebileceği gibi o dönemde Bolu'da görev yapmış, mal muhasebecilerinden tahsildarlara ve odacılara kadar bütün devlet görevlileri verilmiştir.

Ayrıca yüksek ağaçlarla dolu ormanlarıyla ön plana çıkan Bolu, başkentin orman ürünleri konusundaki taleplerini karşılıyordu. Halkın arazi açmak veya yakacak ihtiyacını gidermek için ağaçları kaçak ve usulsüz kesmesi nedeniyle bu

³⁰¹ Semseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Kapı Yay. , 2004, s. 1086.

³⁰² *Yurt Ansiklopedisi*, s. 1464.

değerli ormanları korumak ve talepleri yeterince karşılayabilmek amacıyla koruyuculuk sisteminin geliştirildiği anlaşılmaktadır. Hatta orman ve orman ürünleriyle ilgili bütün işlemleri gerçekleştiren bir orman kâtibinin de görevliler arasında bulunduğunu görüyoruz. Ayrıca incelediğimiz dönemde resmi kurumlarda bu çalışanlardan başka görevliler de (aza, kocabaş, kâhya vb.) bulunmasına rağmen sicilimizde başka görevlilere rastlanmamıştır.

III. BÖLÜM

1. BOLU'DA SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL HAYAT

1.1. TOPLUM YAPISI

1.1.1. Dini ve Etnik Yapı: Bolu'da XIX. yüzyıldaki müslim ve gayrimüslim ilişkilerini açıklayabilmemiz için gayrimüslimlerin bu dönemde Osmanlı devletindeki hak ve statülerini incelememiz gerekmektedir. Osmanlı Devleti, altı yüzyılı aşkın ömrü boyunca farklı dil, din, ırk ve kültürlere mensup toplulukları barış içerisinde bir arada yaşatmayı başarmış bir dünya devletidir.³⁰³

Gayrimüslim halk, kendilerinin seçtikleri ve Osmanlı padişahının onaylaması şartı gereken dini liderlerinin gözetiminde hayatlarını sürdürmüşlerdir.³⁰⁴

Gayrimüslimler devletin kendilerine verdiği dini ibadet özgürlüğünü kullanarak, ibadethanelerinde serbestçe dinlerini yaşamışlardır. Başlarında metropolitler ve piskoposları bulunan gayrimüslimlerin, dini işlerinin yanı sıra evlenme boşanma, tereke taksimi, kendi aralarındaki alacak-verecek davaları, dini törenler, cenaze gibi işlerini kendi gelenek ve inançlarına göre yapmalarına Osmanlı Devleti izin vermiştir.³⁰⁵

Osmanlı Devleti gayrimüslim topluluklara (zımmîlere) ait mahkemeler kurarak bazı konularda onlara da yargılama yetkisi tanımıştır. Bu mahkemeler ağır suçlarla ilgili davaları görüp ağır cezalar veremiyor sadece basit davalara

³⁰³ **Mustafa Zeki Terzi**, "Samsun Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyılda Osmanlı Toplum Hayatı, Müslim- Gayrimüslüm İlişkileri", *Osmanlı*, c. 4, 1999, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 299.

³⁰⁴ **Galip Eken**, "Tanzimat Dönemi Osmanlı Taşrasında Rum Cemaatinin Sosyo- Ekonomik Durumuna Dair Bir Deneme: Tokat Örneği", *Osmanlı*, c. 4, 1999, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 351.

³⁰⁵ **Terzi**, *a.g.m.* , s. 299.

bakabiliyordu. Cemaat mahkemeleri ancak evlenme, boşanma, miras, din adamlarının ve vergi memurlarının atanması ve görevden alınması gibi biraz da dinle ilgili olan konulara bakabiliyorlardı. Osmanlı devletindeki patrikhane ve havralarda kadılık gibi gelişmiş bir kurum yoktu. Gayrimüslimlerin cemaat mahkemelerindeki davalarına hahambaşılar, patrikler veya onların vekilleri ile atadıkları görevliler bakıyordu.³⁰⁶

Gayrimüslimlerin farklı etnik ve dinden olmaları onların davalarda veya adaletin sağlanmasında haksız uygulamalarla karşılaşmalarına neden olmuyordu.³⁰⁷

Osmanlı devletinde Müslümanlar ile zımmî adı verilen Rum, Ermeni, Yahudi vesaire azınlıklar arasındaki ilişkiler İstanbul başta olmak üzere, taşrada da iyi komşuluk ilişkileri çerçevesinde devam ediyordu. Başlangıçta ayrı mahallelerde oturan Müslim ve gayrimüslimlerin sonraki dönemlerde aynı mahallelerde beraberce yaşamaya başlaması da bunun göstergesidir.³⁰⁸

Gayrimüslimler yaşadıkları mahallenin muhtarını kendi aralarında seçebilme ve şehirde idari görevlerde bulunma hakkına sahiptiler. Gayrimüslimler ticaret, el sanatları ve özellikle kuyumculukla uğraşıyor ve şehirlerde yaşıyorlardı.³⁰⁹

Gayrimüslim Osmanlı vatandaşları, cami, türbe gibi Müslümanların dinen saygı gösterdiği yerlerin çevresinde olmamak koşuluyla ev alma ve oturma konusunda Müslüman halkla eşit özgürlüklere sahiptiler. Gayrimüslimlerin ilke olarak Müslümanlardan daha yüksek yapılar yaptırtmaları da yasaktı. Ayrıca ibadethanelerini yenileyebilmeleri veya tamir edebilmeleri için padişahın izin almaları gerekiyordu.³¹⁰

Temel haklar bakımından Müslümanlarla zımmîler arasında fark yoktu. Zımmîler himaye edilmeleri ve güvenliklerinin sağlanması karşılığında devlete cizye vergisi öderlerdi. Osmanlı Devleti'yle barış halinde olan Hristiyan devletlerin vatandaşlarına *müste'men* denilir bunlara vize verilebilir ve devletin dış ticarete

³⁰⁶ **Yavuz Ercan**, *Osmanlı Yönetiminde Gayrimüslimler, Kuruluştan Tanzimat'a Kadar Sosyal, Ekonomik ve Hukuki Durumları*, Ankara: Turhan Kitabevi Yay., 2001, s. 247.

³⁰⁷ **Terzi**, *a.g.m.*, s. 299.

³⁰⁸ **Eken**, *a.g.m.*, s. 351.

³⁰⁹ **Terzi**, *a.g.m.*, s. 299.

³¹⁰ **Özbilgen**, *a.g.e.*, s. 421.

önem vermesinden dolayı Osmanlı topraklarında vatandaşlık haklarından yararlanabilirlerdi.³¹¹

1856 yılında Islahat Fermanı'yla yapılan düzenlemede Müslümanlar da dâhil olmak üzere bütün halk eşit kabul edilmiştir. Bu durumdan Müslümanlar gibi gayrimüslimler de memnun olmamışlar bu nedenle Rumlar devletin Yahudilerle kendilerini eşit tutmasından rahatsızlık duyduklarını, Müslümanların eskiden olduğu gibi üstün kalmalarını tercih edeceklerini dile getirerek itiraz etmişlerdir. Tanzimat döneminde bütün azınlıklar devlet yönetiminde yer almaya başlamışlardır. Ancak XIX. yüzyıl sonlarına doğru milliyetçilik akımlarının ve siyasi çalkalanmalarının Osmanlı sosyal yapısını da etkilemesiyle önemli problemler ortaya çıkmış ve parçalanmaya giden yoldaki süreç hızlanmıştır.³¹²

Orhonlu, 1864 Vilayet Nizamnamesiyle merkezi Kastamonu olan bir mutasarrıflık haline gelen Bolu sancağının nüfusunun 1870 Salnamesine göre, 61.338'i Müslüman 1547'si Hristiyan olmak üzere toplam 62.885 olduğunu belirtmektedir. Yine Orhonlu, 1891'de sancağın 8 kaza, 5 nahiye ve 1131 köyden meydana geldiğini, sancakta 321.645 Müslüman ile 3.655 Hristiyanın yaşadığını ve halkın büyük çoğunluğunun Osmanlı soyundan geldiğini Cuinet'ten bize aktarmaktadır.³¹³

Bolu'ya Abdülmecit döneminde ilk Ermeni ailesinin gelip yerleşmesinin ardından diğer Ermeniler, Doğu Anadolu'daki karışık durumdan dolayı öncekilerini takip ederek ancak bu kez toplu halde batı yörelerine gelmeye başladılar. İzmit'te; Bahçecik ve Armaş (Ermeşe), Aslanbey ve Ovacık da; Adapazarı merkezinde, Sapanca'da, Düzce'de İcâdiye mahallesinde ve Bolu'da ise Ilıca yolu üzerinde yerleşmişlerdir. Sanat ve ticaretle uğraştıkları için, sosyal hayatta statü sahibi olmuşlar hatta köylere kadar giderek çerçicilik yapıp zenginleşmişlerdir.³¹⁴

Toplumun temelini Türkmenlerin oluşturduğu XIX. yüzyılın Bolu Sancağı'nda -sayıları sınırlı da olsa- Ermeni ve Rum nüfus da yaşamaktaydı. Ermenilerin yoğun yaşadığı merkezler; Bolu, Göynük, Bartın, Rumların yoğunluklu olarak yaşadığı merkezler ise; Ereğli ve Bartındı. Ermeniler, Bolu'nun 13

³¹¹ Tabakoğlu, *a.g.m.*, s. 23.

³¹² Eken, *a.g.m.*, s. 351.

³¹³ Orhonlu, *a.g.e.*, s. 278.

³¹⁴ Konukçu, *Bolu 1998 Yılığ*ı Bolu Valiliği, s. 95.

mahallesinden biri olan ve Abdülmecid Dönemi'nde Rus baskısından kaçıp Osmanlıya gelen Ermeniler tarafından kurulmuş olan bir mahallede yaşıyorlardı. Bu mahalle bugün bile halk arasında “Gavurlar Mahallesi” olarak anılmaktadır.³¹⁵

Tanzimat ile birlikte başlayan yeni dönemde Hristiyan unsurlar vilayet meclislerinde mahkemelerde görev almaya başlayınca, Bolu sancağında da buna benzer uygulamalar yapılmıştır. 1869 yılının Belediye Meclis üyesinin Agop Ağa, sandık emini olan görevlinin de Ermeni milletinden Tekfur Ağa olduğu anlaşılmaktadır. 1873 yılında İdare meclisinde Kirkor ve Tekfur, Temyiz Mahkemesinde Mıkırdıç ile İstefan'ın üye olarak görev yaptıkları bildirilmektedir. Aynı dönemde Ticaret Mahkemesinde Kirkor, Belediye Meclisinde Karabet Efendi'nin üye oldukları, bir sonraki meclis idare üyeleri arasında da Sükkes Efendi'nin bulunduğu görülmektedir. Sükkes Efendi'nin oğlu Mihran'ın ise Müslüman Türk komşuları ile birlikte İdadi Mektebi'nde eğitim gördüğü anlatılmaktadır. Gayri Müslimler hukuk mahkemeleri, belediye meclisleri ve sandık eminliği gibi güven gerektiren kurumlarda görev almışlar ve bu hoşgörü, Ermeniler Bolu'da kaldıkları süre boyunca aynı şekilde devam etmiştir. 1890 yılında il meclisi üyeleri arasında Tekfur Efendi ve Serkez Ağa 'nın olduğu anlaşılmaktadır. Osmanlı devletini paylaşmak isteyen devletler devreye girinceye kadar hristiyan unsurlarla ilişkiler komşuluk hukukuna uygun şekilde dostça devam etmiştir.³¹⁶

İncelediğimiz dönem Bolu sicilinde de yukarıda bahsedilen Ermenilerin isimleri tespit edilmiştir. Horasan? mahallesinde yaşayan Ermeni milletinden Santorcuoğlu Agop Veldartin'in ismi, borç alıp-verme ile ilgili bir belgede geçmektedir.³¹⁷ Yine Bolu mahallelerinden Hristiyan Mahallesi sakinlerinden şeklinde ifade edilen Ermeni milletinden Merzifonlu oğlu Karabet Veled-i Marsiyan, Tekfuroğlu Tekfur Veled-i Ohannes, Tekfuroğlu damadı Tekfur Efendi Veled-i Kirkor sicilimizde tespit edilmiştir.³¹⁸ Bu belgede de ilk ismin borçlu olup, bunu taksitlendirmeye çalıştığını ve diğer isimlerin de onun bu borcuna kefil oldukları için sicilde geçtiği anlaşılmıştır. XIX. yüzyılın sonlarında Bolu'da Müslümanların sahip

³¹⁵ **Hüseyin Sarı**, “XIX. Yüzyıldan Cumhuriyete Bolu Sancağında Ermeniler”, *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslararası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, s. 15.

³¹⁶ **Sarı, a.g.m.** , s. 17.

³¹⁷ **B.Ş.S.** 2a/I.

³¹⁸ **B.Ş.S.** 18b/II

oldukları bütün haklardan gayrimüslimlerin de faydalanabildiklerini, Müslümanlarla kanun önünde eşit tutulduklarını ve sosyal hayatta hiçbir problem yaşamadıklarını gösteren bu bilgiler, Bolu'nun bu kritik dönemdeki sosyal yapısını açıklığa kavuşturmaktadır.

Yine Bolu'da yaşayan az sayıda Ermeni nüfusun genellikle Gregoryen ve göçebe olduğu anlaşılmaktadır. XIX. yüzyılda Bolu ve kazalarında yaşayan Rum Ortodoks halkın da eskiden bu bölgede ticaret kentleri kurmuş olan Yunan Kolonileri halkının soyundan geldiği düşünülmektedir.³¹⁹

Ermeni mahallesi Bolu'nun kıymetli bir yerinde kurulmuştu. Genelde terzilik, kuyumculuk, kunduracılık ve kalaycılık gibi zanaat etkinlikleri yaptıkları için ekonomik durumları iyiydi. 360 kişiden oluştuğu belirtilen mahallelerinde iki kiliseleri bulunmaktaydı ve aralarında 4 Rum ailesi yaşıyordu. XIX. yüzyılda milliyetçilik hareketleri çerçevesinde ayaklanmaya başlayan diğer azınlıklar gibi Bolu'daki Ermeniler de mahallelerinde milisler kurarak örgütlenmişler ve çıkan ayaklanmada Düzce'den gelen isyancılara yardım ederek onların başarılı olmasını sağlamışlardır. Bolu'daki çatışmalar sırasında çıkan yangın sonucu Ermeni Mahallesi tamamen yok olunca olumsuz davranışlarıyla da toplumun tepkisini çeken Ermenilerin çoğu Bolu'yu terk etmişler ve At yaylası üzerinden Akçakoca'ya oradan da İstanbul'a göç etmişlerdir.³²⁰

Sicilimizden incelediğimiz dönemde Bolu'da bulunduklarını tespit ettiğimiz gruplar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5.- 979 No'lu Bolu Şer'iyeye Siciline Göre İncelediğimiz Dönemde Bolu'da Yaşayan ve Etnik Özellikleri Belirtilen Gruplar Tablosu

Sıra No	Bolu'da Yaşayan Diğer Milletler	Yaşadığı Sancak/ Kaza/Nahiye/ Köy	Belge No
1	Abaza	Bolu/ Düzce/ Nuhviran– Bıçkı Köyü	33-b / I
2	Abaza	Bolu/ Hoca Seyfetullah Efendi Hazretleri Medresesi	25-b / II
3	Arnavûd	Bolu/ İmaret Mahallesi	4-a / I
4	Boşnak	Bolu/ Gölyüzü Mahallesi	38-a / III
5	Çerkes	Bolu / Elmalık Köyü	25-b / II
6	Çerkes (Şapsığ Kabilesi)	Bolu/ Düzce/ Meşe Ormanı Mahali	36-b / II

³¹⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1463.

³²⁰ Sarı, a.g.m. , s. 18.

7	Çerkes (Ubih Kabilesi)	Bolu/ Düzce/ Meşe Ormanı Mahali	4-b / II
8	Ermeni	Bolu/ Horasan (Hocabey) Mahallesi	2-a / I
9	Ermeni	Bolu/ Hristiyan Mahallesi	18-b / II
10	Rum	Bolu/ Bendereğli Kasabası	1-b / I

XIX. yüzyıl siyasi çalkantılarının Osmanlı sosyal yapısının ve nüfusunu nasıl etkileyip, değiştirdiğini Tablo 4'teki Bolu örneği üzerinde görebiliriz.

Sicilde Rum tebaasına, padişah tarafından Kastamonu vilayetine gönderilen bir beratta rastlanılmıştır. Belge, Rum tebaasının yaşadığı, Bolu kazasına tabi Bendereğli kasabası dâhilinde bulunan mektebin onarımı ve bir ayakyolunun ilave edilmesi için üst makamlara bildirilen isteğe, padişahın verdiği berattır. Padişah, isteğin yerine getirilmesi, masrafının doğru hesaplanarak ilgilenilmesi, bu iş için de halktan zorla para toplamak gibi yanlış davranışlardan kaçınılması konusunda Kastamonu vilayeti makamlarını uyarmaktadır.³²¹ Ayrıca bu uygulama Bolu'da Hristiyan tebanın, isteklerini padişaha bildirmekte bir sıkıntıyla karşılaşmadığını ve bütün isteklerinin devlet tarafından dikkate alınarak mağdur edilmemeye çalışıldığı ve gereken tüm koşulların da seferber edildiği anlaşılmaktadır.

Osmanlı-Rus harpleri dolayısıyla 1829'dan beri Doğu'da ve Balkanlar'da mevcut olan endişe Kırım Harbi ile daha da artmış ve 1877 -78 savaşındaki yenilgiden sonra da büyük göç hareketlerine dönüşmüştür.³²² Bolu, İzmit ve Adapazarı göçmen akınına uğramış, kısa zamanda Kafkasya'dan Çerkezler, Gürcüler ve Abazalar, Doğu Karadeniz'den Lazlar (Batum, Rize, Trabzon, Giresun ve Ordu), Doğu Anadolu'dan Ahıskalılar, Karşılar, Erzurumlular ve Erzincanlılar Bayburt ve Gümüşhanelilerin iskânına sahne olmuştur.³²³

Kafkas Göçmenlerinin bir kısmı padişah iradesi ve muhacir komisyonlarınca Bolu sancağına, mutasarrıfların, kaymakamların ve komisyonların çabasıyla da Düzce, Akçaşehir ve Bolu'nun batısına ormanların sık oluşu sebebiyle açmalar yapılarak yerleştirilmişlerdir.³²⁴

1878 Osmanlı-Rus savaşı'nın sonunda 1,5 milyon Çerkezin Osmanlı topraklarına yerleştiği anlaşılmaktadır. Rusya'nın sürdürdüğü sindirme politikası

³²¹ B.Ş.S. 1b/I

³²² Konukçu, 1988, s. 19.

³²³ Konukçu, *Bolu 1998 Yılığ*ı Bolu Valiliği, s. 92.

³²⁴ Konukçu, 1988, s. 19.

karşısında dayanamayan yarım milyon Çerkez daha 1881 ile 1914 arasında padişah topraklarına göç etmiştir.³²⁵

Rumeli'den gelenler ise, Arnavutlar, Boşnaklar, Bulgaristan Türkleri, Düzce Adapazarı'na yerleştirilmişlerdir. Bunlar daha önceden Yıldırım ve Fatih Sultan Mehmed zamanlarında yeni fethedilen topraklara iskân edilmiş Geredeli, Mudurnulu, Göynüklü ve Taraklı halkından kimselerdi. Lazlar da yine Düzce, Ereğli, Karasu ve Adapazarı dolaylarına yerleştirilmişlerdir.³²⁶

Sicilde ulaştığımız bilgiler bize Bolu'nun incelediğimiz dönemde demografik yapısının nasıl değiştiğini göstermesi bakımından Bolu tarihine katkıda bulunmaktadır.

Çerkezlerin, Bolu Elmalık köyü ile Düzce'de yerleştikleri sicildeki belgelerden anlaşılmaktadır. Abazaların da aynı şekilde Düzce'de ikamet ettikleri, sayıları az da olsa Arnavut ve Boşnakların da Bolu sancağı merkez mahallelerinde oturdukları vesikalardan tespit edilmiştir.

1.1.2. Bolu Şehrinde Sosyal ve Ekonomik Yapı

Osmanlı Devletinin sosyo- ekonomik yapısı ülke topraklarının her yerinde aynı özelliği gösterdiğinden dolayı bu kısımda devletin genel yapısı üzerinden Bolu'nun XIX. yüzyıldaki sosyo- ekonomik hayatına vurgular yapmaya çalışılmıştır.

Osmanlılar Selçuklu şehir yapısını aynen devam ettirmişlerdir.³²⁷ Osmanlı Devletinde kentlerde yaşayanlar kendilerini hemşeri olarak değil de bir dini cemaatin mensubu olarak görüyorlardı.³²⁸

Osmanlı şehirleri genel olarak, merkezde bulunan bir ulu caminin (veya külliyeinin) çevresinde ayrı mescitlere sahip sayısız mahallenin eklenmesiyle oluşan ve mahalleden farklı olarak mezhep, aşiret, din veya etnik hiçbir bütünlük göstermeyen bir yapıya sahiptir.³²⁹

³²⁵ Halil İnalcık- Donald Quarter, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1600-1914*, c. II, İstanbul: Eren yayıncılık, 2004, s. 918.

³²⁶ Konukçu, *Bolu 1998 Yılı Bolu Valiliği*, s. 92

³²⁷ Tabakoğlu, *a.g.e.*, s. 224.

³²⁸ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Kültürü Ve Gündelik Yaşam Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla*, çev. Elif Kılıç, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., Şubat 2002, s. 164.

³²⁹ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 379.

Osmanlılarda şehirler bir takım sosyal kurumların bir araya gelmesi ile oluşuyordu. Dini kurumlar (cami, mescit, tekke, türbe, zaviye), medrese, han, hamam, hastane, çarşı, fırın, boyahane, salhane, suyuolları ve kanalizasyon gibi bir şehrin oluşumunda rol oynayan bütün tesislerin özellikle de imaretlerin yapılması ihtiyacı olan her inançtan ve milletten insanların şehirlere akın etmesine yol açmıştır. Ayrıca şehirlerin, dağ ve ova köyleri arasında bir pazar ve değişim noktası özelliği göstermesi de şehirlere olan bu talebi artırmıştır.³³⁰

Şehir ve kasabalarda yaşayan halkın ziraatla uğraşmaması ayrıca şehirlerin ekonomik ve sosyal birliğin merkezi olması nedeniyle devlet şehirleri farklı şekilde vergilendirmiştir. Şehir ahalisi genellikle ticaret, endüstri ve benzeri işler yaparak geçimini ve kazancını sağlayan esnaflardan oluşuyordu. Bu esnaflar da zaten pazarlarda sattıkları mallarla ve verdikleri vergilerle devlet ekonomisine katkıda bulunuyorlardı. Ayrıca “lonca” adı verilen teşkilat sayesinde de idarede söz sahibi olmuşlardı.³³¹

Osmanlı devletinde şehrin can damarı olan mekânlardan biri çarşı ve pazarlardır.³³² Buralar sadece alışverişin yapıldığı bir mekân olmaktan öte Bolulu esnafın, kadın-erkek tüm şehirlinin, yakın çevre ve uzak çevre tacirlerinin, kısacası her kesimden insanın karşılaştığı, yüz yüze gelip görüştüğü bir mekân idi.

XIX. yüzyılın sonlarında Bolu’da şehir kavramını oluşturan ve şehri meydana getiren ekonomik, sosyal ve kültürel müesseseler sicilden tespit edilerek aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde Bolu kentinin temeli olan kurumlar ve mekânlar görülebilmektedir.

979 No’lu şer‘iyye sicilimizde o dönemde İstanbul’da bulunan Irgat Pazarı ile Bolu sancağında bulunan Yukarı Pazar’ın isimlerine rastlanmıştır. Genel olarak aşağıdaki tablo incelendiğinde Yukarı Pazar’ın çeşitli esnafların dükkânlarından oluşan bir çarşı düzeninde olduğu anlaşılmaktadır. Bugün bu çarşı Yukarı Taşhan adıyla bütün fonksiyonlarını aynen devam ettirmektedir.

³³⁰ Halaçoğlu, *a.g.e.*, s. 103.

³³¹ Halaçoğlu, *a.g.e.*, s. 103.

³³² Taş, *a.g.e.*, s. 184.

Tablo 6. 979 No'lu Bolu Şer'iyye Sicilinde İsmi geçen Cami, Medrese, Pazar, Dükkân, Konak ve Vakıf vb. Mekânlar Tablosu

Sıra No	Cami'i- Medrese- Pazar- Vakıf vb. İsmi	Bulunduğu Yer	Belge No	Belge Tarihi
1	Ayas Paşa Dergâhı	Bolu	18-b / I	1 Şevval 1295
2	Çorlulu Ali Paşa Medresesi	İstanbul	11-b / I	26 Şa 'ban 1295
3	Elhac Ahmed Paşa Vakfı	Bolu	2-b / I	28 Cemâziye'l-Ahir 1295
4	Irgat Pazarı	Der-Aliyye (İstanbul)	11-b / I	26 Şa 'ban 1295
5	Kara Ahmedzâde Konağı	Bolu/ Debbağlar Mahallesi	5-b / I	7 Receb 1295
6	Lâlâ Şâhin Paşa Vakfı	Bolu	37-b / II	22 Zi'l-Hicce 1295
7	Mustafa Paşa Medresesi	Bolu	11-b / I	26 Şa 'ban 1295
8	Şarabdar Osmanbey Cami'i Şerîf	Bolu/ Karaağaç Karyesi	48-b / I	9 Rebi'ü'l-Evvel 1296
9	Sandallar Cami'i Şerîf	Bolu	8-b / I	16 Receb 1295
10	Sarâchâne Cami'i Şerîf	Bolu	38-a / II	27 Zi'l- Kade 1295'
11	Yukarı Pazar	Bolu	40-b / II	17 Muharrem 1296
12	Yukarı Pazar'da Ayvazoğlu Kahvesi	Bolu	44-a / 43-b / III	4 Zi'l-Hicce 1295
13	Yukarı Pazar'da Hacı Mehmet ve Dükkânı	Bolu	44-a / 43-b / III	4 Zi'l-Hicce 1295
14	Yukarı Pazar'da Kilitçi Salih Dükkânı	Bolu	44-a / 43-b / III	4 Zi'l-Hicce 1295
15	Yukarı Pazar'da Tahir Molla Dükkânı	Bolu	44-a/43-b/ III	4 Zi'l-Hicce 1295
16	Bakkal Bayram Ağanın dükkânı	Bolu	44-b / IV	21 Safer 1296
17	Bacacıoğlu Hacı Ömer Efendi ibn 'Abdullah dükkânı	Bolu	47-b / IV	12 Safer 1296
18	Yukarı Pazar'da Ekmekçi dükkânı	Bolu	40-b / II	17 Muharrem 1296

Tablo 6'da da görüleceği gibi sicilde İstanbul'daki Irgat Pazarına yakınlığından bahsedilerek, Çorlulu Ali Paşa medresesinin yeri tarif edilmeye çalışılmıştır.³³³ Bunun dışında İstanbul'daki Irgat pazarı'nın işlevi veya önemi ile ilgili başka bilgi verilmemiştir.

Çarşı ve pazarlardaki esnaf grupları kendi aralarındaki düzeni kökleri XIII.-XV. yüzyıllara kadar inen Ahi geleneğine göre sağlarlardı. Sicilimizde Yukarı Çarşı'da bulunan birçok çeşit esnaf grubundan bahsetmektedir. Çeşitli dükkân sahipleri, ekmekçi, bacacı, saatçi saraç, semerci, pamukçu, demirci, kilitçi, kiremitçi vb. meslek sahiplerinin bu çarşı ve pazarlarda esnaflık yaptıkları anlaşılmaktadır.

Osmanlı Devletinde iç ticareti canlı tutmaya yarayan pazarlar sadece mal alış-verişinin yapıldığı ticari mekânlar olmakla kalmamış, Osmanlı sultanlarının

³³³ B.Ş.S. 11b/I

emirlerinin halka duyurulduğu bir yer haline gelmiştir. Bu nedenle Osmanlı Devleti bu oluşumu ve buraya gelenleri sürekli koruma altına almış ve pazarları kaldırmak istememiştir. Genellikle pazarlar yerleşim yerlerinin merkezi konumunda bulunan cami ve mescitlerin etrafına kurulurdu.³³⁴

Sicilimizde tespit ettiğimiz Yukarı Pazar olarak adı geçen yerin Bolu'nun bugünkü Yukarı Taşhan mevkiî olduğu tahmin edilmektedir. Bu bağlamda bu pazarın da açıklandığı gibi Yıldırım Beyazıt Camii civarına kurulduğu görülmektedir.

Sicilimizde de Yukarı Pazar'da varlığından bahsedilen, bacacı, ekmekçi, kilitçi, bakkal ve kahvehane sahibi esnafların tespit edilmiştir. Bunlardan Ekmekçi dükkânı, kendisine eşinden miras kalan Hafize Nuriye Hanımın, dükkânını senelik 1.350 guruş bedelle, iki seneliğine icara verdiği, ancak bedelini tahsil edemediği için dükkânını kiralayanları dava ederek dükkândan ihraç ettirdiği bilgisine ulaşıyoruz.³³⁵

Osmanlı toplumunda camileri, genellikle hükümdar, hükümdar ailesi, yüksek devlet adamları veya hayırsever halk yaptırmıştır.³³⁶ Halkın bu konudaki hassasiyetini Bolu şer'îyye sicilinde de görebiliyoruz.

979 No'lu Şer'îyye sicilimizde Sandallar Cami'i Şerifi ile Sarâchâne Cami'i Şerifi tespit edilmiştir. 16 Recep 1295'te düzenlenmiş bir terekede Tekeoğlu Elhac Salih'in hayatta iken, malından 100 guruşu köy camisine ve 100 guruşunu da Sandallar Cami'i Şerifinin kandilleri ve yağı için ve 500 guruşu da bu caminin, tamir gereken kısımlarına kullanılması için vasiyet ettiği, bunu da köy imamının şahitliğinde yaptığı sicilimizdeki vesikalardan anlaşılmaktadır.³³⁷ Türk halkının cami inşası, tamiri ve ihtiyaçları konusunda eskiden beri bir hassasiyet gösterdiğini Bolu örneğinde de görebiliyoruz. Ayrıca sicil defteri incelediğimiz dönemde Bolu'da insanların değer yargılarını, esnaf kurumunun yapısını, bu kurumun toplumdaki önemini ve hangi meslek çeşitlerinin o dönemde icra edildiğini göstermesi bakımından dikkate değer bilgiler içermektedir.

³³⁴ **Sadiye Tutsak**, "Tereke Kayıtlarına Göre Uşak'ta Sosyal Hayat", *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 151, (Ağustos 2004), s.13.

³³⁵ **B.Ş.S.** 40b/II.

³³⁶ **Halaçoğlu**, *a.g.e.*, s. 154.

³³⁷ **B.Ş.S.** 8b/I.

Yine sicilimizde Karamanlı Mahallesi'nde yaşayan ve Saraçhane Cami'i Şerifinin imamı olan Ragıp Efendi'nin, cami vakfının mütevellisi bulunan Elhac Ahmed Ağa'nın kendisine vermesi gereken imamlık yevmiyesinden eksik kalan 1.077,5 guruş alacağını istemek için müteveli Elhac Ahmed Ağa'ya dava açtığını neticesinde de alacağının teslimine karar verildiğine dair bilgilere rastlanılmıştır.³³⁸ Vesikalarda tespit ettiğimiz bu dava Bolu'da vakıf sisteminin işleyişinde zaman zaman bir takım problemler yaşanabildiğinin göstergesidir.³³⁹

Camiler, dini fonksiyonlarının yanı sıra eğitim ve öğretim yapılan ve kültür hizmetlerinin de verildiği kurumlar arasında yer almaktadır.³⁴⁰

Çarşı veya pazar kavramının kapsadığı alanda bulunan ve sicilimizde rastladığımız diğer bir mekân ise kahvehanelerdir. Kahvenin Yemen'den Türkiye'ye getirilmesi ve İstanbul'da ilk kahvehanenin açılması 16. yüzyılda olmuştur. 17. yüzyılda artık namaz vaktinden önce camiye gelenler veya iki namaz arasında vakit geçirmek isteyenler için camilerin yanında bulunan bekleme yerlerinde kahve verilmesi de adet haline gelmişti. Osmanlı halkının buluştuğu bir mekâna dönüşen kahvehanelerin sayısı zaman içinde hızla artmıştır. Sonra da Osmanlı ülkelerine özgü bir kahve ve kahvehane kültürü ortaya çıkmıştır.³⁴¹

İşte Tablo 6'da ismi bulunan Ayvazoğlu kahvesi de Yukarı Pazar'da cami etrafında bulunmakta olup yukarıda izah edilen fonksiyonları yerine getirdiği anlaşılmaktadır. Bu mekânın ismi sicilde bir mülkün yeri tarif edilirken dile getirilmekte fakat kahvehaneyle fonksiyonlarıyla veya önemiyle ilgili bir açıklama yapılmamaktadır.

1.1.3. Bolu Köylerinde Sosyal ve Ekonomik Yapı

Bolu'yla ilgili incelediğimiz sicilde köy hayatına dair verilen bilgileri Osmanlı devletinin karakteristik köy yapısından hareket ederek değerlendirmeye çalıştık.

³³⁸ B.Ş.S. 38a/II.

³³⁹ Bolu'daki vakıflar, bütün özellikleri ve fonksiyonları hakkında daha geniş bilgi için Fuat Uçar'ın "Osmanlı Döneminde Bolu'da Paşa Vakıfları" isimli basılmamış yüksek lisans tezi incelenebilir.

³⁴⁰ Halaçoğlu, *a.g.e.*, s. 154.

³⁴¹ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 474.

Osmanlı köy yapısına baktığımızda aynı şehirde olduğu gibi, Selçuklu köy yapısının devam ettiği görülür. Köy hayatı da aynen şehirlerde olduğu gibi genellikle camii etrafında bazen de tekke ve zaviyelerin etrafında gelişmiştir.³⁴²

Yerleşim birimlerinin verildiği Tablo 2'ye tekrar bakarsak görüleceği üzere sicilimizde Bolu'ya bağlı "Tekke-i Ümm-i Kemaller" şeklinde bir köyün ismi geçmektedir. Bu isim bize köyün tekkenin etrafında geliştiği fikrini vermektedir.

Bugün Anadolu'da var olan köylere bakıldığında köylerin oba ve oymak isimleri taşımasından Osmanlı'da Türk köy yapısının Anadolu'ya göç eden bu oba ve oymakların belirli mekânlara yerleşmeleri sonucu ortaya çıktığı fikrini vermektedir.³⁴³ Bolu'da Oğuz boylarının isimlerini taşıyan yerleşim birimlerinin sayısı oldukça fazladır ve daha önceki bölümlerde bahsedildiğinden burada tekrar değinilmeyecektir.

Ekonomisi tarıma dayalı Osmanlı Devletinde nüfusun büyük bölümü köylerde yaşıyordu.³⁴⁴ XIX. yüzyılda Avrupa ekonomisi büyüyüp ziraî ürün talebi artınca Tanzimat dönemindeki idarecilerin de mali alandaki başarılı siyasetleri sayesinde tarımda bir gelişme dönemi başlamıştır.³⁴⁵

Devletin sınırları içerisinde meydana gelen bu değişikliklerden başka, yedi milyona yakın göçmenin gelmesi ve aşiretlerin yerleşmesi sonucu Osmanlı nüfusunun artması da üretimdeki artışın nedenlerinden biri olmuştur.³⁴⁶

Başlıca ekonomik faaliyeti tarım olan Osmanlıda tarımın yapılma şekli ve önemi devletin kuruluşundan yıkılışına kadar fazla bir değişikliğe uğramamıştır. 1800'lü yıllarda da 1900'lü yıllarda da nüfusun beşte dördü ziraatla uğraşıyordu ve geçimlerini topraktan sağlıyorlardı.³⁴⁷

Köylü-çiftçiler, tapu resmi adlı bir vergi vererek toprak durumlarına göre (bir çift öküzle ekilebilecek toprak ölçüsüyle ifade edilen) bir çiftlik yeri alırlar, işlerler, geçimleri için gerekli miktar dışında kalanını devlete öşür vergisi adıyla verirlerdi. Çiftlikler babadan oğla geçerdi ve toprak üç yıl hiç ekilmediği takdirde geri alınırdı.

³⁴² Tabakoğlu, *a.g.m.*, s. 28.

³⁴³ İsmail Doğan, *Osmanlı Ailesi –Sosyolojik Bir Yaklaşım-*, Ankara: Yeni Türkiye Yay. , 2001, s. 58.

³⁴⁴ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 373.

³⁴⁵ Tutsak, *a.g.m.*, s. 15.

³⁴⁶ Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik Ve Sosyal Tarihi, c. II, s. 962.

³⁴⁷ Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik Ve Sosyal Tarihi, c. II, s. 961.

Devletin mülkiyet hakkını elinde tuttuğu mîrî arazi, küçük bağlar ve bahçeler dışında yalnızca hububat ziraatı yapılan tarla olarak kullanılan bir arazidir. Çünkü ekonomik bunalım dönemlerinde kıtlık ve açlık yaşanan yıllarda ordunun ve halkın doyurulması öncelikli olarak buğday-arpa ekimine, tarla ziraatine bağlıydı. Osmanlı kanunnamelerine göre tarla, bağ ve bahçe haline getirilemezdi.³⁴⁸

Osmanlı toprakları ülkenin ihtiyaçlarını karşılayacak tarımsal kapasiteye sahipti ve genellikle hububat üretimi yapıyordu.³⁴⁹ XIX. yüzyılda Türk insanının tercih ettiği hububat türü hinta (buğday) ve arpa idi. Buğday halkın temel besin kaynağı olduğu için arpa da muhtemelen büyükbaş, yük ve binek hayvanlarının beslenmesinde kullanılmak üzere ekiliyordu. Köylü ve kasabalı herkesin tahıl seçimindeki tercih sırasının değişmediği sicilden de anlaşılmaktadır. XIX. yüzyılda Osmanlı sınırları içinde kalan bütün vilayetlerde ekili toprakların 2/3'ü ile tamamına yakını arasında değişen bir kısımda tahıl ekimi yapıyordu. Toplam üretimin 2/5 - 4/5 arasında değişen miktarda tahıl yetiştiriliyordu.³⁵⁰

XIX. yüzyılın sonlarında Bolu'da tarım faaliyetlerinde kullanıldığını tereke kayıtlarından tespit ettiğimiz araç ve gereçler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7.- 979 No'lu Bolu Şer'iiye Siciline Göre Bolu'da Kullanılan Tarım Araç-Gereçleri ve Diğer Malzemeler Tablosu

Sıra No	Tarım Aletleri	Belge No
1	Hazar testeresi	10-a / I
2	Anbar kilidi	22-a / 21-b / III
3	Araba koşumu	8-b / I
4	Araba zenciri	8-b / I
5	Ayak zencîri	17-a / I
6	Bel Nacağı	21-b / III
7	Bel zencîri	20-a / I
8	Bulgur değirmeni çift	17-a / I
9	Burgu	37-a / I
10	Çapa	22-a / 21-b / III
11	Çakırlı hinta keyli İstanbuli	20-a / I
12	Çavdarlı hinta keyli İstanbuli	20-a / I
13	Çekiç	8-b / I

³⁴⁸ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 697.

³⁴⁹ Tabakoğlu, *a.g.e.*, s. 359.

³⁵⁰ Selehattin Özçelik, "XIX. Yüzyıl Türkiye'si'nde Köy ve Kasaba Hayatı Üzerine Gözlemler", *Osmanlı c. IV*, (1999), s. 125.

14	Çengel	37-a / I
15	Çuval	8-b / I
16	Dakik keyl Bolu	8-b / I
17	Denk Sepeti	22-a / 21-b / III
18	Destere	37-a / I
19	Dorba	36-a / II
20	Düğün	8-b / I
21	El Değirmeni	43-b / II
22	Gübre	8-b / I
23	Gözer	22-a / 21-b / III
24	Hacamet Baltası	14-b / 14-a / II
25	Hatab ve cibre	8-b / I
26	Halat	27-a / I
27	Hinta keyl Bolu	8-b / I
28	Hurda nacak	17-a / I
29	Hurda nühas terazi	34-b / I
30	Hurda nühasi kantar	34-b / I
31	Kahve Değirmeni	39-b / I
32	Kapluca keyl Bolu	8-b / I
33	Kapluca keyli İslâmbolu	20-a / I
34	Kebir tahta	20-a / I
35	Kelpedeyn	8-b / I
36	Keser	20-a / I
37	Köhne yular	22-a / 21-b / III
38	Kösele Taşı	22-a / 21-b / III
39	Kulaklı ve kolluksuz saban timurü	8-b / I
40	Küb	22-a / 21-b / III
41	Mezru‘ hinta tohum yarım	12-a/11-b / III
42	Mezrû‘-i mahlut zahire tohum keyl Bolu	10-a / I
43	Nacak	10-a / I
44	Nısf-ı hendese takımı	15-b/15-a / III
45	Orak	20-a / I
46	Rencid-i âlât	10-a / I
47	Saban timurü	10-a / I
48	Satır	45-b / II
49	Şa‘ir keyl Bolu	8-b / I
50	Taş Değirmen	30-a / I
51	Tekerlek	10-a / I
52	Tırpan	17-a / I
53	Tırpan örsü	45-b / II
54	Ulağı ve kazık	8-b / I
55	Ustura	23-a / II
56	Yazlık keyli İslâmbolu	20-a / I

Sicilimizdeki şahısların terekelerinde yukarıda bahsedildiği gibi genel Osmanlı tarımı karakterine uygun olarak buğdayın ve arpanın yoğun olarak ekildiği ve hububat tarımının Bolu’da büyük ölçekli olarak yapıldığı anlaşılmaktadır.

Zirai sahada, hububatçılığın ön planda olduğu Bolu’da başta buğday³⁵¹ olmak üzere arpa³⁵², burçak³⁵³, çavdar³⁵⁴; yetiştirildiği sicilden anlaşılmaktadır. Bolu’da tarıma dayalı bir hayatın varlığı Tablo 7’de belirtilen üretim araçlarından belli olmaktadır. Tarıma bağlı olarak Bolu’da çift aletlerine, saban demiri, kulaklı ve kolluksuz saban demiri, tırpan, çapa, orak, düğen, araba koşumu, araba zinciri, bulgur değirmeni, tırpan örsü, gözer, gübre gibi üretim araçlarının kullanıldığı tereke kayıtlarından anlaşılmaktadır.

XIX. yüzyılın sonlarına doğru Bolu merkez kazada 180 değirmenin bulunduğu ve bölgede un üretiminin fazla olması nedeniyle yerel tüketimden arta kalanın komşu illere satıldığı bildirilmektedir.³⁵⁵

İncelediğimiz dönemde taş değirmenle, bulgur ve kahve değirmenlerinin de varlığı bu dönemde Bolu’daki üretim araçlarının tespiti açısından önemlidir. Nitekim değirmenlerin halk tarafından kullanılması da Bolu halkının üretici bir konumda olduğunu göstermektedir.

Tablo 7’de belirtildiği gibi sicilde anbar tahtası ve anbar kilidinin bulunması evlerde zahire ve un konulması için anbarların kullanıldığını ve bunların da kilit altında tutulduğunu göstermektedir.

Yine, genellikle ziraî ürünlerin konulduğu çuvalların Bolu’da bolluğu ve çeşitlerinin çok olması, burada tarımın ev eşyalarına yansıyan önemli bir başka boyutudur. Köy gündelik hayatının ziraî açıdan önemli bir ev eşyası olan çuvalın köhne keten yün, kıl, müsta‘mel çeşitleri³⁵⁶ terekelerde tespit edilmiştir.

Ayrıca mahsullerin tartımında kullanılan kantarların hurda ve sagir çeşitlerine³⁵⁷ terazilerin de hurda, nühâsi ve sagir çeşitlerine³⁵⁸ rastlanmıştır. Bu

³⁵¹ B.Ş.S. 8-b/I.

³⁵² B.Ş.S. 8-b/I.

³⁵³ B.Ş.S. 17a/I.

³⁵⁴ B.Ş.S. 20a/I.

³⁵⁵ Yurt Ansiklopedisi, s. 1464.

³⁵⁶ B.Ş.S. 18b/I, 20a/I, 29a/III, 38a/III, 8b/I.

³⁵⁷ B.Ş.S. 45b/II, 39b/I.

³⁵⁸ B.Ş.S. 34b/I, 39b/I.

veriler, XIX. yüzyılda kullanılan ölçü ve tartı aletleri hakkında Bolu tarihi açısından katkı sağlamıştır.

Vesikalarımızda mutfaklarda varlığını tespit ettiğimiz, ekilip dikilmesiyle ilgili bir açıklamaya rastlanılmayan ancak tüketilmeye hazır olduğu anlaşılan gıda ürünlerinin adı geçmektedir. Örneğin, bamya fasülye haşhaş darısı, kabak ve soğan mercimek,³⁵⁹ pirinç³⁶⁰ şeker³⁶¹ vb. Ayrıca, tarhana yumurta, bağ yaprağı ve çörek otu³⁶² gibi yiyeceklerin bile terekelerde kayıt altına alındığını görüyoruz. Bu da Bolu’da halkın beslenme şekli ve refah düzeyini göstermesi bakımından dikkate çekicidir.

979 numaralı şer’iyye siciline dayanılarak hazırlanan Tablo 7’yi incelediğimizde tarım aletleri dışında, tereke kayıtlarında çok sayıda yapı ve tamir araç-gereçlerine rastlanılmıştır. Burgu, çekiç, çengel, testere, hurda nacak, kelpeten, keser, nısf-ı hendese takımı, âlât-ı rençberiiye, satır, tekerlek, ulağı ve kazık, ustura, halat gibi araç-gereçlerin isimleri terekelerde bolca geçmektedir. Bu da bize tamir araçlarının, tarıma paralel olarak tercih ve temin edildiğini göstermektedir.

Terekelerden elde ettiğimiz bilgilere göre Bolu’da ticari amaçlı olabileceği gibi ailelerin, kendi ihtiyaçlarını da karşılamak amacıyla bağ ve bahçe tarımı yaptıkları ve meyve ürettikleri anlaşılmaktadır. Tereke taksimleri yapılırken, elma, armut ve kiraz ağaçları,³⁶³ ahlât ağacı ile sicilde “Eşcâr-ı müşmîre” şeklinde ifade edilen meyve ağaçlarının bulunduğu anlaşılmaktadır. Meyveciliğin de Bolu halkının o dönemdeki tarım faaliyetleri arasında yer aldığı ve ekonomik açıdan hububat tarımından sonra geldiği anlaşılmaktadır.

Sicilimizdeki terekelerden o dönemde bağ ve bahçelerin mirasın mühim bir kısmını teşkil ettiği ve hissedarlar arasında pay edilmesine önem verildiği görülmektedir.³⁶⁴ Ayrıca tereke taksimlerinde “cibre” yani suyu alınmış üzüm ve sair meyve posasına ve hatta bol miktarda hoşaf tasına da rastlanılmış olması meyve kurusu tüketildiğinin ve Bolu mutfağında önemli bir yere sahip olduğunun göstergesidir.

³⁵⁹ B.Ş.S. 22a/21b/III.

³⁶⁰ B.Ş.S. 45-b/II.

³⁶¹ B.Ş.S. 44-a/43-b/II.

³⁶² B.Ş.S. 22a/21b/III.

³⁶³ B.Ş.S. 39b/I.

³⁶⁴ B.Ş.S. 17a/I, 30a/I, 41a/III.

Geleneksel Osmanlı köy yapısı içerisinde büyükbaş hayvan beslenmesi temel beslenme ihtiyaçlarının karşılanması için bir gereklilik, aynı zamanda da bir gelenektir. Tarımın henüz makineleşmemiş olması nedeniyle tarımla uğraşanların en önemli sermayesi hayvan sayısıdır. Tarım yapanlar hayvanların bir yandan gücünden istifade ederek çift sürerken diğer yandan da gübresinden de toprağın verimini artırmada faydalanılıyordu. Yine hayvan sayısı sahibinin işlenebilecek ne kadar toprağı olduğunun göstergesiydi.³⁶⁵ Bu bakımdan Bolu'nun incelediğimiz dönemdeki hayvancılık faaliyetlerini tahlil edebilmek için aşağıdaki tablo hazırlanmıştır.

Tablo 8.- 979 No'lu Bolu Şer'iyeye Sicilinde Adı Geçen ve Bolu'da Beslenen Hayvanlar Tablosu

Sıra No	Beslenen hayvanlar	Belge No
1	Kelak keçi re'si	19-a / 18-b / IV
2	Alaca karasığır öküzü re'si	8- b/ I
3	Bir yaşında karasığır düğesi re'si	23-b / II
4	Koyun re'si	19-a / 18-b / IV
5	Dişi merkeb re'si	8- b/ I
6	Dişi merkeb sıpası re'si	8- b/ I
7	Erkek merkeb	24-b / I
8	Gök Karasığır ineği re'si	8- b/ I
9	Karasığır danası re'si	17-a / I
10	Karasığır ineği re'si	17-a / I
11	Kısrak re'si	8- b/ I
12	Kuzu re'si	19-a / 18-b / IV
13	Buzağı	8- b/ I
14	Tay	8- b/ I
15	Manda düğesi re'si	8- b/ I
16	Manda ineği re'si	8-b / I
17	Manda öküzü çift	8- b/ I
18	Sarı karasığır öküzü re'si	8- b/ I
19	Siyah karasığır öküzü re'si	8- b/ I
20	Tavuk ve civcivi ve horoz re'si	20-a / I
21	Tavuk ve horoz	17-a / I
22	Tiftik keçi re'si	19-a / 18-b / IV
23	Zenbûr kogan	12-a / 11-b / III

Sicilimiz incelendiğinde XIX. yüzyılda Bolu'da hayvancılık alanında günlük hayattaki ihtiyaçları karşılamak için olduğu kadar ticari amaçlı bir

³⁶⁵ Özçelik, a.g.m., s.124.

yetiştiriciliğin de söz konusu olduğu her tereke kaydında bulunan hayvanlardan ve sayılarından anlaşılmaktadır.

Sicilimizdeki tereke kayıtlarında inek, dana, düğe, manda, buzağı, malak gibi o dönemde Bolu’da yetiştirilen büyükbaş hayvanlar görülmektedir. Büyükbaş hayvanların da “gök karasığır ineği, alaca karasığır ineği, sarı karasığır öküzü, siyah karasığır öküzü...” gibi çeşitlerinin de özellikle belirtildiğini görüyoruz. Günlük ihtiyaçların karşılanması için hayvan besiciliği yapıldığını belirtmenin yanısıra tereke kayıtlarında süt ve süt ürünlerine dair kayıtların çok az olduğunu söylemeliyiz. Süt tabesinin ve süt bakracının ismi çok sık geçmekte olmasına rağmen tereyağ kabının isminin sadece bir yerde geçtiği görülmektedir. Bunun dışında yoğurt, peynir, kaymak gibi süttan yapılan ürünlerin tüketimine dair bilgi bulunmamaktadır.

Tereke kayıtlarında keçi, koyun, kuzu, tiftik keçisi gibi küçükbaş hayvanlar da görülmekle beraber, büyükbaş hayvancılığına oranla daha az sayıda yetiştirildiği anlaşılmaktadır. Küçükbaş hayvanların da en çok sütünden yararlanıldığını düşünürsek de bununla ilgili bilgilere rastlanılmamıştır. Bu durum, sicilimizde adı geçen Bolu’ya bağlı nahiye ve köylerde halkın çoğunun büyük miktarda mandıra ürünü tüketmediği izlenimi vermektedir.

Ayrıca Örenler karyesinde tutulan bir tereke kaydında ise “*müsta‘mel siyah ayaklı kuzu derisi kürk*” kaydedilmekte olup bu durum hayvanların yününden ve derisinden de yararlanıldığını göstermesi bakımından önemlidir.³⁶⁶

Anadolu’da ete dayalı bir beslenme alışkanlığı söz konusu değildi Bu durum muhtemelen köylerdeki insanların böyle bir besine ekonomik açıdan güçlerinin yetmemesinden kaynaklanıyordu.³⁶⁷

Anadolu’da ve İstanbul’da etten söz edildiğinde kastedilen kuzu ya da koyun eti olup sığır eti genellikle pastırma yapımında kullanılırdı. Köylerde ancak düğünlerde diğer eğlencelerde veya bir hayvan yaralanıp öldürölmek zorunda kaldığında et yeme imkânı doğardı. Kentteki yoksulların et yeme imkânı daha da azdı.³⁶⁸

³⁶⁶ B.Ş.S. 45b/II.

³⁶⁷ **Faroqhi**, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı*, çev. Emine Sonnur Özcan, Ankara: Doğu Batı, 2006, s. 75.

³⁶⁸ **Faroqhi**, İstanbul: 2002, s. 227.

Sicilimizde de et tüketimiyle ilgili açık ifadeler bulunmamakla beraber mutfakta kullanılan araç-gereçler bu konuyla ilgili ipuçları verebilmektedir. Her ailenin hayvancılıkla uğraşmasına ve tereke kayıtlarında sık geçmemekle beraber satır, kebir kuzu mertebânisi ve mangal gibi araçlar görülmesine rağmen yerleşim durumları ve ekonomik seviyeleri nedeniyle ailelerin et tüketiminin düşük olduğu tahmin edilmektedir ve daha fazla bilgi terekelerde yer almadığı için kesin tespitler yapılamamıştır.

Bolu şer‘iyye sicilimizde ulaştırma, yük taşıma ve tarımda kullanıldığını düşündüğümüz kısırak, tay, merkeb, sipa, öküz gibi hayvanların isimlerine rastlıyoruz. Araba koşum takımları, saban demirli düğen, semer gibi tarım araç ve gereçlerinin adının zikredilmesi de bu hayvanların bahsettiğimiz amaçlarla kullanıldığının bir göstergesidir.

Tarımsal üretimde “emek, sermaye, toprak” biçimindeki üç temel unsurun yasalarla ve dirlik sistemiyle düzenleyerek, bir çift öküzün üretim kapasitesini ölçü kabul ederek çiftlikler kurması, gerektiğinde birkaç yıllık vergi afları çıkarması ve tohumluk buğday dağıtması Osmanlı devletinin, ekonomisinin temeli olan tarımı da bir sanayi kolu gibi yönetmesi gerektiğinin bilincinde olduğunu göstermektedir.³⁶⁹

Terekelerde çift öküz önemli bir göstergedir. Üç çift öküz demek, o kişinin bugünkü değeriyle tarım yapmak için üç traktörünün olması anlamına geliyordu. Çiftçiler arasında hiç öküzü olmayanlar veya tek öküzü olanlar olabildiği gibi genelde köylülerin bir çift öküzü olurdu. Yani köydeki ekonomik hayatın ölçüsü öküzdü.³⁷⁰

Tarım ekonomisinin esas üretim aracı, bir çift öküzün çektiği sabandır. Osmanlı Devletinde öküz sayısına (çift) göre vergileme yapıldı. Bu yüzden öküzü salgında ölüp fakirliğe düşen köylünün vergisini devlet affediyordu. Bir çift öküzü olan aile, bir işletme sayılıyordu.³⁷¹

Sicilimizdeki terekelerde de genellikle bir veya iki çift öküze sahip köylülere rastlıyoruz. İki çift öküzü olan, Derece viran köyünden Sofu oğlu Mehmed Çavuş’un bu durumda çok büyük olmasa da orta ölçek büyüklükteki bir araziyi

³⁶⁹Özbilgen, *a.g.e.* , s. 696.

³⁷⁰İnalcık, *a.g.m.* , s. 9.

³⁷¹Özbilgen, *a.g.e.* , s. 697.

işlediği anlaşılmaktadır.³⁷² Bolu’da tarımın ne boyutlarda yapıldığının tespit edilebilmesi için terekelerdeki hayvanlarla ilgili verilen bilgilerin daha detaylı incelenmesi gerekir.

Tavuk, horoz, civciv gibi kümes hayvanlarının, yine ailelerin günlük kullanımları için beslendiği, sayılarının tereke kayıtlarında sık geçmemesinden anlaşılmaktadır. Ancak, mutfaklarda yumurta tabesine sık rastlanması ise çok tüketildiğinin bir göstergesidir.

Sicilimizde Debbağlar Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Tekeoğlu kerîmesi Fatma’nın tereke taksimi yapılırken, Güney köyünde bulunan “zenbur koğan”dan bahsedilmektedir.³⁷³ Bu koğan arıcılık yapıldığına dair ipuçları vermekle beraber, belgede bal üretimiyle ilgili daha açıklayıcı başka ifadelerle rastlanmamıştır.

Dericilik: Osmanlı Devletinde ekonomi tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu için dericilik gelişmiş endüstri kollarının başında geliyordu. Osmanlı Devletinde deri üretimi ve kullanımı çok yaygındı. Hayvancılıkla uğraşan konargöçerlerde, deri eşya günün her saatinde ve her işte kullanılan bir malzeme idi. XV. ve XVI. yüzyıllarda daha da gelişmiş olan dericilik, Anadolu ve Rumeli’de bütün Osmanlı kentlerine yayılmış en küçük kasabalarda bile “debbağlar esnafı” diğer iş kollarından üstün tutulmuştur.³⁷⁴

İrili ufaklı bütün Osmanlı kentlerinde “debbağhane” (tabakhane) bulunurdu. Debbağlar deriyi tabaklarken kötü bir koku çıktığı için çalıştıkları mekânlar da hep kentlerin dışına kurulmuştur.³⁷⁵

Terbiye edilmiş deriden, çizme, başlık, çadır, koşum takımları, özel giysiler bazı savaş araçları yapılır ayrıca ciltçilikte yararlanılırdı. Bu nedenle derinin Osmanlı ordusu ve toplumu için vazgeçilmez bir önemi vardı ve Ahiliğin kurucusu ve piri sayılan Ahi Evran da debbağ (sepici) olduğu için bu meslekten olanlar loncalar arasında itibar sahibiydiler.³⁷⁶

³⁷² B.Ş.S. 10a/I.

³⁷³ B.Ş.S. 11b/III.

³⁷⁴ Doğru, *a.g.e.* s. 157.

³⁷⁵ Doğru, *a.g.e.* s. 158.

³⁷⁶ Özbilgen, *a.g.e.* , s. 726.

En az beş ayrı renk tonuna boyanan (kırmızı, al, gühari, narenci ve erguvani) derilerin fiyatlarına göre, sahtiyan, meşin (daha ucuz deri), gön gibi çeşitleri vardı.³⁷⁷

“Türk kırmızısı”yla (alizarin) boyanan sahtiyan denilen işlenmiş keçi derileri iç ve dış piyasalarda değer görüyor ve aranılıyordu.³⁷⁸

Bolu’da gelişmiş sanayi kollarından biri de sepicilikti. Bölgede hayvancılığın ileri düzeyde olması bu sanayinin gelişmesine yol açmıştır. Sepicilik toplamda 38 tabakhanenin bulunduğu Bolu, Göynük ve Gerede kazalarında gelişmiş durumdaydı. Ayrıca ihraç ürünleri arasında Gerede’de yapılan kaliteli marokenler de önemli bir yer tutuyordu.³⁷⁹

Sicilimizde bulunan tereke kayıtlarında da deri çeşitlerine rastlanılmıştır. Örneğin; Kiliçioğlu Debbağ İsmail bin Mehmed Çavuş bin Salih’in tereke taksiminde debbağhanede bulunduğu belirtilen manda gönü, karasığır gönü, sahtiyan ve çürük sahtiyan çeşitlerinin varlığından bahsedilmiş ve bunlara fiyat tayin edilmiştir.³⁸⁰ Bu durum, incelediğimiz dönemde Bolu’da dericiliğin önemli bir geçim kaynağı olduğunu göstermektedir.

Kerestecilik: 18. yüzyıla kadar balta girmemiş ormanlara sahip olan Bolu’da kereste ekonomik hayatın önemli bir unsuruydu. Üretilen çam keresteleri, “Bolu Kerestesi” adıyla İstanbul’a eski ve yeni saraylar için odun olarak gönderiliyor ve özellikle gemi yapımında kullanılan kaliteli kereste de Bolu’dan gönderiliyordu.³⁸¹

İstanbul’da gemi yapımı ve inşaat işleri için kullanılan keresteler, başta Karadeniz’in Avrupa kıyıları olmak üzere, genel olarak Varna’nın güneyinde kalan bölgelerinden, Anadolu’nun özellikle İzmit ve Göynük çevresi gibi kuzey kıyılarından gelirdi.³⁸²

Devlet, tüfenk-hane için gerekli olan tüfenklerin kundaklarını ağacı bol olması nedeniyle Karadeniz Bölgesinden ve bu tarihlerde bilhassa Bolu’dan temin

³⁷⁷ Doğru, *a.g.e.* s. 159.

³⁷⁸ Özbilgen, *a.g.e.* , s. 727.

³⁷⁹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1464.

³⁸⁰ B.Ş.S. 20b/II.

³⁸¹ Orhonlu, *a.g.e.*, s. 277.

³⁸² Faroqhi, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı*, çev. Emine Sonnur Özcan, Ankara: Doğu Batı Yay., 2006, s. 80.

edildiği için Bolu'ya gelir getiriyordu. Yücel Özkaya, 1850'de Bolu ve Viranşehir sancaklarında bulunan Gölpazarı, Perşembe, Zerzene, Göçnus, Ulus ve Amasra kazalarının dağlarında olan gürgen ağaçlarından nakliye ücreti de dâhil 40'ar para ücretle budaksız olmak şartıyla otuz bin adet kundak taslağının tüfenk-haneye tesliminin istendiği bilgisini vermektedir.³⁸³

Osmanlı döneminde de Bolu çam, kayın ve meşe başta olmak üzere her türlü ağaç cinslerini içinde barındıran zengin bir orman örtüsüne sahipti. İstanbul'da tanınan Bolu kerestesi, bütün ahşap yapılarda kullanılıyordu. Sık sık çıkan yangınlardan dolayı Bolu'dan sürekli kereste takviyesi yapılıyordu. İzmit, Akçaşehir, Alaplı, Ereğli ve Bartın iskelelerine getirilen keresteler yelkenlilerle İstanbul'a gönderiliyordu. Akçaşehir'de özel kereste depolarında ızgaralanan tahtalar kurutulup daha da sertleşmiş ve hafiflemiş bir şekilde İstanbul piyasasına sunuluyordu.³⁸⁴

Ancak dağlarda kaçak ağaç kesimi yapılması nedeniyle Tanzimat döneminde sadece "Tersane-i Amire" için ağaç kesilmeye başlanmıştır. Hatta bu usulsüzlükler için tedbirler alınmış 1846'da yollanan bir fermanla Bolu sancağında dağların çevresinde bulunan kasaba ve köy halkının bazılarının izinsiz olarak kereste kestikleri ve tersane için işe yarar kereste kalmadığı dile getirilerek, bu tür davranışları yapmaya kalkışanların cezalandırılacağı bildirilmiştir. Bölge halkının Düzce kazasında Bataklı Ormanı, Kebir Dumanlık, Efteni Dağı, Mudurnu, Elmacık, Aband, Gümüşova hariç diğer yerlerden izin alarak kereste kesebilmelerine imkân verilmiştir.

1.2. BOLU'DA EĞİTİM-ÖĞRETİM

Bolu toplumunun özelliklerini anlayabilmemiz için halkın eğitim seviyesinin ve bölgede eğitime verilen önemin ne düzeyde olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Bunun için de Bolu'nun araştırdığımız dönemdeki eğitim şartlarını incelemeliyiz.

Osmanlı Devleti'nde orta, lise ve üniversite seviyesinde eğitim ve öğretim veren en önemli kurumlar medreselerdi. Bolu'da faaliyet gösteren eski medreselerden biri, Şemsi Ahmet Paşa medresesi idi. Kanuni Sultan Süleyman'ın

³⁸³ Özkaya, a.g.m., 1998, s. 9.

³⁸⁴ 1998 İl Yıllığı Bolu Valiliği, s. 86.

son dönemlerinde Bolu’da valilik yapan Şemsi Ahmet Paşa bir cami, bir medrese ve imarethane yaptırmıştır.³⁸⁵ Yine Bolu’daki medreselerle ve vakıflarla ilgili olarak daha ayrıntılı bilgileri Fuat Uçar’ın basılmamış yüksek lisans tezinde bulabilirsiniz. Bu medrese Şemsi Ahmet Mustafa Paşa medresesi şeklinde Bolu İl Yıllığında geçmektedir.³⁸⁶ Sicilimizde de “ ... Bolu’da vakı’ Mustafa Paşa medresesi ...” şeklinde ifade edilen medresesinin³⁸⁷ il yıllığında geçen Şemsi Ahmet Mustafa Paşa medresesi olduğu tahmin edilmektedir.

Belgede, Mustafa Paşa medresesinde, ders veren müderris Mehmet Arif efendi vefat ettiği için yerine yapılacak atamanın nasıl olacağıyla ilgili konular ele alınmıştır. Babasının hizmetini yerine getirmek üzere oğlu Hasan Efendi’nin yetenek ve yaş durumunun değerlendirilerek göreve getirilmesi ricasının padişaha arz olduğu belge, merkeze gönderildiği gibi sicile de kaydedilmiştir.³⁸⁸

Bolu’da medrese eğitimini tamamlayanların daha yükseğini okumak için İstanbul’daki Çorlulu Ali medreselerine gittiği belirtilirken, Gerede’ye bağlı Danişmentler köyünde bulunan 700–800 mevcutlu medreseden onay alanların o dönemlerde Mısır’a El-Ezher medreselerine gittikleri bilinmektedir.³⁸⁹ Tablo 6’da görüldüğü gibi biz de sicilimiz Çorlulu Ali Paşa Medresesi’nin o dönemde İstanbul’da bu görevi yerine getirdiği bilgisini bize vermektedir. Bu durumdan, XIX. yüzyılda Avrupa etkisiyle modern eğitim kurumlarının kurulmasının yanısıra eski eğitim kurumlarının da varlığını devam ettirdiği anlaşılmaktadır.

Rüştiye: eskiden iptidai ile idadî arasında üçü ilk, üçü orta olmak üzere altı sınıftan oluşan eğitim kurumuna denirdi.³⁹⁰

1872 Kastamonu Salnamesi’nde ilk Bolu Rüştiyesi’nden söz edildiği bildirilmektedir.³⁹¹ Sicilimizde de “Mektebi Rüştiye Hocası Abdurrahman Efendi”nin ismi, şuhudü’l hal arasında geçmektedir.³⁹² Bu nedenle sicilimizin yazıldığı 1878–79 tarihlerinde Bolu’da artık batılılaşmanın etkisini gösterdiğini, batı tarzı

³⁸⁵ 1998 İl Yıllığı Bolu Valiliği, s. 245.

³⁸⁶ 1998 İl Yıllığı Bolu Valiliği, s. 246.

³⁸⁷ B.Ş.S. 11b/I

³⁸⁸ B.Ş.S. 11b/I

³⁸⁹ 1998 İl Yıllığı Bolu Valiliği, s. 246.

³⁹⁰ Devellioğlu, a.g.e., s. 902.

³⁹¹ Yurt Ansiklopedisi, s. 1464.

³⁹² B.Ş.S. 13a/II.

eğitim kurumlarının kurulduğunu ve eğitim verdiğini görüyoruz. Hatta mektep hocasının şuhudü'l hal arasında yer almasından hareketle onların toplumda saygı ve güven duyulan bir konumda oldukları anlaşılmaktadır.

Sicilimizde ve Tablo 6'da da ismi geçen vakıflar ise sosyal ve ekonomik hayat üzerinde etkili olan dini ve hukuki müesseselerdir. Bütün Türk-İslam Devletlerinde hızla gelişen vakıflar, zamanla Osmanlı devletindeki müesseseler arasında başı çekmeye başlamıştır. Çünkü vakıflarda dini ve sosyal hizmetler verilmesinin yanısıra, fethedilen ülkelerde Türk kültürünün yerleştirilmesi, ordunun teşkilatlandırılması, donanmaya yardım, öğrenci yurtlarının açılması, Orta Asya'daki Türklerle bağlantı kurulması gibi konularda da faaliyetler yürütülmüştür.³⁹³

979 No'lu Şer'iyye Sicilimizde de 3 tane vakıf ismi tespit edilmiştir. Bunlardan Elhac Ahmet Paşa vakfının ismi, vakıf malının tamiri ile ilgili bir keşif hüccetinde geçmektedir.³⁹⁴ Lala Şahin Paşa Vakfı'na ise vakıf dâhilindeki bir tarlanın “zabt ve ziraat” edilmesi nedeniyle açılan davanın ilam belgesinde rastlıyoruz.³⁹⁵ Ayrıca sicilimizde “Şarabdâr Osman Bey cami'i şerif vakfı”nın ismi de tespit edilmiştir.³⁹⁶ Bu vakıfların sadece mahkemeye yansımış olanlar olduğu düşünülürse daha mahkemeye ismi yansımamış pek çok vakfın bu yıllarda Bolu'da faaliyette bulunduğu anlaşılmaktadır.

1.3. BOLU'DA FOLKLORİK YAPI

1.3.1. Sosyal Statü (Unvan ve Lakaplar)

Sosyal statü; bireyin sosyal hayatta işgal ettiği yere denir. Yani çevresindekilerin bir kişiye toplum içinde uygun gördüğü mevkidir. Bu mevkiyi soy, servet, toplumsal işlev, eğitim, din, biyolojik karakter ve cinsiyet gibi kriterler belirler ve böylece sosyal tabakalaşma meydana gelir.³⁹⁷

³⁹³ Halaçoğlu, a.g.e., s. 155.

³⁹⁴ B.Ş.S. 2b/I.

³⁹⁵ B.Ş.S. 37-b/II.

³⁹⁶ B.Ş.S. 48b/I

³⁹⁷ Hayri Erten, *Konya Şer'iyye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo- Ekonomik Ve Kültürel Yapısı (XVIII. Yüzyılın İlk Yarısı)*, Ankara: T.C.Kültür Bakanlığı Yay., 2001, s. 131.

Sosyal sınıf ise; aynı derece eğitim ve öğretim görmüş, hemen hemen aynı özelliklere ve ortak ekonomik çıkarlara sahip olan, hal ve hareketleri birbirine uyan, bireylerin oluşturduğu topluluğa verilen isimdir.³⁹⁸

Osmanlı Devletinde toplum askerî ve reaya olmak üzere temel iki sınıftan oluşuyordu. Osmanlılarda askeri sınıf, ümera ve ulemeden, ayrıca padişah beratı ile imam, hatip, müteveli, nazır, doğancı, köprücü olanlardan, seyyidler, şehir kethüdaları vb. görevlilerden oluşuyordu.³⁹⁹

Askerîlerin önemli bir kolu olan ulema, örfün yanı sıra şeriatı temsil ettikleri için itibar sahibi olduklarından kendilerine “*efendi*” unvanıyla hitab ediliyordu. Bu bir yüceltme unvanı olduğu gibi Osmanlılarda okumuşlara, “*erbâb-ı din ve kalem*”e özgü bir ifadedir. Görevleri gereği toplumu yönlendirmek, eğitmek ve aydınlatmakla sorumlu olduklarından ilmiye mensupları, toplumsal yapının en üstünde yer almışlardır.⁴⁰⁰

XIX. yüzyılın sonlarında Bolu toplumundaki sosyal tabakalaşmayı ve sosyal statüleri öğrenebilmek veya bu dönemde yaygın olarak kullanılan lakap ve ünvanları ve bunlardan bugüne kadar ulaşabilmiş olanlarını gün yüzüne çıkarabilmek amacıyla incelediğimiz sicilde ismi geçen şahısların unvan ve lakaplarıyla beraber listesi aşağıda verilmiştir.

Tablo 9.- 979 No’lu Bolu Şer’iyye Sicilinde Geçen Şahıs İsimleri (Lakap veya Ünvanlarıyla Beraber) Tablosu

Sıra No	Sülale veya Aile Lakabı	Şahsın İsmi ve Ünvanı	Belge No	Belge Tarihi
1	Abdülgaffuroğlu	Mehmed Usta	2-b / I	28 Cemâziye’l-Ahir 1295
2	Acaroğlu	İbrahim Usta	7-b / I	14 Muharrem 1295
3	Akmanoğlu	Rıza Efendi	48-a / II	9 Rebi’ü’l- Evvel 1296
4	Akçakavaklı	Molla Hasan	39-a / II	25 Zi’l- Hicce 1295
5	Akkoloğlu	Salih	7-b / I	14 Muharrem 1295
6	Alaybeyzâde	Ahmed Bey	14-a / II	28 Cemâziye’l-Evvel 1295
7	Araboğlu	Molla Mehmed	2-b / I	28 Cemâziye’l-Ahir 1295
8	Armudoğlu	Hüseyin	41-a / II	29 Muharrem 1295
9	Arnavûd	Derviş İbrahim	2-b / II	25 Cemâziye’l-Ahir 1295
10	Aşçı	Mehmed	4-a / II	24 Cemâziye’l-Ahir 1295

³⁹⁸ Erten, a.g.e. , s. 132.

³⁹⁹ Ergenç, a.g.e. , s. 239.

⁴⁰⁰ Ergenç, a.g.e. , s. 240.

11	Aşcıoğlu	Ahmed	17-b / II	16 Şevvâl 1295
12	Aşık	Tahir Ağa	11-a / I	17 Şa‘ban 1295
13	Ateşagaoglu	Süleyman Ağa	12-b / II	15 Şa‘ban 1295
14	Bacacıoğlu	Hacı Ömer Efendi	47-b / IV	12 Safer 1296
15	Bakkal	Mehmed	7-a / II	25 Zi‘l-Hicce 1295
16	Bandakcıoğlu	Elhac Halil Ağa	44-b / I	18 Zi‘l- Hicce 1295
17	Bayındırhoğlu	Raşid Ağa	43-a / I	3 Safer 1296
18	Berber	Hacı Mehmed	2-a / II	3 Cemâziye‘l-Ahir 1295
19	Berber oğlu	Halil	3-b / II	4 Cemâziye‘l-Ahir 1295
20	Beşkavakoğlu	Mahmud	43-a / I	3 Safer 1296
21	Bostancıoğlu	Refet Efendi	13-a / I	14 Şa‘ban 1295
22	Boşnakoğlu	Elhac Süleyman	12-b / II	15 Şa‘ban 1295
23	Boyacı	Abdurrahman Usta	39-a / I	7 Muharrem 1296
24	Cebcioğlu	Ahmed	39-b / I	2 Cemâziye‘l-Evvel 1295
25	Çağalı	Elhâc Hüseyin Efendi	1-a / III	Gurre Şevvâl 1295
26	Çaharşanbaoğlu	Hüseyin Efendi	29-b / II	24 Zi‘l- Hicce 1295
27	Çakabeyoğlu	Şakir	7-b / II	1 Şa‘ban 1295
28	Çakır Muhtaroglu	Mustafa	16-b / III	18 Zi‘l- Ka‘de 1295
29	Çalikoğlu	Elhac Arif Ağa	13-b / I	17 Şa‘ban 1295
30	Çataklı	Hüseyin	21-b / I	8 Zi‘l- Ka‘de 1295
31	Çaylakoğlu	Arif	20-a / I	13 Şevvâl 1295
32	Çaylı Kürtoğlu	Mehmed	35-b / II	11 Şevvâl 1295
33	Çerağoglu	Elhac Mehmed	32-b / I	10 Şevvâl 1295
34	Çiftçioğlu	Hüseyin	2-b / I	28 Cemâziye‘l-Ahir 1295
35	Çilingir	Hasan Usta	2-a / I	12 Cemâziye‘l-Evvel 1295
36	Çiloğlu	Hasan	3-a / III	3 Cemâziye‘l-Ahir 1295
37	Çizmecioğlu	Hüseyin Ağa	9-b / I	16 Receb 1295
38	Corazâde	Kerîmesi Zeliha Hanım	3-b / III	9 Receb 1295
39	Corağlu	Hafız İbrahim Efendi	8-a / I	8 Şa‘ban 1295
40	Danişzâde?	Elhac Hafız Ahmed Efendi	5-b / I	7 Receb 1295
41	Davarcıoğlu	Mustafa	6-b / I	13 Cemâziye‘l-Ahir 1295
42	Davaroğlu	Ali	39-b / I	2 Cemâziye‘l-Evvel 1295
43	Dâvudoğlu	Mustafa	2-b / I	28 Cemâziye‘l-Ahir 1295
44	Debbâğoglu	Mehmed	5-b / II	15 Cemâziye‘l-Ahir 1295
45	Dedeoğlu	Mehmed	5-b / II	15 Cemâziye‘l-Ahir 1295
46	Delikalfaoğlu	Durmuş	31-b / III	7 Şevvâl 1295
47	Derviş	Ahmed	17-b / III	16 Şevval 1295
48	Derviş Alioğlu	Molla Mehmed	18-a / I	9–10 Ramazan 1295
49	Derviş İshakoğlu	Hasan Molla	18-a / I	9–10 Ramazan 1295
50	Dizmânoğlu?	Mustafa Çavuş	28-b / II	17 Zi‘l- Ka‘de 1295
51	Dumanoglu	İzzet Ağa	23-a / I	9 Zi‘l- Ka‘de 1295
52	Dügencioğlu	Mehmed Ağa	35-b / II	11 Şevvâl 1295
53	Dülger Salihoğlu	Kamil	5-a / I	24 Ramazan 1295
54	Efendizâde	Elhac Râşid Efendi	17-b / II	16 Şevvâl 1295

55	Ekinci Mustafaoğlu	Osman Usta	7-a / II	25 Zi'l-Hicce 1295
56	Ekmekçi	İzzet Ağa	2-a / II	3 Cemâziye'l-Ahir 1295
57	Erzincanlıoğlu	Mehmed Ağa	18-a / I	9–10 Ramazan 1295
58	Esiroğlu	Hasan	14-a / I	6 Ramazan 1295
59	Geredeli	Hacı Sadık Efendi	11-a / I	17 Şa'ban 1295
60	Geredeli	Ali Efendi	44-b / IV	21 Safer 1296
61	Gülhanoglu	Hacı Mustafa	28-b / II	17 Zi'l- Ka'de 1295
62	Hacı Bıdıkoğlu?	Hüseyin	3-b / II	4 Cemâziye'l-Ahir 1295
63	Hacı Köseoğlu	Hasan Ağa	28-b / II	17 Zi'l- Ka'de 1295
64	Hacı Pehlivanoglu	Hayyat	3-a / II	6 Receb 1295
65	Hançerlioğlu	Ali	48-a / II	9 Rebi'ü'l- Evvel 1296
66	Hâşimîzâde	Elhac Ahmed Hafız	13-b / I	17 Şa'ban 1295
67	Hayranoglu	Mustafa Ağa	6-a / I	29 Cemâziye'l-Evvel 1295
68	Hurceoğlu?	Ali	3-b / I	23 Cemâziye'l-Ahir 1295
69	İmamoglu	Abdurrahman Usta	2-b / I	28 Cemâziye'l-Ahir 1295
70	Kalaycı	Sinan Ağa	12-a / II	8 Şa'ban 1295
71	Kalemoğlu	Mehmed	11-a / I	17 Şa'ban 1295
72	Kapusuzoglu	Mahmed Ali	10-a / III	18 Receb 1295
73	Kapusuzzâde	Şemsi Efendi	1-a / III	Gurre Şevvâl 1295
74	Karaçaroğlu	Hüseyin Ağa	19-a /18b /IV	15 Şevvâl 1295
75	Karaçavuşoglu	İbrahim Çavuş	4-a / I	4 Receb 1295
76	Karaköseoglu	Elhac Mehmed	42-b / I	23 Zi'l- Hicce 1295
77	Karaoglanoglu	Ali Çavuş	47-b / III	22 Receb 1295
78	Karaoglu	Ali	5-a / I	24 Ramazan 1295
79	Kayışzâde	Mustafa Efendi	12-a / II	8 Şa'ban 1295
80	Kebapçioğlu	Mehmed Efendi	47-b / IV	12 Safer 1296
81	Kerimoğlu	İsmail	14-b / II	13 Şevvâl 1295
82	Kethüdaoğlu	Molla Hasan	11-a / I	17 Şa'ban 1295
83	Kıbrısçıklioğlu	Mehmed	15-a / III	13 Ramazan 1295
84	Kilitçioğlu	Debbağ İsmail	20-b / II	8 Zi'l- Ka'de 1295
85	Kiremitçioğlu	Elhac Ali	18-a / I	9–10 Ramazan 1295
86	Kocabaşoglu	Ömer	10-b / II	22 Cemâziye'l-Ahir 1295
87	Kocabıyık	Mustafa	4-a / I	4 Receb 1295
88	Kocakeloğlu	Mustafa	6-a / I	29 Cemâziye'l-Evvel 1295
89	Kolağasioğlu	Hacı Mehmed Ağa	45-a / I	2 Safer 1295
90	Kühistanlioğlu	Mehmed	48-a / III	9 Rebi'ü'l- Evvel 1296
91	Lâzkavasioğlu	Tahir Ağa	37-b / II	22 Zi'l- Hicce 1295
92	Maraşlioğlu	Mestân Kalfa	2-b / I	28 Cemâziye'l-Ahir 1295
93	Merzifonluoglu	Karabet Veled-i Marsiyân	18-b / II	15 Zi'l- Ka'de 1295
94	Meşçioğlu	Osman	46-a / II	23 Zi'l- Hicce 1295
95	Mısırlı	Mehmed	47-a / III	10 Rebi'ü'l- Evvel 1296
96	Mumcu	ElhacAli Ağa	29-a / I	17 Şa'ban 95
97	Mütevellizâde	Durmuş Efendi	12-a / II	8 Şa'ban 1295

98	Nalbant	Ali Usta	11-a / II	7 Şa‘ban 1295
99	Nazarbaşıoğlu?	Ahmed	3-b / I	23 Cemâziye’l-Ahir 1295
100	Nûrtopuzâde	Şükrü Efendi	32-a / III	7 Şevvâl 1295
101	Odabaşıoğlu	İbrahim	11-a / I	17 Şa‘ban 1295
102	Odacı	Mehmed Ağa	2-a / I	12 Cemâziye’l-Evvel 1295
103	Onsekizioğlu	Abdurrahman Efendi	46-b / II	15 Muharrem 1293
104	Öksüzioğlu	Molla Hüseyin	27-a / III	16 Zi‘l- Ka‘de 1295
104	Pabuşçu	Emin Usta	19-b / II	21 Zi‘l- Ka‘de 1295
105	Pamukçu	Hacı Raşid Efendi	24-b / I	9 Şevvâl 1295
106	Parmaksızioğlu	Yusuf	10-a / III	18 Receb 1295
107	Perçincioğlu	Abdullah	21-b / III	8 Zi‘l- Ka‘de 1295
108	Pirlioğlu	Mehmed Ağa	47-b / I	19 Rebi‘ü’l- Evvel 1296
109	Poyrazoğlu	Ali Ağa	46-a / II	23 Zi‘l- Hicce 1295
110	Sa‘atçi	Hacı Hakkı	2-a / I	12 Cemâziye’l-Evvel 1295
111	Sa‘atçizâde	Mehmed Efendi	24-a / III	20 Şevvâl 1295
112	Samûrizâde	İzzet Efendi	2-b / I	28 Cemâziye’l-Ahir 1295
113	Sakallıoğlu	Mehmed	16-a / IV	4 Zi‘l- Ka‘de 1295
114	Sancakdarıoğlu	Nuri	15-a / II	18 Şevvâl 1295
115	Sandal(ık)cıoğlu?	Hüseyin	48-a / II	9 Rebi‘ü’l- Evvel 1296
116	Santurcuoğlu	Agop Veldartin	2-a / I	12 Cemâziye’l-Evvel 1295
117	Sarac	Mustafa	3-a / II	6 Receb 1295
118	Saraçoğlu	Ahmed	7-a / I	13 Cemâziye’l-Ahir 1295
119	Saraylıoğlu	İsmail	48-a / II	9 Rebi‘ü’l- Evvel 1296
120	Sarı Mustafaoglu	İsmail Usta	2-b / I	28 Cemâziye’l-Ahir 1295
121	Sarıbaşıoğlu	Durmuş Ağa	6-b / I	13 Cemâziye’l-Ahir 1295
122	Sarioğlu	Mustafa	5-a / I	24 Ramazan 1295
123	Semercioğlu	Hüseyin	5-b / II	15 Cemâziye’l-Ahir 1295
124	Seyfioğlu	Elhac Mehmed Ağa	41-a / I	7 Muharrem 1296
125	Sivaslıoğlu	Mehmed Efendi	9-b / I	16 Receb 1295
126	Sofuoğlu	Mehmed Çavuş	10-a / I	18 Receb 1295
127	Sokulu	Sadık Efendi	44-b / I	18 Zi‘l- Hicce 1295
128	Süvari Mustafaoglu	Elhac ‘Arif	3-a / I	25 Cemâziye’l-Ahir 1295
129	Şamlıoğlu	Elhac İbrahim Ağa	47-b / IV	12 Safer 1296
130	Tahtacioğlu	Elhac Abdullah	29-a / I	17 Şa‘ban 95
131	Tekeoğlu	Elhac Salih Efendi	8-b / I	16 Receb 1295
132	Tekfur Efendi	Veled-i Kırkor	18-b / II	15 Zi‘l- Ka‘de 1295
133	Timurcüoğlu	Hüseyin	3-b / I	23 Cemâziye’l-Ahir 1295
134	Timurcüoğlu	İbrahim Ağa	14-a / I	6 Ramazan 1295
135	Türkmenoğlu	Ali Kuzu	48-a / I	19 Safer 1296
136	Umûroğlu	Tahir Ağa	2-b / I	28 Cemâziye’l-Ahir 1295
137	Vanlı	Mehmed Ağa	18-a / I	19 Ramazan 1295
138	Velîzâde	Hüseyin Bey	11-a / II	7 Şa‘ban 1295
139	Yakuboğlu	Şakir	20-a / III	16 Şevvâl 1295
140	Yaroğlu	Hüseyin	7-b / I	14 Muharrem 1295

141	Yığılcalı	Halil	19-a /18b /IV	15 Şevvâl 1295
142	Yorgancı Damadı	Hacı Said Efendi	21-b / I	8 Zi'l- Ka'de 1295
143	Yunusoğlu	Hasan Ağa	28-b / II	17 Zi'l- Ka'de 1295
144	Zebuncuoğlu	Hüseyin	3-a / II	6 Receb 1295
145	Zenginzâde	Elhac Ramazan Ağa	12-b / I	8 Şa'ban 1295
146	Zeybekoğlu	Durmuş Ağa	41-b / III	9 Muharrem 1296
147	Tekfuroğlu	Tekfur Veled-i Ohannes	18-b / III	15 Zi'l- Ka'de 1295

Resmi belgelerde övücü lakapla hitab edilen ilmiyeye mensup kişilerin, ayrıca özel unvanları da bulunuyordu. Örneğin bazı büyük ulema ve şeyhler için kullanılan ve anlamı “efendimiz” anlamına gelen **“Mevlâna”** sözcüğü Osmanlılarda kadırlara, müderrislere unvan olarak verilmiştir.⁴⁰¹

Sicilimizdeki belgelerde “Baş katib Mustafa Abdü'l-Nafi Efendi”nin isminin önünde “Mevlana” ünvanının kullanıldığı tespit edilmiştir.⁴⁰² Bunlardan başka imamlara, hatiplere “halife”, “fakih”, “molla” diye hitab edilmektedir. Bilindiği gibi, halife asıl anlamında, Peygamber’den sonra müslümanlara imamlık, liderlik yapan kişilere verilen bir unvan iken Osmanlılarda genel olarak imamlar için yani şeriatı bilen ve dini ibadet bilgileri öğreten ve uygulatanlar için kullanılmıştır.⁴⁰³

Yine sicilimizde **“Halife”** ünvanına iki yerde rastlanmıştır. Birinde “Es-Seyyid Mehmed Halife” diğeri de “Es-Seyyid Ahmed Arif Halife” şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.⁴⁰⁴ Belgelerde Es-Seyyid Mehmed Halifenin, Yusuf Beyoğlu mezra’ası vakfının işlerinden sorumlu kişi olduğu belirtilmekte beraber imam veya tarikat mensubu olduğuyla ilgili bir detaya rastlanmamıştır.

Aynı şekilde “Es-Seyyid Ahmed Arif halife”nin de sadece ölmeden önce Yusuf Beyoğlu mezra’ası vakfının işlerine baktığıyla ilgili bahsi geçmektedir.

Yukarıda verilen örneklerle bakılarak, sicilimizde *Es-seyyid* ünvanının 2 yerde geçtiğini görüyoruz. **Seyyid**; Hz. Muhammed’in torunu Hüseyin’in neslinden gelenlere verilen Arapça bir isimdir ve ulu, büyük, efendi anlamına gelmektedir. Hasan’ın neslinden gelenlere de “şerif” denir.⁴⁰⁵ Seyyidlere, önceki İslam devletlerinde olduğu gibi Osmanlı Devletinde de toplumda özel bir önem verilmiş ve

⁴⁰¹ Ergenç, a.g.e. , s. 241.

⁴⁰² B.Ş.S. 6b/I.

⁴⁰³ Ergenç, a.g.e., s. 241.

⁴⁰⁴ B.Ş.S. 38a/I, 45a/II.

⁴⁰⁵ Pakalın, a.g.e. c. III, s. 200.

ilmiye sınıfından kabul edilerek halkın tabi olduğu bazı sorumluluklardan muaf tutulmuşlardır.⁴⁰⁶

Seyyid unvanı, Osmanlıda şeyh, molla, halife ve efendi gibi ilmiye sınıfına mensup şahısların isimleri önünde kullanılmıştır.⁴⁰⁷ Belgelerimizde de halife unvanı almış kişilerin ehl-i ilme mensup şahıslar olup olmadıkları kesin olarak anlaşılamamıştır.

Anadolu’da çok sayıda sahte seyyidlerin bulunduğu ve devletin bunları kontrol etmek ve ortadan kaldırmak için çalışmalar yaptığı kaynaklarda bildirilmektedir.⁴⁰⁸ Ancak sicilimizde, seyyid unvanı çok sık tekrarlanmadığı için seyyid sülalesinden oldukları konusunda bizi çok fazla tereddüde düşürmemekte ve sahte seyyid mevzusunu zayıflatmaktadır.

Sicilimizde çok sık geçmekte olan **Efendi** unvanı ise, ilmiye mensupları ve bürokraside görev alan kişiler için kullanılmaktadır. Ağa, bey gibi anonimdir.⁴⁰⁹ Efendi unvanı genelde devletin önemli memurluklarında görevli, eğitilmiş, bilge ve kendisine danışılan kimseler için kullanılmıştır.⁴¹⁰

Nitekim Bolu Şer‘iyye sicilimizde de katib, imam, çavuş, müderris, Eytam müdürü, defter-i hakanî memuru vb... devlet görevlilerinin yanı sıra ilmiye mensubu olmadığı halde efendi unvanını taşıyan çok sayıda reayadan kişilere rastlanılmıştır. Efendi unvanını taşıyanların bunun yanı sıra el-hac, imam, çavuş, katib, hafız gibi ikinci birer unvanlarının bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sicilimizde ilmiye sınıfına mensup olmasa bile çok sayıda kişinin efendi unvanı taşımasına bakıldığında 19. yüzyılda “efendi” unvanının Bolu’da artık çok yaygınlaştığı anlaşılmaktadır. Zaten günümüzde de “efendi” kelimesi eski anlamını yitirerek halk arasında sosyal ve ekonomik statüsü düşük kişiler için kullanılır hale gelmiştir.⁴¹¹

Yine sicilde çok sık kullanılmış olan ve İslam dünyasında çok kullanılan **El-hac** unvanı hac vazifesini yapmış olanlara verilen bir sıfattır ve hacı olarak

⁴⁰⁶ Öztürk, *a.g.e.*, s. 123.

⁴⁰⁷ Ömer Demirel, “1700- 1730 Tarihlerinde Ankara’da Ailenin Niceliksel Yapısı”, *Belleten*, c.LIV/sayı 211,(Aralık 1990), s. 948.

⁴⁰⁸ Demirel, *a.g.m.*, s. 948.

⁴⁰⁹ Öztürk, *a.g.e.*, s. 122.

⁴¹⁰ Terzi, *a.g.m.*, s. 298.

⁴¹¹ Tutsak, *a.g.m.*, s. 11.

anılır.⁴¹² Tablo 9 incelendiğinde hacı unvanını taşıyan çok sayıda kişinin varlığı görülebilir. İslâm dininde belli bir mal varlığı olan kimselerin yerine getirmesi gereken temel ibadetlerden biri de hac görevidir. “Hacı” dini ünvanını kazanan kişiler hem İslâmi şartlardan birisini yerine getirmiş oluyorlar hem de dine dayalı bir devlet olan Osmanlı devletinde toplumda belli bir saygınlık kazanmış oluyorlardı.⁴¹³

Sicilimizde de “Efendi” unvanından sonra en çok kullanılan unvan el-hac’tır. Yapılan araştırmada, ferdin ölümünden sonra hacı unvanının ailelerde lakap olarak kullanıldığı tereke kayıtlarından anlaşılmaktadır. Örneğin Tablo 9’da görüleceği üzere, Hacı Bıdıkoğlu Hüseyin, Hacı Köseoğlu Hasan Ağa, Hacı Pehlivan oğlu Hayat, şeklinde aile lakaplarına ve bir tane de “İmamoğlu Abdurrahman Usta” şeklinde aile lakabına rastlanmıştır. Aslında ulaşım sıkıntıları ve maddi imkânsızlıklar nedeniyle hac gibi uzun bir yolculuğun yapılabilmesi o dönemde zor olmasına rağmen⁴¹⁴ çok sayıda hacı unvanlı kişinin varlığı, halkın maddi imkânlarının yüksekliğini ifade edebilmemiz açısından da önemli bir noktadır. Yine sicilimizde hacı unvanını taşıyanların tümünün erkek olması ve kadınlar arasında hacca gidenlerin (hâce) olmayışı dikkate değer bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ağa tabiri Osmanlı Devletinde ordu, saray memuru ve mensupları ve aynı zamanda halkın ileri gelenleri, esnaf, kethüda ve yiğitbaşları, taşradaki ayan ve eşraf için de kullanılan bir ünvandır.⁴¹⁵

Tanzimat’tan önceki anlayışa göre ağalık önemli bir kavramdı ve yüksek mevki sahipleri hakkında kullanılan bir unvandı Yeniçeri Ocağı zabitlerine “ağa” denilirken sonradan okuma yazma bilmeyenler hakkında kullanılmaya başlanmıştır.⁴¹⁶

Sicilimizde “Efendi” ve “El-hac” unvanlarından sonra en fazla kullanılan unvan “Ağa”dır ve “Ağa” unvanına sahip kişilere sicilimiz genellikle “Şühüdü’l-hal” arasında yani davayı mahkemede izleyenler arasında rastlıyoruz. Bu durum, Bolu’da

⁴¹² Öztürk, *a.g.e.*, s. 123.

⁴¹³ Demirel, *a.g.m.*, s. 947.

⁴¹⁴ Demirel, *a.g.m.*, s. 947.

⁴¹⁵ Öztürk, *a.g.e.*, s. 121.

⁴¹⁶ Pakalın, *a.g.e.*, c. I, s. 21.

ileri gelen ve sözü dinlenen ağa unvanlı kişilerin, toplum düzeni ve hukuk üzerindeki etkilerini göstermesi bakımından önemlidir.

Osmanlıda şehirde yaşayan ve şehrin ileri gelen şahsiyetleri ve aileleri için **“Zâde”** unvanı kullanılmıştır.⁴¹⁷ Tablo 9’u incelediğimizde de Bolu’da Alaybeyzâde, Corazâde, Efendizâde, Haşimizade, Kapusuzzâde, Kayışzâde, Mütevellizâde, Nurtopuzâde, Samûrizâde, Sa’atçizâde, Velizâde, Zenginzâde unvanlarını taşıyan aileler tespit edilmiştir. Bunların eşraftan oldukları şuhudü’l- hal ve şahitler arasında yer almalarından veya yüksek miktardaki terekelerinden anlaşılmaktadır.

Seyh ise, esnaf gruplarının reisi ve temsilcisidir. Esnaflardan en maharetli ve bilgili kişinin seçilmesiyle belirlenirdi. Esnaf arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları halletmeye çalışır ve esnaf heyetini oluşturan nakib, kethüda, yiğitbaşı ve ehl-i vukufun (ehl-i hibre) başkanlığını yapardı.⁴¹⁸

Bir tarikatın piri veya müridi anlamına gelen şeyh, aynı zamanda ilmiye mensupları arasında da kabul edilmektedir.⁴¹⁹

979 şer‘iyye siciline dayanarak Bolu’da şeyh unvanı taşıyan kişiler şu şekilde tespit edilmiştir.⁴²⁰

1. Şeyh Bedreddin Kadısı
2. Şeyh Mehmed Bey
3. Uğurlu Naib Dergâhı Şeyhi Elhac Raşid Efendi
4. Ayas Paşa Dergâhı Şerifi Şeyhi El-hac Raşid Efendi ibn Mustafa Efendi

Birinci isim sicilde “Şeyh Bedreddin kadısı sürre? olmağın hazretlerinin evkâf-ı şerîfesi müstakillatından” ifadesiyle başlayıp vakıf arazisi dâhilindeki bir yeri tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. Ancak Şeyh Bedreddin isimli şahsın kim olduğu veya görev ve statüsü hakkında belirleyici bir ifade bulunmamaktadır.

Sicildeki diğer iki belgede geçen Elhac Raşid Efendi’nin Bolu’da tekke şeyhi olarak ilmiye sınıfına mensup olduğu anlaşılmaktadır.

Dervîş, Bir tarikat şeyhinin himayesine girerek tekke veya dergahda hizmet eden ve nefsinin kontrol etmekle meşgul olan adam, demektir.⁴²¹ Sicilimizde Dervîş

⁴¹⁷ Terzi, *a.g.m.*, s. 298.

⁴¹⁸ Tabakoğlu, *a.g.e.*, s. 407.

⁴¹⁹ Öztürk, *a.g.e.*, s. 122.

⁴²⁰ B.Ş.S. 6a/I, 7b/II, 29a/II, 13b/I.

unvanlı 3 kişiye rastlıyoruz. Dervîş Ahmed, Dervîş Îshâk oğlu Hasan Molla, Dervîş Alî oğlu Molla Mehmed'in ⁴²² bir tarikat mensubu olmaları ile ilgili bilgi bulunmamasına rağmen dervîş unvanı aslında buna işaret etmektedir.

Bu kişilerin isimleri sadece şühüdü'l-hâl'de geçmekte olup Allah rızası için alçak gönüllülüğü ve fukaralığı tercih eden kimseler⁴²³ olmalarından dolayı, muhtemelen dürüst ve açık sözlü davranacakları düşünülerek bu göreve getirilmişlerdir.

Yine sicilimizde Dervîşoğlu Musa bin Hüseyin'in ismi, vefatı nedeniyle tutulan tereke kaydında geçmektedir. Dervîşoğlu Musa bin Hüseyin'in de tarikatla, ilgili bir bilgisi terekede mevcut değildir. Burada sadece ailevi bir lakap olarak bu isimden bahsedilmektedir.

Dede tabiri ise tarikat babası kıdemli dervîş ve tarikat şeyhi veya dervîşi manasına gelmektedir.⁴²⁴

Şer' iyye sicilimizde "Mehmed Dede" ye rastlanmıştır. Tarikat şeyhliği ile ilgili hiçbir ifade yer almamakla birlikte dede ünvanı bu anlamı çıkarabilmemiz için yeterli bir ipucudur. Yine 4 tane de Dedeoğlu lakabı tespit edilmiştir.⁴²⁵ Bunlardan "Dedeoğlu Mehmed bin Hüseyin" şahit, "Dedeoğlu Mustafa" ve "Dedeoğlu Arif Ağa" şühüdü'l-hal'de, "Dervîşoğlu Musa bin Hüseyin" in ise vefat ettiği için tutulan tereke kaydında ismi zikredilmektedir. Genel olarak incelendiğinde ise bu unvanların ailevi lakap olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

İbn-i Abdullah: Devşirme yoluyla veya ocağa alınan Hristiyan esirlerin müslüman olmaları veya bazı ayrıcalıklar nedeniyle askeri sınıf içinde kabul edilen ve kendi istekleriyle müslümanlığı seçenlere verilen isimdir. Hristiyan olan babalarının isimlerini zikretmemek için veya babaları bilinmeyen köle asıllı kimselerin köle kökenli olduklarına işaret etmek için kullanılan bir tabirdir. Abdullah ismi Allah'ın kulu anlamındadır ve müslümanlar arasında yaygın bir isim olduğundan babası müslüman ve ismi de Abdullah olanlar da vardır. Erkekler için

⁴²¹ Sami, *a.g.e.*, s. 607.

⁴²² B.Ş.S. 17b/III, 18a/I,

⁴²³ Devellioğlu, *a.g.e.*, s. 177.

⁴²⁴ Sami, *a.g.e.*, s. 603.

⁴²⁵ B.Ş.S. 5b/II, 28b/II 35b/II.

İbn-i Abdullah (Abdullah oğlu), kadınlar için ise bint-i Abdullah (Abdullah kızı) şeklinde kullanılmaktadır.⁴²⁶

Sicilimizde İbn-i Abdullah olarak kayıtlı 21 erkek bulunmaktadır. Bint-i Abdullah olarak kayıtlı kadınlar, çok daha az olmakla beraber sicilimizde rastlanmıştır. Örneğin “Ayşe bint-i Abdullah”, “Ayşe Hatun bint-i Abdullah” “Fatma Bint-i Abdullah” vb... İncelediğimiz dönemde Bolu’da çok sık kullanıldığını gördüğümüz bu tabir bu şahısların sonradan müslüman olmalarının göstergesi olarak değil de İslâmi anlamı nedeniyle yaygın olduğunu göstermektedir.

Kadınların isimleri önünde veya sonunda yazılan ve onların statülerini gösteren unvanlar genellikle “hatun”, “şerife”, “hanım” ve “kadın” gibi ibarelerdir.⁴²⁷

Sicilde “Hatun” unvanı çok sık kullanılmıştır. Hanım daha çok ağaların eşlerine, hatun ise biraz daha üst düzey kişilerin eşlerine, devlet erkânının eşlerine denmekteydi.⁴²⁸

Şer’iyye sicili çalışmamızda “Alaybeyzade Ahmed Bey’in zevcesi Ak Hanım”tespit edilmiştir. Hanım unvanının sicilimizde “Corazâde kerimesi Zeliha Hanım” için de kullanıldığını görüyoruz.

Ancak sicilimizde Hatun unvanını taşıyan çok sayıda bayan tespit edilmiştir. Gülsüm, Nuriye, Rukiye, Ayşe Fatma, Emine, Hafize, Nazife, Hamide, Dudu, Zeliha, Hadice, Azime, Habibe, Şerife, Behiye, Kamile, Rahime, Tevhide, Cemile, Sıdika, Hünsa, Ayşe Dudu Hatunların ismi geçmektedir. Ancak bu unvanı taşıyan bayanların hepsinin üst düzey insanların veya devlet erkânının eşleri olduğunu söyleyemeyiz. Hatta bu unvanın 19.yy.’da çok yaygınlaştığı, bütün bayanların bu unvanı taşıdığı izlenimini ediniyoruz. Ayrıca sicilimizde “Fatma Ak kadın”⁴²⁹ isminde geçen “kadın” unvanı dışında sicilde bu unvan bulunmamaktadır.

Tablo 9’u incelediğimizde, sicilimizde Bolu’da meslekî lakap taşıyan kişilerin varlığı görülmektedir. Aşçı, Bacacı, Bakkal, Berber, Boyacı, Çilingir, Semerci, Debbağ, Ekinci, Ekmekçi, Kalaycı, Kebapçı, Mumcu, Nalbant, Pabuşcu, Pamukçu, Perçinci, Saatçi, Saraç, Demirci, Tahtacı, Kilitçi, Yorgancı, Zebuncu,

⁴²⁶ Öztürk, *a.g.e.*, s. 125.

⁴²⁷ Abdurrahman Kurt, “Osmanlı’da Kadının Sosyo- Ekonomik Konumu”, *Yeni Türkiye*, sayı 32, (Mart- Nisan 200), s. 644.

⁴²⁸ Terzi, *a.g.m.*, s. 298.

⁴²⁹ B.Ş.S. 5b/I.

Çiftçi vs... lakaplara istinaden Bolu'da hangi tür mesleklerin icra edildiği veya yaygın olduğu belirlenebilmektedir.

Yine tabloda görüleceği üzere, Acaroğlu, Akmanoğlu, Araboğlu, Çaylakoğlu, Çiloğlu, Delikalfaoğlu, Esiroğlu, Davarcıoğlu, Hacı Köseoğlu, Hacı Pehlivanoğlu, Hançerlioğlu, Kalemoglu, Kapusuzoğlu, Karaçavuşoğlu, Kara köseoğlu, Karaolanoğlu, Kocabaşoğlu, Kocakeloğlu, Kocabıyık, Öksuzoğlu, Parmaksızoğlu, Sakallıoğlu, Saraylıoğlu, Sarıbaşoğlu, Sofuoğlu, Türkmenoğlu gibi lakaplar, lakabı taşıyan ailelerin özellikleri ile ilgili önemli ipuçları vermektedir.

Ayrıca, şahısların ailelerinin hangi şehirden veya milletten olduklarını ifade eden aile lakapları da tabloda görülmektedir. Örneğin Arnavud, Çarşanbaoğlu, Çaylı Kürtoğlu, Erzincanlıoğlu, Geredeli, Kıbrısçıkıoğlu, Kühistanlıoğlu, Lâzkavasıoğlu, Maraşlıoğlu, Merzifonluoğlu, Sivaslıoğlu, Yığılcalı, Vanlı vb. aile lakapları sicilimizde bulunmaktadır.

Şehrin sosyal zümreleri içerisinde ayan ve eşraf içinden olduğunu tahmin ettiğimiz ileri gelen aile isimleri de geçmektedir. Alaybeyzâde, Danişzâde?, Efendizâde, Haşimîzâde, Kapusuzzâde, Corazâde, Kayışzâde, Mütevellizâde, Nurtopuzâde, Sa' atçizâde, Samûrizâde, Zenginzâde, aile ünvanları sicilimizde tespit edilmiştir. Nitekim III. Selim ve II. Mahmud devrinde etkinlikleri görülen önemli ayanlar sayılırken isimlerinden bahsedilen Velioğulları, Çalıkzâde ve Çorazoğlu'nu⁴³⁰ sicilimizde de tespit etmiş bulunuyoruz.

Bolu'da halen gündelik hayatta isimlerine rastladığımız bazı aile ünvanları da sicilimizde tespit edilmiştir. Örneğin Bandakçioğlu, Aşçioğlu, Beşkavakoğlu, Çalıkoğlu, Çizmecioğlu, Davarcıoğlu, Debbagoğlu gibi...

Ayrıca gayrimüslimlere ait aile ünvanlarına da tabloda görüleceği üzere sicilimizde rastlanmıştır. Merzifonlu oğlu Karabet veled-i Marsiyan, Santorcuoğlu Agop Veldartin, Tekfur Efendi Veled-i Kirkor, Tekfuroğlu veled-i Ohannes sicilimizde tespit edilmiştir.

⁴³⁰ 1998 İl Yıllığı Bolu Valiliği, s. 91.

1.3.2. Giyim Eşyaları

İncelediğimiz 1878- 1879 yılları arasında Bolu'nun sahip olduğu kültürel özelliklerinin aydınlatılabilmesi için o dönemle ilgili giyim kuşam, kullanılan ev eşyaları, okunan kitaplar, mutfak eşyaları, değerli kişisel eşyalar vb. her türlü ayrıntının araştırılması gerekmektedir. Bu nedenle bu unsurların hepsini tek tek sicilden elde ettiğimiz bilgiler ışığında değerlendirmeye çalıştık.

Bilgiyi, dini, sanatı, ahlâkı, hukuku, ekonomiyi, siyaseti ve aileyi içine alan kültürle, doğduğumuz anda karşılaşırız ve onunla hayatımız boyunca iç içe yaşarız. Kültür toplumdan topluma farklılık gösterir.⁴³¹ Bir toplumun kültürel kimliğinin belirlenmesinde etkili olan faktörlerden birisi de sanatsal ve kültürel mirasıdır. Türk milleti, Orta Asya'dan başlayıp Anadolu ve çevresine gelinceye kadar ki ilerleyişi sırasında karşılaştıkları kültürlerden de etkilenerek, günümüze kadar gelen zengin bir giyim-kuşam kültürü oluşturmuştur.⁴³²

Her kuşak, geleneksel giyimini kendinden önceki kuşağı izleyerek öğrenir. Ancak teknolojik ilerlemeler sonucunda ortaya çıkan yeni değerler insanların yaşam biçimlerini değiştirmiş ve yeni unsurların zamanla geleneklere karışmasına neden olmuştur. Eski devirlerden günümüze ulaşmış giysilere baktığımızda, Türk giyim-kuşamının özünün fazla bozulmadığı, bazı değişikliklere uğrayarak bugüne kadar geldiği anlaşılmaktadır. Bölgeler veya yerleşim birimleri arasındaki mahalli gelenek, bireylerin farklı zevkleri, iklim şartları, o yörenin coğrafi durumu, tarihi sebepler vb. koşullar giysilerin oluşmasında ve farklılık göstermesinde etkili olmuştur.⁴³³

Aile bireylerinin giyim-kuşamları mensup oldukları ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel durumunu ortaya koyar. Osmanlı toplumunda giyim ve kuşam zamana, mekâna, sosyal statü ve sınıflara göre farklılık göstermiştir. Kılık-kıyafet sosyal farklılıkların kolayca anlaşılmasını sağlar. Geniş bir coğrafyaya sahip olan ve bu sebeple farklı etnik ve dini unsurları içerisinde barındırdığından Osmanlı

⁴³¹ Erten, a.g.e., s. 148.

⁴³² Fatma Koç- Fatma Ayhan, "Eskişehir Geleneksel Kadın Giysileri", *I. Uluslar arası Düünden Bugüne Eskişehir Sempozyumu, Siyasal, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yay., 2005, s. 179.

⁴³³ Koç- Ayhan, a.g.m., s. 179.

devletinde, müslim-gayrimüslim, askeri, mesleki ve dini-tasavvufi gibi zengin bir giyim-kuşam tarzı sosyal hayatta kendini göstermiştir.⁴³⁴

Çalıştığımız döneme ait Bolu tereke kayıtlarında, yurt dışından getirilen kumaşlar tespit edilmiştir. Bunda yabancılara XIX. asırda verilen geniş ticari imtiyazların ve gümrük kolaylıklarının etkisi vardır.⁴³⁵ Sicilimizdeki terekelerde bu tür yabancı ülkelerde üretilmiş Flemenk bezi gömlek, Frenk yeleği, ipekli Boğdan kumaşı, Lahor şal, Acem şalı miltan, Trablus kuşak gibi kumaş çeşitleri bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda sicile dayanarak XIX. yüzyılda Bolu’da kullanılan giyim, uyku dokuma ürünleri ve kişisel eşyalar verilmiştir. İncelediğimiz dönemde Bolu halkının giyim alışkanları, evlerde yaygın olarak kullandığı dokuma ürünleri ayrıntılarıyla incelenerek Bolu insanının ev ve gündelik yaşantısı hakkında tespitler yapmaya çalışılmıştır.

Tablo 10.- 979 No’lu Bolu Şer’iyye Siciline Göre Bolu’da Evlerde Bulunan Giyim- Uyku- Dokuma Ürünleri ve Kişisel Eşyalar Tablosu

Sıra No	Giyim- Uyku- Dokuma ürünleri	Belge No
1	‘Abâ pâra kemeri	46-a / III
2	‘Abâ sultân	39-a / II
3	‘Abâ yağmurluk	39-a / II
4	Acem şalı miltan	15-b /15-a / III
5	Akçe kesesi	15-b /15-a / III
6	Amelikan patiskası perde	14-b /14-a / II
7	Basma hırka	14-a/ II
8	Basma uzun entari	8-b / I
9	Baş yemenisi	30-b / III
10	Beyaz hümâyûn keffiyeye	15-b /15-a / III
11	Bez kuşak	22-a / 21-b / III
35	Bez tob	45-b / II
12	Boblin miltan	45-b / II
13	Boğça	30-b / III
14	Canfes diz bezi	30-b / III
15	Canfes para kesesi	38-b / I
16	Cedîd bürüncük gömlek	15-b /15-a / III
17	Cedîd hâlî kilimi	15-b /15-a / III

⁴³⁴ Erten, a.g.e., s. 149.

⁴³⁵ Yolalcı, a.g.e. , s. 35.

18	Cedîd nevresim palto	15-b /15-a / III
19	Cepkân	40-a / IV
20	Çarık	22-a / 21-b / III
21	Çârşebli basma yorgan	8-b / I
22	Çârşebli Kıbrısçık basması yorgan	12-a/11-b / III
23	Çârşebli kutnî yorgan	11-b / III
24	Çehârşenbe çulu	38-a / III
25	Çehârşenbe kilimi	15-b /15-a / III
26	Çıkırık	30 a / I
27	Çit Döşek	8-b / I
28	Çit minder	11-b / III
29	Çorâb çifti	14-a / II
30	Çuka cebe	8-b / I
31	Çuka setre pantolon	15-b /15-a / III
32	Çuka Şalvar	8-b / I
33	Çukaya kaplu müsta‘mel nâfe kürk	14-a/ II
34	Çul	8-b / I
36	Diz bezi	12-a/11-b / III
37	Diz kürkü	30-b / III
38	Dökme yün memlû döşek	11-b / III
39	Döşek	10-a / I
40	Döşek yüzü	30-b / I
41	Eldivan çift	15-b /15-a / III
42	Fes	15-b /15-a / III
43	Fes ma‘a püskül	15-b /15-a / III
44	Fildişi tarak	12-a/11-b / III
47	Flemenk bezi gömlek	15-b /15-a / III
48	Flemenk bezi tob	8-b / I
207	Frenk gömleği	15-b /15-a / III
49	Frenk yeleği	15-b /15-a / III
50	Galata kâr-ı kısa hurçlu entari	15a / II
51	Halı kilim	8-b / I
52	Hamam gömleği	14-a / II
56	Hırka	12-a/11-b / III
53	Hurçlu Fârisi cânfes uzun entari	14-a/ II
54	Hurçlu Hânelî cânfes uzun entari	14-a/ II
55	Hurçlu Mecidiyye uzun entari	14-a/ II
57	İbrişim uçkur	15-b /15-a / III
58	İç dizliği	15-b /15-a / III
59	İç donu	39-a / II
60	İp	15-b /15-a / III
61	İpek boyunbağı	15-b /15-a / III
62	İpek işlemeli havlu	15-b /15-a / III
63	İpek mendil	15-b /15-a / III

64	İpekli Boğdan kumaşı uzun entari	12-a /11-b / III
65	Kaneviçe parça	15-b /15-a / III
66	Kaşmir kaplı kakum kürk 1	14-a/ II
67	Keten çıkırığı	30 a / I
68	Keten çuval	23-a / II
69	Kılabdan işlemeli havlu	15-b /15-a / III
70	Kıtık döşek	14-b /14-a / II
45	Kıtık memlü basma yasdık	11-b / III
46	Kıtık memlü Kıbrısçık basması yasdık	11-b / III
71	Kıtık ve pamuk memlü yan minderi	14-b /14-a / II
72	Kilim seccade	8-b / I
73	Koltuk yasdığı	15-b /15-a / III
74	Köhne fanila miltan	15-b /15-a / III
75	Köhne uzun aba	8-b / I
76	Köşe çevre	12-a /11-b / III
77	Kumaş entari	8-b / I
78	Kundura	15-b /15-a / III
79	Kutnî döşek	14-b /14-a / II
80	Kutnî ma'a boğça	12-a/11-b / III
81	Kutnî yüzlü yün memlü döşek	14-b /14-a / II
82	Kürt kilimi	11-b / III
83	Lahor şal kaplı kakum kürk	14-a/ II
84	Maî basma yorgan	15-b /15-a / III
85	Makad	15-b /15-a / III
86	Makad örtüsü	15-b /15-a / III
87	Mecidiyye diz bezi Âbazân diz bezi	14-a/ II
88	Mehir kesesi	15-b /15-a / III
89	Omuz havlusu	14-a / II
90	Ot memlü basma divâr yasdığı	15-b /15-a / III
91	Ot memlü basma yasdık	11-b / III
92	Oyalı Flemenk bezi	12-a/11-b / III
93	Oyalı namaz	12-a/11-b / III
94	Örtü	12-a /11-b / III
95	Pamuk bezi tob	8-b / I
96	Pamuk memlü dökme şilte	11-b / III
97	Pamuk şilte	14-b /14-a / II
98	Pencere perdesi	15-b /15-a / III
99	Peştemal	15-b /15-a / III
101	Saat kesesi	15-b /15-a / III
100	Sagır kilim	11-b / III
102	Sarık	44-a/ 43-b / II
103	Sevâi çocuk yorgani	12-a/11-b / III
104	Sevâi uzun entari	12-a/11-b / III

105	Siyah ayaklu kuzu derisi kürk	45-b / II
106	Siyah çuka pantolon	15-b /15-a / III
107	Siyah çukaya kaplı köhne nâfe kürk	14-a/ II
108	Siyah uzun şâm hırkası	8-b / I
109	Sofra peşkürü	38-b / I
110	Şam kârı etrafı harçlı uzun entari	12-a /11-b / III
111	Şilte	8-b / I
112	Trablus kuşak	15-b /15-a / III
113	Tülbend hurc penyesi	15-b /15-a / III
114	Tülü kebe	8-b / I
115	Uçkur	15-b /15-a / III
116	Yan minderi	15-b /15-a / III
117	Yasdık	10-a / I
119	Yazma yemeni	14-a / II
118	Yelek	15-a / II
200	Yorgan	10-a / I
201	Yün	10-b / I
202	Yün ipi yumak	45-b / II
203	Yün minder	14-b /14-a / II
204	Yün şilte	11-b / III
205	Yünlü basma yelek	15-b /15-a / III
206	Yüz yasdığı	11-b / III

1.3.2.1. Kumaş Çeşitleri

Bolu’da giyim ve dokuma ürünlerinden bahsetmeden önce bu ürünlerin imal edildiği o dönemin kumaş çeşitlerini incelememiz faydalı olacaktır. Tereke kayıtlarında yerli kumaş çeşitleri bol miktarda yazılıdır. Bunları 4 grupta toplayabiliriz.

a- İpekli Kumaşlar: Bu kumaşlardan canfes, kutnî, seveyî ve atlas çeşitleri görülmektedir.⁴³⁶

- Canfes, taftayı andıran bir kumaş çeşididir.⁴³⁷ Sicilimizdeki tereke kayıtlarından canfes kumaşının entari, diz bezi, para kesesi, hırka yapımında kullanıldığını görüyoruz.

- Seveyî de ipekli kumaş olup sicilimizde çocuk yorganı ve entari yapımında kullanıldığı belirtilmiştir

⁴³⁶ Yolalcı, a.g.e. , s. 35.

⁴³⁷ Yolalcı, a.g.e. , s. 35.

- Atlas ise, yine ipekten yapılmış değerli bir kumaş idi. Zengin aileler elbiselerini bu kumaştan yaparlardı. Tereke kayıtlarında da “Atlas üzerine kazak işlemeli sofraltı” geçmektedir.⁴³⁸

- Kutnî veya kutnu denilen kumaş da ipekli olup, kalın ve eni dar bir kumaş çeşidi idi.⁴³⁹ Tereke kayıtlarımızda bu kumaş cinsinden entâri, yorgan, boğça, döşek, kutnî yüzölçü döşek yapıldığını anlıyoruz

b- Yünlü Kumaşlar: Bolu’ya ait tereke kayıtlarında yünden yapılmış kumaşlar olarak Tablo 9’da da görüldüğü gibi çuha (çuka), aba, şal çeşitleri görülmektedir.

Yünden yapılan bu kumaşlardan abanın ismi terekelerimizde “köhne uzun ‘abâ” “abâ para kemeri” ve “‘abâ yağmurluk” olarak kullanılış şekilleriyle karşımıza çıkmaktadır.

Çuka terekelerde en çok ismi geçen yünlü kumaş türüdür. Şalvar, pantolon, yapımında ve nafe kürkün kaplanmasında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Şal ise tereke kayıtlarında, daha çok elbise ve yorgan yapımında kullanılırdı. Lahor, Keşmir, Horasan ve Türkiye’de dokunan şallar meşhur olup herkes tarafından biliniyordu.⁴⁴⁰ Tereke kayıtlarımızda ise Acem şalı miltan, Lahor şalının ismi geçmektedir.

c- Pamuklu Kumaşlar: Bolu’ya ait sicilimizdeki tereke kayıtlarında pamuklu kumaş çeşitlerinden basma, alaca ve futa bulunmaktadır.

En çok kullanılan pamuklu kumaşı olduğu anlaşılan basma terekelerde çok sık geçmektedir. Kayıtlarımızdan basmanın, entari, hırka, şilte, yorgan, duvar yastığı, yastık, çarşaf, yelek, döşek, beşik yorganı ve boğça yapımında kullanıldığını anlıyoruz. Basma Avrupa’dan XIX. yüzyıl ortalarında Osmanlı ülkesine girmiş zamanla özellikle fakir halk kesimi arasında rağbet gördüğü için yaygınlaşmıştır.⁴⁴¹

Terekelerimizde basmadan sonra en yaygın kullanımı olan kumaş türü alacadır. Kilim, bez dizlik, çûl, yorgan yüzü olarak kullanıldığı ve evlerde top halinde hazır bulundurulduğu anlaşılmaktadır.

⁴³⁸ Yolalıcı, a.g.e. , s. 35.

⁴³⁹ Yolalıcı, a.g.e. , s. 35.

⁴⁴⁰ Yolalıcı, a.g.e. , s. 35.

⁴⁴¹ Yolalıcı, a.g.e. , s. 36.

Futa, koyu al renkte dokunan bir pamuklu kumaş idi. Sicilimizde “çukaya kaplı futa” şeklinde ifade edilen bir çeşidi olduğu anlaşılmaktadır.

d- Bez Kumaşlar: Bolu’ya ait tereke kayıtlarında çok çeşitli bez türlerinin adları da geçmektedir. Tablo10 incelendiğinde bürüncük, dülbend, Flemenk bezi, yün bez, diz bezi, pamuk bezi, alaca bez çeşitlerinin Bolu’da kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bez adı altında toplanan kumaşların kullanıldığı yere göre ismi değişmekte olup ev bezi, diz bezi, boğça, gömlek, kuşak, minder, çarşaf yapımında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca evlerde top halinde bezin bulunduğu da tespit edilmiştir. Bürüncük bezinin genelde gömlek ve çarşaf olarak kullanıldığı, dülbendin ise terekemizde “tülbend hurc penyesi” olarak geçtiği görülmektedir. Bu kumaşların ferdi kullanım amaçlı olduğu tahmin edilmektedir.

1.3.2.2. Kadın Giyimi:

Günümüze ulaşan giysiler ve tasvirlerle bakıldığında kadınların ev giysilerinin en önemli parçalarından birisinin vücudun alt kısmına giyilen ve çeşitli biçimlerde olan şalvarlar olduğu anlaşılmaktadır. Topuklara kadar inen, uzun kollu bürüncükten gömlekler, kısa veya uzun kollu hırka-ceketer ve yine uzun ya da kısa kollu olabilen genellikle yakasız, önden açık üstlükler– entariler kadın giysinin diğer parçalarını oluşturmaktadır. Şalvarların dar- bol, dizden bileğe kadar değişik uzunlukta olanları, paçaları dar ve bol olanları veya bileğe göre düğmeyle ayarlanarak daralan çeşitleri bulunmaktadır. Şalvarın belinde, 5 cm. yüksekliğinde, içinden uçları işlemeli uçkurlar geçirilen uçkurlar bulunurdu.⁴⁴²

XIX. yüzyılda Bolu’da kadınların giydiği giysiler sicilimizdeki tereke kayıtlarından tespit edilmiştir. En çok entariye rastlanmış olup, şalvar, şal, futa, isimli dış giysilerle, iç don, içlik, iç gömlek ve iç dizliği adı verilen iç çamaşırları giydikleri de görülmektedir. Tabloyu incelediğimizde kadınların başlarına yazma yemeni, köşe çevre, baş yemenisi örttükleri anlaşılmaktadır. Bellerine bağladıkları uçkur ve ibrişim (bükülmüş ipek, ipek iplik) uçkur da terekelerde tespit edilmiştir. Giysilerinin üzerine de hırka ve yelekler giyildiği tablodan anlaşılmaktadır. Bolu

⁴⁴² **Sevgi Gürtuna**, “Osmanlı Kadınının Giyim Kuşamı”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz- Ağustos 2000), s. 104.

kadınlarının dış giysilerinden olan *futa*, XIX. yüzyılda özellikle Karadeniz yöresinde kadınların iş yaparken önlerine taktıkları önlük idi ve buna “*futa-peştamal*” adı da verilirdi.⁴⁴³

Gürtuna’nın aktardığına göre D’Ohsson Türk kadınlarının giysileri hakkında şu bilgileri vermektedir: Bütün kadınlar, özellikle yazın, üstlerine “*bürüncük*” denen, ince bezden yapılma, topuklarına kadar inen, uzun yenli gömlek giyerler, fazla bol olduğu için gülünç gelen bu giysi, aslında elbiseyle uyumlu bir bütünlük oluşturur.⁴⁴⁴ Sicilimizde de “cedid bürüncük gömlek” tespit edilmiş olup Bolu’da kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Hali vakti yerinde kadınların giyimi pamuklu ya da ipekten bol kesimli ince bir gömlek ve beli kuşakla bağlanan bol bir şalvarın üstüne giydikleri entariden oluşuyordu. Üst tabakadan kadınlar ve zengin kentli kadınlar entarilerini kadife ya da ipekten yaptırırlardı.⁴⁴⁵ Tereke kayıtları incelendiğinde Bolu ilinde de ekonomik duruma göre giyim-kuşam imkânlarının farklılaştığı anlaşılmaktadır.

1.3.2.3. Erkek Giyimi:

XIX. yüzyılda Bolu’da erkeklerin dış giyecekler olarak, gömlek, pantolon, şalvar, yelek, fermana, cepken ve entari giydikleri sicilden anlaşılmaktadır. Gömlek XIX. yüzyılda hem kadın, hem de erkekler tarafından giyilen bir giysi idi ve önü açık bırakılarak üste giyilen gömleğin uçları iç donun içine sokulurdu.⁴⁴⁶ Tereke kayıtlarımızda gömleğin Flemenk bezi gömlek, bürüncük gömlek, zenne gömleği gibi çeşitlerine rastlanmıştır.

Erkeklerin alt giyeceklerinden olan ve Avrupa’dan giren pantolon II. Mahmud’un kıyafet inkılâbından sonra Osmanlı ülkesinde yaygınlaşmıştır.⁴⁴⁷ Yenileşme sürecinde Osmanlı giyim kültürünün batıdan etkilenmesi sonucu dize kadar inen bir erkek ceketi olan setre de giyilmeye başlanmıştır.⁴⁴⁸ Tablodan da görüldüğü üzere “çuka setre pantolon”un ve “siyah çuka pantolon”un Bolu’da o

⁴⁴³ Yolalıcı, *a.g.e.* , s. 39.

⁴⁴⁴ Gürtuna, *a.g.m.* , s. 106.

⁴⁴⁵ Faroqhi, İstanbul: 2002, s.125.

⁴⁴⁶ Yolalıcı, *a.g.e.* , s. 39.

⁴⁴⁷ Yolalıcı, *a.g.e.* , s. 39.

⁴⁴⁸ Tutsak, *a.g.m.* , s. 19.

dönemde giyildiği anlaşıyor. Pantolon, uçkur veya miyan-bend denilen kuşakla bele bağlanırdı.⁴⁴⁹

Hem kadın hem de erkeklerin alt giyeceklerinden biri de şalvar idi. Erkek şalvarlarının paçaları dar olanlara “*potur*”, geniş olanlarına da “*çakşır*” denirdi.⁴⁵⁰ Bolu’da uçkur, kuşak ve çakşır giyeceklerinin varlığı tablo 10’da görüldüğü gibi tereke kayıtlarından anlaşılmaktadır.

Yelek de önü açık ve kısa olup erkekler tarafından daha çok gömlek üstüne giyilen bir dış giyecek idi.⁴⁵¹ Bolu’ya ait tereke kayıtlarında cepken tespit edilmiştir. Bolu ilinde cepkenin çuhadan yapılanına “*fermana*” kadifeden olanına ise “*salta*” adı verilmektedir. Giysinin her iki yanı ve kol yanları gümüş rengi sim iplikle işlenmiştir. Üç parçadan oluşan bir giysi olan üç eteğin üzerine giyilmektedir.⁴⁵²

Erkek entarisi, XIX. yüzyılda çeşitli kumaşlardan yapılan daha çok erkekler tarafından giyilen bir dış giyecek idi. Erkek entarisinin dışarıda giyilmesini sultan II. Mahmud yasaklamasına rağmen, halk giymeyi sürdürmüş ancak zamanla yasağın etkili olması üzerine erkekler entariyi geceleyin evlerinde giymeye başlamışlardır.⁴⁵³

Tereke kayıtlarında tespit ettiğimiz iç don, iç dizlik, içlik, iç gömlek, kadınların yanı sıra erkeklerin de giydiği iç çamaşırlardandır.

Bolu’da giyildiğini tespit ettiğimiz erkek başlıkları arasında “*Beyaz hümayûn keffiyye (püsküllü erkek baş örtüsü)*” fes, ma’a püskül ve sarık vardır. *Sarık* daha çok dini amaçlarla kullanılan genelde beyaz bezden, dülbendden, abaniden veya şaldan yapılan bir baş giysisi idi. XIX. yüzyılda en çok kullanılan erkek baş giysisi olan *fes* ise; Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılmasından sonra Osmanlılarda resmi başlık olarak kabul edilmiş ve bütün devlet memurları ve askerler için zorunlu tutulmuş sonradan halk tarafından da benimsenerek kullanılmaya başlanmıştır. Halk fesin çevresine sarık, şal, mendil, dülbend, yemeni gibi kumaşlar sararak kullanır ve fesin etrafında püsküller bulunurdu.⁴⁵⁴

⁴⁴⁹ Lajos Fekete, “XVI. Yüzyılda Taşralı Bir Türk Efendi Evi” çev. M. Tayyib Gökbilgin, *Belleten*, c. XLIII/sayı 169–172 (1979), s. 462.

⁴⁵⁰ Yolalıcı, *a.g.e.*, s. 39.

⁴⁵¹ Yolalıcı, *a.g.e.*, s. 39.

⁴⁵² 1998 İl Yılığ Bolu Valiliği, s. 164.

⁴⁵³ Yolalıcı, *a.g.e.*, s. 40.

⁴⁵⁴ Yolalıcı, *a.g.e.*, s. 37.

Bolu halkının kılık-kıyafetlerinde önemli bir yer tutan unsurlardan biri de kemer türü giyeceklerdir. Terekelerde bunlardan kemer, uçkur ve kuşak adları geçmektedir. Bolu tereke kayıtlarında “*Aba pâra kemeri*”nin adı tespit edilmiştir. Hem kadın hem de erkeklerin kullandığı *uçkur* ise şalvar, don, çakşır, potur gibi giyecekleri belden sıkarak tutmak için kullanılan bir kemer çeşidi idi.⁴⁵⁵ Bolu tereke kayıtlarında “bez kuşak, Trablus kuşak” çeşitlerine rastlanılmıştır.

Kemer türü giyeceklerden olan *kuşak* da vücudun bel kısmını tutmak için hem kadın hem de erkekler tarafından kullanırdı. XIX. yüzyılda erkekler iç donu ve iç gömleği sıkı tutan bir iç kuşakla, şalvar, çakşır, potur ve mintan üstüne sarılan dış kuşak sararlardı. Giyenin maddi durumuna ve sosyal statüsüne göre, sade kuşaklardan başlayıp kıymetli kuşaklara kadar varan çok çeşitli dış kuşaklar yapıldı. XIX. yüzyılda her erkek, arasına çevre, hançer, çubuk, para kesesi, saat gibi eşyalar koymak için mutlaka bir dış kuşak sarardı.⁴⁵⁶ Bu yüzden Bolu tereke kayıtlarında, akçe kesesi, saat kesesi, canfes para kesesi, mehir kesesi gibi çeşitli para keselerinin ismi geçmektedir. Kadın dış kuşakları ise entari üzerine sarılır ve şaldan yapılan kuşaklar kadınlar arasında daha revaçtaydı.

Ayağa giyilenlerle ilgili olarak Bolu’ya ait tereke kayıtlarında kundura, çorap, çarık tespit edilmiştir. *Kundura*, üstü deri, altı kösele ve topuk kısmı yüksek olan ve kadınların da erkeklerin de giydiği bir ayakkabı çeşidi idi.⁴⁵⁷ Ekonomik durumu iyi olmayan köy halkı arasında da sicile göre çarık giyiliyordu. Türkler genellikle el örgüsü *çorap* giyerlerdi. Yün, tiftik, pamuk ipliği veya ipekten örülen çorapların üzerlerine de çeşitli nakışlar yapıldı.⁴⁵⁸ Sicilimizde de tespit ettiğimiz *çarık* ise manda derisinden tek parça kesilerek ayak tabanını, parmak üstleri ve topuğu iplerle bağlanarak kalın yün çorapla giyilen bir ayakkabı çeşididir.⁴⁵⁹ İncelediğimiz dönemdeki Bolu terekelerinde de nakış şekli veya hangi çeşit ipten yapıldığı belirtilmemekle beraber çoraf çiftleri tespit edilmiştir.

⁴⁵⁵ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 41.

⁴⁵⁶ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 41.

⁴⁵⁷ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 41.

⁴⁵⁸ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 42.

⁴⁵⁹ Özbilgen, *a.g.e.* , s. 427.

Kıyafetlerin üzerine giyilen üst giysilerden ise Bolu’da XIX. yüzyılda yağmurluk, kebe, aba, kürk gibi giysilerin kullanıldığını görüyoruz. Yağmurluk; yağmurdan korunmak için erkeklerin XIX. yüzyılda giydiği bir üst giysi idi.⁴⁶⁰

Kebe ise kalın keçeden yapılan bir tür gocuk idi. Daha çok çobanlar tarafından giyilen kebe, hem giyecek olarak kullanılan hem de üstüne oturan veya yatılan bir üstlük çeşidi idi.⁴⁶¹ Bolu tereke kayıtlarında da kebeye rastlanılmıştır. Yine “cedîd nevresim palto” şeklinde adı geçen bir üst giysi ile ellere giyilen “eldiven” in de Bolu’da kullanıldığı terekelerden tespit edilmiştir.

Çalıştığımız döneme ait sicillerde sıkça rastladığımız tarih boyunca hemen hemen her toplumun ilgisini çekmiş olan *kürk* ise daha önceleri sadece bir giyim aracı iken daha sonraları süs, giyim aksesuarı olarak ve toplum içindeki itibarı ve statüyü gösteren bir obje olmuştur. Kışın soğuk günlerde ileri gelenler ve varlıklı kimseler çift kürk giyerler hatta aynı anda üst üste üç tane kürk giyenlerin de toplumda bulunması Osmanlı toplumunda kürkün vazgeçilmez bir eşya olarak ülke çapında nasıl yaygınlaştığını ve imparatorlukta kürk israfının hangi boyutlara ulaştığını göstermektedir. Tekin’in bize aktardığına göre D’ohsson kürk kullanımıyla ilgili olarak, ilk altı sultan zamanında saraylıların da halkın da basit giyindiğini, İstanbul’un fethiyle beraber kürkün Osmanlı toplumuna girdiğini ve 18. yüzyıl Türkiye’sinde kürk kullanımının yaygınlaştığından bahsederek şunları söylemektedir. “Kış gelince koyun, kuzu, kedi, sincap kürkü giymeyen zanaatkâr, asker köylü yoktu. Hatta bazıları tilki ve tavşan kürkü de giyer, bunlar basit şehirlinin normal olarak kullandığı kürklerdir. Fiyatları, renklerine ve tüylerinin uzunluğuna göre değişir. Ermin, zerdeva, beyaz, tilki, sincap ve nihayet samur gibi kürkler ise ancak çok varlıklı kimselerin gardrobunda bulunurdu.”⁴⁶²

Bolu’ya ait tereke kayıtlarında çeşitli kürklerden bahsedilmiştir. Yapıldığı deriye göre “kuzu derisi kürk”, “nafe kürk”, “kakum kürk” gibi isimler almakta idi. Yapılış biçimlerine göre de “çukaya kaplı müsta‘mel nafe kürk”, “Kaşmir kaplı kakum kürk”, “Lahor şal kaplı kakum kürk”, “siyah çukaya kaplı köhne nafe kürk”, “siyah ayaklu kuzu derisi kürk” gibi çeşitlerinden bahsedilmektedir. En güzel ve

⁴⁶⁰ Yolalıcı, a.g.e. , s. 40.

⁴⁶¹ Yolalıcı, a.g.e. , s. 40.

⁴⁶² Zeki Tekin, “Osmanlılarda Kürk Kullanımı”, *Türkler*, c.10, , Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002,s. 644.

değerli postlar, Osmanlı ülkesine sert ve soğuk iklimli dış pazarlardan gelenleriydi. Ancak özellikle İstanbul kürk dikiciliğinin özel bir sanat olarak geliştiği, dünyanın en parlak kürklerinin satılıp alındığı bir yer idi.⁴⁶³

Osmanlı toplumunda Yahudi ve Hristiyanların eskiden beri giyimlerinde Müslümanlara benzemeleri şer'an ve örfen yasaklanmış olduğundan, vaşak, kakum, su samuru, karsak kürk ve elvan sof, şali, biniş ve al çuka giymeleri hintkari şal kullanmaları yasaklanmıştı.⁴⁶⁴

1.3.3.Ev Mimarisi

Bolu şer'iyye sicilimizde tereke kayıtlarında taksim yapıldığı esnada satışa çıkarılan veya mirasçılar arasında paylaşılan gayrimenkullerin uzun uzun tasvirleri yapılmıştır. Bu tasvirler bize XIX. yüzyıl Bolu evlerinin karakteristik özelliklerini bütün ayrıntılarıyla göstermektedir. Sosyal hayatın yaşandığı mekân olan evlerin mimarisinin Osmanlı'daki özelliklerine bakılarak Bolu örneklerini değerlendirilmeye çalıştık.

Toplumun en küçük birimi olan ailenin içinde yaşadığı evlerde/meskenlerde ailelerin dünya görüşleri, yaşam tarzları, ekonomik konumları ve tabiatın fiziki ve iklim durumları arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Aile üyelerinin dünya görüşünü, inanç sistemini, tabiat karşısındaki tavrını, estetik ve sanat anlayışlarını, geleneklerini, göreneklerini, örf ve adetlerini evlerden anlamak mümkündür.⁴⁶⁵

Osmanlı ev mimarisinin oluşmasında bir yandan Türkistan, Orta Doğu, İslam ve Anadolu gelenekleri etkili olurken iklim, coğrafi mekân, malzeme, ekonomik güç ve mimari bilgi ve ustalık gibi temel faktörler daha da etkili olmuştur. Güneydoğu Anadolu'da taş konut, Doğu Anadolu'da ahşap hatlı taş mimarisi, Doğu Karadeniz'de ahşap iskeletli ev mimarisi, Ege ve Akdeniz'de ise düz damlı kübik taş mimarisi, Orta Anadolu'da taş ve kerpiç mimarisi yaygındır.⁴⁶⁶

Türk evi başlangıçta otağdan yani tek odadan, Orta Asya'daki kubbe biçiminde göçebe çadırından doğmuştur. Bu çadırın yanına ikinci bir çadır daha konulduktan sonra arada kalın boşluk kapatılıyordu. İşte bu boşluk günümüzdeki

⁴⁶³ Yolalcı, a.g.e. , s. 40.

⁴⁶⁴ Tekin, a.g.e. , s. 646.

⁴⁶⁵ Erten, a.g.e. , s. 155.

⁴⁶⁶ Tutsak, a.g.m. , s. 17.

eyvanı oluşturmuştur. Bunun önüne de açıkta yaşanan bir saçak ilave ediliyordu buraya da “*hayat*” deniyordu.⁴⁶⁷

Türk evlerinin tasarımını Türk toplumunun aile yapısı, günlük hayatı ve İslami yaşayışı etkilemiştir. Konut toplumun sosyal ve kültürel yapısını bize yansıtır. Hayat, sofa ve oda gibi fonksiyonel mekânlar ile günlük faaliyetler ve yaşamın devam ettiği diğer kısımlar bir bütünlük oluştuyordu. İslamdaki dünyanın faniliği felsefesinin sonucu olarak Osmanlı konut mimarisinde, anıtsal taş yapılardan ve ihtişamdan kaçınılmıştır. Bundan dolayı da Osmanlı şehirlerindeki bütün evler birbirine benzemektedir. Türk toplumunda ev, ev sahibinin ekonomik durumuna uygun şekilde inşa edilmiştir. Genellike şehirde yaşayanların mütevazı evlerde oturduğu sadece bazı zenginlerin evlerinin çok katlı, kaliteli malzemeli dönemin üslup özellikleriyle yapılmış olduğu anlaşılmaktadır.⁴⁶⁸

XIX. yüzyılın sonunda Bolu’da evlerin kaç katlı yapıldığına bakarsak sicilimize göre Gerede kazasının telgraf kavası Numan Bey’in mirası olan ev ile Güney Gideric köyünden Bakıoğlu Osman’ın mirasındaki evin iki veya üç katlı değil de tek kat mütevazı evler olduğunu görüyoruz.⁴⁶⁹ Oysaki Debbağlar Mahallesi’nde Sa’atçizâde Ahmed Efendi gibi toplumun ileri gelen eşraf ve esnafının miras bıraktığı eve bakıldığında çok sayıda odası bulunan, çok katlı bir ev olduğu anlaşılmaktadır.⁴⁷⁰

Vakfiyelere göre klasik dönemde saray, yalı, köşk, konak haricinde Osmanlı’da beş konut tipi vardır. Menzil, hane (dar, beyt, ev), yehudhane, müteehhilin odaları ve bekâr odaları. Bunlardan son ikisi dışındaki diğer konutlar bugün ev adını verdiğimiz mekânların tüm özelliklerine sahiptir ve evli, barklı, çocuk sahibi veya dul erkek ve kadınlar bu konutlarda aile yaşamlarını sürdürmektedirler. Müteehhilin odaları, evli çiftlerin yaşadığı bir çeşit pansiyonlardır. Bu odaların belgelerdeki planlarına bakıldığında hepsinin ayrı ayrı kapıları, sofaları, helâları ve ortak avluları bulunduğu anlaşılmaktadır. Yehudhaneler ise Yahudilerin bir arada oturdukları, birçok evlerden meydana gelmiş yerlerdir.⁴⁷¹

⁴⁶⁷ Turgut Cansever, “Osmanlı Evi”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz- Ağustos 2000), s. 480.

⁴⁶⁸ Haşim Karpuz, “Türk Evi, Osmanlı Evi”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz- Ağustos 2000), s. 485.

⁴⁶⁹ B.Ş.S. 42b/I.

⁴⁷⁰ B.Ş.S. 5b/I.

⁴⁷¹ Doğan, *a.g.e.*, s. 61.

Sicilimizde saray, yalı, köşk ismi bulnamamıştır. Ancak bir belgede “nerdüban üstünde vâkı‘ köşk oda”dan bahsedilmekte olup, bu odanın misafir kabul edilen bir mekân olması dolayısıyla bu ismi aldığı tahmin edilmektedir.⁴⁷²

Yine Sicilimizde menziller çok sık geçmekte olup 2 tane de konak ismine rastlanmıştır. Biri “Kara Ahmedzâde konağı”⁴⁷³ diğeri ise “Karacaagaç karyesinde vâkı‘ müdür konağı”dır.⁴⁷⁴ Ayrıca konakların o dönemde yaygınlığıyla ilgili kesin bilgiler elde edebileceğimiz geniş ifadelerle sicilimizde yer almamaktadır.

İslam etkisindeki mahremiyet kültürü, Türk ev mimarisinde kadına odaklı olarak uygulanmıştır. Bundan dolayı sadece fiziksel veya sözlü iletişimle değil görerek bile olsa kadın mahremiyetinden doğacak sıkıntıları ortadan kaldırma maksatlı bir ev mimarisi gelişmiştir. Bu bakımdan klasik dönemde evlerin yapısı, kapı ve pencerelerin yerleri ve şekilleri, evler arasındaki mesafe gibi birçok nokta İslami kuralların etkisinde oluşturulmuştur.

Osmanlı’da çıkmaz sokak kültürünün de İslam etkisindeki aile mahremiyeti ve masumiyetinden kaynaklandığı düşünülmektedir.⁴⁷⁵

Daracık sokaklar üstüne inşa edilen Osmanlı Türk evlerine büyük bir sokak kapısı ile girilir ve hepsinin büyük bir avlusu bulunurdu. Avlunun içerisinde evin zemin katında veya avlunun bir köşesinde olabilen çardak vardı. Ev birden fazla katlı ise esas yaşama alanı üst kat olurdu. Osmanlı sosyal hayatında evlerin planı oda ve sofaya göre şekillendirilirdi.

Oda insanın temel ihtiyaçları olan oturma, yatma, yemek yeme, çalışma gibi faaliyetlerini gerçekleştirdiği ve birçok fonksiyona sahip bir mekândır. Konumuna ve işlevine göre yazlık-kışlık, gelin, haremlik-selamlık gibi değişik isimler verilmektedir. Sofa ise odalar arasındaki irtibatı sağlayan ortak alandır. Odalar sofaya açılırlar. Anadolu’da değişik bölgelere göre “*hayat*”, “*çardak*”, “*sayan*”, “*divanhane*” gibi adlar alırlar.⁴⁷⁶

⁴⁷² B.Ş.S. 38b/II.

⁴⁷³ B.Ş.S. 5b/I.

⁴⁷⁴ B.Ş.S. 11a/I.

⁴⁷⁵ Doğan, *a.g.e.*, s. 63.

⁴⁷⁶ Emine Karpuz, “AnadoluTürk Mimarisinde Mekân Olarak Mutfak ve Osmanlı Dönemi Örnekleri”, *Osmanlı*, c. X, Ankara: Yeni Türkiye Yay., s. 460.

Her evin yanında veya avlusunda samanını depoladığı bir *samanlık*, diğer ürünlerini saklayabileceği *ambarı*, özellikle fare gibi zararlı hayvanlardan korumaları gereken malzemeler için bir sergen ve tütün damları bulunmaktaydı.⁴⁷⁷

Evin çeşitli odaları daha çok bir sofanın çevresinde dizili olur, evde yaşam çoğunlukla bu sofada geçerdi. Osmanlı evinde oturma ve yatma mekânı olarak aynı oda kullanıldığından yataklar sabahları yüklüğe kaldırılır ve oda oturmaya uygun hale getirilirdi. Oturma odasından ayrı bir mekân olarak mutfak, sadece büyük evlerde bulunurdu.⁴⁷⁸

Şer‘iyye sicillerinde “*menzil*” diye ifade edilen evlerin bir odası, yemek yeme, oturma, akşamları da uyuma mekânı olarak kullanılıyordu.⁴⁷⁹

979 no’lu şer‘iyye sicilimiz incelendiğinde, vârislerin miras paylaşımıyla ilgili mahkemede tutulan kayıtlarından, XIX. yüzyılda Bolu’daki ev mimarisi hakkında bilgiler edinebiliyoruz. Miras kalan evlerin tarifi yapılırken evlerin bütün özellikleri açıkça ifade edilmiştir. Sicilimizdeki belgelerden Bolu’da iki katlı evlerin tek katlı evlerden daha çok olduğu anlaşılmaktadır.⁴⁸⁰ Tek katlı evlerin, iki veya üç oda, sofa, abdesthane, fırın, anbar gibi, bir evde o dönemde bulunması gereken zaruri bölümlerden oluştuğu anlaşılmaktadır.⁴⁸¹

Şer‘iyye sicillerindeki kayıtlarda iki katlı evler ise; genellikle şu şekilde tasvir edilmiştir: “fevkâni (üst katta yer alan) üç bab oda ve sofa ve abdesthane ve nerdübân ve tahtanî (alt katta yer alan) üç bab oda ve abdesthane ve bir mikdar bağça ve kol ve iki kanad zokâk kapusunu müstemil bir bab mülk-ü menzil” şeklinde kayıtlarda ev tasvirleri yapılmıştır.⁴⁸²

Sicilimizde ayrıca üç katlı bir eve de rastlanılmıştır. Bu ev şu şekilde tasvir edilmiştir “fevkâni üç bab oda ve abdesthane ve sofa nerdüban ve tahtanî üç bab oda ve abdesthane ve sofa nerdüban ve zemîne bir bâb matbah odası ve kıyın fırın ve bir mikdar bağça ve ikişer kanatlı iki kapulu müsta‘mel mülk-ü menzil” şeklinde evin tanıtımı yapılmıştır.

⁴⁷⁷ Terzi, *a.g.m.* , s. 303.

⁴⁷⁸ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 170.

⁴⁷⁹ Erten, *a.g.e.* , s. 157.

⁴⁸⁰ B.Ş.S. 3a/III, 5b/I, 12b/II, 13b/I, 15a/I, 18a/I, 42a/II, 42b/I.

⁴⁸¹ B.Ş.S. 3a/III, 42b/I

⁴⁸² B.Ş.S. 15a/I, 18a/I, 12b/II, 13b/I.

Bolu’da evlerin sahip olduğu bahçeler ve avlular ailelerin kadın üyelerinin aile hayatı ile sosyal yaşamları arasında adeta köprü olmuştur. Bu sebeple bir bahçe kültürü vardı ve kadınlar yaz günlerinde buralarda dinlenirler ve komşularıyla sohbet ederlerdi. Evlerin arka veya ön taraflarında yer alan bahçelerde değişik meyve ağaçları ve sebze ekilen alanlar yer alırdı. Kadınlar buralarda vakit geçirirler, çalışarak ailelerinin yazlık ve kışlık meyve ve sebze ihtiyaçlarını karşılayıp, aile geçimine katkı sağlarlar ve de doğa ile iç içe yaşarlardı. Bu şekildeki yaşam tarzının, Bolu’da yoğun olarak köylerde olmak üzere şehir merkezinde de devam ettiğini görmek mümkündür.

“Avlu” veya “hayat” diye tabir edilen evlerin önündeki bölümlerinde de samanhan, dam, anbar, su kuyusu, fırın gibi bölümler yer almaktaydı.⁴⁸³

1.3.4. Ev Dekor ve Eşyaları

Evler ve eşyaları ailelerin kültürel yaşam tarzını ve toplumdaki statülerini yansıtır Bu yüzden kültür düzeyi yüksek ve zengin ailelerle kültür düzeyi düşük veya fakir ailelerin ev dekoru ve eşyaları da farklı sayıda ve kalitededir.⁴⁸⁴ Çalışmamızın temeli olan şer’iyye sicilinde incelediğimiz dönemde Bolu’da ailelerin kullandıkları ev eşyalarına bakılarak onların refah ve kültür seviyesi, ev alışkanları, yaşam tarzı, gelenekleri açısından önemli bilgiler içerdiğinden bu konu ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

1.3.4.1. İç Döşeme:

Sicilimizde evi dekore eden eşyalar arasında halı, kilim, çul vb. yaygılar tespit edilmiştir. “Cedîd halı kilimi”, “Çeharşenbe kilimi”, “Halı kilim”, “Kürk kilimi” ismini taşıyan çeşitlerine rastlanmıştır. Halı yere ve mobilya üstüne sermek veya duvara germek için çoğu zaman yünden dokunan, kısa ve sık tüylü, nakışlı kalın yaygıdır.⁴⁸⁵ Döşeme, divan gibi yerlere serilen, genellikle desenli, tüysüz kalın, kıl ya da yün dokumaya da kilim adı verilmektedir.⁴⁸⁶

⁴⁸³ B.Ş.S. 13b/I, 5b/I.

⁴⁸⁴ Erten, a.g.e. , s. 161.

⁴⁸⁵ Zeynel Özlü, “Terekeler Işığında Göynük’te Konutlarda Mekân Düzenlemesi”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 163 (Ağustos 2006), s. 2

⁴⁸⁶ Özlü, a.g.m. , s. 3.

Evde üretilen veya satın alınan bu kilimler evlerin vazgeçilmez eşyalarındandır ve yöresel folklorla göre belirli anlamlar taşıyan motiflerle süslü yaygılardır.⁴⁸⁷

Anadolu’da kilim, halıdan daha kıymetli idi. Halı, kilim için dokunurdu yani eve serilirken odanın orta yerine kilim, bunun etrafına da kilimden arta kalan yerleri doldurmak için halı serilirdi. Ayrıca kilim hem duvar süslemesi hem de duvardan gelecek soğuk, sıcak veya nemi önlemekte de kullanılırdı. Bunlara duvar kilimi denirdi.⁴⁸⁸

Bolu’da da halıdan ziyade kilimin daha yaygın olarak kullanıldığı tereke kayıtlarından anlaşılmaktadır. Ayrıca tablo 10’daki dokuma ürünleri incelendiğinde, kilimlerin çoğunun köhne ve müsta‘mel oluşu ve sayılarının azlığı Bolu’da refah düzeyinin çok da yüksek olmadığını ve mütevazı bir hayat sürüldüğünün göstergesidir.

Sadece Şıpka Balkanı muharebesinde şehit olup ölen Yüzbaşı Salih Efendi ibn Abdullah bin Mehmed’in tereke kayıtlarında, halı kilimi, seccade, şilte, nevresim ve gömlek vb. ev eşyaları ve giyim eşyalarının cedîd (yeni) olduğu görülmektedir.⁴⁸⁹ Nitekim 18. yüzyılda büyük şehirlere yakın köylerde zengin ve girişimci insanlar genellikle askeri sınıf üyeleri idi. Osmanlı Devletinde servet kaynakları sultanla ilişkisi olan askeri sınıfın kontrolü altındaydı. Tımar, mülk ve vakıf yoluyla topraklar zaten onların kontrolü altında iken zamanla ticaret ve sanatlar da askeri sınıfın eline geçmiştir.⁴⁹⁰

Bolu’da yere sergi olarak kullanıldığını düşündüğümüz malzemelerden biri olan çul ve çeşitleri de sicilde geçmektedir. Çeharsenbe, müsta‘mel, siyah gibi çeşitlerinden söz edilmektedir.

İncelediğimiz dönem Bolu terekelerinde adı geçen ve dini motifli eşyalardan olan seccade, nakışı mihrab şeklinde olan bu nedenle secde edilen halı anlamına gelen sergilerdir. Ebatları bakımından daha küçük boyda olan halılardır.⁴⁹¹ Ünlü Macar- Osmanlı tarihçisi Lajos Fekete;”XVI. Asırda Taşralı Bir Türk

⁴⁸⁷ **Faroqhi**, İstanbul: 2002, s. 174.

⁴⁸⁸ **Bekir Deniz**, “Osmanlı Dönemi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim, Cicim, Zili, Suma), *Osmanlı*, c. II, Ankara: Yeni Türkiye Yay.1999, s. 398.

⁴⁸⁹ **B.S.S.** 15a/III.

⁴⁹⁰ **İnalcık**, *a.g.m.* , s. 11.

⁴⁹¹ **Özlü**, *a.g.m.* , s. 4.

Efendisi'nin Evi" başlıklı makalesinde 1587 yılında vefat eden Ali Çelebi'den "Günlük yaşamına el ayak yıkaması ile yani İslam dininin emrettiği abdest almakla başladığı ve sonra bir köşeye özel seccadesini sererek sabah namazını kılardı" şeklinde bahseder ve seccadenin Türk-İslam yaşayışındaki öncelik ve önemini ifade ederdi.⁴⁹² Sicilimizdeki tereke kayıtlarında "müsta'mel kilim seccade ve cedîd halı seccadesi", "sagîr kilim seccade" sık sık zikredilmekte olup müslümanların evlerinin hepsinde ibadet için gerekli olan seccadelerin bulunduğu anlaşılmaktadır.⁴⁹³

Yine dini motifli eşyalar arasında abdest almada kullanılan "Kâr-ı Kadîm kapaklı abdest ibrîği" de tereke kayıtlarında bulunmaktadır.

Ayrıca konutun teşkilatını tamamlayan, evi yazın güneşten kışın soğuktan koruyan "*pencere perdesi*" ve "*cam perdesi*" çeşitlerine de vesikalarımızda rastlamış bulunuyoruz.⁴⁹⁴

1.3.4.2. Yatak Takımları:

Osmanlı devrinde her evin en temel ve en zarurî ihtiyaçları arasında gece açılıp yatılan, sabahları katlanıp kaldırılan yatak takımları yer almaktaydı. Türk konar-göçer kültürünün bir uzantısı olan bu yatı anlayışı hala günümüzde de devam etmektedir.⁴⁹⁵ Sicilimizdeki terekelerde çok sayıda yatak takımının ismi geçmektedir. Bu durumdan o dönemde Bolu'da halkının mal varlığının önemli bir kısmını bu yatak takımlarının oluşturduğunu ve halkın Türk misafirperverliğine uygun bir yaşantı sürdürdüğünü göstermektedir. XIX. asırda halkın çoğunluğu yere serilen yataklarda yatarken bazı ailelerde de eni dar sedirler veya eni geniş makatlar yatak olarak kullanılırdı. Yatak altına içi yün veya pamuk doldurulmuş döşek serilirdi. Zengin aileler yün döşek kullanırlarken bazı fakir aileler kumaş kırpıntılarından döşek yaparlardı. Döşek üzerine çarşeb denilen çarşaf örtülürdü.⁴⁹⁶

Sicilimizde *döşeklerin* içine konulan malzemeye göre yün döşek, çit döşek basma döşek, kütik döşek, kutni döşek gibi çeşitlerinin olduğunu görüyoruz. Tablo 10'da görüleceği üzere döşeklerin üzerine kaplanan kumaşa göre çarşebli, kutnî yüzü, sarılı dokuma döşek vb... çeşitleri bulunmaktaydı.

⁴⁹² Fekete, *a.g.m.* , s. 460.

⁴⁹³ Terzi, *a.g.m.* , s. 302.

⁴⁹⁴ B.Ş.S. 15a/III, 43b/II.

⁴⁹⁵ Tutsak, *a.g.m.* , s. 16.

⁴⁹⁶ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 44.

Terekelerde çarşafın, bürüncük çarşeb, döşek çarşebi, müsta‘mel çeşitleri vardı. Kullanılan yastıklar ise içine konulan malzemelere göre kütik,⁴⁹⁷ saman, yün yastık gibi çeşitleri bulunuyordu. Yorgan çarşafı, yorganın alt tarafına teyellenerek tutturulurdu.⁴⁹⁸

Yastıklar da yüzlerinin yapıldığı kumaşlara göre de kadife yasdık, dokuma yastık, koltuk yastığı, basma yastık gibi çeşitli adlar alırdı. Ayrıca sicilimizdeki terekelerde yüz yastığı denilen bir yastık çeşidinin de adı geçmektedir.

Terekelerde sık sık adı geçen bir yatak malzemesi de yorgandır. Yorganlar yapıldıkları kumaşa göre, çiçekli yorgan, basma yorgan, köhne beşik yorganı gibi nev‘ilere ayrılmıştır. Çarşafına göre de yorganlar farklı isimler almıştır. Köhne çarşebli yorgan, müsta‘mel Kıbrıs basması çarşebli yorgan, şal yüzü çarşebli yorgan, def‘a sarı ve kırmızılı basma çarşebli yorgan, çarşesiz yorgan, alaca yüzü pamuk memlü yorgan çeşitleri terekelerde bulunmaktadır.

Sedir ise odaların genellikle bir kenarında uzunlamasına konulmuş yüksekliği 50- 60 cm eni dar ve altı boş olan tahtadan yapılmış bir oturma grubu veya yatak idi. Özellikle misafirler, içi yün veya pamuk doldurulmuş şiltelerin üzerine serildiği sedir denilen başköşelerde ağırlanırdı.⁴⁹⁹ Şiltelerin de yapıldıkları kumaşa göre tablo 10’da görüldüğü gibi basma şilte, yün şilte veya pamuk şilte gibi çeşitleri bulunuyordu.

Şiltelerin üzerine de ailenin maddi durumuna göre kilim, halı veya kumaş serilirdi. Sedirlerin alt boşluklarına evin çeşitli eşyaları konurdu. Sedirler, oturma yeri olarak kullanıldığı gibi geceleri özellikle çocukların veya tek yatacak kişilerin yattığı bir yatak olarak da kullanılırdı.⁵⁰⁰

Odalar gündüzleri minder ve halılarla oturmaya uygun hale getirilirdi üzerine oturan yassı ve büyük minderlerle yaslanılan yastıklar farklıydı.⁵⁰¹ Yüklüklere kaldırılan minderler eski evlerde sandalye yerine kullanılıyordu.⁵⁰² Bolu tereke kayıtlarında da içine konulan veya üzerine kaplanan malzemeye veya

⁴⁹⁷ **Kütik**, keten ve kendir kabuğu ki; minder vesaire doldurmağa vesaireye yarar. **Sami**, a.g.e. , s. 1055.

⁴⁹⁸ **Faroghi**, İstanbul: 2002, s. 174.

⁴⁹⁹ **Yolalıcı**, a.g.e. , s. 44.

⁵⁰⁰ **Yolalıcı**, a.g.e. , s. 44.

⁵⁰¹ **Faroghi**, İstanbul: 2002, s. 171.

⁵⁰² **Özlü**, a.g.m. , s. 6.

kullanıldığı yere göre minderler farklı isimler aldığını görüyoruz. Bez minder, yün minder, köhne çit minder, sagîr dokuma minder, sagir dokuma kırmızı minder gibi çeşitlerinin yanı sıra saman memlü yan minderi, yün ve keçe memlü yan minderi, ot memlü basma divar yastığı, kitik ve pamuk memlü yan minderi gibi değişik dolgu malzemelerinden yapılmış yaslanma minderleri de yer almaktadır.

Ayrıca tereke kayıtlarında döşek yüzü yastık örtüsü, makat örtüsü, makat, pencere perdesi, örtü, yün yün ipi yumak gibi dokuma ve ev eşyaları da bulunmaktadır.

1.3.4.3. Temizlik Eşyaları:

Osmanlı ailesinde kültürel yapı ve mekânla bağlantılı olarak insan eşya ve ev temizliği yapılarıdır. Bedenî temizlik için hamam kullanıldığı gibi başka zamanlarda yatak ve yorganın saklandığı yüklükler ya da kilerler de banyo amacıyla kullanılıyordu.⁵⁰³

Bolu tereke kayıtlarında temizlikle ilgili olarak, hamam gömleği kılbadan işlemeli havlu, ipek işlemeli havlu, omuz havlusu, peştamal, hamam taşı tespit edilmiştir. Bolu'da umumi hamamların yaygın oluşu ailelerin temizliğe verdiği öneme işaret etmektedir.

Anadolu'ya gelen Türkmenler halı, kilim ve çeşitli yünlü dokumaları hem evlerinin ihtiyacı olduğu için hemde ekonomik gelir sağlamak amacıyla pazar için üretiyorlardı. Türkmenlerin becerisi Orta Anadolu'daki Frigya dokuma geleneğiyle birleşip bütünleşmiş ve kaliteli halı, kilim ve kumaşlar üretilmeye başlanmıştır.⁵⁰⁴

Anadolu köylerinin büyük çoğunluğu 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar giydikleri pamuklu ya da yünlü elbiselerin ipliğini kendileri eğirirler, kumaşını kendileri dokurlardı.⁵⁰⁵

Tablo 10'da görüleceği üzere, Bolu tereke kayıtlarında çıkırık ve keten çıkırığı gibi dokuma araç-gereçlerinin varlığı evlerde dokuma ürünleri üretildiğinin göstergesidir.

Osmanlı köyü kısmen piyasaya açık olmakla birlikte kendi kendine yetebiliyordu. Çünkü köylüler gıda maddelerini kendileri üretiyor, evlerinde bulunan

⁵⁰³ Tutsak, a.g.m. , s. 17.

⁵⁰⁴ Doğru, a.g.e. s. 142.

⁵⁰⁵ Şevket Pamuk, *Osmanlı- Türkiye İktisadî Tarihi (1500- 1914)*, İstanbul: İletişim, 2007, s. 159.

tezgâhlar vasıtasıyla dokuma ihtiyaçlarını kendileri karşılıyorlardı. Köylerin iktisadi ve sosyal buhranlara karşı direnebilmelerinin en önemli sebebi de XX. yüzyıl başlarında bile bu geçim tarzının aynen devam etmesi idi.⁵⁰⁶

XVIII. -XIX. yüzyıllarda dokuma ürünü olarak daha çok namazlık, seccade, yer sergisi, duvar örtüsü (duvar kilimi), sedir (makat-divan) örtüsü, yük örtüsü (yük kilimi), yastık, heybe, çuval ve torba türleri görülür. Osmanlının bir İslam toplumu olmasından dolayı bunlar arasında ilk dokunanlar muhtemelen namazlık ve seccade çeşitleridir. Dokuma ürünleri genellikle ihtiyaç duyuldukça dokunmuştur. Osmanlı devri düz dokuma yaygılarının en çok tanındığı dönem XVIII.-XIX. yüzyıldır.⁵⁰⁷

Osmanlı ailesinde gündelik hayatta gerekli olan malzemeler dışında kalan eşyalar, sandık ve boğçalar/ bohçalar içerisine konuluyordu.⁵⁰⁸

Bohça basmadan veya başka kumaştan yapılıp içine çamaşır vesaire eşya konularak dört ucu bir araya getirilip bağlanan büyükçe sargı demektir. Bohçalar yapıldıkları kumaşa ve içlerine konulan şeyler ve gördükleri hizmete göre farklı adlar alırlardı. Bohçaların ağır kumaştan olması zenginlik belirtisi idi.⁵⁰⁹ Ünlü Macar-Osmanlı tarihçisi Lajos Fekete;”XVI. Asırda Taşralı Bir Türk Efendisi’nin Evi” başlıklı makalesinde 1587 yılında vefat eden Ali Çelebi’nin eşyaları hakkında şu bilgiyi veriyor; “Elbiseleri de üç dört dolaba yerleştirilmişti ve onlara sığmayanlar bohça ve yemeni denilen işlemeli örtülere sarılarak sandıklara konulurdu.” Bolu’ya ait vesikalarda çok sayıda bohça tespit edilmiştir. Sicilimizdeki tereke kayıtlarında kutnî, basma, köhne, bez bohça çeşitleri tespit edilmiştir. Ayrıca “ Boğça dürüsünden” de içine konulan eşya ile beraber bahsedilmiştir.

Giyisilere ve çeşitli eşyalar gömme dolaplarda ya da sandıklarda saklanırdı. Dolapların en üstteki büyük gözlere yatak yorgan yerleştirilir, küçük raflara kitap, kutu ya da lamba konurdu. İçinde ufak tefek eşyaların saklandığı çekmecelerle çift olarak yapılıp satılan sandıklar da kullanılan eşyalardandır.⁵¹⁰

Çalışmamızı kapsayan dönemde Bolu’ya ait vesikalarda çeşitli *sandıklara* rastlanmıştır. Yapıldığı malzemenin cinsine göre, müstamel boyalı sandık, tahta

⁵⁰⁶ Tabakoğlu, a.g.m. , s. 28.

⁵⁰⁷ Deniz, a.g.m. , s. 407.

⁵⁰⁸ Tutsak, a.g.m. , s. 19.

⁵⁰⁹ Pakalın, a.g.e. c. I. s. 238.

⁵¹⁰ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 176.

sandık, servi sandık, köhne tahta sandık, def'a köhne sandık, köhne yeşil boyalı sandık, yeşil boyalı selvi sandık, yeşil boyalı tahta sandık, meşin sandık, sepet sandık çeşitlerinin adı geçmektedir. Çeşitli işlevler için kullanılan sepet, köhne sepet ve sandıkların yanı sıra kullanılış amacı belirtilmemiş “*kutu*” ve “*kutu kapak*” larına da rastlanmıştır.

Gürtuna'nın bize aktardığına göre D'Ohsson Türk kadınlarının giysileri konusunda “Kadınlar işlemeye çok önem verirler, mendiller, havlular, peşkirler, peçeteler, don, şalvar ve uçkurlarına kadar işlemeli olanları yeğlerler. İşlemeli gömlekler giymeyi çok severler, elbiselerinin biçiminde çok süsüne önem verirler” şeklinde bilgiler vermektedir.⁵¹¹ Bolu'ya ait tereke kayıtlarımızda “kaneviçe parça” ya, “ip” lere, “ipek mendil”, “ipek boyunbağı” gibi süslü kişisel eşyalara rastlanması Bolu'da da kadınların süslü giyinmeye düşkünlüklerini göstermektedir.

1.3.5. Ziyet, Süs ve Değerli Eşyalar

Kadınlar ilkçağlardan beri estetik açıdan süslenmeye büyük önem vermişlerdir. Türk kadınları da süsleme ile ilgili o dönemde revaçta olan bazı malzemeleri kullanmışlardır. Türk kadını için süslenmenin ilk adımı yıkanmak, temiz giyinmek, saçlarını taramak ve örmek, kına yakmak gibi temizliğin bütün şartlarına uymak olmuştur. İslâm dininin yasaklaması nedeniyle aşırı şekilde süslenme söz konusu değildi. Ancak XIX. asırda Avrupalılaştırmanın getirdiği sonuçlardan olarak bazı Türk kadınları Avrupaî tarzda süslenmeye başlamışlardır.⁵¹²

Kadınli erkekli Türk süslenmesinde ve tuvaletinde, ziyet eşyalarının önemli bir yeri vardı.⁵¹³

Halkın kullandığı ziyet eşyaları özellikle şehirlerde çok çeşitli idi. Kadınların vazgeçilmez olarak gördükleri bilezikler başta olmak üzere, altın yüzük, elmas yüzük, altın küpe, incili küpe, gerdanlık, altın elmas taşlı kol başları, yirmilik altın, İstanbul altını, Mahmudiye altını, fındık altını, gibi ziyet eşyaları sayılabilir. Erkeklerin de kendilerine özel değerli eşyaları vardı. Altın kaplı ve altın saplı

⁵¹¹ Gürtuna, *a.g.m.*, s. 106.

⁵¹² Yolalıcı, *a.g.e.*, s. 48.

⁵¹³ Yolalıcı, *a.g.e.*, s. 49.

kılıçlar, sim ve çuha başlıklar, altın ve gümüş saatler, kehribar takımlar, sim kabzalı tabancalar da erkeklere özgü ziynet eşyalarıydı.⁵¹⁴

1878–1879 yılları arasında Bolu’da insanların sahip olduğu silah değerli eşya ve paralar incelediğimiz terekelere bakılarak aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11.- 979 No’lu Bolu Şer’iyye Siciline Göre Bolu’da Kullanılan Çeşitli Silah, Para ve Değerli Eşyalar Tablosu

Sıra No	Değerli eşyanın ismi	Belge No
1	Sert Mahmudiye altun	14-b/14-a / II
2	‘Âdi pâra gümüş bel kemeri	46-a / III
3	Altun kuşak çift	14-b/14-a / II
4	Çalar Saat	8-b / I
5	Çifte kıramise? Altun	14-b/14-a / II
6	Emrûdiye altunu	12-a/11-b / III
7	Filinta tüfenk	46-a / III
8	Fransız Altunu	29-a / III
9	Halâlî koyun saati	9-b / II
10	Hurda kaval tüfenk	45-b / II
11	Hurda tabanca	17-a / I
12	İhrak tüfenk	8-b / I
13	İngiliz krovaze saat	45-b / II
14	İzmir sendire? Koyun saati	14-b /14-a / II
15	Kâr-ı kadim ayna	14-b /14-a / II
16	Kara takım tabanca	45-b / II
17	Kaval tüfenk	28 a/ I
18	Köhne ayna	14-b /14-a / II
19	Köhne kılıç kayışı	15-b/15-a / III
20	Köhne silahlık	22-a / 21-b / III
21	Mâşâ-Allahlı kebîr altun	14-b/14-a / II
22	Mecidiye beşliği	14-b /14-a / II
23	Metelik beşliği	14-b /14-a / II
24	Müsta‘mel silâhlık	20-a / I
25	Sandıklı altun	14-b/14-a / II
26	Sim sigara ağızlığı	15-b/15-a / III
27	Sim hark yüzük	1-a / III
28	Sim yüzük	38-b / I
29	Sim zincir	14-b/14-a / II
30	Tek kaşlı elmas yüzük	14-b/14-a / II

⁵¹⁴ Terzi, *a.g.m.* , s. 303.

XIX. yüzyıl Bolu Sancağı'na ait tereke kayıtlarında da, ailenin servet durumuna göre çeşitli ziynet eşyalarının adları, sayıları, piyasa üzerinden veya tahmini fiyatları geçmektedir. XIX. yüzyılda hem kadınların hem de erkeklerin kullanabildiği tespit edilen “sim yüzük”, “sim zencir”, “adi para gümüş bel kemeri”, “altın kuşak”, “tek kaşlı elmas yüzük”, “sîm hark yüzük” gibi çeşitlere rastlıyoruz.

Ayrıca kadınların kullandığı “Mahmûdiye altını”, “Çifte kıramise altun”, “Emrûdiye altunu”, “Mâşâ-Allahlı kebîr altun”, “Sandıklı altun” gibi değerli ziynet eşyaları tereke kayıtlarında görülmektedir. Bu ziynet eşyalarının her terekede geçmediğini sadece daha önceden askeri sınıfa mensup veya devlet görevlisi olan kişilerin terekelerinde bulunduğunu belirtmemiz gerekmektedir.

Günümüzdeki etnolojik araştırmalardan ve günlük hayatımızdan da bildiğimiz gibi, evlenen kadına mücevher armağan edilir. Burada amaç sıkıntıya düşüldüğünde, mücevherin satılarak yeni kurulmuş olan aileye bir destek sağlamaktır. Osmanlı Hanım sultanlarının da ziynet eşyasını bir yatırım aracı olarak gördükleri ve sıkıntıya düştükçe bunlardan bazılarını erittirerek kullandıkları anlaşılmaktadır.⁵¹⁵

Sicilimizdeki ziynet eşyalarının da kadınlara ait olanlarının altın olması ziynet eşyasının bir yatırım aracı olarak görüldüğü şeklinde açıklanabilir. Ancak tereke kayıtlarında yer almalarına rağmen, aileye destek sağlamak için ziynet eşyalarının satışının yapıldığına dair bir ifade bulunmamaktadır.

Yine erkeklere ait olarak da; “Sim sigara ağızlığı” ve çeşitli saat ve silah araç-gereçlere rastlıyoruz.

Tereke kayıtlarında, ailenin gelir düzeyinin tespiti açısından önemli bir yere sahip olan saat ve ayna çeşitleri de tespit edilmiştir.

İslamiyet'te zamanı kullanma ve ibadet zamanlarının tespiti konuları Osmanlı toplumunda doğal olarak bir saat kültürünün oluşmasına neden olmuştur.⁵¹⁶

Saatlerden en sık “*halâli koyun saati*” nden bahsedilmektedir. Koyun saati, cebe konulan saat anlamındadır. Bu ifadenin yerine sonradan “cep saati” denilmeye başlanmıştır.⁵¹⁷ “Halâli koyun saati”nin genellikle borç alacak - verecek ilişkileriyle

⁵¹⁵ **Faroqhi**, İstanbul: 2002, s. 124.

⁵¹⁶ **Özbilgen**, *a.g.e.*, s. 727.

⁵¹⁷ **Pakalın**, *a.g.e.* c. II. s. 298.

ilgili belgelerde değer biçilerek borç kapatmak veya borç alma işlerinde bir teminat gibi gösterilmekte olduğu anlaşılmaktadır. “Çalar saat”, “İngiliz krovaze saat” ve “İzmir sendire? koyun saati” çeşitleri tereke kayıtlarında tespit edilen diğer saatlerdir.

Saatler, değerleri açısından da sahiplerinin varlık düzeylerini bir alt kategoriye düşürebilmektedir.⁵¹⁸ Nitekim terekelerimizde tespit ettiğimiz “halâli koyun saatleri” nin piyasa üzerinden veya tahmini fiyatları belirtilmiş olup, 2860 guruş değerinde olanı olduğu gibi 186 guruş, 827,5 guruş ve 2730,5 guruş değerlerinde olanları da vardır.⁵¹⁹ Bu farklılıklar saat sahibinin variyetiyle ilgilidir.

Halkın kullandığı bu eşyaların bol ve çeşitli olması o devrin insanının hayat standardının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Tereke kayıtlarımızdaki değerli eşyaları incelediğimizde, halkın tamamının bu refah düzeyinde olmadığı, sadece toplumun ileri gelen, zengin ailelerinin⁵²⁰ terekelerinde değerli eşya sayısının çok olduğu tespit edilmiştir.

Silahlar: Kayıtlarda silahlara da rastlamış bulunuyoruz. Ateşli silahların en etkili olan tüfeğin Bolu’da kullanılışı, yasak olmasına rağmen XVI. yüzyıldadır. Yavuz Sultan Selim devrinden itibaren sadece askerin elinde bulunan tüfekleri sonradan halk da temin etmeye başlamıştır. Nitekim 1560 senesine ait olup, Bolu Beyi’ne yazılan bir emirde “levend taifesinden ve reayadan ve gayriden tüfenk kullanıp dağlarda şikâr etmemeleri” isteniyordu. İki ay sonrasına ait bir fermanla da, daha sert bir dille halka tüfenk taşıma izni verilmemesi isteniyordu. XVI. yüzyılda tüfenk Bolu’da yayılmaya başlayınca Deli İbrahim devrinde halkın elinden toplanmış ve bazı cezalar uygulanmıştır.⁵²¹

Tablo 11’de de görüleceği üzere, XIX. yüzyıla ait tereke kayıtlarımızda “filinta tüfenk” “hurda tabanca”, “ihrak tüfenk”, “kara takım tabanca”, “kaval tüfenk”, “müsta‘mel silahlık”, “hurda kaval tüfenk” gibi silah çeşitleri ile “köhne kılıç kayışı” gibi silah araç ve gereçleri tespit edilmiştir.

⁵¹⁸ **Tülay Artan**, “Terekeler Işığında 18. Yüzyıl Ortasında Eyüp’te Yaşam Tarzı ve Standartlarına Bir Bakış Orta Halliliğin Aynası”, *18. Yüzyıl Kadı sicilleri Işığında Eyüp’te Sosyal Yaşam*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., 1998, s. 57.

⁵¹⁹ **B.Ş.S.** 12b/I, 2a/I, 10a/III, 9b/II.

⁵²⁰ **B.Ş.S.** 14a/III.

⁵²¹ **1998 İl Yıllığı Bolu Valiliği**, s. 82.

Tereke sahipleri incelendiğinde genel olarak tüfeklerin varlıklı olanların ellerinde olduğu anlaşılmaktadır. Bunun dışında Şipka Balkanı Muharebesinde vefat eden Yüzbaşı Salih Efendi ibn Abdullah'ın terekesinde silahlar tespit edilmiştir.

1.3.6. Aydınlatma ve Isıtma Alet ve Malzemeleri

Osmanlı döneminde en önemli aydınlatma aracı şamdan idi. *Şamdan*, bakırdan, tunçtan, demirden, pirinçten veya sarı dökmeden yapılıyordu. Şamdanların bir tek mum veya birkaç mum yakılabilen çeşitleri vardı. Kullanım şekline göre ayaklı şamdan, el şamdanı, duvar şamdanı gibi çeşitleri ile yapıldığı malzemenin cinsine göre madeni, toprak, porselen, ağaç, fildişi ve fayanstan yapılan şamdanlar da vardı. Büyük şamdanlar camilerin daha küçük şamdanlar ise evlerin aydınlatmasında kullanılırdı. Şamdan yapımı konusunda Türkler çok ileri gitmişler ve bir sanat dalı haline getirmişlerdir.⁵²² İncelediğimiz şer'iyye sicillerinde şamdanların büyükleri “kebir şamdan”, küçükleri de “sagır şamdan” adı altında geçmektedir. Ancak Bolu'ya ait terekelerimizde “def'a şamdan”, “el şamdanı”, “def'a orta şamdan” gibi özelliklerine göre farklı isimler alan şamdanlara rastlanmıştır.⁵²³

Bolu'da halkın kullandığı aydınlatma araçlarından biri de *fener* idi. Eskiden sokakları aydınlatacak araçlar olmadığı için gece sokağa çıkanlar ellerinde bir fener taşıma ihtiyacı duyarlardı.⁵²⁴ Hem evde aydınlatma aracı, hem de geceleyin bir yere giderken kullanılan, etrafı camlı fener, ham maddesi olan mum ve petrolle aydınlatmayı sağlardı.⁵²⁵ Bolu'ya ait tereke kayıtlarında özellikle gaz fenerinin sık geçmesi çok yaygın kullanıldığını göstermektedir. Fenerlerin, hurda, kebir, sagır, pirinç çeşitlerinin de olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca fener ve şamdanların bulunduğu tereke sahiplerine bakıldığında, ekonomik duruma göre bir kullanım farklılığı olmadığı, her çeşit yaşam standardına sahip ailelerde de bulunabildiği görülmektedir. Şamdan veya fener içerisinde ya da basit bir kap içerisinde yakılan muma da sicilimizde “*mum makarası*” adı altında rastlanmıştır.⁵²⁶

⁵²² Yolalcı, *a.g.e.* , s. 44.

⁵²³ B.Ş.S. 29a/III, 43b/II.

⁵²⁴ Özlü, *a.g.m.* , s. 12.

⁵²⁵ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 45.

⁵²⁶ Yolalcı, *a.g.e.* , s. 45.

Halkın kullandığı aydınlatma araçlarından biri de *kandil* idi. Kandil içinde fitil ile zeytinyağı yakılan, ışık vermeye yarayan bir kap idi. Daha çok topraktan ve bronzdan yapılır yağ konulan hazine kısmı ile fitil konulan emzik kısmından oluşurdu. Yuvarlak ve yassıca hazine kısmının üstü açık ve kapalı olanları vardı. Kapaklılarda, kapaklarının üzerinde hava delikleri bulunur, tek veya çift emzikli yani çift fitilli olanları da vardı. Büyük kandiller 10, 15 veya 20 fitilli olabilirdi. Fitili düzeltmek için kandile bir zincirle bağlı ufak bir maşa bulunurdu. Kandilin içine önce su sonra zeytinyağı doldurulur, fitili yağ tabakası üzerinde tutmak için şamandıra denilen mantar parçalarından yapılmış bir alet konurdu. Yağ bittiği zaman fitil ıslanır ve kandil sönerdi. Özellikle madeni kandiller bir sanat eseri gibi üzerleri çeşitli resim ve nakışlarla süslenir ve kayık, el, kol gibi değişik şekillerde yapılırdı.⁵²⁷

Sicilimizde, camii kandillerinin yağı için mirasından pay bırakan miras sahibinin, tereke taksiminde “*ibkâ-i kanâdîl için revgan*” şeklindeki ifadeyle, kandil kullanımından haberdar olmaktadır.

Bolu halkının XIX. asırda kışın ısınmak amacı ile kullandığı malzemeler ise *soba* ve *mangal* idi. Isınmak için odalarda ocaklar bulunduğu gibi odun kömürü yakılan ve az duman çıkaran mangallar da vardı. Mangalın üstüne bir örtülen örtünün altına ayaklar sokularak ısınmaya çalışılırdı.⁵²⁸

Bolu’ya ait tereke kayıtlarında “hurda sac demiri mangal”, “müsta‘mel zoba”, “sagîr hurda zoba” ve “ma‘a boru” ya rastlanmıştır.⁵²⁹ Ancak bu isimlerin bütün terekelerde geçmediği yani bunlara çok sık rastlanmadığını belirtmemiz gerekmektedir.

1.3.7 Kitaplar

Bolu’da 1878- 1879 yıllarında kitap kültürünün ne düzeyde olduğunu anlayabilmemiz için o dönemde Osmanlı’da kitap konusundaki gelişmeleri bilmemiz gerekmektedir.

⁵²⁷ Yolalıcı, a.g.e. , s. 45.

⁵²⁸ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 177.

⁵²⁹ B.Ş.S. 15a/III, 43b/II.

İbrahim Müteferrika'dan 1928'e kadar Osmanlıdan ve Türkiye Cumhuriyetine 45.000– 50.000 civarında kitap basılmıştır. Buna karşılık 1880'lerde Fransa'da yıllık baskı sayısı 18.000 kadardı.⁵³⁰

İbrahim Müteferrika'nın XVIII. yüzyılda bastırdığı 17 eserden sonra bu matbaa kapanınca Devlet Matbaası ve Mühendishane matbaası ile gerçek matbaacılık başlamıştır. Mühendishane matbaasında da 1797– 1824 yılları arasında, 27 yıl süresince 50 eser basılmışken aynı yıllarda Mısır'ın ünlü Bulak Matbaasında 300 civarında, Fransa genelinde 400 binin üzerinde baskı yapılmıştır. Türkiye'de basılan toplam kitap sayısı 1795– 1839 arasında 407'dir. Ayrıca matbaalar sanıldığı kadar ucuzluk getirmediği Mühendishane matbaasında basılan kitapların fiyatlarının, orada çalışan personelin bir aylık gelirinden fazla olmasıyla ortaya çıkmıştır. Matbaadan önce kitap yazma işini hattatlar üstlenmişlerdi ve pahalı da olsa bu işi yapıyorlardı.⁵³¹

Bolu'ya ait tereke kayıtlarında çeşitli kitap adlarına da rastlanmıştır. Tespit edilen kitaplardan en önemlisi Kur'an-ı Kerim'dir. Müslümanların kutsal kitabı olan Kur'an hemen her evde bulunuyor olmalıdır. Muhtemelen Kuran'a fiyat biçmekten çekinildiği için tereke kayıtlarında çok az Ku'an-ı Kerim görünmektedir.⁵³² Elimizdeki kayıtlarda Kur'an "Kelâm-ı Kadim" adı altında geçmektedir.

Halk diğer kitaplardan farklı olarak Kur'anı bir ibadet aracı kabul etmiş bu yüzden de Kur'an evlerde kütüphaneye konmamış çoğu zaman bir şeye sarılıp kible tarafındaki yüksekçe bir yere konulmuş ya da asılmıştır.⁵³³

Aşağıdaki tabloda Bolu'ya ait tereke kayıtlarımızda tespit ettiğimiz kitaplar sıralanmıştır.

Tablo 12.- 979 No'lu Bolu Şer'iiye Siciline Göre Bolu'da Evlerde Rastlanan Kitaplar Tablosu

Sıra No	Kitap İsimleri	Belge No
1	Bargan? kitab-ı cild	8-b / I
2	Basma kelâm-ı kadîm cild	8-b / I
3	En'âm-ı şerîf cild	45-b / II
4	Meclis kitâb-ı cild	8-b / I

⁵³⁰ **Fahri Sakal**, "Osmanlı Ailesinde Kitap", *Osmanlı*, c. XI, Ankara: Yeni Türkiye Yay.1999, s. 732.

⁵³¹ **Sakal**, *a.g.m.*, s. 733.

⁵³² **Yolalıcı**, *a.g.e.*, s. 47.

⁵³³ **Sakal**, *a.g.m.*, s. 734.

5	Mızrâklı ilmihâl cild	8-b / I
6	Mültekâ kitâb-ı cild	8-b / I
7	Ta‘lîm kitâbı vesâir kitâblar cild	15-b/15-a / III
8	Bir cild fetevâ-yı Alî Efendî kitâbı	4-a / II
9	Basma kelâm-ı kadîm cild	21-b / III
10	Bir cild kelâm-ı kadîm	28-b / II

Tablo 12’de görüleceği üzere “kelâm-ı kadîm” in çeşitlerinden bahsedilmektedir.

Diğer rastlanan dini bir kitap da *En’am-ı Şerif*’tir. En’am süresi ile diğer meşhur En’amlar güzel bir yazı ile yazılır, hatta tezhip ettirilir ve iyi bir cilt yaptırılırdı. En’am kitabı küçük boyutta olur ve Müslümanlar koyun ceplerinde bunu özenle saklardı.⁵³⁴ Sicilimizdeki tereke kayıtlarında da böyle bir adet En’am-ı Şerif’e rastlanmıştır.

Bolu Şer‘iyye Sicili’nde adı geçen diğer kitaplar ise, tabloda görüldüğü gibi “Mızraklı İlmihal”, “Mültekâ Kitabı”, “Talim Kitabı”, “Fetevâ-yı Ali Efendi Kitabı”, “Bargan? Kitabı”, “Meclis Kitabı”dır. Bunların isimleri, tereke kayıtlarında olmasına karşın kitapların içerikleri hakkında başka bilgi verilmemiştir.

Bolu’ya ait tereke kayıtlarında, özellikle “*Kelâm-ı Kadim*” adı verilen Kur’an-ı Kerim’lerin, tereke dökümünün en başında yer aldıkları görülmektedir.⁵³⁵

Kitaplar nadir olarak bulunduğundan olsa gerek, dökümün en başına yazılıyordu.⁵³⁶

Ayrıca belgelerde, mirasını hayattayken paylaştıran şahıslardan bazılarının, başkalarından aldığı “Kelâm-ı Kadim” in parasını borç olarak kabul edip, Kur’anın değerine göre ölümünden sonra mirasından borcunun düşülmesini vasi ettiğini görüyoruz.⁵³⁷

Günümüzde Avrupa’da bazı soylu aileler, zenginler, derebeyleri ve burjuvaya mensup ailelerin kitap biriktirdikleri, bu alışkanlığın nesilden nesile devam ederek günümüze kadar gelmesiyle 500 yıllık aile kütüphanelerinin ortaya

⁵³⁴ Yolalcı, a.g.e. , s. 47.

⁵³⁵ B.Ş.S. 8b/I

⁵³⁶ Artan, a.g.e. , s. 59.

⁵³⁷ B.Ş.S. 34a/II, 4a/I, 31a/III, 18a/III.

çıkıldığı bilinmektedir. Ancak bizde bu şekilde asırlarca yaşayan aile kütüphanelerinin olmadığı belirtilmektedir.⁵³⁸

Osmanlı'da ise kitaplara ilgi duyan kentlilerin yazılı eserlere ulaşmasında dergâhlar büyük rol oynuyordu.⁵³⁹

Şeyhler kendi özel görevleri dışında dergâhın kültür işleriyle de ilgilenirlerdi. Kitap alınmasını sağlarlar, önemli yazarları dergâha davet ederler, hatta tarikata girmelerine vesile olurlardı. Büyükçe dergâhlarda dervişler ve başka tarikat mensuplarının bağışladığı kitaplardan oluşan bir de kütüphane bulunurdu.⁵⁴⁰

Nitekim Bolu'ya ait tereke kayıtlarında Avrupa'daki gibi aile kütüphanelerine veya dergâhlarda varlığından bahsedilen kitaplara rastlanmamıştır. Kitapların sadece, Tekeoğlu Elhac Salih Efendi ibn Mehmed bin Abdullah'ın tereke kaydında yoğun olarak geçtiği tespit edilmiştir. Zaten, Tekeoğlu Elhac Salih Efendi'nin tereke miktarı 30.000'in üzerinde olup zengin bir zat olduğundan evinde bu kadar çok kitabının olması mümkündür.⁵⁴¹ Aynı şekilde Yüzbaşı Salih Efendi ibn Abdullah'ın da evinde kitap sayısı fazladır.⁵⁴²

Bunun dışında tereke kayıtlarımızda, yazı ile ilgili kullanılan kâğıt, kalem, hokka, kâğıt makası, divit vb... malzemelere rastlanmamıştır.

1.3.8. Mutfak Eşyaları

Türk mutfağı dünya mutfakları arasında önemli bir yere sahiptir. Türk mutfağı, mutfak mimarisi, araç-gereçleri, yemek çeşitleri, pişirme yöntemleri, sofraya düzenleri, servis şekilleri kış için hazırlanan yiyecekleri ile binlerce yıl süren gelişim sonunda kendine özgü mükemmel bir mutfak doğmuş ve bu mutfakla ilgili olarak da zengin bir mutfak kültürü ortaya çıkmıştır. İstanbul'un alınmasıyla başlayan Osmanlı dönemi Türk mutfağının en parlak dönemi olmuş Türk mutfağı, saray, konak, aşçıları

⁵³⁸ Sakal, *a.g.m.*, s. 733.

⁵³⁹ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 203.

⁵⁴⁰ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 204.

⁵⁴¹ B.Ş.S. 8b/I.

⁵⁴² B.Ş.S. 15a/III.

üçgeninde uzmanlaşarak gelişmiş ve Klasik Türk Mutfağı yani İstanbul Mutfağı doğmuştur.⁵⁴³

Türkler zengin bir yemek kültürüne sahip oldukları için, bunun etkisiyle mutfaklarına da büyük önem vermişlerdir. Türk evlerinde mutfaklar eskiden evin dışında bulunurdu. Bazı küçük evlerde bahçede bile olabilen mutfak adı verilen binanın içinde tencere ve kazan koymak için bölmeleri olan büyük bir ocak yer alırdı.⁵⁴⁴

Konaklar ise mutfak ile kilerden oluşan bir mutfak yapısına sahiptiler. Yiyeceklerin depolandığı kiler, evin güneş görmeyen alt katında bulunur, mutfak için yiyecek ihtiyacı olduğunda buradan alınırdı. Mutfak ise, bulaşık lavabosu, çeşitli mutfak eşyalarının konulduğu raflar, günlük yiyeceklerin konulduğu bir tel dolap, davlumbazın altındaki ocaktan oluşuyordu.⁵⁴⁵

Tablo 13.- 979 No’lu Bolu Şer’iyye Siciline Göre Bolu’da Evlerde Kullanılan Mutfak Araç-Gereçleri ve Gıda Ürünleri Tablosu

Sıra No	Mutfak Eşyaları/ Ev eşyaları	Belge No
1	Açık sahan	8-b / I
2	Adî tahta sıra	15-b/15-a / III
3	Atlas üzerine kazak işleme sofrası	14-b/ 14-a / II
4	Ayaklı hamur tahtası	15-b/15-a / III
5	Bakraç	8-b / I
6	Bamya tohumu	22 a/ 21-b / III
7	Beşik	15-b/15-a / III
8	Beyaz fincan	15-b/15-a / III
9	Beyaz ibrik	8-b / I
10	Beyaz maden zarf	15-b/15-a / III
11	Bir mikdâr bağ yaprağı	15-b/15-a / III
12	Büyük bakla	22 a/ 21-b / III
13	Ceviz tabla	15-b/15-a / III
14	Çay ibriği	15-b/15-a / III
15	Çörek otu	22 a/ 21-b / III
16	Dört gözlü sefer taşı	43-b / II
17	Ekmek teknesi	15-b/15-a / III
18	El leğeni	11-b / III

⁵⁴³ **Nevin Halıcı**, “Osmanlı Dönemi Mutfağı”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz- Ağustos 2000), s.

112.

⁵⁴⁴ **Özlü**, *a.g.m.*, s. 12.

⁵⁴⁵ **Halıcı**, *a.g.m.*, s. 113.

19	Et tahtası	15-b/15-a / III
20	Etrafı kırmalı orta tepsi	15-b/15-a / III
21	Fasülye	22 a/ 21-b / III
22	Fincan takımı	8-b / I
23	Fuçı	22 a/ 21-b / III
24	Güğüm	10-b / I
25	Haşhaş darısı	22 a/ 21-b / III
26	Hoşâb kâsesi	15-b/15-a / III
27	Hurda bıçak	18-b / IV
28	Hurda havan	30 a / I
29	Hurda sac timurü Mankal	15-b/15-a / III
30	İftariye tabağı	15-b/15-a / III
31	Kaba lenger	11-b / III
32	Kabak	22 a/ 21-b / III
33	Kabak ve soğan	22 a/ 21-b / III
34	Kadayıf tepsisi	10-b / I
35	Kahve değirmeni	15-b/15-a / III
36	Kahve kutusu	44-a/ 43-b / II
37	Kahve tâbesi	30 a / I
38	Kapaklı el bakracı	8-b / I
39	Kapaklı kuşenhâne tencere	14-b/ 14-a / II
40	Kapaklı pilâv kuşhânesi	34-b / I
41	Kapaklı sahan	8-b / I
42	Kapaklı şorba tası	8-b / I
43	Kapaklı tencere	8-b / I
44	Kapaklı yumurta tâbesi	15-b/15-a / III
45	Kastamonî Cedîdi güğüm	15-b/15-a / III
46	Kazgân	8-b / I
47	Kebir kuzu mertebânisi	43-b / II
48	Kefgir	21-b / III
49	Kemik hoşab kaşığı	15-b/15-a / III
50	Kenarları kırmalı kapaklı sahan	15-b/15-a / III
51	Kulplu fincan	15-b/15-a / III
52	Kutu Kapak ve sair hırdavat	10-b / I
53	Kuyu bakracı	38 a/ III
55	Makas	15-b/15-a / III
56	Masa	15-b/15-a / III
57	Maşa	23-b / II
58	Mercimek	22 a/ 21-b / III
59	Mertebânî	8-b / I
60	Nühas tabak	15-b/15-a / III
61	Nühâs zemzemiye	10-a / I
62	Ocak ibriği	8-b / I
63	Öşmelim tâbesi	20-b / II

64	Pirinç	45-b / II
65	Pirinç fenâr	30 a / I
66	Pulâd tepsi	15-b/15-a / III
67	Rende	15-b/15-a / III
68	Sacayağı	17-a / I
99	Sagîr börek tepsisi	11-b / III
70	Sagîr kilâr	20-a / I
71	Sagîr tabla	15-b/15-a / III
72	Sagîr tekne	15-b/15-a / III
73	Saplı tâbe	21-b / III
74	Saplı tas	21-b / III
75	Sarı teneke cezbe	15-b/15-a / III
76	Sofra Dibegi	21-a / II
77	Su bardağı	15-b/15-a / III
78	Su tası	10-b / I
79	Süd bakracı	8-b / I
80	Süd tâbesi	8-b / I
81	Şeker	44-a/ 43-b / II
82	Şerbet bardağı	44-a/ 43-b / II
83	Şorba karavânesi	18-b / IV
84	Şorba leğeni	10-a / I
85	Şorba sahanı	8-b / I
86	Tahta sini	8-b / I
87	Tarhana	22 a/ 21-b / III
88	Tatha sofra	38 a/ III
89	Teneke bakraç	20-a / I
90	Teneke kabı	15-b/15-a / III
91	Teneke yağ	22 a/ 21-b / III
92	Tepsi	8-b / I
93	Tereyağı kabı	28 a/ I
94	Tuzluk	15-b/15-a / III
95	Yağ tâbesi	8-b / I
96	Yumurta	22 a/ 21-b / III
54	Zarf fincan tepsisi	39-b / I
97	Zenbîl	15-b/15-a / III
98	Zenbîl derununda yağ şişesi	15-b/15-a / III

Bolu'ya ait tereke kayıtlarında kilere bir kez rastlanmıştır. Çaylakoğlu Arif bin Mustafa bin Abdullah'ın tereke taksiminde “*sagîr kiler*”in ismi geçmektedir.⁵⁴⁶ Ancak sık rastlayamadığımız için kilerin, Bolu evlerindeki mimari yerini ve yaygınlığı hakkında net bilgiler elde edilememiştir.

⁵⁴⁶ B.Ş.S. 20a/I.

Yemek pişirmek için odun kömürü ateşi kullanılan *mangallar* ve kelle-paça gibi kuvvetli ateş gerektiren yemekler için de kok kömürü ile yanan *maltızlar* bulunurdu. Fırında pişmesi gereken yiyecekler ise fırına gönderilirdi.⁵⁴⁷

Sicilimizdeki tereke kayıtlarında, ısıtma aletleri arasında saydığımız mangallar konusunda herhangi bir açıklama olmamakla beraber, bu mangallardan bazılarının da pişirme amaçlı olabileceğini düşünmekteyiz.

Ocak malzemesi olarak Bolu ile ilgili tereke kayıtlarında şu parçalar tespit edilmiştir. Sac ayağı, sac demiri, hurda sac demiri, ocak demiri, ocak ibriği ve çeşitleri (sagîr, hurda, müstâmel, kebîr) tespit edilmiştir.

Yine yemek ve ekmek pişirmede faydalanılan fırın⁵⁴⁸ da terekelerde sık olarak geçmektedir. “*Köhne ocakbaş minder*” de tespit edilmiş olup, bu eşya ocaklardan aynı zamanda ısınmada da faydalandığı izlenimini vermektedir.⁵⁴⁹

Ayrıca sacayağıyla beraber ismi geçen “*maşa*”ların da pişirme veya ısınma da yardımcı araç olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir

Tablo 12’de de görüleceği üzere Bolu’da içinde yemeklerin pişirildiği *tencereler* tespit edilmiştir. Tencerelerin “orta kapaklı, sagîr kapaklı, kapaklı, hurda sagîr kapaklı, hurda, kebir çeşitlerine rastlanmıştır. Tavaların (*tâbe*) da, “kapaklı yumurta, saplı, hurda süd, öşmelim, yağ, şorba, demir tâbe, kahve, orta süd, kebir süd gibi çeşitleri tespit edilmiştir. Müstâmel kapaklı *kuşenhane* tencere, kapaklı kuşhane tencere, kapaklı *pilav kuşhanesi* de kayıtlarda geçmektedir.

Bolu tereke kayıtlarında en sık, yağ ve süt tabelerinin ismi geçmektedir. Bu durum Bolu’da hayvancılıkla ilgili olarak, süt ve süt ürünlerini bütün aileler tarafından bolca üretilip aynı zamanda da tüketildiğini göstermektedir.

Yine aynı amaçlarla kullanılan *kazgan* (kazan)ların da, orta, hurda, sagir, kebir çeşitleri tespit edilmiştir.

Pişen yemeklerin, içinden yenildiği kaplar da Bolu tereke kayıtlarında bulunmaktadır. Sahan’lar kapaklı, çorba, açık, sagîr, kenarları kırmalı kapaklı sahan, kâr-ı kadîm kapaklı sahan, def’a kâr-ı kadîm kapaklı sahan, maden sahan şeklinde çeşitleri tespit edilmiştir.

⁵⁴⁷ Halıcı, a.g.m., s. 113.

⁵⁴⁸ B.Ş.S. 42b/I, 5b/I, 18a/I, 43b/II.

⁵⁴⁹ B.Ş.S. 35a/II.

Taşların da hamam, saplı, kapaklı çorba, sagır yoğurt, su, kâr-ı kadîm şorba tası, dört gözlü sefer tası, kuplu tas ve nühâsi (bakır) hoşab tası olmak üzere yapıldığı malzemenin cinsine, özelliklerine ve kullandığı işe göre farklı isimler aldığı anlaşılmaktadır.

Bu taslardan Bolu terekelerinde en yaygın olarak bahsedilenler, su tası ile çorba tasıdır. Bu durum orta halli Bolu halkının mөнüsünde çorbanın önemini göstermesi bakımından dikkate değerdir. Su ise temel ihtiyaçlardan olduğu için terekelerde çok sık ismine rastlanmaktadır.

Osmanlı dönemi mutfağında tahta, bakır, pirinç, emaye, toprak, porselen, cam gibi malzemelerden yapılmış araç- gereçler kullanılırdı. Bunlardan başka saray ve konaklarda altın, gümüş, komple yemek takımları, ibrik-leğen, fincan, tabak, çanak, şamdanlar ve yemek konulduğu zaman zehirli olup olmadığını gösteren selodan çin porselenleri de kullanılırdı.⁵⁵⁰

Değerli ev eşyaları arasında yer alan porselen, billur ve gümüş eşyalar, tereke sahibinin gelir düzeyinin yüksekliğini gösteren en önemli ipuçlarındandır.⁵⁵¹ Sicilimizdeki tereke kayıtlarında porselen, billur, gümüş mutfak eşyalar olmamakla beraber gümüş kişisel eşyalara rastlanmıştır.

İçme veya el yıkama suyunun konduğu kaplar olarak fıcı, ibrik, güğüm ve bakraç gibi eşyaları görüyoruz. Fıçı terekelerde sadece bir yerde geçmektedir. En sık ise güğüm ve bakraç'ı görmekteyiz. Güğüm'ün kâr-ı kadîm, orta, hurda, Kastomonî cedid-i güğüm, sagır, kebir, def'a çeşitleri geçmektedir.

İbrik Kâmus-ı Osmanî'ye göre “*su dökücü, su döken*” anlamındaki “*abriz*” sıfatının değişmesiyle meydana gelen bir kelimedir. İbrik- leğenlerin Osmanlı'dan önceki dönemlerde de kullanılmasına rağmen yaygınlaşması 15. yüzyıldan sonra olmuştur. İbrikler ilk zamanlarda toprak veya bakırdan yapıp sade bir görüntüye sahip iken zamanla gümüş tombak ve porselenden üreilmeye başlanmış, üzerleri de motiflerle süslenmiştir. 19. yüzyılda ise dekoratif eşya niteliğinde altın ve camdan yapılmışlardır. İbrik- leğenler, saray ve konaklarda kullanılır kaliteli gösterişli ve

⁵⁵⁰ Halıcı, a.g.m., s. 114.

⁵⁵¹ Artan, a.g.e. , s. 59.

sanat değeri olanları tercih edilerek misafire özenle davranıldığı gösterilmeye çalışılırdı.⁵⁵²

Sofraya oturmadan önce el leğeni ve ibrik getirilerek önce küçüklerden başlanarak eller yıkanır.⁵⁵³

El, yüz yıkamak veya abdest almak amacıyla kullanılan ibrik- leğenlere XIX. yüzyıl Bolu tereke kayıtlarımızda sıkça rastlanmıştır. İbriklerin, beyaz, hurda beyaz, ocak ibriği, hurda, sagirce, çay ibriği çeşitlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Leğenlerin sadece el, yüz yıkamak için kullanılmadığını, terekelerdeki “şorba leğeni” tabirinden ve bu leğenlerin “sagir”, “hurda” çeşitlerinin bulunmasından anlıyoruz.

Gündelik hayatta çokça rastlanan yemek ve yaygınlıkla tüketilen gıdaları, ön planda bazı yabancı seyyahlardan öğrenmek mümkündür. Ortaylı’nın aktardığına göre XVI. yüzyıl ortasında Ankara’dan Amasya’ya geçen Hans Dernschwam yemek kültürü ile ilgili olarak, herkesin kuşağında bir kaşık bulunduğunu ve en çok tarhana çorbasının tüketildiğini belirtmiştir.⁵⁵⁴ Zaten, tereke kayıtlarında da en çok el leğeni ve çorba leğeni çeşitlerinin tespit edilmesi bunların ne yaygınlıkta kullanıldığının göstergesidir.

Bakraç, genelde içine sıvı maddelerin konduğu bir gereçtir. Bolu’ya ait vesikalarımızda bakracın, kullanıldığı iş veya yapıldığı malzemenin cinsine göre, sagir, el, süd, teneke, orta, sagir hurda, kapaklı, el, kuyu, çeşitleri bulunmaktadır.

Hamur veya tatlılar için Bolu halkının kullandığını tespit ettiğimiz kap-kacaklar ise; tepsi çeşitleri, hoşaf kâsesi, hoşaf tası’dır. Tereke kayıtlarımızda Bolu’da kullanılan tepsilerden, etrafı kırmalı orta tepsi, kadayıf tepsisi, pulad (çelik) tepsi, kebir etrafı kırmalı tepsi, börek tepsisi, orta tepsi, kebirce tepsi, sagir börek tepsisi, hurda börek, orta börek, sagir bakraç tepsisi, kenarlık sagir kadayıf tepsisi orta yazılı tepsi, zarf fincan tepsisi çeşitleri tespit edilmiştir. Börek tepsisinin, en sık rastlanan tepsiler olması, tarıma bağlı olarak geçinen Bolu halkının, hamur işine dayalı bir beslenme şekli içinde yaşadığını göstermektedir. Özellikle terekelerde “sac ve sacayağının, ayaklı hamur tahtası, ekmek teknesi, sagir tekne, sagir tabla” gibi

⁵⁵² **Hamza Taşçı**, “İbrikler- Leğenler”, *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, sayı 28 (Haziran 1996), s. 67.

⁵⁵³ **Halıcı**, *a.g.m.*, s. 115.

⁵⁵⁴ **Ortaylı**, İstanbul: 2001, s. 134.

hamur kapları ile araç-gereçlerinin bulunması hamur işleriyle beslenildiğinin açık göstergesidir.

Terekelerde rastladığımız diğer bir çanak- çömlek çeşidi ise, “*mertebâni*”dir. Mertebâninin terekelerimizde orta, sagir, kebir kuzu mertebanisi, orta ve sagir mertebani, çeşitleri tespit edilmiştir.

Osmanlılar masayı bilmiyorlar yere deriden yapılıp *sofra* adı verilen bir tepsi koyup onun üstünde yemek yiyorlardı. Yer sofrası olarak tahta ya da madeni siniler kullanılırdı.⁵⁵⁵ Sicilimizde sofa gereci olarak, “tahta sini” “tahta sofa” tespit edilmiştir.

Halk sininin altına, “*sofra altı*” denen eşyayı koyarak, yemeğin sofa dışına dökülmesine engel olurdu.⁵⁵⁶ İşte, terekelerden XIX. yüzyıl Bolu’sunda kullanıldığını tespit ettiğimiz “*atlas üzerine kazak işleme sofa altı*” bu bilgiyi doğrulamaktadır.

Terekelerimizde sıkça geçen kahve ise, XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren evlerde de kahvehanelerde de içilirken XVIII. yüzyıldan itibaren daha da yaygınlaştı. 1567 tarihli bir sultan fermanında, Kahire’deki askerlerin nöbet başında bulunmaları gerekirken kahvehanelerden toplandığı bildiriliyormuş. Yemen’den Mekke’ye oradan da hacılar vasıtasıyla Mısır’a getirilen kahve XVI. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa’da hiç bilinmezken, Anadolu’nun ücra köylerinde bile içiliyordu. Ancak XVII. yüzyılda kahve içmek sultan tarafından sık sık yasaklandığından kahvehaneler dahi kapatılmıştır.⁵⁵⁷

XVIII. yüzyıl başlarında çok yoksul kimselerin terekesinde bile kahve fincanları ve cezvelerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Zenginler Çin porseleninden fincanlar kullanırken sıradan kahve fincanları Kütahya çinisinden yapılıyordu.⁵⁵⁸

Terekelerimizde kahve ile ilgili kullanılan kap- kacaklardan; beyaz fincan, beyaz maden zarf, fincan takımı, kahve değirmeni, kahve kutusu, kahve tabesi, kulplu fincan, zarf fincan tepsisi, sarı teneke cezve tespit edilmiştir. Dikkat edilecek olursa kahve araç- gereçlerinin çoğu, mal varlığı en fazla olan kişilerden, Yüzbaşı Salih Efendi ibn Abdullah’ın tereke kaydında tespit edilmiştir.

⁵⁵⁵ **Faroqhi**, İstanbul: 2002, s. 175.

⁵⁵⁶ **Özlü**, *a.g.m.* , s. 25.

⁵⁵⁷ **Faroqhi**, İstanbul: 2002, s. 236.

⁵⁵⁸ **Faroqhi**, İstanbul: 2002, s. 175.

Eskiden kap- kacaklar, genllikleyemekten zehirlenmemek için içi kalaylatılmış bakırdan yapıldı. Mahalle mahalle, köy köy dolaşan kalaycılar bakırları kalaylama işini yaparlardı. Bakır tencereler iyi para ederdi ve hali vakti yerinde ailelerin çok sayıda tencere ve sahanı bulunurdu.⁵⁵⁹

979 numaralı Şer’iyye Sicilimizdeki terekelerde, bakır eşyalar da bulunmaktadır. Nühâs tabak ve nühâs zemzemiyye mutfakta, hurda nühâsi terazi, hurda nühâsi kantar ise, tarım aletleri arasında bakır olarak rastlananlardır.

Bütün bunlardan başka terekelerimizde, Bolu’da kullanıldığını tespit ettiğimiz alet ve edevatlar ise şu şekilde sıralanabilir. Ceviz tabla, et tahtası, hurda bıçak, içinde bir şey dövüp ufaltmaya yarayan⁵⁶⁰ hurda havan, ayrıca iftariye tabağı, kaba lenger, uzun saplı, yayvan ve delikli kepçe⁵⁶¹ şeklinde tarif edilen kefgir, hoşaf kaşığı, kepçe, makas, masa, rende, sagir tabla, sofr a dibeğı, su bardağı, şerbet bardağı, teneke kabı, tereyağı kabı, tuzluk, zenbîl vb.

1.4. AİLE DÜZENİ

1.4.1. Aile kavramı

Genel bir ifade ile bir kızla bir erkeğin baba ocağını terk ederek yeni bir ev kurmaları olayına evlenme, evlenen karı- koca ve çocuklardan oluşan küçük topluluğa da aile denir.⁵⁶²

Bir toplumun siyasi, sosyal, hukuki ve ahlaki yapısını anlayabilmek için, o toplumun en küçük parçasını oluşturan aileyi incelemek gerekir. Aile incelenerek bir devlete ait birçok mesele kolaylıkla çözülebilir. Ailede çocuklar üzerinde babanın otoritesi ile devlet yönetiminde, hükümdarın millet üzerindeki otoritesi birbirine benzemektedir. Eski Türk anlayışına göre “Gök kubbesi devletin, çadır ise ailenin birer” örtüsü gibi kabul ediliyor, gök altında devlet, çadır kubbesi altında ise aile kurumu bulunuyordu. Aile içinde “karı-koca” münasebeti ile devlette “kagan-hatûn” ilişkisinin birbirinden farksız olduğu kabul ediliyordu.⁵⁶³

⁵⁵⁹ Faroqhi, İstanbul: 2002, s. 175.

⁵⁶⁰ Özlü, a.g.m., s. 125.

⁵⁶¹ Özlü, a.g.m., s. 126.

⁵⁶² Rıfat Özdemir, “Tokat’ta Ailenin Sosyo- Ekonomik Yapısı (1771- 1810)”, *Belleten*, c. LIV/sayı 211(Aralık 1990), s. 993.

⁵⁶³ Özdemir, a.g.m., s. 993.

Eski Türklerde babadan sonra aileyi anne temsil ettiği için anne, babanın diğer akrabalarından önce gelir ve çocukların vasisidir. Savaşlara dahi katıldığı bilinen, namus ve iffetine düşkünlüğü yabancı kaynaklarda özellikle belirtilen Türk kadını her zaman toplumda itibar sahibiydi ve savaşlarda düşman eline geçmesi büyük rezalet olarak görülürdü. Eski Türk toplumunda bu kadar önemli olan aile, bu durumunu İslami dönemde de devam ettirmiştir. Ancak her konuda her çeşit bölge ve topluma göre kanunnamelerini düzenleyen Osmanlı Devleti aile hukukuyla ilgili düzenlemeler yapmamış sadece evlenme, boşanma ve miras paylaşımı gibi bazı şeriatlık konulara küçük müdahaleler yapmış bunun dışında aile hukuku konusunu İslam şeriatına bırakmıştır.⁵⁶⁴

Osmanlılarda aile hukuku, devletin resmi mezhep olarak kabul ettiği Hanefi Mezhebi'nin kurallarına göre uygulanmıştır.⁵⁶⁵

Osmanlı'da aile, toplumun en temel birimi idi ve sağlam bir yapıya sahipti. Aile yönetiminin başında baba olur ancak baba, anneye ve oğullara danışarak aileyi yönetirdi. Terzi'nin bize aktardığına göre, Fransız yazar Ubucini XIX. yüzyıl Osmanlı ailesi ile ilgili şu gözlem ve tespitleri yapmıştır: “Aileye gelince, mensuplarının ortak bir soyadı taşıyıp taşıyamaları önemsizdir. Zira aralarındaki sevgi ve bağlılık kuşku kaldırmaz. Ailenin devamlılığını sağlayan ad mıdır? Yoksa aileye bağlılık mı? Şunu kabul etmek gerekir. Türklerdeki aileye bağlılık, başka bir millette daha görülemez. Osmanlı doğduğu yerde yaşar, evlenir ve ölür. Tabiata yakınlığı bizden fazladır. Yaşayışının sadeliği, ihtirassızlığı ve aile dışı hayatının ve eğlencesinin olamayışı ailenin kurtarıcısıdır. Bu sebepten dolayı haremi ailenin mezarı değil, sağlamlaştırıcı unsurudur.” Osmanlı ailesinde sevgi, bağlılık, saygı ve dayanışma ailenin dağılmasını önleyen en önemli etkenlerdi.⁵⁶⁶

Tarafların karşılıklı iradeleriyle evlenmek için anlaşmaya varmalarına İslam dinine bağlı Osmanlı hukukunda evliliğin ön aşaması olan “*nişanlanma*” adı

⁵⁶⁴ **Ahmet Gündüz**, “XVIII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Kayseri’de Aile, Evlilik ve Çocuk Sayıları (1775- 1800)”, *IV. Kayseri Ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Tarih Araştırmaları Merkezi Yay., 2003, s. 261.

⁵⁶⁵ **Ali Aktan**, “XVII: Yüzyıl Başlarında, Kadı Sicillerine Göre Kayseri’de Evlenme ve Boşanmaya İlişkin Uygulamalar”, *IV. Kayseri Ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Tarih Araştırmaları Merkezi Yay., 2003, s. 21.

⁵⁶⁶ **Terzi**, *a.g.m.* , s. 300.

veirilir.⁵⁶⁷ Ancak nişanlanma İslam hukukunda taraflara evlenme zorunluluğu yüklememektedir.⁵⁶⁸

Üzerinde çalıştığımız Bolu Şeriyeye Sicilinde evlilik öncesi hazırlık dönemi kabul edilen “namzedlik” konusu ile ilgili bilgilere rastlanmamıştır. Namzetlik uygulaması ile ilgili mahkemede tutulmuş kayıtların olmayışı bize bu konudaki sıkıntıların, mahkemeye yansıtılmadan aile veya taraflar arasında çözümlendiği izlenimini vermektedir. Bu nedenle de kurumun işleyişini sağlayanın, yaptırımdan çok anlaşmaya uymayan taraflar üzerindeki sosyal baskı olduğunu söyleyebiliriz. Zaten namzetlikle ilgili durumların sicillere kaydediliyor olması, nişanlanma veya nişanı bozma işlerinin tamamının kaydedildiği anlamına gelmez.

1.4.2. Evlenme

Evlenen erkek veya kızın baba ocağından ayrılarak ayrı bir ev (aile) meydana getirmesine “evlenme” veya “evlendirme” veya Türkçede kullanıldığı şekliyle izdivaç denilmektedir.⁵⁶⁹

Eski Türklerin kişilerin kutsal bir güvenceye kavuşması olarak gördüğü ve buna “evlenmek”, “ev bark” sahibi olmak adını koydukları izdivaç, aileyi meşru temeller üzerine oturtan toplumsal bir hadisedir.⁵⁷⁰

Eski hukukumuzda evlilik anlaşması/ sözleşmesini ifade etmek üzere “nikâh” tabiri kullanılır. Nikâh, karı- koca arasında beraber yaşamaya ve yararlanmaya imkân sağlayan ve taraflara karşılıklı hak ve görevler yükleyen karşılıklı isteğe bağlı olarak yapılan bir anlaşmadır.⁵⁷¹

Evlilik, baba ocağını terk eden kız ve erkeğin toplumun en küçük parçası olan aileyi oluşturmak için gerçekleştirdiği sosyal bir olaydır. İslam dinine göre meydana gelen ailenin karı- koca ilişkisinin bilinmesi, doğan çocukların soyunun bilinmesi, analık- babalık, evlatlık hak ve görevlerinin tespiti, velayet, miras, nafaka vb. konuların belirlenebilmesi ve karar altına alınabilmesi için nikâhın yapılması

⁵⁶⁷ Halil Cin, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay.1988, s. 29.

⁵⁶⁸ Erten, a.g.e. , s. 32.

⁵⁶⁹ İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü*. İstanbul: Boğaziçi Yay. Nisan 1995, s. 216.

⁵⁷⁰ Doğan, a.g.e., s. 35.

⁵⁷¹ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 70.

şarttır. Bazı ayet ve hadislerde nikâhın şahitler huzurunda herkese açık olarak yapılması gerektiğinden bahsedilir ayrıca evliliğin açık ve devamlı olması istenir.⁵⁷²

Hukuken ailenin oluşabilmesi için karı ve koca adaylarının kendi hür iradeleriyle bir nikâh kıydırmaları gerekmektedir. Hanefî mezhebine göre yetişkin erkek ve kadınlar rızaları alınmadan evlendirilemezler. Nikâh, taraflardan birinin evlenme teklifinde bulunması, diğerinin de bu teklifi kabul etmesiyle ancak geçerli sayıldığı için rızaları alınmadan evlendirilen çiftlerin nikâhı her iki taraf için de bağlayıcı ve hukuken de geçerli değildir. Ayrıca nikâhta iki Müslüman erkek şahidin veya bir Müslüman erkekle iki Müslüman kadın şahidin hazır bulunmaları gerekir. Bir çiftin nikâhlanabilmesi için aralarında, kan bağı, süt akrabalığı, kadın için başkasıyla evli olma ve din farkı, erkek için dört kadınla evli bulunma ve karısından üç talakla boşanmış olması koşullarının hazır olması gerekmektedir.⁵⁷³

Nikâhın geçerli olması için İslam hukukuna göre resmi bir memurun veya bir din adamının huzurunda yapılması şartı yoktur. Ancak nikâhın toplumsal hayattaki yeri ve önemi nedeniyle çok eski dönemlerden itibaren konu ile ilgili hukuki bilgiye sahip kişilerin huzurunda nikâhın yapılmasına özen gösterilmiştir.⁵⁷⁴

Nikâh genellikle kadınlar, vekilleri (naib) veya mahalle imamı tarafından kıyılırdı. Eğer kadı dışında bir kişinin nikâhı kıyabilmesi için kadıdan “*izinname*” alması şartı getirilmiş böylece meydana gelebilecek olumsuz olayların önüne geçilmek istenmiştir.⁵⁷⁵

Mahkemelerde kadı tarafından kıyılan nikâhlar sicile işlenirdi fakat bu işle görevlendirilmiş bir nikâh memuru yoktu. Ancak nikâh için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediği araştırılır hatta tarafların ve şahitlerin isimleri ve mehirin miktarı özel bir deftere kaydedilirdi.⁵⁷⁶

1878–1879 yıllarına ait Bolu sicilimizde nikâh akdinin mahkemede kaydettirildiğine veya tescil ettirildiğine dair ipuçlarına rastlanmamıştır. Sicilimizde o dönemde mihr ödemelerindeki sıkıntılar nedeniyle davalar açıldığını tespit etmemize rağmen kadınların -ileride yaşanacak olumsuz durumlara karşı mihrlerini

⁵⁷² Özdemir, *a.g.m.*, s. 1002.

⁵⁷³ Aktan, *a.g.m.*, s. 25.

⁵⁷⁴ Erten, *a.g.e.*, s. 48.

⁵⁷⁵ Erten, *a.g.e.*, s. 49.

⁵⁷⁶ Özbilgen, *a.g.e.*, s. 450.

kayıt altına aldirmek için bile olsa-nikâh akitlerini kadıya kaydettirmemeleri dikkat çekici bir dudumdur. Aslında sicilimizin çok geniş bir zaman dilimini kapsamaması nedeniyle Bolu’da nikâh akitlerinin hiç kaydettirilmediğini genele yaymamız doğru olmayacaktır. Nitekim üzerinde çalıştığımız şer’iyye sicili dışında, XIX. yüzyılda kaydedilmiş birçok kadı kaydının var olduğunu da unutmamamız gerekir. Biz bu değerlendirmeleri kendi sicilimiz doğrultusunda vermekteyiz.

1.4.3.Evlilikte Mehir

İslam hukukuna göre evlenirken erkeğin, zevcesine verdiği para veya mala İslami kaynaklarda “*mehr, sadâk, nihle, ferîda*” adı verilir. Mehir kadının veya ondan istifade hakkının karşılığı değildir. Erkeğin kadına verdiği değer, onu tercih etmesinin bir sembolüdür, armağan niteliğindedir.⁵⁷⁷

Nikâh nedeniyle erkek tarafından kadının kendisine verilen ve onun için “ekonomik güvence” özelliğini taşıyan para veya mala, İslam toplumlarında “*mehr*” adı verilmiştir. Mehir Fransa’da görülmüş olan karı veya ana- babası tarafından kocaya verilen “*dot*”dan, Avrupalı kadınların da kocaya vermekle yükümlü olduğu “*drohoma*”dan ve kızın babasına veya yakınlarına verilen *başlıktan/ kalından* farklıdır. Mehir Osmanlı ailesinde, kadının statüsünü ekonomik bakımdan güçlendirmek, boşanmasına engel olmak veya kadın için bir çeşit sigorta görevi gördürmek amacıyla verilirdi.⁵⁷⁸

Mehir olarak veriecek şeyin İslam dininde yasak olmaması ve bir değerinin olması gerekir. Mehir olarak, menkul ve gayrı menkul mallar, ziynet eşyaları, hayvanlar ve hatta menkul ve gayrı menkul bir malın kullanma hakkı mehir olarak verilebilir. İslam dinine göre gayri meşru kabul edilen şeyler örneğin; alkollü içkiler, domuz, ölmüş hayvan etleri mehir olarak verilemez. Eğer verilirse de bu mehir verilmemiş kabul edilir ve kadın mehri tekrar istemeye hak kazanır.⁵⁷⁹

⁵⁷⁷ Karaman, a.g.e. s. 95.

⁵⁷⁸ Erten, a.g.e. , s. 51.

⁵⁷⁹ Cin, *İslam ve Osmanlı Hukunda Evlenme*, s. 214.

Sicilimizde mehr olarak o dönemde Bolu’da en çok para verilmekle beraber⁵⁸⁰, kutnî entari⁵⁸¹, diz bezi, fes, nafe kürk, yazma yemeni, bir çift mandanın⁵⁸² da mehr olarak verilebildiği görülmüştür.

Hanefilere göre mehrin en düşük sınırı para haline getirilmiş olsun veya olmasın, 10 dirhem gümüşdür.⁵⁸³ Mehrin üst sınırı için İslam hukukunda belli bir miktar tespit edilmemiştir.⁵⁸⁴

Mehrin miktarı, günün şartlarına, evlenecek kızın güzel, çirkin ve maharetli vb. oluşuna göre değişmekteydi. Güvey adayı gelin adayına mehr verirken, gelin adayı da cihaz getirmektedir. Ancak verilen mehr ile cihazın denk olması diye bir kural yoktur.⁵⁸⁵

1878- 1879 yılına ait sicilimizdeki mehr miktarlarını, nikâh akitleri yer almadığından, aynı sicillere kaydedilmiş boşanma davaları veya ölen kocanın mirasından eşinin mehrini almak için açmış olduğu dava kayıtlarından öğrenebiliyoruz. Ancak mehr miktarlarının kadınların yaşı, güzellik, bakirelik, dulluk veya sosyal statüye göre nasıl değiştiğini, nikâh akitlerindeki bu değişkenleri incelenmeden bahsedebilmemiz mümkün olmamaktadır. Ancak elimizdeki verilerden mehrin değişkenini bilememekle beraber, miktarının çok farklılık gösterdiğini tespit edebiliyoruz.

Mehir kocanın ölümü veya ailenin parçalanması halinde kadının belirli bir süre geçimini sürdürebilmesini sağladığı gibi mehrinden vazgeçtiği takdirde kocasından boşanabilmesini kolaylaştırması gibi önemli bir fonksiyonu vardır. Ayrıca kocanın eşinden ayrılma yetkisini kötü kullanmasına karşı caydırıcılık görevi üstlenmiştir. Mehr, nikâh ile birlikte evliliğin toplum içerisindeki ilanı anlamına da gelmektedir.⁵⁸⁶

Şer’iyye sicillerine intikal eden şekliyle mehr, genellikle “*mehr-i muaccel*” (hemen ödenen) ve “*mehr-i müeccel*” (boşanma veya vefat halinde ödenecek) diye isimlendirilen iki bölüm halinde verilirdi. Kadın mehrini ticari amaçla

⁵⁸⁰ B.Ş.S. 36a/II, 38a/III, 39b/I, 40a/IV, 41/b/41a/III, 43a/I, 10b/I, 44a/43b/II.

⁵⁸¹ B.Ş.S. 5b/II.

⁵⁸² B.Ş.S. 13a/II.

⁵⁸³ Cin, *İslam ve Osmanlı Hukunda Evlenme*, s. 216.

⁵⁸⁴ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 95.

⁵⁸⁵ Özdemir, *a.g.m.*, s. 1018.

⁵⁸⁶ Erten, *a.g.e.*, s. 52.

çalıştırabilir, mal-mülk satın alabilirdi. Ayrıca mehir, zenginlerde, miktar bakımından önemli olmamasına rağmen alt gelir grupları arasında ciddi bir miktar olarak görülüyordu.⁵⁸⁷ İncelediğimiz 1877–1878 tarihleri arasındaki sicil kayıtlarından bu dini ve hukukî geleneğin uygulandığını açıkça görmekteyiz.

Bolu ile ilgili belgelerimizde mehr-i muaccel (hemen ödenen) den ziyade mehr-i müeccel (boşanma veya vefat halinde ödenecek) uygulamalarının kadı kayıtlarına yansıdığını görüyoruz. Bolu şer’iyye sicilimizde gördüğümüz boşanma sonrası mehir davalarının çokluğu bize bu paranın genellikle ödenmediğini düşündürüyor.

Bu durumla en çok kadınların, eşlerini ölüm veya boşanma sonucu kaybedip hayatta yalnız kaldıkları dönemde, tereke taksimi esnasında ya da çocuklarıyla beraber nafakalarının yetmemesi durumunda açtıkları davalarda karşılaşılıyor. Dava kayıtlarında, peşin ödenmesi gereken kısmı (mehr-i muaccel) da sonradan mehir-i müeccel’le beraber ancak alabilen vasilere de rastlanmıştır. Örneğin; Debbağlar mahallesinden vefat etmiş olan Beşkavakoğlu Mahmud’un eşi Fatma Dudu, kocasının kendisine mehr-i müeccel 1000 guruş, mehr-i muaccel 1000 guruş olmak üzere toplam 2000 guruş mehir alacağı ve başka alacakları olduğunu söyleyerek dava açmış ve şahitlerle ispatladıktan sonra hakkı olan parayı almıştır⁵⁸⁸

Mehir ödeme tarzına göre yukarıda izah edildiği gibi iki kısma ayrılırken, tesbit esasına göre de “mehr-i müsemma” ve “mehr-i misil” olmak üzere ikiye ayrılırdı. Taraflarca tayin ve tespit olunan mehre “*mehr-i müsemma*” denir. “*Mehr-i misil*” ise; kızın babası tarafından, benzer şartlarda bulunan kadınların mehrine bakılarak tespit edilen mehre denir⁵⁸⁹

1.4.4. Çeyiz (Cihaz)

Çeyizin (cihazın) dini bir anlamı olmayıp, sadece örf ve adetlerden kaynaklanır. Çeyiz de aynı mehir gibi kadının mülküdür, izni olmadan kocasıda babasıda çeyizden faydalanamaz.⁵⁹⁰

⁵⁸⁷ Muhiddin Tuş, “XVI-XIX. Asırlar Arasında Osmanlı’da Kadın ve Aile”, Tarih ve Medeniyet dergisi, sayı 26 (Nisan 1996), s. 15.

⁵⁸⁸ B.Ş.S. 43a/I.

⁵⁸⁹ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 96.

⁵⁹⁰ Kurt, *a.g.m.*, s. 648.

Bolu ile ilgili tereke kayıtlarımızda cihazın miras içindeki yeri ve önemini gösteren örnekler mevcuttur. Gölyüzü mahallesi sakinelerinden olup vefat eden Ayşe Dudu Hanımın, cihazını hayattayken kızları Fatma ve Şerife arasında paylaştırıp babası Abdurrahman Usta'ya teslim ettiğini, oğulları Fahreddin ve Ahmedin de onayından sonra bütün cihazın değeri tespit edilip, deftere kaydedildiğini görüyoruz.⁵⁹¹ Ayrıca tasarruf hakkı sadece kadınlara ait olan çeyizin hayat sigortası gibi görüldüğünü ve çeyizini kız çocuklarına bırakarak da onları güvence altına almaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

Evlenecek kız giyim, ev ve mutfak eşyası olarak çeyiz hazırlamak zorundaydı ve kız tarafının bu hazırlığı yapması çok önemliydi. Gelinin çeyizinde bulunması gereken başlıca eşyalar şunlardı: Bir kaç takım elbise, her cinsten birer kat çamaşır, yirmi adet süslü küpe, yirmi adet kıymetli yüzük, inci gerdanlık, altın işlemeli külâh ve kıymetli yüz örtüleri, bilezik, halı ve seccadeler, Gürcü, Şiraz ve Aksaray perdeleri, siniler, tepsiler, kazanlar, bakır ve çini kâseler, havanlar ve şamdanlar.⁵⁹²

Tanzimat'tan sonra devletin evlenme konusundaki ilk ciddi müdahalesi 2 Eylül 1881 (H. 8 Şevval 1298) tarihli Sicilli Nüfus Nizamnamesi ile olmuştur. Bu nizamnameye göre, evlenecek kimselerin mahkemeden *izinname* almaları şartı getirilmiş ayrıca imama eskiden beri yaptığı nikâh memurluğu görevi artık resmen verilmiştir. İmam bir çeşit evlendirme memuru statüsünü kazanmış, evlenme ve boşanmaları nüfus idaresine bildirmekle sorumlu tutulmuştur. Hâkimden *izinname* alınması tamamen idari bir formaliteydi çünkü *izinname* almadan yapılan evlilikler de geçerli sayılıyordu. Ayrıca imamın nikâh memurluğu yapması evlenmeye hiçbir dini karakter kazandırmamaktadır.⁵⁹³

1.4.5. Çok Eşlilik

Müslüman ailesinin özelliklerinden bir tanesi de eş sayısıdır. İslam dinine göre erkeklerin dörde kadar eş alabilmeleri mümkündür.⁵⁹⁴

⁵⁹¹ B.Ş.S., 38b/1.

⁵⁹² Doğan, *a.g.e.*, s. 36.

⁵⁹³ Cin, *İslam ve Osmanlı Hukunda Evlenme*, s. 288.

⁵⁹⁴ Tabakoğlu, *a.g.m.*, s. 25.

İslam dini çok evliliğe sadece zorunlu hallerde izin vermiş bu izin de erkeğe evlendiği eşleri arasında adaletli davranması şartına bağlanmıştır. Ancak bir ayette de eşler arasında adil davranılamayacağını belirterek, tek eşle hayatın sürdürülmesini ısrarla tavsiye etmektedir. Çok evlilik açısından Osmanlıya baktığımızda bu tür evliliğin yaygın olmadığı, belirli oranlarda kaldığı görülmektedir. Yabancı seyyahlar da bu durumu doğrulayan açıklamalarda bulunmuşlardır. Öztürk'ün aktardığına göre XVI. yüzyıl sonunda Türkiye ile ilgili gözlemlerini anlatan Alman Protestan papazı Salomon Schweigger: “Türkler dünyaya, karıları da onlara hükmeder Türk kadını kadar gezen, eğleneni yoktur. Çok karılılık yoktur... Boşanma pek görülüyor” demiştir.⁵⁹⁵

Müslüman ailesinde çok eşliliğin yaygın olduğuna dair yanlış bir görüş hâkimdir. Osmanlı toplumunda *polygamie* denen çok eşli evlilik, ahlaksız veya kanuna aykırı bir hareket değildi ancak hoş karşılanmamaktaydı.⁵⁹⁶

Gündüz'ün bize aktardığına göre “1790 yıllarında Türkiye ve İstanbul” adıyla Türkçeye çevrilen Olivier'in seyahatnamesinde “Kanun her ne kadar Müslümanlara dört kadın almak hakkını veriyorsa da Türklerin bir kadından fazlası ile evleneni pek azdır” diyor ve evlilik konusunda 1866 tarihli bir diğer seyahatnamede de “Türkiye’de sokakta bulunmuş çocuk yoktur. Fransa’da çocukları terk ederler, çünkü kız- annelerin doğurması yüz karasıdır. Türkiye’de kız anne (evlenmemiş anne) ler de yoktur, evlilik dışı çocuk da. Kapatma ana olunca eş olur” şeklinde bilgiler bulunduğu anlaşıyor.⁵⁹⁷

Tereke defterleri üzerinde yapılan araştırmalara göre klasik dönemde birden fazla evlilik oranı % 5- 12 arasındadır. Yine birden fazla eşle evlilik oranı muhtemelen gelir ve servet farklılığından dolayı köylerde şehirlere göre düşüktür. Osmanlı toplumunda Müslüman olmayanların tek eşli olmaları bunun dini dayanaklı olduğunu göstermektedir. Bunun dışındaki toplumun bütün kesimlerinde görülen çok eşliliğin temel sebebi büyük ihtimalle çocuk, özellikle de erkek çocuk sahibi olma isteğidir.⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ Said Öztürk, “Osmanlı Toplumunda Çok Evliliğin Yeri”, *Yeni Türkiye*, sayı 32 (Mart- Nisan 2000) s. 653.

⁵⁹⁶ Ortaylı, İstanbul: 2001, s. 89.

⁵⁹⁷ Gündüz, *a.g.m.* , s. 261.

⁵⁹⁸ Tabakoğlu, *a.g.m.* , s. 25.

Bolu’da XIX. yüzyılda birden fazla kadınla evlilik konusunda sicilimizde bir hayli bilgiye rastladık. Belgelerimizde birden fazla kadınla evlenen erkekleri tespit ettik.⁵⁹⁹ Belgeler incelendiğinde genel olarak erkeklerin, ilk eşten erkek çocuk sahibi olamadıkları ve nesillerini devam ettirmek istedikleri için ikinci evliliklerini yaptıkları, terekelerden anlaşılmıştır. Çok eşliliği daha çok, mehir talebiyle açılmış dava belgelerinde veya nafaka talebi yapılırken bakıma muhtaç çocukların sayımı esnasında görüyoruz. İncelediğimiz belgelerden, çok eşliliğin servet durumu ile ilgisinin olmadığı tespit edilmiştir

979 Numaralı Şer’iyye sicilimizde birden fazla erkekle evlenen kadınların da varlığı tespit edilmiştir. Örneğin İmaret mahallesinde yaşayan Arnavut Derviş İbrahim’in ölümünden sonra eşi Ayşe Hatun’un da ölmesi üzerine Ayşe Hatun’un ikinci eşi olan Ali Çavuş’la ilk eşinden olan çocukları arasında mirasın paylaşımı konusunda çıkan anlaşmazlıklarla ilgili bir dava kaydına rastlanmıştır. Ayşe Hatun’un ikinci evliliğini yapmasının nedeni ile ilgili bir ifadeye rastlanmamıştır. Çünkü belge nikâh akdi olmayıp, miras davasıyla ilgilidir.⁶⁰⁰

1.4.6. Çocuk Sayısı

Osmanlı ailesinin çok çocuklu olanları azdır en fazla rastlanan sırasıyla bir, iki, üç çocuklu ailelerdir. Çocuk sayısı bakımından köylü aileler şehirli aileleri, Müslüman olmayanlar Müslüman olan aileleri çok az geçmektedir. Kız çocukların sayısı erkek çocuklardan biraz daha fazladır. Bu çerçevede klasik dönem Osmanlı ailesinin nüfusu ortalama olarak 5 kişiyi bile bulmamaktadır.⁶⁰¹

Aile soyunun devamını sağladığı, bir tarım toplumunda üretime katkıda bulunduğu ve işgücü temin ettiği düşünülen erkek çocuklar ailede önemli bir unsur olmuşlardır. Türklerde erkek çocuk doğduğunda, daha fazla sevinçle karşılanmış, doğan çocuğun kız veya erkek oluşuna göre loğusa kadının başında farklı merasimler yapılmıştır.⁶⁰²

⁵⁹⁹ B.Ş.S. 13b/I, 25a/I, 32b/I, 36a/II, 47b/IV.

⁶⁰⁰ B.Ş.S. 2b/II.

⁶⁰¹ . Tabakoğlu, *a.g.m.* , s. 25.

⁶⁰² Erten, *a.g.e.* , s. 66.

Sicilimizdeki çocuk sayılarını incelediğimizde genel olarak tek eşli evliliklerde, 1⁶⁰³, 2⁶⁰⁴, 3⁶⁰⁵ veya 4⁶⁰⁶ tane çocuk olabildiği tespit edilmiştir. İki kadınla evlilik yapanlarda da çocuk sayısının 2'den başlayıp⁶⁰⁷, 3⁶⁰⁸, 4⁶⁰⁹ hatta 6⁶¹⁰ olabildiği de görülmüştür. Tabi ki bu tespitlerde ailenin gelir düzeyi, sosyal statüsü, çocuk sayısının şehirde ve köydeki oranı, kadınların kısırlık veya çocuk düşürme faktörleri, o dönemde varsa veba sıtma gibi çeşitli salgın hastalıklar gibi hiçbir etken dile getirilmediğinden, sadece tespit edebildiğimiz çocuk sayıları zikredilmiştir. Ayrıca askere gidip veya başka nedenlerle gaib olan çocuklar da terekelerde belirtilmiştir. Bu bakımdan çocuk sayısı ile diğer faktörler arasındaki ilişki daha bütüncül bir perspektiften araştırılmalıdır.

1.4.7. Aile içi münasebetler

İslam her aile üyesinin ailedeki fonksiyonunu düzenli olarak yerine getirebilmesi, üyelerinin gözetilmesi, ailenin devamı ve korunması için gerekli olan aile yöneticiliği görevini kocaya vermiştir. İslamiyet'te koca ile eş, birlikte bir şahsiyet olarak kabul edilmiştir. Kocanın yöneticiliğine itaat İslam ahkâm ve ahlâkına uygun davranıldığı sürece geçerliydi. Eğer koca zulüm ve haksızlık yaparsa yargıya başvurmaya hakkı vardı. Hem baba hem de anne çocuklar üzerinde eğitime, yönetme, onları sosyalleştirme ve koruma sorumluluğunu eşit olarak üstlenmişlerdir.⁶¹¹

Osmanlı ailelerinin bütünlük içinde düzenli bir yapıya sahip olmasının nedeni ailedeki huzursuzlukların, akraba meclislerinde veya mahkeme müdahalesiyle çözümlenmesi olabilir. Toplumda intiharların çok az oluşu da sağlam aile yapısının bir göstergesidir. Kurt'un bize aktardığına göre, Osmanlı evlilikleriyle batı evliliklerini kıyaslayan Ahmed Midhat'ın "muntazam istatistikler olsa da tamamen tetkik ve tenkide girişilirse, bizim Şark izdivaçları lehinde ve onların Garp izdivaçları

⁶⁰³ B.Ş.S. 16a/II.

⁶⁰⁴ B.Ş.S. 16b/I, 21a/II, 43b/II.

⁶⁰⁵ B.Ş.S. 21b/III.

⁶⁰⁶ B.Ş.S. 20b/II.

⁶⁰⁷ B.Ş.S. 32b/I.

⁶⁰⁸ B.Ş.S. 47b/IV.

⁶⁰⁹ B.Ş.S. 25a/I, 36a/II, 24b/I.

⁶¹⁰ B.Ş.S. 13b/I.

⁶¹¹ Erten, *a.g.e.*, s. 70.

aleyhinde büyük büyük hükümler çıkarılacağına biz şüphe edemeyiz.” şeklindeki sözleriyle Osmanlı ailesinin sağlamlığını açıklamaya çalıştığı anlaşıyor.⁶¹²

979 numaralı sicilimizde Bolu’da o dönemde yaşanmış ve mahkemeye yansımış aile içi geçimsizlikleri veya şiddeti aydınlatan belgelere rastlanmamıştır. Bu tür sorunlarda ya şiddete uğrayan kadın bireysel olarak başvuru yapar ya da eşler arasındaki sorunu mahallelinin mahkemeye yansıtması ile çözümlenirdi. Bolu’da bu sorunlara, mahkeme kayıtlarında rastlanılmayışının en önemli sebebi, bu türlü sorunların aile ve akrabalar arasında halledildiği izlenimini vermektedir.

Çocuklara veya eşlerine şiddet uygulandığı gerekçesiyle mahkemeye intikal etmiş mevzuların olmadığı tespit edilmiştir.

1.4.8. Evliliğin Sona Ermesi

İslam hukukunda evlilik bağı dört şekilde sona erer.⁶¹³

- 1-Talâk (Boşama)
- 2-Muhâlaa (Karşılıklı Rıza ile Boşanma)
- 3- Tefrik (Adli Boşanma)
- 4- Ölüm

Müfarakat (Boşanma), lügatte bir şeyin, iki kişinin birbirinden ayrılması, fıkha göre de “zevciyyet bağlarının çözülmesi, karı ile kocanın birbirinden ayrılması” anlamındadır. Bazı ayet ve hadisler evlenmeyi, evlenen çiftlerin birbiri üzerinde hakları olduğunu, müşterek hayatta her birinin ayrı ayrı sorumlulukları bulunduğunu açıklamaktadır. İslam hukuku aileyi kutsal kabul ederek evlenmeyi teşvik ederken, geçimsizlik ve boşanmayı da hiç hoş karşılamamaktaydı.⁶¹⁴

1.4.8.1. Talak (Boşama):

Dar anlamıyla talak, kocanın tek taraflı bir irade ile evlenmeye son vermesidir.⁶¹⁵

⁶¹² Kurt, *a.g.m.*, s. 650.

⁶¹³ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 100.

⁶¹⁴ Özdemir, *a.g.m.*, s. 1022.

⁶¹⁵ Halil Cin, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, Konya: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay. 1988, s. 67.

Kocanın, talak için bir sebep bulup göstermesi veya mahkeme kararı gerekmiyordu Karısının yüzüne karşı veya gıyabında “Seni boşadım” veya “Boş olsun” gibi bir sözle isteğini belirtmesi yeterlisayılmıştır. Fakat koca, o zamana kadar karısına mehr-i müeccel borcunu ödememişse mehrini ve iddeti doluncaya kadar da iddet nafakasını ödemek zorundaydı.⁶¹⁶

Kocanın boşanma hakkını kullanabilmesi için yetişkin ve akli başında olması gerekiyordu. Yaşı küçük olanların ve akıl hastalarının boşama istekleri geçersiz sayılmıştır. Kadınlar açısından da evli olmayan kadınlar, nikâh akdi geçerli olmayan kadınlar, kesin ayırıcı boşanmayı izleyen iddet süresini yaşayan kadınlar, iddetini tamamlamış olan kadınlar boşanma hakkına sahip değildirler.⁶¹⁷

a. Talak-ı Ric’i(Cayılabilir Boşanma): Kocanın belli şartlarla yeni bir nikaha ihtiyaç duymadan, boşama hakkını geri alabildiği boşama şekline ric’i talak yani “dönülebilir boşanma” denir.⁶¹⁸

Bolu şer’iyye sicilimizde talak-ı ric’i ile ilgili örneklerle rastlanmamıştır. Bunun en önemli nedeni, boşanmanın ardından kadına ödenecek, mehir ve nafaka miktarının tespiti için, olayın mahkemeye intikalini sağlayan zorunlu durumların talak-ı ric’i ile ortaya çıkmamasıdır. Talak-ı ric’i, evlilik bağı bütünüyle ortadan kaldırmadığı için kocanın boşanma sırasında ödemeyi kararlaştırmış olduğu mehr-i müeccelin vadesi de gelmemiştir, yine aynı, gerekçelerle nafaka tespitine de ihtiyaç yoktur.

b. Talak-ı Bayin(Ayırıcı Boşanma): Kocanın boşadığı eşine ancak yeni mehir ve yeni nikah verdiği takdirde dönme imkanı veren boşamaya denir.⁶¹⁹

Talak-ı ric’i ile boşanmış eşlerin iddetin bitiminden sonra birbirlerinden kesin olarak ayrılmış sayılmaları ya da erkeğin karısını boşarken, boşanmanın ayırıcı olduğunu gösteren bir söz veya işaret kullanılması sonucu talak-ı bayin ortaya çıkar.⁶²⁰

⁶¹⁶ Aktan, a.g.m., s. 31.

⁶¹⁷ Esra Yakut, “Eskişehir Şer’iyye Sicillerine Göre Evliliğin Sona Ermesi ve Sonuçları”*I.Uluslararası Düünden Bugüne Eskişehir Sempozyumu Siyasal, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., s. 107.

⁶¹⁸ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 106.

⁶¹⁹ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 106.

⁶²⁰ Yakut, a.g.m., s. 108.

c. Talak-ı Selâse (Üçlü Boşanma): İster cayılabilir boşama ile ister ayırıcı boşama ile olsun erkek aynı kadını üç kez boşadığı zaman evlilik kesin olarak sona erer. Erkek üç kez ayrı ayrı boşamak yerine, boşanmayı gerçekleştiren sözü üç kez tekrarlayarak da aynı sonuca ulaşabilir. Talak-ı selâse ile ayrılıklarda, erkekle kadın yeniden evlenmek isterse, kadının iddetini tamamladıktan sonra başka bir erkekle evlenip ondan da boşandıktan sonra iddetini tamamlayarak eski kocası ile tekrar nikâh yapması gerekir. “Hülle” adı verilen bu işlem üçlü boşanma ile birbirlerinden ayrılmış karı- kocanın yeniden evlenmeleri için şart koşulmuştur.⁶²¹

XIX. yüzyıla ait Bolu Şeriyeye sicilimizde erkeğin boşamasıyla ilgili bazı uygulamalara rastlanmıştır. Örneğin Karaçayır Mahallesi sakinlerinden olan Fatma Hatunu, eşi talak-ı bayin ile mahkeme huzurunda, şahitlerle boşamış ve bunu da mahkemeye kayıt ettirmiştir. Fatma Hanım’a da 501 guruş mehr-i müeccelini ve 300 guruş da nafaka-i iddetini vererek boşadığı kayıtlara geçmiştir. Böylece ileride çiftlerden biri tekrar evlenmek istediğinde çıkabilecek ekonomik sıkıntıların önüne geçilmek istenmiştir.⁶²²

1.4.8.2. Muhâlaa-Hull’ (Karşılıklı Anlaşma İle Boşanma):

İslam hukuku geçimsizlik gibi sebeplerle eşi ile anlaşamayan kadın, kocasının boşamaması halinde, müeccel mehrinden ve iddet nafakasından vazgeçerek, evliliği sona erdirme hakkı tanımıştır. Bu da gösteriyor ki İslam hukukunda boşanma sadece erkeğe özgü değildir.⁶²³

Muhâlaa ekonomik yönü olan hukuki bir hak olduğundan bu şekilde boşanmak isteyen kadının akil, balığ ve reşit olması yani tam ehliyetli olması şartı aranırken kocanın akil ve balığ olması yeterli kabul edilmiştir.⁶²⁴

Diğer boşanma şekillerine göre, anlaşarak boşanmanın 1877–1878 yılları döneminde Bolu’da yaygın olduğunu görüyoruz.⁶²⁵ Sicilimizde boşanma ile ilgili mahkeme kayıtlarında en fazla rastlanan boşanma şeklinin rıza ile boşanma olduğunu görüyoruz. Bu türlü boşanmanın yaygınlığı, kadınların sevemedikleri,

⁶²¹ Yakut, a.g.m., s. 109.

⁶²² B.Ş.S. 23a/I.

⁶²³ Cin- Akgündüz, Türk- İslâm Hukuk Tarihi, c.II, s. 109.

⁶²⁴ Yakut, a.g.m., s. 113.

⁶²⁵ B.Ş.S. 16a/II, 31b/I, 31b/II, 15a/II, 13a/II, 5b/II, 16a/III, 47b/III.

geçinemedikleri kocalarından ayrılma noktasında sıkıntı çekmediklerine, zorlanmadıklarına, toplumun kendilerine aşırı direnç göstermediğine işaret etmektedir. Sicilimizdeki belgelerden, “*aramızda hüsn-i mu’aşeret olmamağla*” şeklindeki ifadeyle kocasıyla aralarında geçimsizlik olduğunu belirten kadının, mehir ve iddet nafakası ve mesken masrafları karşılığında, kocasına boşanmak istediğini dile getirebildiği tespit edilmiştir.⁶²⁶

Ayrıca kocaların, boşanmanın mali sonuçlarından kurtulmak amacıyla talak (boşama), yetkilerini kullanmadıkları, kadını muhâlaaya zorlayarak iddet nafakası ve mehir sorumluluklarından kurtulmaya çalıştıkları dikkati çekmektedir.

1.4.8.3. Tefrik (Adli Boşanma):

Evliliğin mahkeme kararı ile sona ermesine tefrik adı verilir. Kocasını muhâla’ya razı edemeyen veya mehir ve iddet nafakasından vazgeçmek istemeyen kadın, bir takım sebeplerden dolayı hâkime başvurarak tefrik isteme hakkına sahiptir. Fakat Hanefi- Osmanlı hukukunda bu hak diğer mezheplere oranla son derece sınırlıdır. Kadınlar diğer mezheplerde kocanın belirli hastalıklara yakalanmış olması, evinin ihtiyaçlarını karşılayamaması, gaip olması, karısına kötü davranması gibi durumlarda, hâkime başvurarak tefrik isteyebilirken Hanefi mezhebinde, sadece kocada bulunan ve evliliğin fiilen devamına engel teşkil edecek cinsi rahatsızlık nedeniyle mahkemeye başvurabiliyordu.⁶²⁷

Görülüyor ki; sosyal, psikolojik ve ekonomik gerekçelerle boşanma, erkeğe tek taraflı olarak tanınırken, kadına hâkim kararıyla birlikte tanınmıştır.⁶²⁸

Erkeklerin herhangi bir nedenle (dönemin şartları gereği uzun ticari yolculuklar veya savaşlar) gittikleri yerden dönmemeleri halinde kadınların evlenebilmeleri için ya kadı kararı ile ya da “*boşanmış*” olduklarını iki kişinin şahitliğiyle ispatlamaları gerekiyordu.⁶²⁹

Tefrik, tamamıyla mahkeme kararı ile evliliğin sonuçlanması olduğundan şer’iyye sicillerinde rastlayacağımız konu ile ilgili çok hüküm olduğu düşünülebilir.

⁶²⁶ B.Ş.S. 31b/I.

⁶²⁷ Yakut, *a.g.m.*, s. 113.

⁶²⁸ Tuş, *a.g.m.*, 15.

⁶²⁹ Abacı, *a.g.e.*, s. 161.

Ancak, bunun aksine XIX. yüzyılın sonlarına ait hükümleri içeren Bolu Şer'iyeye Sicilimizde adli boşanma ile ilgili hiçbir belge bulunamamıştır.

1.4.8.4. Ölüm:

Evliliğin sona ermesine neden olan diğer bir sebep olan ölüm, Osmanlı toplumunda aile mensuplarını, akrabayı özellikle de mahalle halkını ilgilendiren ve harekete geçiren bir olaydı. Osmanlı döneminde ölümün gerçekleştiğini tıbbi olarak tespit edecek bugünkü gibi bir mekanizma yoktu. Ölümün ve definin olağan olduğuna cemaat şahitlik eder ve cenazeyi kaldırarak da bunu gösterirdi. Cenaze evinin düzeni, tören ve duanın organize edilmesi, hane halkı ve misafirlerin ağırlanması, dua ve cenaze yemeği her dinden Osmanlı halkını birbirine bağlayan ortak adetlerdi.⁶³⁰

1.4.9. Evliliğin Sona Ermesinin Sonuçları

1.4.9.1. İddet:

Evlenmenin ölüm, talak veya adli boşanma ile sona ermesi halinde, kadının yeni bir evlilik yapabilmesi için belirli bir süre beklenme mecburiyeti vardır. İşte bu bekleme süresine *iddet* adı verilir. İddetin uygulamasının amacı evlenmenin sona ermesinden sonra doğacak çocuğun soyunu veya babalığı tespit edebilmektir. Dönülebilir boşanmada ise iddet kocaya karısı ile ikinci bir nikâh kıymadan birleşme fırsatı verir. Modern mevzuatların hemen hepsinde kocası ölen veya evliliği boşanma ile sona eren kadına belli bir bekleme süresi uygun görülmüştür. Bu bekleme süresi ölüm halinde 4 ay 10 gün, boşanma halinde ise 3 aydır.⁶³¹

İddet konusu sicilimizde daha çok, boşanma nedeni ile sona eren evliliklerin ardından, bu süre içinde kocaların eşlerine ödedikleri “iddet nafakası” hasebiyle adı geçmekte olan bir mevzudur. İddet nafakasının varlığı, iddet geleneğinin incelediğimiz dönemde uygulanmakta olduğunu göstermektedir. Ancak iddet süresinin dolması ile yeni yapılan evliliklerin nikâh akitleri sicilimizde

⁶³⁰ Ortaylı, İstanbul: 2001, s. 81- 82.

⁶³¹ Cin, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, s. 111.

bulunmadığından, süre itibariyle uygulamanın nasıl yapıldığını, örneklendiremiyoruz.

1.4.9.2. Hidâne (Hidâne):

Doğumdan kendisine bakabilecek düzeye gelene kadar çocuğun nafaka (zaruri mali giderler) dışında, bakıma, beslenmeye, terbiyeye, bilgi ve beceri kazanmaya ihtiyacı vardır.⁶³²

Çocuğun terbiye velayetine yani muhafazaya muhtaç olduğu yaşın (hidâne yaşı) üst sınırı, genellikle kızlarda 9- 11, erkeklerde 7- 9 olarak tespit edilmiştir. Bu yaşlara kadar, çocuk hidâne hakkı sahibinin (hâdine) yanında kalır. Bu yaşlardan sonra çocuk, normal olarak babasının yanında kalır.⁶³³

İslam hukuku hidâne hakkını öncelikle kadınlara ve bunlar arasından da anneye vermiştir. Anne bulunmaz ise, hidâne hakkı sırasıyla, anneanne, babaanne, öz kız kardeş, ana bir kız kardeş, baba bir kız kardeş, öz kız kardeş kızları, önce anadan, sonra babadan kız kardeş kızları, teyze, halanıdır. Çocuğun bakım ve terbiyesini üzerine alacak bir kadın bulunmazsa, sıra erkek akrabaya gelir. Bunların sırası da baba, dede, kardeş, kardeş çocukları, -erkek çocuk için- amca ve amca çocuklarıdır. Hidâne hakkına uygun aynı derecede birden fazla şahıs varsa hâkim, çocuk için en iyi olanı tercih eder. Şartları taşımayan veya zaman içinde kaybeden şahıstan çocuk alınır ve sırada ondan sonra gelene verilir.⁶³⁴

Sicilimizde genel olarak, küçük çocukların hidâne hakkının annelerine verildiğini görüyoruz.⁶³⁵

1.4.9.3. Vasi Tavini:

Vesayet, lügatte emir, bir işi birisine ısmarlama geniş anlamda ise vesayet, eda ehliyeti yani haklarını kullanmaya ehliyeti bulunmayan ya da noksan olan bir kişinin mallarını koruma, işletme ve tasarruf etme hakkının başka bir kimseye tanınmasıdır. Vesayet sıfatını taşıyan yani bir şahsın mallarında veya çocuklarının

⁶³² Karaman, *a.g.e.* s. 140.

⁶³³ Cin- Akgündüz, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, s. 117.

⁶³⁴ Karaman, *a.g.e.* s. 142.

⁶³⁵ B.Ş.S. 16b/III, 16b/I, 16b/II, 10b/II.

işlerinde tasarruf etmek üzere görevlendirilen ve bu işler için hukuken temsil yetkisine sahip olan kişiye de “vasi” denir.⁶³⁶

Vasilerin kim tarafından ve ne için atandıklarına bağlı olarak farklı isimler almaktadırlar. Örneğin, ölüm sonrası malların kullanımı için kişi tarafından atanana “vasi-i meyyit”, bu iş için Kadı tarafından atanana “vasi-i kadı”, çocuklarla ilgili olarak kişi tarafından atanana “vasi-i muhtar” kadı tarafından atanana ise, “vasi-i mansub” adı verilmektedir.⁶³⁷

Vasinin, çocuklar rüşd çağına gelinceye kadar, onların mallarını koruyup gözetmek, alım- satım veya kiraya verme gibi gelir getirici şekilde değerlendirmek, onların yararına, yeme- içme, giyim- kuşam, eğitim, sağlık gibi (nafaka, kisve vb.) konularda kullanma yetkisi olduğu görülmektedir.⁶³⁸

Bir kimsenin vasi olabilmesi için, akil, balıĝ, hür, müstakim ve tasarrufunda tüm yetkilerini kullanmaya uygun olması gerekir. Çocukların vasileri öncelikle babalar, babaların tayin ettiĝi vasiler, hiçbirisi bulunmazsa hâkimin nasb ve tayin edeceĝi kişiler vasi olarak tayin edilebilir.⁶³⁹

Babanın ölümü üzerine, vasi olarak önce anne akla gelmektedir. Hâlbuki önceleri anne vasi tayin edilmezken Tanzimattan sonra kadını vasi tayin edilmeye başlanmıştır.⁶⁴⁰

1878- 1879 yıllarına ait sicilimizde genellikle ölüm nedeniyle ortada kalan çocukların haklarını veya miras yoluyla çocuklara kalan malların korunması, işletilmesi ve tasarrufuyla ilgili vasi tayinlerine rastlıyoruz. Eşî ölen kadınların çocuklarına öncelikli olarak mahkeme tarafından (...kıbel-i şer’i şeriften...) kendilerinin (validelerinin) vasi tayin edildiğini⁶⁴¹, eğer vasiyetle ilgili haklarını kullanamayacaksa valideler yerine Eytam müdürlerinin vasi tayin edildiğini⁶⁴²görüyoruz. Hatta bazen de vasi olarak yetim çocuklara dedelerinin (cedd) vasi tayin edildiğini⁶⁴³görüyoruz.

⁶³⁶ Çanlı, a.g.m. , s. 59.

⁶³⁷ Abacı, a.g.e., s. 165.

⁶³⁸ Terzi, a.g.m., s. 301.

⁶³⁹ Özdemir, a.g.m., s. 1030.

⁶⁴⁰ Çanlı, a.g.m., s. 59.

⁶⁴¹ B.Ş.S. 8b/I, 9b/I, 2a/II.

⁶⁴² B.Ş.S. 2a/I.

⁶⁴³ B.Ş.S. 18a/III.

Vasi, yetimin malı ile kendi namına ticaret yapamaz., yetimin malından kendi borcunu ödeyemez, ödünç veremez ve alamazdı. Yetimin nafakasını verir ve bu konuda cimrilik edemeyeceği gibi aşırı israfa da kaçamazdı.⁶⁴⁴

1.4.9.4.Nazır Tayini:

Vasi, sahip olduğu hakları kullanırken bu uygulamaları kontrol etmek üzere mûsî (mal sahibi) veya hâkim tarafından tayin olunan kişiye *nazır* denir. Buna “*müşrif*” de denilmektedir. İslam dinine göre, çocuk mal vb. işler için bir veya birden fazla vasi tayini caiz olduğu gibi, vasi ile nazır tayin etmek de caizdir. Fakat nazırın vasi gibi malları kullanma ve yönetme yetkisi yoktur. Ancak malı koruma konusunda nazır tercih edilmektedir. Hâkim bir çocuk üzerine vasi tayin ederken, vasi ve çocuk üzerine nazır da tayin edebilir.⁶⁴⁵

1.4.9.5. Hacr ve Terbiye:

Hacr, lügatte mutlaka men’ manasındadır. Tazyik, haram manasına da gelir. Akla da hacr denmiştir, çünkü sahibini çirkin ve sonu kötü olan şeylerden men’ eder. Fıkha göre, “Bir muayyen şahsı tasarruf-ı kavîsinden men’ etmektir” ki, o şahsa bu hacrdan sonra “*mehcur*” denir. Kârla zararı ayırt edemeyecek kadar küçük olan çocuklar, akli dengesini kaybetmiş bunaklar, deli olanlar, cinnet getirenler, malını lüzumsuz yere sarf ederek israf edenler, ölüm döşeğindeki hastalar vb. kendilerine ait meşru mallarını, bu durumları düzelmedikçe kullanamazlar. İslam fıkına göre bu gibilerin mallarını doğru kullanmada engelleri olduğundan mağdur olmamaları için mallarını kullanma ve işletme hakları yasaklamıştır. Bir kız veya erkek çocuğu rüşünü ispatlamadan, akile olmadan babasından kalan malı istediği gibi kullanamaz çünkü ileride pişmanlık doğuracak zarar ve mağduriyetler olacağından amaç, çocukların ve diğerlerinin zarar görmelerini engellemektir.⁶⁴⁶

Sicilimizde babalarını herhangi bir şekilde kaybeden yetim çocukların, kendi paylarına düşen malı kullanmaktan men’ edildiklerini ve vasileri kim ise, çocukların ihtiyaçları için mahkemeye başvurup mirastan veya meşru mallarından

⁶⁴⁴ Çanlı, a.g.m. , s. 59.

⁶⁴⁵ Özdemir, a.g.m. , s. 1031.

⁶⁴⁶ Özdemir, a.g.m. , s. 1032- 1033.

belli miktar talep ettiklerinde, kadına ve çocuğa nafaka bağlandığını tespit ettik. Örneğin Fatma Hanım'ın çocukları, 4 yaşındaki Hafize ve 2 yaşındaki Fatma için nafaka talebinde bulunduğunu⁶⁴⁷, Şerife Hatun'un kızı Akkadın ve oğlu Mehmet'in ihtiyaçları için kocasının mirasından nafaka istediğini⁶⁴⁸, Behiye Hanım'ın yedi aylık oğlu Şâkir için nafaka talebinde bulunduğunu⁶⁴⁹ görüyoruz.

1.4.9.6. Kayyım Tayini:

Mefkud, ikametgâhı ve hayatta olup olmadığı bilinmeyen kayıp kimsedir. Bir mefkud, kendisi açısından sağ olsa bile başkaları açısından ölü sayılır. Kayyım kayıp kişinin mallarını korumak, diğer insanlardaki alacaklarını toplamak için hâkim tarafından tayin edilen emin, mutemet kimse demektir. Hâkim kayıp kişinin malını ve çıkarlarını korumak için akrabalarından veya dışarıdan bir kayyım tayin edebilirdi.⁶⁵⁰

İncelediğimiz 1878- 1879 yıllarına ait sicilimizden Bolu'da kayyım tayini yapıldığı anlaşılmaktadır. Örneğin, Örencik Karyesinde vefat etmiş Çerağoglu Süleyman'ın oğullarından askerde kayıp olan Mehmed Ali'ye mahkemeden (kibel-i şer'iden) kayyım olarak Köy muhtarı Osman Ağa ibn Hüseyin'in tayin edildiğini görüyoruz.⁶⁵¹

1.4.9.7. Çocuklara Nafaka ve Kisve Baha Tayini:

Hür, müslim veya İslam Devleti halkından olan gayrimüslim bir baba, Müslüman veya zimmî erkek çocuğuna, çocuk kendi çalışmaları ile hayatını kazanıncaya kadar, kız evladına ise evleninceye kadar nafaka borçludur. Nafaka, yiyecek, giyim ve mesken ihtiyaçlarını kapsar.⁶⁵²

Çocuklar için alınan nafakaya gelince, bunu iki grupta inceleyebiliriz:

1-Boşanma Sonucu Çocuklar İçin Alınan Nafaka: Boşanma sonrasında küçük olan çocuklar, annenin velayetine bırakılmaktadır. Baba bunların nafakasını

⁶⁴⁷ B.Ş.S. 10b/II.

⁶⁴⁸ B.Ş.S. 16b/I.

⁶⁴⁹ B.Ş.S. 16b/II.

⁶⁵⁰ Özdemir, a.g.m. , s. 1034.

⁶⁵¹ B.Ş.S. 35b/II.

⁶⁵² Cin, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, s. 119.

karşılama ile yükümlüdür. Baba, çocukların her biri için aylık veya günlük anneye nafaka vermek zorundadır.

2-Eytam Sandığı'ndan Alınan Nafaka: Eytam idaresi kurulmadan önce yetimin malları, vasiinin denetimi altında iken bu dairenin kurulmasından sonra yetimin malları Eytam Sandığı'na teslim edilip koruma altına alınmıştır.

Anne babasını kaybeden bir yetime mahkemece tayin edilen vasi, Eytam Sandığı'na başvurarak yetimin zorunlu giderleri için günün şartlarına göre “*nafaka ve kisve baha*” adı altında belirli bir para istemektedir.⁶⁵³

Sicilimizdeki vesikalarda, evlilik ilişkisi içinde ortaya çıkan ilk tür nafaka, boşanma ya da ölüm sonrası geride kalan çocukların bakımı içindir. Örneğin Paşa Karyesinden Tekeoğlu Elhac Salih vefat edince eşi Nuriye binti Hüseyin, çocukları Fatma ve Halime'nin ihtiyaçları (nafaka-i baha ve sair levazım-ı zaruriyyeleri) için mahkemeye başvurarak babalarından kalan mirastan nafaka talep etmiştir.⁶⁵⁴

Vesikalarımızda tespit ettiğimiz evlilik ilişkisi içinde ikinci tür, herhangi bir nedenle evinden uzakta kalan erkeğin eşinin temel gereksinimlerini karşılamak için, ödemek durumunda olduğu miktardır. Bu bir vekil aracılığı ile de olabilirdi. Örneğin, Karaçayır Mahallesi'nden Şerife Hatun askere gittiği için yerine vekil bıraktığı Salih'in denetiminde olan paradan, ihtiyaçlarını karşılayacak kadar miktarı nafaka olarak mahkemeden talep etmiştir. Aylık 100 gurus nafaka, mahkeme tarafından uygun görülmüştür.⁶⁵⁵

Evlilik ilişkileri içinde ortaya çıkan üçüncü tür, kadınların hem kendileri hem de çocukları için nafaka istemesidir. Örneğin, Eski Cami'-i Şerif Mahallesinden Fatma binti Mehmet Ali, iki sene önce askerde “*diyâr-ı âhire*” giden eşinin ailesinin geçimi için herhangi bir şey bırakmadığını, bu nedenle kendisi ve çocuğu için nafaka tayin edilmesini istediğini belirtir. Bunun için kendisine ve çocuklarına mahkeme tarafından “ceman kırk beş gurus” nafaka tayin edilmiştir.⁶⁵⁶

⁶⁵³ Çanlı, a.g.m. , s. 67.

⁶⁵⁴ B.Ş.S. 9b/I.

⁶⁵⁵ B.Ş.S. 16b/I.

⁶⁵⁶ B.Ş.S. 10b/II.

1.5. MİRAS HUKUKUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

Terike, “ölünün geride bıraktığı ve taksim konusu olan maddi değerler”, vâris, “*mirasçı*”, mûris, “*miras bırakan*”, tevarüs, “*karşılıklı vâris olmak*” demektir. Miras terike manasında kullanıldığı gibi, “irs ve veraset” kelimeleriyle beraber varis olmak manasında da kullanılmaktadır.⁶⁵⁷

İslam hukukuna göre babanın mirası, üçte ikisi (2/3), erkeğe, üçte biri (1/3), kıza verilecek şekilde ayarlanmış ve bu durumların dışında ortaya çıkacak problemlerin çözümü ise İslam’da miras ve intikal hukukuna bırakılmıştır.⁶⁵⁸

Bir kişi öldüğü zaman Osmanlı mahkemesinden bir görevli, olay yerine giderek, ölenin çeşitli menkul servetini, ev, bağ, bahçe, dükkân vb. gibi gayrimenkul varlığını, nakit parasını, dükkânlarında bulunan ticari malları, evinde, yaylasında bulunan tüm canlı hayvanları, bütün hububat ve gelir kaynaklarını, evinde ailece kullandıkları tüm ev eşyasını sayıp günün şartlarına göre tahmini fiyatlar vererek “sicill-i mahfuz” a kayıt ediyordu. Sonra bu fiyatları toparlayarak tüm serveti tespit ettikten sonra, ölenin borçlarını, karısına verilecek mehir miktarlarını, ölen için sarf edilen, “*techiz, tekfin ve telkin*” masraflarını “resm-i kısmeti âdi, kâtibiyye, çukadariyye, emniyye, huddamiyye, ihzariye, kaydiye, kalemiyye vb.” gibi mahkeme görevlileri için alınan ücretleri vb. çıkardıktan sonra kalan terekeyi İslam miras hukukuna göre erkek ve kız çocuklar, anne veya baba veya bunlar yoksa en yakın akrabaları ile beytü’l- mal’a gidecek şekilde paylaşıyordu.⁶⁵⁹

Tereke defterlerinde ilk olarak tereke sahibinin isim unvan ve görevi, babasının ismi oturduğu mahalle, köy veya şehir, vefat ettiği yer ve vefat şekli yer almaktadır. Ayrıca vefat eden kişinin mirasçıları arasında varsa eşi, çocukları anne ve babası, erkek ve kız kardeşleri ve diğer mirasçılar isimleri ile birlikte kaydedilmiştir. Küçük yaşta mirasçı çocukların “*sağır veya sağire*”, tereke sahibi, köle asıllı ise “*ibn-i Abdullah*” veya “*binti Abdullah*” oldukları da belirtilmektedir.⁶⁶⁰

⁶⁵⁷ Karaman, a.g.e. s. 157.

⁶⁵⁸ Özdemir, a.g.m. , s. 1037.

⁶⁵⁹ Özdemir, a.g.m. , s. 1037.

⁶⁶⁰ Öztürk, a.g.e., s. 27.

979 numaralı şer'iyye sicilimizde, tereke kayıtları tutulan kişiler arasında vefat şekline göre, katledilmiş olanlar⁶⁶¹ bulunduğu gibi, savaşta (Şipka Balkanında) şehit olmuş, Yüzbaşı Salih Efendi ibn Abdullah⁶⁶² ve Kırım Muharebesinde şehit olmuş Onbaşı Hamza oğlu Hasan bin Hamza bin Abdullah 'ın da terekesi vardır.

Terekelerde şahıslara ait servetler tespit edilirken, farklı gayr-i menkullere rastlanmıştır. Menzil⁶⁶³, dükkân⁶⁶⁴, saman hane⁶⁶⁵, değirmen⁶⁶⁶, bahçe⁶⁶⁷, arsa⁶⁶⁸, bunlardan bazılarıdır.

Terekeyi oluşturan malların değerleri tespit edildikten sonra, “teçhiz ve tekfin” adı verilen ölen kişinin gömülme masrafları çıkarılırdı.⁶⁶⁹ Teçhiz ve tekfin masrafları terekeye göre farklılık göstermekte olup bunun hangi değişkenlere göre alındığı ile ilgili bir açıklamaya rastlanmamıştır.

Tereklerimizde, kanunen belirlenen vergiler dışında, miras bırakanın malı üzerinden muhtelif adlarla bir kısım gider kalemleri oluşturulduğunu bunlarında sicile kaydedildiğini görüyoruz. Bolu'ya ait terekelerimizde, miras taksiminden kadı asker namına tahsil edilen resm-i kısmet dışında taksim işinde hizmetleri geçenlerin, delaliye, kaydiye, kalemiyye, varaka semeni, resm ile varaka semeninin iskontası gibi gider kalemlerinin varlığı tespit edilmiştir. Ancak bütün bu resimlerde, sabit bir oran bulunmamakta olup farklı rakamlar üzerinden alındığı görüyoruz.

Tereke sahibinin borçları ve vasiyet ettiği para veya mal çıkarıldıktan sonra geriye kalan mal varlığı, mirasçılar arasında paylaştırılırdı. Miras kalan gayr-i menkullerin paylaşılmasında sıkıntı çıktığında varisler mallarının müzayedede satılmasını ve dağılımın nakdi olarak yapılmasını isteyebiliyorlardı. Terekelerimizde bu türlü satışlar “bi'l- müzâyede bey' olunarak” şeklinde ifade edilmiş olup neredeyse bütün terekelerde bu uygulamaya rastlanmıştır.⁶⁷⁰

⁶⁶¹ B.Ş.S. 29b/I, 39b/II, 42a/II, 48a/II.

⁶⁶² B.Ş.S. 8a/I.

⁶⁶³ B.Ş.S. 36a/II.

⁶⁶⁴ B.Ş.S. 44a/43b/II.

⁶⁶⁵ B.Ş.S. 27a/I.

⁶⁶⁶ B.Ş.S. 30a/I.

⁶⁶⁷ B.Ş.S. 40a/IV.

⁶⁶⁸ B.Ş.S. 20b/II.

⁶⁶⁹ B.Ş.S. 10b/I, 14b/14a/II, 17a/I, 20a/I.

⁶⁷⁰ B.Ş.S. 8b/I, 10a/I, 11b/III, 14a/II, 15a/III, 17a/I, 18b/IV, 20a/I, 21b/III, 23b/II, 24a/IV, 24b/I, 27b/II, 30b/III, 33a/II, 36a/II, 40a/IV, 41a/III, 43b/II, 45b/II... vb.

Vasiyet kayıtları genellikle mahkemede değil de başvuru sonucu evlerde tutulmaktadır. Başvurunun yapıldığı yere mahkemeden gönderilen görevli, vardığında önce başvuru sahibinin kimliğini tespit ederdi.⁶⁷¹

İncelediğimiz dönemde Bolu'daki vasiyet kayıtlarının da, genellikle mahkemede değil de evlerde tutulduğunu tespit ettik. Kayıtların evlerde tutulduğunu “.....'nın menziline varıp” şeklindeki ifadeden anlıyoruz. Sicilimizdeki terekelerde de tereke kaydı evde tutulan kişilere rastlıyoruz. Örneğin, Paşa karyesinde yaşayan Tekeoğlu Elhac Salih Efendi'nin⁶⁷², Dereceören karyesinden Mehmed Çavuş'un⁶⁷³, Debbağlar Mahallesinden Mütevellizade Durmuş Efendi'nin⁶⁷⁴ tereke kayıtlarının evlerinde tutulduğu anlaşılmıştır.

1.6.CEZA HUKUKUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

Had suçları yalnız Allah hakkı olarak kabul edilen zina, şarap içme, içerek sarhoş olma, yol kesme ve hırsızlık suçlarıdır. Bu gibi olaylara şahit olanlar isterlerse şahitlik yapabilir isterlerse de olayı gizlemekte özgür bırakılmıştır. Eğer hadiseyi gizlemeyeceklerse, süresi içerisinde mahkemeye başvurmaları gerekir. Bir kişinin evvela olayı izlemesi, sonra mahkemeye başvurup şahitlik yapmaya kalkışması, içindeki bir kötülüğü kin ve düşmanlığı göstereceğinden şahit zan altında kaldığından onun bu konudaki şahitliği kabul edilmezdi.⁶⁷⁵

Hırsızlık suçunda sanık işlediği suçun karşılığı olarak malın değerini sahibine ödemekle sorumludur. Zaman aşımına uğradığında sanık, hırsızlıktan dolayı el kesme cezasından kurtulur. Ancak malın yerine konulması için açılacak hukuk davasından kurtulamaz.⁶⁷⁶

Hırsızlık suçu (sirkat), iki şahidin şahadeti ve suçlunun suçunu kabulü ile kesinleşirdi. Bu yollarla ispat edilemeyen veya istenen şartlardan birisi eksik olursa hırsızlık suçları ta'zir cezası ile cezalandırılırdı.⁶⁷⁷

⁶⁷¹ Abacı, a.g.e. , s. 179.

⁶⁷² B.Ş.S. 9b/I.

⁶⁷³ B.Ş.S. 10a/III.

⁶⁷⁴ B.Ş.S. 12a/I.

⁶⁷⁵ Bayındır, a.g.m. , s. 683.

⁶⁷⁶ Bayındır, a.g.m. , s. 683.

⁶⁷⁷ Cin- Akgündüz, a.g.e.,c. I, s. 321.

979 numaralı Bolu Şer’iyye sicilimizde de “*davar sirkatı*” ile ilgili kadı kaydına rastlanmıştır.⁶⁷⁸ Hırsızların, hırsızlık yaparken aynı zamanda adama saldırma ve yaralama suçlarını da işlediklerini kayıtlardan tespit edebiliyoruz.⁶⁷⁹

Osmanlı hukukunda cinayet davalarının yetkilisi öldürülen kişilerin varisidir. Varisin olmadığı zamanlarda subaşı cesedin bulunduğu yerin halkını sorumlu tutar ve onlardan katili bulmalarını ister. Eğer bu gerçekleşmezse, diyet olayın yaşandığı yerin sakinleri tarafından ödenirdi. Ancak ceza bununla sınırlıdır.⁶⁸⁰

Katl-i amd yani kasten adam öldürme kesinlikle katl-i meşru olmayan bir insanı yaralayıcı aletlerden biri ile kasten öldürmek, diye tanımlanmaktadır. Yaralayıcı alet (*âlet-i câriha*), vücudun parçalarını birbirinden ayıran kesici şeylerdir. Kılıç, kam, ok, mızrak, keskin taş, ağaç ve ateş gibi.⁶⁸¹

İncelediğimiz döneme ait vesikalarımızda da kasten (*amden*) adam öldürme ile ilgili dava kayıtlarına rastladık.⁶⁸²

Hukuki sorunları dinleyen kadının verdiği kararlardan ilki “*mu’arazadan men*”’ dir. Bu tür bir karar ilk olarak şikâyetçi olan kişi ya da kişilerin iddialarını kanıtlayamadıklarının göstergesidir. İkinci olarak herhangi bir nedenle başkasını “rahatsız” eden kişinin davranışını engellemek için verilen kararı gösterir. “Mu’arazadan men”’ başvuru sahibinin özellikle bu tür bir karar verilmesini istemesi sonucunda da ortaya çıkmaktadır. Her iki durumda da ne başvuruyu yapan ne de hakkında başvuru yapılan kişiye herhangi bir yaptırım uygulanması söz konusu değildir.⁶⁸³

Sicilimizde, kasten adam öldürme ile ilgili olan dava⁶⁸⁴ hariç olmak üzere, hırsızlık ve diğer adam öldürme davalarında kadının “mu’arazadan men”’ etmiş olması nedeniyle mahkeme tarafından hiçbir yaptırım uygulanmadan davaların sonlandırıldığını görüyoruz.

⁶⁷⁸ B.Ş.S. 3b/II.

⁶⁷⁹ B.Ş.S. 3b/II, 36b/II.

⁶⁸⁰ Abacı, *a.g.e.*, s. 188.

⁶⁸¹ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 325.

⁶⁸² B.Ş.S. 29b/I, 48a/II.

⁶⁸³ Abacı, *a.g.e.*, s. 128.

⁶⁸⁴ B.Ş.S. 29b/I.

Gebe bir kadını döverek veya korkutarak ceninin ölü doğmasına neden olan suçlu, gurre tazminatına mahkûm edilir. Gurre, 500 dirhem gümüşdür. Bunda erkek ve kız ayrımı yoktur.⁶⁸⁵

Sicilimizdeki dava kayıtlarında misafirliğe gittiği halde evde çıkan bir münakaşa yüzünden ev ahalisinden dayak yiyen 3 aylık hamile Hatice'nin bebeğini düşürdüğü muayene ile anlaşılmasına rağmen bu davanın da kadının “mu'arazadan men” etmesiyle kapandığını tespit ettik.

Bütün bu davalarda suçun ispat edilip, suçlunun ceza almasının bu kadar zorlaşmasının sebebi olarak, suçu ispat koşullarının ve o dönemin yargılama kurallarının çok teferruatlı olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

⁶⁸⁵ Cin- Akgündüz, *a.g.e.*, c. I, s. 330.

IV. BÖLÜM

1. 979 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

BAŞ SAYFA I.BÖLÜM*

Numero: Yok

- 1- Sûret-i emirnâme-i Hazreti vekâletpenâhî
- 2- Fî 23 Cumâde'l ûlâ Sene 295 ve Fî 14 Hazîrân Sene 294
- 3- Ahvâl-i cerîdeden dolayı esîr olan zâbitân ve efrâd-ı askeriyye zevceleri bir tâkım mesmû'âtı
- 4- gayr-i sahîhâ ve revâyân-ı sâtîhâ ile zevcelerinin şehîd ve fevt olduklarına dair
- 5- mahallât ve muhtârâtı taraflarından ilm ü haber verilerek ve bu yolda şahid ve muhbirler
- 6- uydurularak ezvâc ber-hayât iken âherde akd-i tezvîc idilmekde olduğu
- 7- istihbâr olunub esîr olan zâbitân ve efrâd-ı askeriyyenin hıfz-ı hukûk-u meşrûaları
- 8- üzere takayyüdât-ı kâmile ifâsı lâzımeden olmasıyla bu makûle fikdân-ı iddia olunan ezvâcın
- 9- mevkûdiyyeti ahkâm-ı celîle-i şer'îyye dâiresinde kemâl-i vakitle tedkîk etmek ahkâm-ı
- 10- şer'in mütehattım zimmetleri bulunduğundan ba'de-mâ hizmet-i askeriyye ile gerek müdâfa-yı harbiyede
- 11- olsun ve gerek taht-ı esârette bulunsun bil- cümle efrâd ve zâbitân-ı
- 12- askeriyyenin vefât ve şehâdeti hakkında vukû bulacak ifâdât
- 13-ve rüyât ve işârât nazar-ı sıhât ile bakılmayarak evvel emirde tahkîkât-ı lâzime
- 14- icrâsıyla tesbît idecek hâle göre kuyûdât-ı mevkûfeye mürâcaât olunmak
- 15- üzere ordu-yu hümâyûnlar firkâ-i askeriyye ve mâkâm-ı ser-askerî ile bi'l- muhâbere
- 16- malûmât-ı sahîhâ-i katiyye olunmadıkça yâlnız mahallât ve karâim ve muhtârâtı
- 17- taraflarından verilen ilm ü haber üzerine zevcâtın hiçbir kimseye akd-i tezvîc
- 18- ettirilmemesine itinâ ve dikkat olunması aksi hâl ve hareketde bulunanların şedîden
- 19- mazhâr-ı mücâzât ettikleri şûrâ-yı devlet karârıyla tamîmen ve alâyâne
- 20- müstakillen idâre olunan mutasarrıflara işâr ve ahkâm-ı şer'î şerîfe
- 21- bu bâbda vesâyâ-yı mezkûrda icra olunması cânib-i meşîhat-penâhîye beyân
- 22- ve izbâr kılınmış ve taraf-ı vâlâ-yı ser- askeriyye dahî ma'lûmât
- 23- verilmiş olmağla ezvâca dahî suret-hurire vechile ifâ-yı mu'amele-ye

24- himmet olunması siyâkında şukka-yı terkîm kılındı. Fî 23 Receb Sene 95

***Sicildeki vesikaların bazılarının, orijinallerindeki numaralar mükerrer olduğu için sicildeki, bütün belgeler tarafımızdan, yeni bir sistemle numaralandırılmıştır.**

BAŞ SAYFA II. BÖLÜM

Numero: Yok

- 1- Gökçesû nâhiyesine tâbi Günce? nâm-ı diğer Durnâ karyesi sâkinlerinden Mollâ Mehmed oğlu İbrâhîm Ağa bin Mollâ Mehmedin birâderi Alî
- 2- nâm kimesne ile târlâ ve gerek yedlerinden mevrûs mâl ve eşyâ ve sâir umûr-i husûsuna tarafından hatîbi

3- İbrâhîm Efendi ibn İbrâhîm nâm kimesneyi sâlih ve birebir vekîl eylediği iş bu mahalle-i şerh verildi. Fî 27 Şevval Sene 95

BAŞ SAYFA III. BÖLÜM

Numero: Yok

- 1- Kastamonî Vilâyeti Merkez Niyâbet-i Şer'îyyesine
- 2- Fazîletlü Efendim
- 3- Tâşra niyâbetlerinden verilüb sak ve sebkının tedkîkî içün canib-i fetvâhâneye havâle olunmak üzere

- 4- Âshâb-ı mesâlih tarafından itâ kılınmakta olan ilâmât ve hüccec-i şer'iyenin ekserî resm-i tamga nizâmnâmesine
- 5- muhâlif olarak derecesinden dün ve bazen hiye adî varakalara muharrer bulunduğu görülmekte idüğü beyânıyla
- 6- ol bâbda bazı ifâdât ve fîlââtı havî havâle cemîninden tanzîm ve itâ olunan tezkere-i encümen-i adliyye
- 7- lede-l- havâle bu misüllü adî veyâ tesbitinden on varakaya yazılmış olân i'lâmât ve hüccec-i şer'iyeye hakkında resm-i tamga
- 8- nizâmnâmesinin ahkâm-ı mûndericesine ziyâdesiyle riâyet ve hilâf-ı ahvâlden mücânebet olunması
- 9- husûsunun bi'l- cümle nüvvâb-ı şer'î şerîfe tavsiyesi lüzûmunun savb-ı muhalleseye işârı ve bir de i'lâmât
- 10- ve hüccec-i şer'iyeye-i mezkûrenin çoğu cihâna mütedâir olduğu cihetle bu kâbilden bulunanların içün nizâmnâme-i mezkûr
- 11- Ahkâm-ı hâricine çıkılmaması emrine takayyüdât-ı kâmile ve mütemâdiye icrâsı hakkında Taşrâ Evkâf muhâsebecilerine
- 12- tebligât-ı mukteziye ifâsının Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti behiyyesine izbârı ile beraber elde bulunan
- 13- bu kübr-i i'lâmât ve hüccec-i şer'iyeye içün herhalde hükm ü nizâma tevfiik muâmele olunması lâzım geleceğinin hiye cemiyeti
- 14- mezkûreye bildirilmesi ifade olunarak keyfiyet ol vechile nezâret müşârûn- ileyhâ ile cemiyet-i mezkûreye tebliğ ve işâr
- 15- kılınmış olduğu beyânıyla bir minvâl-i muharrer taraf-ı senâ-verîden dahî nüvvâb-ı şer'-i şerîfe vesâyâ-yı ekbere
- 16- icrâsı Adliye Nezâreti Celîlesinden ifâde ve izbâr olunması vafî'î -hakîkâ taşrâ niyâbetlerinden itâ
- 17- olunub da âshâb-ı taraflarından fetvâhâneye tedkiki içün pey-der-pey havâle-i cemiyetine itâ olunan vesâik-i şer'iyenin
- 18- düstûrda mûnderic resm-i tamga nizâmnâmesinin tarif-i mahsûsâsına muvâfîk sûretde evrâk-ı sahîhâya muharrer olmasından
- 19- dolâyı cemiyet-i mezkûrece nizâmnâme-i mezbûrun mücâzât faslına muharrer mevadd hükmünce icrâ-yı muâmeleye mecburiyet
- 20- görünerek bu münâsebetle âshâb-ı mesâlihîn izââ-i evkât ile dūcâr müşkülât olmaları ve bi'l- âhire bâb-ı fetvâya hiye
- 21- mürâcaatla azletmeleri müeddî olmakda idüğü istihbâr kılınmış olduğundan ve bunun maddî ve manevî mesûliyeti müsebbiblerine
- 22- âid olacağı der-kâr bulunduğundan bade-zîn verilecek vesâik-i düstûrâtın nizâmnâme-i mezbûrda musarra
- 23- olduğu vechile mahkûmun bih olan şeyin haber ve mikdârına göre iktizâ iden evrâk-ı sahîhâ üzerine
- 24- kıstıyla selâmetle bu makûle şikâyet-ı müstelzim-i ahvâlin vukûa getirülmemesi husûsu itinâ ve dikkat buyrulması
- 25- siyâkında şikk-ı mahsûsa terkîm kılındı Fî 25 Şabân sene 95 ve Fî 12 Ağustos sene 94

BAŞ SAYFA IV. BÖLÜM

Numero: Yok

- 1- Bolu Niyâbet-i Şer'iyesine
- 2- Fazîletlü Efendim
- 3- mu'âmeleye bâis halef-i hâlet vukû'undan begâyet-i mücânebet olunması siyâkına terkîm ile ibtidâr
- 4- kılındı efendim Fî 13 Şevvâl sene 95

1 a/ I

Numero: Yok

- 1- Kastamonî Vilâyet-i Merkez Niyâbet-i Şer'iyesine
- 2- fazîletlü efendim
- 3- muhâkeme- şer'iyede ahkâk-ı hukûk ibâd emr-i mühimi dūcâr-ı tehîrât olarak eshâ-ı hukûka müceb

- 4- temerrüd-ı azîm olduğı mesmû aliyye-i cenâb-ı padişâhiye bildirilüb memâlik-i mahrûse-i şâhânede
- 5- mütemekkin her sınıf ahâlî ve tebâ-i mülûkânenin ahkâk-ı hukûku ile nimet-i ‘adâlet-i
- 6- mülûkâneden temâmen ve müstemirren müstakîm? düveliye olmaları ehemmi-i makâsid-i ‘alâ olduğundan
- 7- ve bu dahî der- saâdet ve taşrâlarda icrâ-yı ahkâm-ı şer‘i şerîf ile mükellf ve memûr olan
- 8- muhâkeme-i şer‘iyyenin ibrâ-i ehliyet ve emânet ve ‘iffete tevfiiz ile iş bu muhâkeme âid olan
- 9- kaffe-i deâvinin şer‘ine mutahhara ahkâm-ı münîfesine temâmiyle tatbîk ve lâıykıyla tahkîk ve tedkîk
- 10- olunarak ve bilâ- müceb tehîr olunmayarak vakt ve zemânında rüyet ve tesviyesine mütevakkıf
- 11- ve menûit idüğünden bade‘ezîn bu husûsa bir kat daha vakt ve ihtimâm ile ahvâl
- 12- gayr-i marziyyenin defî ve refiyle mesâlih-i muhavveleyi şer‘-i şerîfe tatbîka vakt ve zemânıyla derhal
- 13- fasl ve tesviye etmelerinin ve hâlef-i hareket idenler hakkında mücâzât-ı şer‘iyyede icrâ olunacağıının
- 14- memûrîn-i şer‘iyyeye tebliğ olunması irâde-i katiyye hazret-i pâdişâhî iktizâ-yı aliyyesinden
- 15- bulunmuştur beyâna hâcet olmadığı üzere şeriât-ı şerîfe ahmediyyenin muhâfaza ve kadr ü sâni
- 16- fasl ve husûmunda bî- tarafâne ve müşikâfâne tedkîkât-ı lâzime icrâsıyla mesele-i şer‘iyyesine
- 17- tevfiik hükm etmek ve beyhûde izââ-i evkâtden tevakkî ile ashâb-ı hukûk-ı gadrdan vikaye
- 18- itmekle hâsıl olub bu ise inzâr yâr ü ağıyârda şeriât-ı mutahharasıyla lâ-nâm ve anın
- 19- hâdimî olan ahkâm-ı kirâmın i’tilâ-yı kadr ve kurbiyyetini müceb ve aksi hâlin zuhûru ise
- 20- maaz-allâh-ı taâlâ maâşa ve meâden haybet ve hüsrânı müstevcib olacağına ve ber minvâl-i muharrer her sınıf
- 21- taba-i vezîr ve setânın ahkâk-ı hukûku ile nimet-i adâlet-i seniyyeden hemîşe mütenaim olmaları mukâsıd-ı
- 22- aliyye-i hazret-i halifet penâhî cümlesinden olub halef-i marziyye-i âlâ hâl ve hareket
- 23- vukûunda mütecâsirlerinin şediden mazhar-ı mücâzât olmaları hey mukarrer idüğüne mebnî badezîn
- 24- sûret-i mesrûre beşer nazar-ı ehemmiyete alınarak matlûbu muâdelet mashûb hazret-i
- 25- hilâfet-penâhî muktezâ-yı aliyyesince umûr –i memûrlara hamâl adl ve hakkâniyete tevfiik hareket ve mesâlih
- 26- ibâresi beyhûde tehîr ve ta’diyyeti ile battâl hukûku mevâdd-ı olur hâlâtın vukûundan begâyet ittikâ
- 27- ve fücâiyye olunması ve mülhakına dahî hükm-ü irâde-i seniyyenin iblâğına müsâraat kılınması ihtâr-ı mahsûsuna ibtidâr
- 28- olundu Fî 29 Şabân sene 295 ve Fî 13 Ağustos Sene 294

1 a / II

Numero: Yok

- 1- Bolu Niyâbet-i şer‘iyyesine
- 2- Fazîletlü Efendim
- 3- Sûret-i seniyyesi bâlâda mestûr emirnâme-i aliyye-i hazret-i meşîhat-penâhisi hükm ü celîline tevfiikan ifâ-yı muâmelele
- 4- himmet ve hilâf-ı halât vukûundan begâyet-i mücânebet olunması siyâkında terkîm zeyl-i ibtidâr kılındı efendim Fî 13 Şevvâl sene 95

1 a / III

Numero: Yok

- 1- Medîne-i Boluda Karaçâyır mahallesi sâkinlerinden Kapusuzzâde? Şemsî Efendi nâm kimesne Fî gurre-i Şevvâl el- mükerrrem sene doksân beş
- 2- bir aded sîm hark yüzük ve ismi Şemsî olarak yine Karaçâyır mahallesinden ÇAğalı
- 3- Elhâc Hüseyin Efendi dâmâdı elhâc Âhmed Efendi nâm kimesneye emânet virüb zıkr olunan sîm-i Şemsî isminde olan mührü
- 4- merkûm Âhmed Efendi târîh-i mezkûrda zâyi itmekle böyle isimde memhûr târîh-i mezkûrdan
- 5- sonra bir sene üzerinde zuhûr ider ise kabûl olunmayacağı içün iş bu mahalle-i şerh verildi.

1 b/ I**Numero:1**

- 1- Düstûr-u mükerrrem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem müdürü'l-umuri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb fehm-i fihami'l-ednâm
- 2- Beyânü'd-devle ve'l-ikbâl müşîrü'l-erkânü's-sa'âde ve'l-iclâli'l-hukûk be-tasarruf-ı avatıfı'l-mülki'l-â'lâ
- 3- Kastamonî Vilâyeti vâlisi olup murassa'-ı Osmânî ve birinci rütbe-i mecidiyye nişân-ı zîşân dahî? hâiz ve hâmil olan
- 4- vezîrim Saîd pâşâ edâme Allahu ta'âlâ iclâlehu ve'l- iftihârü'l- ekâbir ve'l- ekârim câmi'ü'l-mefâhir ve'l- mekârimü'l-muhtass
- 5-Bi-mezîdi inâyeti'l-mülk-dâim rütbe-i sâniye mütemâyizi ashâbından Bolu sancâğı mutasarrıfı Âlî Rızâ Bey zîde ulvihi
- 6- ve kıdvetü'l-'ulemâ-yi ve'l- mütehakkıkîn Bolu kazâsı nâibi ve müftisi zide ilmihumâ ve mefâhirü'l-emâcid ve'l- ekârim a'zâ-yı
- 7- meclis zîde mecduhum tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm olâ ki Kastamonî Vilâyeti dâhilinde kâin
- 8- Bolu kazâsına tabi Bendereğli Kasabasında mütevattın Rûm teb'a-i şâhânem etfâle mahsûs
- 9- bir bâb mektebin ta'mîr ve termîmiyle memşâ mahallin ilâvesi husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzân
- 10- kılınması ahâlisi tarafından sâir ve istirhâm olunduğu Rûm Patrîğini tarafından bâ- takrîr
- 11- istid'â olunmuş ve keyfiyet tarafü's- şeref pâdişâhâne lâ- arz ile lede'l- istizân ol vechile ta'mîr ve inşâsına
- 12- müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak emr-i hümâyûn şâ[hâ]nem sunûh ve sudûr eylemiş
- 13- olmağın muktezâ-yı münîfi üzere ruhsatı hâvî divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr celîl-ül- kadrim
- 14- ısdâr ve i'tâ olundu siz ki vâli-i müşâr ve mutasarrıf ve nâib ve müftî ve sâir
- 15- mûmâ-ileyhim siz mekteb-i mezkûr fi'l-vâki' min- el- kadîm millet-i merkûmeye mensûb olup millet-i
- 16- sâirenin 'alâkâ ve medhal ve iştirâkı ve İslâm mahallesinde ve vakıf dahilinde olmadığı
- 17- ve 'ilâve olunacak mahall hâricden olmayub kendü tetimmesinden bulunduğu ve mahal ve mevki'ce
- 18- bir günde mahzûr ve kimesneye dahî hazret-i mazarrat bulunmadığı ve mesârif-i insâniyyesi
- 19- mevzû' olan usûl ve kâ'ideye tatbîken tesviye olunacak olduğu halde mekteb-i mezkûrda
- 20- ol vechile ta'mîr ve termîmiyle memşâ mahallinin dahî derece-i kifâyede 'alâkasına mûmâna'at olunması
- 21- ve bu vesîle ile millet-i merkûmeden cebren akçe toplanmak veyâhûd âher suretle iz'âc olunmak
- 22- misûllü hâlât-ı vukû'a getirilmemesi ve bir güne mahzûru olduğu sûrette iş bu emr-i âlişânım
- 23- ahz ve tevkîf olunarak keyfiyyeten bâ- mazbata ve tahrîrât der- sa'âdette inhâ ve iş'ârı
- 24- husûslarına mübâderet ve hilâfından begâyet tevkî ve mübâ'adet eyleyesiz tahrîren fi'l-yevmü's-sâlîs
- 25- 'aşer min Zi'l- hiccetü's-şerîfe sene hamse ve ti'sîn ve mieteyn ve elf

1 b/ II**Numero: Yok**

- 1- Bolu Niyâbet-i Şer'iyyesine
- 2- mükerrremetlü Efendim
- 3- meblâğ-ı mu'în üzerine hükm ve takrîr-i hâvî taşrâ niyâbetlerinden verilen ilâmât ve hüccec-i şer'iyyenin ekseri
- 4- derecesinden dün ve bazan dahî âdi varakalara yazıldığından bu misûllü âdi veyâ nisbetinden dün
- 5- varakaya yazılmış olan i'lâmât ve hüccec-i şer'iyye hakkında resm-i tamgâ nizâmânâmesi ahkâmına temâmiyle
- 6- ri'âyet ve hilâf-ı ahvâlden mücânebet olunmasının bi'l- cümle nüvvâba tavsiyesi adliye nezâret-i celîlesinden
- 7- vukû' bulan ifâde üzerine bi'l- cümle nüvvâb-ı kirâma iş'âr ve muahheren hey? tekîd olunmuş ise de

- 8- el-yevmü's- sahâbe cânibinden götürülmekte olan i'lâmât ve hüccec-i şer'iiyenin pek çoğu yeni târihler ile
- 9- müverrih olduğu halde nisbetinden düne varakalara yazılmış olduğu görülmekte ve nizâmnâme-i mezkûr hükmünce
- 10- bu makûle evrâkın noksân-ı ikmâl ve icâb iden cezâ-yı nakdîsi ahz ve istihsâl olunmadıkça kabûl
- 11- olunmayub mahallelerine iâdeleri getürenlere teklîf edilmekte olub eğerçi bunları getürenlerden bazısı
- 12- tesrî'an li- mesâlihe bu misüllü noksân kâğıda yazılmış olan i'lâmâtın pul ilâvesiyle noksân-ı tesviye
- 13- ikmâl ve ifâ ve cezâ-yı nakdîsini hiye? tesviye ve i'tâya mecbûr olmakda isede ekserî asâkir-i şâyân efrâdından
- 14- ve aceze gürûhundan olarak hasb-el- nizâm-ı i'lâmı viren nâib Efendiden alınması lâzım gelen cezâ-yı nakdîyi
- 15- kendü virmele mütehemmil olamadığı gibi ikmâl-i nevâkısı içün i'lâmâtın mahallelerine i'âdesi hasebiyle cereyân-ı mesâlihde
- 16- giriftâr olacağı tehhür nâ-meşrû'dan sızlanmakda bulundukları ve böyle bil-def'aât vukû' bulan her
- 17- teblîgâtın nüvvâb Efendiler taraflarından numarasız bırakılarak ber- vech-i meşrûh tehhür ve izrâr vukû'una sebebiyet verilmesi
- 18- lâıksız idüğü beyânıyla iş'ârât-ı sâbika vechile ba'de- mâ bu maddenin ale'd- devâm nazar-ı vakt
- 19- ve i'tinâda tutulması esbâbının istihsâli hususunun bit-tekrâr ta'mîmen tavsiye ve izbâr-ı nezâret müşârûn
- 20- ileyhâdan bâ-tezkere tekîd ve iş'âr kılınmış ve hükm ü nizâmın sûret-i dâime ve sâlimede hüsn ü cereyân-ı
- 21- memûrinin uhde-i kifâyetlerine tevdî' olunan mühimmeden bulunmuş olmağla tekrâr hâcet bırakılmayarak
- 22- ba'de-zîn sebk iden iş'âr vechile nizâm-ı dâiresine ifâ-yı mu'âmeleyle bezl-i mukadderet
- 23- ve mugâyir nizâm-ı hal ve hareket ikâ'ından begâyet-i mucânebet olunması ihtâr-ı mahsûsuna mübâderet
- 24- kılındı Fî 24 mim Rebi'ü'l-Evvel Sene 96 Ahmed Es'ad

2 a / I

Numero: 1

- 1- Medîne- i Bolu mahallâtından Horasan mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermenî milletinden
- 2- Santorcu oğlu Agop Veldartin medîne-i mezkûrenin temeyyüz hukûkuna ma'kûd- u meclis-i şer'iiyemizde
- 3- İmâret mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Hafize binti Abdullah bin Abdullah
- 4- sadriye-i sagîr oğlu Muhammede li-ecl-il-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb
- 5- ve tayîn olunan Eytâm Müdiri Süleymân Efendi ibn Âlî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i
- 6- kelâm idüb vasî mezbûr Süleymân Efendi sagîrân-ı mezbûrânın valideleri müteveffîye-i mezbûreden
- 7- mevrûs mallarından huzûr- u şer'ide bake bin ikî yüz kırk gurûş yigirmi bake edâna
- 8- ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ
- 9- mezbûr ile semeni iş bu târîh-i kitâbdan bir sene temâmına değîn müeccel ve mev'ûdîne
- 10- sagîrân-ı mezbûrânın mâl-ı mevhubelerinden vasî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir kıta halâlî
- 11- koyun saati semeninden dahî yüz seksen altı gurûş on beş bale ki cihet-i mezkûriyetinden cem'an
- 12- bin dört yüz yigirmi yedi gurûş sagîrân-ı mezbûrâna vasî mezbûr Süleymân Efendi zimmetimde vâcibü'l- edâ ve lâzımü'l- kazâ sahîhen
- 13- deynimdir dedikte gıbbe't-tasdîki's- şer'iiye medyûn-u merkûm Agop yine meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
- 14- vasî mezbûr Süleymân Efendi muvâcehesinde takrîr-i kelâm ider ki sagîrân-ı mezbûrâna deynim olan

- 15- meblâğ-ı mecmû'- u mezkûr bin dört yüz yigirmi yedi gurûş mukâbelesine müntakıl mülk-ü sahîlhamda
 16 olub mahalle-i merkûmede vâkı' bir taraftan çâyır ve bir taraftan diğer benim menzîlim ve tarafeyn-i tarîk- i amm
 17-ile mahdûd fevkânî ikî ve tahtânî ikî bâb oda ve bir hâl ve bir sofâ ve bir mikdâr havluyu
 18- müştemil bir bâb mülk-ü menzîlimi bade't- tahliye fârig ani's-şevâgil vazı' sagîrân-ı mezbûrân
 19- içün vasî mezbûra teslîm eylediğimde ol dahî sagîrân-ı mezbûrân içün bi'l- vesâye irtihal
 20- ve teslîm ve kabz ve kabûl itmekle ben meblağ-ı mecmû'-u mezkûru ecl-i mezkûr hulûlune edâ ede-
 21- mediğim halde menzîl-i mahdûd-u mezkûr semeni ahire bey' ve kabz semeniyle makbûzundan sagîrân-ı
 22- mezbûrâna olan deyn-i meblağ-ı mecmû'-u mezkûru edâya dâhîl kalursa bâke irsâl ve teslîm küllî izzetinin
 23- ve vekîli mefhûmu üzere azl ve ini'zalden mazmûna vekâlet-i devriye-i şer'iyeye ile vasî-i mezbûr
 24- Süleymân Efendi tarafımdan vasî ve nâib-i münâsib nasb ve tayîn nasb ve tayîn eylediğimde
 25- vasî-i mezbûr hiye? ber- vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini kemâ-yenbağî edâya temhîd
 26- ve iltizâm eyledi dedikte gibbe't-tasdîki's- şer'iyeye bi't- taleb ketb olundu Fî 12 mim Cemâziye'l- ahir Sene 92
 27- Şuhûdü'l-hâl
 Karaçâyır mahallesinden Saatçî Hâcî Hakkı, Karamanlı mahallesinden Mehmed Ağa , Semerkand mahallesinden Çilingir Hasan Usta , Muhzır başı Hüseyin Ağa ,Muhzır Hasan Ağa ,Odacı Mehmed Ağa Ve gayr-u hum

2 a / II

Numero: 2

- 1- Medîne-i Bolu Eskî Câ[mi']-i şerîf mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Serdâr oğlu
 2- Elhâc Ârif Ağa ibn Mehmed bin Abdullahın sulbiye-i sagîr oğlu Nizâmettinin vakt-i rüşd ve sedâdlarına
 3- değin tesviye-i umûrine kıbel-i şer'iden vasî nasb ve tayîn olunan validesi marifetü'z-zât Fâtma
 4- Hâtûn ibneti Hâcî Mustafa medîne-i mezkûrenin temeyyüz hukûkuna makûd-u meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikr-i
 5- âtî meblâğ istidâne edeceğinden li-ecl-il-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve tayîn olunan Eytâm
 6- müdürî Süleymân Efendi ibn Âlî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî mezbûr Süleymân
 7- Efendi oğlum sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlından huzûr-u şer'iden bâke
 8- yigirmi üç bin sekiz yüz seksen gurûş edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
 9- ve ahz u kabz itmemle meblâğ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîh-i kitâbdan ikî sene temâmına değin müeccel
 10- ve mev'ûdîne oğlum sagîr-i mezbûrun mâl-ı mevhubundan vasî mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim
 11- bir halâlî koyûn sâatî semeninden dahî yedi bin yüz altmış dört gurûşla cihet-i mezkûriyetinden
 12- cem'an otuz bir bin kırk dört gurûş sagîr-i mezbûre zimmetimde vâcibü'l- edâ ve lâzîmü'l- kazâ
 13- sahîhâ deynimdir dedikte gibbe't-tasdîki's- şer'iyeye Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden Ekmekçi İzzet
 14- Ağa ibn Hâcî Mustafa ve Debbâğlar mahallesinden Berber Hâcî Memed bin Âhmed ve Eskî Câmi'i
 15- mahallesinden Şemseddîn Efendi ibn Mehmed nâm kimesneleri meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî mezbûr mahallinden

- 16- medyûn-u mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler ki makarr-ı medyûn-u mezbûrenin
 17- oğlu sagîr-i mezbûre zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblâğ-ı mecmû'-u mezkûr otuz bir bin
 18- kırk dört gurûş deynin edâsına tarafından bi'l- emr ve'l- kâbul kefâlet-i mutlâkâ-i
 19- sahîhâ-i şer'îyye ile her birimiz başka başka kefil-i bi'l- mâl ve zâmin olub ahadü- hümâ aherin
 20- zimmetinde lâzım gelen meblâğın edâsına hiye? kefil-i bâ-mâl ve zâminin dediklerinde
 21- gıbbe't-tasdîki'ş- şer'îyye mâ vaka'a bit- taleb ketb olundu Fî 3 mim Cemâziye'l-ahir Sene 95
 22- Şuhûdü'l-hâl
 Karaçâyır mahallesi MuhtârıHâcî Hâfız Hasan Efendi , Defter-i Hâkânî Kâtibi Zühtü Efendi, Hâcî Tâhir Kethuda?Hüsnü Bey , Karaçâyır mahallesinden Hâcî Hüseyin oğlu Hâcî Nûri Efendi , Muhzır baş Hüseyin Ağa , Muhzır Hasan Ağa Ve gayr-u hum

2 b / I

Numero: 3

- 1- Âshâb-ı hayrâtıdan merhûm Elhâc Âhmed Pâşâ vakf-ı şerîfinin bil- meşrûta mütevellîsi der-
 'aliyyede Hazret-i
 2- fetvâ penâhî kapu çukadârı Hasan Âğâ tarafından kâim- makâm mütevellî bulunan Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde medîne-i Bolu mahallâtından
 3- Karaçâyır mahallesi ahâlisinden mü'teberân-ı ticârât iş bu bâisü'l- vesîka Samûrîzâde Elhâc İzzet Efendi ibnü'l hâc Sâlih medîne-i mezkûre meclis
 4- temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb müşârûn-ileyhin vakf-ı şerîfi müsakkafâtından
 5- medîne-i mezkûre tevâbi'âtından Seyyid karyesinde vakı' ikî tâş devrân ider bir bâb ve Çivrîl karyesinde vakı'
 6- bir tâş devrân ider bir bâb asyâb devr-i eyyâm ve güz der şuhûr-ı âhrâm ile olûk ve tâşları ve dîvâr
 7- ve müsakkafaları hâl-i harâb olub eşîd ihtiyâc ile ta'mîr ve tecdîde muhtâc olmağla keşf ve mu'âyene olunarak
 8- olunacak mikdâr-ı mesârifin tahmîn ve takvîm olunmak matlûbumdur dedikte taraf-ı şer'-i enverden irsâl olunan
 9- kâtib Talat Efendi dâ'iyeleri ve evkâf muhâsebecisi ref'etlü Tefvîk Bey Efendi tarafından mürsel kâtib Hâfız Durmuş
 10- Efendi bendeleriyle ebniye hulefâsından İmâm oğlu Abdurrahmân Usta ibn Hüseyin ve Maraşlıoğlu Mestân kalfa bin Hüseyin ve Sarı
 11- Mustafa oğlu İsmâil usta ibn İsmâil ve Paşa oğlu Hüseyin kalfa bin Abdurrahman ve Abdülgaflûr oğlu Mehmed Usta ibn Halîl
 12- ve Hasan kalfa ibn Abdullah ve sâir ebniye ve sukûf âhvâline itlâ' ve vukûfları olub zeyl-i kitâbda muharrerü'l- esâmi
 13- bî-arz-ı? müslimîn ma'an esbâb-ı mezkûrelerden her birine varub asyâb-ı mezkûrların tamîr ve termîme muhtâc olan
 14- mevâzı' keşf ve muâyene olundukta mezkûr Çivrîl karyesinde kâin esbâba bir aded kazanlık oluğu ma'an mukîm
 15- ve kat'îyye ikîyüz gurûş mezkûr oluğun derûnunu hafır ve i'mâliçün ustaların ikîşer gurûşdan
 16- seksân yevmiye bin altı yüz gurûş ve altı aded tepriz? Ağacı ma'an kat'îyye-i nakdiye üç yüz ellî gurûş ve müsakkaf
 17- on aded Ağaç beşer gurûşdan ellî gurûş ve altı aded dedikleri çâm yigirmişer gurûşdan yüz yigirmî
 18- gurûş ve kazanlık oluğuna altı arşunlu yedî aded çâm tahtası on üçer buçuk gurûşdan doksân dört buçuk gurûş
 19- ve paşmaklık? içün altı arşunlu üç aded çâm tahtası on üçer buçuk gurûşdan kırk buçuk gurûş
 20- ve dikebilmek içün dört aded çâm Ağacı yigirmişer gurûşdan seksân gurûş veyedine kapak içün
 21- otuz vukkiye ekserî on üçer buçuk gurûşdan dört yüz beş gurûş dîvarlı tamîrine ikîyüz gurûş
 22- dört yüz aded ve müsakkaf kiremiti ve nakliyesi altmış gurûş evvel altı gün amele yevmiye ücreti on
 23- altışar gurûşdan ikî yüz ellî altı gurûşa ikî aded değirmen tâşı ve nakliye ücreti ikî bin beş yüz gurûş kî

- 24- cem'an beş bin sekiz yüz ellî altı gurûşa ve mezkûr Seyyid karyesinde vakı' esbâbın su bendine
 25- yüz otuz aded kebîr dõşemelik tahta beşer gurûşdan altı yüz ellî gurûşa ve on araba Karaçâm yigirmî beş
 26- gurûşdan ikiyüz gurûş ve mesken? içün ikî araba meşe on yedişer buçuk gurûşdan otuz beş gurûş
 27- ve yigirmî beş kıyye-i kebîr ekserî onar gurûşdan ikî yüz ellî gurûşa ve dokuz yevm usta onaltışar gurûşdan
 28- ve kalfa-i evvel üçer buçuk gurûşdan ve yigirmî yedi yevm-i çırâk onar gurûşdan ve etmek bahâ ikî yüz
 29- altı gurûş kî cem'an yedi yüzellî gurûş börekçi ocâğına bir aded cerh topu otuz gurûş ve cerh
 30- kebcesî içün bir aded kebîr çâm otuz gurûş ve bir aded tunç yetmiş gurûş ve cerh donanması içün dört
 31- usta yevmiyesi yigirmî yedişer gurûşdan yüz sekiz gurûş ve on vîrgilik Ağaç yedişer buçuk gurûşdan
 32- yetmiş beş gurûş vîrgilere dermân iân biri birlik bir aded çâm Ağacı otuz gurûş ve beş yüz aded müsakkaf kiremiti
 33- ve nakliyesi altmış üç buçuk gurûş ta'mîr- i müsakkafa ustaya on ikî yevmiye on beşer gurûşdan
 34- yüz seksân gurûş cerh ayâğına on ikî çâmurcu yevmiyesi on beşer gurûşdan doksân gurûş
 35- dört araba tâş yigirmî yedi gurûş çâmurculara ekmek? bahâ kırk beş gurûş ikî aded değirmen tâş
 36- ve nakliyesi ve üstâdiye ve etmek pahâsı bin sekiz yüz on gurûş kî cem'an beş bin dört yüz kırk
 37- dokuz gurûş kî min- hays-i mecmû' on bir bin üç yüz beş gurûş masrafla mezkûr ikî bâb asyâblar
 38- ta'mîr ve termîn olunabileceğı ve mesârif-i mebâlîğ-i mecmû'-u mezkûra kadar ma'rûf idüğü halifetân-ı mezbûrân
 39-ve sâir müslimîn-i mezkûrîsî icmâ' ve ittikân ve ihbâr eylediklerini kâtib-i mezkûr mahallinde ketb ve tahrîr
 40- ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'iyeye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğîn mâ vaka'a bit- taleb
 41- ketb olundu Fi'l- yevmi's-sâmin ve'l 'ışrîn min Cemâziye'l- âhir sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
 42- Şuhûd'l-hâl
 Seyyid köyünden Dâvud oğlu Mustafa
 Sultân Bey köyünden Umûroğlu Tâhir Âğâ
 Karyeden Çiftçi oğlu Hüseyin
 Çivril karyesinden Hâcî Halîl Âğâ Ve Araboğlu Molla Mehmed ,Samûrîzâde Râgıb Efendi

2 b / II

Numero: 4

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
 2- Medîne-i Boluda İmâret mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Arnâvud Dervîş İbrâhîm bin Abdullah bin Abdullah verâset-i
 3- zevce-i menkûhe-i metrûkesi Âyşe Hâtûn ibneti Hüseyin ile mezbûreden mütevellîde sulbiye-i sagîre kızı Züleyhâ ve zevce-i mutlakâsından mütevellidler sulbiye-i kebîre kızı
 4- Fâtma sulbiye-i kebîr oğlu asâkîr-i şâhânede gâib-i ani'l-beled Mehmede münhasıra ba'dehû zevce-i mezbûre Âyşe Hâtûn dahî vefât idüb verâset-i zevce-i metrûkû
 5- Alî Çavuş bin Emîn ile zevce-i merkûmun firâşından hâsıla sadriye-i sagîre kızı İsmet ve sadriye-i sagîre oğlu Mehmed Cabbâr zevce-i sâbıkı
 6- mütevefa Dervîş İbrâhîmin firâşından hâsıla sadriye-i sagîre kızı Şefikaya münhasıra ba'dehû sulbiye-i sagîr-i mezbûr Mehmed Cabbâr dahî vefât idüb
 7- verâseti ancak bâbâsı merkûm Alî Çavûşa münhasıra olduğu inde's- şer'-i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûre Alînin bâbâsı
 8- ve velîsî zevce-i merkûm Alî Çavûş bi'l-velâye ve hissesinde bi'l-isâle ve sagîre-i mezbûre Şefikanın vasî-i mensûbesi li- ebeveyn-i âliyesi
 9- Emine Hâtûn ibneti Abdullah tarafından dahî vekîl meclis-i şer'iyyesi olmağla bi'l- vekâle medîne-i mezkûrenin temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iyyemizde sagîre hâlâ
 10- kebîre bâisetü'l-ilâm binti mezbûre Fâtma muvâcehesinde zevcem müteveffâ-yı sâniyye mezbûre Âyşe Hâtûnun zevcesi müteveffâ-yı evvel merkûm

- 11- Dervîş İbrâhîm zimmetinde mütekarir ve ma'kûd-u aliyye mehr-i müeccel beş yüz bir gurûş mehr-i mu'accel yedî yüz gurûş kî cem'an bin ikî yüz
- 12- bir gurûş alacak hakkını zevc-i evvel müteveffâ-yı evvel merkûm Dervîş İbrâhîmin hayatında kendüden ve ba'de'l- vefât terekesinden
- 13- kable'l- ahz ve'l- istifâ vefât idüb
- 14- meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bi'l-inhisâr mezkûrînle sagîrân-ı mezbûrâna mevrûs olmağla sual olunub müteveffâ-yı evvel merkûm
- 15- Dervîş İbrâhîmin terekesinden ancak vazı'ü'l-yed oldukları mahalle-i merkûmede vakı' ma'lûmu'l- hudûd bir bâb mülk ü menzilde
- 16- olan hisse-i şer'iyelerinde meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bin ikî yüz bir gurûş bi'l-isâle ve bi'l-vilâye ve bi'l- vekâle ve bi'l verâse bâke
- 17- edâ ve teslîm-i mezbûre Fâtmaya tenbîh olunmak matlûbundur deyü ba'de'd-deavî ve'l-inkâr müddei merkûm Alî Çâvuşdan ber minval-i muharrer
- 18- müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda isbat-ı seniyyeden izhâr-ı 'acz idüb talebiyle mezbûre Fâtma ber-vech-i şer'iyeye üzere
- 19- yemîn verilmeğın mücebince müddei mezbûr Alî Çâvuş bir minvâl-i muharrer bi'l-isâle ve bi'l-velâye ve bi'l- vekâle davâ-yı mez-
- 20- kûresiyle mezbûre Fâtmaya bilâ beyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l- iltimas huzûr-u 'aliyyelerine
- 21- i'lâm olundu bâkîü'l- emr men lehü'l- emr hurire Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'ısrîn min Cemâziye'l-âhir sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

3 a / I

Numero: 5

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
- 2- Medîne-i Boluda Eskî Câmî'i şerîf mahallesi sâkinlerinden baisü'l-ilâm Rüşdî Efendi ibn Elhâc Reşîd Efendi
- 3- Medîne-i Bolu meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iyemizde medîne-i mezkûr tevâbiâtından Okçular karyesi
- 4- ahâlisinden Süvârî Mustafa oğlu Elhâc Ârif bine'l- mezbûr Mustafa muvâcehesinde merkûm Hâcî Ârif zimmetinde
- 5- irâde ve ibrâzla kiraât olunan sene-i sâbık muharremü'l- harâm gurreleriyle müverrih hatm ve imzâsını
- 6- hâviye bir kıtâ şukka-yı? nâtika olduğu üzere mislini tediye eylemek mukâvelesiyle mâlımdan istikrâz ve kabz
- 7- eylediği beş aded yüzlük para-i Osmânî alacak hakkımın ikî adedini bundan akdem yedinden ahz ve kabz
- 8- itmemle bâkîsi olan üç aded para-i Osmânî alacak hakkımı bâ maşallah? merkûm Hâcî Ârifden hâlâ taleb
- 9- iderim deyü davâ ettikde lede's-suâl ol dahî cevâbında kaziyye-i minvâl-i muharrer üzere olduğu bi-temâmihâ
- 10- tâyi'an ve kat'iyen ikrâr ve itirâf etmeğın mücebince mezkûr üç aded bâkî lira-i Osmânîyi - emsâleha müdde'î
- 11- mûmâ- ileyh Rüşdî Efendiye edâ ve teslîmiyle merkûm Elhâc Ârif ilzâm olunduğu bi'l- iltimâs huzûr-u aliyyelerine
- 12- i'lâm olundu hurire Fî 25 Cemâziye'l- âhir sene 95

3 a / II

Numero: 6

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
- 2- Medîne-i Bolu kurasından nefis-i Âlpâgût karyesi ahâlisinden iken bin ikî yüz
- 3- seksân bir senesi helâlinde vefât iden Zebûncu oğlu Hüseyin bin Süleymân bin Abdullahın
- 4- verâset-i sulbiye-i kebîre kızı Âyşe ve sulbiye-i kebîre oğlu Hâcî Ârif ve Abdülkerîme münhasıra
- 5- olduğu inde's-şer-i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra ibn kebîr-i merkûm Abdülkerîm medîbe-i mezkûre

- 6- nin temeyyüz hukûkunda defter-i hâkânî ser- kâtibi Ârif Efendi hâzır olduğu hâlde
- 7- ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde yine karye-i merkûme ahâlisinden ve zıkr-ı âtî bir kıtâda bir dönüm
- 8- mikdârı târlâya vazı' yed bi'l-beyyineti's-şer'iiye sâbit ve mütehakkık olan Reis Kadı
- 9- oğlu bâisü'l-ilâm Sarac Mustafa bin Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde arâzî-i emîreden
- 10- olub karye-i merkûme hudûdu dâhilinde vakı' bir taraftan Hâcî Pehlivân oğlu Hayyat
- 11- târlâsı ve bir taraftan Hâcî Hasan oğlu Hasan târlâsı ve bir taraftan Reis Kadı
- 12- oğlu Âhmed târlâsı ve taraf-ı râbiî yol ile mahdûd bir kıtâda bir dönüm mikdârı
- 13- târlâ bâbâm müteveffâ-yı merkûm Hüseyinin bilâ-sened-i hayâtında havza-i mutasarrıfında olub
- 14- bad-ı vefât benimle karındâşlarım merkûmân Âyşe ve Hâcî Ârif âdiyen ve seviyen intikâl
- 15- itmek lâzım gelürken iş bu merkûm Mustafa târlâsı mahdûd mezkûru 17 sene
- 16- bi'l- muvâcehe fuzûlî ve bi-gayri-hakkın zabt ve zirâat ve vazı' yed ider olmağla sûâl olunub
- 17- târlâ-yı mezkûrda olan sülüs hisse-i şâyiamdan kifâyet ve bârâ-yı sâhib
- 18- arz-ı bi'l- ifrâz bâke red ve teslim merkûm Mustafaya haber ve tenbîh olunmak merâmımdır deyü
- 19- davâ ettikde li- ecli'l-istikfâfi'l-hâl lede's-sûâl ol dahî cevâbında
- 20- târlâ-yı mahdûd-u mezkûr müddeî merkûmun bâbâsı hayâtında ve muvâcehesinde bi'l- zirâ' 18 sene-i
- 21- bade'l- vefât evlâdları müddeî merkûm ve karındâşı gâib-i ani'l- meclis Hâcî Ârif
- 22- muvâcehelerinde ondört seneki Cumâ otuz ikî sine bi'l- muvâcehe bi'l- zirâa
- 23- zabt ve zirâat ve vazı' yed iderim bâbâsı târlâsı olduğu ma'lûmum değildir deyü
- 24- inkârına mukârrin müddeî-i merkûm Abdülkerîm on yedisine târlâ-yı mezkûru muvâcehe
- 25- sine merkûm Mustafanın zabt ve zirâat eylediğini mukırr u mu'terif iken Takrîr- i meşrûhası
- 26- üzere tasaddî eylediği davâsı şer'en ve kânûnen mesmû'â ve iltifâta şâyân
- 27- olmadığı kendüsüne tağmîm ve mücebince müddeî-i merkûm Abdülkerîm bir minvâl-i muharrer davâ-yı
- 28- mezkûresiyle merkûm Mustafaya ber-vech-i mu'ârazadan men' olunduğu tescîl
- 29 -ve bi'l- iltimâs huzûr-u âliyyelerine i'lâm olundu Fî 6 Receb Sene 95

3 a / III

Numero: 7

- 1- Ma'rûz-u dâ'iiyeleridir ki
- 2- Medîne-i Bolu nevâhîsinden Sazâk nâhiyesine tâbi' Güney Gideric karyesi ahâlisinden bâis-ü'l ilâm Bakîoğlu Osmân bin Hasan nâm kimesne
- 3- medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde li- ebeveyn er karındâşı Âhmed muvâcehesinde karye-i merkûmede vakı' karındâşım iş bu merkûm Âhmed
- 4- ve gâib-i ani'l- meclis diğer li-ebeveyn er karındâşımız Mehmed ile üçümüz ma'an sâkin olduğu tarafları Mahmûd oğlu Mehmedin ve Çiloğlu Hasanın
- 5- menzilleri ve arpalık târlâ ve yol ile mahdûd üç bâb oda ve sofâ ve abdest hâne ve an bâr arsâsını müştemil bir bâb mülk ü menzil
- 6- derûnunda mevcûd ve bizlere mensûb beynimizde malûm bi'l- cümle olan nühâsiyye ve gayr-i nühâsiyye ve mefrûşât ve alât-ı rençberiyye ve bir çift
- 7- manda öküzü ve bir re's kara sığır ineği ve sekiz re's kara keçi ve bir re's bârgîr ve kaffe- i arâzî- i ma'lûme ve mevrû'a
- 8- bâbâmız fi ile sa'y ve sebze ticâretinden hâsılâ beynimizde müşâ' veyâ müşterek mâl ve emlakımız olub lâkin ben
- 9- zıkr olunan menzil ve bi'l- cümle eşyâ- yı ma'lûme ve hayvânât ve arâziden sülüs hisse-i şâyiamı taksîm ve bi'l- ikrâz
- 10- ahz u kabz ve karındâşlarım merkûm Âhmed ve gâib-i merkûm Mehmedden ma'rifet ve ahır hâneye nakîl etmek murâd iderim suâl
- 11- olunub vech-i muharrer üzere sülüs hissemi ikrâz ve ve bâke teslim karındâşımız merkûm Âhmede tenbîh olunmak matlûbumdur deyü davâ ettikde
- 12- lede's- sûâl ol dahî cevâbında kaziiye-i minvâl-i meşrûh üzere olduğunu bi-temâmihâ tâyi'an ve kat'iiyen ikrâr ve i'tirâf etmeğin
- 13- mücebince merkûm Âhmed ma'en sâkin oldukları menzil-i mahdûd-u mezkûr ile derûnunda kendülerine mensûb mevcûd olan

- 14- nühâsiyye ve gayr-i nühâsiyye ve mefrûşât va hayvânât muharrer-i mezkûre ve arâzî-i ma'lûme ve mevrû'adan sülûsünü ikrâz
 15- ve karındâş ve müşterek-i müdde'î merkûm Osmân edâ ve teslîm iktizâ bi'l- iltimâs huzûr-u âliyyelerine i'lâm olundu
 16- bakî'ül –emr men lehü'l– emr hurire Fî'l- yevmi's-sâlis min Cemâziye'l- âhir sene hamse ve tis'în ve mieteyn
 17- ve elf

3 b / I

Numero: 8

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir ki
- 2- Medîne-i Boluya tâbi' Güney felâkeddîn karyesi ahâlisinden iken iş bu
- 3- sene-i şemsiyye Teşrîn-i sâninin yigirmi sekizinci günî vefât iden
- 4- ikincî ordu-yu hümâyûnun redîf sınıfına mukaddem dördüncü alâynın birincî
- 5- tâbûrunun üçüncü bölüğünün üçüncü onbâşısı olup mecrûh olması
- 6- cihetiyle doksân doksân üç sene-i şemsiyyesi Ağustosunun ibtidâsından sıdk-ı
- 7- pâdişâhî buyurulan şehriye yüz ellî altı buçuk gurûş maâşla mütekâid
- 8- Timurcû oğlu Hüseyin bin Mehmed bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i
- 9- metrûkesî Hafize binti Mehmed ile vâlidesi Âyşe bint-i diğêr Mehmed ve sulbiye-i sagîre
- 10- kızları Emine ve Âyşe ve Nazife ve Azîmeye münhasıra olduğı medîne-i mezkûre meclis
- 11- temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde zikr-i âtî meblağ bi'l-emâne vazî'ü'l-yed Bolu
- 12- mâl muhâsebecisi ref'etlî Mehmed Tâhir Efendi tarafından husûmetle vekîl meclis-i
- 13- şer'iiyesi kâtib Mustafa Bey ibn Elhâc Tâhir Bey muvâcehesinde inkârına
- 14- mukârrin usûl-i şer'iiyesi vechile evvel bâ varaka-i müstevledeler o bade aleynâ
- 15- lede't- tezkîye adl ve makbûlü's- şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i merkûme
- 16- ahâlisinden Nazarbaş? oğlu Âhmed bin Hasan ve Hurce? oğlu Alî bin Mehmed şehâdetleri
- 17- bi'l- muvâcehe ber-nehc-i şer'î sâbit ve subût vârislerine hükm ü şer'iiye lâ- hakk olduktan sonra
- 18- zâtları ma'rîfeler zevce-i mezbûre Hafize kendüden bi'l- isâle ve sagîrân-ı mezbûrânın
- 19- mensûbe-i vasîleri olmağın bi'l- vesâye ve ümm-i mezbûre Âyşe Hâtûn
- 20- bi'l-isâle meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vekîl-i merkûm Mustafa Bey muvâcehesinde
- 21- zevcem ve mevrûsum müteveffâ-yı merkûm Hüseyin bin Mehmed bin Abdullahın zikr olunan
- 22- mâh Ağustos ibtidâsından Teşrîn-i Sâni yigirmi sekizinci gününe kadar
- 23- Bolu Mâl Sandığında müşterek müstehakk olduğı altı yüz kırk dokûz gurûş
- 24- ondört bâle maâş-i mahsûsundan ikî yüz kırk dokûz gurûş
- 25- on dört para istikrâz-ı mecbûrî bi't- tenzîl bâkî kalan üçyüz
- 26- doksân dokûz gurûş yigirmi dört para kî Bolu Mâl Sandığından bi'l- iltimâs
- 27- ve'l- kemâl her birimiz bi'l- isâle ve bi'l- vesâye ahz u kabz idüb
- 28- bade'l- yevm sandık-ı mezkûrda ve müvekkil Efendi mûmâ– ileyh zimmetinde bir akçe
- 29- bakî kalmamışdır deyü ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l- iltimâs huzûr-u
- 30- âliyyelerine ilâm olundu Fî 23 Cemâziye'l- âhir Sene 95

3 b / II

Numero: 9

- 1- Mâ'rûz-u dâ'iyeleridir ki
- 2- Bolu sancâğı kazâlarından Gerede kazâsı nevâhîsinden Dördüvân nâhiyesine tâbi' Cemâller karyesi sâkinlerinden Hacı Bıdıkoglu Hüseyin bin Yûsuf
- 3- nâm kimesne livâ-i mezkûrun makarr-ı hükûmeti medîne-i Boluda meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde yine karye-i merkûme ahâlisinden bâisü'l- ilâm İmâm oğlu Hasan
- 4- bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde yine karye-i merkûme ahâlisinden Berber oğlu Halîl bin Hüseyin nâm kimesne hâzır olduğı hâlde bin ikî yüz doksân dört senesî
- 5- Zi'l-hiccetü's-şerîfesinin on üçüncü günü bî- mezkûr Cemâller karyesi yâylâsında davâr re'î eder ve Yağcı yâylâ menzillinde beytûtet
- 6- iderken iş bu merkûm Hasan hâzır merkûm Halîl ile mâ'en nısfü'l-leyl davâr sirkat itmek kasdıyla beytûtet eylediğim menzil yanına gelüb

- 7- bî- merkûmâna faal-i sirkatten ref' içün üzerlerine vardığımda ikisi hemân kaçarak yâylâ- yı mezkûrda Kel oğlu menziline duhûl
- 8- ve ihtifâ eylediklerini görüb takîb ve merkûm hâzır Berberoğlu Halîl der-dest eylediğimde merkûm İmâm oğlu Hasan yedinde bulunan
- 9- kebîr bacağına evvelâ sağ kol küreğim üstüne bir def'â vasâtiyyen sağ bedenim üstüne bir def'â vasâten iş bu muâyene olunan sağ dizimin
- 10- üstüne bir def'â bi-gayr-i-hak harb ve cerh idüb hattî merkûm Hasan minvâl-i muharrer üzere benî harb ve cerh eylediğini bâbâmın misâfir
- 11- odasında mahzar Mahmûd da ikrâr dahî itmekle sûâl olunub müceb-i şer'iyyesi icrâ olunmak matlûbumdur deyü davâ ettikde lede's-sûâl
- 12- merkûm Hüseyin dahî hâzır merkûm Halîl ile mâen cevâbında inkâr edecek müddeî merkûm Hüseyin ber- vech-i muharrer müddeâsını isbâtıdan izhâr-ı acz
- 13- idüb tahlîfe dahî taleb olmamağın mücebince müddeî merkûm Hüseyin davâ-yı mezkûresiyle merkûm Hasan ve hâzır merkûm Halîlden her birine
- 14- bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l- iltimâs huzûr-u âliyyelerine i'lâm olundu hurire Fî 4 Cemâziye'l- âhir Sene 95

3 b / III

Numero: 10

- 1- Mâ'rûz-u dâ'iyyeleridir kî
- 2- Medîne-i Boluya tâbî' Sultân karyesinde sâkin ve zikr-i âtîde bâ berât-ı şerîf-i âlîşân mutasarrıf iken doksân ikî sene- i mâliyesi Hazîrânın
- 3- üçüncü günü fî olan Çorâzzâde kerîmesi Zeliâ Hânım ibneti Halîl Ağa ibn İbrâhîmin verâseti lî-abeveyn er karındâşı fî Hasan Bey ibnü'l- mezbûr
- 4- Halîl Ağanın kebîr oğulları Rızâ ve Halîl ve Tâhir Begler ve diğer lî- ebeveyn er karındâşı Hüseyin Bey ibnü'l- mezbûr Halîlin kezâlik kebîr oğulları Mehmed Beye
- 5- münhasıra olduğu evvelen ahvâl-i şer'iyyesi vechile meclis temeyyüz âzâsı kirâmından Mustafa ve Seyfetullah Efendi ibn Hasan Efendi ve mükerrermetlû Tâhir
- 6- Efendi İsmail Efendi Hasan Ağa Ağa ibn Osmân ve Hüseyin Ağa ibn Abdullahdan evvelen sırren ve ba'dehû yine mûmâ-ileyhden alenen lede't-tezkîye
- 7- adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan medîne-i mezbûre Tahrîr Emlâk ser- kâtibi fütüvvetlû Alî Rızâ Efendi ibn Râşid Efendi
- 8- ve deâvî ser- kâtibi Mustafa Bey Efendi ibn İsmâil Ağa şehâdeteleriyle muhazır hasm- ı câhid- i şer'iyyede ber- nehc-i şer'iyye sâbit ve subût ve Râşid yine
- 9- hükm ü şer'iyye lâhık olduktan sonra verese-i merkûmından her biri medîne-i mezkûre temeyyüzünden ma'kûd-u meclis-i şer'iyyemizde Bolu sancağı mâl
- 10- muhâsebecisi olub zikr-i âtî meblağ bi'l- memûriyye vazı' yedi mütehakkık olan rütbe-i sâlise ashâbından bâisü'l-ilâm ref'etlû
- 11- Mehmed Tâhir Efendi ibn Abdullah tarafından vekîl meclis-i şer'iyyesi Mâliye ketbesinden Mustafa Bey Efendi ibn Elhâc Tâhir Bey muvâcehesinde her birî
- 12- bil- verâse takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l- merâm idüb mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûre Zeliâ Hânımın bâ- berât-ı âlîşân mutasarrıf olduğu Karacaâğâç
- 13- ve Yozgad ve Eymür nâm mahalden eşkincilü mülk timar hisse-i bedelinden sene-i merkûme Hazîrân taksîdî olarak
- 14- hazîne-i celîlede alacağı olub ba'd-ı vefât bizlere mevrûs olan

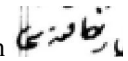
4 a / 3 b III' ün devamı

- 1- sekiz yüz gurûş verâset-i müsbet-i mezkûremize binâen müvekkîl mûmâ- ileyh Tâhir Efendi bize def' ve teslîm
- 2- biz dahî yedinden bi'l- isâle ve bi'l-i verâse temâmen ahz u kabz itifâ itmemizle min bad-ı bedel-i mezkûrdan
- 3- sandık mezkûr ve memûr mûmâ-ileyh yedinden bir akçe bâkî kalmamışdır dediklerinde makarr-ı asîl-i mer
- 4- kûmunun sadr olan cemi' kelimât- ı meşrûhâlarına vekîl-i mûmâ- ileyh dahî ve câhiden ve şifâhen mütehakkık ve tasdîk

5- eylediği tescil ve bi'l- iltimâs huzûr-u âliyyelerine i'lâm olundu hurire Fî 9 Receb Sene 95

4 a / I

Numero: 11

- 1- Mâ'rûz-u dâ'iyeleridir ki
- 2- Medîne-i Boluda İmâret mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Arnâvûd Dervîş İbrâhîm bin Abdullah bin Abdullahın
- 3- verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Âyşe Hâtûn ibneti Hüseyin ile mezbûrdan metevellide sulbiye-i sâgîre kızı Züleyhâ ve zevce-i
- 4- mutlâkâsından mütevelledler sulbiye-i kebîre kızı Fâtma sulbiye-i kebîr oğlu Asâkir-i şâyânede müstahdem gâib-i anî'l- beled Mehmede münhasıra badehû zevce-i
- 5- mezbûre Âyşe Hâtûn dahî vefât idüb verâset-i zevce-i metrûkû Alî Çâvuş bin Emîn ile zevcî merkûmun firâşından
- 6- hâsıla sadriye-i sagîre kızı İsmet ve sadriye-i saîre oğlu Mehmed Cebbâr zevc-i sâbıkı fî Dervîş İbrâhîmin
- 7- firâşından hâsıla sadriye-i sagîre kızı Şefikaya münhasıra ba'dezîn sagîr-i mezbûr Mehmed Cebbâr dahî vefât
- 8- idüb verâseti ancak bâbâsı Alî Çâvuşa münhasıra olduğu bi'l- ihbâr inde's- şer-i enver zâhir ve nimâyân
- 9- oldukdan sonra sagîre-i mezbûre İsmetin bâbâsı ve velisi bâisü'l -ilâm zevc-i merkûm Alî Çâvuş bi'l- vilâye
- 10- ve hissesinden bil- isâle ve sagîre-i mezbûre Şefikanın vasî-i mensûbu li- ebeveyn
- 11- Emîne Hâtûn ibneti Abdullah tarafından dahî vekîl meclis-i şer'iyyesi olmağla bil- vekâle medîne-i mezkûre temeyyüzünde
- 12- makûd-u meclis-i şer'iyyemizde sagîre ve hâlâ kebîre-i mezbûre Fâtma muvâcehesinde zevcem müteveffâ-yı mezbûre Âyşe
- 13- Hâtûnun zevc-i müteveffâ-yı evvel merkûm Dervîş İbrâhîm zimmetinde mütekarrir ve makûd-u aliyye mehr-i müccel sekiz yüz
- 14- bir gurûşun yüz gurûşu zevcem ve mevrûsumuz müteveffâ-yı sâniyye-i mezbûre hayâtlarında zevc-i müteveffâ-yı evvel
- 15- merkûm Devrîş İbrâhîm lâbudd? ve zimmetini ibrâ idüb bakî dörtyüz bir gurûşla mehr-i muaccel yediyüz
- 16- gurûş kî Cem'ân bin yüz bir gurûşu zevc-i evvel müteveffâ-yı evvel merkûm Dervîş İbrâhîmin
- 17- hayâtında kendüden bade'l- vefât terekesinden kable'l- ahz ve'l-istifâ zevcem ve mevrûsumuz mezbûre
- 18- Âyşe Hânım vefât idüb meblağ-ı mecmû' bâkî mezkûr bir inhîsâr-el- mezkûresiyle sagîrân-ı mez
- 19- bûrâna mevrûs olmağla suâl olunub müteveffâ-yı evvel Dervîş İbrâhîmin
- 20- terekesinden ancak vazî'ü'l- yed oldukları mahalle-i merkûmede vakı' bir bâb mülk ü menzilde olan
- 21- hisse-i şer'iyyelerinden meblağ-ı mecmû-u mezkûr bin yüz bir gurûşu bi'l- isâle ve bi'l- vilâye ve bi'l- vekâle
- 22- ve bi'l- verâse bâke edâ ve teslim mezbûre Fâtmaya tenbîh olunmak matlûbundur deyü bade'd- dâva ve'l-inkâr
- 23- müddei merkûm Alî Çâvuş bir minvâl-i muharrer müdde'âsını usûl-u şer'iyyesi vech ile evvelen Semerkand mahallesinden
- 24- Mehmed Bey ibn Sâdık bin Elhâc Alî ve Karamanlı mahallesinden Kocâbıyık Mustafa bin Abdullah bin Abdullahın
- 25- sırren ve ba'dehû müterâfî'ân hâzırân oldukları hâlde yine merkûmandan alenen lede-t- tezkiye adl
- 26- ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan Sazâk nâhiyesine tâbi' Okçular karyesi ahâlisinden
- 27- Kara Çâvuş oğlu İbrâhîm Çâvuş bin Hüseyin ve Ayân oğlu Alî bin Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle
- 28- bi'l- muvâcehe ber- nehc-i şer'iyye isbât etmeğin mucebince meblağ-ı mecmû-u mezkûr bin yüz bir gurûşu

- 29- müteveffâ-yı evvel merkûm Dervîş İbrâhîmin terekesinden müddeî asıl velî ve vekîl-i merkûm
 30- Alî Çâvûş eda ve teskîn mezbûre Fâtma Hâtûna tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l- iltimâs huzûr-u âliyyelerine
 31- ilâm olundu hurire Fî 4 Receb sene 95

4 a / II

Numero: 12

- 1- Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçâyır mahallesi ahâlisinden Râşid Mollâ ibn Aşçı Mehmed medîne-i mezkûrenin
 2- temeyyüzünden makûd-u meclis-i şer-i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden iken bundan akdem vefât
 3- iden merkûm Aşçı Mehmed bin Süleymân bin Abdullahın sulbiye-i kebîr oğlu asâkir-i muvazzafâ-i şâhânede
 4- gâib-i ani'l -beled Mehmedin mecîne değin hisse-i irsiyyesi ahz u kabz erbâh ve istirbâh
 5- karargir olan nizâm-ı seniyye mucibince kûbel-i şer'iden marifet-i rey olan hâlâ medîne-i mezkûre Eytâm Müdürü
 6- Süleymân Efendi ibn Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm müdür-i mezbûr Süleymân
 7- Efendi karındâşım gâib-i merkûmun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlından
 8- huzûr-u şer'ide bâke ve dörtyüz on gurûş yigirmi iki bâle edâna ve teslim eylediğinde
 9- ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz etmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu
 10- târîh-i kitabdan üç sene temâmına değin müeccel ve mevûdîne karındâşım gâib-i gaib-i merkûmânın
 11- mâl-ı mevhubundan müdür-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cild fetevâ-yı Alî Efendi kitâbı semeninden dahî
 12- yüz seksen dört gurûş para kî cihet-i mezkûriyetinden cem'an beş yüz doksân beşer gurûş
 13- iki bâle karındâşım gâib-i merkûme zimmetimde vâcibü'l- edâ ve lâzımü'l- kazâ sahîhen deynimdir dedikte
 14- gibbe't-tasdîki's- şer'iyeye Semerkand mahallesinden İzzet Tâhir ibn tekâüd yüzbaşî Hasan Ağa nâm kimesne meclis-i makûd-ı
 15- mezkûrda müdür-i mezbûr mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğu halde takrîr-i kelâm ider ber makarr-ı muhavellun?
 16- merkûmun zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû-u mezkûr beş yüz doksân beşer gurûş ikî bâle
 17- deynin edâsına tarfindan bi'l- emr ve'l- kabûl kifâyet-i mutlâkâ-i sahîhâ-i şer'iyeye ile kefil-i bi'l- mâl ve zâmin dedikte
 18- gibbe't-tasdîki's- şer'iyeye mâ vakı' bit-taleb ketb olundu Fî 24 Cemâziye'l- âhir Sene 95
 19- Şuhûdü'l-hâl
 Mahkeme-i şer'iyeye ketbesinden Ahmed Nûrî Efendi Birâderi Bayram? Efendi
 Karaçâyır mahallesinden Hâcî Behçet Efendi
 Semerkand mahallesinden Hâcî Kerîm Ağa
 Muhzırbaş Hüseyin Ağa Ve gayrihîm

4 b / I

Numero: 13

- 1- Medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden İdrîs zevcesi Âyşe Hâtûn ibneti Ahmed
 2- bin Abdullahın verâseti sadriye-i kebîr oğlu Abdülkâdir bin Abdullah ve sadriye-i kebîre kızı Nazîfe binti İdrîse münhasıra olduğu
 3- bi'l- ihbâr 'inde's- şer'î enver zâhir ve nümâyân olduktan
 *4-20 arasında kalan satırlar silik olduğu için okunamamış ve bu yüzden belge türü tespit edilememiştir.

4 b/ II

Numero: 14

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî

- 2- Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde Bolu sancâğı kazâlarından Düzce kazâsı
- 3- tevâbiâtından Meşe Ormanı demekle marûf mahalde meskûn muhâcirîn-i Çerkezin
- 4- Ubih kabîlesinden Osmân Efendi ibn Ahmed ve Sebk Ağa ibn Ömer ve fi
- 5- ve Sebk'in sulbiye-i sâgîr oğlu İshâkın tesviye-i umûrine mensûb ve Hüseyin
- 6- valdesi Berime? Hâtûn binti Haduniye? ve fi İsmâilin zevcesi Fâtma
- 7- binti Hamidullah? ve Sâlih Efendi bin Cûd ve Ahmed bin Mako ve diğeri Ahmedin dokûz ve fi
- 8- Mûsa Efendinin sulbiye-i sâgîr oğlu İlyâsın valdesi ve tesviye-i umurine
- 9- mensûb vâsîsi Şerîfe Seferli ve sulbiye-i sâgîre kızı Bükek? vâlidesi ve kezâlik
- 10- tesviye-i umurine mensûb vasiyeti Nasuha? binti Osmân ve Raûd bin Başkayı
- 11- ve Ömer bin Ahmed ve Alî Bey ibn Abdullah ve Kasbold ibn Mustafa ve fi Hüseyin Bey
- 12- ibn Özberk sulbiye-i kebîre kızı Fâtma ve mahmûd Efendi ibn Mustafa taraflarından
- 13- zikr-i âtî husûsu taleb ve davâ-yı ve ahz u kabz vekîl olduğu usûl-u şer'îyyesi
- 14- vechile sırren ve badehû alenen lede't- tezkiye adâletleri zâhire olan
- 15- kabîle-i mezkûreden efrad-ı mezbûrân-ı Ârifân Mehmed bin Abdullah ve Ancuh bin Hasan
- 16- nâm kimesneler şehâdetleriyle ber- nehc-i şer'î sâbit ve subût vekâlete hükm ü şer'î lâ-hakk olan
- 17- kabîle-i mezkûrden Hasan Ağa ibn dokuz bi'l- vekâle ve kendüden bi'l- isâle liva-yı mezkûrun
- 18- makarr-ı hükûmeti medîne-i Bolu meclis temeyyüzünde makûd-u meclis-i şer'inin yine mahalle-i mezkûrda meskûn
- 19- kabîle-i merkûmeden baisü'l-ilâm İbrâhîm Bey ibn Ebûbekir nâm kimesne muvâcehesinde 1280
- 20- senesi kabîlemizin Çerkezistândan hicret ve mezkûr Düzce kazâsına iskânım esnâda
- 21- kabîle nüfûsuna sıdk-ı pâdişâhî buyrulan yevmiye-i mahsûsayı iş bu İbrâhîm Bey
- 22- ruesân-ı kabîle olub yevmiye-i malûmeyi Düzce mâl sandığından ahz u kabz ve kabîle-i
- 23- nüfusuna tevzi' ve teslim ider olduğundan yevmiye-i mezkûreden iş bu merkûm İbrâhîm Bey
- 24- benim ve müvekkillerim merkûmunun hisseleri olarak gayr-ı ez-edâ 3000 gurûş zimmetine dahî
- 25- geçürüb hattî 84 senesi meblağ-ı mezkûr 3000 gurûş bâke ve müvekkillerim merkûmdan
- 26- zimmetinde deyni olduğunu ikrâr dahî etmiş idi suâl olunub meblağ-ı mezkûr
- 27- 3000 gurûş ve bi'l- vekâle ve bi'l- isâle bâke edâ ve teslim merkûm İbrâhîm Bey tenbîh olunmak

5 a / 4 b II'nin devamı

- 1- Matlûbumdur deyü davâ ettikde lede's- suâl ol dahî cevâbında külliyyen inkârından başka
- 2- ben târîh-i iskâna der- âliyyede bulunub müvekkellün-ı merkûmun ile ellî beşer nefer kâinden
- 3- ibâret kabîlemiz nüfûsuna sıdk-ı pâdişâhî yevmiye-i mahsûsa ruesân-ı
- 4- kabîleden fi Alî Bey marîfetiyle Düzce kazâsı mâl sandığımdan ahz u kabz ve kabîle-i
- 5- mezkûre nüfûsuna tevzi' ve teslim olunduğu cihetle 1286 senesi mezkûrede Fahr? kabîle ahalîsi
- 6- taraflarından vekâlet-i müsbet Hüseyin Bey ibn Gürbüz merkûm Alî Beyden Düzce kazâsı
- 7- mahkemesine yevmiye-i mahsûsâdan gayr-ı ez-edâ 3900 gurûş ve öküz esmânından
- 8- 1500 gurûşla cem'ân 5400 gurûş taleb ve davâ-yı merkûm Alî Bey dahî ikrâr iken
- 9- kabîle-i merkûme ahâlisinden bi't- temâm def' ve teslim eyledim deyü merkûm Alî Bey vekîl-i merkûm
- 10- Hüseyin Beyin inzârına mukârin def'ini isbât ve kâbile-i mezbûre davâ-yı mezkûre
- 11- leriyle bi'vech-i muârazadan men' olunduklarını hâvî müteveffâ-yı merkûm Alî Bey Düzce kazâsı
- 12- niyâbet-i şer'îyyesinden bir kıt'â ilâm-ı şer'îyye dahi almış idi deyü def'a-i tasaddî itmiş
- 13- isede henüz takrîr-i meşrûhuna mutâbık ilâm-ı şer'îyye ibrâz idemediğinden
- 14- müddeî asîl ve vekîl-i merkûm Hasan merkûm İbrâhîm Beyin inkârına mukârrin
- 15- tasaddî eylediği davâ-yı mezkûresini mezkûr Düzce kazâsına tabi' meydan kenarına
- 16- sarây yerine meskûn-u mezkûr Ubih kabûlesinden Elhâc Ömer ibn
- 17- hikmet ve mezkûr Paşa karyasında meskûn kabîle-i merkûmeden Osmân bin Kadişe?
- 18- nâm kimesneler şehâdetleriyle bil- muvâcehe ber- nehc-i şer'î isbât idüb merkûm İbrâhîm
- 19- Bey şâhîdân-ı merkûmân kable't- tezkiye müddeî asîl ve vekîl-i merkûm Hüseyin muvâcehesinde
- 20- 1286 senesi Receb'ül- ferdinin beşinci günü ve ol târîhde kazâ-i mezbûre
- 21- nâib-i şer'îsi bulunan müddetlû Alî Rızâ Efendinin huzûruna mezkûr Ubih
- 22- kabîlesi ellî beşer nefer Keşan taraflarından vekâlet-i müsbet Hüseyin Bey kabîle-i
- 23- mezkûr ru'esâsı bulunan Alî Beyden hisse-i vasî meşrûhâya ba'de't-taleb ve davâ-yı

- 24- merkûm Mehmed Bey dahî kabîle-i med'uvven-i müvekkelün-ü merkûmun def' ve teslîm eyledim deyü
- 25- def' i müdde'âsını her biri ba'de't- ta'dîl ve't- tezkiye makbûlû's-şehâde olan muhâcirînden
- 26- İsmâil ibn Hâcî Bey ve İbrahim ibn-i Ekber zimmetleriyle bi'l- muvâcehe ber- nehc-i
- 27- şer' i isbât idüb kabîle-i med'uvven-i müvekkelün-ü merkûmuna
- 28- davâ-yı mezkûreleriyle merkûm Alî Bey kıraât olunan iş bu bir kıt'â
- 29- ilâm-ı şer'iyye mücebince ber- vech-i mu'ârazadan men' olunmuş deyü mazmûn-u takrîr
- 30- meşrûhuna mutâbık bir kıt'a ilâm-ı şer'iyye irâde ve ibrâz ve davâ-yı
- 31- def' ine ahrâr ider iken müdde'î asîl ve vekîl-i merkûm Hasan Ağadan
- 32- lede's-suâl ol dahî mazmûn ilâm-ı ikrâr iken merkûm İbrâhîm Bey
- 33- yevmiye-i mezkûreden 3000 gurûş âke ve müvekkilim merkûmuna deyni olduğu
- 34- 84 senesi ikrâr eylediğine binâen meblağ-ı mezkûr 3000 gurûş bâke edâ ve teslîm
- 35- merkûm İbrâhîm Beye cebr ve tenbîh olunmak matlûbumdur deyü takrîr-i meşrûhâ üzere
- 36- tasaddî eylediği davâsı mazmûn ilâm-ı mukırr ve mu'terif şahsı?
- 37- mu'âyene tahsîs olunan âher deyn-i davâ-yı meşrû'a olmamağın mucebince
- 38- müdde'î asîl ve vekîl- i merkûm Hasan Ağa bi'l- isâle ve bi'l- vekâle bir tasaddî eylediği davâ-yı
- 39- mezkûresiyle merkûm İbrâhîm Beyle müvekkilleri merkûmuna izâfetle ber- vech-i mu'ârazadan
- 40-men' olunduğu tescîl ve bi'l- iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine ilâm olundu Fî 3 Receb sene 95

5 a / I

Numero: 15

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
- 2- Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesi ahâlisinden olub katl töhmetiyle
- 3- Sinop kal'asında mahbûs iken bundan akdem vefât iden Dülger Sâlih oğlu Kâmil
- 4- bin Elhâc Mehmed Çavuş bin Sâlihın verâseti medîne-i mezkûre mahallâtında zikr olunan
- 5- Gölyüzü mahallesinde sâkineler zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hafîze binti Mehmed bin Abdullah ile
- 6- sulbiye-i sagîre kızı Safiye ve lî- ebeveyn kız karındâşı Hamideye münhasıra olduğu medîne-i mezkûre
- 7- meclis temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'iyyede ve zât-ı mezbûrâtı 'ârifân-ı mahalle-i merk ûm ahâlisinden
- 8- Sârı oğlu Mustafa bin Hüseyin ve Karaoğlu Alî bin Mehmed nâm-ı mevsûk kimsânın
- 9- 'alî-tarîk inhâda ihbârlarıyla mütihaklık eylediği bi'l- iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine
- 10- i'lâm olundu bâkiü'l- emr men-leh'ül- emr hurire Fî'l-yevm-ül râbi' 'ışrîn min şehri
- 11- Ramazân sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

5 b / I

Numero: 16

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
- 2- Medîne-i Boluda Debbağlar mahallesi ahâlisinden iken bundan ikî sene mukaddem vefât iden Sâ'atçî Ahmed Efendi ibnü'l-hâc Hasan Efendi ibn Abdullahın
- 3- ve rahmeti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtma Ak kâdın ibneti Şâkir bin Abdullah nam hâtûn ile lî- ebeveyn kız karındâşı Kastamonî
- 4- kazâsında sâkine gâib-i ani'l- belde Hatîce lî-eb kız karındâşları Dirgine kazâsında sâkine gâibetân ani'l-belde
- 5- kebîreler Hasîbe ve Habîbe ve lî-eb er karındâşları medîne-i mezbure mahallâtından Karaçâyır mahallesinde sâkinler kebîr ve Sâatçî
- 6- Elhâc Hakkı Efendi ve Râşid Mollâya münhasıra ba'dehû kable'l-kısma Ahî merkûm Râşid Molla dahî vefât idüb verâset-i
- 7- zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatîce binti Şâkir nâm Hâtûn ile sulbiye-i sagîre kızı Hüsniye ve sulbiye-i sagîre oğlu Hayrullahı
- 8- münhasıra olduğu bi'l- ihbâr 'inde's- şer' i enver zâhir ve nümâyan oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrân

- 9- lî- ebeveyn Abdullah ve zikr-i âtî husûs-ı hisselerimde lî-ecl-il-davâ-yı mensûbe vasîleri Ahî merkûm Elhâc
- 10- Hakkı Efendi bil- vesâya kendüden bil- isâle medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde müteveffâ-yı evvel
- 11- merkûmun zevcesi zikr-i âtî nısf-ı şâyi' menzile vazı' yedi sâbit ve mütehakkık-ı mezbûre Fâtma Ak kâdın
- 12- tarafından Husûs-i âtî'l- beyânda husûmeti ve red cevaba ve mütevakıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmire
- 13- mutlaka-i sahîhâ-i şer'iiye ile vekîl olduğu usûl-u şer'iiyesi vechile Karaçâyır mahallesinden Nûri Efendi ibn Sâib
- 14- Efendi ve Debbâğlar mahallesinde Danişzâde Elhâc Hâfız Ahmed Efendi ibn mehmed Efendiden evvel bâ- varaka-i mestûre
- 15- sırren ve ba'dehu yine merkûmândan alenen lede't-tezkîye adl ve makbûlû's- şehâde idüğü ihbâr olunan mezkûr
- 16- Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden Hâfız Durmuş Efendi ibn Şâkir ve Seyid Efendi ibn Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber- nehc-i
- 17- şer'iiye sâbit ve subût vekâletine hükm ü şer'î lâ-hak olan Karaçâyır mahallesi ahâlisinden Elhâc Hâfız Hasan
- 18- Efendi ibn Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde mevrûsumuz karındâşım müteveffâ-yı evvel merkûm Ahmed Efendi vefâtından bir buçuk sene mukaddem
- 19- hâl-i hayâtında müstakillen mâlik ve mutasarrıf olduğu mezkûr Debbâğlar mahallesinde vakı' tarafları Kara Ahmedzâde
- 20- konâğı ve nâtûr Hasan kızı Hamîde Hâtûn menzili ve tarafeyn tarîk-i amm ile mahdûd fevkânî üç bâb
- 21- oda ve abdesthâne ve sofa nerdübebân ve tahtânî üç bâb oda ve abdesthâne ve sofa nerdübân ve zemîne
- 22- bir bâb matbah odası ve bir kuyu bir firun ve bir mikdâr bağçe ve ikişer kanatlı ikî kapulu müsta'mel mülk-ü
- 23- menzilin nısf-ı şâyi'ini zevcesi müvekkile-i mezbûre Fâtma Akkâdına dört bin gurûş bey' ve temlîk
- 24- ve şâyi'an teslîm oldahî bi'l-ıştîra kabz ve kabûl idüb bu vechile menzil-i mahdûd-u mezkûrun nısf-ı
- 25- şâyi'i zevce-i müvekkile-i mezbûrenin mülk-i müşterâsı olmuş ise de lâkin zevce-i müvekkile-i mezbûre
- 26- Fâtma Akkadını zevce-i mûrisimiz karındâşım müteveffâ-yı evvel merkûm Ahmed Efendinin vefâtından beş gün
- 27- mukaddem nısf-ı şâyi' menzil bey'-i mezkûrun tahdîd ve ta'yini zımnında beyinlerinde ba'd-ı vuku'-ül-
- 28- münâza'a bey'-i mezkûr tarafından bi'l-icâb ve'l-kabûl ikâle idüb nısf-ı şâyi'
- 29- menzil bey'-i mezkûr mûrisimiz karındâşım müteveffâ-yı evvel merkûm Ahmed Efendinin mülküne rücû'
- 30- iderek menzil-i mahdûd-u mezkûr bi-temâmihâ mülkü olduğu hâlde vefâtıyla menzil-i mahdûd-u mezkûr
- 31- ber- inhisâr mezbûr bizlere mevrûs olub dâhil-i defter-i kassâm ve mesele-i mîrâsımız
- 32- hâce üzere iktisâm-ı lâzım gelürken zevce-i müvekkile-i mezbûre Fâtma Akkâdını
- 33- nısf-ı şâyi'menzil-i mezkûru şîrâ-i sâbıkı ittihâzen mülkü olmak üzere müstakillen
- 34- zabt ve bizlere hisse-i mahkeme suâl olunub ber- vech-i meşrûh ikâle-i mezkûr yine binâen
- 35- nısf-ı şâyi' menzil-i mezkûrdan kifâyed ve mesele-i mîrâsımız vechile hissemizi red
- 36- ve teslîm müvekkile-i zevce-i mezbûreye izâfetle vekîl-i merkûm Hâcî Hâfız hasan Efendiye tenbîh olunmak
- 37- matlûbumdur deyü bi'l- vesâye ve bi'l- isâle da'vâ ettikde lede's- suâl vekîl-i merkûm Hâcî
- 38- Hâfız Hasan Efendi dahî dah müvekkilesine izâfetle bi'l- vekâle cevâbında nısf-ı şâyi' menzil-i
- 39- mahdûd-u mezkûre müvekkilesi zevce-i mezbûr Fâtma Akkâdının semenî dört bin gurûş zevce-i
- 40- müteveffâ-yı evvel merkûm Ahmed Efendi zimmetinde olacağına takâs ve mahsûb bi'l-ıştîrâ şîrâ-i
- 41- ve müstakille-i mâlike mutasarrıf olmak üzere zâbıta ve vazı' yedini ikrâr mâ'dâ müdde'î merkûm
- 42- Elhâc Hakkı Efendinin ikâle-i bey'-i müdde'âsını inkârına mukarrin müdde'-i merkûm Elhâc Hakkı Efendi

- 43- ber minvâl-i meşrûh ikâle-i bey' iddi'âsını isbât yeniden izhâr-ı acz idüb talebiyle müvekkile-i
 44- zevce-i mezbûre Fâtma Akkâdın meclis-i ma'kûd-u mezkûresine inhâ celb ve izhâr olunarak
 45- vech-i şer'î üzere bi'l- muvâcehe tahlîf olunmağın mücebince müdde'î merkûm Elhâc Hakkı Efendi
 46- nisf-ı şâyi' menzil-i mezkûrdan bi'l- vesâye ve bi'l-isâle hisse da'vâsıyla müvekkile-i zevc-i
 47- mezbûre Fâtma Akkâdına bilâ- beyyine mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine
 48- i'lâm olundu bakî'ül-emr men-leh-ül-emr hurire Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Receb'ül-ferd sene hamse ve tis'în ve
 49- mi'eteyn ve elf

5 b / II

Numero: 17

- 1- Medîne-i Bolu nevâhîsinden Gökçesu nâhiyesine tâbi' Meşciçe karyesi sâkinelerinden zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ma'rifetleriyle ma'rûf
 2- olan Dudu Hâtûn ibneti Mehmed medîne-i mezkûr meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer' -i- şerîf-i enverde nâhiye-i mezkûreye tâbi' Taşçılar
 3- karyesi ahâlisinden baisü'l- vesîkada Dedeoğlu Mehmed bin Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mehmed yüz ellî gurûşa
 4- mehr-i müeccel ve bir kutnî entarî mukarrer-i mu'accele tesmiyeleriyle zevc-i dâhlem olub lâkin beynimizde 'adem-i hüsn-ü mu'aşeretimizde
 5- bi- temâmihâ hul'e tâlibe olmamla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u 'âliye olan mehr-i mezkûriyyemizin bil- rızâ fârîga
 6- olarak nafaka-i iddet mu'îne-i ma'lûmem üzerlerine meûnet-i süknâm kendü üzerime olmak oldahî
 7- zımnında mâlûm olan bir yorgan ve bir döşek ve ikî yasdık ve bir kilim ve bir havân ve bir tahta sandığı bâke
 8- red ve teslîm etmek üzere zevcem merkûm Mehmed ile muhâlla'â-i sahîhâ-i şer' iyye ile hul' olduğumda ol dahî
 9- ber-vech-i muharrer hâl-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-u zevcine ve ibtidâr-ı zevcemizden iş bu târîh-i
 10- vesîkaya gelinceye kadar beynimizde cereyân iden bi'l- cümle hukûk-u şer' iyyeyi muta'allaka-i 'âmire-i deâvîden
 11- tarafından her birimiz ahadü-hümâ aherin zimmetlerimizi ibrâ ve iskât idüb ve yine tarafından her birimiz
 12- ahadü-hümâ âherin ibrâsını kabûl eyledik dedikte gıbbe't-tasdîki's- şer' iyye mâ vakı' bit-taleb ketb olundu
 13- Fî'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Cumâde'l- âhire Sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
 14- Şuhûdü'l-hâl
 Karyeden Debbâğoglu Mehmed, Semercioğlu Hüseyin, Hacı Mehmed oğlu Hasan
 Mahkeme-i şer' iyye kâtibi Şükrü Efendi, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

6 a / I

Numero: 18

- 1- Ma'rûz-u dâ' iyyeleridir kî
 2- Medîne-i Bolu nevâhisinden Gökçesu nâhiyesine tabi' Hayrânlar karyesi sâkinelerinden ba'îsetânü'l-i'lâm zât-ı ma'rûfe Dudu Hâtûn ibneti Ömer
 3- tarafından zikr i âtî husûsunda hissesini taleb ve da'vâ-yı ahz ve istirdâda vekâlet-i müseccel ve lî-ebeveyn kız karındâşı Fâtma Hâtûn tarafından dahî
 4- kızının hissesini da'vâ ve istirdâda vekîl olduğu usûl-u şer' iyyesi vechile her biri sırren ve alenen lede't- tezkiye 'adl ve makbûlü's-şehâde
 5- idükleri ihbâr olunan zât-ı mezbûreyi 'ârifân karye-i merkûme ahâlisinden Hayrullah oğlu Hüseyin Ağa bin Mehmed ve diğer Hayrullah oğlu
 6- Hacı Halîl Ağa ibn İbrâhîm nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer' i müsbet olan mezbûre Fâtma Hâtûnun zevcî Hayrân oğlu
 7- Mustafa Ağa ibn Durmuş Ağa medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde defter-i hâkânî memûru fütüvvetlü Sâ'id Efendi ibn Elhâc Hasan Ağa

- 8- hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'iyeden zıkr-i âtî arâziye bi'l-iştirâkû'-sewî vazî' yedleri bi'l-ihbâr sâbit ve mütehakkık
- 9- olan müvekkiletân-ı mezbûretânın lî-ebeveyn er karındâşları İbrâhîm ve Halîl nâm kimesneleri muvâcehelerinde Şeyh Bedrettin kadısı sürre olmağın
- 10- hazretlerinin evkâf-ı şerîfesi müstakillâtından mezkûr Hayrânlar karyesi hudûd-u dâhilinde vakî' Göde pınarı dimekle arîf tarafları
- 11- Tiryâkioğlu târlâları ve yol ve mer'â ile mahdûd bir kıt'a bir evlek ve Ezen? târlâ dimekle arîf taraflarına Tiryâkioğlu ve Alî
- 12- ve Kocakel târlâları tarîk-i amm ile mahdûd bir kıt'a bir dönüm ve Kütüklü târlâ dimekle arîf tarafları Kocâkel oğlu ve Emin târlâları
- 13- ve Pınâr ve dere ile mahdûd bir kıt'a bir buçuk dönüm ve Pınâr önü târlâ dimekle arîf tarafları yine Kocakel oğlu Mustafa târlâları
- 14- ve duman?yeri ve mer'â ile mahdûd bir kıt'a bir buçuk dönüm ve Kara Ağaç pınarı dimekle arîf tarafları yine Kocâkel oğlu târlâları
- 15- ve pınâr ve yol ile mahdûd bir kıt'a ikî evlek ve Kavâklık altı dimekle arîf tarafların Tiryâkioğlu târlâları ve Ahmed pınarı
- 16- ve yâylâ yolu ve dere ile mahdûd bir kıt'a bir dönümüne cem'an altı kıt'ada altı dönüm târlânın kırk beşer hisse i'tibârıyla
- 17- yedî buçuk hisse-i şâyi'ası ve yine evkâf-ı mezkûreden Çubuk? bağçesi dimekle arîf tarafları Hâcî Mustafa ve Bektâşî oğlu
- 18- târlâları ve mer'â ile mahdûd bir kıt'a altı evlek ve Sarayyanı dimekle ma'rûf tarafları bektâşî oğlu târlâları
- 19- ve mer'â ile mahdûd bir kıt'a altı buçuk evlek ve Yukarı köy dimekle arîf tarafları Çilingir oğlu târlâları ve dere ile
- 20-mahdûd bir kıt'a üç evlek ve Bektâşî Arpalığı dimekle arîf tarafları Alacamış oğlu ce Çilingir ve Pırtık? oğlu
- 21-târlâlarıyla mahdûd bir kıt'a beş evlek kî cem'an dört kıt'ada beş buçuk dönüm târlânın sekiz hisse i'tibârıyla dört
- 22- hisse-i şâyi'ası ve yine karye-i merkûmede vakî' bir kıt'a mülk ü menzil arsası bin ikî yüz altmış yedi senesi
- 23- hilâlinde vefât iden Hayrân oğlu Ömer bin Mustafa bin Abdullahın müstakilen ile'l-vefât havza-yı tasarrufunda olub
- 24- ba'd-ı vefâta ber- müceb kânûn-u cedîd evladları müvekkilelerim mezbûretân Fâtma ve Dudu Hâtûnlar ile karındâşları
- 25- merkûmân Halîl ve İbrâhîm âdiyen ve seviyen intikâli lâzım gelür iken arâzi yoklaması esnâsında merkûmân
- 26- Halîl ve İbrâhîm zıkr olunan kırk beş hisseden yedi buçuk hisse târlâ-yı müvekkilelerim mezbûrtân ile ma'en ale'-l-iştirâk
- 27- ve mezkûr sekiz hisseden dört hisse târlâ ve arsâ-i mezkûreye ancak ikîsi ale'-l-iştirâk hilâf-ı inhâ hakk-ı
- 28- karârdan üzerlerine kayd ettirerek sene-i mukâbilinde muvakkit-i alî ve hayr-ı ahz idüb mezkûr dört hisse
- 29- târlâ ve arsâ-i mezkûreye fuzûlî ve bi-gayr-i-hakkın ikîsi ma'en zabt ve tasarruf ettiklerinden mâ'da hîn-i yoklamada
- 30- yine bâbâları müteveffâ-yı merkûm Ömerin müstakillen mutasarrıf olduğu lede'l- ahâli ve'l ceryân ma'lûmu'l-hudûd dokuz kıt'a târlâları dahî ketm veahz ve bilâ-sened
- 31- ikîsi ma'en fuzûlî ve bi-gayr-i-hakkın zabt ve zirâ'atider olmalarıyla suâl olunub mezkûr dört hisse târlâ ve arsâ-i mezkûre ve dokuz kıt'a
- 32- târlâ-yı merkûmede kız karındâşları müvekkilelerim mezbûretân Fâtma ve Dudu Hâtûnların hisselerini kifâyet ve bâ-rey-i sâhib-i arzber- müceb
- 33- kanûn-u cedîd red ve teslîme merkûmların Halîl ve İbrâhîmden her birine tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bi'l- vekâle da'vâ ettikde lede's- suâl
- 34- anlar dahî cevâblarında kazıyye-i minvâl-i muharrer-i meşrûh üzere olduğunu -bî-temâmihâ tâyi'ân ikrâr lâkin bâbâmız merkûm Ömer Beyin ikî yüz altmış yedî senesi
- 35- ber-hayât olmayub altmış senesi vefât ittiğıne ve ol târihten ber- müceb kanûn-i atîk-i arâziyye evlâd-ı inâsın hakk-ı intikâli

- 36- olmayub evlâd-ı zükûre intikâl eylediğine ve bizler evlâd-ı zükûrdan olduğumuz cihetle târlâhâyı mahdûde-i mezkûreler bâbımızdan
 37- bize müntakıl olduğuna binâen hîn-i yoklamada me'mûriyete bâbımızın altmış târîhinde vefât eylediğini haber vermiş isek de
 38- me'mûr yoklama sehv idüb târlâ hây-ı mahdûd-u mezkûreden yedi buçuk hisse târlâyı kız karındâşlarımız müdde'iytân-ı
 39-müvekkiltân-ı mezbûretân ile ma'en ale'l-iştirâk ve mezkûr dört hisse târlâ ve mezkûr arsâya hakk-ı karârdan ancak
 40- ikimize ale'l-iştirâk kayd ve yedimize 'ilm u haber virüb kız karındâşlarımız müdde'iytân-ı mezbûretânın iştirâkına mürüvveten
 41- meskût etmekten bu cihetle dört hisse târlâ ve arsâ-i mezkûre vemez kûr dokuz kıt'a târlâdan kız karındâşlarımız müdde'iytân-ı
 42- mezbûretâna hisse vermeziz deyü bâbâları merkûm Ömerin bin ikî yüz altmış yedî senesine kadar ber-hayât olduğu inkârlarına
 43-mukarrîn müddei vekîl-i merkûm Mustafa Ağa ber- vech-i muharrer müddeâsını usûl-u şer'iiyesi vechile Mehmed bey ibn Aşçı Mehmed Bey ve Hâlid bey
 44- ibn Aşçı İbrâhîm Bey ve Mustafa Ağa ibn İbrâhîm ve Râşid Ağa ibn Hüseyin nmezkûrdan evvelen bâ- varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu
 45- müterâfi'an hâzırân oldukları hâlde yine merkûmundan 'alenen her biri lede't- tezkiye 'adl ve makbûlû's- şehâde idükleri
 46- ihbâr olunan merkûmân Hayrân oğlu Hâcî Halîl Ağa ibn İbrâhîm ve diğer Hâyran oğlu Hüseyin Ağa ibn Mehmed nâm kimesneler
 47- şehâdetleriyle bil- muvâcehe ber- nehc-i şer'i isbât etmeğin mucibince târlâhâyı mahdûde-i mezkûreler arâzi kânûn
 48- nâme-i hümâyûnunun fasl-ı sâlis ellî dördüncü maddesi ahkâm-ı münîfine tevfikân müvekkiletân-ı mezbûretân
 49- Fâtma ve Dudu ve karındâşları Halîl ve İbrâhîm beyinlerinde âdiyyen ve savben icrâ-yı intikâlî iktizâ eylediği
 50- huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu bakî'ül-emr men-leh-ül-emr Fî'l-yevmi't- tas'î ve'l-'ışrîn min Cemâziye'l-evvel sene
 51- hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

6 a / II

Numero: 19

- 1- Der-i devlet-i mekîne arz-ı dâ'î- i kemîneleridir kî Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûnu Mülûkâneye mülhâk evkâfdan Kastamonî vilâyetî celîlesi dâhilinde
 2- Bolu sancâğı kazâlarından Göynük kazası nevâhisinden Mudurnu nâhiyesine tabi' Keçenûs? karyesinde vakı' Germiyân mezra'ası vakfından
 3- yevmi bir akçe vazîfe ile on dört ve meşrûtiyet vech üzere bâ- berât-ı alîşân mezra'a darlık cihetinin rub'una Saâlih ve Âyşe
 4- ve sülûs erba'na hüsn ü mutasarrıflar iken bundan akdem merkûm Sâlih sulbiye-i sahîh-i kebîr oğlu Mehmed Emin ve mezbûre Âyşe sadriye-i sahîh kebîr oğlu
 5- Hâlidî terkle merkûm Hasan dahî bilâ-veled birbirini müterâkib vefât itmiş ve cihet-i mezkûrun derdest ve sicillât-ı
 6- muhâkemedede mukayyed ve kaziiyesi yoğ isede min-el-kâdim evlâdın vâkıfa tevcîhi müsta'mel bulunmuş ve müteveffâ-yı merkûm
 7- Sâlihîn oğlu merkûm Mehmed Emîn ile müteveffâ-yı mezbûre Âyşenin oğlu merkûm Hâlid evlâd-ı vakıfdan
 8- ve vakf-ı mezkûrun meşrûta-yı mühimmeleri oldukları livâ-i mezkûrun mutasarrıf mukırrı bulunan
 9-Medîne-i Boluda meclis-i idâre-i livâyâ mahsûs odada evkâf muhasebecisi fâziletli Mehmed Yusuf Bey
 10- Efendi bendeleri hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'i 'âlî 'ukûdda erbâb-ı vukûfdan bi'l-istihbâr
 11- mütehakkık eylediği mahalle meclisinden mevrûd kıraat olunan bir kıt'a i'lâm-ı şer'i ve mazbata me'mûrundan

- 12- müstebân zâhir ve nümâyân olmuş olmağın ol vechile cihet-i mezkûre mütevefiden merkûmunun birbirini
 13- müte'âkib zatları mahlûlundan iş bu ba'isân-ı arz-ı 'ubudiyyet merkûmân Mehmed Emîn ve Hâlidin
 14- 'uhdelerine vazife-i mersûmesiyle? ber- müceb müsta'mel-i kadîm müştereken tevcîh ve yedlerine berât-ı şerîf-i
 15- alîşân sıdk ve ihsân buyrulmak ricâsında istid'â-yı inâyet eyledikleri pâye-i serîr-i
 16- 'âlâya 'arz ve i'lâm olundu bakîü'l-emr men-lehü'l-emr hurire Fî'l-yevmi's-sâlis ve' -'ışrîn
 17- min şehr-i Receb'ül- ferd sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

6 b/ I

Numero: 20

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyelerdir ki
 2- Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde keşf ve mu'âyene ve ketb ve tahrîr fasl ve hüsn ü iltimâs olunmağın
 3- Cânib-i şerîfemizden mezûnen bi'l-hükm irsâl olunan Mevlânâ baş kâtibi Mustafa Abdü'l- Nâfi
 4- Efendi ibn mehmed Hanif Efendi ve defter-i hâkânî memûriyetinden mürsel bâş kâtib Ârif
 5- Efendi ibn Halîl Ağa mâ'en Medîne-i Bolu nevâhisinden Gökcesu ahâlisinden
 6- Çele divân-ı bölüğünden Kısırlar karyesine zikr-i hâvî tarîk üzerine varub
 7- divân-ı mezkûrun muhtârı olan Hâcî Durmuş Ağa ve ihtiyâr meclisinden
 8- Sârıbaşoğlu Durmuş Ağa ve mezûn oğlu Mollâ Mustafa ve civârı
 9- ahâlisinden cemâ'at-ı müsliminden mazbût-ı esâmî-i kesâna huzûrlarında akd-i
 10- meclis-i şer'î âlî ettikde mezkûr Kısırlar karyesi ahâlisinden bâisü'l-i'lâm
 11- KaraHasan oğulları Mollâ Hüseyin ve Mollâ Mustafa ve Receb ve Hüseyin ve ibni Abdullah nâm kimesneler
 12- meclis-i ma'kûd-u mezkûrda mâlları bi'l-isâle ve yine karye-i merkûme ahâlisinden
 13- Ahmed oğlu İsmâil bin Osmân ve Davârcıoğlu Mehmed bin Ahmed ve diğer Davarcı
 14- oğlu Mustafa bin Hüseyin nâm kimesneler ve sâir mahzûrû'l eşhâs-ı kimsân taraflarından
 15- bi'l-vekâle yine divân-ı mezkûrun Meşçiçe bölüğü karye-i ahâlisinden İsa Bali oğlu Halîl
 16- bin Sâlih nâm kimesneler muvâcehesinde validesî ma'rifetü'z-zât Fâtma bin İbrâhîm nâm Hâtûn
 17- hâzıra olduğı hâlde iş bu üzerine akd-i meclis-i şer'î-âlî olunarak mu'âyene olunan
 18- Cânib-i şerîfe ve Garabaş Ahmed oğulları ve Davârcıoğulları ve bizim târâflarımız ile merkûm Halîlin
 19- bağçeları ve Gani Bey oğlu Osmân târlâları ve 'ubûr-u Mehmed târlâları ve yine Hamza oğlu târlâ
 20- ve harmân yeri miyâne-i mâ'lûm ve mu'ayyen- i tarîk câmi'-i şerîf ve sâir mahalle gidilür sâkine
 21- olduğumuz mezkûr Kısırlar karyesi ahâlisine ve sâir mârrîn ve 'âbirîne mahsûs mâl
 22- tarîk-i amm olub bir müddetten berüdur merkûm Halîl ve validesi hâzıra-i mezbûre Fâtma Hâtûn
 23- fuzûlî ve bi-gayr-i-hakkın bağçesi civârını sed ve bend ve bizlede ve sâir mârrîn ve 'âbirinin mürûr
 24- ve 'ubûruna men' ider olmalarıyla sair olunub değer olunan bağçeları civârında
 25- eyledikleri sed ve bendine ref' ve küşâdıyla mârrîn ve ağabeyrînin mürûr ve 'ubûruna mâni' olmamak

- 26- üzere merkûm Halîl ve validesi hâzıra-i mezbûre Fâtma Hâtûna tenbîh olmak matlûbumuz deyû
- 27- mâlları bil-isâle ve bi'l-vekâle da'va ettiklerinde lede's-suâl merkûm Halîl ve validesi
- 28- hâzıra-i mezbûremiz Fâtma Hâtûn cevâblarında bâğçeları civârını sed ve bend eylediklerini ikrâr lâkin mahall-i madi
- 29- min-el-kadîm mezkûr Kısırlar ahâlisinden ve sâirenin mürûr ve 'ubûruna mahsûs tarîk-i amm
- 30- olduğı ma'lûmumuz değildir deyû mâ'en inkârlarına mukarrîn müdde'î asîl ve vekîl
- 31- merkûmun ber-vech-i meşrûh müdde'âlarını usûl-ü şer'iiyesi vechile mezkûr Meşçi
- 32- Çele karyesinden Seyîd Hüseyin bin Alî ve Hasan bin Hüseyin ve Durmuş bin Abdullah
- 33- ve muhtâr Durmuş Ağa ibn Halîl ve İmâm karyesi Hüseyin Efendi ibn Ahmed'den evvelen bâ varaka-i mestûre sırren ve bâ'dehu yine merkûmun 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlû's-şehâde idükleri
- 34- ihbâr-ı zikr olunan Meşçi Çele karyesi ahâlisinden Veyîs oğlu Ahmed bin Receb
- 35- ve Me'zin? oğlu Mustafa bin Abdullah ve Şerh? oğlu Ahmed bin Halîl ve diğr
- 36- Veyîs oğlu Mustafa bin Halîl nâm kimesleri şehâdetleriyle bil-muvâcehe ber-nehc-i
- 37- şer'î isbât etmediğın mücebince emin olunan bâğçe civârında eyledikleri
- 38- sed ve bendin ref' ve küşadıyla bâ'de'l-yevm mezkûr Kısırlar ahâlisi ve sâir
- 39- mârrîn ve 'âbirîn-i mürûr -tayin men itmemek üzere validesi hâzıra-i mezbûre
- 40- Fâtma Hâtûndan mehr-i şerîfe tenbîh eylediğini Mevlânâyı mûmâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrir
- 41- ve mâ'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i temeyyüz hukûk-u livâya gelüb huzûr-u şer'î
- 42- şerîfeye tarafeyn hazırlar oldukları halde 'alî vuku'â inhâ ve takrîr
- 43- ve tarafeyn tasdik itmeğın bâde't- tasdik-i tescîl ve bi'l- iltimâs huzûr-ı
- 44- 'âliyyelerine i'lâm olundu Fî 13 Cemâziye'l- ahir Sene 95

7 a/ I

Numero: 21

- 1- Ma'rûz-ı dâ'iiyeleridir ki
- 2- Husûs-ı âti'l- beyânın mahallinde keşf ve mu'âyene ve ketb ve tahrîr ve fasl ve hüsn ü iltimâs olunmağın cânib-i şerîf-tuğradan
- 3- mezûnen bi'l- hükm irsâl olunan Mevlânâ bâş kâtibi Mustafa Abdü'l- Nâfi Efendi ibn Mehmed Hanif Efendi ve defter-i hâkânî me'mûriyetinden
- 4- mürsel bâş kâtib Mehmed 'Ârif Efendi ibn Halîl Ağa mâ'en Medine-i Bolu nevâhiyesinden Gökçesu nâhiyesine tâbi' Çele divânı bölüğünden
- 5- Kısırlar karyesinden zikr i hâvî tarîk üzerine varub divân-ı mezkûrun muhtârı olan Elhâc Durmuş Ağa ve ihtiyâr
- 6- meclisinden Sârıbaşoğlu Durmuş Ağa ve mezûn oğlu Mollâ Mustafa ve civârı ahâlisinden cemâ'at- ı müsliminden
- 7- mazbutû'l- esâmi-i kesâna huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde mezkûr Kısırlar karyesi ahâlisinden iş bu
- 8- bâisü'l- i'lâm Kara Hasan oğulları Mollâ Hüseyin ve Mollâ Mustafa Receb ve Hasan ibnü Abdullah nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda

- 9- divân-ı mezkûrun Meşçi Çele bölüğü kerye-i ahâlisinden İsa ? Bali oğlu Halîl bin Sâlih nâm kimesne muvâ cehesinde karyemiz
- 10- ahâlisi vesair mârrîn ve ‘âbirînin hakk-ı mürûr-u sâbit ve mütehakkık olan câmi‘-i şerîf tarîk-i ammdan mukarrîn merkûm
- 11- Halîl ve validesi iş bu hâzıra-i bil-meclîs ma‘rifetü’z-zât Fâtma Hâtûn binti İbrâhîmin ale’l – iştirâk mutasarrîf oldukları
- 12- bâğçeları derûnundan târlâmıza öküz geçirmek ve bir taraf-ı merkûm Halîlin mer‘a yolu ve bir taraf-ı hakk-ı mürûrumuz olan
- 13- tarîk ile mahdûd bir sıra ve yine bir tarafı merkûm Halîlin kuru Karaağaç ve bir tarafı târlâsı ile mahdûd bir sıra merkûm Halîl ile
- 14- müşâ‘ ve müşterek kat‘i ve intifâ‘ ide geldiğini diğer kuru Ağaçların geçilür hakk-ı mürûrumuz olub merkûm Halîl ve validesi
- 15- Hisse-i mezbûre Fâtma Hâtûn ber-vech-i muharrer hakk-ı mürûrumuza mâni‘ olduklarından başka zikr olunan müşâ‘ ve müşterek iki sıra
- 16- Kuru karaAğaçların dahî müstakillen zabt etmek dâ‘iyyesinde bulunmalarıyla suâl olunub ber minvâl-i muharrer hakk-ı mürûrumuza mâni‘ olmak
- 17- ve mezkûr ikî sıra kuru karaAğaçlar müşâ‘ ve müşterek kat‘i ve intifâ‘ olunmak üzere merkûm Halîl ve validesi hâzıra-i mezbûr Fâtma
- 18- Hâtûndan her birine tenbîh olunmak matlûbumuzdur deyü mâ‘en dava ettiklerinde lede’s-suâl anlar dahî cevâblarında ber-vech-i müdde‘î mürûrlarına
- 19- mâni‘ olduğunu ve mezkûr kuru karaAğaçlar müstakillen zabt ve intifâ‘ eylediği ikrâr mâ‘da müdde‘âlarını inkârlarına mukârrin
- 20- med‘ûn-u merkûmun ber-vech-i meşrûhu tasaddî eyledikleri müdde‘âlarını usûl-u şer‘iyyesi vechile mezkûr Çele Meşçi karyesinden
- 21- Seyid Hüseyin bin Alî ve Hasan bin Hüseyin ve Durmuş bin Abdullah ve muhtâr bin ve İmâm karyesi
- 22- den evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve yine merkûmundan ‘alenen lede’t-tezkîye her biri ‘adl ve makbûlû’ş-şehâde idükleri ihbâr
- 23- olunan Meşçi Çele karyesi ahâlisinden Ganî Bey oğlu Osmân bin Halîl ve Saraçoğlu Ahmed bin Halîl ve diğer Gani Bey oğlu
- 24- Mustafa bin Mustafa ve Veyîs oğlu Ahmed bin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘i isbât etmeleriyle
- 25- mücebince bade’l-yevm med‘ûn-u merkûmun Mollâ Hüseyin ve Mollâ Mustafa ve Receb ve Hasanın öküz geçirmek ve Ağaç
- 26- etmek hakk-ı mürûrlarına mâni‘ olmamak ve zikr olunan ikî sıra kurur karaAğaçlar müşâ‘ ve müşterek
- 27- kat‘ ve intifâ‘ eylemek üzere merkûm Halîl ve validesi hâzıra-i mezbûre Fâtma Hâtûndan her birine tehbîh eylediğini
- 28- Mevlânâ-yı mumâ-ileyh mahhalinde ketb ve tahrîr ve mâ‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile meclisimiz hukûk-u livâya gelüb
- 29- huzûr-u şer‘i şerîfde tarafeyn-i hâzırlar oldukları hâlde ‘alî-vukû‘a inhâ ve takrîr ve tarafeyni tasdik etmek
- 30- bade’t-tenfiz tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-u ‘âliyyelerine i‘lâm olundu Bakiü’l-emr men-lehü’l-emr hurire Fî 13 Cemâziye’l-âhir sene 95

7a/ IINumero: 22

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir ki
- 2- Medîne-i Boluda Debbâğlar mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Memîş kavâs oğlu Mahmûd beyne'l-mezbûr
- 3- Muhammed bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Dûdu binti İsmâil nâm Hâtûn ile lî-eb kızkarındâşları
- 4- Nûriye ve Fâtma ve lî-eb er karındaşı gâib-i ani'l-belde Nazîfeye münhasıra ve sülûs vesâyâ-yı mu'îne ve gayr-ı mu'înesine
- 5- 'âid ve râci' olduğunu bi'l-ihbâr inde'ş-şer'î enver zâhir ve nümâyan oldukdan sonra marifetü'z-zât binti
- 6- mezbûre Nûriye zikr i âtfi meblâğdan hiss-i irsiye-i şer'îyesini taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz vekîl-i sicil-i şer'îyye
- 7- Zevci Ahmed Efendi ibn kabz ile müddeî mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'îyyemizde Karaçayır mahallesi sakinlerinden
- 8- baisü'l-i'lâm Debbâğ Mestân dâmâdı Bakkâl Mehmed bin Mahmûd nâm kimesne muvâcehesinde müvekkilem zevcem mezbûrenin
- 9- lî-eb karındaşı ve mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Mahmûdun hayâtında Medîne-i mezkûre vakıflardan Gerede kazâsı nevâhisinden
- 10- Çaka nâhiyesi ahâlisinden gâib-i 'ani'l-belde 'asâkir-i şâhânede Ekinci Mustafa oğlu Osman Usta zımnında bin iki yüz
- 11- doksân senesi Zi'l-hicce-i şerîfesinin yigirmi beşinci günü târîhiyle müverrih hatm ve imzâsını hâvi iş bu irâde
- 12- eylediğim bir kıt'a sened-i nâtik olduğu üzere minhâsı bin yüz gurûş alacak hakkının edâsına merkûm Mehmed memhur ve dâhî
- 13- Hâmiş sened-i mantûkunca tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlâkâ-i sahîhâ-i şer'îyye ile bi'l-mâl ve zâmin olub
- 14- medyûn-u merkûm Osmân meblağ deyn-i mezkûr kable'l-edâ diyâr-ı âhara gittikde deyn-i merkûm Mahmûd dahî kable'l-ahz
- 15- ve'l-istifâ kuvvet ve meblağ deyn-i mezkûr vereseşi merkûmuna mevrûs ve sülûs vesâyâ-yı müsbetesine 'âid
- 16- olmağla suâl olunub kefâlet-i mahalliyesine binâen meblağ-ı deyn-i mezkûr bin yüz gurûşdan müvekkilem zevcem
- 17- mezbûre Nûriye Hâtûnun hisse-i irsiyye-i şer'îyyesini bâke red ve teslîm Merkûm Mehmede tehbîh olunmak matlûbumdur
- 18- deyü bi'l-vekâle da'va ettikde lede's-suâl ol dahî cevâbında kazıyye-i minvâl-i meşrûh üzere olduğunu bi- temâmihâ
- 19- tâyi'an ikrâr ve i'tirâf idüb lâkin deyn-i meblağ-ı mezkûr bin yüz gurûş medyûn
- 20- gâib-i merkûm Osmândan ahz u kabz ve ve güzêrân doksân üç senesi Recebû'l-ferdînin
- 21- yigirmi beşinci günü kendü dükkânımda ve ibni mütevaîfâ-yı merkûm Mahmûdun hayâtında yedine bi't-temâm def
- 22- ve teslîm eyledim deyü müdde'î vekîl zevci merkûmun inkârına mukârrin ref'-i müdde'âsını usûl-û şer'îyyesi

- 23- vechile Âlim Efendi ibn Mehmed ve sadr-ı kıyâm? Sâdık Mollâ ibn Mehmedden evvelen bâ-varakâ-i mestûre sırren ve ba‘dehu
- 24- yine merkûmândan ‘alenen lede’t-tezkiye‘adl ve makbûlü’ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Aslahaddin mahallesi
- 25- ahâlisinden Berber Dumânoğlu Emîn Usta ibn Osmân ve Alpâgût Bey karyesi ahâlisinden ‘Azîz
- 26- oğlu ‘Ârif bin ‘Abdülkerim nâm kimesneleri şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘i isbât etmeğin mücebine eylediği da‘vâ-yı mezkûresiyle merkûm
- 27- müdde‘i vekîl zevc-i merkûm Ahmed Efendi bi’l-vekâle tasaddî eylediği da‘vâ-yı mezkûresiyle merkûm
- 28- Mehmede ber-vech-i şer‘iyye-i mu‘ârazadan men‘ olduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-u ‘âliyyelerine i‘lâm
- 29- olundu. Bakiü’l emr men-lehü’l-emr hurire Fî 25 Zi’l-hicce sene 95

7 b/ I

Numero: 23

- 1- Ma‘rûz-u dâ‘iyyeleridir kî
- 2- Medine-i Bolu nevâhisinden Sazak nâhiyesine tâbi‘ Dâdanî? karyesi sâkinlerinden
- 3- zât-ı? ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe bâ‘isetü’l-i‘lâm Emine Hâtûn ibneti İbrâhîm
- 4- Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma‘kûd-u meslis-i şer‘iyyemizde Akpınâr mahallesi sâkinlerinden
- 5- Acaroğlu İbrâhîm usta zımnında ikinci ordu-yu hümayûnun dördüncü alâynın
- 6- sınıf-ı mukaddem-i redîfin birinci tâbûrunun beşinci bölüğünün beşinci onbaşısı
- 7- Akkol oğlu Sâlih bin Hüseyin bin Abdullahın cihet-i karzdan
- 8- yigirmi dört gürüş alacak hakkı olub meblağ-ı mezkûr-u merkûm İbrâhîm ustadan
- 9- kable’l-ahz ve’l istifâ bin iki yüz doksân üç senesi Ağustosunun
- 10- onuncu günü Rusçuk hestahânesine eccl-i mev‘ûdiyle vefât idüb
- 11- meblağ-ı mezbûr benimle validesî Âyşe binti Abdullah ve Sulbiye-i sagîr oğlu Hüsnü yine
- 12- mevrûs olmağla suâl olunub meblağ-ı mezbûr semenî hisse-i irsiyyesi
- 13- bâke edâ ve teslim-i merkûm İbrâhîm Ustaya tehbîh olunmak matlûbundur deyü da‘va
- 14- ettikde lede’s-suâl ol dahî cevâbında müdde‘i-i mezbûrenin zevc-i mürkûm
- 15- Sâliha zimmetinde cihet-i merkûmeden ol mikdâr-ı deynî olduğunu ikrâr lâkin zevc-i
- 16- merkûmun ber-vech-i muharrer vefâtı ma‘lûmum değildir. deyü inkâr edecek
- 17- müdde‘iyye-i mezbûre ber vech-i muharrer zevc-i merkûm Sâlihın târîh-i mezkûrda ve mahalle-i
- 18- merkûmda vefât eylediği müdde‘âsını usûl-u şer‘iyyesi vechile mahalle ahâlisinden
- 19- evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede’t-tezkiye ‘adl ve makbûlü’ş-sehâde idükleri
- 20- ihbâr olunan Kindıra karyesinden Yâr oğlu Hüseyin bin bin Hasan ve Tekke-i
- 21- Ümm-i Kemâl karyesi sakinlerinden Yangun? oğlu Mustafa bin Hüseyin nâm
- 22- kimesneleri müteveffâ-yı merkûmun târîh-i mezkûrda ve mahalle-i merkûmede eccl-i mev‘ûdu

- 23- fevt olub ‘alî ve defter hâzır bulunub reyü’l-ayn müşahede eylediklerini
- 24- ‘alî vefki’ş-şer‘iyye bi’l-muvâcehe eyledikleri şehâdetleriyle isbât etmeğin
- 25- mücebince bade’l-hükm ve’t-tehbîh bi’l-iltimâs huzûr-u ‘âliyyelerine i’lâm olundu Fî 14 Muharrem Sene 95

7 b/ II

Numero: 24

- 1- Ma‘rûz-u dâ‘iyyeleridir kî
- 2- Medine-i Bolu nevâhisinden Gökçesu nâhiyesine tâbi‘ Çakırlar karyesinden sâkin ve zikr-i âtî ticâret-i bâ-berât-ı
- 3- şerîf-i ‘âlişâna mutasarrıf iken iş bu doksân dört senesi Mâyısında vefât iden Hâcî Çaka Bey
- 4- oğlu Şâkir bin İbrâhîm bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Cemîle binti Emîn bin Abdullah ile
- 5- Sulbiye-i kebîre kızı Emîne ve sulbiye-i kebîr oğlu Mustafaya münhasıra olduğu ve ibn kebîr-i merkûm Mustafa hissesine
- 6- asâleten ve zâtları tarîfi’ş-şer‘î ile mu‘arrefeler zevce-i mehkûhe Cemîle ve binti mezbure Emîne taraflarından dahî
- 7- ber-vech-i âtî hisselerini ve da‘va-yı ve ahz u kabz vekîl eyledikleri usûl-u şer‘iyyesi vechile evvel
- 8- bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede’t-tezkîye ‘adl ve makbûlû’ş-şehâde idükleri
- 9- İhbâr olunan karye-i merkûme sâkinlerinden Naimoğlu Hâcî Hasan bin Abdullah
- 10- ve Mengen nâhiyesine tâbi‘ Rumbeyler karyesi sâkinlerinden Tâhir bin Mehmed Alî nâm kimesneler
- 11- şehâdetleriyle sâbit ve subût vekâletine hükm ü şer‘î lâ-hak olmağın vekâleten Medîne-i
- 12- mezbûre meclis temeyyüzünde ma‘kûd-u meclis-i şer‘iyyemizde Bolu sancâğı mâl muhâsebecisi olub zikr-i âtî
- 13- meblağa bi’l-memûriyye vazı‘ yedi mütehakkık olan rütbe-i tesniye ashâbından bâisü’l-i’lâm refetlû
- 14- Mehmet Tâhir Efendi tarafından vekîl-i müseccel şer‘iyyesi mâliye ketbesinden Hâfız Ahmed Bey
- 15- Şeyh Mehmed Bey muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm idüb mevrusumuz bâbâm
- 16- müteveffâ-yı merkûmun bâ-berât-ı ‘âlişân mutasarrıf olduğu Mengen nâhiyesine
- 17- ve nazar-ı Mengen ve gayrıdan ez harc-ı kalem tımâr bedelinden sene-i merkûme Eylül
- 18- taksîdi altı yüz yetmiş altı gurûş beş pâra ve doksân dört senesi Hazîrân
- 19- taksîdinden vefâtına değin kast’el-yevm hesâbıyla 658 gurûş 32 pâra kî
- 20- Cem‘ân 1334 gurûş 37 pâradan istikrâz-ı mecbûrî 67 gurûş 25 bâle hat
- 21- ve tenzîl olunarak kusûr kalan 1267 gurûş 12 pâra alacak hakkını Bolu mâl
- 22- sandığından mevrusumuz bâbâm merkûm Şâkir kable’l-ahz ve’l-istifâ fevt olub benimle müvekkilelerim
- 23- mezbûrâta mevrûs olmağla deyn-i meblağ-ı mecmû‘-u mezkûr 12671 gurûş 12 pârayı müvekkil-i
- 24- memur? mûma-ileyh Tâhir Efendi bâle def‘ ve teslîm eylediğinde ben dahî bi’l-isâle ve bi’l-vekâle

25- ahz u kabz ve istifâ etmemle min-ba'd bedel-i mezkûrdan sandık-ı mezkûrda ve memûr

8a / 7 b /II'nin devamı

26- Efendi mûma-ileyh yedinde bir akça bakî kalmamışdır dedikde mukırr-ı asıl ve vekıl-i merkûmdan

27- sadr olan cemi'-i kelimât-ı meşrûhasında vekıl mûma-ileyh Hâfız Mehmed Beyden? vicâhen

28- ve şifâhen tahakkuk ve tasdık eylediği tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine

29- i'lâm olundu mim fi 1 Şabân sene 95

8 a / I

Numero: 25

1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir ki

2- Medîne-i Boluda Karamanlı mahallesi sâkinlerinden zât-ı tarîfi'ş-şer'î ile mu'arrefe olan bâisetü'l-i'lâm Âyşe Habîbe Hânım ibneti Necîb Efendi

3- tarafından zikr-i âtî meblağ taleb ve da'va ve ahz u kabz vekıl meclis-i şer'iyyesi bâbâsı mûma-ileyh Necîb Efendi bi'l-vekâle medine-i mezkûre meclis

4- temeyyüz hukûkuna ma'kûd-u meclis-i şer'iyemizde Semerkand mahallesi sâkinlerinden muhızır Hasan Ağa ibn Osmân nâm kimesne muvâcehesinde merkûm Hasan Ağa zimmetinde ikinci

5- ordu-yu hümâyûn dördüncü âlayın sınıf-ı redîf birincî tâburun birincî bölüğün yüzbaşısı Sâlih Efendi ibn Abdullah bin Mehmedin

6- cihet-i karzdan yigirmi dört gurûş alacak hakkı olub meblağ-ı mezkûru merkûm Hasan Ağadan kable'l-ahz ve'l-istifâ bin

7- İki yüz doksân üç senesi Ağustosunun yigirmi yedinci günü Şipka Balkanında şehiden vefât idüb meblağ-ı mezbûr

8- müvekkilem kerîmem zevce-i mezbûre Âyşe Habîbe Hânım ile sulbiye-i sagîre oğlu Mehmed in'âma mevrûs olmağla suâl olunub meblağ-ı mezbûrdan

9- müvekkilem kerîmem mezbûrenin semenî hisse-i irsiyyesini bâke edâ ve teslîm merkûm Hasan Ağaya tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bi'l-vekâle da'va ettikde

10- lede's-suâl ol dahî cevâbında müdde'î-yi müvekkile-i mezbûrenin zevc-i mumâ-ileyhin Sâlih Efendi zimmetinde cihet-i merkûmeden ol-mikdâr deyni olduğunu

11- ikrâr lâkin zevc-i mumâ-ileyhin ber-vech-i muharrer vefât-ı malûmum değildir deyü inkâr idecek müdde'î vekıl mumâ-ileyh ber-vech-i muharrer müvekkilî mezbûr

12- mehrinin zevc-i mumâ-ileyh Sâlih Efendinin târîh-i mezkûrda mahalle-i merkûmede vefât eylediği müdde'âsını her birinin usûl-u şer'iyyesi vechile mahalle ahâlisinden

13- evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlû'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Göl karyesi sâkinlerinden

14- Yüzbaşısı Mehmet Ağa ibn Abdullah ve Pir Ahmedler karyesi sâkinlerinden Çura oğlu Hâfız İbrâhîm Efendi ibn Hüseyin nâm kimesneler müteveffâ-yı mumâ-ileyhden

15- târîh-i mezkûrda ve mahalle-i merkûmda şehîden vefât idüb gusl ve defninde bizler hâzır bulunub re'yü'l-'ayn müşâhede eyledi

16- deyü 'alî vakfû'ş-şer'iyye bi'l-muvâcehe eyledikleri şehâdetleriyle isbât etmeğin mücebinece ba'de'l hükm ve't-tenbîh bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine

17- i'lâm olundu hurire Fî 8 Şa'ban Sene 95

8 a/ II

Numero: 26

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir ki
- 2- Medîne-i Bolu karasından Ömerler karyesi sâkinelerinden zât-ı tarîfî's-şer'î ile mu'arref olan ba'isetü'l-i'lâm Hamîde Hâtûn İbneti Eyüb
- 3- medîne-i mezkûre meclis temeyyüz hukûkunda ma'kûd-u meclis-i şer'iiyyemizde Semerkand mahallesi sâkinlerinden muhızır Hasan Ağa ibn Osmân muvâcehesinde
- 4- merkûm Hasan Ağa zimmetinde ikinci ordu-yu hümâyûn dördüncü âlâyın sınıf-ı mukaddem mustahfaza tâburunun birinci bölüğün birinci onbâşısı
- 5- Hamza oğlu Hasan bin Hamza bin Abdullahın cihet-i karzdan on gurûş alacak hakkı olub meblağ-ı mezkûru merkûm Hasan Ağadan
- 6- kable'l-ahz ve'l-istifâ bin iki yüz doksân dörd senesi zi'l-hiccetü's-şerîfesinin birinci günü Rumeli cânibinde
- 7- Kırım muhârebesinde şehîden vefât idüb meblağ-ı mezbûr benimle sulbiye-i sagîr oğulları Emîn ve Hüseyine mevrûs olmağla
- 8- suâl olunub meblağ-ı mezbûrdan semenî hisse-i irsiyyemi bâke edâ ve teslîm-i merkûm Hasan Ağaya tenbih olunmak matlûbumdur deyü da'va
- 9- ettikde lede's-suâl oldahi cevâbında müdde'î-yi mezbûrenin zevc-i merkûm Hüsniye zimmetinde cihet-i merkûmeden ol-mikdâr
- 10- deyni olduğunu ikrâr lâkin zevc-i merkûmun ber-vech-i muharrer vefâtı ma'lûmum değildir deyü inkâr idecek müdde'î-yi mezbûre ber-vech-i
- 11- muharrer zevc-i merkûm Hasanın târîh-i mezkûrda mahalle-i merkûmede vefât eylediği müdde'âsını her biri usûl-u şer'iiyesi vechile mahalle
- 12- ahâlinden evvelen bâ-varaka-i mestûre ve ba'dehu 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan Göl
- 13- karyesi sâkinlerinden bölük-ü mezkûrun yüzbaşısı Mehmed Ağa ibn Abdullah ve Aslahaddîn mahallesi sâkinlerinden İbrâhîm Ağa ibn Mehmed ve
- 14- nâm kimesneler müteveffâ-yı merkûmun târîh-i mezkûrda ve mahalle-i merkûmede şehîden evfât olub gusl ve defninde hâzır bulunub
- 15- re'yü'l-'ayn müşahade eyledik deyü 'alî vakfû's-şer'iiye bi'l-muvâcehe eyledikleri şehâdetleriyle isbât etmeğin mücebince ba'de'l-hükm
- 16- ve't-tenbih bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu hurire fî 22 Cemaziye'l-âhir Sene 95

8 a/ III

Numero: 27

- 1- Ma'rûz-u dâ'iyeleridir ki
- 2- Medîne-i Boluda Hoca Bey mahallesinde sâkin ve zikr-î âtî mevrâ'a bâ-berât-ı şerîf-i 'âlîşân
- 3- mutasarrıf iken bin iki yüz doksân üç senesi vefât iden Atâullah Efendi
- 4- ibn Ahmed Ârif bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazîfe Hâtûn
- 5- ibneti Hüseyin ile sulbiye-i kebîr oğulları Hâcî Sâbit ve Hâcî Hamîd ve Hâcî Ârif
- 6- ve Hâcî Sâdık ve Abdülhâlim ve Hayrullah ve Lütfullah Efendilere münhasıra olduğu

- 7- usûl-u şer'îyyesi vechile evvelâ Hâcî Emîn Efendi ibnü'l hâc Emîn bin Mehmed ve Abdullah
- 8- Efendi ibn Hâcî Hasan bin Mehmed ve Bakkâl Hüseyin Ağa ibn Mustafa bin Abdullah
- 9- ve Hasan Ağa ibn Mustafa bin Abdullahdan sırren ve ba'dehû yine merkûmundan 'alenen lede't-tezkîye
- 10- 'adl ve makbûlû'ş-şehâda idükleri ihbâr olunan Karaçâyır mahallesi sâkinlerinden defter-i
- 11- hâkânî memûru fütüvvetlü Seyîd Efendi ibn Hâcî Hasan ve Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden
- 12- Kâmil Efendi ibn Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle hâsm-ı câhide târîh-i şer'îyye sâbit
- 13- ve subût verâsetlerine hükm ü şer'îyye lâ-hak olduktan sonra ibn-i mezbûr Hâcî Hamîd Efendi
- 14- hissesine isâle ve verese-i merkûmun taraflarından hiye? ber-vech-i âtî hisselerini
- 15- taleb ve da'vâ ve ahz u kabz vekîl-i müseccel-i şer'îyyeleri olmağla vekâleten medîne-i
- 16- mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'îyyemizde Bolu sancâğı Evkâf muhâsebecisi olub
- 17- zikr-i âtî meblağa bi'l-memûriyye vazî' yedî mütehakkık olan baisü'l-i'lâm fütüvvetlü Tevfik Bey Efendi İbn Ahmed Bey
- 18- vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi Evkâf ketbesinden Hâfız Durmuş Efendi ibn Durmuş muvâcehesinde
- 19- takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'anî'l-merâm idüb mevrûsumuz bâbâmız müteveffâ-yı mumâ-elyhin bâ-berât-ı şerîf-i 'âlîşân
- 20- mutasarıf olduğu Geçid Virân mezra'âsı vakfının bin iki yüz doksân üç senesi bedelinin
- 21- muhâsebesi bi'r-rû'yet gayr-ı mürettebât hazîne ve istikrâz-ı mecbûriyye bin dokûz yüz yigirmi dokûz
- 22- gurûş alacak hakkını Evkâf Sandığından mevrûsumuz bâbâm mumâ-ileyh Atâullah kable'l-ahz

8 b / 8 a / III'ün devamı

- 1- ve'l-istifâ fevt olub benimle müvekkillerim merkûmuna mevrûs olmağla bedel-i meblağ-ı mezbûr bin dokûz
- 2- yüz yigirmi dokûz gurûş müvekkiller memûr mumâ-ileyh Tevfik Bey Efendi bâke def' ve teslîm eylediğinde
- 3- ben dahî bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ahz u kabz ve istifâ itmemle min-ba'd bedel-i mezkûrdan sandık-ı
- 4- mezkûrda memûr mumâ-ileyh yedinde bir akçe bakî kalmamışdır dedikde mukırr-ı asîl ve vekîl-i mezbûrun
- 5- sâdr olan cemî' kelimât-ı meşrûhasına vekîl-i mumâ-ileyh Hafız Durmuş Efendi
- 6- vicâhen ve şifâhen mütehakkık ve tasdik eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm
- 7- olundu Fî 1 Şabân Sene 95

8 b / I

Numero: 28

- 1- Medîne-i Bolu kurasından Bâş karyesi Sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden
- 2- Tekeoğlu Elhâc Sâlih Efendi ibn Mehmed bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi
- 3- Nûriye Hâtûn ibneti Hüseyin ile sulbiye-i kebîre kızı Hamîde ve sulbiye-i sagîre kızları Fâtma ve Halîme ve sulbiye-i
- 4- kebîr oğulları Gâlib ve İbrâhîm Ağalara münhasıra olduğu inde'ş-şer'î enver zâhir ve nümâyân

- 5- olduktan sonra sagîrân-ı mezburânın vakt i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına
- 6- kibel-i şer'iden vasî nasb ve tayin olunan valideleri zevce-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse
- 7- ve verese-i sâirenin kezâlik bi'l-verâse taleb ve'l-iltimâs ve ma'rîfetlerî ve ma'rîfet-i şer'ile tahrîr
- 8- ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyn'el-verâse bi'l-fârîzetü's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan
- 9- tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olundu hurire Fî 16 Receb Sene 95
- 10- Basma kelâm-ı kadîm cild 1 Hisse 30; Def'a basma kelâm-ı kadîm cild 1 Hisse 30; Def'a basma kelâm-ı kadîm cild 1 Hisse 30
- 11- Meclis kitâb-ı cild 1 Hamâmî cild ve Bâlî tuhfesi cild 1 Hisse 40; Mısrâklî ilmihâl cild 1 vesâir kitâblar Hisse 21; Mültekî kitâb-ı cild 1 Cellî kitâbı cild 1 vesâir kitâblar Hisse 50
- 12- Bargan? kitab-ı cild 2 Hisse 20; Kâime kisesi 1 Hisse 8; Kurada mânda ineği re'si 1 Hisse 765; İki yaşında mânda düğesi re'si 1 Hisse 820
- 13- Kara sığır ineği 1 Hane 750; Def'a kara sığır ineği re'si 1 Ma' buzâğı Hisse 820; Gök Kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzağı Hisse 910
- 14- Kara sığır düğesi re'si 1 Hisse 610; Sârı kara sığır öküzü re'si 1 Hisse 1300; Alaca kara sığır öküzü re'si Hisse 1000
- 15- Def'a kara sığır öküzü re'si 1 Hisse 1006; Siyâh kara sığır öküzü re'si 1 Hisse 1015; İkişer yaşında kara sığır dânası çift 1 Hisse 570
- 16- Kısırak re'si 1 ma'a tây Hisse 2700; Dişi merkeb re'si 1 ma'a yelek? Hisse 655; İki yaşında dişi merkeb sıpası re'si 1 Ma' semer Hisse 450
- 17- Mânda öküzü çift 1 Hisse 4000; Çalar Saat 1 Hisse 250; Kazgân 1 Hisse 105; Orta süd tâbesi 1 Hisse 65; Sagîr süd tâbesi 1 Hisse 55
- 18- Ortaca kapâklî tencere 1 Hisse 70; Def'a süd tâbesi 1 Bakrâç 1 Hisse 90; Sagîr kapâklî tencere 1 Tepsî 1 Mertebânî 1 Şorba sahânı 1 Kapâklî sahân 3 Hisse 200
- 19- Orta tepsî 1 Mertebânî 1 Kapâklî tencere 1 Kapâklî şorba tâsı 1 El leğeni 1 Kapâklî sahân 2 Hisse 210
- 20- Müsta'mel döşek 1 Yasdık 4 Hisse 105; Süd bakrâcı 1 Hisse 40; Açık sahân 4 Hisse 35; Def'a döşek 1 Yorgân 1 Hisse 150
- 21- Öşmerim tâbesi 1 Hisse 27; Ortaca kapâklî tencere 1 Hisse 10; Yağ tâbesi 1 Hisse 10; Def'a yağ tâbesi 1 Hisse 10; Def'a yağ tâbesi 1 Hisse 10
- 22- Sagîr bakrâç 1 Hisse 25; Kapâklî el bakrâcı 1 Hisse 32; Müsta'mel ocâk ibriği 1 Hisse 75; Beyâz ibrik 1 Hisse 40; Hamâm tâsı 1 Açık sahân 1 Hisse 50
- 23- Def'a hamâm tâsı 1 Hisse 15; Müsta'mel halı kilimi 1 Hisse 370; Müsta'mel çit döşek 1 Yasdık 1 Çarşebli basma yorgân 1 Köhne şilte 1 Hisse 200
- 24- Müsta'mel çarşebli sârlı basma yorgân 1 Yasdık 1 Hisse 62; Müsta'mel tülü kebe 1 Hisse 250
- 25- Müsta'mel çul 1 Hisse 200; Def'a müsta'mel çul 1 Hisse 170; Müsta'mel kilim seccâde 1 Hisse 200; Kulâklî ve kolluksuz sabân timuru 4 Hisse 202
- 26- Araba zenciri 2 Hisse 100; Def'a araba zenciri 2 Hisse 80; Çekiç 1 Burgu 1 Hisse 10; Kelpedeyn 1 Burgu 1 Hisse 10; İhrak tüfenk 1 Hane 60
- 27- Köhne uzun 'abâ 1 Hisse 36; Müsta'mel çuka şalvar 1 Hisse 80; Müsta'mel çuka cebe 1 Hisse 150; Müsta'mel basma uzun entârî 1 Hisse 41

9 a / 8 b / I'in devamı

28- Pâmuk bezî tob 1 Hisse 61; Boğça derûnunda? para Hisse 50; Müsta'mel kısa kumâş entârî 1 Hisse 25; Müsta'mel uzun kumâş entârî 1 Hisse 60

29- Köhne siyâh uzun şâm hırkası 1 Hisse 40; Köhne çuka Şalvar 1 Şâl 1 Hisse 27; Yeşil boyalı selvi sandık 1 Hisse 176

30- Yeşil boyalı tahta sandık 1 Hisse 60; Kâr-ı kadîm münakkaş hâvî pişendâz ve çevre 58 Boğça 1 Hisse 260

31- Flemenk bezi tob 1 Hisse 165; Müsta'mel çuvâl 3 Hisse 80; Def'a müsta'mel çuvâl Hisse 80; Fincân takımı 1 Hisse 60; Araba koşumu 12 Düğen 2 Hisse 100

32- Def'a araba koşumu 12 Düğen 1 Hisse 80; Çit 1 saman1 ve sâir zencir alâtıHisse 100; Ulağı ve kâzık 20 Hisse 60; Samânhânedede mevcûd samân hisse Hisse 150

33- Hinta keyl Bolu 13 şa'ir keyl Bolu 1 Kapluca keyl Bolu 2 Hisse 3200; Dakîk keyl Bolu1 Hisse 250; Bir mikdâr hatab ve cibre Hisse 60; Bir mikdar gübre Hisse 100

34- Tahta sini 6 Hisse 60; Karye-i merkûmede vakı' bir bâb yalâk menzil Hisse 250; Hırdavât menzil Hisse 100; Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 27055

35- mevrû'-i mahlût zehâir dohum keyl Bolu Fî 200 Hisse 220; Karye-i merkûmede vakı' malûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb samânhâne ve bir bâb sagîr ahuru ve bir mikdâr bâğçeyi müştemil müştemil bir bâb mülk-ü menzil Hisse 4000

36- Cem'ân yekûn-ü ibkâât Hisse 6200; Nakd-i mevcûd râyic akçe techiz-i tekfîn sarf olunmuşdur Hisse 500

37- Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm

38- Minhâû'l-ihracât Hisse 33755

39- Techiz-i tekfîn Hisse 500;

- Mehr-i müeccel müsbetler? zevcetü'l-mezbûre Nûriye Hâtûn	Hisse
	501
	<u>Fedâen ta'cîl</u>
	<u>400</u>
	101

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtârı ve ihtiyâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân dört senesi miri-i seniyye? beyâz akçe deyni Hisse

Beyâz akçe	190
Râyicü'l vakt? İskontası	<u>067</u>
	257

40- Müteveffâ-yı merkûm hayâtında bade'l-vefât sülûs mâlından yüz guruşu karye-i merkûme; câmi'i şerîfine ve yüz gurûş Sandâllar câmi'i şerîfine ibkâ-i kanâdîl için revgan; ve beş yüz gurûş dahî mezkûr Sandâllar câmi'i şerîfesinin muhtâc-ı ta'mîr-i muvâzı'ın; ta'mîr ve termîme vasiyet ve tenfizine? karye-i merkûme muhtârı Hüseyin Ağa ibn Mehmedi; vasî muhtâr nasb ve ta'yîn idüb musırnan ilâ isâ'îhi vefât eylediği; evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehû 'alenen lede't tezkîye 'adl ve makbûlû's-şehade; idükleri ihbâr olunan karye-i merkûme imâmı Mehmed Efendi İbn Ahmed ve Ahmed Galib; Ağa ibn Sâlih nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan cem'ân; Yekûn 700

41- Resm- i kısmet Hisse 805 Delâliye Hisse 54 Kaydiyye Hisse 50 Varaka Semenî 15 Resm-i varaka semeninin iskontası Hisse 288

42- Yekûnû'l-ihracât Hisse 3261

43- Sahîhü'l-bâkî Hisse 30494

44- Li't-taksim beyne'l-verese

45-Hisse-i zevce-i mezbûre Nûriye	Hisse	Pâra
Bey'âtdan	3036	30
İbkâatdan	<u>0775</u>	
	3811	30
Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Halîme	Hisse	Pâra
Kezâlik	3036	30
Kezâlik	<u>0775</u>	
	3811	30
Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hamîde	Hisse	Pâra
Kezâlik	3036	30
Kezâlik	<u>0775</u>	
	3811	30
Hisse-i ibn kebîr-i mezbûre Gâlib	Hisse	Pâra
Kezâlik	6073	20
Kezâlik	<u>1550</u>	
	7623	20
Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra
Mevrûs	3036	30
Mevrûs	<u>0775</u>	
	3811	30
Hisse-i binti kebîr-i merkûm İbrâhîm	Hisse	Pâra
Mevrûs	6073	20
Mevrûs	<u>1550</u>	
	7623	20

9 a / I

- 1- Zevce-i mezbûre Nûriye ve binti kebîre-i mezbûre Hamîde ve ebnân- ı merkûmân Gâlib ve İbrâhîmden
- 2- her biri yedlerine i'tâ kılınan muhasebe defteri mücebince bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini tamamen ve kâmilan
- 3- ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri olan ber-vech-i bâlâ ba'd ez-gayr-ı hak
- 4- Cem'ân 6702 gurûş mu'teber-i kefâleye rabtla târîhden üç sene temâmına kadar validelerî zevce-i
- 5- Mezbûre Nûriye Hâtûn üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh verildi.

9 b / I

Numero: 29

- 1- Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan
- 2- mahkeme-i şer'îyye ketbesinden Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib Medîne-i Bolu karasından Pâşâ

- 3- karyesine vakı‘ Tekeoğlu Elhâc Sâlih Efendi ibn Mehmed bin Abdullahın menziline varub
- 4- cerîde-i şer‘iyyede muharrerü’l-esâmi müslimîn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun
- 5- sulbiye-i sagire kızları Fâtma ve Hâlimenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına
- 6- ve bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâllarını ahz u kabz ve hıfz-ı kibel-i şer‘iden
- 7- bir vasi nasb ve ta‘yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma‘rûf ve sadâkat ve istikâmetle
- 8- mevsûf vesâyet-i uhdesinden gelmeğe her vechile kadîre idüğü zeyl-i kitâb-ı
- 9- müstatâbda muharrerü’l-esâmi müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe baisetü’l-vesîka valideleri
- 10- Nûriye binti Hüseyin nâm hâtûna kibel-i şer‘iden vasi nasb ve ta‘yîn olundukda ol dahî
- 11- ber-vech-i muharrer vasâyet-i mezkûreyi kabûl hıdmet-i lâzımesini kemâ yenbağı edaya ta‘ahhüd ve iltizâm
- 12- eyledi dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye vasî-i mezbûr Nûriye Hâtûn meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda
- 13- takrîr-i kelâm ifâde-i ‘anî’l-merâm ider kî vasîleri olduğum evvelâ mükerrrem sagîretân-ı mezbûretânın bâbâları
- 14- müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik bâbâları müteveffâ-yı
- 15- merkûmdan müntakıl bâ-tâpu mutasarrıf oldukları târlâları hâsılâtlarından kadar marûf
- 16- nafaka-i meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye
- 17- mâl-ı makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-î âti meblağ kadar
- 18- ma‘rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü’l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde’ş-şer‘î mütihaklık
- 19- olmağın kibel-i şer‘î şerîfden dahî sagîretân-ı mezbûretânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan
- 20- mevrûs mâl-ı müstedâneleri altmış gurûş ve târlâları hâsılâtlarından yigirmi gurûş kî
- 21- Cem‘ân seksen gurûş iş bu târih-i kitâbdan şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı
- 22- ma‘rûz-u mezkûru sagîretân-ı mezbûretânın nafaka-i bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc
- 23- ve sarf ve lede’l-hâce istidâneye ‘inde’z-zafer sagîretân-ı mezbûretânın mâl-ı müstedâneleri
- 24- halleriyle târlâları hâsılâtlarına rücu‘â vasî-i mezbûre Nûriye Hâtûna izn verildi
- 25- gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye vakı‘ hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ‘en meb‘ûs-u
- 26- ümenâ-ı şer‘ ile meclis-i şer‘iyye gelüb alî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vakı‘ bi’t-taleb
- 27- ketb olundu Fi’l-yevmü’s-sâdîs ‘aşer min şehri-i Recebü’l-ferd sene
- 28- hamse ve tis‘în ve mieteyn ve elf
- 29- Şuhûd’ül-hâl

Karye-i merkûme İmâmı Karamanlı mahallesinden Sivaslı oğlu Mehmed Efendi, Gökcesu nâhiyesine tâbi‘ Kuzkebîr karyesinden Hasan Efendi, Hacı Ahmed oğlu İsmâil Ağa; Çizmecioğlu Hüseyin Ağa, Çuraoğlu Mehmed Ağa; Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

9 b / II

Numero: 30

- 1- Husûs-i âti’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer‘î enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme-i şer‘iyye ketbesinden

2-Ahmed Nûri Efendi İbn Sâib Efendi Medine-i Bolu karasından Pâşâ karyesine vakı‘ fî Tekeoğlu Elhâc Sâlih Efendi

3-ibn Mehmed bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer‘iyyede muharrerü’l-esâmi müslimîn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘î âlî ettikde müteveffâ-yı

4-merkûmun sulbiye-i sagîre kızları Fâtma ve Halîmenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘iden vasî nasb

5-ve ta‘yîn olunan valideleri marîfetü’z-zât Nûriye Hâtûn ibneti Hüseyin meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne

6-edeceğinden li-ecli’l-edâna kıbel-i şer‘iden vasî nasb ve ta‘yîn olunan kız karındâsı zât-ı tarîfî’ş-şer‘iyye ile mu‘arrefe Hamîde mahzarında

7-ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i mezbure Hamîde evlâdlarım sagîretân-ı mezbûretânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs

8-mâllarından huzûr-u şer‘ide bake 6073 buçuk gurûş edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz

9-ve ahz u kabz itmeme meblağ-ı mezbûr ile semenî iş bi târîh-i kitâbdan üç sene temâmına kadar müeccel ve mev‘ûdîne sagîretân-ı

10-mezbûretânın mâl-ı mev’hûbelerinden vasî-i mezbûre yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâli koyûn saati semeninden dahî

11-iki bin yedi yüz otuz üç buçuk gurûş ki cihet-i mezkûriyetinden cemân sekiz bin sekiz yüz yedi gurûş

12-sagîretân-ı mezbûretâna zimmetimde vâcibü’l-edâ ve lâzımü’l kazâ sahihen deynimdir dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye medyûne-i

13-mezbûrenin sadriye-i kebîr oğulları Gâlib ve İbrâhîm ve dâmâdı Seyid karyesinden Mollâ Mehmed ibn Hüseyin nâm kimesneler

14-meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda vasî-i mezbûre mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm iderler ki makarr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları

15-sagîretân-ı mezbûretâna zimmetinde edâsı vâcibü’d-deyn olan meblağ-ı mecmû‘-u mezkûr sekiz bin sekiz yüz yedi gurûş

16-deyninin edâsına tarafından bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîhâ-i şer‘iyye ile her birimiz başka başka kefil-i

17-bi’l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetine lâzım gelen mebâlağın edâsına dâhi

18-kefil-i bi’l-mâl ve zâminin dediklerinde gıbbe’t-tasaddûku’ş şer‘iyye mâ vakı‘ hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde

19-ketb ve tahrîr ve mâ‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile meclis-i şer‘iyye gelüb alî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğın mücebince

20-mâ vakı‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’ s-sâdis ‘aşer min seher-i Recepü’l ferd

21-sene hamse ve tis‘în ve mieteyn ve elf

22- Şuhûd’ül-hâl

Karye-i merkûme imâmı Karamanlı mahallesinden Sivaslı oğlu Mehmed Efendi; Gökçesu nâhiyesine tâbi‘ Kuzkebîrden Hüseyin Efendi, Hacı Ahmedoğlu İsmâil Ağa; Çizmeci oğlu Hüseyin Ağa, Çura oğlu Mehmed Ağa; Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

1- Medîne-i Boluya tâbi‘ Derece viran karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Sofuoğlu Mehmed Çâvuş

2- bin Alî bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrukesi Fâtma binti Elhâc İbrâhîm nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîr oğulları

3- asâkir-i şâhânede gâibân ‘anî’l-beled Elhâc Mehmed ve Hüseyine münhasıra olduğu inde’ş-şer’î enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra

4- gâibân-ı merkûmânın meci’lerine değîn hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz ve hıfz-ı karargîr olan nizâm-ı seniyye mücebince

5- kibel-i şer’îden ma’rifetî rey olunan hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm müdürî Süleymân Efendinin rey ve marîfeti ve ma’rifet-i

6- şer’ ile tahrîr ve terkîm ve bi’l-müzâyede bey’ olunarak beyne’l-verese bi’l-fârizetü’ş-şer’îye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı

7- merkûmdur kî ber-vech-Oi âtî zikr ve beyân olunur hurire fi’l-yevmü’s-sâmin ve ‘aşer min şehr-i Recebü’l-ferd sene hamse

8- ve tis’in ve mieteyn ve elf

9- Süd tâbesi 1 Şorba leğeni 1 Bakrâç 2 Ocak ibriği 1 Tencere 2 Açık Sahân 1 Yağ tâbesi 1 Tepsi 1 Hisse 401; Sabân timuru 2 Araba zenciri 4 Nacâk 1 hazâr testeresi 1 Çengel 2 Tekerlek 1 Hisse 301

10-Köhne yorgân 2 Döşek 2 Yasdık 4 Çuvâl 2 Hisse 300; üzerinin köhne melbûsâtı Hisse 30; nühâs zemzemiye 1 Hisse 40

11-Dakik yarım 4 Hisse 80; Kurada mânda öküzü çift 1 Hisse 3000; Karasığır öküzü çift 1 Hisse 2000, Kara sığır ineği re’si 1 ma’ düğe ve buzâğı Hisse 1000

12-rençberiiye-i âlât Hisse 100; Hırdavat menzil Hisse 50; Cem‘ân yekün-ü bey‘ât Hisse 7302

13- mezzû-i mahlut zahire tohum keyl Bolu 3 Hınta keyl Bolu 3 Hisse 1000; Karye-i merkûmede vâkı‘ ma’lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât bir bâb mülk ü menzil Hisse 500

14- Karye-i merkûmede vâkı‘ iki bâb su hazârında hisse-i şâyi‘a-i ma’lûmesi Hisse 200; Cem‘ân yekün-ü ibkâât Hisse 1700; Nakd-ü mevcûd techîz-i tekfîn sarf olunan Hisse 140

15- Cem‘ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 9142

16- Minhâû’l ihrâcât

17- Techîz-i tekfîn Hisse 140; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü’l-mezbûre Fâtma Hâtûn bi’t- tahlîfi’ş-şer’iyye Hisse 100; Karye-i merkûmenin İmâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksan üç senesi vergisiyle istikrâz-ı mecburiyyeye dahî beyâz akçe

Hisse

vergiye 170

istikrâz 170

340

iskontası 119

459

18- Resm-i kısmet Hisse 211 Delâliye Hisse 137 Kaydiyye Hisse 15 Varaka semenî 7 buçuk; Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 75 buçuk

19- Yekün’l-ihrâcât Hisse 1145

20- Sahîhü’l-bâkî Hisse 7997

21- Li't- taksîm beyne'l-verese

Hisse-i zevce-i menkûhe-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	787	05
İbkââtdan hissesi	<u>212</u>	<u>20</u>
	999	25
Hisse-i ibn gâib-i merkûm Hâcî Mehmed	Hisse	Pâra
Kezâlik	2754	37
Kezâlik	<u>0743</u>	<u>30</u>
	3498	67
Hisse-i ibn gâib-i merkûm Hüseyin	Hisse	Pâra
Kezâlik	2754	37
Kezâlik	<u>0743</u>	<u>30</u>
	3498	67

10 a/ II

- 1- Zevce-i mezbûre Fâtma Hâtûn bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilan bâde'l-ahz ve'l-kabz gaibân-ı merkûmânın bade'l-ikâ
- 2- hisse-i irsiyyeleri olan Cem'ân beş bin beş yüz dokûz gurûş otuz iki pârası târîhden bir sene temâmına değin mu'teber-i kefâleye
- 3- rabtla validelerî zevce-i mezbûre Fâtma Hâtûn üzerine bâ hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bi mahalle-i şerh ve temhîd kılındı.

10 a / III**Numero: 32**

- 1- Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme-i şer'îyye ketbesinden Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib Medine-i Bolu
- 2- Kurâsından Derece ören karyesinde vâkı' müteveffâ oğlu Mehmed Çavuş bin Hâcî Alî bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi
- 3- müsîmîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtma Hâtûn ibneti Hâcî İbrâhîm
- 4- meclis-i ma'kûd-u mezkûrda müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğulları asâkir-i şâhânedan gâibân 'ani'l-beled Hasan ve Hâcî Mehmedin
- 5- meci'lerine değin hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz erbâh ve istirbâhâ karârgir olan nizâm-ı seniyye mücebine kibel-i şer'îden ma'rîfet-i rey
- 6- olunan hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm Mûdîri Süleymân Efendi ibn Alî tarafından mürsel vekîl muhîr Hasan Ağa ibn Osmân nâm kimesne mahzarında
- 7- ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idub vekîl-i merkûm Hasan Ağa evlâdlarım gâibân-ı merkûmânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâllarından huzûr-u
- 8- şer'îde bâke 5510 gurûş edâna ve teslim iylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmeme meblağ-ı mezbûr ile semenî
- 9- iş bu târîh-i kitâbdan bir sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdine evlâdları gâibân-ı merkûmânın mâl-ı mev'hûbelerinden vekîl-i mezbûr yedinden iştirâ

10- ve kabz iylediğim bir halâli koyun saâti semeninden dahî 827 buçuk gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden Cem'ân 6337 buçuk gurûş

11- gâibân-ı merkûmân zimmetinde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îyye yine karye-i merkûmeden Hatîb

12- Mollâ Halîl bin Mustafa ve Kapusuz oğlu Mehmed Alî bin Hâcî Mehmed ve Parmaksızoglu İbrâhîm Ağa ibn İbrâhîm ve Hâcî Ahmed oğlu Mollâ Abdullah

13- bin Hâcî Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vekîl-i mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî

14- makarr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları gaibân-ı merkûmâna zimmetinde edâsını vacibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr

15- 6337_ gurûş deyninin edâsına tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlâkâ-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz

16- kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hüma aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminin dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îyye

17- vâkı' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb alî-vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mücebince

18- mâ vakı' bi't-taleb ketb olundu Fî'l-yevmü's-sâmin 'aşer min Recebü'l-ferd sene hamse ve tis'in vemieteyn ve elf

19- Şuhûdü'l-hâl

Debbâğlar mahallesinden Etrâfşehr tahsildârı Mustafa Efendi; Karye-i merkûmeden Hüseyin Usta, Yine karye-i merkûmeden Sofuoğlu Durmuş, Yine karye-i merkûmeden Parmaksızoglu Yusuf ve gayr-u hum

10 b / I

Numero: 33

1- Medîne-i Boluda Karaçâyır mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Tosûn

2- kızı Fâtma binti Ahmed bin Abdullahın verâset-i zevc-i metrûku Hasan bin Abdullah ile li-ebeveyn zevc-i metrûku Hasan bin Abdullah ile li-ebeveyn

3- er karındâşı kebîr Ahmede münhasıra olduğu inde'ş-şer'î enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra

4- verese-i merkûmânın taleb ve'l-iltimâs ve ma'rîfetleri ve ma'rîfet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede

5- bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-fârizetü'ş-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre

6- dir kî ber-vech-i âtî zikr vebeyân olundu Fî 3 Receb sene 95

7- Hurda güğüm 1 Hisse 85; Kadayıf tepsisi 1 Hisse 70; Yağ tâbesi 2 Hisse 70; Hurda sagır kapaklı tencere 1 Hisse 50

8- Sagır şorba tâsı 1 Açık sahân 3 Su tası 1 Hisse 85; Pamuk bezi tob 1 Vesâir köhne melbûsât Hisse 500

9- Müsta'mel beyâz basma çarşebli yorgân 1 Hisse 205; Köhne yorgân 1 Yasdık 1 Hisse 80; Köhne çul Hisse 190

10- Bir mîkdâr yün Hisse 20; Kutu kapâk ve sâir hırdavât Hisse 27; Tahta sandık 2 Hisse 20; Kara sığır ineği re'sî 1 Hisse 465

11- Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 1867

12- Mehr-i müeccel zevc-i merkûm Hasan Hisse 101; Bir kazgân ve bir tencere münâza'âlarından salîhen zevc-i merkûm Hasanın deyni Hisse 135

- 13- Nakd-i mevcûd rayîc akçe Hisse 300
- 14- Cem'ân yekûn-ü terek-i müteveffâ-yı mezbûre Hisse 2403
- 15- Minhâü'l-ihracât
- 16- Verese-i merkûmânın ikrâr ve tasdikleriyle bâ-vasiyet-i müsbet techîz-i tekfini Hisse 300; Resm-i kısmet Hisse 52 Pâra 20, Delâliye Hisse 31 pâra 20, Kaydiyye Hisse 3, Varaka Semeni Hisse 2, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 20
- 17- Yekünü'l-ihracât Hisse 409
- 18- Sahîhü'l-bâkî Hisse 1999
- 19- Li't-taksim beyne'l-verese
- 20- Hisse-i zevc-i merkûm Hasan Hisse 997; Hisse-i ah lehuma merkûm Ahmed Hisse 997
- 21- Zevc-i merkûm Hasan ve ah lehuma merkûm Ahmedden her biri yedlerine i'tâ kılınan muhâsebe defteri
- 22- mücebince bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilan ahz u kabz eylediklerini huzûr-u şer'e
- 23- ikrâr ve i'tirâf eylediklerini iş bu mahalle-i şerh ve temhîd kılındı

10 b/ II

Numero: 34

- 1- Medîne-i Bolu mahallâtından Eskî Câmî'-i şerîf mahallesi sâkinelerinden zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi
- 2- müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan baisetü'l-vesîka Fâtma binti Mehmed Alî Medîne-i mezkûre meclis
- 3- temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde Karaçâyır ahâlisinden Kôcabâş oğlu
- 4- Ömer bin Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ider kî merkûm Ömerin oğlu Mehmed zevc-i dâhlem olub
- 5- bundan ikî sene mukaddem sınıf-ı tâm Bolu Asâkir-i Redife-i Şâhânesiyle beni ve firâşından hâsılâlar hâlâ
- 6- hucr ve terbiyemde olan iş bu dört yaşında Hafize ve iki yaşında Fâtma nâm ikî nefer sagîrelerini
- 7- bi'l-nafaka ve'l-münfiki's-şer'îyye bıragub diyâr-ı âhire gitmekle ben ve sagîretân-ı mezbûretân nafaka
- 8- ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtac olduğunu eelden zevcem gâib-i merkûmun bâbâsı
- 9- merkûm Ömer Musa üzerine bizim içün kadr-i kifâyem nafaka ve kisveye bahâ meblağ farz ve takdîr olunmak
- 10- bi'l-isâle ve bi-hakkı'l-hizâne matlûbumdur deyü dedikde gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye kıbel-i şer'î-şerîfden dahî
- 11- zevc-i mezbûre Fâtma ile sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve sâir levâzım-ı zarûriyye içün
- 12- zevc-i gâib-i merkûmun bâbâsı merkûm Ömer Musa üzerine bi'l-itirâz iş bu târîh-i vesîkadan
- 13- her birine on beş gurûşdan cem'an şehriye kırk beş gurûş farz ve takdîr olunub meblağ
- 14- ma'rûz-u mecmû'-u mezkûr kırk beşer gurûş kendî? ve sagîretân-ı mezbûretân Hafize ve Fâtmanın
- 15- nafakalarını harc ve sarf ve lede-l-hâce istidâneye ve inde'z- zafer merkûm Ömer üzerine rücû'a mezbûre Fâtma Hâtûna izn verilmeğın mâ vakı'
- 16- bi't-taleb ketb olundu fî 22 Cemâziye'l-âhir Sene 95

17- Şuhûdû'l-hâl

Katib?Hatiri?Efendi Hatib Efendi, Eytâm Müdîri Süleymân Efendi, İmâm Hâfız Hüseyin Efendi, Muhzırbâş Hasan Ağa ve gayr-u hum

11 a/ I**Numero: 35**

1. Medîne-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi‘ KaracaAğaç karyesi sâkinlerinden baisü'l-i‘lâm Hasan Bey ibnü'l hâc
2. Tâhir Bey tarafından zıkr-i âtî husûsu taleb ve da‘va ve ahz u kabz ve lede'l-iktizâ-yı sâlih ve ibrâya ve mütevakkıf olduğu
3. umûrun küllîsine vekâlet-i ‘amme-i mutlâka-i sahiha-i şer‘iyye ile vekîl meclis-i şer‘iyyesi Karaçâyır mahallesi ahâlisinden Hâcî Memiş
4. oğlu Elhâc Hâfız Hasan Efendi ibn Hüseyin Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma‘kûd-u meclis-i şer‘iyyemizde karye-i merkûmede sâkin
5. iken iş bu sene-i mübâreke Cemâziye'l-âhîrinin yedinci günü vefât iden Ebubekir Bey ibnü'l hâc Mustafa Bey ibn
6. Abdullah Beyin verâseti sulbiye-i kebîre kızı Nalluhan kazâsında sâkine Leyla Hânım ve kezâlik kazâ-i mezkûrda sâkin sulbiye-i
7. kebîr oğlu Haydar Bey ve Boluda Hocabey Mahallesinde sâkin Sulbiye-i sagîr oğlu Emîn Beye münhasıra olduğu bi'l-ihhâr
8. inde‘ş-şer‘î zâhir ve nümâyân oldukdan ve mesele-i mirâslar beş sehmden olub sihâm-ı mezkûreden bir sehm binti
9. mezbûre Leyla Hânım ve ikişer sehmden cem‘ân dört sehm ebnân-ı merkûman Haydar ve Emîn Beylere isâbet
10. tahakkuk eyledikden sonra müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vâfiyesine bi'l-iştirâk vesâya-yı vâzi‘ü'l-yed oldukları mütehakkık
11. olan sagîr-i merkûm Emin Beyin li-ümm er karındâşı ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine min kibel-i şer‘e
12. mensûb vasîsi Mustafa Bey ibnü'l hâc Tâhir Bey muvâcehesin de müteveffâ-yı merkûm Ebûbekir Bey zimmetinde müvekkilem merkûm
13. Hüsnü Beyin validesi fî Fatma Hânımın bâ- sened alacak hakkı olub kable'l-ahz ve'l-istifâ vefâtıyla evlâdları
14. müvekkilim merkûm Hüsnü Bey ve kız karındâşları Hamîde ve Hadîce ve fî Tevhîde Hânımlara mevrûs olan sicil-i mahkemede
15. mukayyed defter-i kassâmda muharrer otuz iki bin yedi yüz yetmiş altı gurûşdan müvekkilim merkûm Hüsnü Bey evvel iki bin
16. sekiz yüz otuz gurûş hisse-i irsiyye-i şer‘iyyesini her iki üç senede bir medyûn-u merkûm Ebû Bekir Beyden bâ ‘arz-u hâl
17. hükûmete da‘va etmiş ise de bi'l-ikrâr izhâr-ı zarûret ve'l-iltimâs-ı müruvvet tehir olunmakda iken merkûm Ebûbekir Bey
18. deyn-i meblâğ-ı mezkûru irâde-i mümâtale eylediğine binâen müvekkilim merkûm Hüsnü Bey bin iki yüz seksen sekiz senesi
19. deyn-i meblâğ-ı mezkûr on iki bin sekiz yüz otûz gurûşun merkûm Ebûbekir Beyden tahsilini ol târihte
20. Bolu mutasarrıfı bulunan merkûm Nûri Pâşâyâ bâ-arz-u hâl taleb ve da‘va ve Pâşâyı müşarû‘n-ileyha dahî bâlâ-yı arz-u hâle

21. icâbının icrâsını Ulukut? nâhiyesi müdürü Geredeli Hâcî Sâdık Efendiye emr ve isâle eylediğinde mumâ-ileyh

22. Hâcî Sâdık Efendi sâkin olduğu mezkûr KaracaAğaç karyesinden vâkı' Müdür konağında nâhiyesi

23. nâibi Nâilî Efendinin karye-i mezkûre ve civârı ahâlisinden cemm-i gufr müslimîn huzûrlarında 'akd eylediği

24. meclis-i şer'ide mazmûn 'arz-u-hâli merkûm Ebûbekir

25. Beydahî Husûs-i mezkûru ber-vech-i meşrûh bi-temâmihâ ikrâr ve meblağ-ı mezkûr on iki bin sekiz

26. yüz otûz gurûş müvekkilem merkûm Hüsnü beye zimmetinde deyni olduğunu i'tirâf idüb lakin def'âten

27. edâya iktidâr olmadığından bahisle istihsâl müvekkilem merkûm Hüsnü Bey dahî ümmisi olduğunu eelden bâ mer'âya temhîd etmişidi el-hâletü hâzihi

28. merkûm Ebûbekir Bey deyn-i meblağ-ı mezkûresine iki bin sekiz yüz otûz gurûş kable'l-edâ vefât itmekle suâl olunub deyn-i meblağ-ı

29. mezkûr on iki bin sekiz yüz otûz gurûş vazı'ü'l-yed oldukları tereke-i fîdan edâ etmek üzere vasî merkûm Mustafa Beye tenbih

30. olunmak matlûbundur deyü vasî merkûm Mustafa Beyin inkârına mukarrin müddeî vekîl-i merkûm Hâcî Hâfız Hasan Efendi bi'l-vekâle

31. ber-vech-i meşrûha tasaddî eyediği müdde'âsını usûl-u şer'iiyesi vechile Akpınâr mahallesi ahâlisinden Mehmed Emîn Efendi ibn Mehmed Emîn

32. Usta ibn Lâtif ve Mehmed Bey ibn Ârif ve mezkûr KaracaAğaç karyesi ahâlisinden Odabaşı oğlu İbrâhîm bin Mehmed

33. ve Kâlem oğlu Mehmed bin Mehmed ve Hasan Kethüdâ oğlu Molla Hasan bin Alî nâm kimesnelerden evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehû yine merkûmundan

34. 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan Akpınâr mahallesi ahâlisinden asâkir-i zabtiyye-i şâhâne

35. neferâtından Aşık Tâhir Ağa ibn Hüseyin ve KaracaAğaç karyesi ahâlisinden Kara Hüseyin oğlu Ahmed bin Hüseyin nâm kimesneler şehadetleriyle

36. bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'iiye isbât etmeğin mücebince bade'l-halef ve'l-hükm müddeî müvekkiller mumâ-ileyh Hüsnü Bey meclis-i ma'kûd-u

37. mezkûrda vasî merkûm Mustafa Bey mahzarında meblağ-ı mahkemeye mezkûr on iki bin sekiz yüz otûz gurûşdan

38. üç bin yüz otûz iki gurûşunu sagîr-i mezbûr Emin Beye bi'l-rızâ terk ve teberru' mutâlebesine mûte'allika de'â

39. vîden sagîr-i mezbûrun zimmetini ibrâ ve iskât idüb vasî merkûm Mustafa Bey dahî bade'l-kabûl matebâkî

40. dokuz bin altıyüz doksân sekiz gurûşun müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vâfiyyesinden müdde'î merkûm Hüsnü Bey edâ

41. ve teslîm vasî merkûm Mustafa Beye tehbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu Fî 17 Şabân Sene 95

11 a / II

Numero: 36

1. Ma'rûz-u dâ'iiyeleridir kî

2. Medîne-i Boluda Eskî câmi'-i şerîf mahallesi sâkinlerinden Hadîce binti Hüseyin nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsu taleb ve da'vaya vekîl olduğu
3. usûl-u şer'îyyesi vechile Karamanlı mahallesi ahâlisinden Velîzâde Hüseyin Bey ibn Ağa ve Eskî Câm'-i-i şerîf mahallesi ahâlisinden Aşçı Halîl Ağa
4. ibn Süleymân nâm kimesnelerden evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehû yine merkûmandan 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan
5. zât-ı mezbûreyi 'ârifân Karamanlı mahallesi ahâlisinden Mehmed bin Selîm ve Murâd oğlu İzzet bin İbrâhîm nâm kimesneleri şehâdetleriyle vech-i şer'îyye üzere sâbit ve subût
6. vekâletine hükm ü şer'îyye lâ-hak olan mezbûrenin kayınpederi mezkûr Eskî Câm'-i-i şerîf mahallesi ahâlisinden Boncukçu? Mehmed Usta ibn Abdullah medîne-i mez-
7. kûre meclis temeyyüzünde ma'kûd ve meclis-i şer'îyyemizde yine mahalle-i merkûme ahâlisinden baisü'l-i'lâm Na'lbând Alî Usta oğlu Râşid beyne'l mezbûr
8. Alî Usta nâm kimesne muvâcehesinde yine mahalle-i merkûme sâkinelerinden Ateşlioğlu gelini binti Ref'ete? Mehmed tarafından zikr-i âtî husûsda
9. husûmet ve red cevâba vekîl olduğu usûl-u şer'îyyesi vechile merkûmân Velîzâde Hüsnü Bey ibn Ahmed Ağa ve Aşçı Halîl Ağa ibn Süleymân
10. nâm kimesnelerden evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba 'dehû yine merkûmandan 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olun
11. mârrü'z- zikr Eskî Câm'-i-i Şerîf mahallesi ahâlisinden Mehmed Alî bin Mustafa ve Kalaycıoğlu Mehmed Tâhir bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î
12. sâbit ve subût vekâletine hükm ü şer'îyye lâ-hak olan mezbûrenin zevci Ateşlioğlu Şemsî Efendi ibn Mehmed Ağa hâzır olduğu hâlde güzerân
13. iden şehir-i Recebü'l-ferdinin yigirmi sekizinci cumâ günü müvekkilem gelinim mezbûre Hadîce merkûm Râşidin hânesine müsâfîren girüb
14. vekîl-i merkûm Şemsî Efendinin müvekkilesi zevcesi mezbûre Ref'ete? berâber oturlurlarken merkûm Râşidin validesi Gülsüm Hâtûn
15. müvekkilem gelinim mezbûre ile beyinlerinde sebkât itmiş bir maddeden dolayı nizâ-ı peydâ idüb esnâ-yı münâzaâda vekîl-i merkûm Şemsî
16. Efendinin zevcesi müvekkilesi mezbûre Ref'ete? müvekkilem gelinim mezbûre Hadîcenin bileklerinden tutub ayağıyla iki def'â karnına
17. ve müvekkile-i mezbûre Ref'ete? in yanında hâzır olan iki yaşında sagîr oğlu Râuf dahî yedinde bulunan değnek ile arkasına iki defâ
18. bi-gayr-i hakk amden darb ettikten sonra hemân merkûm Râşid dahî çarşudan gelüb ayağıyla bir defâ bi-gayr-i hakk 'amden belini depüb
19. müvekkilem gelinim mezbûre Hadîcenin üç aylık hamili olmağla derhâl oraya yıkılıb bayularak hânemize getirüldüğü anda
20. merkûm Râşidin depmesinin tesîrinden şerr esefinden demsilanıyla on sekiz saat mürûrunda kalmadan iş bu mu'âyene olunan
21. müstebînü'l-hakk bir cenîn hayat-ı ibka ve kendüsü dahî mu'âyene olunduğu üzere hasta olmağla suâl olunub müceb-i şer'îyyeden taleb
22. talebi derim deyü merkûm Râşid ile hâzır merkûm Şemsî Efendinin müvekkilesine izâfetle bi'l-vekâle ma'en inkârlarına mukârrin vekîl-i merkûm
23. Mehmed Usta bi'l-vekâle tasaddî eylediği da'va-yı meşrûhunu isbât edemeyüb temyîz dahî taleb olmamağın mücebince müdde-i merkûm Mehmed

24. Usta müvekkilesine izâfetle bi'l-vekâle tasaddî eylediği dava-yı mezkûresiyle merkûm Râşid ve müvekkile-i mezbûre Ref'ete'den

25. her birine bilâ- beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu hurire

26. Fî Şabân Sene 95

11 b / I

Numero: 37

1. Der-i devletimiz 'arz dâ'iyye kemîneleridir kî Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Kastamoni

2. vilâyeti celîlesi dâhilinde Medîne-i Boluya tâbi' Ösenek mezra'âsı vakfının vazife-i mu'ineyle

3. Boluda vâkı' Mustafa Pâşâ medresesinde bâ şart-ı tadrîs-müderriş hisse-i tevliyet mezra'â Darlık cihetlerine

4. bâ-berât-ı alîşâna mutasarrıf olan Mehmed Arif Efendi ibn Mehmed bundan akdem vefât idüb yeri hâlî ve hıdmet-i

5. lâzimesi mu'attal kalmış ve müteveffâ-yı mumâ-ileyhin sulbiye-i sahîh oğulları Mehmed ve Hasan Efendiler kebîr bulunmuşlar ve bu makûle

6. müderrişlik cihet-i mutasarrıflarından vefât idenlerin cihet-i mahlullerinin tevcîhi câiz olmayub ancak evlad-ı

7. kibârının lede-l-imtihân ehliyetce mukaddem ve mercî olub tefavvuk ve istihkâkı olandan ve evlâd-ı kibârı

8. nâ-ehl oldukları inde's-şer'î-enver tebeyyün eylediği hâlde evlâd-ı sigârının istidâd ve kâbiliyeti meşhûd

9. ve meczûm ve yek diğeri fâsık olanından yigirmi yaşında balığ oluncaya ve bi'n-nefs eda-i hıdmet kesb-i

10. iktidâr mütehakkık edinceye değin bi'l-intihâb ehliyetlü âher bir kimesneye ahâli-i niyâbetiyle bi'l-huzûr

11. edâ-yı hıdmet etdirilmek üzere müstakillen tevcîh-i müşevvikdir kî yigirmi yaşına kadar müderrişliğe ehliyet

12. kâbil olamayacağından 'uhdesine müderrişlik cihet-i tevcîh olunacak evlâd-ı sigâr eğer bu sene vâsıl

13. olduklarında tarîk-i tahsilde bulunurlar ise ikmâl-i tahsîl içün kendüsüne mühlet-i münâsib

14. verileceği husûsu bâ-irâde-i seniyye müessesesi olan tevcîh cihet-i nizâm-nâme-i hümâyûnun

15. birinci ve altıncı bendleri meallerinden müstebân olmuş ve bu cihetle merkûm Mehmed Efendi Medîne-i mezkûrede meclis

16. idare-i livâya mahsûs olmada hâlâ Evkâf muhâsebecisi Fütuvvetlü Mehmed Tefvîk Bey bendeleri

17. hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'î âlî 'ukudda kendüsüne imtihân teklîf olundukda otuz

18. yaşından mütecâviz umûr-u rencberiyye ile meşgûl cihet-i tedrisiyye nâ-ehl olduğunu bade'l-ifâde

19. ve't-takrîr birâderi merkûm Hasan Efendi bin iki yüz yetmiş beş senesinde mütevellîd henüz

20. yigirmi yaşında olub der-'âliyyede Irgât Pazârı kurbunda Çorlulu Ali Pâşâ medresesinde

21. ve'l-yevm Medîne-i Boluda müftü-i esbak ve Rüs'âm Halîl Halim Efendi dâ'iyyelerinden tahsîl-i ulûm-i
22. şerîfe eylemekde olduğu bâlâsı tuğrâ-yı garâ ile muvaşşah bir kıt'a mecidiye tezkeresi
23. hoca Efendi mumâ-ileyhden mevrûd bir kıt'a 'ilm u haber meallerinden müstebân ve pederi müteveffâ-yı
24. mumâ-ileyh makâmında ehliyet ve istidâd mâver zâdı nâsiye-i hâl ve şikka-i ahvâlınden
25. nümâyân olmuş ve mumâ-ileyh Halîl Hâlim Efendi ve müteveffâ-yı mumâ-ileyhin dâmâdı alim
26. ve âmil ve fazl u kâmil verâset-i ber-vech-i Hüseyin tüllâb fezâil-i kütüb? ulûm-u nâfî'ayı
27. tedrisi ve vâcibine zimmet dâ'iyyânesi olan da'vât-ı hayriye-i zıll-ullahı ile meşğûl bulunmasına
28. fazl u kemâl zühd ü takvâsı meşhûd ve Boluya gelinceye değin cihet-i 'âliyyemiz 'uhdesinde bir akçe
29. olmayub îrâd ve vezâifden 'ârî nakdû'l-ma'âş? efkar-ı fukâra ecl sâbıkından hıdmet-i tedrisiyye
30. ehl ve müstehak olduğu Medîne-i mezbûrede beyne'l-'ulemâ ve'l-avâm ma'rûf olmağın bu sûretde
31. mumâ-ileyh Hasan Efendi yigirmibeş yaşını mütecâviz ve bi'n-nefs îfâ-yı hıdmet-i tedrisiyye kesb-i iktidâr
32. ve ikmâl-i tahsîl-ı ulûm-ı şerîfe edinceye kadar mumâ-ileyh Halîl Hâlim Efendi dâ'iyyeleri bilâ-kusûr
33. bi'n-niyâbe îfâ-yı hıdmet etmek üzere cihet-i mezkûre pederi müteveffâ-yı mumâ-ileyh Mehmed Ârif Efendinin
34. mahlûlundan vazife-i mersûmesiyle şurût makarr-ı nizâm-ı seniyyeye tevfiân mumâ-ileyh Hasan Efendi dâ'iyyeleri
35. 'uhdesinde müstakillen tevcîh ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i alîşân sıdk u ihsân buyrulmak
36. ricâsıyla istidâ-yı inâyet eyledikleri pâye-i serîr-i alâya 'arz ve i'lâm olundu bakiü'l-emr
37. men-lehü'l emr hurire fî es-sâdis ve'l-'ısrîn min şehri Şabânü'l muazzam sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

11 b / II

Numero: 38

1. Ma'rûz-u dâ'iyyeleridir kî
2. Medîne-i Boluda Eskî Câmi'-i şerîf mahallesi sâkinelerinden ve zât-ı tarîfû's-şer'iyye ile marûf olan baisetü'l-ilâm Fâtma binti Mehmed Alî
3. Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde makûd-u meclis-i şer'iyyemizde Karaçâyır mahallesi sâkinleinden kayın pederi Ömer bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde
4. merkûm Ömer zimmetinde oğlu zevcem Mehmed bin ve sagîre evlâdları Hafize ve Fâtma yı bilâ-nafaka ve'l-infak-ı şer'iyye biragub
5. Asâkir-i şâhâneye azîmet eylediği eclden yedimde? olan bir kıt'a nafaka hüccet-i nâtik olduğu ve bundan akdem kayınpedirim
6. Merkûm Ömer üzerine hepimize mâhiyye on beşer gurûşdan üçümüze kırk beş gurûş nafaka takdîr olunub
7. târîh-i hüccetten iş bu târîh-i ilâma kadar iki aylık işlemiş zimmetinde müterâkim cem'ân doksân guruş nafaka alacak

8. hakkımız olmağla suâl olunub meblağ-ı mecmû'-u mezkûr doksân gurûş bâke teslîm-i merkûm Ömere tenbîh olunmak matlûbumdur

9. deyü da'va ettikde ol dahî cevâbında bir minvâl-i muharrer ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebince meblağ-ı mecmû'-u mezkûr doksân

10. gurûş müddeî-i mezbûre Fâtma Hâtûna edâ ve teslîmiyle merkûm Ömer iltizâm olunduğu bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm

11. olundu hurire Fî 18 Şabân Sene 95

11 b / III

Numero: 39

1. Medîne-i Boluda Debbağlar mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat iden Tekeoğlu kerîmesi Fatma binti Hâcî Hüseyin bin Abdullahın verâset-i

2. zevce-i metrûku Durmuş Efendi ibn Abdullah ile sadriye-i sagîr oğulları Mehmed ve Şükrü ve Hamdî ye münhasıra olduğu inde's-şer'i

3. enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrûn-u merkûmunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına iktidârı zâhir

4. ve nümâyân olan velîleri bâbâları merkûm bi'l-vilâye ve bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rîfet ve ma'rîfetü's-şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede

5. bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer' iyye tevzi' ve taksîm olunan terek-i müteveffâ-yı mezbûredir kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân

6. olunur hurire fi'l-yevm es-sâmin min şehri Şabânü'l-muazzam sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

7. - Kârî kadîm şorba tası 2 Kapâklı sahân 7 kaba lenger 1 Hisse 300; Orta ve sagîr kapâklı tencere 3 Hisse 150; Açık sahân 2 Hamâm tâsı 1 Hisse 60

8. - Süd tâbesi 1 Hisse 135; El leğeni 2 Beyâz ibrik 2 Hisse 150; Kebîrce tepsî 1 sagîr börek tepsî 1 Hisse 230; Müsta'mel fitik memlû Kıbrısçık basması yasdık 4 Çit minder 1 Hisse 130

9. - Müsta'mel fitik memlû basma yasdık 4 Ot memlû basma yasdık 4 Yüz yasdığı 2 Hisse 150; Müsta'mel dökme yün memlû döşek 1 Çit döşek 1 Hisse 300

10. - Müsta'mel pâmuk memlû dökme şilte 1 Yün şilte 1 Hisse 150; Müsta'mel çârşebli kutnî yorgân Hisse 200; Müsta'mel Kürt kilimi 1 sagîr kilim 1 Hisse 660

12 a / 11 b / III'ün devam

11. - Müstamel sârilı basma çârşebli yorgân 1; Çârşebli Kıbrısçık basması yorgân 1; Basma kemha 1 Hisse 20 Hisse 270; Sevâyi uzun entârî 1 Müsta'mel çukaya kaplı Çerkes? kürkü 1 Hisse 1600

12. - Sevâyi çocuk yorgânı 1 Yasdık yüzü 1 Hisse 60; Kumâş uzun entârî 1 mayi diz bezî 1 Kırmızı ve dip ceket 1 Hisse 350

13. - Müsta'mel dip delgeçi 1 Örtü 1 Hisse 120; Şam kârî etrâfı harçlı uzun entârî 1 İpekli Boğdan? kumaşı uzun entârî 2 Diz bezi 2 Boğça 1 Hisse 400; Nakış uçkur 8 köşe çevre 5 ulama çevre peşendâz? 6 yağlık 12 Havî 5 Boğça 2 Hisse 800

14. - Müst'mel basma uzun entârî 2 Diz bezi 1 Hırka 2 Boğça 1 Hisse 200; kutnî ma'a boğça Hisse 135; Oyalı Flemenk bezî 3 Ma'a boğça gömlek Hisse 100

15. – Meşin sandık 1 Hisse 60; Yazma yemeni? 5 Oyalı namaz 3 ma'a boğça Hisse 70; Müsta'mel basma entâri 1 Diz bezi 2 ma'a boğça Hisse 50; Fildişi tarâk 1 Ma'a hamam takımı ve hırdavât Hisse 100

16. – Cem'an yekün-ü beyat Hisse 6950; Mezru' hinta tohum yarım 9 fazla yarım? 9 fi 20 Hisse 360; Güney karyesinde olan zenbûr kogan 1 Sülüs hissesi Hisse 30

17. – Kuzgölcük karyesinde vakı' on Ağaç emrûd Ağaçlarından sülüs hisse-i şayi'ası Hisse 50; Cem'an yekün-ü ibkaat Hisse 440; Emrûdiyye altunu 1 Hisse 200

18. – Zevc-i merkûmun incû ve altun bedelinden dolâyı bâ ikrâr deyni Hisse 750; Mehr-i müeccel zevc-i merkûm Durmuş Efendi Hisse 300

- Müteveffâ-yı mezbûrenin hayâtında li ebeveyn er karındâşı Hâfız Durmuş Efendi bey' eylediği mahalle-i merkûmede vâkı' bâbâ ve validesinden mevrûs menzîl-i hissesi semeninden dolayı bâ ikrâr merkûm Hâfız Durmuş Efendinin deyni Hisse 750

19. Cem'an yekün-ü terek-i mezbûre Hisse 9390

20. Minhâu-l-ihracât

21. -Resm-i kısmet Hisse 235, Delâliye Hisse 134, Kaydiyye Hisse 15, Varaka semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 84

22. Yekün-ü'l-ihracât Hisse 473

23. Sahîhü'l-bâkî Hisse 8917

24. Li't- taksîm beyne'l-verese

25. - Hisse-i zevce-i merkûm Durmuş Efendi	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	2119	10
İbkâatdan hissesi	0110	
	2229	10
- Hisse-i ibn sagîr-î mezbûr Mehmed	Hisse	Pâra
Kezâlik	2119	10
Kezâlik	0110	
	2229	10
- Hisse-i ibn sagîr-i mezbûre Şükrü	Hisse	Pâra
Kezâlik	2119	10
Kezâlik	0110	
	2229	10
26. Hisse-i ibn sagîr-i mezbûre Hamdî	Hisse	Pâra
Kezâlik	2119	10
Kezâlik	0110	
	2229	10

12 a/ I

1. Zevc-i merkûm Durmuş Efendi bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilten bade'l-ahz ve'l-kabz sagîr-ü merkûmunun ber-vech-i

2. bâlâ bade'l-ibkâ hisse-i irsiyyeleri olan Cem'an altıbin üçyüz elli yedi gurûş otuz pârayı târîhden

3. üç sene temâmına kadar mu'teber-i kefâleye rabtla bâbâları ve velîleri merkûm Durmuş Efendi üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye
4. edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh temhîd kılındı.

12 a/ II

Numero: 40

1. Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme-i şer'îyye ketbesinden Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib Efendi
2. Medîne-i Boluda Debbâğlar mahallesinde vâkı' Mûtevellî'zâde Durmuş Efendi ibn Hayrullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında
3. akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde yine mahalle-i merkûmede sâkin iken bundan akdem vefât iden mezbûr Durmuş Efendinin zevce-i menkûhe-i metrûkesi
4. Fâtma binti elhâc Hüseyin bin Abdullahın sadrîye-i sagîr oğulları Şükrü ve Hamdînin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına iktidârı
5. zâhir ve nümâyân olan velîleri bâbâları mezbûr Durmuş Efendi meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'anî'l-merâm ider ki
6. velîleri olduğum evlâdlarım sagîrân-ı merkûmânın asıl mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmalarıyla
7. sagîrân-ı merkûmânın validelerî müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik validelerî müteveffâ-yı mez-
8. bûreden müntakıl bâ-tapu mutasarrıf oldukları târlâları hâsılâtundan kadar ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla
9. inde's-şer'î mûtehakkık olmağın kıbel-i şer'î-şerîfden dahî sagîrân-ı merkûmânın valideleri müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mâl-ı müstedâneleri
10. nemâlarından elli gurûş ve târlâları hâsılâtlarından on gurûş kî cem'ân altmış gurûş iş bu târîhden şehriye meblağ farz ve takdîr
11. buyurulub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûru sagîrân-ı merkûmânın nafaka ve kisve bahâ ve sair levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l
12. hâce istidâneye ve inde'z- zafer sagîrân-ı merkûmânın mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla târlâları hâsılâtlarına rücû'a ve li- eb mezbûr
13. Durmuş Efendiye izn verilmeğın gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye vâkı' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs ümenâ-i
14. şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb Alî vukûa inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu Fî'l-yevm es-sâmin min şehri
15. Şabânü'l mu'azzama sene hamse ve tis'in ve miefeyn ve elf
16. Şuhûdü'l-hâl

Mahalleden Atâullah Efendizâde elhâc Hamîd Efendi, Yine mahalleden Kayışzâde Mustafa Efendi, Yine mahalle Kalaycı Sinân Ağa, Hafız Durmuş Efendi, Berber Hâcî Mehmed Ağa, İmâretten Cin? Ahmedzâde Efendi, Pâşâ Said Efendi, Muhzır Hüseyin Ağa ve gayr-u hûm

12 b/ I

Numero: 41

1. Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme-i
2. şer'îyye ketbesinden Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib Efendi Medîne-i Boluda Debbâğlar mahallesinde vâkı' Mûtevellizâde

3. Durmuş Efendi ibn Abdullah bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i
 4. şer'î âlî ettikde yine mahalle-i merkûme sâkini iken bundan akdem vefât iden merkûmun zevce-i menkûhe-i metrûkesi
 5. Fâtma binti Elhâc Hüseyin bin Abdullahın sadriye-i sagîr oğulları Mehmed ve Şükrü ve Hamdinin vakt-i rüşd ve sedâdlarına
 6. değin tesviye-i umûrlarına iktidâr zâhir ve nümâyân olan velîleri bâbâları merkûm Durmuş Efendi meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i âti
 7. meblağ istidâne edeceğinden lî-ecl-il-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan muhızır bâş Hüseyin Ağa ibn Hüseyin nâm
 8. kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i mezbûr Hüseyin Ağa evlâdlarım sagîrûn-u merkûmunun validelerî
 9. müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mallarından huzûr-u şer'ide bâke altı bin üç yüz elli yedi gurûş otüz pâra
 10. edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni
 11. iş bu târîhi kitâbdan üç sene temâmına değin müeccel ve mev'udüne evlâdlarım sagîrûn-u merkûmunun mâl-ı
 12. mev'hûbelerinden vasî mezbûr yedinden istinâ ve kabz eylediğim bir halâli koyûn saati semeninden dahî ikibin
 13. sekiz yüz altmış gurûş on pâra kî cihet-i mezkuriyetinden cem'ân dokûz bin iki yüz on sekiz gurûş
 14. evlâdlarım sagîrûn-u merkûmun zimmetinde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kâzâ sahihen deynimdir dedikde gibbe't-tasdîk
 15. i's şer'îyye yine mahalleden kaynı Hâfız Durmuş Efendi ibnü'l hâc Hüseyin ve İmâret mahallesinden Orman kâtibi Seyid Efendi
 16. ibn Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî mezbûr mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğı hâlde takrîr-i
 17. kelâm iderler kî makrr-ı medyûn-u merkûmun evlâdları sagîrûn-u merkûmuna zemmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u
 18. mezkûr dokuz bin iki yüz on sekiz gurûş deyninin edâsına tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahiha-i
 19. şer'îyye ile her birimiz başka başka kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zemmetinde lâzım gelen meblağın edâsına
 20. dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'îyye mâ hüve'l- vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî'l-yevm
 21. es-sâmin min şehri-Şabânü'l-mu'azzama sene hamse ve tis'în ve mieteyn ve elf
 22. Şuhûdü'l-hâl
- Mahalleden Atâullah Efendi zâde Elhâc Hamîd Efendi, Mahalleden Kâyışzâde Mustafa Efendi, Mahalleden Zengin zâde Elhâc Ramazan Ağa, Mahalleden Berber Elhâc Mehmed Ağa, Akmescid mahallesinden Delâl Alî Ağa ve gayr-u hum

12 b / II

Numero: 42

1. Ma'rûz-u dâ'îyyeleridir kî

2. Medîne-i Boluda Akmescid mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Elhâc Boşnâk oğlu Elhâc Süleymân bin Abdullah bin Abdullah
3. verâset-i ahâliye kabîre kızları Hafîze ve Rukiye ve sulbiye-i sagîr ve hâlâ kebîr oğlu Elhâc Said Ağaya münhasıra ba‘dehû kable’l-kısm seksan
4. yedî senesi binti mezbûre Hafîze dahî fevt olub verâseti ancak li-ebeveyn er karındâşı mezbûr Elhâc Said Ağaya münhasıra
5. ba‘dehû kable’l-kısm mezbûre Rukiye dahî bundan akdem fi olub verâset-i zevc-i metrûku Berber Hâcî Ârif kalfa ibn
6. İbrâhîm ile sadriye-i sagîre kızları Akkâdın ve Emîne ve sadrîye-i kebîr oğlu Hâfız Durmuşa münhasıra olduğu bi’l-ihbâr
7. inde’ş-şer‘î enver zâhir ve nümâyân oldukdan ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi- hükmi’l-münâsahati’ş-şer‘iyye doksân altı senesinden olub
8. Sihâm-ı mezkûreden altmış dört sehm merkûm Elhâc Said Ağaya ve sekiz sehm zevc-i merkûm Hâcî Ârif kalfaya altmış
9. sehmden cem‘ân on iki sehm bintan-ı sagîretân-ı mezbûretân Akkâdın ve Emîneye ve on iki sehm ibn merkûm Hâfız Durmuş
10. isâbet-i tahakkuk ettikten sonra iş bu baisü’l-ilâm merkûm Elhâc Said Ağâ Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma‘kûd-u meclis-i
11. şer‘iyyemizde zikr-i âtî menzile vazı‘yedî bi’l-ihbâr sâbit ve mütehakkık olan zevc-i merkûm Hâcî Ârif kalfa muvâcehesinde
12. mahalle-i merkûmede vâki‘ iki tarafı merkûm Hâcî Ârif kalfanın sâkin olduğu mülk-ü menzil ve bir tarafı Eğri? Sârık oğlu
13. Mustafa menzili ve bir tarafı yol ile mahdûd iki bâb fevkânî ve tahtânî oda ve sofa ve nerdübân ve bir mikdâr arsa ve bir
14. kanadı zokâk kapusunu müştemel bir bâb mülk ü menzil kız karındâşım müteveffâ-yı sâniye mezbûre Hafizenin bâbımız müteveffâ-yı evvelden
15. mevrûs müfrez ve mümtâz müstakillen havza-i mülûkânede iki kız karındâşım müteveffâ-yı mezbûre Hafîze hayâtında bin beş yüz gurûş
16. diger menzil-i mahdûd-u mezkûru zevc-i ikrâhıyla yedi yüz elli gurûş semen-i mislinden noksân fâhişle iş bu Hâcî Ârif kalfaya
17. kerhen bey‘ etmiş ise de lakin bey‘-i-mezkûrda gabn-ı fâhiş olduğu cihetle karındâşım mezbûre Hafîze bin iki yüz
18. seksân senesi Cemâziye’l-evvelinin gurreşi günü târihiyle müverrih ve ol târîhde Boluda nâib-i şer‘î-şerîf
19. bulunan fütüvvetlü Ebubekir Niyâzi Efendinîn sicil-i mahfûzunda mukayyed bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘iyye nâtık olduğu üzere menzil-i
20. mahdûd-u mezkûrun hîn-i bey‘atda kıymeti bin beş yüz gurûş iken yedi yüz elli gurûş zevc-i ikrâhıyla bey‘ olunduğundan
21. bey‘-i mezkûrda gabı fâhiş olub fâsid olduğunu huzûr-ı hâkimü’ş- şer‘î-şerîfde merkûm Hâcî Ârif kalfadan
22. da‘va ve menzil-i mahdûd-u mezkûr istirdâd eylediğinde merkûm Hâcî Ârif kalfa bey‘-i mezkûre binâen vazı‘yedini ikrâr
23. mâ‘ada müdde‘âsını inkârına mukârrin kız karındâşım mezbûre Hafîze ber-vech-i meşrûh müddeâsını mahalle-i merkûme ahâlisinden

24. Elhâc Kutb Mustafa Efendi ibnü'l hâc Hüseyin ve Elhâc Râşid Efendi ibn Mehmed şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'îyye

25. isbât ve bade't-tezkîye ve'l-hakem menzil-i mahdûd-u mezkûr kız karındâşım mezbûre Hafize Hâtûnun mülküne ricâ idüb

26. bu vechile menzil-i mahdûd-u mezkûr kız karındâşım mevrûsumuz mezbûre Hafize Hâtûnun havza-i mülûkâne de olduğu

27. hâlde vefâtıyla bir inhisâr-ı mezkûr bize mevrûs olmağın suâl olunub menzil-i mahdûd-u mezkûrdan

28. hisse-i irsiyye-i şer'îyye ifrâz olunarak kifâyed ve bâke red ve teslîm-i merkûm Hâcî Ârif kalfaya tenbîh olunmak matlûbumdur

29. deyü da'va ettikde lede's-suâl ol dahî cevâbında menzil-i mahdûd-u mezkûre müteveffâ-yı mezbûre Hafize Hâtûnun

30. bey'-i mezkûreye binâen müstakillen ve vazı' yedini ikrâr-ı mâ'ada müdde'â-yı meşruha ve mazmûn-ı i'lâm-ı mezkûru inkârına

31. mukârrin müddei merkûm Elhâc Said Ağa bir mazmûn-ı i'lâm tasaddî eylediği müdde'â-yı meşrûhâsını usûl-ü şer'îyyesi

32. vechile Karçâyır mahallesinin muhtâr-ı sânisî Mehmed Efendi ibn Hüseyin bin Abdullah ve Ateş Ağa oğlu Süleymân Ağa ibn Süleymân

33. bin Abdullah ve Kalaycı Mehmed Usta İbn Ahmed bin Abdullahdan evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehû yine merkûmundan

34. 'alenen lede't-tezkîye 'adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan Karaçâyır mahallesi ahâlisinden

35. Zengin oğlu muhızrbâş Hüseyin Ağa ibn Hüseyin ve Belediye reisi Elhâc Emin Ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle

36. bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'îyye isbât etmeğın mücebince bade'l-hükm menzil-i mahdûd-u mezkûr bir inhisâr-ı mezkûr beyne'l-verese

37. tevzî' ve taksîm ve bi'l- ikrâr müddei merkûm Hâcî Said Ağanın hissesinden keff-i yed ve red ve teslîm-i merkûm

38. Hâcî Ârif kalfaya tenbîh olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'aliyyelerine i'lâm olundu

39. Bakiü'l-emr men-leh-ül-emr hurire fi'l-yevm el-hamîs 'aşer min şehri Şabânü'l-muazzam sene

40. hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

13 a / I

Numero: 43

1-Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçâyır mahallesi sâkinlerinden ve zât-ı vesîkada maharrerü'l-esâmi müslimîn

2-ta'rîfleriyle mu'arrefe olan bâisetü'l-vesika Hadîce Hâtûn ibneti Mehmed tarafından zikr-i âti nafakayı

3-taleb ve da'vaya vekîl müseccel-i şer'îyyesi lî-ebeveyn er karındâşı Şükrü Çavuş Medîne-i mezkûre

4-meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'î-şerîf-i enverde Debbaglar ahâlisinden Mollâ Ömer oğlu Elhâc

5-Alî Efendi ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelam idüb merkûm Elhâc

6-Alî Efendinin oğlu _____ müvekkilem

***6-14 arasında kalan satırlar belgenin orijinalinde silik olduğu için okunamamıştır.**

12-gıbbe-t-tasdîki

13-‘ş-şer‘î _____ kadar ma‘rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı

14-müstatâbda muharrerü‘l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde‘ş-şer‘î müstehâk olmağın

15-kıbel-i şer‘î-şerîfden dahî müvekkile-i zevce-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ sâir

16-levâzım-ı zarûriyyesi için zevc-i gâib-i merkûmun bâbâsı merkûm Elhâc Alî Efendi

17-mü‘sir?? üzerine iş bu târîh-i vesîkadan şehriye-es-semeni yedi buçuk gurûş nafaka

18-meblağ farz ve takdîr olunub meblağ-ı ma‘rûz-u mezkûru müvekkile-i zevce-i mezbûre Hadîceden

19-nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede-l-hâce istidâneye

20-ve inde‘z- zafer merkûm Elhâc Alî Efendi mü‘sir?? üzerine rücû‘a müvekkile-i zevce-i mezbûre Hadîce

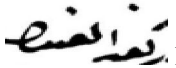
21-Hâtûna izn verilmeğın mâ vaka‘a bi‘t-tabeb ketb olundu Fî 14 Şabân Sene 95

22-Şuhûdü‘l-hâl

Eytâm Müdürî Süleymân, Bostâncıoğlu Refet Efendi, Bostâncıoğlu İzzet Ağa, Zebûncuoğlu Hâcî Ârif Ağa, Bostâncıoğlu Mustafa Ve Gayr-u hum

13 a/ II

Numero: 44

1. Medîne-i Boluya tâbi‘ Taşoluk karyesi sâkinlerinden ve zât-ı zeyl-i vesikada maharrerü‘l-esâmi
2. müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan Azîme binti Ahmed nâm Hâtûn Medîne-i mezkûrede meclis temeyyüzünde
3. ma‘kûd-u meclis-i şer‘î-şerîfe-i enverce zevc-i muhâla‘a medîne-i mezbûre karyesinden Akıncı? karyesi
4. ahalisinden baisü‘l- vesika Hamîd oğlu Abdurrahman beyne‘l-mezbûr Hamîd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i
5. kelâm idüb merkûm Abdurrahman yedi yüz bir gurûş mehr-i müeccel ve yer altı parmak çınarı ören ?
6. Ve bir diz bezi ve bir çukaya kaplı futa nafe kürk ve bir sûk delgeç ve bir oluk bir fes ve yazma yemeni
7. ve bir çift manda camuşu mehr-i mu‘accel tesmiyeleri yine zevc-i dâhilem olub beynimizde hüsn-i mu‘aşeret müyesser olmağa yeri
8. hul‘ talibe ve mufarakata ragıbe olduğum ümmiyesinden zevcem merkûm ve müstesna ve mütekarir ve her mesfur ‘aleyhü’-rahme hakkım
9. olan mehrin mezkûrından bi‘r-rızâ fârîga olarak nafaka için muayyene-i malumem? üzerlerine
10. meunet-i süknâm dahi kendi üzerleriyle olmak üzere zevc-i merkum ile muhalla‘a-i sahîha-i şer‘iyye ile hul‘
11. olduğumuzda ol dahî ber-vech-i muharrer hul‘-i mezkûr , hukûk-u zevciyyet ve ibtida-yı zevciyyetimizden
12. iş bu târîh-i vesikaya gelinceye değin beynimizde ceryân iden bi‘l-cümle hukûk- u şer‘iyyeye mütê‘allika ‘amme-i
13. de‘âvî ve mutâlebatdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ- i iskât ve yine her birimiz âharın

14- zimmetini kabûl eyledik dedikte gıbbe-t-tasdîki'ş- şer'iyye mâ vaka'a bi't- taleb ketb olundu Fi'l-yevmi'l hâdî

15- 'aşer min şehr-i Ramazânü'l- mübarek li sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

16- Şuhûdü'l-hâl

Mekteb-i Rüşdiye Hocâsı Abdurrahman Efendi, Samûrîzade Elhâc İzzet Efendi, Hâcî Memiş zâde Elhâc Hâfız Hasan Efendi, Nakkaşzâde Necib Efendi, Kâtib Nüzhet Efendi Ve gayr-u hum

13 b / I

Numero: 45

1. Medîne-i Bolu mâhallâtından Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Çâlık

2. oğlu Elhâc Ârif Ağa ibn Mehmed bin Abdulahın verâseti kendüden mukaddem müteveffâ-yı

3. zevcesinden mütevellidleri sulbiye-i kebîr oğlu Şükrü ve sulbiye-i kebîre kızı der-'aliyyede sâkin gaîb-i

4. 'ani'l-beled Bahriye?/Bahara ve kezâlık kendüden mukaddem müteveffâ-yı diğzer zevcesinden mütevellidleri sulbiye-i

5. kebîre kızı Behiye ve sulbiye-i sagîre kızları Zekiye ve Münire ve Hûriyeye münhasıra oldukdan sahîhi

6. mesele-i mîrâsları bi-hükmü'l-ikrâz yedi sehmden olub sihâm-ı mezkûreden bir sehm gâib-i

7. mezkûre bil-ahereye ve iki sehm ibn kebîr Şükrüye bir sehm binti kebîre-i mezbûre Behiyye ve bir sehmden

8. cem'an üç sehm sagîretân-ı mezbûretân Zekiye ve Münire ve Hûriyeye isâbet-i mütihaklık ettikden sonra

9. sagîretân-ı mezbûretânın min- kable'l- li- ümm ceddeleri vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i

10. umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûbe-i vasîleri zât-ı mu'arrefe Habîbe Hâtûn ibneti İbrâhîm

11. tarafından zikr-i âtî husûsu takrîre vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi Abbas Paşa dergâh-ı şerîfi

12. Şeyhî Elhâc Raşîd Efendi ibn Mustafa Efendi Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd

13. meclis-i şer'î-şerîf-i enverde gâib-i mezbûre bi'l-aherenin mecîne değin hisse-i irsiye-i şer'iyyesi

14. ahz u kabz ve istirbâha karârgir olan nizâm-ı seniyye mücebince Medîne-i mezkûrenin Eytâm

15. sandığı memûru Süleymân Efendi ibn Alî ve ibn kebîr-i merkûm Şükrü ve ibneti kebîre-i mezbûreden her biri

16. hazırlar oldukları halde İmâret mahallesi sâkinlerinden iş bu bâisü'l-vesika Mollâ Ömer ve Alî Elhâc Alî Efendi

17. ibn Abdullah mahzarında defter-i hâkânî memûru fütüvvetlü Said Efendi ibnü'l hâc Hasan Ağa bi'l-memûriyye

18. Hâzır olduğu hâlde her biri bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ve bi'l-memûriyye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb

19. vasîleri olduğu sagîretân-ı mezbûretân ve hâzırûn merkûmunun bâbâları müteveffâ-yı merkûm Elhâc

20. Arif Ağanın terekesinden olub mârû'l?-beyân Debbâğlar mahallesinde vâkı bir taraftan Haznedâr

21. oğlu Tâhir Ağa arsası ve bir taraftan Elhâc Alî Ağa arsası ve bir taraftan Elhâc Alî Ağa menzili

22. ve bir taraftan ba‘zan Hâşimîzâde Elhâc Ahmed Hâfız Ahmed Efendi ve bazen küçük Halîl oğlu Seyid Alî Ağa

23. menzilleri ve bir taraftan tarîk-i ‘am ile mahdûd fevkânî yedi tahtânî ikî bâb oda ve havlusuna ikî

24. bâb oda ve abdesthâne ve sofa ve nerdübân ve dam ve samanhaneye ve an bâb ve ma-i lezîz ve bir mikdâr havlû her

25. ve iki kanâd zokâk kapusunu müstemil bir bâb mülk-ü menzil-i müşrif-i harâb ve mâil-i türâb olub ve verese-i

26. kebîr hâzırûn-ı merkûmun Şükrü ve Behiyeden her biri hisselerini bey‘ edeceklerinden sagîrûn-ı merkûmun

27. ile gaibe-i mezbûrenin hisseleri ibkâ olunduğu hâlde me‘unet ve mûmâtene? gayr-i kâfi olduğundan

28. başka sagîrûn-u merkûmun muhtâc-ı nafaka

29. olduklarından bey‘ olunub rûsûmâtından hisse-i irsiyye-i şer‘iyyeleri erbâh ve istirbâh ve hâsıl

30. ribhiyle infâk olunması haklarında her vechile evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbda muharrerü’l-esâmî müslimîn

31. ihbârlarıyla bade’l-mütehakkiki’ş-şer‘iyye müsevveg-i şer‘iyyeye binâen menzil-i mahdûd-ı mezkûr bâ yed-i münâdî sûk-ı

32. sultânide ve mecmu‘-i nâs olan mahallerde bey’e arz ve müddet-i medîde nidâ olundukda yigirmi iki bin

33. yedi yüz gurûş para iş bu merkûm Elhâc Alî Efendi üzerinde karâr ve ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr

34. etmeyüb ragabat nâs münkatı‘ olub meblağ-ı mezbûr menzil-i mahdûd-u mezkûrun el-yevm semen misli idüğü

35. zeyl-i vesikada muharrerü’l-esâmî müslimîn ihbarlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın menzil-i mahdûd-u mezkûru

36. bi cümleti’t- tevâbi‘ ve’l- levâhık ve kaffe-ti’l-hukûk ve’l-mürâfık-ı tarafeynden icâb ve kabûl-ü hâvî

37. şurût-u müfside ve muvaza‘adan ‘ârî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘iyye ile meblağ-ı mezbûr yigirmi iki bin

38. yediyüz gurûş sagîrûn-u merkûmunun üç sehm hisselerini benî? bi’l-vesâye ve hâzır-ı merkûm

39. Şükrü iki sehm ve hâzırâ-i mezbûre Behiye bir sehm hisselerini bi’l-isâle ve bi’l-verâse ve gâibe-i

40. mezbûre bi’l-aherenin bir sehm hissesini bi’l-memuriyye her birimiz merkûm Elhâc Alî Efendiye bey ve temlîk

41. ve teslîm eylediğinde ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl ettikten sonra

42. semeni olan meblağ-ı mezbûr yigirmi iki bin yedi yüz gurûş bize ref‘ ve teslîm biz dahî bi’l-vesâye ve bi’l-isâle

43. ve bi’l-memûriyye temâmen ve kâmilten ahz u kabz idüb müteveffâ-yı merkûmun defter-i kassâmda idhâl

44. eyledik bade’l-yevm menzil’i mahdûd-u mezkûrdan sagîrûn-u merkûmun Zekîye ve Münîre ve Hûriye ve hâzırân-ı

45. mezbûrân Şükrü ve Behiye ve gaib-i mezbûre Bahriyenin? asla ve kat’a ve ‘alâka ve medhâlleri

46. kalmayub müşterî-i merkûm Elhâc Alî Efendinin mülk-ü müşterâ-yı sahîh ve hâzirîn olmuşdur
47. keyfemâ yeşâ ve hasbemâ yahtâr mâlik ve mutasarrıf olsun dediklerinde
48. gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îyye mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî 17 Şabân Sene 95
49. Şuhûdü'l-hâl

Mahkeme-i şer'îyye bâş kâtibi mükerrermetlû Abdü'l-nâfi Efendi, Kâtib-i muhakkem Nûri Efendi, Muhzır baş Hüseyin Efendi, Muhzır sâni Hasan Ağa ve gayr-u hum

14 a / I

Numero: 46

1. Ma'rûz-u dâ'îyyeleridir ki
2. Kastamoni vilâyeti celîlesi dâhilinde Bolu sâncığı kazalarından Gerede kazâsı nevâhisinden
3. Çağa nâhiyesinde Câmî'-i Atîk mahallesi ahâlisinden bâisü'l-i'lâm Çiftçi oğlu Ömer
4. bin Ömer nâm kimesne livâ-i mezkûrda سمي Medîne-i Boluda meclis-i temeyyûz-ü hukûk odasında ma'kûd
5. meclis-i şer'îyye-i münîrde Çerkeş kazâsına tâbi' Kısâc' karyesi ahâlisinden ve zikr-i âtî kısırâk
6. vazî'yedi müttehnik olan Esir oğlu Hasan bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde iş bu meclis-i ma'kûd-u
7. mezkûrda mu'âyene olunan alnı? sakâr yağız dorusu bir re's kısırâk târîh-i i'lâmdan
8. dört sene mukaddem Çağalı Sahanlıoğlu Alî Bekirden sekiz yüz elli gurûşa müşterisi yedimden mâlîm
9. olub bundan on beş gün mukaddem Çağa nâhiyesine tâbi' Adaköyü çâyırından zâyî' etmişidim
10. El-hâletü hâzihi iş bu merkûm Hasan yedinde bulmağla suâl olunub mevsûk-u mezkûr kısırâğı bi'l-istihlâk
11. bake red ve teslîmen merkûm Hasana tenbîh? olunmak matlûbumdur deyü da'va ettikde lede's-suâl oldahî
12. cevâbında mevsûk-u mezkûr kısırâğa vazî'yedini ikrâr lakin mevsûk kısırâğı târîhden altı gün
13. mukaddem der-'aliyyeden gelür iken esnâ-yı tarîkden Sapanca kazâsında der-'aliyye Şekerci esnâfindan
14. ismi ma'lûmum olmayan bir adamdan sekiz yüzlük kâime semeni menfu' mukabelesinde iştirâ' itmemle
15. şerâ-i? Zımmî? merkûmun mâlî olduğunu inkâr edecek Husûs-ı mezkûrda târîh-i esbâk
16. bu senesi evvelâ olduğuna binâen Zımmî? merkûm Ömer ber minvâl-i muharrer müdde'âsına usûl-ü şer'îyyesi
17. vechile نه karyesi ahâlisinden Timurcî oğlu İbrahîm Ağa ibn Mustafa ve Gölyüzü
18. mahallesi ahâlisinden Tüccâr Ahmed Ağa ibn İbrahîmden evvel bâ-varaka-i mestûre
19. sırren ve ba'dehu müterafian hâzirân oldukları hâlde yine merkûmândan
20. lede't-tezkîye 'adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan mezkûr Çağa nâhiyesinde
21. Asilbey mahallesi ahâlisinden Mahmûd oğlu Mustafa bin Halîl Öksüz Hacı oğlu Hasan
22. bin Sâlih nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'îyye isbât etmeğîn mücebine bade'l-halef

23. ve'l-hâkim mevsûk-u mezkûr kısırâğı müdde'î merkûm Ömere red ve teslîm mezkûr Hasana tenbîh olunduğu

24. tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'aliyyelerine i'lâm olundu. Bakî'ül-emr men-lehü'l-emr hurire fi'l-yevm

25. es-sâdîs min şehri Ramazanü'l hayrullah sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

14 a/ II

Numero: 47

1. Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden iken iş bu mâh-ı hâlin yigirmi yedinci günü vefât

2. iden Alâybeyzâde Ahmed Bey zevcesi Hafîze Ak Hânım ibneti Mustafa bin Abdullahın verâsetî li-ebeveyn

3. er karındâşı oğulları ve 'usûbeti'n- nesebiyye cihetinden hasren vârisleri Hüseyin Ağa ve hâlâ Karaçâyır

4. sâhib-i sancâğında asâkir-i zabtiyye-i şâhânededen gâib-i 'ani'l-belde Mehmed Ağaya münhasıra olduğu

5. inde's-şer'î enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra merkûm Hüseyin Ağa bi'l-verase ve bi'l-isâle gâib-i

6. merkûmun mecî'ne kadar hisse-i irsiyyesini ahz u kabz ve hıfz-ı karârgir olan nizâm-ı seniyye mûcebince

7. memûr bulunan Eytâm sandığı müdürü Süleymân Efendi tarafından mürsel meclis-i temeyyüz-ü hukûk bâş kâtibi

8. Mustafa Bey Efendi taleb ve ma'rifetleri ve ma2rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyn

9. e'l-verese bi'l-fârizetü's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân

10. olundu hurire Fî 28 Cemâziye'l-evvel Sene 95

11. -Hurçlu Fârîsi cânfes uzun entâri 1 Hisse 200; Hurçlu Hânelî cânfes uzun entâri 1 Hisse 250; Hurçlu Mecidiyye uzun entâri 1 Diz bezi 1 Hisse 100

12. -İpekli müsta'mel uzun entâri 1 Diz bezi 1 Hisse 100; Mecidiyye diz bezi Âbazân diz bezi 1 Hisse 200

13. -Müsta'mel basma uzun entâri 1 Diz bezi 1 Basma hırka 1 Hisse 80; Yazma yemeni 4 müsta'mel çorâb çifti 1 Boğça 1 Hisse 300

14. - Hamâm gömleği 1 Omuz havlusu 1 Silecek? 1 Hisse 200; Müsta'mel siyah canfes hırka 1 Boğça 3 Hisse 30; Köhne çuka kâr-ı kadîm kukuletesi 1 Hisse 50

15. - Çukaya kaplı müsta'mel nâfe kürk 1 Hisse 350; Def'a siyah çukaya kaplı köhne nâfe kürk Hisse 200

16. - Kaşmir kaplı kakum? kürk 1 Hisse 400; Lahor şal kaplı kakum kürk 1 Hisse 800

14 b / 14 a /II 'nindevamı

17. - Köhne yeşil boyalı sandık 1 Hisse 50; Defa köhne sandık 1 Hisse 50; Atlas üzerine kazak işleme sofrası altı 1 Boğça 1 Hisse 135

18. - Sepet sandık 1 Hisse 100; Sedefli çekme 1 Hisse 100; Hacamad baltası tahta çekmece 1 Hisse 20; Köhne kadife kıtık memlû yasdık 12 Yan minderi 2- Kıtık ve pamuk memlû yan menderi Amelikan patiskalı perde 1 4 Hisse 1000

19. - Kutnî yüzlü yün memlü döşek 1 Pamuk memlü basma şilte 1 Yasdık 2 Yorgân 2 Hisse 600; Def'a kutnî döşek 1 Pamuk şilte 1 Yorgân 1 Yasdık Hisse 450
20. - Def'a kıtık döşek 1 çiçekli yorgân 1 Basma yorgân 1 Pamuk şilte 1 Yasdık 2 Hisse 1000; Sagîr yorgân 1 Yün minder 1 Hisse 100
21. - Orta tepsi 1 Hisse 300; Sagîr tepsi 1 Hisse 60; Sagîr güğüm 1 Hisse 60; Kapâklı sahân 2 Hisse 60; Müsta'mel kapâklı kuşenhâne tencere 1 Hissi 60
22. - Sagîr ibrik 1 Hisse 40; Orta kazgân 1 Hisse 250; Müsta'mel boyâlı sandık 1 Hisse 40; İzmir sendire koyun sa'at 1 Hisse 200
23. - Kâr-ı kadîm iyne 1 Köhne iyne 1 Hisse 80; Mâşâ-Allahlı kebîr altun 1 sert? Mahmudiye altun 1 Hisse 400
24. - Çifte kıramise? altun Hisse 300; Sandıklı altun 12 fi? 200 Hisse 2400; Sim zencîr 1 Altun kuşak çift 1 kulak? 1 Hisse 672
25. - Tek kaşlı elmâs yüzük 1 Hisse 833; Altılık rub'î altmışlık 2 mankır Hisse 8
26. - Kındıra karyesi Ayân oğulları Mehmed ve Osmân zimmetlerinde Hisse 500
-Debbağlar mahallesinden Mehmed Dede zimmetinde Hisse 1000
27. - İbnü'l hac merkûm Hüseyin Ağa zimmetinde yüzlük kaime 1 Hisse 175; Mecidiyye beşliği 62 fi 18 Hisse 1054; Metelik beşliği 11 fi 13 buçuk Hisse 148 buçuk
28. - Nühas gruşluk Hisse 300
29. - Cem'an yekûn'ü

	Hisse	bake
Bâ vasiyet-i müsbet techîz-i tekfîn ve iskât-ı	15495	20
Salavat mesârifî	<u>01500</u>	—
Resm-i kısmet Hisse 350 iskontası Hisse 13 buçuk Kaydiyye	13995	20
ve Muhzirîyye Hisse 154 buçuk Delâliyye sahîhü'l bâkî	<u>00780</u>	—
îskontası minha	13215	20

30. - Li't-taksim beyne'l-verese

31. - Hisse-i ibnû'l-hac hâzır-ı merkûm Hüseyin Ağa Hisse 6607 pâra 30

- Hisse-i ibnû'l-hac gâib-i merkûm Mehmed Ağa Hisse 6607 pâra 30

14 b / I

- 1- İbnü'l-hac merkûm Hüseyin Ağa ve karındaşı gaib-i merkûm Mehmed Ağa dahî bi'l-vürûd her biri
- 2- ber-vech-i bâlâ hisse-i irsiyyelerini bi't-temâm ahz u kabz ve istifâ hak eylediklerini bade't-takrîr
- 3- iş bu zeyle şerh ve temhîd kılındı

14 b / II

Numero: 47

1- Medîne-i Bolu kazâlarından Göynük kazâsı nevâhisinden Mudurnu nâhiyesinin Elmâcık karyesi sâkinelerinden ve zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi

2-müslimîn tarifleriyle mu'arrefe olan Hekime binti Mehmed nâm bey balığa ve akıla medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'îyyemizde yine karye-i

3-merkûme ahâlisinden bâisetü'l-vesika Kerîm oğlu İsmâil bin Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm İsmâil beni

4-tezvice taleb ve tenkihe râğbet olmağla ben dahî taksim binbir gurûş mehr-i müeccel ve üç bin gurûş mehr-i mu'accel tesmiyyeleriyle

5-mahzar-ı meşhûdda tâlim-i merkûm İsmâil 'akd ve tezvîc ve tenkîh eyledikte ol dahî meihreyn-i müslimeyn-i mezkûreyn

6-eylediği tezvic ve tenkih ve kabûl eyledi dedikte gıbbe't-tasdiki's-şer'iyeye mâ vakı' bi't-taleb ketb olundu

7-fi'l-yevmü's-sâlis 'aşer min şehr-i Şevvâlü'l-mükerrerem sene hamse ve tis'în ve mieteyn ve elf

8- Şuhûd'ül-hâl

Mahkeme-i şer'iyeye baş kâtibi mükerrermetlü Abdu'l-nâfi Efendi, Kâtib Nüzhet Efendi, Ovva başının Yazılar? karyesinden Hâcî oğlu Mustafa Ağa, Zabtiyye Zencî Elmâs Ağa, Telgraf Çavuşu Alî Ağa, Muhzır bâş Hüseyîn Ağa, Muhzır Hasan Ağa Ve gayr-u hum

15 a / I

Numero: 48

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallesinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan baş kâtib

2. Mevlânâ Mustafa Abdü'l-nâfi Efendi ibn Mehmed Hanîf Efendi Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınâr mahallesinde vâkı' meclis-i Adâna livâ-i a'zâsından

3. Elhâc Mehmed Emîn Efendi ibn Ahmed Ağanın zikr-i âtî menziline varub zeyl-i kitâb-ı müstatabda muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında

4. akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde mumâ-ileyh Elhâc Mehmed Emîn Efendi meclis-i ma'kûd-u mezkûrda sulbiye-i kebîre kızların zâtları zeyl-i vesikada

5. muharrerü'l-esâmi müslimîn tarifleriyle mu'arrefeler iş bu baisetü'l-vesîka Nazîfe ve Azîme Hânımlar mahzarlarında cemî' umûruna ikrâr

6. ve tasarrufu sahih ve nafız olduğu halde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bey'âtü'z-zikrin sudûruna değin zikr-i câ'î

7. menzil müstakillen mülk ve hakkım olduğu erbâb ve avnın ihbârlarıyla mütehakkık iş bu üzerinde 'akd-i meclis-i şer'î ali olan

8. iki tarafı bâbâm Ahmed Ağa ibn Abdurrahmanın mülk ü menzili ve iki tarafı tarîk-i am ile mahdûd fevkânî üç bâb oda

9. ve sofa ve abdesthâne ve nerdübân ve tahtânî üç bâb oda ve abdesthâne ve bir mikdâr bâğçe ve kol ve iki kanad zokâk

10. kapusunu müştemel bir bâb tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi'î ikiyüz zirâ' mülk menzili bi-cemî'-i-tevâbi'î ve'l-levâhıkı

11. ve kâffe-i hukûk ve'l-mürâfıkı tarafeyndan îcâb ve kabûlü hâvî şurût-u müfside ve muvâza'âdan 'ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'iyeye ile

12. on bin gurûş kızlarım iş bu hâziretân-ı bi'l-meclis-i mezbûretân Nazîfe ve Azîme Hânımlara 'ale'l-iştirâkü's seviyy

13. bey' ve temlik ve vech-i lâyıkı üzere teslim eylediğilde anlar dahî bi'l-iştirâkü's-seviyy iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl

14. ettiklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr on bin gurûş kızlarım müştiryân-ı mezbûretân yedlerinden

15. bi't-tamâm ve'l- kemâl ahz ve kabz itmemle fimâ ba'd menzîl-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat'an 'alâka ve medhâlim kalmayub

16. kızlarım müşteryân-ı mezbûretân Nazîfe ve Azîmenin ale'l-iştirâkû's-seviyy mülk-ü sahîh ve hakk-ı sarîhleri

17. olmuştı keyfemâ yeşâ ve hasbemâ yahtâr mâlik ve mutasarrıf olsunlar dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'iyye mevlânâyı

18. mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i hukûk temeyyüz-ü livâya mahsûs odaya gelüb

19. 'alî vukû'a inha ve takrîr etmeğin mâ hüve'l- vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l 'ısrîn min şehr-i Şabanü'l-mu'azzama

20. sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

21. Şuhûdü'l-hâl

Defter-i hâkânî memûru fütüvvetlü Sadi Efendi, mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mahalle-i merkûmeden Sâdık Bey ve Ağa Mustafa Ağa ve Mehmed Bey, Evkâf muhâsebecisi ref'etlü Tevfik Bey Efendi ve Seyfetullah Efendi dâmâdî Elhâc İzzet Efendi ve gayr-u hum

15 a / II

Numero: 49

1. Medîne-i Bolu mahallâtından İmâret mahallesi sâkinelerinden ve zât-ı tarîfi's-şer'iyye ile mu'arrefe olan Cebecioğlu kızı Fâtma binti Alî nâm Hâtûn

2. medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde Semerkand mahallesi ahâlisinden bâisü'l-vesikâ Sancakdâr oğlu Nûri bin Mehmed

3. mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Nûri iki yüz bir gurûş mehr-i müeccel tesmiyyesiyle zevc-i dâhlen olub lakin beynimizde

4. hüsn-i mu'âşeret müyesser olmamağla hul'a tâlibe ve müfârakata ragıbe olduğum eelden zevcem merkûm zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u 'aliyye

5. mehr-i müeccel mezkûr iki yüz bir gurûş ile malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruna sarf ve istihlâk

6. eylediği üç yüz otüz doküz gurûşdan zevcem merkûmun benim zimmetimde mâlı olan bir aded Galata kârî kısa hurçlu

7. entari ve bir yelek ve bir basma entari kısa olarak kumaşları yüz kırk gurûşa bi't tehzîl bâkı kalan yüzdoksân

8. doküz gurûş kî cem'ân dört yüz gurûş bâke iş bu meclis-i ma'kûd-u şer'î âlîde bâke def' ve teslîm ben dahî ahz u kabz

9. idüb nafaka-i 'idet-i mu'ayyene-i ma'lûmum üzerlerine ve me'ûnet-i süknâm dahî kendü üzerim olmak ve yine zimmetinde yüz

10. aded tuğla kiremidi bâke ve ben dahî zimmetimde olan bir aded kavaklık çevresini merkûmuna teslîm eylemek üzere

11. zevcem merkûm Nûri ile muhâla'a-i sahîhâ-i şer'iiyye ile hul' olduğumda ol dahî hul'-ı mezkûre ba'de'l-kabûl

12. hukûk-ı zevciyyete ve ibtidâ-yı zevciyyetimizden iş bu târîh-i kitâba gelinceye kadar sâir beynimizde cereyân iden

13. cemî'-i hukûk-ı şer'iiyyeye müte'allika 'âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve kaffe-i eyman ve muhâsamâtdan tarafeynden her

14. birimiz ahadü-hüma aherin kabûl-ü hâvî zimmetlerimiz ibra-i 'âmm sahîh-i şer'iiyye ile ibrâ ve iskât idüb

15. ve yine tarafeynden her birimiz ber vech-i muharrer ahadü-hümâ aherin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîk

16. i'ş- şer'î mâ hüve'l vâki' bi't-taleb ketb olundu Fî'l-yevmü's-sâmin 'aşer min Şevvâlü'l mükerrerem sene

17. hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

18. Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyiz faziletlü hocâ Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtibi Mustafa Bey, Mu'âvini Hâfiz Mehmed Efendi, Diğer Hâfiz Ahmed Efendi, Muhzır baş Hüseyin Ağa ve gayr-u hum

15 a / III

Numero: 50

1. Medîne-i Boluda Karamanlı mahallisinde müteehhil sâkin iken ikinci orduyu hümâyûnun dördüncü
2. alâynın birinci tali Bolu taburunun birinci bölüğü yüzbaşısı olub bundan akdem bâ irâde-i
3. seniyye me'mûren cânib-i orduya 'azimetle bin iki yüz doksan üç senesi Ağustosunun
4. yigirmi yedinci günü Rumeli cânibinde Şibka Balkanı muhârebesinde şehiden evfât eylediği bin
5. ikiyüz doksân beş senesi Receb-i Şerîfinin sekizinci günü Medîne-i mezbûre meclis
6. temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde mahall-i mezkûrdan vürûd iden asâkir-i mustahfaza-i şâhâne
7. yüzbaşılardan ve Göl karyesi sâkinlerinden Kıbrıscıklı oğlu Mehmed Ağa ibn Abdullah
8. ve PirAhmedler karyesi ahâlisinden ve efrâd-ı mezkûreden Curaoğlu Hâfiz İbrâhîm Efendi
9. ibn Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhidde da'vâ-yı sahîha zımında ber-nehc-i şer'iiye sâbit
10. ve usûl-ü mevzu'asına tevfiân bade't-ta'dîl ve't-tezkîye subût vefâtına hükm ü şer'iiye lâ-hak olan
11. Sâlih Efendi ibn Abdullah bin Mehmedin verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hasîbe Hânım
12. ibneti Necîb Efendi ile sulbiye-i sagîr oğlu Mehmed in'âma münhasıra olduğu lede's-şer'î enver zâhir
13. ve nümâyân oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna
14. kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan min kıbeli'l-üm ceddî mumâ-ileyh Necîb Efendi ibn Mehmed
15. Efendi bi'l-vesâye zevce-i mezbûre bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr
16. ve terkîm ve ber müceb nizâm-ı sevk-i sultânide bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l verese bi'l-fârizet
17. ü's-şer'iiye tevzi' ve taksim olunan tereke-i müteveffâ-yı mumâ-ileyh kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunur Fî 13 Ramazan Sene 95

15 b/ 15 a / III 'ün devamı

1. -Müsta'mel zoba 1 Hisse 173; Müsta'mel ot memlû dokuma yasdık 9 Yan minderi 1 Hisse 150; Köhne sepet 1 Sagîr tekne 2 Hisse 6 Pâra 30
2. -Beşik 1 Hisse 70; Ekmek teknesi 1 Hisse 16 pâra 20; Müsta'mel maî basma yorgân 1 Hisse 150; Masa 1 Hisse 13 buçuk; Cedîd hâlî seccâdesi 1 Hisse 360

3. -El leğeni ma'a ibrik 1 Hisse 220; Zenbîl derûnunda yağ şişesi 3 Hisse 41; Cedîd hâlî kilimi 1 Hisse 700; Hurda sâc timurü Mankal 1 Zenbîl 1 Sepet 1 Vesaire Hisse 48
4. -Müsta'mel Çarşanba kilimi 1 Hisse 203; Kulplu fincân 1 Tepsî 1 Hisse 32 buçuk; Ortaca Şem'dân çift 1 Mum makarâsı 1 Pulâd tepsî 1 Hisse 100
5. -Beyâz fincân 1 Beyâz ma'den zarf 1 Pulâd tepsî 1 Hisse 181; Müsta'mel kebe çift 1 Hisse 171; Etrâfı kırmalı orta tepsî 1 Hisse 202
6. -Dülbend hurc penyesi 1 Hisse 432; Sagîr ocak ibriği 1 Hisse 113; Kebîr etraf kırmalı tepsî 1 Hisse 413; Kebîr ocâk ibriği 1 Hisse 202 buçuk
7. -Çay ibriği 1 Hisse 60; Dört gözlü sefer tası 1 Hisse 202 buçuk; Hoşâb kâsesi 3 Hisse 40; Mücellâ tabağı 2 Hisse 40 buçuk
8. -Kastamonî cedîd güğüm çift 1 Hisse 580; İftâriye tabağı 8 Kuplu fincân 2 Hisse 35; Su bardağı 2 Hisse 19; Ocâk timuru çift 1 Hisse 28
9. -Sâri teneke cezbe 4 Teneke kabı 1 Hisse 41; Kahve değirmeni 1 Hisse 120; Fiske şem'dân 1 Orta şem'dân 1 Ceviz tabla 1 Hisse 57
10. -Yeşil boyâlî Selvî sandık 1 Hisse 151 buçuk; Et tahtası 1 vesâire Hisse 31; Kadayıf tepsisi 1 Hisse 120; Tuzluk 1 Sagîr tabla 2 Rende 1 Sofra altı 1 Hisse 50
11. -Kapaklı bakrâç 1 Hisse 80; Nısf-ı hendese takımı 1 Hisse 27; Köhne kılıç kayışı 1 Hisse 21; Kapaklı kuşenhane tencere 1 Hisse 200
12. -Müsta'mel ot memlü basma divâr yasdığı 10 Koltuk yasdığı 2 Mak'ad 1 Yan minderi 1 Pencere perdesi 4 Mak'ad örtüsü 1 Hisse 600; Defa müsta'mel ot memlü basma yasdık 12 Mak'ad 1 Yan minderi 1 Pencere perdesi 4 Mak'ad örtüsü 4 Hisse 600
13. -Cedîd sârilı basma pâmuk memlü şilte 1 Koltuk yasdığı 2 Beyazlı basma çarşebli yorgân 1 Hisse 500; Kenârları kırmalı kapâklı sahân 5 Kapâklı şorba tası 1 Kapâklı kuşenhâne tencere 1 Kapâklı yumurta tâbesi 1 Hisse 466
14. -Şorba tâbesi 1 Hisse 50; Orta kapâklı kuşhâne tencere 2 Hisse 163; Sagîr kadayıf tepsisi 2 Hisse 151
15. -Nümas tabâk 2 Hisse 82 buçuk; Kaneviçe parça 2 ip 2 Hisse 27; Furça Hisse 15; Sepet 1 Köhne kundura çift 1 Hisse 20 bake 10
16. -Bir mikdâr bağ yaprağı Hisse 2; Sigara tabakası 1 Hisse 15 pâra 10; Ta'lîm kitâbı vesâir kitâblar cild 16 Hisse 50 bake 20; Müsta'mel tahta pâbûç çift 1 Hisse 7 bake 10
17. -Ayaklı hamur tahtası 1 Hisse 13 buçuk; Yünlü basma yelek 1 Hisse 33 bake 10; Peştemâl 1 Silecek 2 Havlu 2 Hisse 150; Frenk gömleği 2 Hisse 54; Köhne fanila miltan 3 Hisse 30; Fes 2 Hisse 27 buçuk
18. -Eldivân çift 1 Müsta'mel fes ma'a püskül 1 Hisse 44 bake 10; Müsta'mel beyazlı kumâş miltan 2 Hisse 151 B ake 30; Müsta'mel yünlü basma kısa entari 1 Hisse 51; 'Acem şalı miltan 1 Yelek 1 Hisse 137
19. -Def'a 'Acem şalı miltan 1 Hisse 130; Sîm sigara ağızlığı 1 Hisse 136; Boblin miltan 1 Hisse 55; İbrişim uçkur 1 İpek boyunbağı 1 Hisse 55; Frenk yeleği 1 Hisse 51; Kumaş 10 Hisse 17 bake 30
20. -Müsta'mel siyah çuka pantolon 1 Hisse 40; Müsta'mel çuka setre pantolon 1 Hisse 151; Cedîd nevresim palto 1 Hisse 620; Müsta'mel beyazlı basma uzun entari 1 Hisse 54; Çarşeb 2 Hisse 136
21. -Müsta'mel çorâb çift 5 Hisse 51; Def'a kılıç kayışı 1 Hisse 30 buçuk; Kemik hoşab kaşığı 20 Hisse 37; Flemenk bezi gömlek 6 Ma'a boğça Hisse 261
22. -Müsta'mel hilali gömlek 3 Hisse 101; Cedîd bürüncük gömlek 2 Dizlik 2 Hisse 501; Defa müstamel gömlek 2 Hisse 45; Müsta'mel iç dizliği 2 Hisse 101
23. -Müsta'mel pişendaz 2 Çevre 1 Uçkur 1 Ma'a boğça Hisse 122; Sagîr köhne Trablûs kuşâk 1 Hisse 21; Beyâz hümâyûn keffiyye 1 Hisse 20 bake 10

24. -Duhan kesesi 13 Akçe kesesi 2 Mehr kesesi 2 Saat kesesi 2 Hisse 395; Def'a çorâb çift 1 Hisse 203; Cedîd hümayun iç dizliği 1 Hisse 35

25. -Kılabdan işlemeli havlu 3 İpek işlemeli havlu 1 Hisse 171; Kılabdan işlemeli çevre 6 Hisse 203; Uçkur 3 Çevre 1 Hisse 77; İpek mendil 1 Hisse 34

26. -Müsta'mel çevre 2 maden taşı 2 Hisse 30; Makas 1 Hisse 19, Tahta sandık 1 Hisse 23; Müsta'mel kundura bağcığı çift 1 Hisse 43; Adî tahta aded 5 Hisse 13 buçuk

27. -Fransız كوش كوش Koyun sa'ati 1 Hisse 500

16 a / 15 a / III'ün devamı

28-Cem'ân yekün-ü bey'ât tereke-i mezbûr; Hisse 13636 Pâra 10 Cem'ân yekün on üç bin altı yüz otuz altı gurus on pâradır.

29-Minhaü'l-ihracât

30-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Hesibe Hânım Hisse

1001 Mezbûrenin gayb edeceği

0051 inde's-şer'î mütehakkık olmağın

950 Fedâen ta'cîl sulhen tenzîl olunan

minhâ; Delâliyye Hisse 275 pâra 30, Kaydiyye Hisse 20, Varaka semeni Hisse 7 buçuk

31-Yekünü'l-ihracât Hisse 1253 pâra 10

32-Sahîhü'l-bâkî Hisse 12383 Sahîhü'l-bâkî yalnız oniki bin üç yüz seksen üç gurus

33-Li't- taksîm beyne'l-verese

34-Hisse-i zevce-i mezbûre Hasibe Hânım Hisse 1547 pâra 35; Hisse-i ibn sagîr-i mezbûre Mehmed in'âm? Hisse 10835 pâra 5

16 a / I

1-Zevce-i mezbûre Hasibe Hânım bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesiyle derûn-u ihracâtta muharrer mehr-i müeccel hakkını yedine

2-î'tâ olunan muhâsebe pusulası mücebince temâmen ve kâmilten bade'l-ahz ve'l-kabz sagîr-i mezbûr Mehmed inâmın

3-hisse-i irsiyyesi olan ber-vech-i bâlâ on bin sekiz yüz otuz beş gurus beş pâraya ber

4-müceb nizâm-ı seniyye Eytâm sandığına vazı' ve teslim olunduğu iş bu mahalle-i şerh ve temhîd kılındı.

16 a / II

Numero: 51

1-Medîne-i Boluda Eskî câmi'î şerîf mahallesi sâkinelerinden zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Emîne Hâtûn

2-ibneti Tâhir medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şerîf-i enverde zevce-i muhâla'a bâisü'l-vesika Said mollâ ibn Ahmed

3-mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Said Mollâ dört yüz elli gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i dâhlem olub lakin

4-beynimizde hüsn-i zindegani müyesser olmağla zimmetinde mütekarrîr ve ma'kûdun 'aleyh olan meblağ-ı mezkûr dört yüz elli gurus nafaka-i 'iddet-i ma'lûmem

5-üzerlerine me'ûnet-i süknâm kendi üzerime ve merkûm Said Mollânın firâşından hâsıl ve bundan mütevellid sagîr oğlu Mustafa dahî yedi

6-yaşını tekmîl edinceye değin kendi mâlından infâk ve iksâ idüb eğer müddet-i mezkûre temâmından mukaddem sagîr-i mezbûr vefât

7-yâhûd deyn-i nısfımı âhara tezvîc idüb hakk-ı hizânesi benden sâkit olmağla sagîr-i mezbûrundan müfârekât

8-vâki' olur ise nafaka-i bâkiye mutâlebesinden zimmetim beriyye olmak üzere zevcem merkûm Said Mollâ ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile

9-hul' olduğumda ol dahî hal-i mezkûru ber-vech-i muharrer kabûl eyledikden sonra hukûk-u zevceye ve ibtidâ-i zevcemizden iş bu târîh-i

10-vesikaya gelinceye kadar beynimizde cereyân iden cemî' hukûk-u şer'îyyeye muta'allika 'amme-i de'âvidan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i

11-'amm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âherin ibrâsını kabûl eyledik dedikte gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îyye

12-mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmîs aşer min şehri Şevvâlü'l mükerrerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

13-Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyiz fazîletlü Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtibi Mustafa Efendi, Mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

16 a/ III

Numero: 52

1-Medîne-i Boluda Karaçâyır mahallesi sâkinelerinden Beylûoğlu kızı Penbe binti Durmuş nâm bîkr bâliga tarafından zikr-i âtî husûs-i vekîl

2-olduğu usûl-ü şer'îyyesi vechile lede't-tezkîye 'adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan zât-ı mezbûreyi 'ârifân mahalle-i

3-mezkûre ahâlisinden Hacı Ömer oğlu Ahmed bin Mustafa ve Akpınâr mahallesi ahâlisinden Tâhîr bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vech-i

4-şer'îyye üzere sâbit ve subût vekâletine hükm ü şer'îyye lâ-hakk olan mezbûre bâbâsı merkûm Durmuş bin Ahmed nâm kimesne

5-Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mezbûrenin zevc-i muhâlî'i medîne-i mezkûre kazâlarından

6-Gerede kazâsı nevâhisinden Dördüvân nâhiyesine tâbî' Sâbık karyesi ahâlisinden iş bu bâisü'l-vesika Ahmed Efendi İbn Halîl mahzarında

7-bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Ahmed Efendi müvekkilem kızım mezbûre Penpenin beş yüz bir gurûş mehr-i müeccel

8-ve bin iki yüz gurûş mehr-i mu'accel tesmiyeleriyle zevc-i gayr-i dâhlem olub 'adem-i hüsn-i mu'âşeret ihtimâline binâen müvekkilem

9-kızım mezbûreyi merkûm Ahmed Efendi zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u 'aliyye mehreyin-i mezkûreyini olan meblağ-ı mezkûreyinî

10-Cem'ân bin yedi yüz bir gurûşdan zevce-i gayr-i medhûl bihâ olduğu eelden nısfı olan sekiz yüz elli buçuk gurûş

11-üzerine zevc-i merkûm Ahmed Efendi ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hul' olduğumda ol dahî hal-i mezkûru ber vech-i

12-muharrer ba'de'l-kabûl hukûk zevciyyet fia'allaka 'amme-i deâ'vidan her birimiz asâlet ve vekâle-i âhiren zimmetini ibrâ

13-ve iskât idûb ve yine her birimiz âherin ibrâsını kabûl eyledik dedikte gıbbe't-tasdîki's şer 'iyye mâ vaka'a

14-bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâdî min şehri Şevvâlü'l-mükerrerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

15-Şuhûd'ül-hâl

Mümeyyiz fazîletlü Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtibi Mustafa Efendi, Mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa Ve gayr-u hum

16 a / IV

Numero: 53

1-Ma'rûz-u dâ'iyyeleridir ki

2-Medîne-i Boluda Karaçâyır mahallesi sâkinelerinden iken bin iki yüz yetmiş bir senesi vefât iden Fâtma Hâtûn ibneti Feyzullah bin Abdullahın verâseti ancak sadriye-i kebîr oğlu

3-ol tarihte der 'aliyyede Kayıkçı esnâfindan olub el-hâletü-hâzihi bi'l-vürûd mezkûr Karaçâyır mahallesinde sakine Sakallıoğlu Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneye münhasıra olduğu

4-usûl-ü şer'iyyesi vechile mahalle-i merkûme sâkinelerinden fâzîletlü Seyfetullah Efendi ibn Hasan Efendi ve Alîm Efendi ibn Mehmed Efendi nâm kimesnelerden lede't-tezkîye 'adl ve makbûlü's-şehâde

5-idükleri ihbâr olunan mahalle-i merkûme ahâlisinden Hâcî Kayyûm oğlu Hâfız İbrâhîm ibn Feyzullah ve Ahmed Usta ibn Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhid

6-şer'ide vech-i şer'iyye üzere da'vayı sahîha zımında sâbit ve subût verâsetine hükm ü şer'iyye lâ-hakk olduktan sonra ibn merkûm Mehmed Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde

7-ma'kûd-u meclis-i şer'iyyemizde zikr-i âtî meblağa hasbe'l-me'mûriyye bi'l-emane vazı'ül-yed ve beytül-mâl emâneti me'mûriyeti teferru'âtından hâlâ Bolu sandığının

8-mâl muhâsebecisi fazîletlü Tâhir Efendi tarafından tasdîk âtiye vekîl-i müseccel-i şer'isi mâl kalemi ketebesinden Mustafa Bey ibnül hâc Tâhir Bey muvâcehesinde

9-takrîr-i kelâm ider ki vâlidem mezbûrenin hîn-i fevtinden beri der-'aliyyede gâib-i ani'l-belde bulundukça terekem bâ-maruzat-ı şer'i-şerîf

10-tahrîr ve mûmzâ defter-i kassâm mücebince ifrâz olunarak bir muktezâ-yı muntazâm-ı seniyye Bolu mâl sandığına bi'l-emâne vazı' ve

11-müvekkil Efendi mumâ-ileyhin hasbe'l-me'mûriyye vazı'ül-yed olduğu ba'de'l-ez gary-ı resm-i emniyye yüz seksen dört gurûş otuz altı pâra

12-hisse-i irsiyyesi müvekkil Efendi mûmâ-ileyh bâke edâ ve teslîm ben dahî temâmen ahz u kabz idûb bade'l-yevm sandık-ı mezkûrda

13-ve müvekkil Efendi mûmâ-ileyh yedinde bir akçe bâke kalmamışdır deyü makarr-ı merkûm Mehmedin sâdr olan kelimât-ı meşrûha

16 b / 16 a / IV'ün devamı

1-sını müvekkiline izâfetle vekîl-i merkûm Mustafa Bey ve vicâhen ve şifâhen mütehakkık ve tasdîk eylediği tescil

2-ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu. Bakîü'l-emr hurire fi'l-yevm er-râbi' zi'l-kâ'detü's

3-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

16 b / I

Numero: 54

- 1-Medîne-i Boluda Karaçâyır mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem bedelen asâkir-i şâhâneye
- 2-giden Sülûnlü oğlu Emîn bin Abdullahın mahalle-i merkûmede sâkine zevcesi menkûhesi
- 3-zât-ı tarîfi'ş-şer'îyye ile mu'arrefe bâisetü'l-vesika Şerîfe Hâtûn ibneti El-hâc Alî
- 4-Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'î-şerîf-i enverde gâib-i merkûmun
- 5-lî-ebeveyn er karındâşı vezîkr-i âtî meblağı erbâh ve istîrbâha tarafından vekîli Sâlih
- 6-nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem mezbûrunu ve hucr-ve terbiyemde olan
- 7-benden mütevellidelerim sagîre kızları Akkâdın ve bilâhire ve zevce-i sâbıkasından mütevellid
- 8-sagîr oğlu Mehmedi bi'l-nafaka ve'l-münfik-ı şer'îyye bıragub asâkir-i şâhâneye gitmekle
- 9-ben ve sigâr-ı merkûmun nafaka ve kisve bâhâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmağla zevcem gâib-i
- 10-merkûmun vekîli karındâşım merkûm Sâlih ma'rîfetiyle istidâne ve erbâh olunmakda olan dört bin gurûşun
- 11-fâizi ve reisü'l-mâlından benimle sigâr-ı mezbûrun Akkâdın ve bi'l-ahere ve Mehmedin nafakalarımız içîn
- 12-kıbel-i şer'iden kadr-i kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikte hâl-i mukırr-ı mezbûrenin
- 13-sebt ve beyân eylediği vech üzere olduğu ve zîkr-i âtî meblağ kadar ma'rûf idüğü zeyl-i
- 14-kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla bade't-tahkîk ve't-tahlîf mücebine gâib-i mezbûrun
- 15-oğlu sagîr-i mezbûr Mehmed ve sagîre kızları Akkâdın ve bi'l-ahere ve zevcesi mukırr-ı mezbûre
- 16-Şerîfe Hâtûndan herbirinin nafakaları içîn iş bu târîh-i kitâbdan itibâren
- 17-zevc-i gâib-i mezbûrun reisü'l-mâlından elli ve nemâsından elli gurûş kî cem'an şehriye
- 18-yüz gurûş kıbel-i şer'î şerîfden nafaka ve kisve bâhâ farz ve takdîr olunub meblağ-ı ma'rûz-u
- 19-mezkûru vech-i muharrer üzere vekîl-i merkûm ma'rîfetiyle edâna olunan meblağ-ı ma'rûz-u
- 20-mezkûre nemâ ve reisü'l-mâlından ahz u kabz birle nafaka ve kisve ve sâir havâyic-i
- 21-zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z- zafer gâib-i mezbûrun
- 22-mârü'z-zîkr reisü'l-mâl ve nemâsı üzerine rücû'a mukırr-ı mezbûre Şerîfe Hâtûn
- 23-izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 5 mim Zi'l-kâ'de sene 95
- 24-Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyiz fazîletlü Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtibi Mustafa Bey, Mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa

16 b / II**Numero: 55**

1-Medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesi sâkinelerinden ve zât-ı ta'rîfî's-şer'îyye ile mu'arrefe Ezincânî kızı bâisetü'l-kitabda Behiye binti Mehmed nâm Hâtûn

2-Medîne-i mezkûre temeyyüz hukûkunda ma'kûd-u meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevce-i sâbık Edirne vilâyeti mahallâtından Kal'a içinde

3-Münyar mahallesi ahâlisinden olub Medîne-i mezbûrede muhâciren sâkin Mustafa bin Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm ve ifâde-i

4-'ani'l-merâm idüb merkûm Mustafa ile bundan akdem hâl-i zevciyyet beynimizde kâ'ime iken merkûmun firâşından hazır ve benden

5-mütevvelid hucr ve terbiyemde olan yedi aylık sagîr oğlu Şâkirin asla mâlî olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile

6-muhtâc olmağla bâbâsı merkûm Mustafa üzerine kadr-i kifâye-i nafaka meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-hizâne matlûbumdur dedikte gibbe't-tasdîki'

7-ş-şer'î hâl-i mukîr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği vech üzere olduğu ve zikr-i âtî kadar ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı

8-müstetâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's şer'î mütehakkık olmağın kibel-i şer'î-şerîfden dahî sagîr-i

9-bâbâsı merkûm Mustafa üzerine iş bu târîh-i kitâbdan şehriye kırk buçuk gurûş nafaka-i meblağ farz ve takdîr olunub

10-meblağ-ı mefrûz-u mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-iktizâ

11-istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i mezbûrenin bâbâsı merkûm Mustafa üzerine rücû'a mezbûre Behiye Hâtûna izin verilmeğın

12-mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-'ışrîn min Zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

13-Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyiz Hoca fazîletlü Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtibi Mustafa Bey Efendi, Mu'âvini Hafız Mehmed Efendi, Diğer Hafız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa ve gayr-u hum

16 b / III**Numero: 56**

1-Medîne-i Bolu nevâhisinden Gökçesu nâhiyesine tâbi' Çele merkezinin Veysel karyesinde sâkine ve zât-ı tarîfî's-şer'îyye ile mu'arrefe

2-olan Hafize binti Mustafa nâm bîkr-i bâliga-yı akilâ Medîne-i mezbûre meclis-i şer'î şerîf-i enverde dâiyısı olub karyede sâkin

3-Çakır Muhtâr oğlu Mustafa bin Hüseyin mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm idüb iş bu hazır bi'l-meclis-i evvel dört yaşında sagîr

4-Hüseyin mezbûr Mustafanın sulbiye-i sahîh oğlu benim hâlen zevce-i gayr-i medhûlün bihâm olub lakin zevcem sagîr-i merkûm nafaka

5-ve mesken-i şer'îyyesi olmadığından ben dahî nafaka ve mesken-i şer'îyyeye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmamla zevcem sagîr-i mezbûrun

6-vasisî ve bâbâsı mezbûr Mustafa Ağa üzerine kıbel-i şer'iden kadr-i kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak ve mesken-i şer'iyede ben

7-iskâna dâym mezbûr Mustafa Ağaya tenbîh olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe-t-tasdikî's-şer'iyeye zikr-i âfî meblağ kadar ma'rûf

8-idüğü iş bu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî zevât ihbârlarıyla mütehakkık olmağın iş bu târîh-i vesîkadan i'tibâren

9-beher- mâh altmış yedî buçuk gurûş kıbel-i şer'iden mezbûr Mustafa Ağa üzerine farz ve takdîr olunub meblağ-ı

10-mefrûz-ı mezkûru beher- mâh ahz ve levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce aherden istidâne ye ve 'inde'z-zafer dâyısı

11-mezbûr Mustafa Ağa üzerine rücû'a mezbûre Hafize Hâtûn kıbel'i-şer'iden bade'l-izin müddeiyye-i mezbûreye mesken-i

12-şer'ide iskâna mezbûr Mustafa Ağaya bade't-tenbîh ol dahî ber-vech-i muharrer ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb

13-ketb olundu fi'l-yevmü's-sâmin 'aşer min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

14-Şuhûdü'l-hâl

Hoca Tâhir Efendi Mustafa Bey, Kâtib Hâfız Mehmed Efendi, Kâtib Hâfız Ahmed Efendi ve gayr-u hum

17 a / I

Numero: 57

1-Medîne-i Bolu karasında Ağaççılar karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Ahçı Ahmed bin Mehmed bin Abdullahın

2-verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûke Emîne binti Hasan nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîr oğulları Hasan ve Ahmede münhasıra ba'dehû

3-kable'l-kısım ibn merkûm Ahmed dahî vefât idüb verâseti validesi mezbûre Emîne Hâtûn ile lî-bebeveyn er karındâşı Hasana münhasıra

4-olduğu inde's-şer'î enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra ümm-i mezbûrenin taleb ve iltimâs ve ma'rîfetî ve ma'rîfet-i şer' ile tahrîr ve terkîm

5-ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i

6-âfî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâdis 'aşer min Şevvâlü'l mükerrerrem sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

7- Kazgân 1 Hisse 406; Hurda el leğeni 1 Hisse 60; Hurda şorbâ leğeni 1 Hisse 30; Hurda kapâklı tencere 1 Hisse 60; Orta şorba tâsı 1 Hisse 80; Börek tepsisi 1 Hisse 91

8- Süd tâbesi 1 Hisse 175; Şorba tâsı 1 Yağ tâbesi 1 Hisse 60; Dorba 1 iç bacağı 1 askı 1 Hisse 40; Hurda nacâk 1 Hurda tırpân 1 Hisse 36

9- Bel zencîri 1 Ayak zencîri 1 Hisse 122; Sabân timuru 1 Hisse 91; Köhne döşek 1 Köhne yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 100; Araba koşumu 1 Köhne samân çiti 1 Vesâir alât-ı rencîdiyye Hisse 100

10- Bulgur değirmeni çift 1 Hisse 50; Maşa 1 Sac ayağı 2 Hisse 12; Hurda ocâk ibriği 1 Hisse 25; Bir mikdâr hatab Hisse 50

11- Bir mikdâr gübre Hisse 25; Tavuk ve horoz 4 Hisse 12; Samân çiten 5 müd 100 Hisse 500; Şair yarım 2 buçuk müd 30 Hisse 75; Burçâk yarım 2 buçuk müd 30 Hisse 75

12- Hınta keyli İslambolî 5 fi 70 Hisse 400; Amel mândâ kara sığır öküzü çift Hisse 1000; Ceviz yarım 7 fi 17 Hisse 127 buçuk; Üç yâşında kara sığır danası re'si 1 Hisse 300

13- Kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzağı Hisse 450; Hurda tabanca çift 1 Hisse 100; Hırdavât menzil Hisse 20; Karye-i merkûme yaylâkında vâki' iki ağaç kirâz Hisse 60

14- Yine karye-i merkûme yaylâkında vâki' bir bâb yaylâk menlizi ma'a altı Ağaç ahlâd Ağacı Hisse 250; Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir dönüm mikdârı eşcâr-ı müşmireli bağçe Hisse 1000

15- Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 5985 pâra 20; Yine karye-i merkûmede vâki' ma'lûmü'l hudûd iki bâb oda ve tahta bir ahır ve bir samânhâne ve şark ve kıble cânibinde bir dönüm mikdârı eşcâr-ı müşmireli bağçe beyne'l-verese ibka olunmağla kıymeti Hisse 6000

16- Nukûd-u mevcûd techîz-i tekfîn sarf olunmuşdur Hisse 330

17-Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 12315 pâra 20

18-Minhâü'l-ihracât

19- Techîz-i tekfîn Hisse 330; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Emîne Hâtûn bi't-tahlîfi's-şer'iyye Hisse 300; Resm-i kısmet Hisse 292, Delâliye Hisse 103, Kaydiyye Hisse 20, Varaka semeni Hisse 7, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 150

20-Yekûnü'l-ihracât Hisse 1175 pâra 20

21-Sahîhü'l-bâki Hisse 11158

22-Li't-taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Emîne	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	1396	38
İbkâdan hissesi	1625	
	3021	38
-Hisse-i ibn kebîr merkûm Hasan	Hisse	Pâra
Kezâlik	3761	2
Kezâlik	4375	
	8136	2

17 a / II

1-Zevce-i mezbûre Emîne Hâtûn bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabz ibn merkûm

2-Hasan dahî vefât idüb bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini varakasına tevzî' ve taksîm olduğu iş bu mahalle-i şerh verildi.

17 a / III

1-Ba'dehu kable'l-kısm ibn kebîr murkûm Hasan dahî vefât idüb verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Ümm-ü Gülsüm binti Ahmed nâm Hâtûn ile

2-vâlidesi mezbûre Emîne ve sulbiye-i sagîre kızı Şerîfe ve lî-eb ammileri Elhâc Abdülkadir ve Hüseyine mühasıra olduğu

3-'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna

4-kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yin olunan vâlidesi mezbûre ve bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ber vech-i sâirenin kezâlik bi'l verâse

5-taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer' ile

6-tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's sâdis 'aşer min Şevvâlü'l-mükerrrem

7-Sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

	Hisse	Pâra
Bâbâsı müteveffâ-yı merkûm Ahmed ile karındâşı		
diğer Ahmedin bey'âtdan hisse-i irsiyyesi	3761	2
Kezâlik ibkââtdan hisse-i irsiyyesi	<u>4375</u>	<u> </u>
Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre	8136	2
Ümm ü Gülsüm Hâtûn bi't-tahlîfiş-şer'îyye minhâ	<u>0400</u>	<u> </u>
	7736	2

8- Li't- taksîm beyne'l-verese

17 b / 17 a / III ' ün devamı

-Hisse-i zevce-i mezbûre Ümm ü Gülsüm	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	420	05
İbkââtdan hissesi	<u>546</u>	<u>35</u>
	967	00
-Hisse-i ümm-i mezbûre Emîne	Hisse	Pâra
Kezâlik	560	7
	<u>729</u>	<u>6</u>
	1289	13
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Şerîfe	Hisse	Pâra
Kezâlik	1680	11
Kezâlik	<u>2187</u>	<u>20</u>
	3867	31
-Hisse-i ah-ı lî-eb merkûm Elhâc Abdülkadir	Hisse	Pâra
Kezâlik	350	09
Kezâlik	<u>455</u>	<u>29</u>
	805	38
-Hisse-i ah-ı lî-eb merkûm Hüseyin	Hisse	Pâra
Kezâlik	350	09
Kezâlik	<u>455</u>	<u>29</u>
	805	38

Diğer bâke 2

17 b / I

1-Zevce-i mezbûre Ümm-ü Gülsüm ve ümm-i mezbûre Emîne Hâtûnlar ibkââdan mâ'da bey'ât hisselerini ve ah-ı merkûmânın

2-Elhâc Abdülkâdir ve Hüseyin bey'ât ma'a ibkâ bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini her birinin başka başka

3-yedlerine i'tâ olunan muhâsebe pusulası mücebince temâmen ve kâmilen bade'l-ahz ve'l-kabz sagîre-i mezbûre Şerîfenin

- 4-ber-vehc-i bâlâ bade'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan bin altı yüz seksen gurûş on pâradan
- 5-ah-ı merkûmân Elhâc Abdülkâdir ve Hüseyin derûn-u defter kassâmında muharrer mülk ü menzil ve ittisâlinde
- 6-olan bâğçelar ve samânhâne de ber-müceb münâsaha iki bin üç yüz dört sehm itibâriyle ikisini cem'ân
- 7-üç yüz elli sehm hisselerinden sülsânını zevce-i mezbûre ile ümm-i mezbûre nakl? için 'ale'l-i-ıştirâk-i-seviyy
- 8-altı yüz sekiz gurûş yigirmi altı pâraya ıştırâ itmeleriyle ve sülsânı dahî sagîre-i mezbûreye alıverilmesi
- 9-hakkında enfa' ve evlâ olduğu 'inde's-şer'i mütehakkık olduğuna binâen vasiyye-i mezbûre sagîre-i mezbûre
- 10-için üç yüz dört gurûş on üç pâraya ba'de'l-i-ıştırâ hat ve tenzîl olunub
- 11-bâkî kalan bin üç yüz yetmiş beş gurûş otuz sekiz pârayı târîhden üç sene temâmına kadar
- 12-mu'teber-i kefaleye rabtla vâldesi mezbûre Ümm-ü Gülsüm Hâtûn üzerine bâ-hüccet-i şer2iyye edâna olunduğu iş bu
- 13-mahalle-i şerh virilüb temhid kılındı.

17 b / II

Numero: 58

- Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer 'i enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme-i şer'iyye ketbesinde Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib
- Medîne-i Bolu karasından Ağaçcılar karyesinde vâki' fî Aşçıoğlu Ahmed bin Ahmed bin Mehmedin menziline varub cerîde-i şer'iyyede
- Muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun Sulbiye-i sagîre kızı Şerîfenin vakt-i rûşd
- ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'idin bâ hüccet-i şer'iyye vasîsi vâlideleri zât-ı ta'rifi's-şer'iyye ile mu'arrefe Ümm-ü Gülsüm binti Ahmed
- nâm Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zıkr-i âtî meblağı isitdâne edeceğinden li-ecl-il-edâna kıbel-i şer'idin vasî nasb ve ta'yîn olunan
- ümm-i lî-eb ceddesi Emîne binti Hasan nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasiyye-i mezbûre kızım sagîre-i mezbûre
- nin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs hisse-i irsiyyesi olan bin üç yüz yetmiş beş gurûş otuz sekiz pâra huzûr-u
- şer'ide bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semenî iş bu târîhden
- üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne kızım sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mev'hûbundan vasiyye-i mezbûre yedinden ıştırâ
- ve kabz eylediğim bir halâlî koyun sâati semeninden dahî altı yüz on sekiz gurûş otuz pâra ki cihet-i mezkûriyetinden cem'ân
- bin dokuz yüz doksân dört gurûş yigirmi sekiz pâra kızım sagîre-i mezbûreye zimmetimde vacibü'l-edâ ve lâzımı'l-kazâ sâhihen
- deynimdir dedikde gıbbe't-tasdikî's-şer'iyye Kasâplar karyesi ahâlisinden Dervîş Ahmed bin Abdullah ve Rumşalar karyesi ahâlisinden
- Şehirli Mehmed oğlu Mollâ Mustafa bin Musatfa nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasiyye-i mezbûre mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra

14. olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî mukırr-ı medyûne-i mezbûrenin kızı sagîre-i mezbûreye zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan

15. meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bin dokuz yüz doksân dört gurûş yigirmi sekiz pâra deyninin edâsına tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl

16. kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'akıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebalağın

17. edâsına dahî kefil ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye vâki' mâl-ı kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs-u

18. ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l yevmü's-sâdis

19. 'aşer min Şevvalü'l-mükerrerem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

20. Şuhûdü'l-hâl

Elhâc Yakûb Efendizâde Elhâc Râşid Efendi, Karamanlar karyesinden Abdülhamîd Efendi, Kürkçüler karyesinden Elhâc Abdülkâdir, Ağaççılar karyesinden Elhâc Hüseyin, Merkûm Hüseyinin oğlu Durmuş ve gayr-u hum

17 b / III

Numero: 59

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Ahmed Hûri Efendi ibn Sâib Medîne-i Bolu

2. karasından Ağaççılar karyesinde vâki' fî Aşçıoğlu Ahmed bin Ahmed bin Mehmedin menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn

3. huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun subliye-i sagîre kızı Şerîfenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna

4. ve bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlını ahz u kabz ve hıfz-ı kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile

5. mu'arrefe ve sadâkat ve istikâmetle mevsuf-u vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kadîre idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda

6. muharrerü'l-esâmi müslimin ihbârlarıyla inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î-şerîfden dahî sagîre-i mezbûrenin vâlidesi

7. zât-ı ta'rifi's-şer'îyye ile mu'arrefe baisetü'l-kitâb Ümm-ü Gülsüm binti Ahmed nâm Hâtûnu kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunduğu

8. ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreye kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikte

9. gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye vasiyye-i mezbûre Ümm-ü Gülsüm Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l merâm

10. ider kî vasîsî olduğum kızım sagîre-i mezbûrenin aslâ mâlı olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile

11. muhtâc olmağla kızım sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsiyla kezâlik bâbâsı

12. müteveffâ-yı merkûmdan müntakil bâ-tapu mutasarrıf olduğu târlâsı hâsılâtından kadar ma'rûf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak

13. bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye mâl-ı mukırr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu zikr-i âtî meblağ

14. kadar ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîre-i mezbû
15. renin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedânesi nemâsından on beş gurûş ve kezâlik mutasarrıfı olduğı târlâsı hâsılâ-
16. tından beş gurûşla cem'ân yigirmi gurûş iş bu târîh-i kitâbdan şehriye nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
17. mezkûrun sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bâhâ ve sâir levâzım-ı zârûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer sagîre-i
18. mezbûrenin mâl-ı müstedânesi nemâsıyla târlâsı hâsılâtına rücû'a vasiyye-i mezbûre Ümm-ü Gülsüm Hâtûna izin verilmeğın gıbbe't-tasdik
19. i's-şer'iyye vukû hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve maen mebûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'iyye gelüb alî vukûa inhâ ve tahrîr
20. etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's sâdis 'aşer min Şevvalü'l-mükerrrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
21. Şuhûdü'l-hâl

Hacı Yakûb Efendizâde Elhâc Râşid Efendi, Karamanlar karyesinden Abdülhamîd Efendi, Kürkcüler karyesinden Hacı Kadîr, Kasaplar karyesinden Dervîş Ahmed, Rumşalar karyesinden Mollâ Mustafa, Ağaçcılar karyesinden Elhâc Hüseyin, Merkûmun oğlu Durmuş ve gayr-u hum

18 a / I

Numero: 60

1. Medîne-i Boluda Karamanlı mahallesi ahâlisinden iken bir iki yüz yetmiş beş senesi hilâlinde vefât iden Timurcû
2. Hüseyin Usta ibn Ahmed bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Rahime Hâtûn ibneti Alî ve vâlidesi Halîme binti
3. Hacı Alî ile ol târihde sagîr ve hâlâ kebîr olan oğlu Kalâyıcı Tâhire ve muahheren vefât iden sulbiye-i sagîr oğlu
4. Mehmede münhasıra kable'l-kısm sagîr-i merkûm Mehmed dahî vefât idüb verâseti vâlidesi mezbûre Rahime ve lî-ebeveyn er karındâşı
5. merkûm Tâhire münhasıra olduğı bi'l-ihbâr lede's-şer'î enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra ibn merkûm Tâhir Medîne-i mezkûre
6. meclis temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'î-şerîf-i enverde zikr-i âtî menzile el-yevm müstakillen vazı'yedi beyine-i şer'iyye ile
7. sâbit ve mütehakkık olan mahalle-i merkûme ahâlisinden Bakkal Mollâ Mehmed bin Tâhir Efendi mahzarında takrîr-i kelâm idüb
8. mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Vanlı Mehmed Ağa ibn Abdullah menzili ve bir tarafı Ezincanlı oğlu İzzet bin Ahmed menzili ve bir tarafı
9. Delî Tâhir bin Alî menzili ve bir tarafı tarîk ile mahdûd fevkânî yapılı iki bâb ve tahtânî çatılı bir bâb oda sofa
10. ve abdesthâne ve nerdübân ve çift firûn ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk ü menzil menzil bâbâm müteveffâ-yı merkûm
11. Hüseyin Ustanın sağığında ile'l- vefât yedinde müstakillen mülkü ve ba'de vefâtı ber inhîsâr mezkûr benimle zevcesi validem mezbûre Rahîme
12. Hâtûna mevrûs olduğunu ve'l-yevm vazı' yedini ikrâr lakin bâbâm merkûm Hüseyin Usta duyûnu terekesinden ezyed-i fevt

13. olub ol târîhte Bolu nâibi bulunan fazîletlü Kerâmeddin Efendi benim hâl-i sagîremde bi'l-cümle tereke-i menkûlesini
14. tahrîr verâsetinin duyûn-u müsbetisine balada 'akârı olan menzil-i mahdûd-u mezkûri dahî iki bin yüz gurûş
15. semen-i şemsiyyesiyle vâlidesi ve ol târîhde vasî-i mensûbesi zevce-i mezbûre Rahîme Hâtûna bey' ve teslîm ve semenini vâlidem mezbûre
16. Rahîme Hâtûnun isbât eylediği ol mikdâr alacağına takâs ve mahsûb idüb bu vechile menzil-i mahdûd-u mezkûr vâlidesi
17. mezbûre Rahîme Hâtûnin şer'en mülkü olduktan sonra validesi mezbûre Rahîme Hâtûn dahî menzil-i mahdûd-u mezkûr
18. harâb olduğu halde bin iki yüz seksen bir senesi bin dört yüz yigirmi beş gurûş semen-i medfû' ve makbûza bâke
19. bey' ve temlîk ve teslîm ben dahî iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabz idüb menzil-i mahdûd-u mezkûr şer'en mülkü olmuş olmağla
20. binâen-aleyh bi-hakk zat ve vazı' yed ve tasarruf iderim deyü benî def'a tasaddî idilecek beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı
21. şedîde cereyân etmiş idi el-haletü hâzihi beynimiz bâ tavassut muslihîn ıslâh ve te'lîf olunarak ben ber-vech-i muharrer sulh-u mezkûru
22. ba'de'l-kabûl bedel-i sulh mezkûr dokûz 'aded yüzlük kâimeyi meclis-i sulhda merkûm merkûm Mollâ Mehmed bâke def'
23. ve teslîm ben dahî bi't-temâm ve'l-kemâl ahz u kabz itmemle ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûrun istirdâdına fîa'allak-i amme-i
24. de'âvî ve kaffe-i mutâlebâtıdan ben merkûm Mollâ Mehmedin zimmetini ol dahî bedel-i sulh deyü bâke medfû'u olan
25. mezkûr dokuz 'aded kâimenin mutâlebesine müte'allik de'âviden benim zimmetimi ibrâ-ı amm sahîh-i şer'iyye
26. ve iskât nâm sarîh mer'î ile tarafeynden her birimiz ahadü-hümâ aherin kabûlünü hâvî zimmetini ibrâ
27. ve iskât ve yine tarafeynden her birimiz ahadü-hümâ aherin ibrâsını kabûl idüb bu vechile kat'-i nizâ'
28. ve ref'-i husûmet eyledik deyü makarr-ı merkûm Tâhir Bey bi'l-cümle sadr olan kelimât-ı meşrûhâsını
29. merkûm mollâ Mehmed vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdik etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu
30. Fî'l-yevmü't-tas'î ve 'aşer min şehr-i Ramazânü'l-mübârek sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
31. Şuhûdü'l- hâl

Karaçayır mahallesinden Erzincanlı oğlu Mehmed Ağa, Yine mahalleden cânib mollâ, Debbâğlar mahallesinden Kiremitçioğlu, Elhâc Alî Ağa, Karaçayır mahallesinden Dervîş İshâk oğlu Hasan Mollâ ve Dervîş Alî oğlu Mollâ Mehmed ve Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

18 a / II

Numero: 61

1. Medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem şehîden evfât eylediği inde'ş-şer'i sâbit mütehakkık olan

2. Yüzbaşî Sâlih Efendi İbn Abdullah bin Abdullahın Sulbiye-i sagîr oğlu Mehmed inâmın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i
3. umûruna ve bâbâsı müteveffâ-yı mumâ-ileyhden mevrûs mâlını ahz u kabz erbâh ve istirbâha kıbel-i şer'iden
4. bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf ve sadakât ve istikâmetle mevsûf
5. vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn
6. ihbârlarıyla inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun ümm-i li- eb ceddî Adâna
7. ser-kâtibi fütüvvetlü Necib Efendi ibn Mehmed Efendi vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî vech-i muharrer vesâyet-i
8. mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ- yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikte gıbbe't-tasdik
9. iş şer'iyeye vasî-i mumâ-ileyh Necîb Efendi meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'anî'l-merâm ider kî
10. vasîsi olduğum hafîdim sagîr-i mezbûrun aslâ malı olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc
11. ile muhtâc olmağla sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı mumâ-ileyhden mevrûs mâl-ı müstedânesi
12. nemâsından kadar ma'rûf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte
13. gıbbe't-tasdikî's-şer'iyeye hâl-i makarr-ı mumâ-ileyhin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar
14. ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i
15. şer'î-şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı mumâ-ileyhden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsından iş bu
16. târîhden şehriye yüz yigirmi beş gurûş nafaka farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
17. mezkûru sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve bâhâ ve sair levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarf ve lede-l-hâce
18. istidâneye inde'z-zafer sagîr-i mezbûrun mâl-ı müstedânesi nemâsına rücû'a vasî mumâ-ileyh Necîb Efendiye
19. izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurre Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
20. Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyiz livâsı kâtibi Mustafa Bey Efendi, Kâtib-i Sâni Hâfız Mehmed Efendi, Kâtib-i sâlis Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa, Odacı Mehmed Ağa Ve gayr-u hum

18 a / III

Numero: 62

1. Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sâkinlerinden Şevket Efendi ibn Lutfî Ağa Medîne-i mezkûre meclis
2. temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'î şerîf-i enverde Karamanlı mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem şehîden evfât iden yüzbaşî Sâlih Efendi ibn Abdullah

3. bin Mehmedin sulbiye-i sagîr oğlu Mehmed inâmın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden bâ hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîsi min kıbeli'l-üm
4. cecdi Adâna ser kâtibi fütüvvetlü Necîb Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i mumâ-ileyh Necîb Efendi sagîr-i merkûmun bâbâsı fidan mevrûs
5. malından huzûr-u şer'ide bâke bi'l vesâyê bin gurûş edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle
6. meblâğ-ı mezkûr ile semeni iş bu târîhden bir sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne sagîr-i merkûmun mâl-ı mev'hûbundan ve vasî mumâ-ileyhinden iştirâ
7. ve kabz eylediğim bir cild Alî Efendi fetâvâsı kitâbı semeninden dahî yüz elli gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân bin yüz elli gurûş sagîr-i merkûme
8. zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdiki's-şer'iyeye mahalle-i merkûmeden Mustafâ Ağa ibn Hâcî Halîl ve yine mahalleden
9. Evrâk müdürî Hasan Efendi ibn Tâhir Ağa nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde vasî-i mumâ-ileyh
10. mahzarında takrîr-i kelâm iderler kî medyûn-u merkûm Şevket Efendinin sagîr-i merkûmuna zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr
11. bin yüz elli gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile her birimiz müteâkiben kefil-i bi'l-mâl
12. ve zâmin olub ve yine her birimiz bi-hükmi'l-kefâle zimmetlerimizde lâzım gelen meblâğın edâsında dâhi her birimiz birbirimize kefil-i bi'l-mal ve zâ-
13. mindir dediklerinde gıbbe't-tasdiki's-şer'iyeye mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmîs 'aşer Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse
14. ve tis'în ve mi'eteyn elf
15. Şuhûdü'l-hâl

Kâtib-i mahkeme Nüzhet Efendi, Diğer Seyyid Efendi, Karaçayır mahallesinden Sarâc Hafız oğlu Tâhir Efendi, Muhzırbaş Hüseyin Efendi, Muhzır sâni Hasan Ağa Ve gayr-u hum

29 Nisân Sene 98 tarihiyle edâ olunduğu iş bu mahalle-i şerh verildi.

18 b / I

Numero: 63

1. Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Çalıkoglu Elhâc Ârif Ağa
2. ibn Mehmed bin Abdullahın sulbiye-i sagîre kızları Zekiye ve Münîre ve Hûriyenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına
3. kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan ümm-i imâm ceddeleri zât-ı ta'rifi's-şer'iyeye ile mu'ararfe bâisetü'l-vesika Habîbe Hâtûn
4. ibnü'l hâc İbrâhîm tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'isî Ayâs Paşa dergâhı
 Reşad Elhâc Râşid
5. Efendi ibnü's-Şeyh Mustafa Perişân akrebi medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'i-şerîf-i enverde bi'l-vekâle
6. takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm idüb müvekkilem mezbûre Habîbe Hâtûnun vasîleri olduğu sagîrân-ı mezbû
7. rânın asıl mâlları olmayub nafakaya ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmalarıyla sagîrân-ı mezbûrânın

8. nafaka ve kisve bâhâlar için bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından kadr-i kifâye meblağ
9. farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye hâl-i müvekkile-i mezbûreye izâfetle
10. makarr-ı vekîl mumâ-ileyhin bi'l-vekâle sebt ve beyân eylediği vech üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'rûf idüğü
11. zeyl-i kitâb-ı müstatâbda mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î-şerîfden dahî
12. sagîrân-ı mezbûrânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından iş bu târîh-i kitâbdan
13. beher yine otuzar gurûşdan cem'ân şehriye doksar gurûş nafaka farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
14. mezkûru sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve bâhâ vesâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-iktizâ
15. istidâne ve inde'z-zafer sagîrât-ı mezbûrâtın mâl-ı müstedâneleri nemâları rücû'a vasiyye-i müvekkileri mezbûre Habîbe
16. Hâtûna izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l hâdî min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse
17. ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
18. Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyizden mükerremetlü Es-seyyid Tâhir Efendi, Mümeyyiz ser kâtibi Mustafa Bey Efendi, Kâtib-i sâni Hâfız Mehmed Efendi, Kâtib Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa Ve gayr-u hum

18 b / II

Numero: 64

1. Medîne-i Bolu mahallâtından Hristiyan mahallesi mütemekkinlerinden ve tab'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden Merzifonlu oğlu
2. Karabet veled-i Marsiyan Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'îâda Karamanlı mahallesi sâkinlerinden
3. iken bundan akdem şehîden evfât iden Yüzbâşı Sâlih Efendi ibn Abdullah bin Mehmedin sulbiye-i sâgîre oğlu
4. Mehmed inâmın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden bâ hüccet-i şer'îyye mensûbe-i vasîsi min
5. kıbeli'l-üm ceddî Adana serkâtibi fütüvvetlü Necib Efendi ibn Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i
6. mumâ-ileyh Necib Efendi sagîr-i merkûmun bâbâsı fidan mevrûs mâlından huzûr-u şer'ide bâke bi'l-vesâye
7. dokuz bin yüz doksar beş gurûş edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
8. ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezkûr ile semeni iş bu târîh-i kitâbdan bir sene temâmına değîn müeccel ve mev'ûdîne
9. sagîr-i merkûmun mâl-ı mev'hûbundan ve vasî-i mumâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir 'aded halâlî koyun
10. sâ'ati semeninden dahî bin üç yüz yetmiş dokuz gurûş on beş pâra kî cihet-i mezkûriyetinden Cem'ân on bin

11. beş yüz yetmiş dört gurûş on beş pâra sagîr-i merkûma zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir
12. dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye yine mahallede kain Hatimoğlu dâmâdı Tekfûr Efendi veled-i Kevork yine mahalleden
13. Tekfuroğlu Tekfûr veled-i Ohannes nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde vasî mumâ-ileyh Necîb Efendi
14. mahzarında takrîr-i kelâm iderler ki medyûn-u merkûm Karabetin sagîr-i merkûme zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblâğ-ı mecmû'-u mezkûr
15. on bin beş yüz yetmiş dört gurûş on beş pâra deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i
16. mutlaka-i sahîhâ-i şer'iyeye ile her birimiz müte'âkiben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ve yine her birimiz müteakiben kefâle zimmetlerimizde
17. lâzım gelen meblâğın edâsına dahî her birimiz birbirimize kefil-i bi'l-mâl ve zâminleriz dediklerinde gıbbe't-tasdîk
18. i's-şer'iyeye mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmis 'aşer min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in
19. ve mi'eteyn ve elf
20. Şuhûdü'l- hâl

 Oğlu bakkal; Mahkeme-i ser-kâtibi mükerrermetlü Nâfi Efendi, Kâtib Şükrü Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa ve gayr-u hum

18 b / III

Numero: 65

1. Medîne-i Boluya tâbi' Pâşâ karyesi sâkinlerinden Emîr Mehmed oğlu Sâlih bin Alî Usta medîne-i müzkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'i-şerîf-i enverde
2. ve Debbâğlar mahallesinde müste'ciren bâisü'l-vesika rahmetlü Şâkir Bey
3. Efendi ibn Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb lî-ebeveyn 'ammîsi ve velîsi olduğum onbir yaşında iş bu sagîre Fâtmaya mîr-i mumâ-
4. ileyhın harmanda ber-mû'tâd hıdmet etmek üzere bi't-taleb erbâb-ı vukûfun ihbâr ve takdîr eylediği senevî yüz
5. yigirmi gurûş ücret-i tesmiyesiyle mîr-i mumâ-ileyh Şâkir Efendiye hüsn ü rızâmla bi'l-vilâye icâr ve teslîm eylediğimde
6. ol dahî ber-vech-i muharrer isti'câr ve teslîm ve kabûl eyledikden sonra icrâ-i meblağ-ı mezkûr yüz yigirmi gurûşun
7. altmış gurûşunu sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisvesine harc ve sarf ve bâkî kalan altmış gurûşunu bundan ibkâ
8. ve hasbe't-taleb i'tâ ve ikâya mîr-i mumâ-ileyh bi'l-velâye emir eylediğimde ol dahî ber minvâl-i muharrer temhîd ve kabul
9. eyledi dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sâlis min şehri Zî'l-hiccetü's-şerîfe
10. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
11. Şuhûdü'l-hâl

Meclis Mümeyyizâtından fazîletlü Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz mükerrermetlü Tâhir Efendi, Mahkeme-i şer'iyeye ser-kâtibi mükerrermetlü Nâfi Efendi, Mümeyyiz ser-kâtibi

fütüvvetlü Mustafa Bey Efendi, Mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer mu'âvini Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır Hasan Ağa Ve gayr-u hum

18 b / IV

Numero: 66

- 1-Medîne-i Boluya tâbi' Bakırlı Çanşa karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Alî Ağa oğlu Mollâ Hasan bin Alî bin Hüseyinin verâset-i zevce-i menkûhe-i
- 2-metrukesi Hafize binti Ahmed nâm Hâtûn ile vâlidesi Fâtma binti İsmâil ve sulbiye-i sagîre kızları Emîne ve Rahîme ve sulbiye-i sagîr oğlu Ârife münhasıra
- 3-olduğu inde'ş-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîrûn-u merkûmunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn tesviye-i umûrlarına kıbel-i
- 4-şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ve üzerlerine nâzır nasb ve ta'yîn olunan
- 5-li ebeveyn 'ammîleri Hüseyin Ağa bi'l-nizâm taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak
- 6-beyne'l-verese bi'l-farizetü'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunun
- 7-hurire fi'l-yevm er-râbi 'aşer min Şevvâlû'l-mükerrerem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
- 8- Orta kapaklı tencere 1 Hisse 70; Orta bakrâc 1 Hisse 70; Sagîr börek tepsisi 1 Hisse 50; Sagîr bakrâc 1 Hisse 30; Şorba karavânesi 1 Hisse 80
- 9- Hamâm tâsı 1 Su tâsı 1 Hisse 25; Hurda bıçak 1 Hisse 20; Hurda ocâk ibriği 1 Sagîr yağ tâbesi 1 Hisse 20; Müsta'mel alaca kilim 1 Hisse 150
- 10- Döşek 2 Yorgân 1 Yasdık 4 Çârşeb 1 Hisse 350; Köhne çuvâl 1 Hisse 30; Hurda sabân timuru 1 Nacâk 1 Keser 1 Hisse 30

19 a / 18 b / IV'ün devamı

- 11-Hinta keyli İstanbolî 10 fi 80 Şair keyli İstanbolî 5 fi 40 Hisse 1000 ; Samân çit 1 buçuk Hisse 100; keyli İstanbolû 4 fi 30 Hisse 120
- 12-Dişi koyun re'si 13 Kuzu re'si 12 zebûn fi 101 Hisse 2525; Kelâk keçi re'si 10 fi 101 Hisse 101; Üzerinin köhne melbusâtı Hisse 50
- 13- Tiftik erkeç re'si 10 fi 301 Tiftik keçi re'si 10 fi 200 Hisse 5010; Mevcûd tiftik ve? 8 fi 80 Hisse 640; Hırdavât menzil 1 Hisse 30
- 14- Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 11410; Karye-i merkûme hudûdu dâhilinde ma'lûmu'l hudûd iki ocaklı bir bâb asyâbda rebî' hisse-i şâyi'âsı Hisse 5000
- 15- Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l hudûdu'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzil ve bir bâb anbâr ve bir bâb samânhanede hisse-i şâyi'â-i ma'lûmesi
- 16- Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 16810
- 17- Techiz-i tekfîn Hisse 500; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Hafize Hâtûn

	Hisse
Fedâen minhâ	400
	100
	300

Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân üç senesi gayrısına- deyni beyâz akçe

	Hisse
İskonta zamm minhâ	100
	035
	135

18-Deyn-i müsbet karyeden Hâcî Hüseyin Ağa ‘an-cihet-i karz be şehâdet-i karyeden Durmuş Ağa ibn Mehmed ve Mehmed Çâvuş bin Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle bade’t-ta’dîl ve’t-tezkiye sâbit şud

	Hisse
Fedâen ta’cîl nef’ân teslîm sulhen tenzîl	300
Kılınan minhâ	010
	290

Deyn-i müsbet Karaçar oğlu Hüseyin Ağa ‘an-cihet-i karz be şehâdet-i şahidan merkûmân şehâdetleriyle sâbit şud

	Hisse
Kezâlik minhâ	1125
	0025
	1100

19-Deyn-i müsbet Yığılcalı Halîl ‘an-cihet-i karz beşehâdet-i şahidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit şud

	Hisse
Kezâlik minhâ	260
	020
	240

Deyn-i müsbet Nalband Ahmed Usta mâl-ı para semeninden bâkî	Hisse
Kezâlik minhâ	10
	02
	8

Deyn-i müsbet balduzu Gülsüm Hâtûn ‘an-cihet-i karz	Hisse
Kezâlik minhâ	60
	10
	50

20- Deyn-i müsbet Mustafa Beyoğlu Mehmed ‘an-cihet-i karz	Hisse
Kezâlik minhâ	80
	10
	70

Resm-i kısmet Hisse 347 buçuk, Delâliye Hisse 208, Kaydiyye Hisse 201, Varaka semeni Hisse 10, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 125

21-Cem‘ân yekünü’l-ihracât Hisse 3404

22-Sahîhü’l-bâkî	Hisse
	13406
	00220
	13186

– Deyn-i müsbet Velî Ağaya yün semeninden Hisse

Kezâlik minhâ	114
	014
	100

– Deyn-i müsbet Mustafa Ağaya Hisse

‘An-cihet-i karz	135
Kezâlik minhâ	015
	120

23-Li’t- taksîm beyne’l-verese

- Hisse-i zevce-i mezbûre Hafize	Hisse	Pâra
Bey‘âtdan hissesi	973	10
İbkââtdan hissesi	675	
	1648	10
- Hisse-i ümm-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra
Kezâlik	1297	26
Kezâlik	0900	
	2197	26
- Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Emîne	Hisse	Pâra
Kezâlik	1378	30
Kezâlik	0956	10
	2335	01
- Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Rahîme	Hisse	Pâra
Kezâlik	1378	31
Kezâlik	0956	10
	2335	01
- Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Ârif	Hisse	Pâra
Kezâlik	2757	22
Kezâlik	1912	20
	4670	02

19 a / I

1-Zevce-i mezbûre Hafize ve ümm-i mezbûre Fâtma Hâtûndan her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilên

2-ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrûn-u merkûmunun ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibka cem'ân hisse-i irsiyyeleri olan beş bin

3-beş yüz on beş gurûş dört pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına kadar

4-vâlideleri Hafize Hâtûna bâ hüccet-i şer'iyeye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh virilüb temhîd kılındı.

19 a / II**Numero: 67**

1-Husûs-ı âtî'l beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsal olunan kâtib-i mahkeme Nûri Efendi ibn Sâib

2-Medîne-i Bolu karasından Bakırlı Çanşa karyesinde vâki' fi Alî Ağa oğlu Mollâ Hasan ibnû'l-mezbûr Alî Ağa bin Hüseyinin menziline varub

3-cerîde-i şer'iyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şeri' âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızları Emîne ve Rahîme

4-ve sulbiye-i sagîr oğlu Ârifin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs

5-mallarını ahz u kazb ve erbâh ve istirbâh kibel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'ruf

6-ve sadâkat ve istikâmetle mevsûfe vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi

7-müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'i mütehakkık olmağın kibel-i şer'i şerîfden dahî sagîrûn-u merkûmunun vâlideleri zât-ı tarifi's-şer'iyeye ile

8-mu'arrefe baisetü'l-vesika Hafize binti Ahmed nâm Hâtûnu vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreye

9-kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ- yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediği gıbbe't-tasdiki's-şer'iyeye vasiyye-i mezbûre

10-Hafize Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider ki vasîleri olduğum

11-evlâdlarım sagîrûn-u merkûmunun aslâ mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile

12-muhtâc olmalarıyla sagîrûn-u merkûmûnun bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs

19 b / 19 a / II'nin devamı

1-mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ-tapu mutasarrıf oldukları târlâları hâsılâtlarından

2-kadar ma'ruf nafaka-i meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdiki's-şer'iyeye

3-hal-i mukırr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar mu'arrefe idüğü

4-zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'i mütehakkık olmağın kibel-i şer'i-şerîfden dahî

5-sagîrûn-u merkûmûnun bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik

6-târlâları hâsılâtlarından iş bu târih-i kitâbdan şehriye nemâdan altmış beş gurûş ve târlâ hâ-

7-sılâtından yigirmi beş gurûşla cem'ân doksân gurûş meblağ farz ve takdîr buyrulub

8-meblağ-ı ma'rûz-u mezkûru sagîrûn-u merkûmûnun nafaka ve kisve bâhâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyelerine

9-harc ve sarf ve lede'l-iktizâ istidâneye inde'z- zafer sagîrûn-u merkûmûnun mâl-ı müstedâneleri

10-nemâlarıyla târlâları hâsılâtlarına rücû'a vasiyye-i mezbûre Hafîze Hâtûna izn verilmeğîn

11-gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye vâki' hal-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en mebl'ûs-u ümenâ-i şer' ile

12-meclis-i şer'îyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevm

13-er-râbi' 'aşer min Şevvâlû'l-mükerrrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

14-Şuhûdü'l-hal

Karye imâmı Halîl Efendi, Karyeden Alî Ağa oğlu Mehmed Çâvuş, Yine karyeden Sofu oğlu Sâlih Ağa, Yine karyeden Hâcî İbrâhîm oğlu Mollâ Mehmed Ve gayr-u hum

19 b / I

Numero: 68

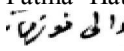
1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme-i şer'îyye ketbesinden Nûri Efendi ibn Sâib medine-i Bolu
2. karasından Bakırlı Çanşa karyesinde vâki' fi Alî Ağa oğlu Mollâ Hasan beyne'l mezbûr Alî Ağa ibn Hüseyin menziline varub ceride-i şer'îyyede
3. muharrerü'l-esâmi müslimîn huzurlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızları Emîne ve Rahîme ve sulbiye-i sagîr oğlu Ârifin
4. vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb olunan vâlideleri zât-ı tarifi's-şer'îyye ile mu'arrefe Hafîze binti Ahmed
5. nâm Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne edeceğinden li-ecli'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan lî-ebeveyn
6. 'ammîleri Hüseyin Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî merkûm Hüseyin Ağa evlâdlarım sagîrûn-u merkûmunun bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan
7. mevrûs mâllarından huzûr-u şeride bâke beş bin yüz on beş gurûş dört pâra edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden
8. istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semenî iş bu târihden üç sene temâmına değîn müeccel ve mev'ûdîne sagîrûn-u
9. merkûmûnun mâl-ı mevhûbundan vasî merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyun sâ'ati semeninden dahî iki bin dört yüz
10. seksen iki buçuk gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân yedi bin dokuz yüz doksân yedi gurûş yigirmi dört pâra sagîrûn-u
11. merkûmuna zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye yine karye-i merkûme sâkinlerinden Koca
12. İsmâil bin İsmâil ve Celîl Usta oğlu Durmuş Ağa ibn Mehmed ve harc-ı akçe Kavâk karyesi sâkinlerinden Receb oğlu Mehmed Ağa ibn

13. Hüseyin ve Hacı Hasan bin Alî nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu
14. hâlde takrîr-i kelâm iderlerki makarr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları sagîrûn-u merkûmuna zimmetinde edâsı vâcibü'd
15. deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr yedi bin dokuz yüz doksan yedi gurûş yigirmi dört pâra deyninin edâsına
16. tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîhâ-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkiben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hüma
17. aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îyye
18. vâkı hal-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb alî vukû'a inhâ
19. ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevm er-râbi' aşer min Şevvâlû'l-mükerrem sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
20. Şuhûdü'l-hâl

Karye imâmı Halîl Efendi, Yine karyeden Alî Ağa oğlu Mehmed Çâvuş, Yine karyeden Sofu oğlu Sâlih Ağa, Yine karyeden Hacı İbrâhîm oğlu Mollâ Mehmed ve gayr-u hum

19 b / II

Numero: 69

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
2. Medine-i Boluda Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden ve zât-ı ta'rîfîş şer'îyye ile mu'arrefe olan Sâlih Usta kerîmesi arz u hâl iden Hafîze Hatûn
3. İbnetü'l-mezbûre Sâlih Medine-i mezkûre meclis temeyyüzünde defter-i hâkânî memûru faziletli Mehmed Said Efendi tarafından mürsel-i kâtib Edhem Efendi hâzır
4. olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'îyyemizde Medîne-i mezbûre mahallâtından Debbâğlar mahallesi ahâlisinden zikr-i âtî târlâya vazı' yedi beyine ile
5. sâbit ve mütehakkık olan bâisü'l-i'lâm Pâbuşçu Emîn Usta ibn Mustafa muvâcehesinde Medîne-i mezbûre nevâhisinden Sazâk nâhiyesine
6. tâbi' Yenice Za'meddîn karyesinde vâkı' Hacıfâkılılar vakf-ı müstegallâtundan bir tarafı yol ve bir tarafı cebel ve bir tarafı Akpınâr imâmı Memizâde
7. Emîn Efendi târlâsı ve bir tarafı evliyâ kabriyle mahdûd bir kıt'ada altı dönüm mikdâr-ı târlâ benim min kebeli'l-ümm-i ceddem Fâtma Hâtûn
8. ibneti Mustafanın lî-ebeveyn er karındâşı Arslân oğlu elhâc Mehmed Ağanın müstakillen havza-i tasarrufunda olduğu
9. otuz iki sene mukaddem bilâ-veled ve li ebeveyn vefâtıyla târlâ-yı mahdûd-u mezkûrun mahlûliyetine binâen kız karındâşı ceddem mezbûre
10. Fâtma Hâtûn târlâ-yı mahdûd-u mezkûr-u bedel-i misl ile bâ rey-i sâhib-i arz tefvîz zabt ve zirâ'at
11. idüb ceddem mezbûre Fâtma Hâtûn dahî târîh-i i'lâmdan on beş sene mukaddem vefât idüb târlâ-yı mahdûd-u
12. mezkûr kızı vâlidem Hadîce Hâtûn binti Ahmede intikâl idüb ol dahî on sene bâ tecâvüz zabt ve zirâ'atla bin
13. ikiyüz seksân üç senesi benî terkle vefât iderek târlâ-yı mahdûd-u mezkûr bâke intikâl ve altı seneye gelinceye değin müstakillen

14. ben zabt ve zirâ'at iderken târlâ-yı mahdûd-u mezkûru altı seneden berü müteveffâ-yı evvel merkûm Hâcî Mehmedin kendüden mukaddem vefât iden
15. lî-ebeveyn er karındâşı Mustafanın oğlu iş bu merkûm Emîn Usta benim muvâcehemde fuzûlî ve bi-gayr-i hakk zabt ve zirâ'at ider
16. olmağla suâl olunub her ne kadar benim ve vâlidem müteveffâ-yı mezbûrenin târlâ-yı mahdûd-u mezkûrun intikâli ve zabt
17. ve zirâ'atımız izni hâvî yedlerimizde temessüklerimiz yoğ ise de târlâ-yı mahdûd-ı mezkûru ber-vech-i muharrer altı
18. sene zabt ve zirâ'at itmemle öyle olıcak târlâ-yı mahdûd-ı mezkûrdan kefil ve bâke red ve teslîm-i merkûm Emîn Ustaya
19. ve tenbîh olunmak matlûbundur deyü da'va ettikte li-ecli'l-istikşâfû'l-hâl lede's-suâl merkûm Emîn
20. Usta dahî cevâbında târlâ-yı mahdûd-u mezkûr bâbâm müteveffâ-yı merkûm Mustafadan intikallen yetmiş dokuz sene
21. sinden berü bâ-izn sâhib-i arz havza-i tasarrufumda olub bi-hakkın zabt ve zirâ'at iderüm deyü bâbâsından
22. intikâli ve zabt ve zirâ'atına izni hâvî bir kıta semen ibrâz idecek müddeiyye-i mezbûre Hafize Hâtûn
23. vâlidesi müteveffâ-yı mezbûrenin ve kendüsünün târlâ-yı mahdûd-u mezkûrun intikâli ve zabt ve zirâ'atlarına
24. izni hâvî temessükleri olmadığını ve muvâcehesinde merkûm Emîn ustanın bilâ-nizâ zabt ve zirâ'at eylediğini
25. mukırr ve mutasarrıf iken mücerred târlâyı mahdûd-u mezkûru altı sene zabt ve zirâ'at eyledim deyü tasaddî eylediği
26. da'vası vechile ve mültefet olmadığı kendüye tefhîm ve mücebince da'va-yı mezkûresiyle merkûm Emîn Ustaya
27. ber-vech-i mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu Bâkîü'l-emr
28. men-lehü'l-emr hurire fî'l-yevmü'l-hâdi ve'l-ısrîn min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'în
29. ve mi'eteyn ve elf

20 a / I

Numero: 70

1. Medîne-i Boluya tâbi' Dâdıç karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Çaylâk oğlu Ârif bin Mustafa
2. bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkeleri Hadîce binti Mustafa ve Fâtma binti nâm hâtûnlar ile mezbûre Fâtma Hâtûndan
3. mütevelled sulbiye-i sagîr oğlu Mustafa münhasıra olduğu inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i
4. rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri mezbûre bi'l-vesâye
5. ve bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetî ve ma'rife't-i şer'ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese

6. bi'l-farizetü's-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan terek-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur
7. hurire fi'l-yevmü's-sâlis 'aşer min Şevvâlû'l-mükerrerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
8. -Şorba leğeni 1 Açık sahân 1 Hisse 52; Kâr-ı kadîm kapâklı sahân 1 Açık sahân 1 Hisse 51; Hurda kapâklı tencere 1 Hisse 38; Hurda ocak ibriği 1 Hisse 40
9. -Şorba tâbesi 1 Hisse 68; Teneke bakrâç 1 Hisse 5; Hurda sagîr kazgân 1 Hisse 230; Hurda süd tabesi 1 Hisse 200; Hurda börek tepsisi 1 Hisse 91
10. -Köhne döşek 1 Yorgân 1 Yasdık 3 Hisse 106; Müsta'mel yün kilîm 1 Hisse 300; Sagîr beyâz kendîr kilîm 1 Hisse 120; Müsta'mel ocak ibriği 1 Hisse 131
11. -Köhne keten çuvâl 3 Hisse 53; Sâc ayâğı 2 Masâ 1 Hisse 51; Nacâk 2 Hisse 95; Keser 1 dorba 1 vesâir Hisse 150; Bel zencîri 1 Ayak zencîri 1 Hisse 101
12. -Kulâklı sabân timuru 1 Hisse 90; Âdî sabân timuru 1 Hisse 55; Müsta'mel silâhlık 1 Hisse 50; Müsta'mel bez tob 2 vesâir melbûsât Hisse 180
13. - Kutu 8 vesâir denk Hisse 151; Sagîr kilâr 1 Hisse 31; Şame'dân 1 Hisse 2; Tâvuk ve civcivi ve horoz re'si 10 Hisse 55
14. - Araba 1 Dükkan 2 vesâir rencid-i alâtı Hisse 105; Tırpân 1 Orâk 1 Hisse 30; şair keyli İslambolî 12 fi 40 şairli yazlık keyli İslambolî 10 fi 30 yazlık keyli İslambolî 13 fi 67 buçuk çakırlı hinta keyli İslambolî 3 fi 60 çavdarlı hinta keyli İslambolî 17 fi 60 kapluca keyli İslambolî 7 buçuk fi 30 burçak keyli İslambolî 3 buçuk fi 30 Hisse 2669
15. - Kebîr tahta 'aded 23 fi 7 pâra 10 Hisse 166 pâra 30; Sagîr ve kebîr ağaç 80 fi 6 buçuk Hisse 520
16. - ulağı ve kazık 100 Hisse 100; Yün 1 Hisse 67; Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 8403 pâra 20
17. - Karye-i merkûmede vâki' bir bâb o da ve tahtında dâm ve bir bâb semânhâne ve bir mikdâr bağçeyâ müstemil bir bâb harâb mülk-ü menzilde sülân hissesi beyne'l-verese ibkâ olunmağla kıymeti Hisse 800; Nakd-i mevcûd geçer akçe techîz-i tekfinine sarf olunan Hisse 300; Yüzlük kâime 'aded 2 buçuk fi 135 Hisse 337 pâra 20
18. Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 9840 pâra 30
19. Minhâû'l-ihracât
20. -Techîz-i tekfin Hisse 300; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Hadîce Hâtûn bi't-tahlîfi's-şer'îyye Hisse 200; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Fâtma Hâtûn bi't-tahlîfi's-şer'îyye Hisse 400; Karye imâmı ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla istikrâz-ı mecbûriyyeye beyâz ma'a iskonta deyni Hisse 249
21. -Resm-i kısmet Hisse 215 pâra 30, Delâliye Hisse 168, Kaydiyye Hisse 15, Varaka semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 77
22. -Yekûnû'l-ihracât Hisse 1629 pâra 30
23. Sahîhü'l-bâkî Hisse 8211
24. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Hadîce	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	463	12
İbkââtdan hissesi	050	
	513	12
- Hisse-i diğr zevce-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra

Kezâlik	463	12
İbkâ kezâlik	050	
	513	12
- Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Mustafa	Hisse	Pâra
Kezâlik	6484	25
Kezâlik	0700	
	7184	

20 a / II

1. Zevcât-ı mezbûrât Hadîce ve Fâtmadan her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilin ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîr-i mezbûr
2. Mustafanın ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan altıbin dörtyüz seksan dört gurûş yigirmi beş pârayı
3. mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına kadar vâlidresi mezbûre Fâtma Hâtûn üzerine hüccet-i şer'îye edâna olunduğu
4. iş bu mahalle-i şerh virilüb temhîd kılındı

20 a / III

Numero: 71

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb- şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûrî Efendi ibn Sâib medîne-i Bolu karasından Dâdîç
2. karyesinde vâkî' fî Çaylâkoğlu Ârif bin Mustafa bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclisi şer'î âlî ettikde
3. müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğlu Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna ve bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlını ahz u kabz ve hıfz-ı
4. kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yînî lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf ve sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile
5. kadîre idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun vâlidresi
6. ma'rîfetü'z-zât iş bu bâisetü'l-kitâb Fâtma binti Mehmed nâm Hâtûnu vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl
7. ve hıdmet-i lâzımesini kemâ- yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îye vasiyye-i mezbûre Fâtma Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
8. takrîr-i kelâm ve ifade-i 'ani'l-merâm iderkî vasîsî olduğum oğlum sagîr-i mezbûrun aslâ mâlî olmayub nafaka ve kisveye eşedd -i ihtiyâc ile muhtâce olmağla
9. sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedânesi nemâsından kadar ma'ruf nafaka-i meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye
10. matlûbumdur dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'îye hâl-i mukırr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf idüğü
11. zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı
12. merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsından iş bu târîhden şehriye yetmiş beş gurûş meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı marûz-u
13. mezkûru sagîre-i mezbûrun nafaka ve kisve bâhâ vesair levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede-l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîr-i mezbûrun

14. mâl-ı müstedânesi nemâsına rücû'a vasiyye-i mezbûre Fâtma Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdîki'ş-şer'ıyye vâki' hal-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb
15. ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'ıyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu
16. fi'l-yevmü's-sâdis 'aşer min Şevvâlü'l-mükerrerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
17. Şuhûdü'l- hâl
Karyeden Hâcî Hasan oğlu Hasan, Yine karyeden Yakûb oğlu Mollâ Mehmed, Yine karyeden Tekeli oğlu Hüseyin, Yine karyeden diğér Yakûb oğlu Şâkir, Yine karyeden diğér Yakûb oğlu Mehmed Ağa ve gayr-u hum

20 b / I

Numero: 72

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûrî Efendi ibn Sâib
2. Medîne-i Bolu karasından Dâdiç karyesinde vâki' fi Çaylâkoğlu Ârif bin Mustafa bin Abdullahın menziline varub
3. cerîde-i şer'ıyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında ma'kûd-u meclis-i şer'i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğlu Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdına değin
4. tesviye-i umûruna kıbel-i şer'idén bâ-hüccet-i şer'ıyye vasîsî mensûbe vâlidesi ma'rîfetü'z-zât Fâtma Hâtûn ibneti Mehmed meclis-i makûd-u mezkûrdan zikr-i âtî
5. meblağ istidâne ideceğinden lî-eclî'l-edâna kıbel-i şer'idén vasî nasb ve ta'yin olunan Sâdık Efendi ibn Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm
6. idüb vasî merkûm Sâdık Efendi oğlu sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyesi olan
7. altı bin dört yüz seksen dört gurûş yigirmi beş pâra huzûr-u şer'ide bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
8. ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdiyne sagîr-i mezbûrun mâl-ı mevhubundan
9. vasî mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyun sâ'atı semeninden dahî ikibin dokuzyüz bir gurûş on beş pâra kî cihet-i
10. mezkûriyetinden cem'ân dokuz bin üç yüz seksen altı gurûşu oğlu sagîr-i mezbûre zimmetinde vacibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikte
11. gıbbe't-tasdîki'ş-şer'ıyye yine karyeden Hâcî Hasan oğlu Mehmed Alî bin Alî ve harc-ı akçe kavâkdan Receboğlu Mehmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
12. vasî merkûm mahzarından medyûne-i mezbûre hâzıra olduğı hâlde takrîr-i kelâm iderler kî mukırr-ı medyûne-i mezbûrenin oğlu sagîr-i mezbûre zimmetinde
13. edâsı vacibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû' mezkûr dokuz bîn üç yüz seksen altı gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl
14. kefâlet-i mutlaka-i sahîhâ-i şer'ıyye ile her birimiz müte'âkiben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın dahî
15. edâsına kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'ıyye vâki' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâen
16. meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'ıyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sâdis ve 'aşer
17. min Şevvâlü'l mükerrerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

18. Şuhûdü'l- hâl

Karyeden diğér Hâcî Hasan oğlu Hasan, Yine karyeden Yakûb oğlu Mollâ Mehmed, Yine karyeden Tekelî oğlu Hüseyin, Yine karyeden diğér Yakûb oğlu Şâkir, Yine karyeden diğér Yakûb oğlu Mehmed Ağa

20 b / II

Numero: 73

1-Medîne-i Bolu karasından Soku karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Kilitçioglu Debbâğ İsmâil bin Mehmed Çavuş bin Sâlihî verâset-i zevce-i

2-menkûhe- i metrûkesi Fâtma binti Mollâ Hasan ve vâlidesi Tevhîde binti nâm Hâtûnlar ile sulbiye-i sagîre kızı Behiye ve lî-ebeveyn er karindâşları kebîr Alî ve Ârif

3-ve Sâlihe münhasıra olduğı 'inde'-ş-şer'î enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesveye-i umûruna

4-kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan ümm-i lî-eb ceddesî mezbûre Tevhîde Hâtûn bi'l-verâse ve bi'l-vesâye taleb ve iltimâs ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr

5-ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak bi'l-verese bi'l farizetü'-ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire

6-fi'l-yevmü's-sâmin min Zi'l-ka'detü'-ş-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

7-Kâr-ı kadîm güğüm 1 Hisse 90 pâra 20; Öşmelim tâbesi 1 Hisse 68 pâra 20; Yâğ tâbesi 1 Hisse 15 pâra 20 ; Hurda süd tâbesi 1 Hisse 85; Orta mertebânî 1 Hisse 65; Kapâklı sahân 1 Sagîr şorba leğeni 1 Sagîr açık sahân 1 Hisse 61

8-Börek tepsîsi 1 Hisse 60 pâra 20; Bakrâç 1 Hisse 60; Kâr-ı kadîm kapâklı abdest ibriğı 1 Hisse 37 pâra 20; Bel zenciri 1 Ayak zenciri 1 Sabân timuru 1 Nacâk 1 Hisse 200; Köhne çuka şalvâr 1 fermâna 1 Yelek 1 Hisse 140

9-Gömlek 2 İç dizliğı 2 Yelek 2 Bez tob 1 Ma boğça Hisse 101; Kara sığır öküzü çift 1 Hisse 1805; Çavdârlı hinta keyli İslambolî 10 fi 66 Hisse 990; Samân çiten 3 Hisse 200

10- Burçâk keyli İslambolî 3 fi 41 Hisse 164; Hurda araba 1 Sâmançiti 1 Alât-ı rencberiyye Hisse 50; Cem'ân yekûn-ü menzil derûnunda olan eşyâ Hisse 4193 pâra 2

11-Debâğ hâne-i derûnunda olan gönler zikr-i âtî beyân olunur

12- Manda gönü 1 Hisse 700; Def'a manda gönü 1 Kara sığır gönü 1 Hisse 780; Malâk gönü 1 sahtiyân 23 fi 10 buçuk pâra 102 Hisse 767; Def'a malâk gönü 1 Hisse 191

13- Debân asdarı 7 fi 66 Hisse 462; Sagîr debân asdarı 11 fi 20 Hisse 220; Çürük sahtiyân 27 fi 10 Hisse 270; Cem'ân yekûn-ü esmânları Hisse 3390; Min-hays-i mecmû' bey'ât Hisse 7583 pâra 20

14- Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd iki bâb oda ve bir bâb samânhanê ve bir bâb dam ve bir mikdâr arsaya müştemil bir bâb mülk-ü menzil ile menzil-i mezkûrun Kara diğér mücânebette bir mikdâr arsa ve bâğçe dan otuz ikî sehm i'tibâriyle yedi sehm hisse-i şâyî'âsi Hisse 300

-Karye-i merkûme su hazarında hisse-i şâyî'â-i ma'lûmesi sehven ibkâya yazılmış isede ibkâ olmayub bi'l-müzâyede ümm-i mezbûre üzerinde olduğı Hisse 50; Cem'ân yekûn-ü ibkâat Hisse 350; Techîz-i tekfine sarf olunan nakd-i mevcûd Hisse 100

15-Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 8033 pâra 20

16-Minhâu'l ihrâcât

17-Techîz-i tekfin Hisse 250; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Fâtma Hâtûn Hisse 401; Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân üç senesi emvâl-i vîrgüsüne bakâya kalan altmış gurûş ve istikrâz-ı mecbûriyyeye yüzdoksân gurûş kî cem'ân ikî yüz elli gurûş beyâz akçem iskontası seksân yedi buçuk gurûş kî cem'ân deyni geçen akçe olan Hisse 337 pâra 20

18 Yine muhbir-i merkûmunun ihbârlarıyla sene-i sâbık rûsûmâtına seksân dokûz gurûş ve bu sene-i mübâreke rûsûmâtına üç yüz gurûş kî cem'ân yüz on dokûz gurûş beyâz akçe ve iskontası kırk bir gurûş kî cem'ân zikr-i âtî geçer akçe deyni Hisse 160

-Deyn-i müsbet karye-i merkûme ahâlisinden Yakûb bin Abdullah bir re's merkeb cildi esmânından

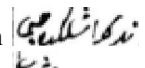
	Hisse
Fedâen müslimîn minhâ	15
	<u>02</u>
	13

-Deyn-i müsbet Nalband Sâib bin Emîn mâl-ı pâra esmânından

	Hisse
Kezâlik minhâ	35
	<u>05</u>
	30

19-Deyn-i müsbet karye ahâlisinden Ahmed Ağa ibn Sâlih icrâsından şehâdet Hâcî Said Efendi ibn Ârif ve Sâdık Mollâ ibn Mehmed nâm kimesne şehâdetleriyle ba'de'l-kabûl ve't-tezkiye zikr-i âtî sâbit olan meblağ

	Hisse
Kezâlik minhâ	185
	<u>010</u>
	175

-Müteveffâ-yı merkûmun vefâtında derûn-u defter-i kassâmda muharrer gön ve sahtiyân bulunub fûruht olunduğu hâlde dûn pâhâ ile gidüb yetime gadri küllî olacağından fûruht olunduğu sûrette yetime infâ ve evlâ olduğu 'inde's-şer'i mûtehakkık eylediğine binâen vasiyye-i mezbûre ve bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ve verese-i sâire kezâlik bi'l-verâse Karaçâyır mahallesinden Debağ Hâcî Mehmede ehl-i vukûfdan semeniyle bîn gurûş ücret ve masârifât-ı sâireye bi'l-hak ve tirilib fûruht olunmağla merkûm Hâcî Mehmede verilen meblağ Hisse 1000

21 a / 20 b / II 'nin devamı

20-Derûn-u defter-i kasâmda muharrer gündelik revganiçün çarşûya araba nakliyesine verilen Hisse 7

-Deyn-i müsbet lî-ebeveyn erkarındâşları merkûmun Ârif ve Alî ve Sâlihîn bâbâları müteveffâ-yı Mehmed Çâvuşdan mevrûs mâllarından bîn iki yüz doksân bir senesi zi'l-ka'detü's şerîfesinin yigirmi dördüncü günü târîhli bir kıt'a edâna hüccet-i nâtik olduğu üzere ol târîhde vasîleri olan vâlideleri mezbûre Tevhîde Hâtûn yedinden be-şehâdet-i şâhidân merkûmân Hâcî Said Efendi ve Sâdık Mollâ nâm kimesneleri şehâdetleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye bi't-tahlîfi's-şer'iyye zikr-i âtî sâbit olan meblağ

	Hisse	pâra
Asıl mâl	1233	02
Bâ devr-i şer'iyye üç senelik	<u>0555</u>	<u>38</u>
işlemiş nemâsı zam	1789	00

-Resm-i kısmet Hisse 95 pâra 30, Delâliye Hisse 150, Kaydiyye Hisse 12, Varaka semenî Hisse 12, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 35 pâra 10

21-Yekünü'l-ihracât Hisse 44 60 pâra 20

22-Sahîhü'l-bâkî Hisse 35 73

23-Li't- taksîm beyne'l-verese

-	Hisse-i zevce-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
	Bey'âtan hissesi	409	10
	İbkââtan hissesi	<u>037</u>	<u>20</u>
		446	30
-	Hisse-i ümm-i mezbûre Tevhîde	Hisse	pâra
	Kezâlik	545	20
	Kezâlik	<u>050</u>	—
		595	20
-	Hisse-i binti sagîre-i mezbûre ah-ı le humâ Behiye	Hisse	pâra
	Kezâlik	1636	20
	Kezâlik	<u>0150</u>	—
		1786	20
-	Hisse-i ah-ı le humâ kebîr mezbûr Ârif	Hisse	pâra
	Kezâlik	227	10
	Kezâlik	<u>20</u>	<u>33</u>
		248	03
-	Hisse-i ah-ı le humâ merkûm Alî	Hisse	pâra
	Kezâlik	227	10
	Kezâlik	<u>020</u>	<u>33</u>
		248	03
-	Hisse-i ah-ı le humâ merkûm Sâlih	Hisse	pâra
	Kezâlik	227	10
	Kezâlik	<u>020</u>	<u>33</u>
		248	03

21 a / I

1-Ümm-i mezbûre Tevhîde Hâtûn bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilten ba'de'l-ahz ve'l-kabz zevce-i mezbûre Fâtma

2-Hâtûn dahî fî olub bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesi zikr-i âtî terekesine idhâl birle veresesine tevzî' ve taksîm

3-olunub binti sagîre-i mezbûrenin ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ikâ hisse-i irsiyyesi olan meblağ-ı mezkûr ber-vech-i âtî

4-vâlidesinden isâbet iden hissesine zam ve 'ilâve olunarak ah-ı merkûmunun bâlâda muharrer ba'de'l-ikâ

5-cem'ân hisse-i irsiyyeleri olan altı yüz seksân bir gurûş otuz pâra ile ve derûn-u defter-i kasâmsın ihracâtından

6-muharrer sâbit olan alacaklarını bîn yedi yüz seksân dokuz gurûşdan beyâz akçe ma'a iskonta altmış gurûş

7-otuz pâra vâlideleri mezbûre Tevhîde Hâtûn hissesinden nakl-i tereke iştirâ eylediği cihetle mezbûreden

8-resmi bi't- tenzil bâki kalan bin yedi yüz yigirmi dokuz guruş ki cem'an ikibin dört yüz on guruş

9-havâle olunub anlar dahî kabûl eyledikleri iş bu mahalle-i şerh verildi.

21 a / II

1-Ba'dehu kable'l-kısm zevce-i mezbûre Fâtma Hâtûn dahî vefât idüb verâseti bâbâsı merkûm Mollâ Hasan ile sadriye-i sagîre kızı

2-mezbûre Behiye ve lî-ebeveyn kız karındâşı sagîre Emîne ve lî-ebeveyn er karındâşı sagîr Mehmede münhasıra ba'dehumâ merkûm

3-Mollâ Hasan dahî vefât idüb verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Rahîme binti Hâcî Hüseyin nâm Hâtûn ile

4-zevce-i müteveffîyesinden mütevellidler sulbiye-i sagîre kızı mezbûre Emîne ve sulbiye-i Sagîr oğlu Mehmede münhasıra olduğu

5-'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin

6-iş bu tereke-i husûs içün tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan sagîre-i mezbûre

7-Behiyenin vasîsi ümmü li-eb ceddesi mezbûre Tevhîde Hâtûn bi'l-vesâye taleb ve iltimâs ma'rifetî

8-ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyn'el-verese bi'l-fârizet'üş-şer'iyye tevzî'

9-ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâmin

10-min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

11- Sagîr kapâklı tencere 2 Açık sahân 2 Kapaklı sahan 1 Hisse 191; Müsta'mel yün memlü dokuma döşek 1 Dokuma yasdık 2 Köhne çârşebli yorgân 1 Hisse 200; Tahta sandık 1 Hisse 20

12- Müsta'mel yün memlü sârlı dokuma döşek 1 Yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 230; Müsta'mel alaca yün kilîm Hisse 165; Basma uzun entari 1 Müsta'mel hırka 1 Hisse 81

13- Müsta'mel etrafı harclı ipekli kumâş uzun entari 1 Çuka kaplu Çerkeş kürkü 1 acem şalı değirmi 1 Hisse 650; Def'a basma uzun entari 1 Diz bezî 1 Hisse 70

14- Cedîd dokuma döşek çârşebi 1 Hisse 62; Müsta'mel sofra dibeği 1 örtü 1 Hisse 100; Cem'ân yekün-ü bey'ât hisse 1768; Zevc-i müteveffâ-yı merkûmun terekesi bey'âtından hisse-i irsiyyesi Hisse 409 pâra 10

15- Yine zevc-i müteveffâ-yı merkûmun terekesi ibkââtından hisse-i irsiyyesi

	Hisse	pâra
Vasiyye-i mezbûre Tevhîde üze-	37	20
rine mâl olundu		

-Yine zevc-i müteveffâ-yı merkûmun terekesi ihrâcâtından muharrer ba'de'l-resm mehr-i müeccel hakkı Hisse 387 pâra 20

16-Cem'ân yekün-ü tereke-i mezbûre

	Hisse	Pâra
Bâ vasiyet-i müsbet techîz-i tekfin	2603	10
minha	<u>0400</u>	—
	2203	10
	<u>0069</u>	<u>10</u>
	2107	00

- Resmin iskontası minha Hisse 14 para 10; Kaydiye Hisse 3; Delaliye Hisse 34; Resm-i Kismet Hisse 44

17-Li't-tâksim beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Rahîme Hisse 43 pâra 35

	Hisse	pâra
-Hisse-i binti sagîre mezbûre Behiye		
Bâlâda muharrer babasından	1053	20
Hissesi zam	<u>1636</u>	<u>20</u>
	2690	00

-Hisse-i uht-ı le humâ mezbûre Emîne Hisse 336 Pâra 21

-Hisse-i ah-ı le humâ mezbûr Mehmed Hisse 673 Pâra 2

-Kise para

21 a / III

1-Zevce-i mezbûre Rahîme Hâtûnun hisse-i irsiyyesi olan kırk üç gurûş otuz beş pâra vasiyye-i mezbûre Tevhîde Hâtûndan

2-ba'de'l havâle ve'l-kabûl binti sagîre-i mezbûre Behiyenin evvelen vefât iden bâbâsıyla sâniyen vefât iden vâlidesinden ba'de'l-ikâ hissesi

3-cem'ân iki bin altı yüz seksan dokuz gurûş mu'teber-i kefâleye rabtla târîhden üç sene temâmına değin vasiyyesi mezbûre Tevhîde

4-Hâtûn üzerine bâ hüccet-i şer'iyye edâna olunub sagîrân-ı mezbûrân Emîne ve Mehmedin hisseleri cem'ân bin dokuz yüz gurûş

5-yigirmi üç pâra erbâh ve istirbâh olunmak üzere Eytâm Sandığına vazı' ve teslîm olunduğu iş bu mahalle-i şerh

6-virilüb temhîd kılındı.

21 b / I

Numero: 74

1-Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverde me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Saib

2-Medîne-i Bolu karasından Soku karyesinde vâki' fi Kilitçi oğlu Debbağ İsmâil bin Mehmed Çavûş bin Sâlihînin menziline

3-varub cerîde-i şer'iyyede muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Behiyenin

4-vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine ve bâbâsı müteveffâ-yı merkûm ile sâniyen vefât iden vâlidesi Fâtma binti Mollâ Hasandan

5-mevrûs mâlinı ahz u kabz erbâh ve istirbâha kibel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yin lâzım ve mühim olmağın emânet ile

6-mu'arrefe ve sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda

7-muharrerü'l-esâmi müslimin ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık olmağın kibel-i şer'i şerîfden dahî sagîre-i mezbûrenin ümm-i li-eb ceddesi

8-zât-ı tarifi's-şer'iyye ile mu'arrefe iş bu bâisetü'l-vesika Tevhîde binti Ahmed nâm hâtûnu vasî nasb ve ta'yin olundukda ol dahî

9-ber-vech-i muharrer vasâyet-i mezkureyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ- yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikte gıbbe't-tasdiki's-şer'iyye

10-vasiyye-i mezbûre Tevhîde Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-meram ider kî vasîsi olduğum sagîre-i

11-mezbûrenin aslâ mâlı olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i htiyâc ile muhtace olmağla sagîre-i mezbûrenin evvelen

12-vefât iden bâbâsı müteveffâ-yı merkûm ile sâniyen vefat iden vâlidesi müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mâl-ı

13-müstedânesi nemâsıyla kezâlik bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan müntakil bâ tapu mutasarrıf olduğu târlâsı hâsılâtından

14-kadar ma'rûf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte gıbbe't-tasdiki's-şer'iyye

15-mâl-ı mukırr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'rûf idüğü

16-zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimin ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık olmağın kibel-i şer'i-şerîfden dahî

17-sagîre-i mezbûrenin bâbâsıyla vâlidesi mütevefayân-ı mezbûrandan mevrûs mâl-ı müstedânesi nemâsından otuz

18-gurûş ve târlâsı hâsılâtından yigirmi gurûş kî cem'ân elli gurûş iş bu târîh-i kitâbdan şehriye

19-nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka

20-ve kisve bâhâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi harc ve sarf ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i

21-mezbûrenin mâl-ı müstedânesi nemâsıyla târlâsı hâsılâtına rücû'a vasiyye-i mezbûre Tevhîde Hâtûna

22-izn verilmeğın gıbbe't-tasdiki's-şer'iyye vâki' hâl-ı kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u

23-ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

24-fi'l-yevmü's-sâmin min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

25-Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı İbrâhîm Efendi, Karye muhtârı Ahmed Ağa, Yine karyeden Örüllü oğlu Abdulkadir Ağa, Yine karyeden Çakır terlik Mehmed Usta, Yine karyeden Çatâklı Hüseyin, Karaçâyır mahallesinden Yorgancı Dâmâdı Hacı Said Efendi ve gayr-u hum

21 b / II

Numero: 75

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib
2. Medîne-i Bolu karasından Soku karyesinde vâki' fî Kilitçi oğlu Debbağ İsmâil bin Mehmed Çavûş bin Sâlihın menziline varub
3. cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Behiyenin vakt-i
4. rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden bâ hüccet-i şer'îyye mensûbe vasîsi ümm-i li-eb ceddesi zât-ı tarifi's-şer'îyye ile mu'arrefe
5. baisetü'l-vesika Tevhîde Hâtûn ibneti Ahmed meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne ideceğinden li-ecl-il-edâna
6. kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan muhzır bâş Hüseyin Ağa ibn Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî merkûm
7. Hüseyin Ağa sagîre-i mezbûrenin evvelen vefât iden bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs bâ-defter-i kassam hisse-i irsiyyesi
8. olan bin altı yüz otuz altı buçuk gurûş ve sâniyen vefât iden vâlidesi Fâtma binti Mollâ Hasandan mevrûs kezâlik bâ defter-i
9. kassâm hisse-i irsiyyesi olan bin elli üç buçuk gurûş kî cem'ân iki bin altı yüz doksan gurûş huzûr-u şer'ide bâke
10. edâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu
11. târîh-i kitâbdan üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdine sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mevhubundan vasî mezbûr yedinden
12. iştirâ ve kabz eylediğim bir aded halâlî koyun sâ'atî semeninden dahî bin iki yüz on buçuk gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden
13. Cem'ân üç bin dokuz gurûş yigirmi pâra sagîre-i mezbûreye zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımı'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde
14. gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye medyûne-i mezbûrenin sadriye-i kebîr oğulları Âlî ve Ârif bin Mehmed Çavuş ve kaynı Ahmed Ağa
15. ibn Sâlih nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî-i mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm
16. iderler kî makarr-ı medyûne-i mezbûrenin sagîre-i mezbûreye zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr üç bin
17. dokuz yüz yigirmi pâra deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkiben
18. kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir
19. dediklerinde gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye vâki' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs-u ümenâ-i şer'ile meclis
20. şer'îyye gelüb âlî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâmin min zi'l-ka'detü's
21. şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

22. Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı İbrahim Efendi, Karye Muhtârı Ahmed Ağa, Yine karyeden Örülluğlu Abdülkâdir Ağa, Yine karyeden Çâkır terlik Mehmed Usta, Yine karyeden Çataklı Hüseyin, Karaçâyır mahallesinden Yorgancı Dâmâdı Elhâc Said Efendi

21 b / III

Numero: 76

1-Medîne-i Bolu karasından Soku karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Perçinci? oğlu Abdullah bin Ahmed bin Abdullahın verâseti

2-zevce-i menkuhe-i metrûkesi Hanîfe binti Süleymân nâm Hâtûn ile kendüsünden mukaddem vefât iden zevcesinden mütevellidler sulbiye-i kebîre kızları

3-Fâtma ve Tevhîde ve sulbiye-i kebîr oğlu asâkir-i muvazzafa-i şâhânenen gâib-i 'ani'l-beled Mehmede münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver

4-zâhir ve nümâyân oldukdan sonra gâib-i merkûmun mecî'ine değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olan

5-nizâm-ı seniyye mücebince kîbel-i şer'idin ma'rifet-i rey olunan hâla medyûne-i mezbûre Eytâm müdiri Necîb Efendi tarafından mürsel vekîl muhızır baş

6-Hüseyin Ağa ibn Hüseyinin bi'l-vekâle rey ve ma'rifeti ve verese-i sâirenin bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma rifeti's şer'iyye

7-tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî

8-ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâmin zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

9- Basma kelâm-ı kadîm cild 1 Hisse 50; Orta kapâklı tencere 1 Hisse 220; Sagîr kapâklı tencere 1 Hisse 60; Orta güğüm 1 Hisse 116; El leğeni 1 Hisse 50; Beyâz ibrik 1 Hisse 43

10-Orta bakrâç 1 Hisse 51; Defâ orta bakrâç 1 Hisse 75; Müsta'mel ocak ibriği 1 Hisse 82 pâra 20; Sâplı tâbe 1 Hisse 47; Sagîr yağ tabesi 1 Hisse 21

11-Timur tâbe 1 Hisse 20;Kâr-ı kadîm kapâklı Sahân 1 Hisse 43; Def'a kâr-ı kadîm kapâklı sahân 1 Hisse 44; Def'a kâr-ı kadîm kapâklı sahân 1 Hisse 40; Şorba sahânı 1 Hisse 60

12- Mertebânı 1 Kapâklı sahân 1 Yumurta tâbesi 1 Hisse 43 pâra 20; Sagîr şorba leğeni 1 Hisse 42; Açık sahân 2 Hisse 42; Hamâm tâsı 1 Saplı tâs 1 Hisse 54

13-Def'a hamâm tâsı 1 Hisse 40; Def'a açık sahân 1 Su tâsı 1 ma'den Sahânı Hisse 25; Şorba tâsı 1 Kefgir 1 1 Hisse 20; Tepsî 1 Hisse 166

14-Süd tâbesi 1 Hisse 130 pâra 20; Sagîr yamalı kazgân 1 Hisse 215; Bel zencîri 1 Ayak zencîri 1 Hisse 126; Sabân timuru 1 Hisse 101

22 a / 21 b / III'ün devamı

15-Def'a sabân timuru 1 Hisse 55; Nacâk 1 Hisse 50; Def'a nacâk 1 Hisse 81 bâke 20; Kazma Hisse 30; Çâpa 1 Hisse 6 bâke 30; Kebîr Nacâk 1 Hisse 40

16- Kavâl tüfenk 1 Hisse 145; Bel nacâğı 1 Hisse 21; kutu 1 Boynûz 1 Hisse 5; Keser 1 Çekiç 1 Destere 1 Burgu 3 vesâire tâkımlar Hisse 52

17-Cedîd yün memlü önbezi üzerine basma yasdık 2 Döşek 1 Hisse 170; Müsta'mel Çârşeb 3 Hisse 145; Köhne çit minder 2 Yasdık 2 Hisse 586

- 18-Köhne çârşebli yorgân 1 Yasdık 1 Hisse 90; Müsta‘mel çârşebli dokuma yorgan Hisse 80; Köhne kısa hırka abâ 1 Hisse 120
- 19-Köhne çit minder 2 Yasdık 2 Hisse 000; Müsta‘mel gömlek 2 İç dizliğı 1 Hisse 68; Köhne Gömlek 3 iç dizliğı 1 Hisse 75; Köhne çuka fermâna 1 Çârik 1 Fes 1 Hisse 110
- 20- Müsta‘mel bez tob 1 Bez kûşâk 1 Hisse 40; Pamûk bezi tob 1 Hisse 91; Def‘a bez tob 1 Hisse 140
- 21- Keser kıyye 4 Hisse 41; Yağ kıyye Hisse 14; Bir mikdâr tarhana Hisse 50; Köhne silahlık Hisse ; Teneke yağ dirhem 1 Hisse 5 buçuk
- 22- Bir mikdâr bâmya tohum Hisse 6 pâra 30; Köhne yulâr çift 1 Hisse 17; Köhne çûl 1 Köhne keten çuvâl 2 Hisse 95; Mercimek kıyye 27 fi 30 Hisse 94 pâra 20
- 23- Fasülye kıyye 97fi Hisse 380; Büyük baklâ kıyye 3 Hisse 6; Haşhaş darısı kıyye 16 fi 5 pâra 6 Hisse 82 pâra 16
- 24- Def‘a bir mikdâr tarhana Hisse 40; Def‘a burğu 1 ve bir mikdâr çörek otu Hisse 14; Saç Ayağı 2 Maşa 1 Hisse 13 buçuk
- 25-Yumurta ‘aded 17 pâra 15 Hisse 63 buçuk; kil 28 fi 2 Hisse 56; Kızak? 1 Hisse 13 buçuk; Bulgur değirmen çift Hisse 50; Fuçı 2 Gözer 1 Hisse 18
- 26- Bir mikdâr kabâk ve soğân Hisse 150; Tahta ‘aded 136 fi 3 pâra 1 hisse 411 pâra 16; Kabâk altı ‘aded 70fi 2 buçuk Hisse 175
- 27- – Altı arşunlu kabâk 6 ‘aded 13 fi 7 Hisse 91; Egerce tahtası ‘aded 16 fi 2 Hisse 31; Kara kabâk ‘adedi 60 fi 1 Hisse 60
- 28- –Samânhânede mevcûd samân ve fîy? otu tahmînen çiten 10 Hisse 1020; Ağaç ‘aded 66 fi 4 pâra 5 Hisse 272 bake 10; Def‘a Ağaç ‘aded 17 fi 10 Hisse 170
- 29- - Bir mikdâr gübre Hisse 55; Kara sığır öküzü çift 1 Hisse 1950; Kûrada karasığır öküzü çift 1 Hisse 1155; Acemî karasığır ineğı re’si Hisse 415
- 30- – Kara sığır ineğı re’si 1 ma’a bir buçuk yaşında dâna Hisse 950; Def‘a karasığır ineğı re’si 1 ma’a buzâğı Hisse 756
- 31- – İki buçuk yaşında kara sığır dügesi re’si 1 Hisse 400; İki yaşında karasığır dügesi re’si 1 Hisse 300; Erkek merkeb re’si 1 Hisse 1000
- 32- – Bir mikdâr köknâr hatabı Hisse 60; araba ‘aded 10 Hisse 132; Şair keyli İstanbulî 7 fi 52 Hisse 364; Çavdârlı hınta keyli İstanbulî 17 fi 70 Hisse 1190
- 33- – Yâzlık keyli İstanbulî 6 fi 80 Hisse 520; Kesmik keyli İstanbulî 6 fi 30 Hisse 186
- 34- – Samân çiti 1 Ahırda araba koşumu 3 Dükkan 2 vesâir âlât-ı zenciriyye Hisse 100 ____
- Burçâk keyli İstanbulî 5 fi 60 Hisse 300
- 35- - Kerpiç ‘aded 35 Tâş aded8 Hisse 135; Çörek ulağı ve kâzık fi 80 Hisse 165; Tavuk ve horoz reisi 13 fi 5 buçuk Hisse 71-
- 36- - Kösele taşı 1 Hisse 17 buçuk; Elek 2 Tekne 1 yarım kile 1 Hisse 10; Hurda tırpân 1 Orâk 1 Sağır çân 1 Bardak 1 Hisse 36
- 37- – Küb Hisse 7; Denk sepeti 2 Hisse 130; Cem‘ân yekün-ü bey‘ât Hisse 17544 bâke 22
- 38- – Karye-i merkûmede vâki‘ ma‘lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât bir bâb harâb mülk ve bir bâb anbâr ve bir bâb samânhâne ve bir buçuk mikdâr mülk bağçe Hisse 1900
-Yine karye-i merkûmede vâki‘ ma‘lûmu’l-hudûd bir evlek mikdârı mülk-ü bostân yerinde hisse-i şâyi‘an ma‘lûmesi Hisse 50

- 39- Karye-i merkûmede su hazarında hisse-i şâyi'an ma'lûmesi Hisse 100; Def'a nakd-i mevcûd Hisse 179; Cem'an yekûn-ü ibkâât Hisse 2050; Techîz-i tekfîn sarf olunan nakd-i mevcûd geçer akçe Hisse 130

22 b / 21 b / III'ün devamı

- 40- Cem'an yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 19903 pâra 22

- 41- Minhâu'l-ihracât

- 42- Techîz-i tekfîn Hisse 400

Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Hanîfe	Hisse
	150
Fedaen ta'cil minha	010
	140

- Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla istikrâz-ı mecbûriyyeye beyâz akçe ma'a iskonta Hisse 405

- 43- Sene-i sâbık rûsûmâtıyla bu sene-i mübâreke rûsûmâtına beyâz akçe ma'a iskonta Hisse 160

- Resm-i kısmet Hisse 473 pâra 160, Delâliye Hisse 346 pâra 20, Kaydiyye Hisse 30, Varaka semeni Hisse 10, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 164 pâra 22

- 44- Yekûn-ü'l-ihracât Hisse 2129 pâra 22

- 45- Sahîhü'l-bâkî Hisse 17774

- 46- Li't- taksîm beyne'l-verese

- Hisse-i zevce-i mezbûre Hanîfe	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	1965	20
İbkââtdan hissesi	<u>0256</u>	<u>10</u>
	2221	30
Hisse-i binti kabîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
Kezâlik	3439	25
Kezâlik	<u>0448</u>	<u>17</u>
	3888	20
Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Tevhîde	Hisse	pâra
Kezâlik	3439	25
Kezâlik	<u>0448</u>	<u>17</u>
	3888	20
Hisse-i ibn gâib-i merkûm Mehmed	Hisse	pâra
Kezâlik	6879	10
Kezâlik	<u>0896</u>	<u>34</u>
	7776	04

22 b / I

1. Zevce-i mezbûre Hanîfe Hâtûn bintân-ı mezbûretân-ı Fâtma ve Tevhîdeden her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini yedlerine

2. i'tâ olunan muhâsebe pusulası mücebince temâmen ve kâmilten ba'de'l-ahz ve'l-kabz gâib-i merkûm Mehmedin ber-vech-i bâlâ
3. ba'de'l-ikâ hisse-i irsiyyesi olan altı bin sekiz yüz yetmiş sekiz gurûş on pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla
4. iş bu târîhden bir sene temâmına değin yine karye-i merkûmeden Sâdık Mollâ üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh verilüb temhîd kılındı.

22 b / II

Numero: 77

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib
2. Medîne-i Bolu kurâsından Soku karyesinde vâki' mütevefâ Perçinci oğlu Abdullah bin Ahmed bin Abdullahın menziline varub ceride-i şer'îyyede muharrer
3. ü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde yine karye-i merkûme sâkinlerinden Musulluoğlu Sâdık Mollâ ibn Mehmed meclis-i
4. ma'kûd-u mezkûrda mütevefâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğlu Asâkir-i muvazzafa-i şâhânedan gâib-i ani'l-beled Mehmedin mecîne değin
5. hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı şer'îyye mücebince kibel-i şer'iden ma'rifet-i rey olunan
6. hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm müdürî Necib Efendi ibn es-Seyyid elhâc Hâfız Ahmed Hâşim Efendi tarafından mürsel vekîl muhır bâş
7. Hüseyin Ağa ibn Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vekîl-i merkûm Hüseyin Ağa gâib-i merkûmun bâbâsı mütevefâ-yı merkûmdan
8. mevrûs mâlından huzûr-u şer'ide bâke altı bin sekiz yüz yetmiş sekiz gurûş on pâra edâna ve teslim eylediğinde ben dahî
9. yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmeme meblağ-ı mezbûr ile semenî iş bu târîhden bir sene temâmına değin
10. müeccel ve mev'ûdine gâib-i merkûmun mâl-ı mevhubundan vekîl-i merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cild halâlî
11. koyûn sâ'ati semeninden dahî bîn otuz bir gurûş on beş pârakî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân yedî bîn
12. dokuz yüz yigirmi beş pâra gâib-i merkûme zimmetimde vâcibü'l-eda ve lâzımü'l-kaza sahîhen deynimdir dedikte
13. gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye yine karye-i merkûme sâkinlerinden Üçüzoğlu Tâhir bin Mehmed ve Çataklı Hüseyin bin Mehmed ve Karaçâyır
14. mahallesi sâkinlerinden Molla Ömeroğulları Mollâ Emîn ve Hâfız İsmâil Efendi ibni Abdülkâdir nâm kimesneler
15. meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vekîl-i merkûm mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler ki;
16. mukırr-ı medyûn-u merkûmun gâib-i merkûme zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr yedî bîn
17. dokuzyüz dokuz gurûş yigirmi beş pâra deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i
18. sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkiben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen

19. mebâlağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe-t-tasdîki's-şer'iyye vâki' hâl-i kâtib mumâileyh mahallinde
20. ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'iyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb
21. ketb olundu fi'l-yevmü's-sâbi' min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
22. Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı İbrâhîm Efendi, Karyeden muhtâr Ahmed Ağa, Yine karyeden Aşçı oğlu Mehmed Alî, Yine karyeden Kilitçioğlu Ahmed, Yine karyeden Çakır terlik Mehmed Usta, Karaçâyır mahallesinden yorgancı Dâmâdı Elhâc Said Efendi ve gayr-u hum

22 b / III

Numero: 78

1. Derûn-u cihetde mestûretü'l-ism Fâtma münevvere nâm sagîreye mukaddema farz ve takdîr olunan yevmiye birer gurûşdan şehriye otuz gurûş nafaka
2. ve kisvesine kifâyet etmeyüb bâbâsı mezbûrû'l- ism Pâşâköylü Elhâc Şâkirin müyesser edâya muktedir olduğu zeyl-i başda muharrerü'l-esâmi
3. müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olmağın sagîre-i mezbûrenin vâlidesi ve hâznesi Nûriye Hâtûn talebiyle kibel-i şer'i şerîfden
4. iş bu vesika târîhden şehriye on biş gurûş dahî zam ve takdîr olunub Cem'ân kırk beş gurûş olmağla
5. meblağ-ı ma'rûz-u mecmû',-u mezkûr şehriye kırk beş gurûş sagîre-i mezbûre Fâtma münevverenin nafaka ve kisvesine
6. ve sâir havâyic-i zarûriyyesine harc ve sarf ve vakt-i zarûretde istidâneye ve inde'z-zafer bâbâsı
7. merkûm Elhâc Şâkir üzerine rücû'a mezbûre Nûriye Hâtûna izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
8. fi'l-yevmü'l-hâmis 'aşer min şehr-i Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
9. Şuhûdü'l- hâl

Mümeyyiz fazîletlü Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtibi Mustafa Bey Efendi, Mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

23 a / I

Numero: 79

1. Medîne-i Boluda Karaçâyır mahallesi sâkinelerinden ve zât-ı zeyli hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe olan bâisetü'l-vesika Fâtma binti İbrâhîm
2. nâm hâtûndan ber-vech-i âtî istihbâr-ı şer'iyye südürundan sonra takrîr-i usûl-ü şer'iyyesi vechile mahalle-i merkûme imâmı Elhâc İbrâhîm Efendi ibn Abdullah
3. ve muhtâr-ı sânisî Mehmed Ağa ibn Hüseyin ve Hasan Mollâ ibn Derviş İshâk nâm-ı müzekkilerden evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu yine merkûmundan
4. 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan mârrü'z-zikr Karaçâyır mahallesi ahâlisinden Hâcî Memişoğlu Elhâc
5. Hâfız Hasan Efendi ibn Hüseyin ve Hâfız İsmâil Hakkı ibn Abdülkâdir Efendi nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'iyye hâzırân

6. olub eserü'l- istihbâr fi'l-hakîka iş bu müstahbire-i mezbûre Fâtma Hâtûnun zevce-i hâlâ der- 'aliyyede sâkin gâib-i 'an
7. 'il-beled Vucubetoğlu Saîd Ağa ibn Hasan bin Abdullah iş bu bîn ikî üz doksân dörd sene-i şehriyesi Hazîrânının
8. birinci günü der 'aliyyede fincâncı hâtında zevcesi mezbûre Fâtma Hâtûnu bizim huzûrumuzda talâk-ı bâyin tatlık ve beşyüz
9. bir gurûş mehr-i müeccel ve üç yüz gurûş nafaka-i 'iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmesi mukâbelesinde ki Cem'ân sekiz yüz bir gurûş
10. mezbûre Fâtma Hâtûna edâ ve teslîm Akpınar mahallesi ahâlisinden iş bu hâzır bi'l-meclis-i Dumân oğlu İzzet Ağaya
11. emr ve tevkîd merkûm İzzet Ağa dahî meblağ-ı mecmû'-u mezkûru zevce-i mezbûreye edâya ta'ahhüd ve iltizâm idüb
12. tatlıkini hâvî bir kıt'a ma'nevî ve mersûm mektûb dahî irsâl ve bizi eşhâd eyledi biz bu husûsda bu
13. vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyü müstahbire-i mezbûre Fâtma Hâtûn ile merkûm İzzet Ağa
14. muvâcehelerinde her biri 'alî-tarîki's-şehâde haber verdiklerinde mezbûre Fâtma Hâtûn ve Merkûm İzzet Ağadan her biri
15. muhberân-ı mezbûrâtı cemî' kelimât-ı meşrûhalarında vicâhen mütehakkık ve şifâhen ve tasdik etmeğin vâki'
16. ü'l-hâl hıfzen li'l-makâl iş bu vesîka-i münîfe bi't-taleb ketb ve imlâ olundu fi'l-yevm ü't-tasi' min zi'l-ka'detü's-şerîfe
17. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
18. Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyiz fazîletlü Seyfettullah Efendi, Mümeyyiz Tâhir Efendi, Mümeyyiz bâş kâtîbi Mustafa Bey Efendi, Mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa ve gayr-u hum

23 a / II

Numero: 80

1. Medîne-i Bolu karasından Emîn karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Bâbâ Velî oğlu Alî Çavuş bin Abdullah bin Abdullahın verâset-i zevce-i
2. menkûhe-i metrûkesi Hafîze binti Ahmed ile sulbiye-i kebîre kızı Fâtma Dudu ve sulbiye-i kebîr oğlu Mollâ Ahmed ve diğer sulbiye-i kebîr oğulları asâkir-i şâhânede gâibân-ı
3. 'ani'l-beled Hüseyin ve Abdullaha münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhîr ve nümâyân oldukdan sonra gâibân-ı merkûmânın mecî'ilerine değin hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz
4. hıfz-ı karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kıbel-i şer'iden ma'rifet-i rey rey olunan hâlâ Medîne-i mezbûre Eytâm müdürü Necîb Efendinin rey ve ma'rifeti
5. ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan terek-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr
6. ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâlis ve'l-ışrîn min Şevvâlü'l-mükerrerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
7. - Kebîr bakrâc 1 Hisse 105; Sagîr Hurda bakrâc 1 Hisse 40; Hurda sūd tâbesi 1 Hisse 100; Def'a Hurda sūd tâbesi 1 Hisse 110; Sagîr Hurda kapâklı tencere 1 Hisse 40; Hurda şorba tâbesi 1 Hisse 45

8. - Hurda şorba sahânı 1 Hisse 31; Bel zencîri 1 Ayak zencîri 1 Sabân timuru 2 Hisse 200; Nacâk 2 Hisse 61; Keser 1 Burgu 2 Askı 1 Ustura 1 Çekiç 1 Hisse 31
9. - Hurda beyâz ibrik 1 Hurda ocâk ibriği 1 Yağ tabesi 1 Hisse 71; Köhne çul 1 Köhne keten çuvâl 2 Hisse 100; Üzerinin köhne melbusâtı Hisse 20; Bir mikdâr gübre Hisse 40
10. - Köhne döşek 1 Köhne yorgân 1 Yasdik 2 Hisse 100; Hurda Mudurnu Bel bacağı 1 Hisse 5; Yazlık keyli İslambolî 14fî 80 Hisse 1120
11. - Kapluca keyli İslambolî 2 fî 30 Hisse 60; Hınta keyli İslambolî 1 fî 75 Hisse 75; Şair keyli İslambolî 2 fî 50 Hisse 100; Samân çiten 4 fî 80 Hisse 320
12. - Araba koşumu 1 Düğen 1 Samân çiti 1 vesâir alât-ı rençberiyeye Hisse 200; Maşâ 1 Saç ayağı 2 Hisse 20; Karasığır öküzü çift 1 Hisse 2000
13. - Dört yaşında kara sığır danası çift 1 Hisse 1200; Kûrada Bozlâcı karasığır ineği re'si 1 Hisse 500; Def'a kûrada kara sığır ineği re'si 1 Hisse 350
14. Bir yaşlı kûrada erkek merkeb sıpâsı re'si 1 Hisse 40; Hırdavât menzili Hisse 50; Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 7133
15. Karye-i merkûmede vâki' üç bâb oda ve tahtında bir bâba ahur ve bir samânhâne ve bir mikdâr bâğçeye müştamil bir bâb mülk-ü menzil beyne'l-verese ibkâ olmağla kıymeti Hisse 2000
16. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 9133
17. Minhâu'l-ihracât
18. - Techîz-i tekfîn Hisse 350

-Mehr-i müeccel müsbet li-zevce'tü'l mezbûre Hafize Hâtûn

Hisse

Fedâen ta'cîl nef'an li'l-gâib sulhen tenzîl 101

kılınan minhâ 050

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksan üç senesi emvâl virgüsüyle istikrâz-ı mecbûriye beyâz akçe ma iskonta deyni Hisse 428

19. - Resm-i kısmet Hisse 207 pâra 20, Delâliye Hisse 142, Kaydiyye Hisse 14, Varaka Semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 74 pâra 20
20. Yekünü'l-ihracât Hisse 1272
21. Sahîhü'l bâkî Hisse 7861
22. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i zebûre Hafize

Hisse pâra

Beyâtdan hissesi 732 25

İbkââtdan hissesi 250 —

982 25

-Hisse-i binti kabîre-i mezbûre Fâtma Dudu

Hisse pâra

Kezâlik 732 25

Kezâlik 250 —

982 25

-Hisse-i ibn kebîr merkûm Mollâ Ahmed

Hisse pâra

Kezâlik 1464 10

	Kezâlik	<u>500</u>	—
		1965	10
-Hisse-i ibn kebîr gâib-i merkûm Hüseyin	Hisse		pâra
	Kezâlik	1465	10
	Kezâlik	<u>0500</u>	—
		1965	10
-Hisse-i ibn kebîr gâib-i merkûm Abdullah	Hisse		pâra
	Kezâlik	1465	10
	Kezâlik	<u>0500</u>	—
		1965	10

23 a / III

1. Zevce-i mezbûre Hafîze Hâtûn ve binti kebîr-i mezbûre Fâtma Dudu ve ibn kebîr merkûm Mollâ Ahmedden her biri hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabz gâib-i merkûmânın
2. ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ cem'ân hisse-i irsiyyeleri olan iki bin dokuz yüz otuz buçuk gurûş mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına
3. kadar li-ebeveyn er karındâşları merkûm Mollâ Ahmed üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh vicilüb temhîd kılındı.

23 b / I**Numero: 81**

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi
2. Medîne-i Bolu karasından Emîn karyesinde vâki' müteveffa Bâbâ Velî oğlu Alî Çâvuş bin Abdullah bin Abdullahın menziline varub ceride-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi
3. müslîmin huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğlu Mollâ Ahmed meclis-i ma'kûd-u mezkûrda müteveffâ-yı merkûmun
4. diğer sulbiye-i kebîr oğulları gâibân-ı 'ani'l-beled Asâkir-i şâhânedan Hüseyin ve Abdullahın meci'ilerine değin hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz
5. ve erbâh ve istirbâha karârgîn olan nizâm-ı seniyye mücebince kibel-i şer'iden ma'rifet-i rey olunan hâlâ medîne-i mezbûrda
6. Eytâm müdürü Necîb Efendi ibnü'l yed Elhâc Ahmed Efendi tarafından vekîl-i mürsel karye-i merkûmenin merkezî muhtârı
7. Ahmed Ağa ibn Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vekîl-i merkûm Ahmed Ağa li-ebeveyn er karındâşlarım
8. gâibân-ı merkûmânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâllarından huzûr-u şer'ide bâke iki bin
9. dokuz yüz otuz buçuk gurûş edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz
10. u kabz itmemle meblağ-ı mezbûresiyle semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdine karındâşlarım gâibân-ı merkûmânın
11. mâl-ı mev'hûbundan vekîl-i merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyûn sâ'ati semeninden dahî bin üç yüz on sekiz buçuk gurûş kî cihet-i

12. mezkûriyetinden cem'ân dörtbin iki yüz kırk dokuz gurûş karındâşlarım gâibân-ı merkûmâna zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımı'l-kaza sehîhen
13. deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye yine karye-i merkûme sâkinlerinden Ahmed Ağa ibn Hüsman ve Kıbrısçıklı mülâzım Mehmed Ağa ibn Alî nâm
14. kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vekîl-i mezbûr mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî makarr-ı medyûn-u
15. merkûmun karındâşları gâibân-ı merkûmâna zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr dört bin üç yüz kırk
16. dokuz gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlakâ-i sahiha-i şer'iyeye ile her birimiz müte'âkiben kefil-i bi'l-mâl
17. ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağan edâsına dahî kefil-i bi'l-hâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîk
18. i's-şer'iyeye vâki' mal-ı kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'iyeye gelüb alî vukû'a
19. inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sâmin ve'l- 'ısrîn min Şevvalü'l-mükerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn
20. ve elf
21. Şuhûdü'l-hâl

Meşçiler karındâş imâmı Abdülkâdir Efendi, Emîn karyesinden Mustafa Dâyı, Yine karyeden Tekilî Hasan Ağa, Yine karyeden Yûsuf dâmâdı İbrâhîm Ağa, Yine karyeden Çobân Mustafa Ağa ve gayr-u hûm

23 b / II

Numero: 82

1. Medîne-i Bolu karasından Ösenek karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Çalıkoglu Alî bin Mehmed bin Abdullahın verâseti sulbiye-i kebîre kızı Fâtma ve sulbiye-i
2. kebîr oğlu Mehmede münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i merkûmânın taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile
3. tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmeden ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur
4. hurire fi'l-yevmü'l- 'ısrîn min Şevvalü'l-mükerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
5. – Şorba leğeni 1 Açık sahân 2 Hamâm tası 1 Hisse 111; Hurda orta ve sagîr börek tepsisî 2 Hisse 120; Hurda orta ve sagîr bakrâç 2 Açık sahân 1 Yumurta tâbesi 3 Hisse 125
6. – Sagîr kapâklı tencere 1 Orta süd tâbesi 1 Hisse 140; Hurda ocâk ibriği 1 Hisse 91; Hurda güğüm 1 Hisse 81; Hurda sagîr süd tâbesi 1 Hisse 51; Köhne Çul 1 Köhne çuvâl 3 Hisse 100
7. – Müsta'mel dokuma ve çit döşek 2 Hisse 200; Sagîr kırmızı dokuma minder 1 Sagîr dokuma minder 1 Hisse 65, Bir yaşında kara sığır düğesi re'si 1 Kara sığır danası re'si 1 Hisse 200
8. – Burgu 3 Hurda destere 2 Vesâir Hurda timurler Hisse 60; Hurda araba 2 düğen 1 çit 1 vesâir alât-ı rencberiyye Hisse 300; Maşa 1 saç ayağı 2 Tekne 2 elek 1 vesâir hırdavat menzil Hisse 120
9. – Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 1764; Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir mikdâr mülk-ü menzil arsası beyne'l-verese ibkâ olmağla Hisse 399
10. – Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse
Techîz-i tekfin minhâ 2163
0300

$$\begin{array}{r}
 1963 \\
 \hline
 0100 \\
 \hline
 1863
 \end{array}$$

Varaka semeni Hisse 00; Kaydiye Hisse 3; Delâliye Hisse 30; Resm-i kısmet Hisse 49 para 20; Resm ile varaka semeninin İskontası minhâ Hisse 17 pâra 20

11. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fâtma	Hisse
Bey'âtdan hissesi	488
İbkââtdan hissesi	<u>133</u>
	621
- Hisse-i ibn merkûm Mehmed	Hisse
Kezâlik	976
Kezâlik	<u>266</u>
	1242

23 b / III

- Binti kebîre-i mezbûre Fâtma hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilan ba'de'l ahz ve'l-kabz ba'dehu kable'l-kısm ibn kebîr Mehmed dahî vefât idüb
- verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazîfe binti Sâlih nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîr oğlu Ahmed ve sulbiye-i sagîr oğlu Mustafa
- münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i
- umûruna kibel-i şer'idan vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlidesi mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifeti ve ma'rifet-i
- şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer' iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı
- merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü'l-ışrîn min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
- Orta kazgân 1 Hisse 400; Orta kapâklı tencere 1 Hisse 100; Hurda sabân timuru 3 Hisse 150; Nacâk 2 Araba zencîri 3 Hisse 170; Kûra da kara sığır öküzü çift 1 Hisse 400
- Kara sığır dânası çift 1 Hisse 1801; Kûrada kara sığır ineği re'si 3 Ma'a buzâğı Hisse 801; Hınta keyli İslambolî 35 buçuk fî 81 Hisse 2835; Samân çiten 7 Hisse 400
- Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 7057
-Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzil beyne'l-verese ibkâ olunmağla kıymeti Hisse 2000
- Bâbâsı müteveffâ-yı merkûmun bey'âtından bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesi Hisse 976
-Bâbâsı müteveffâ-yı merkûmun ibkââtdan bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesi Hisse 266
-Nakd-i mevcûd geçer akçe Hisse 250

11. - Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 10549

12. Minhâü'l ihrâcât

13. - Techîz-i tekfîn Hisse 250

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Nazîfe Hâtûn	<u>Hisse</u>
Mezbûrenin yemin edeceği	450
'İnde's-şer'i mütehakkık olmağla fedâen	<u>050</u>
Ta'cîl minha	400

-Resm-i kısmet Hisse 211 pâra 20, Delâliye Hisse 140 buçuk, Kaydiyye Hisse 131, Varaka semeni Hisse 7 buçuk, Resm ile varaka semeninin iskontâsı Hisse 43

24 a / 23 b / III'ün devamı

14. - Yekünü'l-ihrâcât Hisse 1065

15. Sahîhü'l bâki Hisse 9484

16. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Nazîfe	Hisse	pâra
Bey'âtdân hissesi	902	10
İbkâât dan hissesi	<u>283</u>	<u>10</u>
	1185	20
-Hisse-i ibn kebîr Merkûm Ahmed	Hisse	pâra
Kezâlik	3157	35
Kezâlik	<u>0991</u>	<u>15</u>
	4149	10
-Hisse-i ibn Merkûm Mustafa	Hisse	pâra
Kezâlik	3157	35
Kezâlik	<u>0991</u>	<u>15</u>
	4149	10

24 a / I

1. Zevce-i mezbûre Nazîfe Hâtûn bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesiyle derûn-u defter-i kassâmın ihrâcâtında muharrer mehr-i müeccele hakkını
2. temâmen ve kâmilin ba'de'l-ahz ve'l-kabz ibn kebîr merkûm Ahmedin hisse-i irsiyyesi olan bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ üç bin
3. yüz elli yedi gurûş otuz beş pâra vâlidese zevce-i mezbûre hissesinden ziyâde terekeden eşyâ iştirâ idüb
4. zimmeti olmağla mezbûreden ba'de'l-havâle ve'l-kabûl sagîr-i mezbûrun ba'de'l-ibkâ bâlâda muharrer hissesi irsiyyesi olan
5. üç bin yüz elli yedi gurûş otuz beş pârayı târîhden üç sene temâmına kadar mu'teber-i kefâleye rabtla vâsîsî
6. vâlidese mezbûre Nazîfe Hâtûn üzerine bâ hüccet-i şer' ile edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh virilüb temhîd kılındı.

24 a / II

Numero: 83

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nurî Efendi ibn Sâib Efendi Medîne-i Bolu
2. karasından Ösenek karyesinde vâkı fî Çâlık oğlu Mehmed bin Alî bin Mehmedin menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslîmin huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî
3. ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğlu Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb? Vasîsi?
4. ma'rifetü'z-zât Nazîfe Hâtûn ibneti Sâlih meclis-i ma'kûdu mezkûrda zıkr-i âtî meblağ istidâne edeceğinden li-ecli'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn
5. olunan karye-i merkûme muhtârı Sâ'atçizâde Mehmed Efendi ibn Abdurrahim mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i merkîm Mehmed Efendi oğlu sagîr-i mezbûrun
6. bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlından huzûr-u şer'ide bâke üç bin yüz ellî yedi gurûş otuz beş pâra edâna ve teslim eylediğinde ben dahî
7. yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târihden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne oğlum sagîr-i
8. mezbûrun mâl-ı mevhubundan vasî mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyun sâ'ati semeninden dahî bin dört yüz on yedi gurûş
9. beş pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân dört bin beş yüz yetmiş beş gurûş oğlum sagîr-i mezbûre zimmetimde vâcebü'l-edâ ve lâzımü'l-kâza sahîhen
10. deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye medyûne-i mezbûrenin sadriye-i kebîr oğlu Ahmed ve karyeden Kapucu Abdullah Dâyı bin Süleymân ve Berber
11. Abdullah Usta bin Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
12. makarr-ı medyûne-i mezbûrenin oğlu sagîr-i mezbûre zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr dört bin beş yüz yetmiş beş gurûş deyninin
13. edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen
14. meblağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye vâkı' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u
15. ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevm el-ışrîn min Şevvâlü'l-mükerrem
16. sene hamse ve tis'în ve mieteyn ve elf
17. Şuhûdü'l- hâl

Karye-i merkûmun sâbık muhtârı Hüseyin Ağa, Yine karyeden Feyzullah Ağa, Yine karyeden Ârif Ağa, Yine karyeden Hasan Ağa, Yine karyeden Râşid Ağa ve gayr-u hum

24 a / III**Numero: 84**

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi
2. Medîne-i Bolu karasından Ösenek karyesinde vâkı' fî Çâlık oğlu Mehmed bin Alî bin Mehmedin menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslîmin huzûrlarında
3. 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğlu Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna ve bâbâsı

4. müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlinı ahz u kabz ve hıfz-ı kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile
5. mu'arrefe ve sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdîre idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda
6. muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mutehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun vâlidisi zât-ı
7. ta'rîfî's-şer'iyye ile mu'arrefe baisetü'l-vesika Nazîfe bin Sâlih nâm Hâtûnu vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer
8. vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ- yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye
9. vasiyye-i mezbûre Nazîfe Hâtûn meclis-i makûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider kî vasîsi olduğum oğlum
10. sagîr-i mezbûrun aslâ mâlî olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtac olmağla sagîr-i mezbûrun bâbâsı
11. müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsıyla kezâlik bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ tapu mutasarrıf
12. olduğu târlâsı hâsılâtından kadar ma'rûf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde
13. gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye hâl-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zıkr-i âtî meblağ kadar ma'ruf
14. idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mutehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî
15. sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlî müstedânesi nemâsından otuz beş gurûş ve târlâsı
16. hâsılâtından yigirmi beş gurûş kî cem'ân altmış gurûş iş bu târîhden şehriye nafaka meblağ farz ve takdîr
17. buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûru sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf
18. ve lede-l-iktizâ istidâneye ve inde'z- zafer sagîr-i mezbûrun mâl-ı müstedânesi nemâsıyla târlâsı hâsılâtından rücû'a
19. vasiyye-i mezbûre Nazîfe Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye vâki' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde
20. ketb ve tahrîr ve ma'en mezbûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'iyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a
21. bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-ısrîn min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
22. Şuhûdü'l- hâl

Karyeden Sâ'atçı zâde Mehmed Efendi, Karyeden Sâbık muhtârı Hüseyin Ağa, Karyeden Feyzullah Ağa, Yine karyeden Ârif Ağa, Yine karyeden Hasan Ağa ve gayr-u hum

24 a / IV

Numero: 85

1. Medîne-i Bolu karasından Örencik karyesi sâkinelerinden iken târîhten on iki sene mukaddem vefât iden Kara Mustafa kızı Hadîce
2. beyne'l-mezbûr Mustafa bin Abdullahın verâset-i zevce-i metrûku Mustafa bin Ahmed ile sadriye-i kebîre kızı Hafîze ve sadriye-i sagîr oğlu

3. Mustafaya münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd
4. ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan üveyi vâlidesi Cemîle binti Ârif
5. nâm Hâtûn bi'l-vesâye ve binti mezbûre bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve marifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm
6. ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı
7. mezbûredir kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü't-tas'î min Şevvâlû'l-mükerrerem
8. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyen ve elf
9. - Kara sığır öküzü çift 1 Hisse 2005, Ala karasığır ineği re'si 1 Ma'a buzâğı Hisse 505, Siyâh kara sığır ineği re'si 1 ma'a buzâğı Hisse 400
10. - Köhne yorgân 1 Yasdık 1 Hisse 30, Çöğen boynuzlu kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzağı Hisse 530

24 b / 24 a / IV 'ün devamı

11. - Bir yaşlı gök kara sığır düğesi re'si 1 Hisse 281, Bir yaşlı siyah kara sığır düğesi re'si 1 Hisse 285
12. - Cem'an yekûn-ü tereke-i mezbûre Hisse
4036
0223
3813

-Resm-i kısmet hisse 136 buçuk, Delâliye Hisse 80, Kaydiyye 6 buçuk

13. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevc-i merkûm Mustafa	Hisse	pâra
zıkr-i âtî	953	10
	<u>953</u>	<u>10</u>
	000	00
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hafîze	Hisse	pâra
Temâmen ve kamilen	953	10
Ahz u kabz etmiş idi	<u>953</u>	<u>10</u>
	000	00
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Mustafa	Hisse	pâra
zıkr-i âti babasından isâbet	1906	10
idecek hisseye zam olunmuşdu	<u>1906</u>	<u>10</u>
	0000	00

24 b / I

1. Badehu kable'l-kısm zevc-i merkûm Mustafa dahî vefât idüb verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Cemîle binti Ârif ile mezbûreden mütevellidler
2. sulbiye-i sagîre kızları Emine ve Sâbire ve kendüsünden mukaddem vefât iden zevcesi mezbûre Hadîce Hâtûndan mütevellidler sulbiye-i kebîre kızı mezbûre

3. Hafize ve sulbiye-i sagîr oğlu mezbûr Mustafaya münhasıra olduğu ‘inde’ş-şer’i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrûn-u merkûmunun vakt-i
4. rûşd ve sedâdlarına değîn tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer’iden vasî nasb ve ta’yîn olunan vâlideleri mezbûre bi’l-vesâye ve bi’l-verâse ve verese-i
5. sâirenin kezâlik bi’l-verâse taleb ve iltimâs ve ma’rifetleri ve ma’rifet-i şer’ ile tahrîr ve terkîm ve bi’l-müzâyede bey’ olunarak beyne’l-verese
6. bi’l-farizetü’ş-şer’iyye tevzî’ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi’l-yevmü’t-tas’î
7. min Şevvâlû’l-mükerrerrem sene hamse ve tis’in ve mi’eteyn ve elf
8. - Sagîr tencere 1 Şorba leğeni 1 Sagîr bakraç 1 Orta tepsî 1 Hurda ibrik 1 Hisse 160; Sabân timuru 1 Nacâk 1 Araba zencîri 1 Hisse 150; Hamâm tası 1 Hisse 10; Çâpa 1 Hisse 5
9. - Mûsta’mel çârşebli çit yorgân 1 Mâ’ili dokuma minder 1 Yasdık 2 Hisse 150; Sagîr köhne çul 1 Köhne çuvâl 1 Hisse 60; Köhne entâri 1 Ve sâir köhne melbûsât Hisse 20
10. - Erkek merkeb 1 Ve sâir köhne melbûsât Hisse 20; Hurda araba koşumu 1 Ve sâir alât-ı rencberiyeye Hisse 40; Çâkırılı hınta keyli İslambolî 15 fi 65 Şair keyli İslambolî 21 fi 40 karıklı keyli İslambolî 6 fi 30 Hisse 1255
11. - Saman çiten 3 buçuk fi 80 Hisse 280; Hırdavât menzîl Hisse 2551; Cem’ân yekûn-ü bey’ât Hisse 2551; Karye-i merkûmede vâki’ ma’lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât bir bâb harâb samân mülk samânhanede sülûs hisse-i şayi’âsı Hisse 50
12. - Yine karye-i merkûmede vâki’ ma’lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât iki bâb oda ve tahtadan dâm ve bir bâb samânhaneyi müştemil bir bâb mülk ü menzîl Hisse 2000; Cem’ân yekûn-ü ibkââtıdan Hisse 2050
13. - Zevcesi müteveffâ-yı evvel mezbûre Hadîce Hâtûndan hisse-i irsiyyesi Hisse 953 pâra 10; Nakd-i mevcûd geçer akçe techîz-i tekfinine sarf olunmuşdu. Hisse 200
14. Cem’ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 5754 pâra 20
15. Minhâû’l-ihracât
16. - Techîz-i tekfin Hisse 200

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü’l-mezbûre Cemîle Hâtûn

	Hisse
mezbûrenin yemin ideceği ‘inde’ş-şeri	750
mütehakkık olmağla fedâen ta’cîl minhâ	050

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân dört senesi emvâl virgüsüne deyni beyâz akçe ma’a iskonta Hisse 222
17. - Deyn-i müsbet Berber bâş Mustafa Ağa ibn Mustafa an cihet-i karz

	Hisse
Fedâen tacîl minhâ	87
	<u>07</u>
	80

-Deyn-i müsbet fi Pâmukçu Hâcî Râşid Efendinin sülûs akçesine bâ yed vasî Süleymân Ağa ibn Alî bi’t-tahlîfi’ş şer’iyye asıl mâl ma’a nemâ Hisse 260
18. - Resm-i kısmet Hisse 107, Delâliye Hisse 50 pâra 10, Kaydiyye 7, Varaka semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 00
19. Yekûnü’l-ihracât Hisse 1631 pâra 10

20. Sahîhü'l-bâkî Hisse 4123

21. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Cemile	Hisse pâra	
Bey'âtdan hissesi	259	05
İbkââtdan hissesi	<u>256</u>	<u>10</u>
	515	15
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hafîze	Hisse pâra	
Kezâlik	302	12
Kezâlik	<u>298</u>	<u>38</u>
	601	10
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Emîne	Hisse pâra	
Kezâlik	302	12
Kezâlik	<u>298</u>	<u>38</u>
	601	10
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Fâtma	Hisse pâra	
Kezâlik	302	12
Kezâlik	<u>298</u>	<u>38</u>
	601	10
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Sâbire	Hisse pâra	
Kezâlik	302	12
Kezâlik	<u>298</u>	<u>38</u>
	601	10
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Mustafa	Hisse pâra	
Kezâlik	604	24
Kezâlik	<u>597</u>	<u>26</u>
	1202	10
-Vâldesinden olan hissesi	<u>1906</u>	<u>21</u>
Zam	3108	30

24 b / II

1. Zevce-i mezbûre Cemîle Hâtûn ve binti kebîre-i mezbûre Hafîzeden her biri hisse-i irsiyyelerini
2. temâmen ve kâmilin ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrân-ı mezbûrân Emîne ve Fâtma ve Sâbirenin bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ
3. Cem'ân dokuz yüz altı gurûş otuz altı pâra ve sagîr-i mezbûr Mustafanın vâldesiyle bâbâsı terekelerinden ba'de'l-ibkâ
4. bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesi olan ceman ikibin beş yüz on yedi gurûş dört pâra ki min-haysû'l mecmû' üç bin
5. dört yüz on sekiz gurûş mu'teber-i kefâleye rabtla tarîhden üç sene temâmen değin vâlideleri

6. mezbûre Cemîle Hâtûn üzerine bâ hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh virilüb temhîd kılındı

25 a / I

Numero: 86

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl
2. olunan mahkeme-i şer'îyye ketbesinden Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib Efendi Medîne-i Bolu
3. karasından Örencik karyesine vâki' fi Çerağoğlu Mustafa bin Ahmed bin Abdullahın
4. menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i
5. şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûhe-i metrûkesi Cemîle binti Ârif
6. nâm Hâtûndan mütevellidler sulbiye-i sagîr kızları Emîne ve Fâtma ve Sâbire ve kendüsünden mukaddem vefât
7. iden zevcesi Hadîce Hâtûndan mütevellid sulbiye-i sagîr oğlu Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdına
8. değin tesviye-i umûrlarına ve bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mallarını ahz
9. u kabz ve hıfz-ı kibel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'ruf
10. ve sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire ider kî
11. zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mutehakkık olmağın kibel-i
12. şer'î-şerîfden dahî sagirân-ı mezbûrânın vâlideleri ve sagîr-i mezbûrun eskî vâlidesi
13. zât-ı tarîfi's-şer'îyye ile mu'arrefe bâisetü'l-vesika Cemîle binti Ârif nâm Hâtûn vasî
14. nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i
15. lâzımesini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye vasî
16. mezbûr Cemîle Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takdîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider kî sagirûn-u
17. merkûmunun aslâ mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtace olmalarıyla sagîr-i merkûmun
18. bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan
19. müntakil bâ-tapu mutasarrıf oldukları târlâları vâsılâtlarından kadar ma'ruf nafaka meblağ farz ve takdîr
20. buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye hâl-i mukırr-ı mezbûrenin sebt ve beyân
21. eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi
22. müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kibel-i şer'î-şerîfden dahî sagirân-ı mezbûrânın
23. bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından on beş gurûş
24. ve târlâları hâsılâtlarından yigirmi beşer gurûş kî cem'ân kırk gurûş ve sagîr-i mezbûrun kezâlik
25. vâlidesiyle bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsından on beş

26. gurûş ve târlâsı hâsılâtından on beş gurûş kî cem'ân otuz gurûş kî min-hays-i mecmû' yetmiş
27. gurûş iş bu târîh-i kitâbdan şehriye nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûru
28. sagîrûn-u merkûmunun nafaka ve kisve bâhâ vesâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede-l-iktizâ
29. istidâne ve inde'z-zafer sagîrûn-u merkûmûnun mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla târlâları
30. hâsılâtlarına rücû'a vasî-i mezbûre Cemîle Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdîk
31. i's-şer'ıyye vâkî' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i
32. şer' ile meclis-i şer'ıyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takdîr etmeğın mâ- vaka'a bi't-taleb
33. ketb olundu fî 9 Rebbiü'l-Evvel Sene 95
34. Şuhûdü'l- hâl

Karye-i merkûme imâmı Sâlih Efendi, Karye-i merkûme muhtârı Osmân Ağa, Karye-i merkûme kethüdâsı Mustafa Ağa Karye-i merkûmeden Kadâr Oğlu Hasan Ağa, Okçular karyesinden Hâcî Ârif Ağa Ve gayr-u hûm mine'l-hâzırûn

25 b/ I

Numero: 88

1. Vasîleri vâlideleri üzerine edâna olunan akçe nef' olduğu iş bu mahalle-i şerh verildi. Fî 7 Şabân Sene 98
2. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer' i enverden me'zûnen irsâl olunan
3. mahkeme-i şer'ıyye ketbesinden Ahmed Nûri Efendi ibn Sâib Efendi Medîne-i Bolu karasından
4. Örencik karyesine vâkî' fî Çerağ oğlu Mustafa bin Ahmed bin Abdullahın
5. menziline varub cerîde-i şer'ıyyede murarrerü'l-esâmi müslimin huzûrlarında 'akd-i
6. meclis-i şer' i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûhe-i
7. metrûkesi Cemîle binti Ârif nâm Hâtûndan mütevellid sulbiye-i sagîre kızları Emine
8. ve Fâtma ve Sâbire ve kendüsünden mukaddem müteveffıye olan zevcesi Hadîce Hâtûndan mütevellid sulbiye-i
9. sagîr oğlu Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bâ hüccet-i şer'ıyye
10. vasîleri vâlideleri zât-ı tarifi's-şer'ıyye ile mu'arrefe baisetü'l-vesîka mezbûre Cemîle Hâtûn
11. meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zıkr-i âtî meblağ istidâne ideceğinden li-ecli'l edâna
12. kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yın olunan Karaçâyır mahallesi ahâlisinden Şükrü
13. Efendi ibn Sâib Efendi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ider kî
14. vasî mezbûr evladlarım sagîrât-ı mezbûrât Emîne ve Fâtma ve Sâbirenin bâbâları
15. müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs bâ-defter-i kassâm beherine üçer yüz ikişer gurûş
16. on ikişer pâradan cem'ân dokuz yüz altı gurûş otuz altı pâra
17. üçünün hisse-i irsiyyeleriyle Ergi oğlu sagîr-i mezbûr Mustafanın evvelden vefât
18. iden vâlidesi mezbûre Hadîce Hâtûndan mevrûs bin dokuz yüz altı
19. buçuk gurûş sâniyen vefât iden bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs altıyüz

20. dört gurûş yigirmi dört pâra kî cem‘ân iki bin beş yüz on bir gurûş
21. dört pâra bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyesinde min-haysü’l-mecmû‘ üç bin dört yüz
22. on sekiz gurûş huzûr-u şer‘ide bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden
23. istedâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin
24. müeccel ve mev‘ûdîne sagîrûn-u merkûmunun mâl-ı mev’hûblarından vasî merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim
25. bir halâlî koyun sâ‘ati semeninden dahî bin beş yüz otuz dokuz gurûş kî cem‘ân cihet-i mezkûriyetinden cem‘ân
26. dört bin dokuz yüz elli yedi gurûş sagîrûn-u merkûmuna zimmetimde vâcibü’l-edâ ve lâzımü’l-kazâ sahîhen deynimdir
27. dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye yine karye-i merkûme sâkinlerinden Mehmed Çâvuş ibn ve karındâşı Ahmed Ağa
28. ibni Mehmed ve Hâcî Sâlih Ağa ibn Mustafa ve Çerâğ oğlu diğer Ahmed Ağa ibn Mehmed nâm kimesneler meclis-i
29. ma‘kûd-u mezkûrda vasî mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûr hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
30. makarr-ı medyûne-i mezbûrenin sagîrûn-u merkûmuna zimmetine edâsı vacibü’d-deyn olan meblağ-ı mecmû‘-u
31. mezkûr dört bin dokuz yüz elli yedi gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet-i
32. mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kefil-i bi’l-mâl mâllarımız müte‘âkıben kefil-i bi’l-mâl zâminindir dediklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye
33. vâki‘ hal kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile meclisi-i şer‘e gelüb
34. alî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. fi 9 Şevvâl Sene 95
35. Şuhûdü’l- hâl

Karye-i merkûme imâmı Sâlih Efendi, Karye-i merkûme muhtârı Osmân Ağa, Karye-i merkûme kethüdâsı Mustafa Ağa, Yine karye-i merkûmeden Kadâr oğlu Hasan Ağa, Yine karyeden Okçular Hâcî Ârif Ağa Ve gayr-u hum

25 b / II

Numero: 89

1. Sohûm muhâcirinden ve Abâza kabîlesi nisvânından olub Medîne-i Boluda faziletli hoca Sıbgatullah Efendi Hazretlerinin medresesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesikada
2. muharrerü’l-esâmi müslimîn ta‘rifleriyle mu‘arrefe iş bu bâisetü’l-kitâb Âliye binti nâm bîkr-i bâliğ-i ‘âkil medîne-i mezkûrenin temeyyüz hukûk odasında ma‘kûd-u meclis-i şer‘i şerîfi
3. enverde medîne-i mezbûre karasından Elmâlık karyesinde sâkin muhâcirîn-i Çerâkiseden Yakûb bin Ahmed nâm der-‘âkil ve baliğ mahzarında ikrâr-ı tām
4. ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Yakûb beni tezvîce taleb ve tenkîhe ra‘bet olduğu eelden ben dahî taksîm iş bu tâlibim merkûm Yakûba üç bin
5. gurûş mehr-i müeccel ve üç bin gurûş mehr-i mu‘accel tesmiyeleriyle mahzar-ı meşhûdda ‘akd ve tezvîc eylediğim ol dahi ber minvâl-i muharrer mehreyn-i
6. müslimîn-i mezkûreyn ile beni tezvîc ve tenkîh ve kabul eyledi dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdi

7. ve'l-ısrîn min şehri Muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
8. Şuhûdü'l- hâl

Mükerremetlü bâş kâtib Nâfi Efendi, Mümeyyiz bâş katibi fütüvvetlü Mustafa Bey Efendi, Kâtib-i mahkeme Nûri Efendi, Mümeyyiz bâş mu'âvini Hâfız Mehmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

26 a / I

Numero: 90

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
 2. Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçâyır mahallesi ahâlisinden olub ikinci ordu-yu hümayûnun altıncı alayının piyâde
 3. üçüncü tâburun altıncı bölüğün dördüncü bölük emîni Zengîn oğlu Abdülkadir bin Hüseyin
 4. bin Hüseyinin vukû'-u vefâtına mebnî ba2dehu muhallefât-ı esmânı verese-i münhasırasına gönderilmek üzere
 5. ol emirde memleketi cânibinden verese-i münhasırasından kemâlleri olup olmadığının arz ve i'lâm
 6. olunması emrine cânib seniyyü'l-cevânib hazret-i müşîr-i efhamîlerinden şeref-vârid olan emir nâme-i
 7. 'aliye imtisâlen lede't-tahkîk fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûmun verâseti mahalle-i merkûmede sâkinler zevce-i menkûhe-i
 8. metrûkesi Zâhide binti Alî nâm Hâtûn ile bâbâsı merkûm Hüseyin ve vâlidesi Ayşe Hâtûn ibnetü'l-hâc Abdullah
 9. ve sulbiye-i sagîre kızı Tayyibe'ye münhasıra olub bunlardan mâ'ada vârisi ve terekesine müstehikk-ı âhar kimesnesi
 10. olmadığı medîne-i mezbûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iyemizde her biri usûl-ü şer'iyesi vechile sırren
 11. ve 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbulü's-şehâde idükleri ihbâr olunan mahalle-i merkûme sâkinlerinden
 12. Nûri Efendi ve li-ebeveyn er karındâşı Şükrü Efendi ibn Sâib Efendi nâm kimesneler vech-i şer'iyeye
 13. üzere alî-tarîki's-şehâde idükleri ihbârlarıyla tahakkuk eylediği huzûr lami'ü'n-nûr hazret-i müşîr-i efhamîlerine i'lâm olundu bâkiü'l-emr men-lehü'l emr fî yevm 27 Zi'l-hicce sene 95
- El-dâ'iyü'l-nâib
Livâ-i Bolu

26 a / II

Numero: 91

1. Medîne-i Boluya tâbi' Kuzfındık karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Abdî oğlu Mehmed bin Mustafa bin Abdullahın verâset-i zevce-i
2. menkûhe-i metrûkesi Ümm ü Gülsüm binti Hasan nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîre kızı Ayşe ve sulbiye-i sagîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve asâkir-i muvazzafa-i şahânedan
3. gâib-i 'ani'l-beled Hasana münhasıra olduğu 'inde's-şer-i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin
4. tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse gâib-i merkûmun mecî'ine değin

5. hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kibel-i şer'iden ma'rifet-i rey olunan hâlâ Medîne-i mezbûre Eytâm
6. Müdîri Necîb Efendi ibn es-Seyyid Elhâc Hâfız Ahmed Hâşim Efendi tafrandan mürsel vekîl mehzar Hasan Ağa bi'l-vekâle taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile
7. tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber vech-i âtî zikr ve beyân
8. olunur hurire fi'l-yevmü's-sâdis 'aşer min Zi'l-kâ-detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
9. – Sagîr kapâklî tencere 1 Açık sahân 2 Hurda ocak ibriği 1 Yağ tâbesi 2 Hisse 100; Araba zincîri 1 Nacâk 1 Burgu 2 Hisse 60; Üzerinin köhne melbûsâtı Hisse 30
10. – Köhne döşek 1 Köhne yorgân 1 Köhne yasdık 1 Köhne çul 1 Köhne çuvâl 1 Hisse 140; Şair ve hinta keyli İslambolî fî 5 Kıymet 60; Hırdavât menzil Hisse 10
11. – Hurda araba 1 Vesâir alât-ı rencberiyye Hisse 30; Kara keçi re'si fî 8 Kıymet 100 Hisse 800; Samânhânde kara sığır öküzü çift Hisse 1000; Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 2470
12. – Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb harâb mülk-ü menzîl Hisse 200; Yine karye-i merkûmede vâki' bir bâb su hazarında hisse-i şâyi'âsı Hisse 400; Cem'ân yekûn-ü ibkâât Hisse 600
13. – Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 3070
14. – Minhâü'l ihrâcât
15. – Techîz-i tekfîn Hisse 100

- Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Gülsüm

	Hisse
Hayatında hibe eylediği	120
minhâ	<u>100</u>
	020

-Resm-i kısmet Hisse 74, Delâliye Hisse 50, Kaydiyye Hisse 5, Varaka semeni Hisse 2, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 25

16. Yekünü'l-ihrâcât Hisse 277

17. Sahîhü'l-bâkî Hisse 2793

18. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Gülsüm	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	274	5
İbkââtdan hissesi	<u>075</u>	—
	349	0

-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Âyşe	Hisse	pâra
Kezâlik	274	5
Kezâlik	<u>075</u>	—
	349	5

-Hisse-i ibn sagîr Ahmed	Hisse	pâra
Kezâlik	548	10
Kezâlik	<u>150</u>	—

		698	10
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Mehmed	Hisse	pâra	
Kezâlik		548	10
Kezâlik		<u>150</u>	—
		698	10
-Hisse-i ibn kebîr gâib-i merkûm Hasan	Hisse	pâra	
Kezâlik		548	10
Kezâlik		<u>150</u>	—
		698	10

26 a / III

1. Zevce-i mezbûre Gülsüm Hâtûn ve binti kebîre-i mezbûre Âyşeden her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen
2. ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l kabz sagîrân-ı merkûmânın ba'de'l-ibkâ bâlâda muharrer hisse-i irsiyyeleri
3. olan cem'ân bin doksan altı buçuk gurûş ve gâib-i merkûmun kezâlik ba'de'l-ibkâ ber-vech-i
4. bâlâ hisse-i irsiyyesi olan beş yüz kırk sekiz gurûş on pâra kî cem'ân
5. bin altı yüz kırk dört gurûş otuz pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla
6. iş bu târîhden üç sene temâmına kadar vâlideleri zevce-i mezbûre
7. Gülsüm Hâtûn üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu
8. iş bu mahalle-i şerh verilüb temhîd kılındı.

26 b / I

Numero: 92

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrir içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan
2. mahmeke kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medine-i Bolu karasından Kuz findık karyesinde vâki'
3. müteveffa Abdi oğlu Mehmed bin Mustafa bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyye de muharrerü'l-esâmi müslimîn
4. huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğulları Ahmed ve Mehmedin
5. vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan zât-ı
6. ta'rifi's şer'îyye ile mu'arrefe bâisetü'l-kitâb Ümm ü Gülsüm binti Hasan nâm Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
7. takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider kî vasîleri olduğum evlâdlarım sagîrân-ı mezbûrânın aslâ malları
8. olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla sagîrân-ı mezbûrânın bâbâları müteveffâ-yı
9. merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ tapu mutasarrıf
10. oldukları târlâları hâsılâtlarından kadar ma'rûf nafaka-i meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye

11. matlûbumdur dedikte gibbe't-tasdiki'ş-şer'iyye hal-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere
12. olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf idüğün zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla
13. 'inde'ş-şer'i mütehakkık olmağın kıbel-i şer-i şerîfden dahî sagîrân-ı mezbûrânın bâbâları müteveffâ-yı
14. merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından on gurûş ve târlâları hâsılâtlarından
15. beş gurûş kî cem'ân on beş gurûş meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
16. mezkûru sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf
17. ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrâna mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla
18. târlâları hâsılâtlarına rücû'a vasiyye-i mezbûre Ümm ü Gülsüm Hâtûna izn verilmeğın
19. gibbe't-tasdiki'ş-şer'iyye vâki' hal kâtib mumâileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u
20. ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'iyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb
21. olundu hurire fi'l-yevmü's-sâdis 'aşer min Zi'l-ka'detü'ş-şerîfe sene hamse ve tis'in
22. ve mi'eteyn ve elf
23. Şuhûdü'l- hâl

Pelitçik karyesi zabtiyyesi Mustafa Efendi, Mârrü'l-beyân Kuz findık karyesi imâmı Hüseyin Efendi, Karyeden Durmuş, Karyeden Mollâ Mustafa, Yine karyeden Mehmed Ağa Mollâ Mehmed, Karaçâyır mahallesinden Mesçilerli ve gayr-u hum

26 b / II

Numero: 93

1. Husûs-ı âtî'l beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi
2. ibn Sâib Medîne-i Bolu karasından Kuz findık karyesinde vâki' fi Abdi oğlu
3. bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'iyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'i
4. alî ettikde fi merkûmun sulbiye-i sagîr oğulları Ahmed ve Mehmedin vakt-i rüşd ve sedâdlarına
5. değın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyye vasîleri vâlideleri zât-ı ta'rîf-i şer'iyye ile
6. mu'arrefe Ümm ü Gülsüm binti Hasan nâm Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i atî meblağ istidâne
7. ideceğinden li-eclî'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan ve müteveffâ-yı merkûmun
8. sulbiye-i kebîr oğlu asâkir-i muvazzafa-i şâhânede gâib-i 'ani'l-beled Hasanın mecî'ine değın hisse-i
9. irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olunan nizâm-ı seniyye mûcebince
10. kıbel-i şer'iden ma'rîfet-i rey olunan medyûne-i mezbûre Eytâm müdürî Necîb Efendi tarafından

11. mürsel muhzır Hasan Ağa ibn Osmân nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb vasî ve vekîl-i
12. merkûm Hasan Ağa evlâdlarım sagîrân-ı mezbûrânın bin yüz doksan altı buçuk gurûş
13. ve diğêr oğlum gâib-i merkûmun beş yüz kırk sekiz gurûş on pâra kî cem'ân bin
14. yedi yüz kırk dört gurûş otuz pâra bâbâlarından mevrûs bâ-defter-i kassâm
15. hisse-i irsiyyelerini bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
16. ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni ile iş bu târîh-i kitâbdan üç sene temâmına değîn
17. müeccel ve mev'ûdîne evlâdlarım sagîrân-ı mezbûrân ile gâib-i merkûmun mâl-ı mevhûbundan
18. vasî ve vekîl merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bin aded halâlî koyûn sâ'ati
19. semeninden dahî yedi yüz seksan üç gurûş on pâra kî cihet-i mezkûriyetinden
20. Cem'ân iki bin beş yüz yigirmi sekiz gurûş sagîrân-ı mezbûrân ile gâib-i merkûma
21. zimmetinde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye
22. karye-i merkûme muhtârı Mollâ İsmâil bin Mehmed ve Hüseyin bin Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u
23. mezkûr da vasî ve vekîl merkûm mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğı hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
24. makarr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları sagîrân-ı mezbûrân ile gâib-i mezbûre zimmetimde edâsı vâcibü'd
25. deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr iki bin beş yüz yigirmi sekiz gurûş deyninin edâsına tarafeynden
26. bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't
27. tasdikî's-şer'îyye vâki' hal kâtib mûma-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u
28. ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb
29. ketb olundu fi'l-yevmü's-sâdis 'aşer min zi'l-kâ'detü's şerîfe
30. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
31. Şuhûdü'l- hâl

Pelitçik karyesi zabtiyyesi MustafaEfendi, Mârrü'l-beyân Kuz findık karyesi imâmı Hüseyin Efendi, Karye-i merkûmeden Durmuş, Yine karyeden Mollâ Mustafa, Karaçayır mahallesinden Mollâ Mehmed ve gayr-u hum

27 a / I

Numero: 94

1. Medîne-i Bolu karasından Kuz findık karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hâcî Hatiboğlu Hasan Ağa ibn Mehmed bin Abdullahın verâseti
2. zevce-i menkûhe-i metrûkesi Gülsüm binti Mehmed ve vâlidesi diğêr Gülsüm binti Sâlih nâm Hâtûnlar ile sulbiye-i kabîre kızı Fâtma ve sulbiye-i sagîre kızı Âyşe ve sulbiye-i
3. sagîr oğulları Mehmed ve Mustafaya münhasıra olduğı 'inde's-şer'î enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîrân-u merkûmunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına
4. değîn tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'idan vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri zevce-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verese taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri

5. ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî
6. ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâbi' 'aşer min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
7. - Sagîr sūd tâbesi 1 Bakraç ibrik 1 Açık sahân 2 Sâplı tas 1 Hisse 250; Hazar metrosu 1 Halâd 1 Hisse 200; Teneke 1 Nısf-ı hissesi Hisse 300
8. – Kulâklı ve kulâksız Sabân timuru 2 Araba zencîri 2 Nacâk 1 Keser 1 Kelpeteyn 1 Burgu 3 Hisse 360; Müsta'mel çul ve çuvâl 6 Hisse 250; Hurda tırpân 1 Hisse 20
9. – Müsta'mel döşek 2 Yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 250; Araba koşumu 1 Düğen 1 Samân Çiti 1 Vesâir alât-ı rencberiyye Hisse 150; 'Amel manda manda öküzü çift 1 Hisse 3400
10. - Şair keyli İslâm bolu fi 4 Kıymet 50 Hisse
-Hinta keyli İslambolî fi 10 Kıymet 75 Burçak keyli İslambolî fi 1 Kıymet 50 karıklı keyli İslambolî fi 2 Kıymet 40 Hisse 1080; Karasığır öküzü re'si Hisse 1000
11. - Kara sığır öküzü re'si 1 Ma'a buzâğı Hisse 400; Bir buçuk yâşında kara sığır danası re'si 1 Hisse 100; Dişi kara keçi re'si fi 12 Kıymet 120 Hisse 1440; Köknâr âdî tahta fi 2 Kıymet 250 Hisse 500
12. – Def'a kara sığır ineği re'si 1 Hisse 500; üzerinin köhne melbusâtı Hisse 50; Samân çit fi 50 kıymet 100 Hisse 500; Hırdavat menzil Hisse 100; Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 11100
13. - Karye-i merkûmede vâki' malûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzil ve bir bâb dam ve bir bâb samanhânede nısf-ı hisse-i şâyi'âsı Hisse 500; Karye-i merkûmede vâki' bir bâb su hazarında hisse-i şâyia-i malumesi Hisse 600; Cem'ân yekün-ü ibkâât Hisse 110; Nakd-i mevcûd geçer akçe 300
14. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 12200
15. Minhâu-l-ihracât
16. – Techîz-i tekfîn Hisse 300
-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Gülsüm Hâtûn
Hisse
Hayâtında hibe eylediği minhâ 200
175
025
-Deyn-i müsbet Hâfız Durmuş Efendiye 'an-cihet-i karz
Hisse
Fedâen ta'cıl minhâ 135
015
120
- Deyn-i müsbet Deli Mehmed bin Abdullah 'an-cihet-i karz
Hisse
Kezâlik 115
015
100

17. – Resm-i kısmet Hisse 291 pâra 10, Delâliye Hisse 218, Kaydiyye Hisse 18 pâra 30, Varaka semeni Hisse 7 buçuk, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 103 buçuk

18. – Cem‘ân yekünü’l-ıhrâcât Hisse 1184

19. Sahîhü’l-bâki Hisse 11016

20. Li’t- taksîm beyne’l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Gülsüm	Hisse	pâra
Bey‘âtdan hissesi	1239	20
İbkââtdan hissesi	<u>0137</u>	—
	1377	
-Hisse-i ümm ü mezbûre diğer Gülsüm	Hisse	pâra
Kezâlik	1652	26
Kezâlik	<u>0183</u>	<u>13</u>
	1835	39
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
Kezâlik	1170	25
Kezâlik	<u>0129</u>	<u>34</u>
	1300	19
-Hisse-i binti sagîre Âyşe	Hisse	pâra
Kezâlik	1170	25
Kezâlik	<u>0129</u>	<u>34</u>
	1300	19
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Mehmed	Hisse	pâra
Kezâlik	2341	10
Kezâlik	<u>0259</u>	<u>28</u>
	2600	38
- Hisse-i ibn mezbûr Mustafa	Hisse	pâra
Kezâlik	2341	10
Kezâlik	<u>0259</u>	<u>28</u>
	2600	38

27 a / II

1. Zevce-i mezbûre Gülsüm ve ümm ü mezbûre diğer Gülsüm Hâtûnlar ile binti kebîre-i mezbûre Fâtmadan her biri bâlada muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilan
2. ba‘de’l-ahz ve’l-kabz sagîrûn-u merkûmunun ber-vech-i bâlâ ba‘de’l-ibkâ hisse-i irsiyyeleri olan cem‘ân beş bin sekiz yüz elli
3. üç gurûş beş pârayı mu‘teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına değin vâlideleri zevce-i mezbûre
4. Gülsüm Hâtûn üzerine bâ-hüccet-i şer‘iyye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh verilüb temhîd kılındı.

27 a / III

Numero: 95

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içîn savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Medîne-i Bolu karasından
2. Kuzfındık karyesinde vâki' fî Hâcî Hatib oğlu Hasan Ağa ibn Mehmed bin ismâilin menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında
3. 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Âyşe ve sulbiye-i sagîr oğulları Mehmed ve Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn
4. tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'îyye vasîleri vâlideleri zât-ı ta'rîfî's-şer'îyye ile mu'arrefe Ümm ü Gülsüm Hâtûn ibneti Memed meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
5. zikr-i âtî meblağ istidâne edeceğinden li-eclî'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan muhzır Hasan Ağa ibn Osmân mahzarında ikrâr-ı tâm
6. ve takrîr-i kelâm idüb vasî mezbûr Hasan Ağa evlâdlarım sagîrûn-u mezbûrunun bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâllarından huzûr-u
7. şer'ide bâke beş bin sekiz yüz elli üç gurûş beş pâra edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve kabz
8. itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu kitâbdan üç sene temâmına değîn müeccel ve mev'ûdîne sagîrûn-u merkûmunun mâl-ı mev'hûbundan
9. vasî mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyûn sâ'ati semeninden dahî iki bin altı yüz otuz iki gurûş
10. otuz beş pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'an sekiz bin dört yüz seksan altı gurûş sagîrûn-u merkûmuna zimmetimde
11. vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye karye muhtarı Mollâ İsmâil bin Mehmed ve Elçioğlu
12. Mehmed bin Osmân diğer oğlu Hüseyin bin Mehmed ve Pelitçik karyesi zabtiyyesi Mustafa bin Hasan nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî
13. mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî mukırr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları
14. sagîrûn-u mezbûrun zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr sekiz bin dört yüz seksan altı gurûş
15. deyninin edâsına tarfeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub
16. ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın dahî edâsına kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye
17. vâki' hâl-i kâtib mûma-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'îyye gelüb alî vukû'a inhâ
18. ve takrîr etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâdis 'aşer min zi'l-ka'detü's-şerîfe
19. sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
20. Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı Hüseyin Efendi, Karyeden Veysel oğlu Hüseyin, Karyeden Hâcî Hatiboğlu Mustafa Efendi, Yine karyeden Boyumuz? oğlu Durmuş, Yine karyeden Öksüz oğlu Mollâ Hüseyin, Karaçayır mahallesinden Saçcılarlı Mollâ Mehmed ve gayr-u hum

Numero: 96

1. Husûs-ı âtî'l beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib
2. Medîne-i Bolu karasından Kuzfındık karyesinde vâki' fî Hâcî Hatiboğlu Hüseyin Ağa bin Mehmedin hânesine verilub
3. cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı
4. Âyşe ve sulbiye-i sagîr oğulları Mehmed ve Mustafanın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve bâbâları müteveffâ-yı
5. merkûmdan mevrûs mâllarını ahz ve kabz erbâh ve istirbâha kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîni lâzım ve mühim olmağın
6. emânet ile ma'ruf ve sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü
7. zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimin ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîrûn-u
8. merkûmunun vâlideleri zât-ı ta'rifi's-şer'îyye ile mu'arrefe bâisetü'l-kitâb Gülsüm binti Mehmed nâm Hâtûnu vasî nasb
9. ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ-yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm
10. eyledi dedikde gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye vasiyye-i mezbûre Ümm ü Gülsüm Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm
11. ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider kî vasîleri olduğum evlâdlarım sagîrûn-u merkûmunun aslâ malları olmayub
12. nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyac ile muhtac olmalarıyla sagîrûn-u merkûmunun bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan
13. mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ-tapu mutasarrıf oldukları
14. târlâları hâsılâtından kadar ma'ruf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbundur
15. dedikde gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye mâl-ı makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere
16. olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla
17. 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîrûn-u merkûmunun bâbâları müteveffâ-yı merkûmun
18. mevrûsu mâl-ı müstedâneleri nemâlarından yetmiş gurûş ve târlâları hâsılâtlarından yigirmi gurûş kî cem'ân
19. doksan gurûş iş bu târîhden şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûru
20. sagîrûn-u merkûmunun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyelerine harc ve sarf ve lede'l-iktizâ
21. istidâneye ve 'inde'z-zafer sagîrûn-u merkûmunun mâl-ı müstedâneleri nemâlarına rücû'a vasiyye-i mezbûre
22. Gülsüm Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye vâki' hâl-i kâtib mûma-ileyh mahallinde ketb

23. ve tahrîr ve ma‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile meclis-i şer‘iyye gelüb alî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka‘a
24. bi‘t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmü’s-sâdis ‘aşer min Zi‘l-kâ‘detü’s-şerîfe sene hamse ve tis‘în ve mi‘eteyn ve elf
25. Şuhûdü‘l- hâl
- Karye-i merkûme imâmı Hüseyin Efendi, Yine karyeden Veysel oğlu Hasan, Yine karyeden Hatiboğlu Mollâ Mustafâ, Yine karyeden Öksüz oğlu Mollâ Hüseyin, Yine karyeden Boyumuz? oğlu Durmuş, Karaçâyır mahallesinden Saçcılarlı Mollâ Mehmed

27 b / II

Numero: 97

1. Medîne-i Bolu karasından Güney felâkeddin karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Timurcû oğlu Hüseyin bin Mehmed Ali
 2. bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hafîze binti Sâlih nâm Hâtûn ile vâlideleri Âyşe binti Ömer ve sulbiye-i
 3. sagîre kızları Emîne ve Âyşe ve Azîme ve Nazîfe ve li-ebeveyn kız karındâşı diğêr Emîneye münhasıra olduğı ‘inde’s-şer‘i enver zâhir
 4. ve nümâyân oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve esdâdlarına değîn tesviye-i umûrlarına kibel-i şer‘iden vasî nasb
 5. ve ta‘yîn olunan vâlideleri zevce-i mezbûre bi‘l-vesâye ve bi‘l-verâse ve verese-i sâirenin kezâlik bi‘l-verâse taleb ve iltimâs
 6. ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve terkîm ve bi‘l-müzâyede bey‘ olunarak beyne‘l-verese bi‘l-farizetü’s-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm
 7. olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi‘l-yevmü’s-sâdis ‘aşer min Zi‘l-kâ‘detü’s-şerîfe
 8. sene hamse ve tis‘în ve mi‘eteyn ve elf
 9. – Sagîr kapâklı tencere 1 Bakraç 1 El bakracı 1 Yağ tâbesi 1 Şorba leğeni 1 Hurda ocak ibriğı 1 Hisse 130; Köhne döşek 1 Köhne yorgân 1 Köhne yasdık 2 Hisse 150; Hinta keyli İslambolî fi 4 Kısmet 80 karıklı keyli İslambolî fi 5 Kısmet 40 Hisse 520
 10. - Hurda nacâk 1 Hisse 15; Fındık müdd? 2 Hise 400; Kara sığır ineğı re’si 1 Mâ‘a buzâğı Hisse 700; Bir yaşlı kara sığır danası re’si 1 Hisse 200
 11. – Samân çiten Hisse 50; Hırdâvat menzil Hisse 75; Cem‘ân yekün-ü bey‘ât Hisse 2240; Karye-i merkûmede vâki‘ ma‘lûmu‘l-hudûd ve‘l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzil Hisse 200
 12. – Cem‘ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse
Techiz-i tekfîn	2440
Hisse	<u>0115</u>
100	2225
	<u>0124</u>
	2101

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü‘l-mezbûre Hafîze minhâ Hisse

Hayatında hibe eylediğı minhâ 200

185

15

-Resm-i kısmet Hisse 58, Delâliye Hisse 40, Kaydiyye ve varaka semeni Hisse 5, Resmin iskontası minha Hisse 21

13. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Hafize	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	237	25
İbkââtdan hissesi	<u>025</u>	—
	262	25
-Hisse-i ümm ü mezbûre Âyşe	Hisse	pâra
Kezâlik	316	33
Kezâlik	<u>033</u>	<u>12</u>
	350	05
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Emîne	Hisse	pâra
Kezâlik	316	33
Kezâlik	<u>033</u>	<u>12</u>
	350	05
-Hisse-i binti sagîre Âyşe	Hisse	pâra
Kezâlik	316	33
Kezâlik	<u>033</u>	<u>12</u>
	350	05
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Nazîfe	Hisse	pâra
Kezâlik	316	33
Kezâlik	<u>033</u>	<u>12</u>
	350	05
- Hisse-i binti sagîre Azîme	Hisse	pâra
Kezâlik	316	33
Kezâlik	<u>033</u>	<u>12</u>
	350	05
-Hisse-i uht-ı le humâ mezbûre Emîne	Hisse	pâra
Kezâlik	79	10
Kezâlik	<u>08</u>	<u>19</u>
	87	29

27 b / III

1. Zevce-i mezbûre Hafize ve ümm ü mezbûre Âyşe ve uht-u mezbûre Emîneden her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyelerini
2. temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabûl sagîrân-ı mezbûrânın ber-vech-i bâlâ ba'de'l - ibkâ hisse-i irsiyyeleri
3. olan cem'ân bin iki yüz altmış yedi gurûş on iki pâra edâna olunduğu hâlde nemâsı sagîrât-ı
4. mezbûrâtın nafakalarına vefâ etmeyeceğini karye-i merkûmenin imâm ve muhtârı ve ihtiyâr meclislerini

5. ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık eylediğine binâen ol vechile meblağ-ı mecmû'-u mezkûr sagîrât-ı
6. mezbûrâtın rüşd ve sedâdlarına kadar vâlideleri zevce-i mezbûre Hafize Hâtûn
7. zimmetinde mahfûz olmak üzere mezbûreye terk olunduğu iş bu mahalle-i şerh
8. verilüb temhîd kılındı.

28 a / I

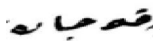
Numero: 98

1. Medîne-i Bolu karasından Sığırkuyruğu karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Yunus oğlu Hasan Ağa ibn Mustafa
2. bin Hasanın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hafize binti Mustafa nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîre kızları Fâtma ve Âyşe ve Sıdika
3. ve sulbiye-i sagîre kızı Hadîce ve sulbiye-i sagîr oğlu Ârife münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra
4. sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri
5. zevce-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ve verese-i sâirenin kezâlik bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm
6. ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtf zikr ve beyân olunur
7. hurire fi'l-yevmü's-sâbi' 'aşer min Zi'l-kâ-detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
8. - Sagîr kapâklı tencere 1 Hisse 75; Def'a sagîr kapâklı tencere 1 Hisse 50; Orta hurda süd tâbesi 1 Hisse 111; Def'a orta süd tâbesi 1 Hisse 190; Sagîr süd tâbesi 1 Hisse 71
9. - Def'a sagîr hurda süd tâbesi 1 Hisse 50; Orta kazgân 1 Hisse 405; Bakrâç 1 Hisse 141; Sagîr bakrâç 1 Hisse 195; Def'a sagîr bakrâç 1 Hisse 215; Şorba sahanı 1 Sagîr açık sahan 1 Hisse 81
10. - Sagîr şorba sahanı 1 sagîr açık sahan 1 Hisse 80; Sagîr mertebânî 1 ve açık sahan 3 Hisse 100; Kadayıf tepsisi 1 Hisse 80; Börek tepsisi 1 Hisse 250; Sabân timuru 1 Hisse 150
11. - Hurda ocak ibriği 1 Hisse 40; Def'a sabân timuru 1 Hisse 190; Bel zencîri 2 Ayak zencîri 1 Hisse 301; Burgu 2 Keser 1 Çekiç 1 Kelpedeyn 1 Âskı 1 Hisse 60
12. - Nacâk 1 Hisse 45; Def'a nacâk 1 Hisse 36; Kırık nacâk 1 Hisse 16; Kazma 1 Hisse 47; Kavâl tüfenk 1 Hisse 210; Müsta'mel basma döşek 1 Sagîr çârşebli yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 240
13. - Bez minder 1 Çârşebisiz yorgân 1 Yasdık 1 Hisse 220; Orta kapâklı tencere 1 Hisse 171; Müsta'mel çul 1 Hisse 135; Köhne çuvâl 2 Hisse 20
14. - Müsta'mel çuka 1 ahmakârî kuşâk 1 Hisse 351; Kara sığır öküzü çift Hisse 750; Dişi merkeb re'si Hisse 610; İki yaşında dişi merkeb sıpası re'si 1 Hisse 360
15. - Kara sığır ineği 1 Ma'a buzâğı Hisse 810; Def'a kara sığır ineği 1 Ma'a buzâğı Hisse 80; Def'a kara sığır ineği re'si Hisse 600; Sarı kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzâğı Hisse 755
16. - İki buçuk yaşında kara sığır düğesi 1 Hisse 300; Boz lacı kara sığır düğesi 1 Hisse 400; Def'a Boz lacı kara sığır düğesi 1 Hisse 720 Bir buçuk yaşında kara sığır düğesi 1 Hisse 210
17. - 'Amel manda kara sığır öküzü çift 1 Hisse 1250; Samân çiten fi 6 buçuk kısmet 100 Hisse 650; Egerce tahtası çâm 'aded fi 170 kısmet 2 Hisse 421 pâra 20; Döşemelik köknar tahtası 'aded fi 70 kısmet 5 Hisse 350

18. - Âdî çâm tahtası 'aded fî 100 kismet 2 buçuk Hisse 250; Âdî köknar tahtası 'aded fî 777 kismet Hisse 753; Yazlık keyli İstanbulî fî 32 Kismet 80 Hisse 2560; Hinta keyli İstanbulî fî 8 Kismet 80 640
19. - Araba koşumu 2 Düğen 1 vesâir alât-ı rencberiyye Hisse 200; Hurda beyâz ibrik _____ Hisse 30; Kise kıyye 4 kismet 10 Hisse 40; Tereyağı kabı fî 2 Kismet 3 Hisse 60
20. - Müsta'mel sevâyî uzun entari Hisse 300; Hurdadan menzil Hisse 50; Cem 'ân yekün-ü bey'ât Hisse 19212 pâra 20
21. - Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd iki bâb oda ve tahtadan bir bâb ahur ve samânâne ve bir bâb an bâr ve bir evlek mikdârı mülk hisse müstemil bir bâb mülk ü menzil Hisse 1000; Karye-i merkûme hudûdunda vâki' Kadîroğlu su hazarı dimekle meşhûr asiyâb su hazarında beş bin sehm i'tibâriyle bin sehm hisse-i şâyi'âsı Hisse 2500
22. - Karye-i merkûme hudûdu dâhilinde vâki' İmâmoğlu su hazarı dimekle ma'ruf bir bâb su hazarında altı bin sehm i'tibâriyle bin sehm hisse-i şâyi'âsı Hisse 1000; Cem'ân yekün-ü ibkâât Hisse 4500; Techîz-i tekfîn sarf olunan nakd-i mevcûd Hisse 196; Sultan karyesinde Kabasakaloğlu Mustafanın bâ- ikra deyni Hisse 83
23. - Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 23991 pâra 20
24. Minhâü'l-ihracât
25. - Techîz-i tekfîn Hisse 196

-Mehr-i müeccel zevce-i mezbûre Hafîze Hatûn	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	350
	<u>050</u>
	300

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksan dört senesi emvâl virgüsüne beyâz akçe ma'a iskonta deyni Hisse 182

26. - Yine karye-i merkûmenin ihbârlarıyla pârasına beyâz akçe ma iskonta deynî Hisse 34, Menâfi-i umûmiye halefesinin ihbârlarıyla menâfi-i umûmiye sandığına beyâz akçe ma'a iskonta deyni Hisse 481, Deyn-i müsbet karye-i merkûme câmi'i şerîfesinin vakf-ı akçesine 'an-yed fî Hacı Mustafa Çavuş bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkîye ve'l-halef Hisse 158
27. - Resm-i kismet Hisse 566, Delâliye Hisse 390, Kaydiyye Hisse 36, Varaka semeni Hisse 15, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 203 pâra 20
28. Yekünü'l-ihracât Hisse 2561 pâra 20
29. Sahîhü'l-bâkî Hisse 21430
30. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Hafîze	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	2116	10
İbkââtdan hissesi	<u>0562</u>	<u>20</u>
	2678	30
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
Kezâlik	2468	38
Kezâlik	<u>0656</u>	<u>10</u>
	3125	08

-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Âyşe	Hisse	pâra
Kezâlik	2468	38
Kezâlik	<u>0656</u>	<u>10</u>
	3125	08

28 b / 28 a I'in devamı

-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Sıdika	Hisse	pâra
Kezâlik	2468	38
Kezâlik	<u>0656</u>	<u>10</u>
	3125	08
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Hatîce	Hisse	pâra
Kezâlik	2468	38
Kezâlik	<u>0656</u>	<u>10</u>
	3125	08
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Ârif	Hisse	pâra
Kezâlik	4937	36
Kezâlik	<u>1312</u>	<u>20</u>
	6250	16

28 b / I

1. Zevce-i mezbûre Hafîze Hâtûn binti mezbûretân Fâtma ve Âyşe ve Sıdıkadan her biri bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyye
2. lerini yedlerine i'tâ kılınan muhâsebe pusulası mücebinece temâmen ve kâmilten ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrân-ı merkûmânın
3. ber vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ cem'ân hisse-i irsiyyeleri olan yedi bin dört yüz altı gurûş otuz dört pârayı
4. mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden bir sene temâmına kadar vâlideleri zevce-i mezbûre Hafîze Hâtûn
5. üzerine bâ-hüccet-i şer'iyye edâna olunduğu iş bu mahalle-i şerh virilüb temhîd kılındı.

28 b / II

Numero: 99

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i
2. Bolu karasından Sıgırkuyruğu karyesinden vâki' fî Yunus oğlu Hasan Ağa ibn Mustafa bin Hasanın menziline varub cerîde-i şer'iyyede
3. muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Hadîce ve sulbiye-i sagîr oğlu
4. Ârifin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri zât-ı ta'rifi's
5. şer'iyye ile mu'arrefe bâisetü'l-vesika Hafîze Hâtûn ibneti Mustafa meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne edeceğinden

6. li-ecli'l edâna kîbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan muhzır Hasan Ağa ibn Osmân mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb
7. vasî merkûm Hasan Ağa evlâdlarım sagîrân-ı mezbûrânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâllarından huzûr-u şer'ide bâke
8. yedi bin dört yüz altı gurûş otuz dört pâra edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
9. ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden bir sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne evlâdlarım sagîrân-ı
10. mezbûrânın mâl-ı mev'hûblarından vasî merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cild kelâm-ı kadîm semeninden dahî bin yüz
11. on bir gurûş altı pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân sekiz bin beş yüz on sekiz gurûş evlâdlarım sagîrân-ı
12. mezbûrâna zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lazîmü'l-kaza sahîhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îye yine karye-i merkûmeden İmâm
13. oğlu Osmân Ağa ibn Hüseyin ve Gülhânoğlu Hâcî Mustafa Ağa ibn Mustafa ve Kara Ahmed oğlu Hasan Ağa ibn Hüseyin nâm
14. kimesneler meclis-i makûd-u mezkûrda vasî merkûm mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğı hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
15. makarr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları sagîrân-ı mezbûrâna zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr
16. sekiz bin beş yüz on sekiz gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i
17. şer'îye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî
18. kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îye vaki' hâl kâtib mûma-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en
19. meb'ûs-u ümenâi şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurire
20. Fî'l-yevmü's-sâbi' aşer min Zi'l-ka'detü'ş-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
21. Şuhûdü'l- hâl

Karyeden Hâcî Köse oğlu Hasan Ağa, Yine karyeden Yunus oğlu Mustafa, Yine karyeden Dîzmânoğlu Mustafa Çavûş, Yine karyeden diğır Dîzmânoğlu Alî Ağa, Yine karyeden Dedeoğlu Mustafa, Sultân karyesinden Kaba sakal oğlu Mustafa ve gayr-u hum

28 b / III

Numero: 100

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi
2. medîne-i Bolu karasından Sığır kuyruğı karyesinden vâki' fî Yunus oğlu Hasan Ağa ibn Mustafa bin Hasanın menziline varub cerîde-i şer'îyyede
3. muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarınmda 'akd-i meclis-i şer'i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Hadîce ve sulbiye-i sagîr oğlu Ârifin vakt-i rüşd
4. ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mallarını ahz u kabz erbâh ve istirbâha kîbel-i şer'iden
5. bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf ve sadâkât ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğı kadîre

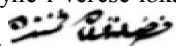
6. idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık olmağın kibel-i şer'i şerîfden dahî sagîrân-ı mezbûrânın
7. vâlideleri zât-ı ta'rîfî's-şer'iyye ile mu'arrefe bâisetü'l-kitâb Hafize binti Mustafa nâm Hâtûnu vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber
8. vech-i muharrer vasâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesine kemâ-yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye
9. vasiyye-i mezbûre Hafize Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider kî vasîleri olduğum evlâdlarım
10. sagîrân-ı mezbûrânın aslâ mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmalarıyla sagîrân-ı mezbûrânın
11. bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlık bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan müntakîl bâtapu
12. mutasarrıf oldukları târlâları hâsılâtlarından kadar ma'ruf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur
13. dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye hâl-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğı ve zikr-i âtî meblağ
14. kadar ma'ruf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık olmağın
15. kibel-i şer'i şerîfden dahî sagîrân-ı mezbûrânın bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından
16. seksan gurûş ve târlâları hâsılâtlarından yigirmi gurûş kî cem'ân yüz gurûş iş bu târîhden
17. şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub meblâğ-ı ma'rûz-u mezkûru sagîrân-ı merkûmânın nafaka ve kisve bahâ
18. ve sâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın mâl-ı müstedâ
19. neleri nemâlarıyla târlâları hâsılâtlarına rücû'a vasiyye-i mezbûre Hafize Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye
20. vâki hâl kâtib mûma-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve maen meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ
21. ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's sâbi' 'aşer min zi'l ka'detü's-şerîfe sene hamse
22. ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
23. Şuhûdü'l- hâl

Karye-i merkûmeden Hâcî Köse oğlu Hasan Ağa, Yine karyeden Yunus oğlu Mustafa, Yine karyeden Dîzmânoğlu Mustafa Çavuş, Yine karyeden diğeri Dîzmânoğlu Alî, Yine karyeden Dede oğlu Mustafa, Sultân karyesinden Kaba sakal oğlu Mustafa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

29 a / I

Numero: 101

1. Ba'de't-defter müteveffâ-yı merkûm Elhâc Ârif Ağanın menkûlât terekisi düyûnuna vefâ etmediğinden başka sagîr evlâdları Zekiye ve Münir enin dahî
2. aslâ mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmalarıyla zarûret deyn-i fi ve nafaka-i sigâr içün derûn-u defter-i kassâmda

3. muharrer beyne'l-verese ibka olunan ma'lûmu'l-hudûd bir bâb mülk-ü menzil bey' olunarak duyûnu'l-ifâ sagîr evlâdlarının
4. hisseleri istirbâh olunarak hâsıl olan sagîr evlâdlarına kadar ma'ruz nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunması
5. haklarında infâ' ve evlî olduğu cerîde-i şer'iiyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık etmeğin şer'iiyyeye bina'en menzil-i mezkûr
6. sûk-ı sultânda münâdî ma'rifetiyle müddet-i medîde beyle 'arz olub gıbb-ı inkıtâ'i'r-ragabatü'n-nâs yigirmi iki bin yedi yüz gurûşdan
7. imâret mahallesinden Mollâ Ömer oğlu Elhâc Alî Efendi semeni meblağ-ı mezbûr menzil-i mezkûrun
8. el-yevm semeni mislî olduğu cerîde-i şer'iiyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık olmağın ol-vechile menzil-i mezkûr semeni meblağ-ı mezbûr
9. yigirmi iki bin yedi yüz gurûş merkûm Hâcî Alî Efendiye huzûr-u şer'i şerîfde bey' olunarak esmâni iş bu defter-i kassâma idhâl
10. ve beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan terekesi esmânıdır kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's sâbi' 'aşer min şehri Şa'banü'l-mu'azzama
11. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
12. – Menzil-i mezkûrun semeni Hisse 22700; Derûn-u defter kasâmda muharrer bey'âtın yekünü Hisse 3613 pâra 31
13. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 26 313 pâra 31
14. Minhâü'l-ihracât
15. - Derûn-u defter kassâmın ihrâcâtında muharrer techîz-i tekfîn ve duyûn-u müsbet ve kassâm harcı yekünü Hisse 3932 pâra 27; Bu def'a zuhûr iden deyn-i müsbet Karaçâyır mahallesinden Tahtacı oğlu Elhâc Abdullah bin Ahmed 'an-cihet-i karz bâ-sened-i şehâdet Debbağlar mahallesi sâkinlerinden Mumcu Elhâc Alî Ağa ibn Alî ve Abdülkâdir Efendi ibn Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye ve'l-halef Hisse 2000
16. - Mukaddemâ alınan defter-i kassâm harcından mâ'adâ fazla bulan terekeden resm-i kısmet Hisse 317 pâra 20; Kezâlik delâliye Hisse 454; Kezâlik Kaydiyye Hisse 20 pâra 20; Resm-i beyaz akçe olmağla râyicü'l-vakt iskonta Hisse 110 pâra 24
17. Yekünü'l-ihracât Hisse 6834 pâra 31
18. Sahîhü'l-bâkî Hisse 19479 Yalnız on dokuz bin dört yüz yetmiş dokuz gurûşdan taksîmi
19. Li't- taksîm beyne'l-verese
 - Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Behiye Hisse 2782 pâra 28
 - Hisse-i binti kebîre-i gâib mezbûre Bâhire Hisse 2782 pâra 28
 - Hisse-i binti sagîre mezbûre Zekiye Hisse 2782 pâra 28
 - Hisse-i binti sagîre mezbûre Münîre Hisse 2782 pâra 28
 - Hisse-i binti sagîre mezbûre Hûriye Hisse 2782 pâra 28
 - Hisse-i ibn kebîr merkûm Mollâ Şükrü Hisse 5565 pâra 16

29 a / II

1. İbn kebîr merkûm Mollâ Şükrü bi'l-isâle ve binti kebîre-i mezbûre Behiyenin tarafından vekîl-i müseccel-i şer'iiyyede uğurlu nâib
2. dergâhı Şeyhi reşâdetlü Elhâc Râşid Efendi bi'l-vekâle bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini huzûr-u şer'i şerîfde

3. temâmen ve kâmilten ba'de'l-ahz ve'l-kabz binti kebîre-i gâib-i mezbûre Bâhire sagîretân-ı mezbûretân Zekiye ve Münîre ve Hûriyenin
4. ikişer bin yedişer yüz seksan ikişer gurûş yigirmi sekiz pâradan cem'ân on bir bin yüz otuz
5. gurûş otuz iki pâra bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini erbâh ve istirbâh olunmak üzere medîne-i Bolu
6. Eytâm Sandığına temâmen ve kâmilten vazı' ve teslîm olunduğu iş bu mahalle-i şerh verilüb temhîd kılındı.

29 a / III

Numero: 102

1. Ma'rûz-u dâ'iyyeleridir kî
2. Medîni-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden bâisü'l-i'lâm Hüseyin Efendi ibn Hafız Mustafa medîne-i mezkûre meclis temyyüzünde ma'kûd
3. ve meclis-i şer'iyyemizde Karaçâyır mahallesi sâkinlerinden zât-ı mu'arrefe Sıdika Hâtûn ibneti Sâdık muvâcehesinde mezbûre Sıdika Hâtûn
4. bin iki yüz seksan beş senesi zevce-i menkûhe-i medhûl bihâm olub ben târîh-i mezkûrda müstakillen mutasarrıf olduğum mezkûr Debbâğlar
5. mahallesinde vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müşkülât-ı mezbûre Balşira vaz'atü'l-yed olduğu bir bâb mülk-ü münzilde menbûre ile mezbûreden
6. mütevellid sulbiye-i kebîr oğlum Cânib ve sulbiye-i sagîre kızım Mukaddesi bıragub Rumeli cânibine gitmiş idim seksan yedi senesi mez-
7. bûre Sıdika der-'aliyyeye gelerek Rumelide sâkin olduğum Mecidiyye kazâsından beni bi'l-ihdâr der-'aliyyede Mahmud Pâşâ mahkemesinde
8. mezbûre Sıdıkayı tatlık idüb zimmetimde takarrür ve ma'kûd-u 'aliyye olan mehr-i müeccel ve nafaka-i 'iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmesi cem'ân
9. bin beş yüz gurûş alacak hakkına mukâbil ve mahsûb menzil-i mezkûrun nısfını mezbûre sıdıkaya bey' ve temlik ettikten
10. sonra mezbûre Sıdika evlâdlarım merkûm Cânib ve mezbûre Mukaddesenin bilâ-takdir hakemü's-şer'iyye nafaka bahâları olmak üzere
11. Hüseyin Gaybube temeddün târîhi tatlike değin evlâdlarım merkûmana bin beş yüz gurûş sarf ve infâk eyledim deyü benden taleb
12. ve da'va eylediğinde ben dahî edâsı üzereye fazla meblağ müdde'âyı mezkûr bin beş yüz gurûş nafaka bahâya mukâbil mahsûbu
13. menzil-i mezkûrun nısf-ı diğerini dahî mezbûre Sıdıkaya bey' ve temlik etmiş ise de gelen evlâdlarım merkûmândan merkûm
14. Cânib kebîr-i nafakadan sakt ve mezbûre Mukaddeseye sagîre ise de vâlideleri mezbûre Sıdika benim emrim ve hakemü's-şer'i şerîfi
15. takrîriyetsiz? kendi mâlından infâk eylediğine ve iş bu yedimde irâe eylediğim bir kıta fetvâ-yı şerhiyye mücebince edâsı üzerime
16. vâcib olmadığına binâen üzerime edâsı vâcib zannıyla tekâtur ve mahsûb eylediğim nısf-ı menzil-i mezkûr semeni bin beş yüz gurûş
17. ile Rumeli cânibine 'azîmetim esnâda hâl-i zevciyyet-i beynimizde kâim iki menzil-i mezkûrda kâin malımdan mezbûre Sıdıkaya
18. kadar bey' ve teslîm eylediğim mecmû'u iki yüz altı gurûş kıymetle 'el-yevm yedinde mevcûd bir maşâ ve bir sac ayak ve bir

19. penbe memlü basma yüz yasdığı ve bir el şame'dânı ve bir küb çuvâlî ve bir yün çuvâl ve üç 'aded teneke kahve cezvesi
20. ve bir kulpu fincân ve bir kebîr anbâr kilidi ve bir kebîr teneke ve bir kebîr ayaklı silmâc ve bir bez çârşeb
21. ve altı Girit bezi on kile 'aynen ve yine Rumşalar karyesinden vâki' târlâlarım hâsılâtından
22. benim iznimsiz ahz u kabz ve ekîn eylediğim seksân yedi ve dokuz ve doksân seneleri hâsılâtı cem'ân
23. otuz pâram hintayı ve karındâşım fî Edhem Çâvuş ve Sultân Bey karyeli Çiftçi oğlu Mehmed
24. zimmetlerinde bâ hüccet-i şer'îyye nukûd ve müstedâne-i ma'lûm alacaklarımdan nemâlarından kezâlik iznimsiz
25. ahz u kabz ve umûrine sarf ve istimlâk eylediği

29 b / 29 a / III'ün devamı

1. beş yüz yigirmi gurûş ve kezâlik bâ-hüccet-i şer'îyye kendü zimmetinde alâcak hakkım olan beş yüz seksân gurûşla cem'ân bin yüz
2. gurûşdan kızım sagîre-i mezbûre Mukaddeseye doksân senesi bâ hüccet-i takdîr olunub üzerime edâsı
3. lâzım gelen zimmetimde müterâkim nafaka bahâ üç yüz altmış gurûş hatt ve tenzîl olunarak mütebâkî yedi yüz kırk gurûş
4. ile semeni menzîl-i mezkûr bin beş yüz gurûş nakden ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri 'aynen ve mezkûr otuz
5. yarım çakırlı hintayı aynen? ve Rumeliden deynime edâ etmek üzere gönderüb kaza-yı umûruna
6. sarf ve harc eylediği dört 'aded Fransız altununun mislen bâke red ve edâ ve teslim mezbûre Sıdika
7. Hâtûna tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'va ettikde lede's-suâl ol dahî cevâbında kaziye-i
8. minvâl-i meşrûh üzere olduğunu bi temâmihâ tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebince eşyâ-i
9. muharire-i mezkûre ve otuz pâram Çakırlı hinta ve dört 'aded Fransız altunu ve meblağ bâkî mezkûr
10. yedi yüz kırk gurûş ile nısf-ı buğday bey' semeni mukâbili nafaka bahâ nâmında mensûb olan
11. bin beş yüz gurûş müddeî merkûm Hüseyin Efendiye red ve edâ ve teslîmiyle merkûme Sıdika
12. Hâtûn iltizâm olduğunu bi'l-iltimâs huzûr-u 'aliyyelerine i'lâm olundu Bâkî'l-emr
13. men-lehü'l emr hurire min gurre-i şehîr Muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'în ve mi'eteyn ve elf

29 b / I. Bölüm

Numero: 103

1. Der-i devlet-i mekîne 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir kî Ankara vilâyet-i dâhilinde Beypazârı kazasına tâbi' Karaşâr karyesi ahâlisinden iken
2. bundan akdem ber-vech-i âtî katillen vefât iden Hasan bin Halîl bin Durmuşun verâsetü'l-hak li-ebeveyn er karındâşı diğîr Durmuşa

3. münhasıra olduğu usûl-ü şer'îyyesi vechile Medîne-i Bolu asâkir-i zabtiyyesi neferâtından Karamanlı mahallesi ahâlisinden Hasan Ağa ibn
4. Abdullah ve Kocabıyık Mustafa Ağa ibn Abdullahdan evvelen bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu yine merkûmândan 'alenen lede't-tezkiye
5. 'adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan Karaşar karyesi ahâlisinden Halîl bin İsmâîl
6. ve yine karye-i merkûme ahâlisinden olub medîne-i Bolu mahallatından Karaçâyır mahallesinde müte'ehhilen sâkin Mehmed Çâvuş bin Yakûb
7. nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhidde da'va-yı sahîha zımnında ber-nehc-i şer'îyye sâbit ve subût verâsetine
8. hükm-ü şer'îyye lâ-hakk olduktan sonra ah-ı merkûm Durmuş Medîne-i Boluda temeyyüz ve cinâyet-i livâya mahsûs
9. odada ma'kûd-u meclis-i şer'î âlî 'ukudda Samsun sancağı kazalarından Karakaya kazâsı tevâbiâtından
10. Kurşunlu Karakaya karyesi ahâlisinden maktûl-ü merkûmun katli olmak üzere ahz ve girift olunan bâisü'l-ilâm
11. Göğlüceoğlu Mehmed bin Mehmed nâm şahısta 'âkil ve balığ muvâcehesinde mevrûsum karındâşım katil müteveffâ-yı merkûm Hasan Bolu
12. sancağı kazâlarından Gerede kazâsına muzâf Dörtdivân nâhiyesine tâbi' Göynük virân karyesi ahâlisinden
13. gâib-i 'ani'l-meclis Çobân Osman bin Abdullah ve merkûm Mehmed dahî mârû'z-zıkr Göynük virân ahâlisinden
14. kezâlik gâib-i 'ani'l-meclis Çobânlardan Delî Alî bin Ahmedin Çobânı olub bin iki yüz doksân iki
15. senesi mayısının onuncu Bolu pazârı günü mezkûr Göynük virân karyesi yaylâkında Karaçâyır
16. nam mahalde ikisi ma'en davâr re'î iderlerken bir husûs içün beyinlerinde vukû' bulan nizâ'a mebnî
17. merkûm Mehmed yedinde alet-i cârihâdan bel bacağına mevrûsum karındâşım katil müteveffâ-yı merkûm Hasanın
18. sol koltuğunun iki parmak aşağısına bi-gayr-ı hakk 'amden darb ve cerh idüb ol anda
19. müteesiren fevt olduğunu tav'an ikrâr ve i'tiraf dahî etmekle müceb-i şer'îyyesi olan kısâs
20. merkûm Mehmed üzerine icrâ olunmak bi'l-verâse murâdıdır deyü bundan akdem merkûm Mehmedden
21. da'va eylediğimde ol dahî cevâbında kaziye-i minvâl-i meşrûh üzere olduğunu bi- temâmihâ tâyi'an
22. ve kat'îyyen ikrâr ve i'tiraf etmiş idi el-hâletü-hâzihi ben tasaddî eylediğim da'va-yı mezkûreden
23. rızâmla meccânen farîğ olub husûs-ı mezkûre ve mevrusum karındâşım maktûl-i merkûm Hasanın
24. dem ve tenine? müte'allika 'âmme-i de'âviden merkûm Mehmedin zimmetini ibrâ-i 'âm ile kabûlü havî bi'l-verâse
25. ibrâ ve iskât idüb bu vechile kelîlen kati nizâ' ve ref'i husûmât eyledik deyü mukırr-ı merkûm
26. Durmuşun sâdr olan cemi' kelimât-ı meşrûhâsını merkûm Mehmed vicâhen ve şifâhen tahkik

27. ve tasdik eylediği tescil ve pâye-i serîr-i a'lâya 'arz ve i'lâm olundu bâkî'l-emr men-le hü'l-emr
28. hurire fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-'ışrîn min şehr-i Şa'banü'l-mu'azzam sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

29 b / II

Numero: 104

1. Medîne-i Boluya tâbi' nefis-i Alpâgut karyesi sâkinlerinden iken bin iki yüz doksân senesi târihinde vefât iden Çaharşanba oğlu Hüseyin Efendi
 2. İbnü'l-hâc Hasan bin Abdullahın verâseti zevce-i merkûhe-i metrûkesi Şerîfe binti Elhâc Sâlih nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîre kızı Selîme ve sulbiye-i kebîr oğulları Sâlih
 3. ve asâkir-i şâhâne yüzbaşısı fütüvvetlü İsmâil Hakkı Efendiye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyûn oldukdan sonra verese-i merkûmunun
 4. taleb ve iltimâs istid'â ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i şerîfle tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzi'
 5. ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü'r-râbi' ve'l-'ışrîn min Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in
 6. ve mi'eteyn ve elf
 7. – Süd tâbesi 1 Hisse 250; Orta bakrâç 1 Hisse 65; Kebîr yazgân 1 Hisse 510; Güğüm 1 Hisse 190; Açık sahân 1 Hisse 32; El leğeni 1 Hisse 90; Kapâklı sahân 1 Hisse 46; Kahve değîrmeni 1 Hisse 31; Def'a kahve değîrmeni 1 Hisse 10
 8. – Cem'an yekûn-ü tereke-i merkûm
Hisse	pâra
1235	15
<u>0068</u>	<u> </u>
1166	15

- Resm-i kısmet Hisse 30 pâra 35, Delâliye Hisse 24 pâra 30, Kaydiyye Hisse 2, Resm-i kısmetin iskontası minhâ Hisse 10 pâra 30

9. Sahîhü'l bâki
10. Li't- taksîm beyne'l-verese
 - Hisse-i zevce-i mezbûre Şerîfe Hâtûn Hisse 145 pâra33
 - Hisse-i binti kebîr-i mezbûre Selîme Hisse 204 pâra 1
 - Hisse-i binti kebîr-i merkûm Yüzbaşî İsmâil Hakkı Efendi Hisse 408 pâra 2
 - Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Sâlih Hisse 408 pâra 2

30 a / I

1. Zevce-i mezbûre Şerîfe Hâtûn dahî vefât idüb verâset-i sadriye-i kebîre kızı mezbûre Selîme ve sadriye-i kebîr oğulları
2. merkûmân Sâlih ve İsmâil Hakkı Efendi münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra
3. verese-i merkûmûnun taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve takvîm bihâ olunarak

4. beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre defter-i kassâmıdır kî ber-vech-i
5. âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü'r-râbi' ve'l-ısrîn min Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in
6. ve mi'eteyn ve elf
7. – Kebîr tencere 1 Hisse 122; Orta bakrâç 1 Hisse 40; Basma yorgân 1 Hisse 171; Süd tâbesi 1 Hisse 100; Tepsî 1 Hisse 67 buçuk; Şorba sahânı 1 Hisse 30
8. – Açık sahân 5 Hisse 100; Kapâklı sahân 3 Hisse 81; Nühâsî hoşâb tâsı 1 Hisse 36; El bakrâç 1 Hisse 60; Yün memlü döşek 1 Hisse 340
9. – Servi sandık 1 Hisse 305; Taş değirmen 1 Hisse 20; Pâmuk ipliği 1 Hisse 100; Yün ve fitik memlü divâr yasdığı 8 Hisse 100
10. – Yün ve keçe memlü yân minderi 2 Hisse 101; Nev kilim seccâde 1 Hisse 70; Ocak ibriği 1 Hisse 30; Ayâk ve bel zencîri 2 Hisse 63; Nacâk 1 Hisse 20
11. – Sabân timuru 1 Hisse 63; Tırpân 1 Hisse 25; Kazma 1 Hisse 10; Araba koşumu 1 Hisse 15; Kebîr tencere 1 Hisse 60; Açık sahân 1 Hisse 55; Ocak ibriği 1 Hisse 30
12. – Orta tepsî 1 Hisse 20; Yağ tâbesi 2 Hisse 22 buçuk; Şorba leğeni 1 Hisse 49 buçuk; Mertebân 1 Hisse 20 buçuk; Pirinç fenâr 1 Hisse 45; Hurda havân 1 Cezbe 2 kepçe 1 fincan tepsisi 1 Su tâsı 1 Hisse 40
13. – Burgu 2 Çekiç 1 Kelpeteyn 1 Hisse 20; Çarşebli yün memlü döşek 1 Hisse 285; Def'a yün memlü döşek 1 Hisse 150; Basma yorgân 1 Hisse 131
14. – Yün ve keçe memlü yan minderi 2 Yorgan 1 Çarşeb 1 Hisse 206; Sagîr mekke sepeti 1 Hisse 30; Anbâr tahtası 70 Hisse 80
15. – Çıkrık 1 Keten çıkrığı 1 Yağ tâbesi 2 Kahve tâbesi 2 Hisse 40; Cem'ân yekün-ü bey'at Hisse 3362 buçuk
16. – Karye-i merkûmenin Hatablar zokağında vâki' eşcâr-ı müsmireli bir kıt'a bağçe Hisse 200; Yine karye-i merkûmenin menzil-i ittisâlinde vâki' eşcâr-ı müsmireli bir kıt'a bağçe Hisse 300
17. – Karye-i merkûmede kâin yapulu iki bâb oda ve çatılı bir bâb oda abdesthâne memşâ tahtında dam ve samânâne ve bir mikdâr havlusunu müstemil bir bâb mülk-ü menzîl kıymeti Hisse 500; Cem'ân yekün-ü ibkâât Hisse 1000
18. Cem'ân yekün-ü tereke-i müteveffâ-yı mezbûre Hisse 4362 buçuk
19. Minhaü'l-ihracât
20. – Techîz-i tekfîn Hisse 337 buçuk
 - Deyn-i karye-i merkûme câmi'i şerîfinin vakf-ı akçesine bâ ikrâr-ı verese Hisse 100
 - Karye-i merkûme Aşağı câmi'i şerîfinin vakf-ı akçesine deyni bâ ikrâr-ı verese Hisse 50
21. – Resm-i kısmet Hisse 96 pâra 35, Kaydiyye Hisse 6 pâra 30, Varaka semeni Hisse 35, İskontaları Hisse 35
22. Yekünü'l-ihracât Hisse 629 pâra 5
23. Sahîhü'l-bâkî Hisse 3733 pâra 15
24. – Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Yüzbaşî İsmâil Hakkı Efendi	Hisse	pâra
Mine'l-bey	1093	14
Mine'l-ibkâât	<u>0400</u>	___

		1493	14
-Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Sâlih	Hisse	pâra	
Kezâlik	1093	14	
Kezâlik	<u>0400</u>	—	
	1493	14	
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Selîme	Hisse	pâra	
Kezâlik	546	27	
Kezâlik	<u>200</u>	—	
	746	27	

30 a/II

1. Ebnâ'n-ı merkûmân İsmâil Hakkı Efendi ve Sâlih ve binti kebîre-i mezbûre Selîmeden her biri bâlâda muharrer
2. ba'de'l-ibkâ yedlerine i'tâ olunan muhâsebe pusulası mücebince hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilên
3. ahz u kabz eylediklerini huzûr-u şer'ide ikrâr ve i'tirâf eyledikleri iş bu
4. mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

30 b/I

Numero: 105

1. Medîne-i Boluya tâbi' Örezler karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Âyşe Hâtûn binti Abdullah bir Abdullahın verâset-i
2. zevc-i mezkûru Râşid Ağa ibn Mehmed Alî Ağa ile sadriye-i kebîre kızı Hasibe ve sadriye-i sagîr oğlu Ahmede münhasıra olduğu 'inde'ş-şer'i enver
3. zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdına değîn tesviye-i umûruna kîbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan yine karye-i
4. merkûmeden Durmuş bin Hüseyin bi'l-vesâye ve binti mezbûre bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm
5. ve bi'l-müzâyede bey'olunarak beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredirkî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur
6. hurire fi'l-yevmü'l-hâdî ve'l-ışrîn min şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
7. - Sagîr kazgân 1 Hisse 200; Kebîr tencere 1 Hisse 161; Hurda yağ tâbesi 3 Hisse 45; Sagîr kapâklı tencere 1 Hisse 45; Açık sahân 3 Hisse 66; Hurda sagîr tepsi 1 Hisse 50; Sagîr bakrâç tepsi 1 Hisse 71
8. - Müsta'mel döşek 1 Yorgân 1 Hisse 205; Basma çârşebli yorgân 1 Döşek 1 Çarşeb 1 Yasdık 1 Hisse 205; Def'a basma çârşebli yorgân 1 Döşek yüzü 1 Hisse 120
9. - Cem'an yekün-ü bey'ât Hisse 1168; Müsta'mel canfes uzun entari 1 Diz bezi 1 kısa kürt semeninden zevc-i merkûmun deyni Hisse 220; Bir re's kara sığır öküzü semeninden kezâlik zevc-i merkûmun deyni Hisse 300
10. - Mehr-i müeccel der-i zimmet zevc-i merkûm Râşid Hisse 401; Cem'an yekün-ü deyni Hisse 921; Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd iki kıt'ada bir evlek mikdârı bâğçe beyne'l-verese ibkâ Hisse 100
11. - Cem'an yekün-ü tereke-i mezbûre

Hisse

2189

0100

2089

-Resm-i kısmet Hisse 55, Delâliye Hisse 23, Kaydiyye Hisse 3 , Resmin iskontası minhâ Hisse 19

12. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevc-i merkûm Râşid Ağa	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	497	10
İbkââtdan hissesi	<u>025</u>	—
	522	10
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hâsibe	Hisse	pâra
Kezâlik	497	10
Kezâlik	<u>025</u>	—
	522	10
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Ahmed	Hisse	pâra
Kezâlik	994	20
Kezâlik	<u>050</u>	—
	1044	20

30 b / II

1. Zevc-i merkûm Râşid Ağanın derûn-u defter-i kassamda muharrer mehr-i müeccel vesâireden deyni dokuz yüz yigirmi bir gurûşdan
2. bâlâda muharrer bey'ât ma'a ibkâ hisse-i irsiyyesi olan beş yüz yigirmi iki gurûş on pâra hatt ve tenzîl olunub bâkî kalan
3. üç yüz doksân sekiz gurûş otuz pâra deyn-i zevc-i merkûm Râşid Ağanın terekesinden ihrâc kılınacağından binti kebîre-i
4. mezbûre Hâsibe bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini defter-i kasâmda muharrer ibkâ olunan bâğçedan bâbâsı zevc-i merkûm Râşid Ağaya
5. isâbet iden rub' hisseyi binti mezbûre ile sagîr-i mezbûre alıverilmekle semeninden sagîr-i mezbûrun sülân hissesi
6. olan on altı gurûş otuz dört pâra bâ-tenzîl tasavvur kılan dokuz yüz yetmiş yedi gurûş otuz dört
7. pâra zikr-i âtî bâbâsı terekesinden isâbet iden hissesine zam ve' ilâve olunduğu iş bu mahalle şerh ve temhîd kılındı

30 b / III

Numero: 106

1. Medîne-i Boluda İmâret mahallesi sâkinlerinden iken bundan sekiz mah mukaddem vefât iden Berk-kebirli Hâcî Osmân kızı Ümm ü Gülsüm binti Ahmed bin Abdullahın
2. verâset-i zevc-i metrûku Ömer bin Hasan ile sulbiye-i sagîr oğulları Sâdık ve Sâib ve Alfiye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr 'inde's-şer'î enver zâhir ve nümâyân
3. oldukdan sonra sagîrûn-u merkûmunun velîleri bâbâları zevc-i merkûm asâkir-i şâhâne efrâdından olub cânib-i ordu-yu hümâyûna sevk olunması

4. ihtimâline binden sigâr-ı mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan da'iyeleri karyeden
5. Hâcî Osmân oğlu İsmâil Ağa ibn Ahmed bi'l-vesâye ve zevc-i merkûm bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak
6. beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâlis ve'l-ısrîn
7. min şehri zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
8. – Süd tâbe 1 Hisse 70; Sagîr kapâklî tencere 1 Hisse 50; Açık sahân 2 Kapâklî sahân 1 kil tas 1 Hisse 81; İbrîk 1 Hisse 81; Yorgân 1 Hisse 151 buçuk; Def'a yorgân 1 Hisse 251; Yün memlû döşek 1 Hisse 80
9. – Yün ve samân memlû yasdık 2 Yüz yasdığı 1 Çahârşanba kilimi 1 Hisse 67 buçuk; Diz kürkü 1 Hisse 300; Tâka? uzun entari 1 Canfes diz bezi 1 Hisse 551; Bez gömlek 2 Hisse 61
10. – Uçkûr 9 Hisse 100; Yağlık 13 Havlu 2 peşendaz 1 Boğça 1 Hisse 290; Alaca bez dizlik 1 Hisse 35; Basma uzun entari 1 Hisse 71; Havlu 3 Silecek 1 Boğça 1 Baş yemenisi 2 Hisse 70
11. – Boğça derûnunda hırdavât Hisse 30; Dakîk keyli İslânbolu 3 Hisse 400; Yazlık keyli İslânbolu fi 6 buçuk Kıymet 95 Hisse 621; Çakırlı keyli İslânbolu fi 3 buçuk Kıymet 90 Hisse 351
12. – Hırdavât-ı menziliyye Hisse 60; Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 3713
13. – Nakd-i mevcûd kâim akçe Hisse 546 pâra 30
 -Nakd-i mevcûd beyâz beşlik 2 Hisse 34
 -Nakd-i mevcûd beyâz 20 buçuk Hisse 31 buçuk
 -Nakd-i mevcûd nühâs akçe Hisse 15
14. – Nakd-i mevcûd Eskiçiler pâra Hisse 5; Zevc-i merkûm Ömer zimmetinde mehr-i müeccel Hakkı bâ ikrâr Hisse 351; Kendüsünden evvel vefât iden bâbâsıyla vâlideşi terekelerinden dolayı li-ebeveyn er karındâşı İsmâil Ağa zimmetinde bâ ikrâr alacağı Hisse 350
15. – Mahalle merkûmede kâin fevkânî yapulu üç bâb oda abdesthâne memşâ nerdubân ve tahtında yapulu bir oda abdesthâne ve memşâ ve bir mikdâr havlu ve bir zokâk kapusunu müştemil bir bâb mülk-ü menzilin nısf-ı hisse-i şâyi'âsı Hisse 700; Cem'ân yekûn-ü ibkâât Hisse 2032 pâra 10
16. – Minhâu'l-ihracât
17. – Techîz-i tekfîn Hisse 200
 -Resm-i kısmet Hisse 137 pâra 20, Delâliye Hisse 74 pâra 10, Kaydiyye Hisse 9, Varaka semeni Hisse 3, İskontaları Hisse 49 pâra 10
18. – Yekûnü'l-ihracât Hisse 474 pâra 10
19. – Sahîhü'l-bâki Hisse 5271
20. – Li't- taksîm beyne'l-verese

31 a / 30 b / III'ün devamı

-Hisse-i zevc-i merkûm Ömer	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	1142	30
İbkââtdan hissesi	<u>0175</u>	—
	1317	30
-Hisse-i ibn sagîr-i merkûm Sâdık	Hisse	pâra
Kezâlik	1142	30

	Kezâlik	<u>0175</u>	—
		1317	30
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Sâib	Hisse	pâra	
	Kezâlik	1142	30
	Kezâlik	<u>0175</u>	—
		1317	30
-Hisse-i ibn sagîr-i merkûm Alî	Hisse	pâra	
	Kezâlik	1142	30
	Kezâlik	<u>0175</u>	—
		1317	30

31 a / I

1. Zevc-i merkûm Ömer yedine i'tâ olunan muhâsebe pusulası mûcebince bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabz
2. sagîrûn-u merkûmunun ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyeleri olan üç bin dört yüz yigirmi sekiz
3. gurûş on pârayı üç seneye kadar velîleri bâbâları zevc-i merkûm Ömer üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna
4. olunduğu iş bu mahalle şerh ve temhîd kılındı.

31 a / II

Numero: 107

1. Medîne-i Boluda İmâret mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Berk Kebîrli Elhâc Osmânoğlu kızı Ümm ü Gülsüm binti bin Abdullahın
2. sadriye-i sagîr oğulları Sâdık ve Sâib ve Alînin bâbâları ve velîleri Çavuş Ömer Efendi ibn Hasan Medîne-i mezkûrenin meclis temeyyüzün de
3. ma'kûd-u meclis-i şer'î şerîf enverde takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm idüb oğullarım sagîrûn-u merkûmunun aslâ mâlları olmayub
4. nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc ben dahî fakîr ve infâka gayr-ı muktedir olduğum cihetle sagîrûn-u merkûmunun vâlideleri
5. müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından kadr-i kifâye nafaka meblağ farz ve takdîr kılınmak bi'l-vilâye matlûbundur
6. dedikde hal makarr-ı merkûmun sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf idüğü zeyl-i kitâb-ı
7. müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kibel-i şer'î şerîfden dahî saîrûn-u merkûmunun
8. vâlideleri müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından iş bu târîh-i kitâbdan beherineşehriye on dört
9. gurûş on birer pâradan cem'ân kırk iki gurûş otuz üç pâra meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
10. mezkûrî sagîrûn-u merkûmunun nafaka ve kisve ve saîr levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye
11. ve inde'z-zafer sagîrûn-u merkûmunun mâl-ı müstedâneleri nemâlarına rücû'a bâbâları ve velîleri merkûm Ömer Efendiye

12. izn verilmeğın mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu hurire fi’l-yevmü’r-râbi‘ ve’l-‘ısrîn min Zi’l-hiccetü’ş-şerîfe sene
13. hamse ve tis‘în ve mi’eteyn ve elf
14. Şuhûdü’l-hâl

Mahkeme bâş kâtibi mûkerremetlü Nâfi‘ Efendi, Kâtib-i mahkeme Nûri Efendi, Kâtib-i mahkeme Nûzhet Efendi, Muhzırbaş Hüseyn Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

12 Rebi‘ü’l-Evvel sene 29

31 a/III

Numero: 108

1. Medîne-i Boluda İmâret mahallesi sâkinlerinden ve Asâkir-i şâhâne-i hassa çâvuşlarından Cihanoglu Ömer Efendi ibn Hasan medîne-i
2. mezkûrede meclis-i şer‘i şerîf-i enverde sâlifü’l beyân İmâret mahallesi sâkinelerinden iken bundan sekiz mâh mukaddem vefât iden
3. Berk-kebîrli Hâcî Osmân kızı Ümm ü Gülsüm bin Ahmed bin Abdullahın her biri ve merkûm Ömer Efendiden sulbiye-i sagîr oğulları
4. ve Alînin vâlidelerinden mevrûs nakdlerini erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince me’mûriyetinden
5. mâl-ı Eytâm sandığı müdürî Hâşim Efendi zâde Necîb Efendi ibnü’l-hâc Hâfız Ahmed Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb
6. müdür mumâ-ileyh Necîb Efendi oğullarım sigâr-ı merkûmûnun vâlideleri müteveffıyye-yi mezbûreden mevrûs? nakdlerinden huzûr-u şer‘ide
7. bâke üç bin dört yüz yigirmi sekiz gurûş on pâra edâna ve teslîm eyledikde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
8. ve ahz u kabz idüb meblağ-ı mezkûr ile semeni iş bu târîhden üç mah temâmına kadar müeccel ve mev‘ûdîne sigâr-ı merkûmuna mâl-ı mev’hûbundan
9. ve müdür mumâ-ileyh Necîb Efendi yedinden iştirâ ve kabz iylediğim bir cild fetvâ-yı Alî Efendi kitâbı semeninden dahî bin beş yüz kırk
10. iki gurûş yigirmi dört pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem‘ân dört bin dokuz yüz yetmiş gurûş otuz dört pâra oğullarım
11. sigâr-ı merkûmuna zimetimde vâcibü’l-edâ ve lâzımü’l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye Karaçâyır mahallesi sâkinlerinden
12. tekâ‘üd yüzbaşî Hâfız Ömer Efendi ibn Alî ve Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden Nâzır Hüseyn oğlu İsmâil Ağa ibn Hasan bin meclis-i
13. ma‘kûd-u mezkûrda müdür mumâ-ileyh Necib Efendi mahzarında medyûn-u merkûm Ömer Efendi hâzır olduğı hâlde her biri takrîr-i kelâm iderler kî
14. medyûn-u merkûm Alî Efendinin oğulları Sâdık ve Sâib ve Alîye zimmetinde edâsı vâcibü’l-d-deyn olan meblağ-ı mecmû‘-u
15. mezkûr dört bin dokuz yüz yetmiş gurûş otuz dört pâranın edâsına tarafeynden bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i
16. sahîha-i şer‘iyye ile her birimiz kefil-i bi’l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına
17. dahî kefil-i bi’l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye mâ vaka‘abi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’t tasi‘ ve’l-‘ısrîn min
18. Zi’l-hiccetü’ş şerîfe sene hamse ve tis‘în ve mieteyn ve elf

19. Şuhûdü'l-hâl

Mahkeme-i şeriyye bâş kâtibi Nafi' Efendi, Kâtib-i mahkeme Nûri Efendi, Kâtib-i mahkeme Nüzhet Efendi, Kâtib-i mahkeme Şükrü Efendi, Muhzır bâş Hasan Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

31 a/IV

Numero: 109

1. Medîne-i Boluda İmâret mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Berk Kebîrli Hâcî Osmân oğlu kızı Ümm ü Gülsüm bin Ahmed
2. bin Abdullahın sadriye-i sagîr oğulları Sâdık ve Sâib ve Alînin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve vâlideleri
3. Sukiyye-i mezbûreden mevrûs mâllarını ahz u kabz ve umûrlarını rû'yete kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühîm olmağın
4. emânet ile ma'ruf ve sadâkat ve istikâmetle mevsûf hıdmet vesâye-i 'uhdesine gelmeğe her vechile kâdir idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda
5. muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîrûn- u merkûmuna li-ebeveyn 'ammîleri
6. bâisetü'l-kitâb İsmâil Ağa ibn Ahmed nâm kimesne dahî nasb ve tayîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâye-i mezkûreyi
7. kabûl ve hıdmet-i lâzımelerini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sâlis ve'l-'ısrîn
8. min zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
9. Şuhûdü'l-hâl

Foyazâde Hâcî Ahmed Efendi, Yemenici Durmuş Ağa, Açıkgöz Kalaycı Hâcî Ahmed Ağa, Şeyh Ahmed Efendi zâde Hasan Efendi, Guzarzâde? Ömer Efendi ve gayr-u hum

31 b/I

Numero: 110

1. Medîne-i Boluya tâbî' Taşoluk karyesi sâkinelerinden ve zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe olan
2. Hadice binti Ahmed nâm Hâtûn medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâli'i yine karye-i merkûme
3. ahâlisinden bâisetü'l-i'lâm Hamdi oğlu İbrâhîm bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm İbrâhîm üç yüz elli bir gurûş mehr-i
4. müeccel ve beş yüz gurûş mehr-i mu'accel tesmiyeleriyle zevc-i dâhlem olub lakin beynimizde hüsn ü mu'âşeretsiz olmamağla ben hul'a tâlibe ve müfâarakata ragıbe
5. olduğum eclden merkûmun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u 'aliyye olan medyûn-u mezkûr benim ile nafaka-i 'iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine
6. ve me'ûnet-i süknam dahî kendi üzereye olmak üzere zevcem merkûm İbrâhîm ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahî ber
7. vech-i muharrer hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-u zevciyyet ve ibtidai zevciyyetimizden iş bu târîh-i vesikaya gelinceye kadar beynimizde cereyân
8. iden bi'l-cümle hukûk-u şer'iyyeye müte'allika-i 'âmme-i de'âvi ve kaffe-i mutâlebâtan tarafeynden her birimiz ahadü-hümâ
9. ibrâ ve iskât ve yine her birimiz ahadü-hümâ aherin ibrâsını kabûl eyledik dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye mâ vaka'a

10. bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmis min Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

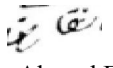
11. Şühûdü'l hâl

Mahkeme kâtibi Nûri Efendi, Birâderi Şükrü Efendi, Eytâm müdürü Necîb Efendi, Hâfız Mustafa oğlu Hüseyin Efendioğlu Cânib Mollâ ve gayr-u hûm

31 b / II

Numero: 111

1. Medîne-i Boluda Akpınâr mahallesi sâkinlerinden ve zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l- esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefeolan Hüsnâ Hâtûn ibneti Alî medîne-i mezkûre
2. meclis temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâlî' i Karaçâyır mahallesi sâkinlerinden bâisetü'l-vesika Emîn bin Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm
3. ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Emîn dörtyüz bir gurûş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevc-i dâhlem olub lakin beynimizde hüsn-ü mu'âşeremiz olmağla
4. ben hul'a tâlibe ve müfârakata râgibe olduğum eclden merkûmun zimmetinde mütekarir ve ma'kûd-u âliyye olan dört yüz bir gurûş mehr-i müeccel
5. mezkûrem ile nafaka-i 'iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine me'ûnet-i süknâm dahî kendi üzereye olmak üzere zevcem merkûm Emîn
6. ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hul' olduğumda ol dahî ber vech-i muharrer hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-u zevciyyet ve ibtidâ-i
7. zevciyyetimizden iş bu târîh-i hüccet gelinceye değin beynimizde cereyân iden bi'l-cümle hukûk-u şer'îyyeye müte'allika-i 'amme-i de'avî
8. ve kaffe-i mutâlebâtan tarafeynden her birimiz aherin zimmetini ibrâ ve iskât idüb ve yine tarafeynden her birimiz aherin ibrâsını
9. kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmis 'aşer min
10. şehir-i zi'l-ka'detü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
11. Şühûdü'l- hâl

Müftî-i belde Molla Abdü'l-azîz Efendi, Kâtib Şükrü Mollâ, Mümeyyiz-ü mukayyed Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

31 b/III

Numero: 112

1. Medîne-i Boluya tâbi' Örencik karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât iden Delikalfaoğlu Durmuş bin Abdullah bin Abdullahın verâset-i
2. zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazîfe binti Mehmed ve vâlidesi Hafîze binti İbrâhîm nâm Hâtûnlar ile sulbiye-i sagîre kızı diğêr Hafîzeye münhasıra olduğu 'inde's-şer'î
3. enver zâhir ve nümâyan oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna kîbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn
4. olunan vâlidesi zevce-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak
5. beyne'l-verese bi'l-farizetü's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire
6. fi'l-yevmü's-sâbi' min Şevvalü'l-mükerrrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

7. - Hurda ocâk ibriği 1 Hisse 20; Hurda orta tepsi 1 Hisse 31; Hurda tencere 1 Açık sahan 1 Hisse 51; Sabân timuru 1 Nacâk 1 Araba zenciri 2 Hisse 136
8. - Orta süd tâbesi 1 Hisse 66; Orta kazgân 1 Hisse-i şâyi'â-i ma'lûmesi Hisse 218 buçuk; Üzerinin köhne melbusâtı Hisse 30; Köhne yorgan 1 Yasdık 6 Dokuma minder 1 Ev bezi yanına? şilte 1 Hisse 166
9. - Hurda tırpân 1 Hisse 13 buçuk; Çavdarlı hinta keyli İslambolî fi 40 kismet 65 Hisse 2600; şair keyli İslambolî fi 10 kismet 402 Hisse 400; karıklı keyli İslambolî fi 5 kismet 30 Hisse 150
10. - Samân çiten 10 kismet 80 Hisse 800; Sagîr Çul 1 Hisse 100; Araba koşum 2 Düğen 2 ve sâir alât-ı rencberiyye Hisse 150; Ulağı ve kâzık 60 Hisse 100; Köhne çuvâl 4 Hisse 50
11. - Manda öküzü re'si 1 Hisse 1600; Kara sığır ineği 2 ma'a dana ve kara sığır öküzü re'si 1 Hisse 1601; Hırdavât-ı menzîl Hisse 20
12. - Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 8353; Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk ma'a bir bâb samânhâne beyne'l-verese ibkâ olmağla kıymeti Hisse 3000; Techîz-i tekfîn sarf olunan nakd-i mevcûd Hisse 300
13. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 11653
14. Minhâu'l-ihracât
15. – Techîz-i tekfîn Hisse 300

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Nazîfe Hâtûn	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	501
	<u>051</u>
	450

-Karye-i merkûmânın imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân üç senesi emvâl virgüsüne beyâz akçe ma'a

16. – Deyn-i müsbet Semerkand mahallesinden Şamlıoğlu Râşid bin Alî 'an-cihet-i karz-ı be-şehâdet karye imâmı Sâlih Efendi ibn Hüseyin ve Alî Pâşâ bin Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye sâbit sed

	Hisse
Asıl malın ma'a nemâ bâ sened	1150
Fedâen ta'cîl minhâ	<u>0050</u>
	1100

-Deyn-i müsbet Nalband Elhâc Tosun Mehmed Alî Ağa 'an semenî mâl-ı pâra be-şehâdet-i şâhidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit sed

	Hisse
Kezâlik minhâ	150
	<u>020</u>
	130

-Deyn-i müsbet karye-i merkûmeden Döğencioğlu Mehmed Ağa bin Alî 'an-cihet-i karz be-şehâdet-i şâhidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit minha

	Hisse
Kezâlik	16
	<u>03</u>

12

17. – Deyn-i müsbet karye muhtârı Osmân Ağa bir re's manda öküzünden bâkî beşhâdet-i şâhidân-ı merkûmân şehâdetleriyle sâbit sed

Hisse

Kezâlik 40

05

35

-Resm-i kısmet Hisse 240 buçuk, Delâliye Hisse 266, Kaydiyye Hisse 17, Varaka semeni Hisse 7 buçuk, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 800

18. Yekünü'l-ihracât Hisse 2909

19. Sahîhü'l-bâki Hisse 8744

20. Li't- taksîm beyne'l-verese

32 a / 31 b / III'ün devamı

21. – Hisse-i zevce-i mezbûre Nazîfe	Hisse	
Bey'âtdan hissesi	718	
İbkââtdan hissesi	<u>375</u>	
	1094	
-Hisse-i ümm-i mezbûre Hafîze	Hisse	pâra
Kezâlik	1256	
Kezâlik	<u>1656</u>	10
	1912	20
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre diğeri Hafîze	Hisse	pâra
Kezâlik	3769	20
Kezâlik	<u>1968</u>	<u>30</u>
	5738	10

32 a / I

1. Zevce-i mezbûre Nazîfe ve Ümm-i mezbûre Hafîze Hâtûndan her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyelerini temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz
2. ve'l-kabz sagîre-i mezbûrenin ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan üç bin yedi yüz altmış
3. dokuz buçuk gurûş mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına kadar vâlidesi mezbûre
4. Nazîfe Hâtûn üzerine bâ hüccet-i şer'îyye edana olunduğu iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

32 a / II

Numero:112

1. Husûs-ı âtî'l beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i Bolu karasından
2. Örencik karyesinden vâki' fi Delî kalfa oğlu Durmuş bin Abdullah bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn

3. huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Hafîzenin vakt-i rûşd ve sedâdına değîn tesviye-i umûruna
4. bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlını ahz u kabz erbâh ve istirbâha kıbel-i şer‘iden ve bir vasî nasb ve ta‘yîn lâzım ve mühim
5. olmağın emânet ile mu‘arrefe sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i ‘uhdesinden gelmeğe her vechile kadire idüğü zeyl-i kitâb-ı
6. müstatâbda muharrerü’l-esâmi müslimin ihbârlarıyla ‘inde’ş-şer‘i mutühakkık olmağın kıbel-i şer‘i şerîfden dahî sagîre-i mezbûrenin vâlidesi zât-ı
7. târif-i şer‘iyye ile mua‘rrefe bâisetü’l-kitâb Nazîfe binti Mehmed nâm Hâtûnu vasî nasb ve ta‘yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i
8. mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ- yenbağî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye vasiyye-i mezbûre
9. Nafîze Hâtûn meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i ‘ani’l-merâm iderkî vasîsi olduğum kızım sagîre-i mezbûrenin
10. aslâ mâlî olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla kızım sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı
11. merkûm dan mevrûs mâl-ı fisedânesi nemâsıyla kezâlik bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan muntakîl bâ-tapu mutasarrıf olduğü
12. târlâları hâsılâtından kadar ma‘ruf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikde
13. gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye hal makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğü ve zikr-i âtî meblağ
14. kadar ma‘rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü’l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla ‘inde’ş-şer‘i mütehakkık olmağın kıbel-i
15. şer‘i şerîfden dahî sagîre-i mezbûre bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsıyla kezâlik
16. bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan muntakîl bâ-tapu mutasarrıf olduğü târlâsı hâsılâtından kadar ma‘rûf nafaka meblağ sarf
17. ve takdîr buyrulmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye mal makarr-ı mezbûrenin
18. sebt ve beyân eylediği üzere olduğü ve zikr-i âtî meblağ kadar ma‘rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü’l-esâmî
19. müslimîn ihbârlarıyla ‘inde’ş-şer‘i mütehakkık olmağın kıbel-i şer‘i şerîfden dahî sagîre-i mezbûreye bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan
20. mevrûs mâl-ı müstedânesi nemâsından kırk gurûş ve târlâsı hâsılâtından yigirmi gurûş kî cem‘ân altmış
21. gurûş iş bu târîh-i kitâbdan şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma‘rûz-u mezkûru sagîre-i mezbûrenin
22. nafaka ve kisve baha ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede’l-hâce istidâne ve inde’z-zafer
23. sagîre-i mezbûrenin mâl-ı müstedânesi nemâsıyla târlâsı hâsılâtından rücû‘a vasiyye-i mezbûre Hazîfe Hâtûna izn
24. verilmeğın gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye vâki‘ hal kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile

25. meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka'a' bi't-taleb ketb olundu Fî 7 Şevvâl sene 95

26. Şuhûdü'l- hâl

Karye-i merkûme İmâmı Sâlih Efendi, Karye-i merkûme muhtârı Osmân Ağa, Karye-i merkûme kethüdâsı, Kocabıyık Mustafa, Yine karye-i merkûmeden Ağa Kerîm

oğlu Alî Ağa, Yine karye-i merkûmeden Dede Oğlu Ârif Ağa ve gayr-u hum

32 a / III

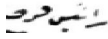
Numero: 113

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib medîne-i Bolu karasından
2. Örencik karyesinde vâki' Delî kalfa oğlu Durmuş bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'iyde muharrerü'l-esâmi müslimîn huzurlarında
3. 'akd-i meclis-i şer'i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Hafîzenin vakt-ı rûşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden
4. bâ-hüccet-i şer'iyeye vasîsi vâlidesi zât-ı tarifi'ş-şer'iyeye ile mu'arrefe Nazîfe Hâtûn ibneti Ömer Ağa meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne
5. ideceğinden li-eclî'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan ümm ü'li-eb ceddesi zât-ı tarifi'ş-şer'iyeye ile mu'arrefe bâisetü'l-kitâb diğer Hafîze
6. binti İbrâhim nâm Hâtûndan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasiyye-i mezbûre kızım sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs
7. bâ defter-i kassâm hisse-i irsiyyesi olan üç bin yedi yüz altmış dokuz buçuk gurûş huzûr-u şer'ide bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden
8. istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne kızım sagîre-i
9. mezbûrenin mâl-ı mev'hûbundan vasiyye-i mezbûre yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyûn sâ'atî semeninden dahî bin altı yüz doksan
10. altı buçuk gurûşkî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân beş bin dört yüz altmış altı gurûş kızım sagîre-i mezbûreye zimmetimde vâcibü'l-edâ
11. ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikte gıbbetü'l-tasdîki'ş-şer'iyeye yine karyeden Kerîm oğlu Alî Ağa ibn Alî ve Ârif Ağa ibn Mehmed
12. nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasiyye-i mezbûre mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğı hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
13. makarr-ı medyûne-i mezbûrenin kızı sagîre-i mezbûreye zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr
14. beş bin dört yüz altmış altı gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile
15. her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebalağın edâsına dahî kefil-i
16. bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'iyeye vâki' hal kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ'en meb'ûs-u
17. ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin mâ-vaka'a' bi't-taleb ketb olundu
18. fî'l-yevmü's-sâbi' min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
19. Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı Sâlih Efendi, Karye muhtârı Osmân Ağa, Yine karyeden kethüda Koca bıyık Mustafa, Kara çâyır mahallesinden Nûrtopuzâde Şükrü Efendi ve gayr-u hûm

32 b/I

Numero: 114

1. Medîne-i Boluya tâbi‘ Örencik karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Çerâğolu Elhâc Mehmed bin Ahmed
2. bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Azîme binti Ahmed nâm Hâtûn ile mezkûreden mütevellid
3. sulbiye-i sagîr oğlu Sâib ve kendüsünden mukaddem vefât iden zevcesinden mütevellid sulbiye-i kebîr oğlu Asâkir-i muvazzafâ-i
4. şâhânede gâib-i ‘ani’l-beled Aliye münhâsıra olduğu ‘inde’ş-şer‘i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun
5. vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer‘iden vasî nasb ve ta‘yîn olunan vâlidesi huzûra bi’l-vesâye
6. ve bi’l-verâse ve gâib-i merkûmun mecî‘ine değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye
7. mücebince kıbel-i şer‘ide ma‘rifet-i rey olân Eytâm müdürî Necîb Efendi tarafından mürsel Şükrü Efendinin bi’l-vekâde taleb ve iltimâs
8. ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve terkîm ve bi’l-müzâyede bey‘ olunarak beyne’l-verese bi’l-farizetü’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan
9. tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi’l-yevmü’l-‘aşer min Şevvalü’l-mükerrem sene hamse ve tis‘în ve mi’eteyn
10. ve elf
11. - Sagîr tepsi 1 Şorba leğeni 1 Hisse 51; Sagîr süd tâbesi 1 Tâbe 1 Hisse 60; Nacâk 1 rencberî 2 Sabân timuru 1 Hisse 100; Samân çiten 3 kısımet 80 Hisse 240
12. - Çakırlı hinta keyli İstanbulî fi 6 kısımet 65 Hisse 520; Şa’ir yazlık keyli İstanbulî fi 6 kısımet 45 Hisse 270; Kapluca keyli İstanbulî fi 2 kısımet 27 Hisse 54; Burçak keyli İstanbulî 1 Hisse 27
13. - Kara sığır öküzü çift 1 Hisse 2050; Dişi merkeb kurâda re’si 1 ma’a sıpası Hisse 450; Üzerinin köhne melbûsâtı Hisse 30; Hırdavât-ı menzil Hisse 20
14. - Cem‘ân yekûn-ü bey‘ât Hisse 3145
Karye-i merkûmede vâkı malûmu’l-hudûd biri yapılı ikisi çatılı üç bâb oda ve tahtadan bir bâb dâm-ı müştemelât bir bâb mülk ü menzîl kaba çatısı olan bir bâb yapılı oda ve tahtadan dâm zevce-i mezbûrenin şirâ malları olduğunu ‘inde’ş-şer‘i mütehakkık eylediğine binâen bi’l-ikrâr bâkîsi beyne’l-verese ibkâ olunmağla kıymeti Hisse 800
15. - Yine karye-i merkûmede vâkı‘ ma‘lûmu’l-hudûd bir bâb harâb mülk-ü menzil Hisse 50
Cem‘ân yekûn-ü ibkâât Hisse 850; Takdîren fûrûht olunub techîz-i tekfîn sarf olunan bir mukayyed vergi kıymeti Hisse 250
16. - Cem‘ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 4945
17. Minhâü’l-ihracât
18. - Techîz-i tekfîn Hisse 250

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü’l-mezbûre Azîme Hâtûn

Mezbûrenin gayb ideceğî Hisse

‘inde’ş-şer‘i mütehakkık olmağın	500
fedâen ta‘cîl minhâ	<u>050</u>
	400

-Karye-i merkûmenin ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla 94 senesi emvâl gayrisine beyâz akçe ma‘a iskonta deyni Hisse 148

19. – Deyn-i müsbet Berberbâşı Mustafa Ağa ‘an-cihet-i karz be-şehâdet karye-i merkûmeden muhtâr Osmân Ağa ibn Hüseyin ve Ahmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesne şehâdetleriyle ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye sâbit olan

	Hisse
Fedâen ta‘cîl minhâ	87
	<u>7</u>
	80

-Deyn-i müsbet karye-i merkûmeden onbâş bir re‘s öküz semeninden bâkî be şehâdet merkum Osmân Ağa ve Mehmed Çâvuş nâm kimenneler şehâdetleriyle ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye ve’l-halef Hisse 745

20. – Deyn-i müteveffî Pâmukçu Hâcî Râşid Efendinin sülûs akçesine bâ yed mütevellisi Süleymân Ağa şehâdet-i şahidân merkûmân Osmân ve Ahmed Ağalar şehâdetleriyle ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye ve’l-halef Hisse 260

-Resm-i kısmet Hisse 92 buçuk, Delâliye Hisse 75, Kaydiyye Hisse 7, Varaka semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 36 buçuk

21. Cem‘ân yekünü’l-ihracât Hisse 1749

22. Sâhihü’l-bâkî Hisse 7196

23. Li’t- taksîm beyne’l-verese

– Hisse-i zevce-i mezbûre Azîme	Hisse	pâra
Bey‘âtdan hissesi	293	10
İbkââtdan hissesi	<u>106</u>	<u>10</u>
	399	20
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Sâib	Hisse	pâra
Kezâlik	1026	15
Kezâlik	<u>0371</u>	<u>30</u>
	1398	10
-Hisse-i ibn kebîr gâib-i merkûm Alî	Hisse	pâra
Kezâlik	1026	15
Kezâlik	<u>0371</u>	<u>15</u>
	1398	10

32 b / II

1. Zevce-i mezbûre Azîme hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilan ba‘de’l-ahz sagîr-i mezbûr Sâibin bâlâda muharrer ba‘de’l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan
2. bin yigirmi altı gurûş on beş pâra ve gâib-i merkûmun kezâlik hisse-i irsiyyesi olan bin yigirmi altı gurûş

3. on beş pâra ile müstakil mâlî olmayub bi'l-müzâyede bey' olunan bir re's kara sığır ineği semeni beş yüz gurûş kî cem'ân bin beş yüz yigirmi
4. altı gurûş on beş pâra kî cem'ân ikisinin iki bin beş yüz elli iki gurûş otuz pârayı mu'teber-i kefâleye
5. rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına değin zevce-i mezbûre Azîme Hâtûn üzerine bâ-hüccet-i şer'îye edâna olunduğu iş bu mahalle
6. şerh verilüb temhîd kılındı.

33 a / I

Numero: 115

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi Medîne-i Bolu
2. karasından Örencik karyesinde vâki' fî Çerağ oğlu Elhâc Mehmed bin Ahmed bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn
3. huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikte müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğlu Saibin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna kibel-i
4. ve bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlını ahz u kabz erbâh ve istirbâha kibel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın
5. emânet ile mu'arrefe sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi
6. müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kibel-i şer'î şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun vâlidese zât-ı tarîfi's-şer'îye ile mu'arrefe bâiset
7. ü'l-vesika Azîme binti Ahmed nâm Hâtûn vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hîdmet-i lâzimesini
8. kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'îye vasiyye-i mezbûre Azîme Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
9. takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'anî'l-merâm ider kî vasîsi olduğum oğlum sagîr-i mezbûrun aslâ mâlî olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i
10. ihtiyâc ile muhtac olmağla sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı mütedânesi nemâsiyla kezâlik bâbâsı
11. müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ-tapu mutasarrıf olduğu târlâları hâsılâtından kadar ma'rûf nafaka farz ve takdîr buyrulmak
12. bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'îye hâl makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu
13. ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkuk
14. olmağın kibel-i şer'î şerîfden dahî sagîr-i mezbûrun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı mütedânesi nemâsından
15. on iki buçuk gurûş ve târlâsı hâsılâtından on iki buçuk gurûş kî cem'ân yigirmi beş gurûş iş bu târîh-i
16. kitâbdan şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir
17. levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer sagîr-i mezbûrun mâl-ı mütedânesi nemâsiyla târlâsı
18. hâsılâtına rücû'a vasiyye-i mezbûre Azîme Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdîki's-şer'îye vâki' hâl kâtib mumâ-

19. ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile meclis-i şer‘e gelüb alî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka‘a
 20. bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’l-‘aşer min Şevvalü’l-mükerrem sene hamse ve tis‘în ve mi‘eteyn ve elf
 21. Şuhûdü’l- hâl
- Karye-i merkûme imâmı Sâlih Efendi, Yine karyeden Kadroğlu Hasan Ağa, Yine karyeden Hâcı Sâlih Ağa, Yine karyeden Mehmed Çavuş, Yine karyeden Ahmed Ağa, Yine karyeden Osmân Ağa ve gayr-u hum

33 a / II

Numero: 116

1. Husûs-ı âtî’l beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer‘i enverden me’zûnen irsâl olunan
2. mahkeme-i şer‘iyye ketbesinden Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i Bolu karasından Örencik
3. karyesine vâki‘ müteveffâ-yı Çerâğ oğlu Hâcı Mehmed bin Ahmed bin Abdullahın menziline varub cerîde-i
4. şer‘ide muharrerü’l-esâmi müslimîn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun
5. sulbiye-i sagîr oğlu Sâibin vakt-i rüşd sedâdına tesviye-i umûruna kıbel-i şer‘iden bâ-hüccet-i şer‘iyye vasîsi
6. vâlidesi zât-i tarîfi’ş-şer‘iyye ile ma‘rûf Azîme binti Ahmed nâm Hâtûn meclis-i
7. ma‘kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne edeceğinden li-ecli’l-edâna kıbel-i şer‘iden
8. vasî nasb ve ta’yîn olunan ve yine müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğlu asâkir-i muvazzafa-i
9. şâhânedan gâib-i ‘ani’l-beled Alînin mecî’ine değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz
10. erbâh ve istirbâha kıbel-i şer‘iden ma‘rifet-i rey olunan hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm müdürî
11. Necib Efendi tarafından vekîl-i mürsel Şükrü Efendi ibn Sâib Efendi nâm kimesne mahzarında
12. ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî ve vekîl-i merkûm Şükrü Efendi oğlum sagîr-i mezbûrun
13. bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs hisse-i irsiyyesi olan bin
14. yigirmi altı gurûş on beş bâle ve ueguy? oğlum gâib-i merkûmun kezâlik bâbâsı müteveffâ-yı
15. merkûmdan mevrûs hisse-i irsiyyesi olan bin yigirmi altı gurûş an beş bâle gâib-i
16. merkûmun müntakıl mâlî olduğu ‘inde’ş-şer‘i mütehakkık idüb bi’l-müzâyede bey‘ olunan bir re‘s
17. kara sığır ineği semeni beş yüz gurûş kî cem‘ân bin beş yüz yigirmi altı gurûş on beş bâle kî
18. min-haysü’l-mecmû‘ ikisinin ikibin beş yüz elli iki gurûş otuz pâra huzûr-u şerîde
19. bâke edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz
20. itmemele meblağ-ı mezbûr semeni iş bu târîhden üç sene temânına değin müeccel ve mev‘ûdîne
21. sagîr ve gâib-i merkûmânın mâl-ı mev’hûbelerinden ve vasî ve vekîl-i merkûm yedinden

22. iştirâ ve kabz eylediğim bir ‘aded halâlî koyûn sâ‘ati semeninden dahî bin yüz kırk sekiz gurûş
23. yigirmi beş bâle ki cihet-i mezkûriyetinden cem‘ân üç bin yedi yüz on bur gurûş
24. on beş bâle sagîr ve gâib-i merkûme zimmetimde vâcibü’l-edâ ve lâzîmü’l-kazâ sahîhen deynimdir dedikte
25. gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye karye-i merkûme muhtârı Osmân Ağa ibn Hüseyin ve kethü dâ Mustafa Ağa ibn Emîn Okçular karyesinden
26. medyûne-i mezkûmenin li-ebeveyn er karındâşı Ârif nâm kimesneler meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda vasî ve vekîl-i merkûm mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra
27. olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî makarr-ı medyûne-i mezbûreden sagîr gâib-i merkûmân zimmetinde edâsı vâcibü’l-deyn olan meblağ-ı mecmû‘-u mezkûr
28. 3711 gurûş 15 bâle deyninin edâsına tarafeynden bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile her birimiz meblağ kefil-i bi’l-mâl ve zâmin olub
29. ahadü-hüma aherin zimmetine lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî kefil-i bi’l-mâl zâminindir dediklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘iyye vâki‘ hâl kâtib
30. mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘en meb‘ûs-u ümenâ-i şer‘ ile meclis-i şer‘e gelüb alî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin
31. mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi 10 Şevvlâl Sene 95
32. Şuhûdü’l- hâl

Karye imâmı Sâlih Efendi, Yine karyeden Hâcî Salih Ağa, Yine karyeden Mehmed Çavuş, Yine karyeden Kardoğlu Hasan Ağa, Yine karyeden Ahmed Ağa, Yine karyeden Çerâğoglu Ahmed Ağa ve gayr-u hum

33 b / I

Numero: 117

1. Der-i devlet-i mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemineleridir kî Kastamoni vilâyeti celîlesi dâhilinde Bolu sancağı kazâlarından
2. Düzce kazâsına muzâf Gümüşabâd nâhiyesine tâbi‘Nûh virân ve Bıçkı karyelerinden meskûn
3. Abâza muhâcirinden mazbûtü’l-esâmi müslimîn bâ-cemi‘am kazâ ve mezkûr meclis idâresinde
4. takrîr-i kelâm ve ifâde-i ‘ani’l-merâm iderler kî bizim sâkin olduğumuz mezkûr Nûh virân
5. ve Bıçkı ve sagîr ve kebîr çend kıt‘a kurânın kurb ve civârında câmi‘i şerîf olmadığından eyyâm-ı şitâ
6. bârân-ı sayfda iki sâ‘at mütecâviz ba‘de’l-mesâfe câmi‘e gidüb salavat-ı cem‘ ve ‘ubûdiyeti edâ
7. etmekde ‘usret ve içimizden ihtiyârımıza kemâl-i meşakkât olduğundan başka karyelerimiz bir birine yâkın gelir
8. ve cema‘âtımız ikiyüz hâneye karib kesr-i ‘arz-ı hükümetde olub ikâme-i cum‘a ve abdes olunmağa eşedd-i ihtiyâc
9. ile muhtâc olmamızla sâye-i ‘atûfetlü yine hazreti mülk-i darîde bi’l-ittifâk müceddeden
10. inşâsına muvaffak olduğumuz karyelerimiz seddinde vâki‘ mescid minber vazifeyle câmi‘-i şerîf

11. idûlûb cümlemizin evkât salavat hamsede iktidâ eylediğimiz elyevm kırk yâşını mütecâviz
12. ve müntehâbımız bulunan iş bu bâ'is-i 'arz-ı 'ubûdiyet Mustafa Efendi ibn Osmân hıdmet-i
13. hitâbe-i ta'yîni yedine izn-i hâvî berât-ı celîl-i alîşân sadaka ve ihsân buyrulması
14. hakkında der-devlet-i 'arz ve i'lâm olunması istirhâmımızdır deyü inhâ ve iltimâs
15. eylediklerinde hakîkâtü'l-hâl minvâl-i meşrûh üzere irâe ve ibrâz eyledikler bir kıt'a ihtiyâr
16. meclisinin mazbatası sefâretten? bulunmuş tahakkuk eylediği meclis-i irâde-i kazâdan mürûr bir kıt'a
17. mazbata me'âlinden müstebân ve mûmâ ileyh Mustafa Efendinin hıdmet-i hitâbet-i celîleye ehliyet ve istihkâkı
18. Livâ-i Bolu meclis idâresinde hâlâ Bolu sancağı Evkâf muhâsebecisi iffetlü Tevfik Bey
19. Efendi hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'î âlî 'ukudda olunan imtihânında
20. zâhir ve nümâyân olmağın mescid-i münîfî mezbûrdan minber vaz'ıyla câmi'-i şerîf idûlûb
21. hıdmet-i hitâbeti dahî mumâ-ileyh Mustafa Efendi ibn Osmân dâ'iyyeleri 'uhdesinde tevcîh
22. ve izn ve icâzet-i mülûkâneyi hâvî yedine bir kıt'a berât-ı âlişân-ı hâkânî 'inâyet
23. ve ihsân ol-vechîle is'âd ve isti'râk-ı ahâliye müsâ'ade-i merâsim-i âdet
24. cenâb-ı zıllullah-ı şâyân buyrulamak ricâ ve niyâzında bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i a'lâya 'arz
25. ve i'lâm olundu bâkîü'l-emr-i fermân hazret-i menle-hü'l-emrindir hurire fi'l-yevmü's-sâmin ve'l 'ışrîn
26. min şehri Muharremü'l harâm sene sitte ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
27. Şuhûdü'l-hâl

Karye-i merkûme imâmı Sâlih Efendi, Yine karyeden Kadroğlu Hasan Ağa, Yine karyeden Hâcî Sâlih Ağa, Yine karyeden Mehmed Çâvuş, Yine karyeden Ahmed, Yine karyeden Osmân Ağa ve gayr-u hûm

33 b/II

Numero: 118

1. Medîne-i Boluya tâbî' Okçular karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Sârî Mustafa oğlu Ahmed bin Hüseyin bin Abdullahın
2. verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazîfe binti Süleyman nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîre kızları Azîme ve der-'aliyyede sâkin gâib-i 'ani'l-beled Hadîce
3. ve karye-i merkûmede sâkin Sulbiye-i kebîr oğlu Ârif ve diğer sulbiye-i kebîr oğlu Asâkir-i muvazzafa-i şâhânede gâib-i 'ani'l-beled Mehmede münhasıra olduğu
4. 'inde's-şer'î enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra zevce-i mezbûre ile ibn-i kebîr-i merkûmun her biri bi'l-verese ve gâibân-ı merkûmânın
5. mecî'ilerine değin hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kıbel-i şer'idan ma'rifet-i rey olunan
6. hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm müdürî Necîb Efendi tarafından mürsel vekîl Şükrü Efendinin bi'l-vekâle taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile
7. takrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şer' iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî
8. ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü'l-hâmis min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse ve tis'in vemi'eteyn ve elf

9. - Şorba leğeni 1 Hisse 30; Süd bakrâcı 1 Hisse 42; Açık sahân 2 Hisse 33; Hurda kapâklı tencere 1 Hisse 48; Şorba tâsı 1 Hisse 28; Sagır killi tepsi 1 Hisse 76; Bir mikdâr gübre Hisse 50
10. - Müsta'mel çit minder 1 Yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 143; Sabân timuru 2 Araba zenciri 2 Nacâk 2 Hisse 200; Üzerinin köhne melbûsâtı Hisse 150; Müsta'mel yün çuvâl 2 Köhne çuvâl 2 Köhne kilim 1 Hisse 100
11. - Şair keyli İslambolî fi 27 buçuk kısmet 40 Hisse 1100; Çâkırılı hınta keyli İslambolî fi 36 buçuk kısmet 66 Hisse 2376; Kesmik keyli İslambolî fi 4 kısmet 50 Hisse 200; Samân çiten 6 kısmet 80 Hisse 280
12. - Araba koşumu 1 vesâir alât-ı rencberiyye Hisse 100; Kûrada kara sığır öküzü çift Hisse 850; Ulağı ve kâzık 30 Hisse 50; Hırdavât-ı menzil Hisse 30
13. - Cem'ân yükün-ü bey'ât Hisse 5846; Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd üç bâb odayı müştemil bir bâb mülk-ü menzilde nisf-ı hisse-i şâyi'âsı Hisse 2000
14. - Yine karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir bâb samânhâne ve bir mikdâr mülk bağçe Hisse 500; Cem'ân yekün-ü ibkâât Hisse 2500
15. - Mukaddemâ techîz-i tekfîn içün bey' olunan bir re's mândâ düğesi semeni Hisse 650
16. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 8996
17. Minhâu'l-ihracât
18. - Techîz-i tekfîn Hisse 650

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Nazîfe Hâtûn

	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	251
	<u>050</u>
	201

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksandört senesi emvâl virgüsüne beyâz akçe ma'a iskonta deyni Hisse 324

34 a/33 b/II'nin devâmı

19. - Deyn-i müsbet karye-i merkûme câmi'i şerîfesinin vakf-ı akçesine bâ yed mütevellî Mehmed Efendi ibn Abdullah be-şehâdet karye-i merkûmeden Abdurrahman Ağa ibn Süleyman ve Ârif bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle ba 'de't-ta'dîl ve't-tezkiye ve'l-halef Hisse 374 buçuk
- Deyn-i müsbet Dodurga karyesinden İbrâhîm Ağa ibn Abdullah 'an-cihet-i karz şehâdet-i şâhidân merkûmân şehâdetleriyle bi't-tahlîfi's-şer'iyye Hisse 600
20. - Menâfi'-i umûmiye hulefâsının ihbârlarıyla menâfi'-i umûmiye sandığına asıl mâl ma'a nemâ deynî Hisse 500
- Deyn-i müsbet Akpınâr mahallesinden Mehmed Ağa ibn Abdullah 'an-cihet-i karz be-şehâdet-i şâhidân şehâdetleriyle sâbit sed

	Hisse
Asıl mâl ma'a nemâ bâ sened	1125
Fedâen ta'cîl	<u>0025</u>
	1100

21. - Resm-i kısmet Hisse 131, Delâliye Hisse 116buçuk, Kaydiyye 14, Varaka semeni Hisse 5, Resmin iskontası Hisse 48

22. - Yekünü'l-ihracât Hisse 4064

23. - Sahîhü'l-bâkî Hisse 4932

24. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Nazîfe Hâtûn	Hisse	pâra
Beyâtdan hissesi	304	
İbkââtdan hissesi	<u>312</u>	<u>20</u>
	616	20
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Azîme	Hisse	pâra
Kezâlik	354	26
Kezâlik	<u>364</u>	<u>23</u>
	719	09
-Hisse-i binti kebîre-i gâibe-i mezbûre Hadîce	Hisse	pâra
Kezâlik	354	26
Kezâlik	<u>364</u>	<u>23</u>
	719	09
-Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Ârif	Hisse	pâra
Kezâlik	709	13
Kezâlik	<u>729</u>	<u>06</u>
	1438	19
-Hisse-i ibn kebîr gâib-i merkûm Mehmed	Hisse	pâra
Kezâlik	709	13
Kezâlik	<u>729</u>	<u>06</u>
	1438	19

bâke 6

34 a/I

1. Zevce-i mezbûre Nazîfe ve binti kebîre-i mezbûre Azîme ve ibn-i kebîr-i merkûm Ârifden her biri bâlâda muharrer hisse-i
2. irsiyyelerini yedlerine i'tâ kılınan muhâsebe pusulâsı mücebince temâmen ve kâmilin ba'de'l-ahz ve'l-kabz
3. gâibân-ı merkûmânın ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ cem'ân hisse-i irsiyyeleri olan bin altmış
4. üç gurûş otuz pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına
5. kadar li-ebeveyn er karındâşları merkûm Ârif üzerine bâ-hüccet-i şer'iyye edâna olunduğu
6. iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı

34 a/II

Numero: 119

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib

2. Medîne-i Bolu karasından Okçular karyesinde vâki' müteveffâ-yı Sârî Mustafa oğlu Ahmed bin Hüseyin bin Abdullahın menziline varub
3. cerîde-i şer'iycede muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğlu Ârif meclis-i
4. ma'kûd-u mezkûrda yine müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîre kızı der 'aliyyede gâib-i 'ani'l-beled Hadîce ve sulbiye-i kebîr oğlu Asâkir-i muvazzafâ-i
5. şâhânedan gâib mecî'ilerine değin hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz erbâh ve istibâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kıbel-i
6. şer'iden ma'rifet-i rey olunan hâlâ Eytâm müdiri Necîb Efendi tarafından mürsel ve vekîl Şükrü Efendi mahzarında ikrâr-ı
7. tâm ve takrîr-i kelâm idüb vekîl merkûm Şükrü Efendi li-ebeveyn kız karındâşım gâibe-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan
8. mevrûs bâ defter-i kassâm hisse-i irsiyyeleri olan üç yüz elli dört gurûş yigirmi altı pâra ve li-ebeveyn er karındâşım gâib-i merkûmun
9. kezâlik bâbâsı müteveffâ-yı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs bâ defter-i kassâm hisse-i irsiyyeleri olan yedi yüz dokuz gurûş on üç pâra kî
10. Cem'ân bin altmış üç gurûş otuz dokuz pâra huzûr-u şer'ide bâke edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden istidâne
11. ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhten üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne
12. karındâşlarım gâibân-ı merkûmânın mâl-ı mev'hûblarından vekîl-i merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cild kelâm-ı kadîm
13. semeninden dahî dörtyüz yetmiş yedi gurûş bir pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân bin beş yüz kırk bir gurûş
14. karındâşlarım gâibân-ı merkûmâna zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye
15. Dodurga karyesi sâkinlerinden li-ebeveyn dâ'iyyeleri İbrâhîm ve Hüsmân ibni Süleymân nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda
16. vekîl-i merkûm mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğı hâlde takrîr-i kelâm iderler kî makam-ı medyûn-u merkûmun karındâşları
17. gâibân-ı merkûmana zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bin beş yüz kırk bir gurûş deyninin
18. edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîhâ-i şer'iyeye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i
19. bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki
20. 'ş-şer'iyeye vâki' hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer'ile meclis-i şer'e gelüb alî
21. vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmis min Şevvâlü'l-mükerrem
22. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
23. Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı Mehmed Efendi, Yine karyeden Hâcî Hasan oğlu Alî, Yine karyeden diğêr Hâcî Hasan oğlu Mollâ Mustafa, Yine karyeden Elhâc Ârif Ağa, Yine karyeden Dâvud oğlu Mustafa, Yine karyeden Hasan Ağa ve gayr-u hum

34 b/I

Numero: 120

1. Medîne Bolu karasından Ösenek karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Sadullah Efendi ibn Mustafa bin Abdullahın verâseti
2. zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazîfe binti Hasan nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîre kızları Âyşe ve Fâtma ve sulbiye-i kabîr oğlu Mustafa ve sulbiye-i sagîr
3. oğulları Ahmed ve İsmâile münhasıra olduğu 'inde'ş-şer'î enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrân-ı mezbûrânın rüşd ve sedâdlarına
4. değîn tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri zevce-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ve verese-i sâirenin
5. kezâlik bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-fârîzetü's-şer'îyye
6. tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî bervecch-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü'l-hâdî ve'l-ışrîn min Şevvâlü'l-mükerrrem
7. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
8. - Kapâklı pilâv kuşhânesi 1 Kapâklı sahân 1 Hisse 70; Kapâklı şorba tası 1 Kapâklı sahân 1 Hisse 80; Def'a kapâklı sahân 2 Hisse 70; Kâr-ı kadîm kapâklı sahân 2 Hisse 90
9. - Sagîr orta mertebâni 2 Hisse 50; Sagîr yoğurt tası 2 Hisse 15; Tabâk 2 Hisse 15; Orta bakrâc 1 Hisse 70; Kebîr sūd tâbesi 1 Hisse 180; Orta kapâklı kuşhâne 1 Hisse 77
10. - Şorba tası 1 Hisse 50; El leğeni 1 Hisse 76; Müsta'mel ocâk ibriği 1 Hisse 81; Hurda ocâk ibriği 1 Hisse 36; Hurda nuhâsî terâzi 1 Hisse 25; Orta tepsi 1 Hisse 270
11. - Sagîr kadayıf tepsisi 1 Hisse 32; Orta börek tepsisi 1 Hisse 70; Orta kazgân 1 Hisse 270; Saban timuru 1 Nacâk 1 Bel ve ayak zenciri 2 Hisse 220
12. - Müsta'mel alaca çûl 1 Hisse 255; Def'a çûl 1 Hisse 200; Köhne çûl 1 Hisse 10; Köhne döşek 1 Köhne yorgân 1 Yasdık 1 Hisse 85; Sârılı basma çârşebli yorgân 1 Hisse 95
13. - Köhne kilim 1 Hisse 60; Sagîr kilim seccâde 1 Hisse 95; Köhne kıtik memlû dokuma yasdık 1 Köhne samân memlû yan minder 2 Köhne 2 sagîr minder 1 Hisse 100; Samân çiten 4 Hisse 200
14. - Araba 1 vesâir alât-ı rencberiyeye Hisse 30; Sâc ayağı 2 Masa 1 Hisse 15; Şair keyli İslambolî fi 13 buçuk kıymet 40 ve şairli yazlık keyli İslambolî fi 5 kıymet 50 Çavdarlı hinta keyli İslambolî fi 13 kıymet 60 Hisse 1570
15. - Hırdavât-ı menzil Hisse 30; Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 4572; Karyede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l müştemilât bir bâb harâb mülk-ü menzilde sekiz sehm i'tibâriyle yedi sehm hisse-i şâyi'âsı Hisse 3000
16. Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 7579
17. Minhâü'l-ihracât
18. - Techîz-i tekfîn Hisse 200

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Nazîfe Hâtûn

	Hisse
Fedâen ta'cîl ne'ân minhâ	300
	<u>030</u>
	270

-Deyn-i müsbet karye câmi'î şerîfesinin kanâdîl akçesine bâ yed mütevellî sâ'atçizâde Mehmed Efendi ibn Abdurrahim be-şehâdet-i karyeden Abdullah dâyı bin Süleymân ve Feyzullah Ağa ibn Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye ve'l-halef Hisse 200

19. – Resm-i kısmet Hisse 172buçuk, Delâliye Hisse 90 buçuk, Kaydiyye Hisse 11, Varaka semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin istontası Hisse 61

20. Yekünü'l-İhrâcât Hisse 1009

21. Sahîhü'l-bâkî Hisse 6563

22. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Nazîfe	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi	445	15
İbkââtdan hissesi	<u>375</u>	—
	820	15
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Âyşe	Hisse	pâra
Kezâlik	389	18
Kezâlik	<u>328</u>	<u>05</u>
	717	33
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fatma	Hisse	pâra
Kezâlik	280	18
Kezâlik	<u>328</u>	<u>05</u>
	717	33
-Hisse-i ibn kebîr Mustafa	Hisse	pâra
Kezâlik	779	16
Kezâlik	<u>656</u>	<u>10</u>
	1435	26
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Ahmed	Hisse	pâra
Kezâlik	779	16
Kezâlik	<u>656</u>	<u>10</u>
	1435	26
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr İsmâil	Hisse	pâra
Kezâlik	779	16
Kezâlik	<u>656</u>	<u>10</u>
	1435	26

34 b/II

1. Zevce-i mezbûre Nazîfe ve bintât-ı mezbûrât Âyşe ve Fatma ve ibn-i kebîr-i merkûm Mustafadan her biri bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyelerini
2. temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrân-ı merkûmânın ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyeleri olan cem'an bin yüz yigirmi bir

3. gurûş on iki pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına kadar vâlideleri mezbûre Nazîfe Hâtûn
4. üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

34 b/III

Numero: 121

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Medîne-i Bolu
2. Karasından vâki' Ösenek karyesinden fî Sadullah Efendi ibn Mustafanın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharreû'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i
3. meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğulları Ahmed ve İsmâilin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve bâbâları
4. müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâllarını ahz u kabz erbâh ve istirbâha kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve lâzım ve mühim olmağın emânet ile mu'arrefe
5. sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden gelmeğe bu vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı müsta tâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla
6. 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri zât-ı tarifi's-şer'îyye ile mu'arrefe bâ'isetü'l-kitâb Nazîfe binti
7. Hasan nâm Hâtûnu vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî bervech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ-yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi
8. dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'îyye vasiyye-i mezbûre Nazîfe Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'anî'l-merâm edir kî vasîleri olduğum
9. evlâdlarım sagîrân-ı merkûmanın aslâ mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmalarıyla sagîrân-ı merkûmânın bâbâları fîdan
10. mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla kezâlik bâbâları fîdan müntakıl bâ-tapu mutasarıf oldukları târlâları hâsılâtlarından kadar ma'ruf nafaka
11. meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâl-ı makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere
12. olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i
13. şer'î şerîfden dahî sagîrân-ı merkûmânın bâbâları merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından on iki buçuk gurûş ve târlâları
14. hâsılâtından on iki buçuk gurûş kî yigirmi beş gurûş iş bu târîhden şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub ma'rûz-u
15. mezkûru sagîrân-ı merkûmânın nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf lede'l-iktizâ istidâneye
16. ve inde'z-zafer sagîrân-ı merkûmânın mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla târlâları hâsılâtlarından rücû'a vasiyye-i mezbûre
17. Nezîfe Hâtûna izn verilmeğın gibbe't-tasdîki's-şer'îyye mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurire Fî 21 Şevvâl sene 95
18. Şuhûdü'l- hâl

Karye muhtârı Mehmed Efendi, Kapucu Abdullah, Sâbık Muhtâr Hüseyin Ağa Ârif Ağa, Yine karyeden Hasan Ağa ve gayr-u hum

35 a/I

Numero: 122

1. Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn
2. Medîne-i Bolu karasından Ösenek karyesinde vâki' fî Sadullah Efendi ibn Mustafanın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-
3. esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîr oğulları Ahmed ve İsmâilin vakt-i
4. rüşd ve sedâdlarına değin tesvîye-i umûrlarına bâ-hüccet-i şer'îyye vasîleri vâlideleri zât-ı ta'rîfî'ş-şer'îyye ile mu'arrefe Nazîfe
5. bintî Hasan meclis-i ma'kûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne ideceğinden li-ecli'l-edâna kîbel-i şer'iden vasî
6. nasb ve ta'yîn olunan Sâ'atçizâde Mehmed Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî merkûm mezbûr
7. evlâdlarım sagîrân-ı merkûmânın bâbâları fîdan mevrûs mallarından hüvûr-u şer'ide bake bin yüz
8. yigirmi bi gurûş on iki pâra edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz
9. ve kabûl yedinden istidâne mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne evlâdlarım sagîrân-ı
10. mezbûrânın mâl-ı mev'hûblarından vasî merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyûn sâ'ati semeninden dahî beş yüz
11. dört gurûş yigirmi sekiz pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân bin altı yüz yigirmi altı gurûş evlâdlarım sagîrân-ı
12. merkûmana zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kaza sahîhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdîki'ş-şer'îyye medyûne-i mezbûrenin sadriye-i
13. kebîr oğlu Mustafa ve dâmâdı Necîb bin Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre
14. hâzıra olduğı hâlde takrîr-i kelâm iderler kî makarr-ı medyûne-i mezbûrenin evlâdları sagîrân-ı merkûmâna
15. zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bin altı yüz yigirmi altı gurûş deyninin edâsına
16. tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub
17. ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebalağın dahî edâsına kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki
18. 'ş-şer'îyye vâki' hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a
19. inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü'l-hâdis ve'l-ısrîn min Şevvâlü'l-mükerrem sene
20. hamse ve tis'în ve mieteyn ve elf
21. Şuhûdü'l- hâl

Karyeden kapucu Abdullah, Yine karyeden Ârif Ağa, Yine karyeden Sâbık Muhtâr Hüseyin Ağa, Yine karyeden Hasan Ağa, Karye imâmı Hasan Efendi ve gayr-u hum

35 a/II

Numero: 123

1. Medîne-i Boluya tâbi‘ Örencik karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Çerâğ oğlu Süleyman bin Mehmed Alî Abdullahın verâset-i zevce-i
2. menkûhe-i metrûkesi Emîne binti Hasan nâm Hâtûn ile li-ebeveyn er karındâşı Mehmedin sulbiye-i kebîr oğulları asabât-ı nesebiyye cihetinden hasren vârisleri Ahmed
3. ve Asâkir-i şâhânedan gâib-i ‘ani’l-beled Abdullah ve diğerli-ebeveyn er karındâşı Ahmedin sulbiye-i kebîr oğulları Ahmed ve Hâcî Mehmed ve yine diğer li-ebeveyn er karındâşı Alînin
4. sulbiye-i kebîr oğulları diğer Ahmed ve Asâkir-i şâhânedan gâibi ‘ani’l-beled Mehmed Alîye münhasıra ba‘dehu kable’l-kısm ibnû’l-ah-ı merkûm Elhâc Mehmed dahî vefât idüb
5. verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Azîme binti Ahmed ile sulbiye-i sagîr oğlu Sâib ve sulbiye-i kebîr oğulları Asâkir-i şâhânedan gâib-i ‘ani’l-beled Alîye münhasıra olduğu
6. ‘inde’ş-şer‘i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra müteveffâ-yı merkûm hayâtında cemî‘ mâlının sülüsünü vasiyet ve ba‘de’l-vefât sülüs mezkûrdan üçyüz
7. gurûş techîz-i tekfinine ve iki yüz gurûş erbâh ve istirbâh olunarak hâsıl olan nemâsıyla revgan-ı zeyt iştirâ olunub karye-i merkûme câmi‘i
8. şerîfine ta‘vîz olunan kanâdîlin vazî‘ olunan ve iki bin gurûş karye-i merkûme Hoca menzilinin ta‘mîr ve termîmine ve bâki kalan nakdiye dahî
9. câmi‘i mezkûrun ta‘mîr ve termîmine sarf oluna deyü vasiyet ve tenfîzine karye-i merkûme sâkinlerinden Elhâc Sâlih Ağa ibn Mustafayı vasî muhtâr
10. nasb ve ta‘yîn idüb hasren alî vefât eylediği karye İmâmı Sâlih Efendi İbn Abdullah bin Abdullah ve kethüdâ Mustafa Ağa ibn Emîn bin Abdullah
11. ve Kerîm oğlu Alî bin Ârif bin Abdullah ve Mehmed bin Ahmed bin Abdullahın evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu yine merkûmundan
12. ‘alenen lede’t-tezkiye ‘adl ve makbûlû’ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye muhtarı Osman Ağa ibn Hüseyin ve Mehmed Çâvuş bin Mehmed nâm
13. kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘iyye sâbit olmağla vasî merkûm Elhâc Sâlih Ağa bi’l-vesâye gâibûn-u merkûmunun mecî’ilerine
14. değîn hisse-i irsiyyelerini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kibel-i şer‘iden dahî ma‘rifet-i rey olunan
15. hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm müdürî Necîb Efendinin tarafından mürsel vekîl Şükrü Efendi ibn Sâib Efendi bi’l-vekâle ve verese-i sâirenin
16. bi’l-verâse taleb ve iltimâs ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve terkîm ve bi’l-müzâyede bey‘ olunarak beyne’l-verese bi’l-farizetü’ş-şer‘iyye
17. tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi’l-yevmü’l-hâdî ‘aşer min Şevvalü’l-mükerrem
18. sene hamse ve tis‘în ve mieteyn ve elf
19. - Sûd tâbesi 1 Hisse 160; Bakrâç 1 Hisse 85; Sagîr açık sahân 3 Hisse 30; Sagîr yağ tâbesi 1 Su tâsı 1 Hisse 20 buçuk; Orta börek tepsisi 1 Hisse 190; Hurda ocâk ibriği 1 Hisse 50
20. - Tırpan 1 Hisse 40; Müsta‘mel orta kazgân 1 Rub‘-ı hissesi Hisse 60; Bel zencîri 1 Hisse 100; Burgu 3 Âskı 1 Hisse 21 buçuk; Nacâk 1 Çâpa 1 Hisse 51; Köhne çuvâl 3 Hisse 76

21. - Köhne siyâh çul 1 Hisse 31; Köhne uzun abâ 1 Hisse 215 Köhne kısa abâ 1 Köhne Kahire şalvâr 1 Hisse 90; Sagîr müsta'mel dokuma minder 2 Köhne ocâk bâş minder 3 Hisse 70
22. - Köhne sagîr çârşebli yorgân 1 Hisse 81 buçuk; Yarım 1 yarım yârısı parisi 1 Hisse 8 buçuk; Köhne 1 Hisse 5; İki yâşında kara sığır danası re'si 2 Hisse 450; Üç yâşında kara sığır danası re'si 1 Hisse 380
23. - Kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzâğı Hisse 480; Bulgur değirmeni 1 Hisse 4 buçuk; Şair keyli İslambolî fî 5 kıymet 60 Hisse 230; Çâkırlı hinta keyli İslambolî fî 10 kıymet 81 Hisse 81
24. - Burçak keyli İslambolî fî 3 buçuk kıymet 70 Hisse 245; Samân ve denk 6 Hisse 600; Hurda el-leğeni 1 Hisse 10; Sabân timuru 1 Hisse 90; Bel 1 Hisse 35; Kulâklî sabân timuru 1 Hisse 70
25. - Def'a kısa abâ 1 Hisse 135; 1 Hisse 00; Hurda araba koşumu 1 Vesâir alât-ı recidiyye Hisse 30; Bir mikdâr gübre Hisse 55; Bir mikdâr küspe Hisse 20
26. - Ulağı ve kâzık 60 Hisse 80; Maşa 1 Sâc Ayağı 2 vesâire Hisse 30; Tavuk ve horoz 5 Hisse 30; Cem'ân yekûn-ü bey'ât Hisse 5169 buçuk
27. - Karye-i merkûme de vâki' ma'lûmu'l-hudûd iki bâb oda ve bir samânhâne ve yârim evlek mikdârı bâğçeyi müştemil bir bâb harâb mülk-ü menzile nısf-ı hisse şayi'â bi'l-müzâyede bey' olunarak zevce-i mezbûre Emîne Hâtûn üzerine kaldığı Hisse 1001
- Karye-i merkûme ahâlisinden Beylioğlu Hasanın bir çift manda öküzü semeninden dolâyı bâ ikrâr deyni Hisse 2663 buçuk
28. - Zevce-i mezbûre Emîne Hâtûnun öküzü semeninden dolâyı bâ-ikrâr deyni Hisse 100
- Sazâk nâhiyesine tâbi' Maratı karyesinden Döngüoğlu Abdullahın bir re's merkeb semeninden dolâyı bâ-ikrâr deyni Hisse 150
29. Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 9084

35 b/35 a/II'nin devâmı

30. Minhâu'l-ihracât

31. – Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Emîne Hâtûn	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	250
	<u>050</u>
	200
-Deyn-i müsbet Çerâğ oğlu Ahmed ekîn biçme icrâatından dolâyı	Hisse
Kezâlik minhâ	20
	<u>05</u>
	15
-Deyn-i müsbet karye imâmı Sâlih Efendi kezâlik ekîn biçme icrâatından	
	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	20
	<u>05</u>
	15

32. - Derûn-ı serhânede muharrer sâbit olan sülûsü Hisse 2951 pâra 13

-Resm-i kısmet Hisse 147 buçuk, Delâliye Hisse 100 buçuk, Kaydiyye Hisse 14, Varaka semeni Hisse 5, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 53 pâra 27

33. Yekünü'l-ihracât Hisse 3502

34. Sahîhü'l-bâkî 5582

35. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Emîne Hâtûn Hisse 1395 pâra 20

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ merkûm Ahmed Hisse 697 pâra 30

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ gâib Abdullah Hisse 697 pâra 30

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ merkûm diğêr Ahmed Hisse 697 pâra 30

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ diğêr Ahmed Hisse 697 pâra 30

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ gâib-i merkûm Mehmed Alî Hisse 697 pâra 30

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ zevce-i mezbûre Azîme Hisse 87 pâra 5

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ sagîr-i mezkûm Sâib Hisse 305 pâra 11

-Hisse-i ibnü'l-ah le-humâ gâib-i merkûm Alî Hisse 305 pâra 11

35 b / I

1. Zevce-i mezbûre Emîne Hâtûn ve ibnü'l ah-ı merkûmân Ahmed ve diğêr Ahmed ve diğêr Ahmed ve zevce-i ibnü'l ah müteveffâ-yı sâni merkûm Azîmeden
2. her biri yedlerine i'tâ kılınan muhâsebe pusulası mücebince bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilên ba'de'l-ahz ve'l-kabz
3. ibnü'l-ah gâib-i merkûm Abdullahın hisse-i irsiyyesi olan ber-vech-i bâlâ altı yüz doksân yedi gurûş otuz pârayı
4. Zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtmaya ve ibnü'l-ah gâib-i merkûm Mehmed Alînin hisse-i irsiyyesi olan kezâlik bâlâda muharrer
5. altı yüz doksân yedi gurûş otuz pârayı li-ebeveyn er karındâşı merkûm Ahmede ve ibnü'l-ah merkûm Alînin
6. kezâlik bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesi olan üç yüz beş gurûş on bir pârayı üveyi vâlidesi mezbûre Azîme Hâtûna
7. üzerlerine mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına değîn bâ hüccet-i şer'îyye edâna olunub ibnü'l-ah
8. sagîr-i mezbûr Sâibin kezâlik bâlâda muharrer hissesi irsiyyesi olan üçyüz beş gurûş on bir pâra edâna
9. olunduğı hâlde nemâsı nafaka ve kisvesine vefâ etmeyeceğı karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin
10. ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık eylediğine binâen ol vechile meblağ-ı mezbûr sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdına
11. değîn vâlidesi mezbûre Azîme Hâtûn zimmetinde mahfûz olmak üzere terk olunduğı iş bu mahalle şerh virilüb
12. temhîd kılındı

35 b / II

Numero: 124

1. Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi
2. Medîne-i Bolu karasından Örencik karyesinde vâkfi Çerağ oğlu Süleymân bin Mehmed Alî bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmî müslimîn

3. huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer’i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındâşı oğlu Ahmed bin Alî meclis-i ma’kûd-u mezkûrda merkûm Ahmedin li-ebeveyn
4. er karındâşı asâkir-i sâhânedan gâib-i ‘ani’l-beled Mehmed Aliye li-ecli’l-edâna kibel-i şer’iden kayyım nasb ve ta’yîn olunan karye muhtârı Osmân Ağa ibn Hüseyin
5. mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb kayyım merkûm Osmân Ağa karındâşım gâib-i merkûmun li-ebeveyn ‘ammîsi müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs
6. bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyesi olan altı yüz doksân sekiz gurûş altı pâra huzûr-u şer’ide bâke edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden
7. istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev’ûdine karındâşım
8. gâib-i merkûmun mâl-ı mev’hûbundan ve kayyım merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyûn sâ’ati semeninden dahî dört yüz on beş
9. gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden cem’ân bin yüz on üç gurûş altı pâra karındâşım gâib-i merkûme zimmetinde vâcibü’l-edâ
10. ve lâzımı’l-kazâ sahihen deynimdir gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’iyye yine karyeden Düğencioğlu Mehmed Ağa ibn Alî ve Çâyılı Kürt oğlu Mehmed
11. bin Abdullan nâm kimesneler meclis-i ma’kûd-u mezkûrda kayyım merkûm mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
12. makarr-ı medyûn-u merkûmun karındâşı gâib-i merkûme zimmetinde edâsı vâcibü’d-deyn olan meblağ-ı mecmû’-u mezkûr bin yüz on
13. üç gurûş altı pâra deyninin edâsına tarafeynden bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer’iyye ile her birimiz müte’âkıben kefil-i
14. bi’l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen meblağın edâsına dahî kefil-i bi’l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe’t-tasdîki
15. ’ş-şer’iyye vâki’ hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve mâ’en meb’ûs-u ümenâi şer’ ile meclis-i şer’e gelüb alî vukû’a inhâ ve takrîr etmeğin
16. mâ vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi-yevmü’l-hâdî ‘aşer min Şevvâlü’l-mükerrerem sene hamse ve tis’in ve mi’eteyn ve elf
17. Şühûdü’l-hâl

Karyeden Elhâc Sâlih Ağa, Yine karyeden Mehmed Çâvuş, Yine karyeden Dedeoğlu Ârif Ağa, Yine karyeden Ahmed Ağa, Yine karyeden kethüdâ Mustafa Dâyi ve gayr-u hum

35 b / III

Numero: 125

1. Husûs-ı âtî’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer’i enverden me’zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib medîne-i Bolu karasından
2. Örencik karyesinde vâki fi Çerağ oğlu Süleyman bin Mehmed Alî bin Abdullahın menziline varub cerîde şer’iyyede muharerü’l-esâmi müslimîn
3. huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer’i âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındâşı oğlu ‘asabât-ı nesebiyye cihetinden hasren vârisi Asâkir-i şâhânedan
4. gâib-i ‘ani’l-beled Abdullah bin Mehmedin zevce-i menkûhe-i metrûkesi ma’rifetü’z-zât Fâtma binti Ahmed nâm Hâtûn meclis-i ma’kûd-u mezkûrda
5. zevce-i gâib-i merkûme li-ecli’l-edâna kibel-i şer’iden kayyım nasb ve ta’yîn olunan karye muhtârı Osmân Ağa ibn Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i
6. kelâm idüb kayyım merkûm Osmân Ağa zevcem gâib-i merkûmun li-ebeveyn ‘ammîsi? müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyesi

7. olan altı yüz doksân sekiz gurûş altı pâra huzûr-u şer'ide bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne
8. ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne
9. zevcem gâib-i merkûmun mâl-ı mev'hûbundan kayyım-ı merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir 'aded halâlî koyûn sâ'atî semeninden dahî
10. dört yüz on beş gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân bin yüz on üç gurûş altı pâra zevcem gâib-i merkûm
11. zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îye yine karyeden Düğenci oğlu Mehmed Ağa ibn Alî
12. ve Ahmed Onbâşı ibn Ali nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda kayyım-ı merkûm mahzarında medyûne-i mezbûre hâzarı olduğu hâlde
13. takrîr-i kelâm iderler kî makarr-ı medyûne-i mezbûrenin zevci gâib-i merkûme zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan

36 a / 35 b / III'ün devamı

14. meblağ-ı mecmû'-u mezkûr bin yüz on üç gurûş altı pâra deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i
15. sahîha-i şer'îye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen meblağın edâsına
16. dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'îye vâki' hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u
17. ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâdî
18. 'aşer min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
19. Şuhûdü'l- hâl

Karyeden Elhâc Sâlih Ağa, Karyeden Mehmed Çâvuş, Karyeden Dedeoğlu Ârif Ağa, Karyeden kethüdâ Mustafa Dâyı, Yine karyeden Ahmed Ağa ve gayr-u hum

36 a / I

Numero: 126

1. Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içûn savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Medîne-i Bolu
2. kurasından Örencik karyesinde vâki' fi Çerağolu Süleymân bin Mehmed alî bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn
3. huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'î âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındâşı oğlu 'asabât-ı nesebiyye cihetinden hasren vârisi fi
4. Hâcî Mehmed bin Ahmedin zevce-i menkûhe-i metrûkesi ma'rifetü'z-zât Azîme Hâtûn ibneti Ahmed meclis-i ma'kûd-u mezkûrda müteveffâ-yı sâni merkûm
5. Hâcî Mehmedin kendüsünden mukaddem vefat iden zevcesinden mütevellid sulbiye-i kebîr oğlu Asâkir-i muvazzafa-i şâhânedan gâib-i 'ani'l-beled Alîye
6. li-eclî'l-edâna kıbel-i şer'idan kayyım nasb ve ta'yîn olunan karye muhtârı Osmân Ağa ibn Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb
7. kayyım-ı merkûm Osmân Ağa evli oğlum gâib-i merkûm Alînin bâbâsı müteveffâ-yı merkûm Hâcî Mehmede li-ebeveyn 'ammîsi müteveffâ-yı evvel merkûm

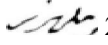
8. Süleymândan mevrûs alî vechü'l-münâsahatü's-şer'iyeye bâ defter-i kassâm hisse-i irsiyyesi olan üç yüz beş gurûş on sekiz pârayı huzûr-u
9. şer'ide bâke edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu
10. târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne gâib-i merkûmun mâl-ı mev'hûbundan kayyım-u merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim
11. bir halâlî koyûn sâ'ati semeninden dahî yüz otuz yedi gurûş on pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'ân dört yüz kırk iki gurûş
12. yigirmi sekiz pâra gâib-i merkûme zimmetinde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye Okçular karyesi
13. sâkinlerinden medyûne-i mezbûrenin li-ebeveyn er karındâşı Ârif Ağa ibn Ahmed nâm kimesne meclis-i ma'kûd-u mezkûrda kayyım-u merkûm mahzarında
14. medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn
15. olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr dört yüz kırk iki gurûş yigirmi sekiz pâra deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i
16. mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kefil-i bi'l-mâl ve zâmin dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye vâki' hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en
17. meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb alî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yemü'l-hâdî 'aşer
18. min Şevvâlü'l-mükerrem sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
19. Şuhûdü'l- hâl

Karye imâmı Sâlih Efendi, Yine karyeden Elhâc Sâlih Ağa, Yine karyeden Mehmed Çâvuş, Yine karyeden kethüdâ Mustafa Dâyı, Yine karyeden Ahmed Ağa ve gayr-u hum

36 a / II

Numero: 127

1. Medîne-i Boluya tâbi' Mesçiler karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Dervîşoğlu Musa bin Hüseyin bin Abdullahın
2. verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nazîfe binti Alî nâm Hâtûn ile zevce-i mezbûreden mütevellidler sulbiye-i sagîre kızları
3. Hafize ve sulbiye-i sagîr oğlu Mehmed ve kendüsünden mukaddem vefât iden zevcesi Âyşe Hâtûndan mütevellidler sulbiye-i sagîre kebîre
4. kızları Fâtma ve Şerîfeye münhasıra olduğu 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra
5. sagîrân-ı mezbûrânın vakt-ı rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn
6. olunan vâlideleri zevce-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse ve verese-i sâirenin kezâlik bi'l-verâse taleb
7. ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şer'iyeye
8. tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunur fi 22 Şevvâl sene 95
9. – Orta kazgân 1 Hisse 300; Orta tepsi 1 Hisse 60; Hurda süd tâbesi 1 Hisse 60; Def'a hurda süd tâbesi 1 Hisse 60; Kebîr kapâklı tencere Hisse 60

10. - Sagır kapâklı tencere 1 Hisse 20; Sagır bakraç 1 Hisse 20; Hurda ibrik 1 Hisse 50; Hurda nacâk 2 Hisse 40; Araba zencîri 1 Hisse 40; Sac ayağı 1 Hisse 5
11. - Köhne minder 1 Yorgân 1 Yasdik Hisse 120; Kara sığır öküzü çift 1 Hisse 160; Kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzâğı Hisse 600; Samân çit 2 Hisse 40
12. - Bir mikdâr gübre Hisse 20; Araba koşumu 1 Hisse 50; Sagır yağ tâbesi Hisse 5; Sagır 2 Hisse 5; Kelpedeyn 1 Burgu 1 Dorba 1 Hisse 10
13. - Kara sığır danası re'si 1 Hisse 250; Hırdavât-ı menzil Hisse 10; Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 3425
14. Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât menzil ma'a samânhâne beyne'l-verese ibkâ olmağla kıymeti Hisse 700
15. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm
16. Minhâü'l-ihracât
17. – Techîz-i tekfîn Hisse 250

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Nazîfe Hâtûn	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	400
	<u>100</u>
	300

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân üç senesi emvâl virgüsüne beyâz akçe ma'a iskonta deyni Hisse 44 pâra 20

18. - Yine merkûmun ihbârlarıyla istikrâz-ı mecbûriyyeye beyâz akçe ma'a iskonta deyni Hisse 44 pâra 20

-Menâfi'-i umûmiye halefesinin ihbârlarıyla menâfi'-i umûmiye sandığına beyâz akçe ma'a iskonta deyni Hisse 169

-Yine merkûmunun ihbârlarıyla doksân üç senesi i'sârına deyn-i hınta keyli İslambolî fî 3 buçuk kıymet 80 Hisse 280

19. Deyn-i müsbet bâ-vasiyet karye-i merkûmenin imâmı Abdülkâdir Efendi bir re's karasığır ineği semeninden bâkî

	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	160
	<u>013</u>
	147

-Deyn-i müsbet bâ-vasiyet Kâzlar karyesinden Hacı Bekir oğlu Mustafa târla bedelinden dolâyı

	Hisse
Kezâlik minhâ	280
	<u>015</u>
	265

-Deyn-i müsbet Gürcüler karyesinden Çil Hacı Mehmed bir bâb mülk-ü menzil semeninden

bâkî

	Hisse
Kezâlik	320

028

292

36 b/36 a II'nin devamı

20. - Deyn-i müsbet bâ-vasiyet Râşid Ağa samân semeninden bâkî

Hisse

Kezâlik minhâ 55

05

50

-Deyn-i müsbet bâ-vasiyet Nalband Hasan Ağa nal pâra semeninden

Hisse

Kezâlik minhâ 16

02-

13-

-Deyn-i müsbet bâ vasiyet Emenli mülâzım Mehmed Ağa 'an-cihet-i karz

Hisse

Kezâlik minhâ 16

02 buçuk

13 buçuk

21. - Deyn-i müsbet bâ-vasiyet Kalâyıcı Karagöz Ermeni kalây semeninden

Hisse

Kezâlik minhâ 16

02 buçuk -

13 buçuk -

-Deyn-i müsbet bâ-vasiyet Sâdık Ağa samân semeninden bâkî

Hisse

Kezâlik minhâ 75

07

67

-Yine merkûmunun ihbârlarıyla rüsûmâta deyni Hisse 44

22. Yekünü'l-ihracât Hisse 1994

23. - Sahîhü'l-bâkî

2131

0144

1987

-Resm-i kısmet Hisse 53 pâra, Delâliye Hisse 62, Kaydiyye varaka semeni Hisse 9, Resmin iskontası minhâ Hisse 19 pâra

24. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Nazîfe

Hisse

pâra

Bey'âtdan hissesi	160	35
İbkââtdan hissesi	<u>087</u>	<u>20</u>
	248	15
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
Kezâ	225	09
	<u>122</u>	<u>20</u>
	347	29
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Şerîfe	Hisse	pâra
Kezâlik	225	09
Kezâlik	<u>122</u>	<u>20</u>
	347	29
-Hisse-i binti Sagîre-i mezbûre Hafîze	Hisse	pâra
	225	09
	<u>122</u>	<u>20</u>
	347	29
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Mehmed	Hisse	pâra
Kezâlik	450	18
Kezâlik	<u>245</u>	—
	695	18

36 b/I

1. Zevce-i mezbûre Nazîfe ve bintât-ı mezbûrât Fâtma ve Şerîfeden her biri bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ hisse-i
2. irsiyyelerini temâmen ve kâmilten ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrân-ı mezbûrânın ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyeleri olan
3. mebâlağ-ı mezkûr edâna olunduğu hâlde nafakalarına vefâ etmeyeceğinden ol-vechile sagîrân-ı mezbûrânın rüşd
4. ve sedâdlarına kadar vâlideleri mezbûre Nazîfe Hâtûn zimmetinde hıfz olunmak üzere terk olunduğu
5. iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

36 b/II

Numero: 128

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
2. Kastamonî vilâyet-i celîlesi dâhilinde Bolu sancağı kazâlarından Düzce kazâsına tâbi' Meşe ormanı nâm mahalde meskûn iken bundan akdem ber vech-i âtî
3. katillen vefât olan muhâcirin-i Çerâkisenin Şapsığ kabîlesinden Elhâs bin Abdullah bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hûkûş?
4. binti Şûş? ve vâlidesi Râbi'a binti Sohu? nâm Hâtûnlar ile sulbiye-i sagîre kızı Âyşe ve sulbiye-i sagîr oğlu Yusûfa münhasıra olduğu usûl-ü
5. şer'iiyesi vechile kabîle-i merkûmeden Sâlih Efendi oğlu Mollâ Hüseyin bin Sâlih ve Süleymân bin Abdullah nâm kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre

6. sırren ve ba'dehu yine merkûmândan 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan yine kabîle-i merkûmeden ve zât-ı
7. mezbûrât-ı 'ârifân Hocebsı? bin Şobâş? ve İsmâil bin Hâzeş? nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhidde
8. da'va-yı sahîha zımnında vech-i şer'iyye üzere sâbit ve subût verâsetlerine hükm-ü şer'iyye lâ-hakk oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın
9. vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına bâ-hüccet-i şer'iyye vasî nasb ve ta'yîn kılınan kabîle-i merkûmeden Hocebsı? bin
10. Şobâş? livâ-i mezkûrun makarr hükûmeti medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde zât-ı ta'rifi's-şer'iyye ile mu'arrefe ümmi mezbûre Râbi'a
11. Hâtûn tarafından zıkr-ı âtî husûsda vekâlet-i 'âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekâlet-i meclis ve zevce-i mezbûre tarafından dahî kezâlik vekâlet-i
12. 'amme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl olduğu zât-ı mezbûre 'ârifân şâhideyn-i mu'addeleyn-i merkûmeyn Hocebsı? bin Şobâş?
13. ve İsmâil bin Hâzeş? şehâdetleriyle ber-vech-i şer'iyye sâbit ve subût vekâletine hükm ü şer'iyye lâ-hakk olan kabîle-i merkûmeden
14. Elhâc Süleymân bey ibn Mesyûk? hâzır olduğu hâlde ma'kûd meclis-i şer'i âlî 'ukudda katl-i merkûmun kâtili olmak üzere
15. ahz ve girift ve meclis-i ma'kûd-u mezkûrda celb ve ihzâr olunan mârrü'z-zıkr Düzce kazâsına tâbi' Beydivânında
16. Girili? karyesi ahâlisinden ba'isü'l-i'lâm Mehmed Çâvuş bin Osmân nâm şahıs der 'âkil ve balığ muvâcehesinde
17. İş bu sâl-ı hâl Rebi'ü'l-evvelîsinin yigirmi birinci gecesi sâ'at altı buçuk raddelerinde vasisi olduğum
18. sagîran-ı mezbûrânın bâbâları ve hâzır ve vekîl-i merkûmun müvekkileleri mezbûretânın mevrûsları katil-i merkûmü'l-hâs
19. iş bu merkûm Mehmed Çâvuşun sâkin olduğu marrü'z-zıkr Girili? karyesinde vâki' Hüseyinin etrâfı Ağaç
20. çiti ile muhâta mülk-ü menzilin nirdübân üstünde kâin odanın altında havlu içinde tüfenk kurşunu
21. sağ tarafından alt çenesinin üstünden darb ve cerh ve nüfûz ve boğâzı altında kalarak müteessiren
22. fevt olub bi-gayr-i hak katl-i 'amdî işbu Merkûm Memmed Çâvuş olmağla suâl olunub müceb-i
23. şer'iyyesi merkûm Mehmed Çâvuş üzerine icrâ olunmak matlûbumuzdur deyü hâzır ve vekil-i merkûm Elhâc Süleymân
24. Bey ile ma'en vasî merkûm Hocebsı? bi'l-vesâye da'vâ ettiklerinde lede's-suâl merkûm Mehmed Çâvuş dahî
25. cevâbında fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Elhâc târîh-i mezkûrda ve leyle-i mezbûrede mahal-i merkûmda
26. ber-vech-i muharrer tüfenk kurşunu sağ tarafından alt çenesinin üstünden darb ve cerh ve nüfûz ve boğâzı
27. içinde kalarak müteessiren vefât eylediğini ikrâr ve i'tirâf lakin katil müteveffâ-yı merkûm Elhâsın târîh-i

28. mezkûrda ve leyle-i mezbûrda bir minvâl-i muharrer katillen fevt olduğu mahal karındâşım fî Ahmedin oğlu Bayrâma
29. ile diğer karındâşım fî Ömerin kızı Hafizenin müşâ‘ ve müşterek mâlik ve sâkin oldukları benim
30. menzilime mülâhık ve muttasıl mülk-ü menzillerinin zıkr olunan nerdübân üstünde vâki‘ köşk odanın
31. altı olub katil müteveffâ-yı merkûm Elhâs ol gece müşahhâs ve eşgâllerini görmediğim birkaç nefer
32. rıflarıyla ma‘en sirkat kasdıyla leyle-i mezbûrede sâat altı raddelerinde bir takrîb menzil-i
33. mezkûre duhûl ve mezkûr köşk odaya ihtifâ eylediklerini birâderzâdem merkûm
34. Bayrâm ve ve feryâdına ben uykudan uyanarak dest olduğum hâlde

37 a/36 b/II’nin devamı

35. ol tarafa geçüb birâder zâde merkûm Bayrâm mezkûr köşk odada dersiz vâd deyi bâke irâye ben dahî
36. odanın kapusunu açdığımda zulmet-i şiddet müşahhâs ve eşgâllerini fark ve rû’yet edemediğim iki şahısdan evv’el
37. birisi oda-i mezkûrenin penceresinden nüzûle ve firâr ve müte‘âkıben biri dahî kezâlik pencereden nüzûl
38. ve odanın altına vâsıl olduğu anda ben dahî ahz ve giriftleri içün ta‘kîb üzere ikisini
39. darb ve cerh itmek kasdıyla zokâk cânibinde muhtefî rüfekâsı tarafından bir tüfenk andaht
40. olunmuş idi. Ferdâsı sabahı merkûm Elhâs tüfenk kurşunu sağ tarafından alt cenesinin üstünden darb
41. ve cerh ve nüfûz ve boğâzı içinde kalarak müteessir fevt olduğu keşf ve mu‘ayene olundu deyüb
42. fa‘âl-i darb ve cerhin kendünden sūdûrunu ba‘de’l-inkâr müdde‘î vasî merkûm Hocebsî? ve hâzır ve vekîl-i merkûm
43. Hâcî Süleymân Bey ber minvâlî muharrer müdde‘âlarını isbâtıdan izhâr-ı ‘aciz idüb tahlîf dahî taleb olmadıklarından
44. kol mücerredleriyle şer‘en nesne? sâbit olmamağın mücebiyle müdde‘î vasî-i merkûm Hocebsî? ve hâzır ve vekîl-i
45. merkûm Elhâc Süleymân Beyden her biri bi’l-izâde da‘va-yı mezkûreleriyle merkûm Mehmed Çâvuş bilâ- bettyine
46. mu‘ârazadan men‘ olundukları tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-u ‘âliyyelerine i‘lâm olundu. Bakîü’l-emr
47. men-lehü’l-emr hurire fî’l-yemü’l-hâmis ve ‘aşer min Şehri Şevvalü’l-mükerrerrem sene hamse ve tis‘în ve mi’eteyn ve elf

37 a / I

Numero: 129

1. Medîne-i Bolu karasından Ömerler karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Ömer Usta oğlu
2. Ahmed bin Sâlih bin Abdullahın verâset-i li-ebeveyn kız karındâşları Hafize ve Hadîce ve li-ebeveyn er karındâşı asâkir-i

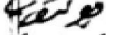
3. şâhânedden gâib-i ‘ani’l-beled Hüseyine münhasıra olduğu bi’l-ihbâr ‘inde’ş-şer‘i enver zâhir ve nümâyân
4. oldukdan sonra gâib-i merkûmun mücebine değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha karârgâr
5. gir olan nizâm-ı şer‘iyye mücebince kıbel-i şer‘iden ma‘rifet-i rey olunan hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm
6. müdürî Necîb Efendinin rey ve ma‘rifeti ve ihsân-ı mezbûretânın bi’l-verâse taleb
7. ve iltimas ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve terkîm ve bi’l-müzâyede bey‘ olunarak
8. beyne’l-verese bi’l-farîzetü’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî
9. ber-vech-i âtî zikr ve beyân olundu fî 14 Zi’l-ka‘de sene 95
10. – Kebîrce kapâklı tencere 1 Hisse 374; Sagîr börek tepsisi 1 Hisse 60; Kâzma 1 Bel 1 Hisse 35; Hurda tabanca 1 Hisse 54
11. – Köhne kuşâk 1 Bez gön 1 Basma kısa entari 2 Hisse 81; Çit döşek 1 Yasdık 2 Hisse 261
12. – Hurda sabân timuru 1 Hurda tırpân 1 Destere 1 Burgu 1 Çengel 1 Rende 1 Çekiç 1 Örs 1 Dorba 1 Hisse 160
13. – Müsta‘mel sevâyî uzun entari 1 Gâib-i merkûmun müşterek olmağla nısf-ı hissesi Hisse 10220
14. Cem‘ân yekûn-ü beyât Hisse 11272
15. Karye-i merkûmede vâki‘ ma‘lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât bir bâb harâb mülk ile bir mîkdâr arsa beyne’l-verese ibkâ olunmak kıymeti Hisse 200
16. Karındâşı gâib-i merkûm ile müşterek olub bundan akdem bey‘ eyledikleri bir çift mânda öküzü semeninden bâkî kalın zikr-i meblağ gruş Hisse 1680 buçuk
17. Cem‘ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 3408
18. Minhâu’l-ihracât
19. – Techîz-i tekfin Hisse 400
-Deyn-i müsbet uht-ı mezbûre Hafîze Hâtûn ‘an-semeni zehâir bi’t-tahlîfi’ş-şer‘î Hisse 100
-Resm-i kısmet Hisse 72buçuk, Delâliye Hisse 23 buçuk, Kaydiyye Hisse 5, Varaka semeni Hisse 2, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 23
20. Yekünü’l-ihracât Hisse 626
21. Sahihü’l-bâki Hisse 2782

37 b / 37 a /I’in devamı

22. – Hisse-i uht-ı le humâ mezbûre Hadice	Hisse	pâra
Bey‘âtdan hissesi	645	20
İbkââtdan hissesi	<u>050</u>	—
	695	20
-Hisse-i uht-ı le humâ mezbûre Hafîze	Hisse	pâra
Kezâlik	645	20
Kezâlik	<u>050</u>	—
	695	20

-Hisse-i ah-ı le humâ gâib-i merkûm Hüseyin	Hisse	
Kezâlik	1291	
Kezâlik	<u>0100</u>	
	1391	
	Hisse	pâra
Müşterek mânda semeninden	1680	20
nısf-ı hisse-i zam		
Müşterek entari semeninden	<u>0102</u>	<u>20</u>
nısf-ı hisse-i zam	3173	00

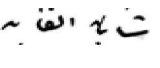
37 b / I

1. Uhtân-ı mezbûretân Hadîce ve Hafîzeden her biri bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ hisse-i
2. irsiyyelerini temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabz ah-ı gâib-i merkûmun ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi
3. olan bin doksân bir gurûş ve derûn-u kassâmda muharrer müşterek mânda semeninden nısf-ı hissesi
4. bin altı yüz seksân buçuk gurûş ve yine derûn-u kasâmda muharrer müşterek entari semeninden nısf-ı hissesi
5. olan yüz iki buçuk gurûş kî cem'ân üç bin yetmiş dört gurûşdan gâib-i merkûmun zevce-i menkûhe-i
6. metrûkesi Hadîce Hâtûn ile evlâdlarına eşedd-i lüzûm olub telef ve zâyi' olmayacak derecede
7. alınması gâib-i merkûm hakkında enfa' ve evlâ olduğunu cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla
8. 'inde's-şer'î mütihaklık eylediğine binâen ol-vechile mezbûre Hadîcenin iştirâ ve kabz eylediğim bir sagîr
9. börek tepsisi ve bir kâzma ve bir bel ve bir sabân timuru ve bir tırpân ve bir destere ve bir
10. burgu ve bir çengel ve bir rende ve bir çekiç ve bir örs ve bir dorba ve bir döşek ve iki yasdık
11. semenden beş yüz on altı gurûş ve nakden mezbûrenin hisselerinden kabz eylediğim on yedi buçuk gurûş kî cem'ân
12. beş yüz otuz üç buçuk gurûş hatt ve tenzîl olunub kusûr kalan iki bin beş yüz kırk buçuk
13. gurûş erbâh ve istirbâh olunmak üzere temâmen ve kâmilan Eytâm Sandığına vazı' ve teslim olunduğu iş bu
14. mahalle şerh virilüb temhîd kılındı

37 b/II

Numero: 130

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleri kî
2. Medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesi ahâlisinden arz u hâl iden Lâz kavâsı oğlu Tâhir Ağa ibn Mehmed Ağa medîne-i mezkûrda
3. meclis temeyyüzünde defter-i hâkânî me'mûriyetinden mürsel kâtib Edhem Efendi ibn Emîn Efendi hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u

4. meclis-i şer'iyemizde zikr-i âtî târlâya vazı' yedi beyyine-i şer'iyeye ile sâbit ve mütehakkık olan medîne-i mezbûre
5. etrâf-ı şehri kurâsı ahâlisinden bâ'isü'l-i'lâm Sarı Hasan oğlu elhâc Hüseyin
6. bin Halîl nâm kimesne muvacehesinde bâbâm fî Lâz kavası merkûm Hamîdin dahî
7. bilâ veled vefâtıyla ancak bâke müntakıl deyn-i mahremine mülhak Evkâfıdan Lâlâ Şâhın Pâşâ vakfı dâhilinde
8. yine etrâf-ı şehri-i kurâsından Dodurga karyesinde vâki' tarafında Koca Ömer oğlu Tâhir bin Mahmud Efendi
9. Ve Kuşoğulları Abdurrahman ve Hâcî Hasan târlâları ve yol ile Mehmed den bir kıt'ada dört dönüm
10. mikdârda târlâsı târîh-i i'lâmdan on altı sene mukaddem müteveffâ-yı merkûm karındâşım Hamîden iş bu merkûm
11. Hâcî Hüseyin Ağaya olan bin dokuz yüz gurûş deynini hâsılâtından te'diye olunmak üzere merkûm
12. Hacı Hüseyin Ağaya 'âriyeten virmişdim el-haletü hazihi târlâ-yı mahdûd-ı mezkûr on altı senedir merkûm
13. Elhâc Hüseyin Ağanın zabtında kalarak bi'l-muvâcehe zirâ'at idüb bâke red ve teslimden ibâ ider
14. olmağla sual olunub târlâsı mahdûd-u mezkûrdan kifâyet ve bâ rey sahib-i 'arz bake red ve teslimi
15. merkûm elhâc Hüseyin Ağaya haber ve tenbîh olunmak mâtlûbumdur deyü da'va ettikde li-ecli'l-inkışâf
16. ü'l-hâl lede's-suâl merkûm Elhâc Hüseyin Ağâ dahî cevâbında târlâsı mahdûd-u mezkûrda seksan senesi
17. târîhinden berü müstakillen bilâ nizâ' zabt ve zirâ'at ve vazı'ül-yed olduğunu defter-i hâkâniden
18. Mu'tî sened muvakkat bir kıt'a 'ilm u haber ibrâz ve irâdesiyle ikrâr ve i'tirâf idüb
19. müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer tasaddî eylediğim müdde'âsını kelîlen inkârına mukarrin müdde'î merkûm Tâhir Ağâ
20. on altı senedir zabt ve tasarrufunda olduğunu mukırr ve mu'in iken tasaddi eylediğim da'va-yı mezkûresi
21. şer'en ve kânûnen olduğunu tefhîm ve mücebince müdde'î-i merkûm Tâhir Ağâ dâ'vâ-yı
22. mezkûresiyle merkûm Elhâc Hüseyin Ağaya ber-vech-i mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs
23. huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu Bâkîü'l-emr men lehü'l- emr hurire fî'l-yevmü's-sânî ve'l-ısrîn Zi'l-hiccetü's-şerîfe
24. sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf

Numero: 131

1. Der-i devlet-i mekîne 'arz-ı dâ'î-i kemîneleridir kî Nezâret-i Evkâf hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfıdan Kastamonî vilâyet-i celîlesi

2. dâhilinde Medîne-i Bolu kazâsında Yusuf Bey oğlu mezra'âsı vakfının yevmi iki akçe vazîfe ile ber-vech-i meşrûhe nısf-ı hissesi
3. tevliyet cihette bâ berât-ı şerîf-i âlişânı mutasarrıfı bulunan evlâd-ı vâkıfıdan es-Seyid Mehmed bin Yusuf bundan akdem vefât idüb
4. yeri hâli ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla vakf-ı mezkûr Evkâf-ı kadîreden olarak derdest-ve sicillâtıda
5. mukayyed ve kaziyyesi yoğ isede Mezra'â dârlık mezkûrun tevliyeti mine'l-kadîm evlâd ve evlâd-ı vakıfıdan ber-muceb
6. te'âmül-ü kadîm-i tevliyet olunan meşrûtiyet üzere tasarrufları olduğundan iş bu bâ'isü'l-farz-ı
7. 'ubudiyet Ahmed ve İbrâhîm ve Kâmil müteveffâ-yı mezbûrun sulbî sahîh oğulları ve evlâd evlâd-ı vâkıfıdan
8. ve ber müceb te'âmül-ü kadîm-i tevliyet mezkûrun şurût-ı mühim ve umûr-i tevliyet her vechile rûyet ve tesviyeye
9. muktedir oldukları medîne-i mezkûrede meclis-i irâde-i livâya mahsûs odada hâlâ medîne-i mezbûre Evkâf
10. muhasebecisi ref'ütlü Tefvîk Bey Efendi hâzır olduğı hâlde ma'kûd-u meclis ve meclis-i şer'î âlî 'ukudda
11. cem-i kesîr emr-i bâb vukûfıdan şıkka-i sahîhatü'l-kelimât-ı müslimînin ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olmağın nısf-ı hisse-i tevliyet-i mezkûre
12. müteveffâ-yı merkûm es-Seyid Mehmed halîfenin mahlûlundan vazife-i mersûmesiyle oğulları evlâd evlâd-ı vâkıfıdan merkûmun
13. Ahmed ve İbrâhîm ve Kâmil bendelerine ber-müceb-te'âmül-ü kadîm-i evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere ale'l-iştirâk şurût-ı mukarrere-i
14. nizâm-ı seniyyeye tevfiânı tevcih ve yedlerine berât-ı şerîf-i âlişân sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsıyla istidâ-yı 'inâyet
15. eyledikleri bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i 'alâya 'arz ve i'lâm olundu bâkiü'l-emr ü fermân hâzret-i veliyyü'l-emrindir Fî 20 Zi'l-hicce sene 95

38 a / II

Numero: 132

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
2. Medîne-i Boluda Karamanlı mahallesi sâkinlerinden ve Sarâchâne Câmi'î şerîfinin bâ-berât-ı şerîf âlişân imâm ve hatîbi bâ'isü'l-i'lâm
3. Râgıb Efendi ibnü'l-hâc Mehmed Ağa medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'îyyemizde câmi'î şerîfe meşrute vakfı mütevellisi Elhâc
4. Ahmed Ağa ibn Abdullah muvâcehesinde câmi'î şerîf-i mezkûrun evkâfından imâmet ve hitâbetine meşrûte yevmî on akçe vazîfenin
5. 'adem-i kifâyesine binâen bin iki yüz doksan bir senesi meclis-i idâre-i livâda erbâb-ı merkûmun taktiriyle câmi'î şerîf-i mezkûr evkâfı
6. mahallâtından virilmek üzere iş bu yedimde bi'l-irâe-i karâbet olunan meclis-i irâde-i livâda mu'tî bir kıt'a mazbata ve bir kıt'a hüccet-i
7. şer'îyye tasdiklerince karârgâr olan mâhiyye yüz gurûşdan altmış mâhîde müterâkim ve müctemi' altı bin gurûşun ceste ceste cem'ân dört bin

8. dokuz yüz yigirmi iki buçuk gurûş mütevellî elhâc Ahmed Ağanın umûr-ı tevliyetine vekîl bulunan gâib-i ‘ani’l-meclis Karaçâyır mahallesi
9. Samûrizâde Elhâc İzzet Efendinin bundan akdem ahz u kabz idüb mütebâki bin yetmiş yedi buçuk gurûş alacak hakkım
10. kalmağla suâl olunub meblağ bâkî mezkûr bin yetmiş yedi buçuk gurûş câmi’i şerîf-i mezkûrun evkâf-ı mahallâtından edâ etmek üzere
11. mütevellî mumâ-ileyh elhâc Ahmed Ağaya tenbîh olunmak matlûbundur deyü da’vâ ettikde lede’s-suâl ol dahî cevâbında kaziyye-i minvâl-i meşrûh
12. üzere olduğunu bi-temâmihâ tâyi’an ba’de’t-tasdîk ikrâr ve i’tirâf etmeğin mücebince meblağ bâkî mezkûr bin yetmiş yedi buçuk gurûş
13. câmi’i şerîf-i mezkûr evkâf-ı mahallâtından imâm ve hatîb müdde’î mumâ-ileyh Râgıb Efendiye edâ ve teslîmiyle mütevellî mumâ-ileyh elhâc
14. Ahmed Ağa iltizâm olunduğu bi’l-iltimâs huzûr-u ‘âliyyelerine i’lâm olundu bakiü’l-emr hurire fi’l-yevmü’s-sâbi‘
15. ve’l-ısrîn min Zi’l-ka‘detü’s-şerîfe sene hamse ve tis’în ve mi’eteyn ve elf

38 a / III

Numero: 133

1. Medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden iken iş bu târîhden bir sene mukaddem vefât iden Boşnak kerîmesi Âyşe Dudu binti Hasan bin Abdullah
2. nâm Hâtûnun verâset-i zevce-i metrûku Boyacı Abdurrahman Usta bin Ahmed ile sadriye-i kebîr oğulları Ahmed ve Fahreddin ve sardiye-i sagîre kızları Fâtma ve Şerîfeye
3. münhasıra olduğu ‘inde’s-şer’i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîrât-ı mezbûrâtın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına iktidârı
4. zâhir ve nümâyân olan bâbâları zevce-i merkûm bi’l-vilâye ve bi’l-verâse-i bintâ-ı merkûmân kezâlik bi’l-verâse taleb ve iltimâs ve ma’rifetleri ve ma’rifet-i
5. şer’ ile tahrîr ve terkîm ve bi’l-müzâyede bey’ olunarak beyne’l-verese bi’l-farîzetü’s-şer’iyye tevzi’ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî
6. zikr ve beyân olunur hurire fi’l-yevmü’s-sâdis ve ‘aşer min Zi’l-ka‘detü’s-şerîfe sene hamse ve tis’în ve mi’eteyn ve elf
7. – Kapâklı kebîrce tencere 1 Hisse 170; Kenârlik sagîr kadayıf tepsisi 2 Hisse 131; Mertebâni 2 Hisse 75; Yağ tâbesi 2 Hisse 66 pâra 20; Kapâklı tencere 2 Hisse 142; Hırdavât Hisse 15 pâra 10
8. – Şorba tâsı 1 Hisse 45; İbrik 1 Hisse 57; Kuyu bakracı 1 Hamâm tâsı 1 Hisse 74; Kapâklı sahân 2 Hisse 67 pâra 20; Açık sahân 1 Gaz fenâr 1 Sagîrce ibrik 1 Su tâsı 1 Hisse 67 pâra 20
9. – Sagîr ve kebîr küpler 5 Hisse 36; Sagîrce tabâk 1 kil hokkası 1 döğçeç 2 Tatha sofrâ 1 Hisse 15; Yün memlü döşek 1 Alaca yüzlü pamuk memlü yorgân 1 memlü dokuma yasdık 2 Hisse 250
10. – Def ‘a yün memlü döşek 1 Pamuk memlü alaca yüzlü yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 250; Müsta‘mel yün memlü döşek 1 Çârşeb 1 Yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 150; Def ‘a müsta‘mel yün memlü döşek 1 Çârşeb 1 Yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 150
11. – Yün memlü döşek 1 Basma yorgân 1 Kilim 2 Çehârşenbe çulu 1 Hisse 400; Köhne keten çuvâl 1 kıl çuvâl 1 Hisse 21; Yasdık ‘aded 6 Hisse 100; Köhne şâl yorgân 1 Hisse 125
12. – Köhne beşik yorgânı 1 Köhne yün memlü döşek 2 Köhne yün minderi 3 Hisse 205; Cem‘ân yekün-ü bey‘ât Hisse 2632 pâra 20

13. – Mahalle merkûmede vâki' fevkâni iki bâb yapılı oda ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzil vereseler beyninde ibkâ kalmağla kıymeti Hisse 1500

-Mehr-i müeccel zevc-i merkûm Abrurrahman usta Hisse 301

14. – Cem'ân yekün-ü tereke-i müteveffâ-yı mezbûre	Hisse	pâra
	4433	30
	<u>0172</u>	<u>30</u>
	4261	00

-Resm-i kısmet Hisse 110 pâra 30, Delâliye Hisse 52, Kaydiyye varaka semeni minhâ Hisse 10

15. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i merkûm Abdurrahman Usta	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	690	
İbkââtdan hissesi	375	10
	<u>1069</u>	<u>10</u>
-Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Ahmed	Hisse	Pâra
Kezâlik	690	10
Kezâlik	<u>375</u>	—
	1069	10
-Hisse-i ibn kebîr merkûm Fahreddîn	Hisse	Pâra
Kezâlik	690	10
Kezâlik	<u>375</u>	—
	1069	10
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra
Kezâlik	345	05
Kezâlik	<u>187</u>	<u>20</u>
	532	25
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Şerîfe	Hisse	Pâra
Kezâlik	345	05
Kezâlik	<u>187</u>	<u>20</u>
	532	25

38 b / 38 a III'ün devamı

1. Sonradan zuhûr iden müteveffâ-yı mezbûre Âyşe Dudunun zevc-i merkûm Aburrahman usta zimmetinde târlâ bedelinden
2. dolâyı bâ ikrâr alacağı olup verese-i merkûmuna tevzî' ve taksîm olunan meblağdır kî ber-vech-i âtî
3. Zıkr ve beyân olunur fî 16 Zi'l-kade Sene 95

-Resm-i kısmet Hisse 12 pâra 20 Hisse;

Kaydiyye ve resmin iskontası minhâ 500

Hisse 5 pâra 20

018

482

4. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevc-i merkûm Abdurrahman Usta	Hisse 120	pâra 20
-Hisse-i bin kebîr-i merkûm Ahmed Hisse	120	pâra 20
-Hisse-i ibn kebîr merkûm Fahreddin Hisse	120	pâra 20
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Fâtma	Hisse 60	pâra 10
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Şerîfe	Hisse 60	pâra 10

38 b / I

1. Müteveffâ-yı mezbûre Ayşe Dudu Hâtûn zikr-i âtî cihâz-ı hayât ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde iken dâ'iyeleri sagîrât-ı
2. mezbûrât Fâtma ve Şerîfeye hibe ve temlik ve mezbûrât içün bâbâları merkûm Abdurrahman Ustaya teslîm
3. ol dahî bi'l-vilâye ittihâb ve teslîm ve kabûl eylediğini bâbâları merkûm Abdurrahman Usta takrîr ve merkûmân
4. Fahreddin ve Ahmedden her biri dahî tasdik ettiklerinden sonra mezkûr cihâzın zikr-i câ'î mebâlağ
5. kısmet-i hakikisi olduğu ba'de'l-ihbâr âb-ı merkûm Abdurrahman Usta üzerine bâ-kefâlet-i
6. mu'tebere 'aynen teslîm olunan cihâzın defteridir kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur fî 16 Zi'l-ka'de sene 95
7. – Basma entari 1 Diz bezi 1 Hırka 1 Hisse 92; Al basma entari 1 Al bükülü hırka 1 Hisse 195; Kısa entari 1 Hisse 13 buçuk; Bez çârşeb 1 Hisse 80
8. – Bez tob 2 Hisse 300; Havlu 8 Hisse 100; Basma beşik yorgânı 1 Basma boğça 1 Köhne boğça 1 Hisse 40 buçuk; Müsta'mel peştemâl 1 Havlu 2 Silecek 1 Hisse 31
9. – Boğça dürüsünde entârî olarak bildirilmiş ipek ve bir mikdâr iplik Hisse 170; Köhne tahta sandık 1 Hisse 13; Cedîd zenne gömlek fî 12 kıymet 30 Ma'a boğça Hisse 360
10. – Basma boğça 5 Hisse 40 buçuk; Erkek gömleği fî 11 kıymet 40 Ma'a boğça Hisse 440; Bürüncük çârşeb 2 Hisse 165
11. – Boğça dürüsünde uçkûr 2 Çevre 13 Hisse 250; Sofra peşkürü 1 Bez havlu 4 Ma'a boğça Hisse 70; Def'a havlu 15 Uçkûr 5 Çevre 4 Hisse 475
12. – Yâzma yemeni 18 Canfes pâra kesesi 2; 3 Ma'a boğça Hisse 198; Cedîd gömlek 8 iç dizliği 1 Ma' boğça Hisse 320
13. Sim yüzük 2 Hisse 13 buçuk
14. Cem'an yekûn

Hisse	pâra
3502	20
<u>0123</u>	_____
3379	20

-Resm-i kısmet Hisse 87 pâra 10

-İskontası ve Kaydiyye minhâ Hisse 35 pâra 30

15. Li't- taksîm beyne'l-

-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Fâtma Hisse 1689 pâra 30

-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Şerîfe Hisse 1689 pâra30

38 b / II

1. Zevc-i merkûm Abdurrahman Usta ve ebnân-ı merkûmân Ahmed ve Fahreddinden her biri ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ
2. tereke ile târlâ bedelinden hisse-i irsiyyeleri olan meblağ-ı mezkûru temâmen ve kâmilen
3. ba'de'l ahz ve'l-kabz sagîrât-ı mezbûrât Fâtma ve Şerîfenin vâlideleri müteveffâ-yı mezbûreden
4. mevrûs ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyeleri olan
5. altı yüz doksan gurûş on pâra ve târlâ bedelinden hisse-i
6. irsiyyeleri olan yüz yigirmi buçuk gurûş ve cihâz semeninden hisse-i irsiyyeleri olan üç bin
7. üç yüz yetmiş dokuz buçuk gurûş kî cem'ân dört bin yüz doksan gurûş on pârayı
8. mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu tarihten üç sene temâmına kadar bâbâları merkûm Abrurrahman
9. usta üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

39 a / I

Numero: 134

1. Medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Boşnâk kerîmesi Âyşe Dudu binti
2. Hasan bin Abdullahın sulbiye-i sagîre kızları Fâtma ve Şerîfenin vakt-ı rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına iktidâr
3. larına zâhir ve nümâyân olan velîleri bâbâları Boyâcı Abdurrahman usta ibn Ahmed Medine-i kazkûrenin temeyyüz hukûkunda ma'kûd
4. meclis-i şer'îyyemizde takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'anî'l-merâm ider kî velîleri olduğum evlâdlarım sagîrât-ı mezbûrâtın aslâ
5. mâlları olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmalarıyla sagîrât-ı mezbûrâtın vâlideleri müteveffâ-yı
6. mezbûreden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından kadar ma'ruf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye
7. matlûbundur dedikte gıbbe't-tasdiki's-şer'îyye mâl-ı mukarr-ı merkûmun sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i
8. âtî meblağ kadar ma'ruf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'î mütehakkık olmağın
9. kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîrât-ı mezbûrâtın vâlideleri müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâ-
10. larından iş bu târîh-i kitabdan şehriye elli gurûş nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
11. mezkûru sagîrât-ı mezbûrâtın nafaka ve kisve bahâ ve sâir le-vâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-
12. hâce istidâneye inde'z-zafer sagîrât-ı mezbûrâtın mâl-ı müstedâneleri nemâları rücû'a velî-i âb-ı

13. merkûm Abdurrahman Ustaya izn verilmeğın gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye mâ vâki' bi't-taleb ketb olundu.
14. fi'l-yevmü's-sâbi' min şehr-i Muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
15. Şuhûdü'l- hâl
 Debbağlar mahallesinden Alaybeyzâde Şükrü Bey, Karaçâyır mahallesinden İnce Elhâc Mehmed Ağa, Okçular karyesinden Hâcî Hasan oğlu, Muhzır bâş Hüseyin Ağa Mollâ Mustafa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

39 a / II

Numero: 135

1. Medine-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi Bâltalı karyesi ahâlisinden olub Asâkir-i sâhâne idhâlen
2. hassa-i ordu-yu hümâyûnun ikinci alâynın dördüncü tâbûrunun birinci bölüğünün dördüncü onbaşısının
3. beşinci neferi iken bundan akdem tenzîl-i havâ zımnında memleket-i cânibine gelürken Medîne-i Boluda Semerkand mahallesinde
4. vâki' Akçakavâklı Mollâ Hasan bin Hüseyinin hânesinde eccl-i mev'ûdiyle vefât iden İsimcioğlu Mahmûd bin
5. Hüseyin bin Abdullahın verâseti vâlidesi Âyşe binti Abdullah nâm Hâtûn ile li-ümm kız karındâşları
6. diğcr Âyşe ve Kâmile ve Hafîze li-ebeveyn er karındâşı Hüseyine münhasıra olduğı bi'l-ihbâr 'inde's-şer'i
7. enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i merkûmunun taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri
8. ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şer'iyye
9. tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur
10. hurire fi'l-yevmü'l-hâmis ve'l-ışrîn min Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in
11. ve mi'eteyn ve elf
12. - Meşun in'âm kisesi 1 müsta'mel gömlek 2 Hisse 50; iç donu 2 Hisse 30; pantaleyn 1 Abâ sultân 1 Hisse 100
13. - Fes 2 Çorâb çift 2 Hisse 30; Müsta'mel kundura çift 1 Hisse 100; Abâ yağmurluk 1 Hisse 100; Nakd-i mevcûd kâime-i mankı 2 Hisse 337_
14. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 797_
15. Minhaü'l-ihracât
16. - Techîz-i tekfîn Hisse 135
 -Deyn-i müsbet Mudurnu nâhiyesine tâbi' Sırçalıkavâk karyesinden Çağ Hüseyin oğlu Alî bin Osmânı İzmir den Bolu'ya getirülen esnafdan be-şehâdet Semerkand mahallesinden Akçakavâklı Mollâ Hasan bin Hüseyin ve Mollâ Mehmed bin Hasan şehadetleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye bi't-tahfî's-şer'iyye Hisse 350
 -Resm-i kısmet Hisse 7 pâra 30, Delâliye Hisse 16, Varaka semeni Hisse 2, Resm ile varaka semeninin iskontaları Hisse 3 pâra 30
17. Yekünü'l-ihracât Hisse 515 pâra 20
18. Sahîhü'l-bâkî Hisse 282

19. Li't- taksîm beyne'l verese

- Hisse-i ümm-i mezbûre Âyşe Hâtûn Hisse 94
- Hisse-i uht-ı li-ümm diğer Âyşe Hisse 34 pâra 24
- Hisse-i uht-ı li-ümm Kâmile Hisse 34 pâra 24
- Hisse-i uht-ı li-ümm Hafize Hisse 34 pâra 24
- Hisse-i ah-ı li-ebeveyn Hüseyin Hisse 75 pâra 8

39 a / III

1. Ümm-i mezbûre Âyşe ve uhtân-ı mezbûretân diğer Âyşe ve Kâmile ve Hafize ve ah-ı merkûm Hüseyinden
2. her biri hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilten huzûr-u şer'ide ahz u kabz eyledikleri iş bu mahalle
3. şerh ve temhîd kılındı.

39 b / I

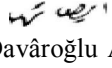
Numero: 136

1. Medîne-i Bolu karasından Ağaççılar karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Cebecioğlu Ahmed bin
2. Hüseyin bin Sâlihın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şerîfe binti Hasan nâm Hâtûn ile sulbiye-i
3. kebîre kızları Fâtma ve Hafize ve Sulbiye-i kebîr oğlu Ahmed ve diğer sulbiye-i kebîr oğlu olup Asâkir-i şâhaneden gâib-i 'an
4. i'l-beled Mustafaya münhasıra olduğu 'inde's-şer'î enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra gâib-i merkûmun
5. mecî'ine değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz ve erbâh ve istirbâha karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kîbel-i
6. şer'iden ma'rifet-i rey olunan hâlâ Medîne-i mezbûre Eytâm müdürü Süleymân Efendinin rey ve ma'rifeti
7. ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-fârîzetü's-şer'iyye tevzî'
8. ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire
9. fi'l-yevmü's-sânî min Cemâziye'l-Evveli sene hamse ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
10. – Hurda kazgân 1 Hisse 150; Sagîr süd tâbesi 1 Hisse 118, Orta kapâklı tencere 1 Hisse 90; Kebîrce bakrâc 1 Hisse 94, Sagîr bakrâc 1 Hisse 76
11. – Hurda el leğeni 1 Hisse 48; Hurda ocâk ibriği 1 Hisse 30; Kadayıf tepsisi 1 Hisse 60, Orta yazılı tepsi 1 Hisse 80, Hurda orta tepsisi 1 Hisse 42
12. – Orta yağ tâbesi 1 Hisse 32 buçuk; Sagîr yağ tâbesi 1 Hisse 11; Orta bakrâc 1 Hisse 25; Şorba leğeni 1 Hisse 17; Sagîr terâzi 1 Hisse 20; Nacâk 1 Hisse 21
13. – Kebîr ocak ibriği 1 Hisse 70; Hurda ibrik 1 Hisse 18; Sagîr kantâr 1 Hisse 58 buçuk; Sabân timuru 1 Hisse 60 buçuk; Def'a sabân timuru 1 Hisse 40
14. – Kebîrce gas fenârı 1 Hisse 40 buçuk; Araba zinciri 1 Ayak zinciri 1 Hisse 61; Defa ayak zinciri 1 Hisse 20; Keser 1 Destere 1 Hisse 25
15. – Bıçkı destere 1 Hisse 101; Çekiç 1 Kelpedeyn 1 Askı 1 Hisse 21 buçuk; Mezâr kâzması 1 Hisse 35; Burgu 3 Hisse 20; Kıl ve keten çuvâl 3 Hisse 50

16. – ‘Amel manda kara sığır öküzü re’si 1 Hisse 150; ‘Amel manda manda öküzü çift 1 Keçi re’si 1 Hisse 2135; Kara sığır öküzü re’si 1 Hisse 450
17. – Alât-ı rencberiyye Hisse 50; Kahve değirmeni 1 Kahve fincânı 5 Ma’a zarf fincân tepsisi 1 Hisse 91; Zenbûr tahta tavân ‘aded 3 Hisse 401
18. – Elma ve armûd ve kirâz eşcârı 1 Hisse 1200; Bir mikdâr gübre Hisse 65; Müsta‘mel şâl 2 Hisse 150; Cem‘ân yekûn-ü bey‘ât Hisse 6228
19. – Karye-i merkûmenin yaylâkında vâki‘ kerâmetlü bir bâb yâyla odası Hisse 300; Mevrû‘ tohum hinta yarım 8 buçuk Fazla yarım 8 buçuk Hisse 700
20. – Karye-i merkûmede vâki‘ ma‘lumu’l-hudûd ve’l-müştemilât mülk iki evlek mikdârı bağçe Hisse 1000; Karye-i merkûmede vâki‘ ma‘lumu’l-hudûd ve’l-müştemilât bin bâb harâb mülk-ü menzil kıymeti Hisse 3000; Cem‘ân yekûn-ü ibkâât Hisse 500
21. Cem‘ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 61228
22. Minhâ el-ihracât
23. Bâ vasiyet-i müsbet techîz-i tekfin Hisse 300; Mehr-i müeccel müsbet zevcetü’l-mezbûre Şerîfe Hâtûn bi’t-tahlîfi’ş-şer’iyye Hisse 150
- Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla istikrâz-ı mecbûriyye deyni

	Hisse
Beyâz akçe	180
İskontası	<u>059</u>
	239

-Resm-i kısmet Hisse 259 pâra 30, Delâliye Hisse 70, Kaydiyye Hisse 17, Varaka semeni 7_, Resm-i kısmet ve varaka semeninin râyicü’l-vakt iskontası Hisse 92 pâra 30

24. – Müteveffâ-yı merkûm hayâ ve kemâl-i ‘akl ve sıhhatinde iken mâlının sülüsünden karye-i merkûme yaylâkında vâki‘ câmi‘i şerîfin ta’mîr ve termîmine vasiyet ve tenfizine sulbiye-i kebîr oğlu merkûm Ahmedî vasî muhtâr nasb ve ta’yîn idüb hasren alî vefât eylediğini karye-i merkûme sâkinlerinden Mustafa Efendi ibn Hasan ve Davâroğlu Ali bin Sâlih nâm kimesneler şehâdetleriyle ba‘de’t-ta’dîl ve’t-tezkiye zikr-i âtî sâbit olan meblağ Hisse 150
25. Yekûn-ü’l-ihracât Hisse 1286
26. Sahîhü’l-bâkî Hisse 9942
27. Li’t- taksîm beyne’l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Şerîfe	Hisse	Pâra
Bey‘âtdan hissesi	617	30
İbkââtdan hissesi	<u>625</u>	
	1242	30

-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra
Kezâlik	720	28
Kezâlik	<u>729</u>	<u>06</u>
	1069	10

-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hafize	Hisse	Pâra
Kezâlik	720	28

Kezâlik	<u>729</u>	<u>06</u>
	1449	34

40 a / 39 b / I'in devamı

-Hisse-i ibn kebîr merkûm Ahmed	Hisse	Pâra
Kezâlik	1441	16
Kezâlik	<u>1458</u>	<u>12</u>
	2899	28

-Hisse-i ibn kebîr gâib-i merkûm Mustafa	Hisse	Pâra
Kezâlik	1441	16
Kezâlik	<u>1458</u>	<u>12</u>
	2899	28

40 a / I

1. Zevce-i mezbûre Şerîfe ve bintât-ı mezbûrât Fâtma ve Hafize ve ibn kebîr-i merkûm Ahmedden her biri ber-vech-i bâlâ
2. ez-gayr-i ibkâ hisse-i irsiyyelerine i'tâ kılınan muhâsebe defteri mücebince temâmen ve kâmilan ba'de'l-ahz ve'l-kabz
3. gâib-i merkûmun ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan bin dört yüz kırk bir gurûş on altı pârayı
4. li-ebeveyn er karındâşı merkûm Ahmed üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunacağını iş bu mahalle şerh ve temhîd kılında

40 a / II

1. Derûn-u kassâmda muharrer gâib-i merkûm Mustafanın bâlâda muharrer ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan bin dört yüz
2. kırk bir gurûş on altı pârayı li-ebeveyn er karındâşı merkûm Ahmed zimmetinde kalub üzerine edâna
3. itmek üzere iken gâib- i merkûm Mustafa bu defa Asâkir-i şâhânedan vürûduyla hisse-i irsiyyesi
4. olan meblağ-ı mezbûr bin dört yüz kırk bir gurûş on altı pârayı karındâşı Ahmedden bi'l-kabûl
5. defrter-i kassâmca istifâ-yı hak iylediğini huzûr-u şer'ide takrîr eylediği iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

40 a / III

Numero: 137

1. Medîne-i Boluya tâbi' Çakmaklar karyesi sâkinlerinden zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn tarifleriyle mu'arrefe olan
2. ba'isetü'l-vesika Kômürcüoğlu kızı Âyşe binti Abdurrahman nâm Hâtûn medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'i
3. şerîf-i enverde Alpagut Bey karyesi sâkinlerinden Abdülkerim Efendi ibn Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider kî
4. merkûm Abdülkerim Efendinin oğlu Alaaddin zevce-i dahlem olub bundan akdem asâkir-i muvazzafa-i şâhâneye sevk olunub

5. beni bi'l-infâk ve'l-infâk-ı şer'e bırayub diyâr-ı âhire gitmekle bende nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olduğum eelden
6. zevcem gâib-i merkûmun bâbâsı merkûm Abdülkerim Efendi üzerine benim içün kadr-i kifâye nafaka ve kisve bahâ meblağ farz
7. ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyeye hâl-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere
8. olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'i
9. mutehakkık olmağın kıbel-i şer'i şerîfden dahî zevce-i mezbûre Âyşe Hâtûnun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi olan
10. zevc-i gâib-i merkûmun bâbâsı merkûm Abdülkerim Efendi üzerine bi't-terâzi iş bu târîhi vesikadan şehriye
11. kırk buçuk gurûş meblağ farz ve takdîr olunub meblağ-ı ma'rûz-u mezkûr mezbûre Âyşenin nafaka ve kisve bahâ
12. vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce isitdâne ve inde'z-zafer merkûm Abdülkerim Efendi üzerine
13. rücû'a mezbûre Âyşe Hâtûna izn verilmeğın mâ vakî' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmü'l-hâmis ve'l-ısrîn
14. min Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
15. Şuhûdü'l- hâl

Temyîz mümeyyizi faziletli Seyfettullah Efendi, Mümeyyizden mükerrermetli Tâhir Efendi, Mümeyyiz ser-kâtibi fütüvvetli Mustafa Bey Efendi, Mu'âvini Hafız Mehmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

40 a / IV

Numero: 138

1. Ürezler karyesinden yüzbaşçı görevde vefât iden Âyşe Hâtûnun ba'dehu kable'l-kısm zevc-i merkûm Râşid Ağa dahî vefât idüb
2. verâset-i zevce-i mezkûhe-i metrûkesi Sâbire binti Sâlih ile sulbiye-i kebîre kızı mezbûre Hâsibe ve sulbiye-i sagîr oğlu mezbûr Ahmede münhasıra olduğu
3. 'inde's-şer'i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun vasîsi merkûm Durmuş bi'l-vesâye ve verese-i sâirenin bi'l-verâse taleb
4. ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l verese bi'l farîzetü's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i
5. müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fî'l-yevmü'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Şa'banü'l-mu'azzam sene hamse ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
6. – Müsta'mel çuka potur 1 Cepkân 1 Hisse 180; Kara sığır öküzü çift 1 Hisse 1400; Köhne Kırşehir kârı seccâde 1 Hisse 205; Sabân timuru 1 Hisse 100; Araba koşum 1 Hisse 90; Zobâ 1 Hisse 80
7. – Hınta keyli İslambolî 2 Hisse 120; Yazlık keyli İslambolî fi 9 çift kıymet 75 Hisse 752 buçuk; Samân çiten 2 buçuk Hisse 15; Cem'ân yekün-ü bey'ât Hisse 3067 buçuk
8. – Karye-i merkûmede vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir evlek mikdârı bağçe beyne'l-verese ibkâ Hisse 100

Hayâtında bey' eylediğim değirmen esmânından bâki kalub kabz olunan nakd-i mevcûd yüzlük kâime 'aded fi 51 buçuk kıymet 135 Hisse 2956 buçuk

9. Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse 10120

10. Minhâü'l-ihracât

11. – Bâ-vasiyet müsbet techîz-i tekfîn Hisse 654

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Sâbire bi't-tahlîfi'ş-şer'îyye Hisse 751

-Karye-i merkûmenin imâm ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinin ihbârlarıyla doksân üç senesi virgüstüne deyni

	Hisse
Beyâz akçe	55
İskontası	<u>19</u>
	74

12. – Deyn-i müsbet Debbâğ oğlu kerîmesi Zeliha binti Hayrullah 'an-cihet-i karz

	Hisse
Fedâen ta'cîl minhâ	300
	<u>020</u>
	280

-Doksân üç senesi rûsûmâtına bi'l-ihbâr deyni Hisse 27

-Derûn-ı defter-i kassâmda muharrer zehâirin sürme icrâsı Hisse 100

13. – Resm-i kısmet Hisse 208, Delâliye Hisse 60, Kaydiyye Hisse 15, Varaka semeni Hisse 5, Resmin iskontası Hisse 75

14. Yekünü'l-ihracât Hisse 2249

40 b / 40 a / IV ün devamı

15. Sahîhü'l-bâki

	Hisse	pâra
Zevcesi müteveffâ-yı mezbûrenin	7871	
Terekesi muhâsebesinden dolayı	<u>0398</u>	<u>30</u>
Zuhûr iden duyûnu minhâ	7472	10

16. Li't taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre Sâbire	Hisse	Pâra
Bey'âtdan hissesi	921	21
İbkââtdan hissesi	012	20
	<u>934</u>	<u>01</u>
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hâsibe	Hisse	Pâra
Kezâlik	2150	9
Kezâlik	<u>0029</u>	<u>6</u>
	2179	15
-Hisse-i ibn sagîr-i mezbûr Ahmed	Hisse	Pâra
Kezâlik	4300	18
Kezâlik	<u>0058</u>	<u>12</u>
	14358	30

40 b / I

1. Zevce-i mezbûre Sabîre ve binti kebîre-i mezbûre Hâsibeden her biri yedlerine i'tâ olunan muhâsebe pusulası mücebince bâlâda
2. muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilin ba'de'l ahz ve'l-kabz sagîr-i mezbûrun ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i
3. irsiyyesi olan dört bin üç yüz gurûş on sekiz pâra ve vâlidesi müteveffâ-yı evvel mezbûre
4. Âyşe Hâtûn terekesinden ba'de'l-hesâb hissesi olan dokuz yüz yetmiş yedi gurûş
5. otuz dört pâra kî cem'ân beş bin iki yüz yetmiş sekiz gurûş on iki pâra erbâh
6. ve istirbâh olunmak üzere temâmen ve kâmilin Eytâm Sandığına vazı' ve teslîm olunduğu iş bu mahalle
7. şerh virilüb temhîd kılındı.

40 b / II

Numero: 139

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
2. Medîne-i Boluda Akpınâr mahallesi ahâlisinden ve Ekmekçi esnâfından bâ'isû'l-i'lâm Keyfoğlu Ârif bin Mehmed
3. nâm kimesne Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde zıkr-i âtî bir bâb Ekmekçi dükkanının mutasarrıfı olduğu
4. bi'l-beyyineti's- şer'iyeye sâbit ve mütehakkık olan Alâybeyzâde merhûm Elhâc Ahmed Bey zevcesi Hafîze Nûriye
5. Hânım ibneti elhâc Ahmed Ağa ibn Abdullah tarafından vekîl olduğu usûl-ü şer'iyyesini vechile her biri
6. lede't- tezkîye 'adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olan zât-ı mezbûreyi 'ârifân Gölyüzü mahallesi
7. ahâlisinden İsmâil Efendi ibnü'l-hâc Mehmed Efendi ve Berk karyesi ahâlisinden Mustafa bin Sâlih
8. nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'iyeye sâbit ve subût vekâletine hükm-ü şer'iyeye lâ-hak olan
9. Haydari Kebîroğlu Şükrü Bey ibnü'l-hâc Ahmed Bey ile Akpınâr mahallesinde sâkin Rumelî muhâcirininden
10. ve Ekmekçi esnâfından Ömer bin Abdullah hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'iyemizde Rumeli vilâyetinde
11. Minkalya kazasında Cofrika karyesi muhâcirininden zıkr olunan Akpınâr mahallesinde sâkinler Ekmekçi esnâfından Abdülkerim ve Abdullah
12. ebnân Abdurrahman ve Debbağlar mahallesinde sâkin Veledîn muhtâr nâm kimesneler muvâcehelerinde hâzırân-ı vekîl ve asîl-i merkûmândan merkûm Şükrü
13. Bey müvekkilesi vâlidesi mezbûre Hafîze Nûriye Hâtûn Yukârî pazârda vâki' müstakillen mutassarrıf olduğu bir bâb
14. Ekmekçi dükânını bundan akdem iş bu hâzır-ı merkûm Ömere zabt ve Ekmekçilik itmek üzere icrâ-i ma'lûm ile icâr
15. ve teslîm ettikten üç mâh mürûrunda tarafeynden bi'l-rızâ Belediye dâiresinde بعد استخفاف 'akdü'l-icâra mutasarrıf

16. müvekkile-i mezbûre Hafize Nûriye Hânım tarafından yine vekîl-i merkûm Şükrü Bey dükkân-ı mezkûru iş bu
17. yedinde irâde ve kırâat olunan Belediye idâresinin tasdîki ve mutasarrıf müvekkile-i mezbûre Hafize Nûriye Hânımın
18. hatm ve imzâsını hâviye iş bu bin iki yüz doksan dört şemsiyesinin Kanûn-u evvel-i gurre si târîhiyle
19. müverrih bir kıt'a konturât-ı senedî mantûkunca iki sene zabt ve Ekmekçilik etmek üzere
20. senevi bin üç yüz elli gurûş bedel-i râyic kâimeye bâke icâr etmişken iş bu merkûmun Abdülkerim
21. ve Abdullah ve veledinden her biri dükkân-ı mezkûrda fuzûlî ve bi-gayr-i hâk Ekmekçilik edüb bâke teslimden
22. ibâ olmağla suâl olunub merkûmun Abdülkenim ve Abdullah ve Velîeddinden her birine
23. dükkân-ı mezbûrdan ihrâc ve bâke teslim tenbîh olunmak matlûbumdur deyü hâzırân-ı vekîl-i merkûm
24. Şükrü Bey ve merkûm Ömerden her birinin tasdikleriyle takrîr-i meşrûhâsına mutâbık müverrih
25. ve memhûr ve musaddak bir kıt'a konturât senedî ibrâz ve hâzırân vekîl-i merkûm Şükrü
26. Bey ve merkûm Ömerden her birinin tasdikleriyle da'va ettikde lede's-suâl merkûmun
27. Abdülkerim ve Abdullah ve Velîeddinden her biri dâhi ma'en cevâblarında kaziyye-i minvâl-i muharrer üzere olduğu
28. bi temâmiha tâyi'an ikrâr-ı lâkin müste'ciren evli hâzır-ı merkûm Ömer dükkân-ı mezbûru taht-ı icârında
29. olmak üzere müddet-i zemânından dokuz mah zabt ve Ekmekçilik itmek üzere sekiz yüz on
30. gurûş bize icâr etmişidi binâen-aleyh dükkân-ı mezkûrdan çıkmazız deyü muharrer-i müste'ciren
31. merkûm Ömerin icâr-ı şifâ bâkiyyesine istinâden tasaddî eylediği def'i şer'en ve nizâ'en
32. müvecceh ve mülkat olmamağın mücebince merkûmun Abdülkerim ve Abdullah ve Velîeddinden her biri
33. dükkân-ı mezkûrdan ihrâc ve müdde'i merkûm Keyfoğlu Ârife teslimleri iktizâ eylediği
34. bi'l-iltimâz huzûr-u âliyyelerine i'lâm olundu bakîü'l-emr menlehü'l-emr hurire fi'l-yevmü's-sâbi'
35. ve 'aşer min şehri Muharremü'l- harâm sene sitte ve tis'in ve mi'eteyn
36. ve elf

41 a / I

Numero: 140

1. Medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Boşnak kerîmesi Âyşe Dudu binti
2. Hüseyin bin Abdullahın sadriye-i sagîre kızları Fâtma ve Şerîfenin velîleri bâbâları Boyacı Abdullah Usta bin Abdullah medîne-i
3. mezkûrenin temeyyüz hukûkuna ma'kûd-u meclis-i şer'îyyemizde zikr-i âtî meblağ istidâne ideceğinden li-ecli'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb
4. ve ta'yîn olunan Eytâm müdürî Necîb Efendi ibnü'l-hâc Hâfız Ahmed Hâşim Efendi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb

5. vasî mezbûr Necîb Efendi evlâdlarım sagîrât-ı mezbûrâtın vâlideleri müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs bâ defter-i kassâm hisse-i
6. irsiyyeleri olan sekiz yüz on gurûş otuz pâra ve cihâz-ı esmânından üç bin üç yüz yetmiş dokuz buçuk gurûş kî cem'ân
7. dört bin yüz doksân gurûş on pâra huzûr-u şer'ide bâke edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz
8. ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne evlâdlarım sagîrât-ı
9. mezbûrâtın mâl-ı mev'hûbundan vasî mezbûre yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir halâlî koyûn sâ'ati semeninden dahî
10. bin sekiz yüz seksen beş buçuk gurûş cihet-i mezkûriyetinden cem'ân altıbin yetmiş beş gurûş otuz pâra
11. sagîrât-ı mezbûrâta zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'iyye yine
12. mahalle merkûmeden Seyfioğlu Elhâc Mehmed Ağa ibnü'l-hâc Hasan meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasi mezbûr mahzarında
13. medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde tahrîr-i kelâm ider kî makarr-ı medyûn-u merkûmun sagîrât-ı mezbûrât
14. zimmetinden edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr altı bin yetmiş beş gurûş otuz pâra deyninin edâsına
15. tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile müte'âkıben bi'l-mâl ve zâmin dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'iyye
16. mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmü's-sâbi' min şehri Muharrerü'l-harâm sene sitte ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
17. - Şuhûdü'l- hâl

Mükerremetlü Başkâtib Nâfi' Efendi

Kâtib Nûri Efendi, Kâtib Nûzhet Efendi, Kâtib Şükrü Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

41 a/II

Numero: 141

1. Kastamonî celîlesi dâhilinde Medîne-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi' Sarâyıcık karyesi ahâlisinden iş bu bâisü'l-vesika Kapusuz oğlu Elhâc Emîn Ağa
2. ibn Alî nâm kimesne livâ-i mezkûrun mutasarrıflık makarrı bulunan Medîne-i Bolu meclis temeyyüzünde yine karye-i merkûme ahâlisinden Abidîn oğlu Hüseyin Çâvuş bin Hüseyin
3. ve Armud oğlu Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler hâzır oldukları hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyemizde yine karye-i merkûme ahâlisinden Elhâc Mustafa oğlu Mustafa Ağa ibn Mehmed nâm kimesne
4. mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve tabîr-i 'ani'l-merâm idüb her birimizin kısırâğımız fûrû' netâcien mâlımız olan on üç yaşında kestâne dorusu ve dört
5. yaşında alnı sakar açık doru iki re'si kısırâk ve iki yaşlı açık doru aygır tây benim ve dokuz yaşlı kestâne dorusu bir re's kısırâk
6. ve üç yaşlı doru ve iki yaşlı açık doru ve bir yaşlı alnı sakar âl doru ve üç re's aygır tây merkûm ağabeydin oğlu Hüseyin
7. Çâvuşun ve yine kestâne dorusu altı yaşlı bir re's kısırâk ve iki yaşlı doru ve altı aylık âl dorusu iki re's aygır tây

8. ve yine gümüş burun altı aylık âl aygır taylı dört yaşında al dorusu bi re's kısrâk ve merkûm Armudoğlu Hüseyinin ve yine tarafından
9. kış ayağı âl sekiz yaşlı bir re's kısrâk ve kış ayakları sekîli alnı sakar âl üç yaşlı ve kestâne dorusu iki yaşlı ve kış ayakları sekîli
10. gümüş burun âl bir yaşlı üç re's aygır tây merkûm Mustafa Ağanın iş bu sene-i mübâreke Şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzamanın onuncu günü karyemiz
11. yaylâkı Sârı alan dimekle arîf mer'âdan zây' olmuş idi. el-haletü-hâzihi hayvânat-ı mevsûfe-i mezkûrelerimiz Eski eski şehir
12. kazâsı dâhilinde rû'yet ve bazısı der-dest olduğu olmağla hayvânat-ı mevsûfe-i mezkûreleri vazı'ü'l-yed olanlardan
13. kazâ-i mezkûr hükûmetinde ve sâir rû'yet ve der-dest olunduğu mahallî hükûmetinde bi'l-istihkâk taleb ve da'va ve ahz u kabz
14. ve istirdâd ve kabz eylediğim hayvânatı bize îsâl ve teslîme kendüden asıl ve taraflarımızdan husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu
15. külliye-i vekâlet-i 'âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile iş bu merkûm Mustafa Ağayı her birimiz vekil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediğimizde
16. ol dahî vekâlet-i mezkûreyi ber-vech-i muharrer kabul ve mirâsını kemâ-yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi deyü hâzırân-ı merkûmânın tasdikleriyle
17. makarr-ı merkûmun sâdr olan bi'lcümle kelîmât-ı meşrûhasını merkûm Mustafa Ağa ve câhiden ve şifâhen tahkîk ve tasdik etmeğîn mâ vaka'a
18. bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü't-tas'î ve'l-'ışrîn min şehr-i muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
19. Şuhûdü'l- hâl

41 a/III

Numero: 142

1. Medîne-i Boluya tâbi' Kasaplar karyesi sâkinlerinden iken târîh-i kassâmdan bir mah mukaddem vefât iden Kilioğlu Halîl bin Halîl bin Abdullahın
2. verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtma binti Hüseyin bin nâm Hâtûn ile sulbiye-i sagîr oğulları İbrâhîm ve Mehmed ve Ahmede münhasıra olduğu bi'l-ihbâr 'inde's- şer'i
3. enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sigâr-ı merkûmânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri
4. zevce-i mezbûre Fâtma Hâtûn bi'l-vesâye ve bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i şerîfle tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak
5. beyne'l-verese ve bi'l-farîzetü's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defter-i kassâmıdır ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü't-tas'î
6. min şehr-i muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'în ve mi'eteyn ve elf
7. - Kapâklı tencere 1 Hisse 146; Orta bakrâç 1 Hisse 60; Açık sahân 1 Hisse 20; Ocâk ibriği 1 Hisse 50; 'Âdi şâl 1 Hisse 61; Yün bez dizlik 1 Hisse 40; Bez Gömlek 1 İç donu 1 Takke 1 Hisse 70
8. - Çarşeb 1 Hisse 60; Bez tob 1 Hisse 95; Müsta'mel yağmurluk 1 Hisse 40; Ayak zencîri 1 Hisse 50; Nacâk 1 Hisse 70; Burgu 1 Hisse 20; Kebîr oşmerim tâbesi 1 Hisse 80; Sagîr yağ tâbesi 1 Hisse 20
9. - Sagîr örs 1 Askı 1 Hisse 15; Hınta keyli İslambolî fi 20 kıymet 70 Hisse 1400; Şair keyli İslambolî 2 Hisse 120; Kapluca keyli İslambolî 1 Hisse 30; Kara sığır öküzü re'si Hisse 800

10. - Kara sığır ineği re'si 1 Ma'a buzâğıları 2 Hisse 130; Samân çit 3 kıymet 80 Hisse 240; Feyk araba 1 Hisse 80; Araba koşum 1 Hisse 50; Çuvâl 3 Hisse 50; Dakik keyli İslambolî 4 Hisse 350
11. -Hırdavât-ı menziliyye Hisse 150; Cem'an yekün-ü bey'ât Hisse 5457
12. -Karye-i merkûmede kâin yapulu bir bâb oda ve amdesthane ve bir havlu ve iki kanad zokâk kapusunu müştemil bir bâb mülk-ü menzilin üç hissede iki hisse-i şâyi'âsı beyne'l-verese ibka Hisse 400
- Menzil-i mezkûr ittisâlinde vâki' yârim evlek mikdârı eşcâr-ı müşmireli bir kıt'a bâğçe beyne'l-verese ibkâ Hisse 50
13. - Menzil-i mezkûrun önünde kâin dam ve samânhanê beyne'l-verese ibkâ Hisse 1000
- Cem'an yekün-ü ibkâât Hisse 1450

41 b/41 a III'ün devamı

14. Mîn-haysü'l-mecmû' zıkr-i mezbûr Hisse 6907
15. Mîn-hâü'l-ihracât
16. - Techîz-i tekfîn Hisse 300
- Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Fâtma Hâtûn Hisse Bi't-tahlîfi's-şer'iyeye 501
- Resm-i kısmet Hisse 172 pâra 27, Delaliye Hisse 1095, Varaka semeni Hisse 3, Resm ve varakanın iskontası Hisse 61 pâra 10
17. Yekünü'l-ihracât Hisse 1157 pâra 12
18. Sahîhü'l-bâkî Hisse 5749 pâra 28
19. Li't- taksîm beyne'l-verese
-Hisse-i zevce-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
Bey'âtdan hissesi 537	18	
İbkââtdan hissesi	<u>181</u>	<u>10</u>
	718	28
-Hisse-i ibn sagîr-i merkûm İbrâhîm	Hisse	pâra
Bu dahî	1254	
Bu dahî	<u>0422</u>	<u>36</u>
	1676	36
-Hisse-i ibn sagîr-i merkûm Mehmed	Hisse	pâra
Bu dahî	1254	
Bu dahî	<u>0422</u>	<u>36</u>
	1676	36
-Hisse-i ibn sagîr Ahmed	Hisse	pâra
Bu dahî	1254	
Bu dahî	<u>0422</u>	<u>36</u>
	1676	36

41 b/I

1. Ba'dehu kable'l-kısm İbn sagîr-i merkûm İbrâhîm dahî vefât idüb verâseti vâlidesi mezbûre Fâtma Hâtûn ile

2. li-ebeveyn sagîr er karındâşları merkûmân Mehmed ve Ahmede münhasıra olduğu bi'l-ihbâr 'inde'ş-şer'î enver
3. zâhir ve nûmayan oldukdan sonra vasiyye-i mezbûre Fâtma Hâtûnun taleb ve iltimâs ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile
4. sagîr-i merkûmun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesi verese-i
5. merkûmuna tevzî' ve taksîm olunduğu iş bu mahalle şerh verildi.

	Hisse	pâra
Bey'âtdan hisse-i irsiyyesi	1254	
İbkâdan hisse-i irsiyyesi	<u>422</u>	<u>36</u>
Techîz-i tekfîn	1676	36
	<u>0027</u>	<u>36</u>
Resm-i kısmet minhâ	1649	00
	<u>0049</u>	<u>27</u>
Resm-i kısmetin iskontası	1099	13
	<u>0017</u>	<u>13</u>
	1582	00
6. Li't- taksîm beyne'l-verese		
-Hisse-i ümm-i mezbure Fâtma Hâtûn	Hisse	pâra
	Bey'	193 07
	ibkâ	<u>070</u> <u>18</u>
		263 25
-Hisse-i ah-ı sagîr-i merkûm Mehmed	Hisse	pâra
	Bu dahî	482 33
	Bu dahî	<u>176</u> <u>09</u>
		659 2
-Hisse-i ah-ı sagîr-i merkûm Ahmed	Hisse	pâra
	Bu dahî	482 33
	Bu dahî	<u>176</u> <u>09</u>
		659 2

41 b/II

1. Zevce-i mezbûre Fâtma Hâtûn zevc-i Halîl ve oğlu ibn Sagîr-i merkûm İbrâhîmin terekelerinden ve yedine i'tâ olunan
2. taksîm pusula mücebince ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilten ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîrân-ı merkûmânın evvelden
3. vefât iden bâbâları merkûmdan hisse-i irsiyyeleri olan ba'de'l-ibkâ iki bin beşyüz sekiz gurûş ve sâniyen
4. vefât iden li-ebeveyn er karındâşları sagîr-i merkûmdan hisse-i irsiyyeleri olan ba'de'l-ibkâ dokuz yüz altmış beş

5. gurûş yigirmi altı pâra kî cem'an üç bin yüz yetmiş üç gurûş yigirmi altı pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla
6. vasîleri vâlideleri zevce-i mezbûre Fâtma Hâtûn üzerine bâ-hüccet-i şer'îyye edâna olunduğu iş bu mahalle şerh temhîd kılındı.

41 b/III

Numero: 143

1. Medîne-i Boluya tâbi' Kasaplar karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kilcioğlu Halîl bin Halîl bin Abdullahın sulbiye-i sagîr oğulları Mehmed ve Ahmedin
2. vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'îyye vasî mensûbeleri vâlideleri Fâtma Hâtûn ibneti Hüseyin medîne-i mezkûrenin
3. meclis temeyyüzünde ma'kûd meclis-i şer'îyyemizde zikr-i âti meblağ istidâne ideceğinden li-ecli'l-edâna kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan mahzar Hasan Ağa
4. mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî merkûm Hasan Ağa evlâdlarım sagîrân-ı merkûmânın evvelen vefât iden bâbâları müteveffâ-yı
5. merkûmdan mevrûs bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyeleri olan iki bin beş yüz sekiz gurûş ve sâniyen vefât iden li-ebeveyn er kaarîdâşları
6. sagîr-i merkûm İbrâhîmden mevrûs kezâlik bâ-defter-i kassâm hisse-i irsiyyesi olan dokuz yüz yetmiş beş gurûş yigirmi altı pâra kî
7. Cem'an üç bin dörtyüz yetmiş üç gurûş yigirmi altı pâra huzûr-u şer'ide bâkî edâna ve teslim eylediğinde ben dahî yedinden
8. istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semen iş bu târîhden bir sene temâmına değin müeccel ve mev'ûdîne sagîrân-ı merkûmânın
9. mâl-ı mev'hûbundan vasî merkûm yedinden iştirâ ve kabzeylediğim bir adet halâlî koyûn sâ'ati semeninden dahî beş yüz yigirmi sekiz gurûş yigirmi
10. iki pâra kî cihet-i mezkûriyetinden cem'an dört bin elli gurûş otuz pâra sagîrân-ı merkûmâna zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ
11. sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'îyye yine karyeden medyûne-i mezbûrenin li-ebeveyn er karîndâşı Hasan Ağa ve Kilcioğlu Mehmed Ağa
12. ibn İbrâhîm nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî merkûm mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî
13. makarr-ı medyûne-i mezbûrenin sagîrân-ı merkûmana zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr dörtbin elli gurûş otuz pâra
14. deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz müte'âkıben kefil-i bi'l-mâl ve zâmin olub
15. ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebâlağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir dediklerinde gıbbe't-tasdîki
16. 'ş-şer'îyye mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü't-tas'î min şehri Muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'in mi'eteyn ve elf
17. Şuhûdü'l- hâl

Karye-i merkûmeden Alî Usta oğlu Mestân Ağa ve oğlu Yusuf Ağa , Karyeden Sabânlı oğlu Süleymân Ağa, Karyeden Zeybek oğlu Durmuş Ağa, Karye zâbiti İsmâil Efendi, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

42 a/I

Numero: 144

1. Medîne-i Boluya tâbi' Kasaplar karyesinde vefât iden Kilcioğlu Halîl bin Halîlin sulbiye-i sagîr oğulları Mehmed ve Ahmedin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına
2. bâbâları müteveffâ-yı merkûm ile müteveffâ-yı sâni li-ebeveyn er karindâşları sagîr-i merkûmdan mevrûs mâllarını ahz u kabz ve hıfza kıbel-i şer'iden bir vasî nasb
3. ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile mu'arrefe ve sadakât ve istikâmette mevsûf vesâyet-i uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı
4. müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimin ihbârlarıyla 'inde's-şeri mütehakkık olmağın kıbel-i şer'i şerîfden dahî sagîrân-ı merkûmânın vâlideleri bâisetü'l-vesika Fâtma binti Hüseyin
5. nâm Hâtûn kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl hıdmet-i lâzımesini kemâ-yenbâği
6. edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye vasîleri mezbûre Fâtma Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm
7. ve ifâde-i 'ani'l-merâm ider ki vasîleri olduğum oğullarım sagîrân-ı merkûmânın aslâ mâlları olmayub nafaka ve kisveye
8. eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmalarıyla oğullarım sagîrân-ı merkûmânın bâbâları müteveffâ-yı merkûm ile li-ebeveyn er karindâşları
9. müteveffâ-yı sâni sagîr-i merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından kezâlik bâbâları müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ-tâpu
10. mutasarıfı olduğum târlâsı hâsılâtından kadar ma'ruf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde
11. gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye hal-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar ma'ruf
12. idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla 'inde's-şer'i mütehakkık olmağın kıbel-i şer'i şerîfden dahî sagîrân-ı
13. merkûmânın bâbâları müteveffâ-yı merkûm ile li-ebeveyn er karindâşları müteveffâ-yı sâni sagîr-i merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâlarından
14. bahâ yine yigirmi ikişer gurûşdan kırk dört gurûş ve kezâlik ma'rûf oldukları târlâları hâsılâtından bahâ yine on yedi şer
15. buçukdan otuz beş gurûş ki mecmû' yetmiş dokuz gurûş iş bu târîhden şehriye nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulub
16. meblağın ma'rûz-u mezkûrunun sagîrân-ı merkûmânın nafaka ve kisve bbbâ vesâir levâzım-ı zarûriyelerine harc ve sarf
17. ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı merkûmânın mâl-ı müstedâneleri nemâlarıyla târlâları hâsılâtından
18. rücû'a vasî mezbûre Fâtma Hâtûna izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmü's-sâbi' min
19. şehir-i muharremü'l-harâm sene sitte ve tis'in ve mi'eteyn ve elf
20. Şuhûdü'l- hâl

Karye-i merkûmeden Ali Usta oğlu Mestân Ağa, Oğlu Yusuf Ağa yine karyeden Sabânlı oğlu Süleymân, Yine karyeden Zeybek oğlu Durmuş Ağa, Karye Hatibi İsmâil Efendi, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

42 a / II

Numero: 145

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
2. Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde Bolu sancağı kazâlarından Düzce kazâsında Sekerli? karyesi ahâlisinden iken bundan
3. akdem ber-vech-i âtî katillen fevt olan Mehmed bin Alî Onbaşı bin Abdullahın verâseti zevce-i vâlidresi Fâtma Hâtûn ibneti
4. Mehmed bin Abdullah ve bâbâsı merkûm Alî onbâşıya münhasına ba'dehu kable'l-kısm âb-ı merkûm Alî onbâşı dahî vefât idüb
5. verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi ümm-i mezbûre Fatma Hâtûn ile sulbiye-i sagîre kızları Âyşe ve Hacer ve sulbiye-i kebîr oğlu
6. Tâhire münhasıra olduğı usûl-ü şer'iiyesi vechile her birinin ahvâline vakıflar Akpınâr mahallesi ahâlisinden Hâcî Nemaz
7. oğlu Elhâc Emîn Ağa ibn Hasan Vakıflar karyesi ahâlisinden Yusuf Bey oğlu Mehmed Bey ibn Mehmed nâm-ı
8. mezkûrdan evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu yine merkûmundan 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûl'ş-şehâde
9. idükleri ihbâr olunan zevât-ı zevce-i mezbûre bintân-ı sagîretân-ı mezbûretândan ârifle kazâ-i mezkûre
10. tâbî' Mürtel? karyesi ahâlisinden Çitâk Mehmed bin Ahmed ve mezkûr Sekerci karyesi ahâlisinden Ekrabiyun?
11. oğlu Mustafa Ağa bin Mustafa şehâdetleriyle mahzar hısm-ı câhidde da'vâ-yı sahiha zımnında vech-i şer'iiye üzere
12. sâbit ve subût verâsetlerine hükm-ü şer'iiye lâ-hak oldukdan sonra bintân-ı sagîretân-ı mezbûretân Âyşe ve Hacerin
13. vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına husûsü'l-beyân taleb ve da'vâya vasî zevce-i mezbûre
14. Fâtma Hâtûn tarafından dahî taleb ve da'vâ-yı mütevakkıf olduğı umûrun küllisine vekâlet-i amme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iiye ile
15. vekîl olduğunu kaza-yı mezbûr mürüvvettü Kâmil Efendinin hatm ve imzâsını hâvî bir kıt'a hüccet-i şeriyye mazmûnu üzere
16. şahidân-ı mu'addellân-ı merkûmân Mehmed ve Mustafa şehâdetleriyle ber-nehc-i şeriyye sâbit ve subût vekâletine hükm-ü
17. şeriyye lâ-hak olan ibn kebîr-i merkûm Tahir livâ-i mezkûrun tasarrufluk makarrı bulunan medîne-i Bolu meclis temeyyüzünde
18. ve cânib livada makûd-u meclis-i şer-i âlî akdem katîl müteveffâ-yı merkûm Mehmedin kâtîli olmak üzere ahz ü girift
19. ve meclis-i makûd-u mezkûrda celb ve ihdâr olunan marrû'z-zikr Sekerli karyesi ahâlisinden bâisetü'l-ilâm
20. oğlu Hasan bin Abdullah nâm-ı müşahhas her akl ve balığ muvâcehesinde bin iki yüz doksan beş senesi min-şehri şabanü'
21. l-muazzamanın yigirmisekizinci çaharşenbe günü akşamı sâat bire karib karındâşım mûris katîl müteveffâ-yı merkûm

22. Mehmed meydân ^{خوبه} iş bu merkûm Hasan'ın menzil-i cânibine gitmiş idi Merkûm Hasan menziline beş dakika mesâfe kimesnenin
23. mülkü olmağla cümle Bekarlar nâm mahalde her ne esbâba mebnî ise yedinde bulunan bir kıt'a olunut Göreme? tabîr
24. olunan Ağaç sâplı ekser ^{جوینم} timur alet-i cârihanın arkasıyla bi-gayr- hakkın'amden karındaşım mûris-i müteveffâ-yı
25. merkûm Mehmedin başını yanasına bir defa darb ^{مدره: سحر} ve sol omzuna dahi bir def'a darb ve kemüğünü
26. kesîr ve karnının göbeği üstüne bir defa darb ve ^{زوبه} idüb bu vechile karındaşım mûris-i merkûm
27. Mehmed müteessiren fi'l-hâl vefât eylediğini merkûm Hasan bunda akdem ahz ü girift ve kazâ-i mezkûrda deâvî
28. meclisinde istintâkı esnâda husûs-i mezkûrda ^{بفلاصه} binâen ikrâr ve itirâf itmekle su'al olunub müceb-i şeriyyesi

42 b / 42 a / II'nin devamı

29. merkûm Hasan üzerine icrâ olunmak matlûbumdur deyü bi'l-verâse ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle dava ettikde
30. lede's-suâl merkûm Hasan dahî cevâbında fi'l-hakîka târîh-i mezkûrda vakt-ı mezbûrede karındaşım
31. ve mevrûsu müteveffâ-yı merkûm Mehmed ba takarrüb? menzile sofasına çıkarak zevcem gâib-i anî'l-meclis
32. Emîne Hâtûnun mezkûr sofada saçından tutub cebren zinâ itmek üzere uğraştığını mana
33. eylediğim anda ^{که خزانم و صاحب} karındaşı ve mevrûsu merkûm Mehmedin başının omuzuna ve sol omuzuna
34. ve kârına mezkûr küreğe takbîl olunan cild kat' olunmağla elinin ağaç sâplı darb ve misillen himmeten başını
35. ve keser ^{هغه} idüb ol bâbda merkûm Mehmed müteessiren fevt olmuşidi deyü katîl
36. merkûm Hasan Husûs-i mezkûrda şer'en ^{بنه زهره} olunub makûleden ol dâhî bi't-taleb
37. Merkûm Hasan bi'l-muvâcehe ber-nech-i şeriyye tahlîf olunmağın mücebince tasrîhât-ı nizâ-yı şerîfe merkûm
38. Hasana nesne lâzım gelmemekle asıl ve vasî ve vekîl müddeî merkûm zâhir bi'l-isâle ve bi'l-vesâye
39. ve bi'l-vekâle eyledim dava-yı mezkûresiyle merkûm Hasana ber-vech-i şeriyye mu'arızadan men' olunduğu
40. tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u âliyyelerine ilâm olundu. Fî 16 Muharrem sene 96

42 b / I

Numero: 146

1. Marûz-u dâiyyeleridir kî
2. Medîne-i Boluda Semerkand mahallesi sâkinlerinden ve Gerede kazâsının telgraf kavası bulunan bâisü'l-ilâm Numân
3. Bey ibn Alî bin medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde makûd meclis-i şeriyemizde Meşciler karyesi ahâlisinden Eyser
4. oğlu Mustafa Bey ibnü'l hac Ahmed Ağa muvâcehesinde mahalle merkûmede vâkı bir tarafı Kara köse oğlu Elhâc Mehmed Alî Ağa
5. ibn Mustafanın ve bir tarafı Esad Bey ibn Abdullahın mülk-ü menzilleri ve iki tarafı Tarık-i amm ile mahdûd
6. iki bâb oda ve sofa ve abdesthâne ve firun ve önünde bir mikdâr bağçayı müştamil bir bâb mülk-ü menzil bundan otuz
7. sene mukaddem fî bâbâm Alî Beyden mevrûs müstakillen mülküm olub kimesne tarafından dâhil ve ta'arruz îcâb etmez iken
8. merkûm Mustafa Bey verâseti benimle sulbiye-i kebîre kızım Âyşe ve min cihetü'l-Asiye kendüye münhasıra olduğu
9. hâlde bin iki yüz doksan senesi vefât iden zevcem kız karındâşı Zelihâ Hânımın olmak fer'îyle
10. rey'-i hisse talebinde bi-gayr-ı hak müdâhele ider olmağla suâl olunub müdâhale-i vâk'ası men olunmak
11. matlûbumdur deyü menzil-i mahdûd-u mezkûr bâbâsı fî Alî Beyden mevrûs müstakillen mülkü
12. olduğunu muttazammın defter-i hâkâniden mu'tî-i sened makâmına bir kıta muvakkat ilm u haber ibrâzıyla dava
13. ettikde ol dahî cevâbında ber-vech-i muharrer ikrâr lakin müdde-i merkûm Numân Bey menzil-i mahdûd-u mezkûru zevcesi kız karındâşım
14. ve mevrûsum müteveffâ-yı merkûme Zelihâ Hânım hayatında bey' ve temlik eylediği rivâyet olunmağla öyle olmak menzil-i mahdûd-ı mezkûrun
15. rey'î bâke mevrûs olacağına binâen müdâhale ederim deyü takrîr-i meşrûhu üzere mücerred rivâyet üzerine
16. tasaddî eylediği hisse-i müdâhalesi vâhî ve mültefit olmadığı kendüye tefhîm ve mücebince merkûm Mustafa Bey
17. menzil-i mezkûrdan bade'l-yevm hisse-i mütâlebesiyle merkûm Numân Beye ber-vech-i şeriyye muarazadn men' olunduğu
18. tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u âliyyelerine ilâm olundu. Bâkîa'l-emr hurire fî'l-yevmü's-sâlis ve'l-ışrîn
19. min şehri Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf

42 b / II

Numero: 147

1. Marûz-u dâiyyeleridir kî
2. Medîne-i Boluda Semerkand mahallesi sâkinlerinden ve zât-ı tarifi's-şeriyye ile muarefe olan Hacı İmâm kızı bâisetü'l-ilâm Kâmile Hala ibneti Mustafa Efendi tarafından

3. zikr-i âtî meblağ ahz u kabz ve kendüye isâl ve teslîme vekîl olduğu usûl-ü şerîyyesi vechile her biri lede't-tezkiye adl ve makbûlû's-şehâde
4. idükleri ihbâr olunan zât-ı mezbûreyi ârifân mahalle merkûm ahâlisinden Mahmud Bey ibn Şâkir Bey ve Hasan Bey ibn Tâhir Ağa
5. nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şerîyye sâbit ve subût vekâletine hükm-ü şerîyye lâ-hak olan hâlâ zevc-i dâhli Hüseyin Efendi ibn Alî medîne-i mezkûre
6. meclis temeyyüzünde makûd meclis-i şerîyyemizde Sazâk nâhiyesine tâbi Karacaagaç karyesi sâkinlerinden tereke-i fiü'z-zikre vazî'ü'l-yedi bulunan
7. Karsavirân oğlu Mehmed bin Abdullah muvâcehesinde müvekkilem zevcem mezbûre Kâmilinin li-ebeveyn kız karındâşı olub yine karye-i merkûme sâkin
8. lerinden iken bundan fevt olan verâset-i ancak kendüye münhasıra merkûm Mehmedin vâlidesi Âyşe Hâtûn zimmetinde bin iki yüz doksan bir senesi
9. şehir-i Ramazân-ı Şerîfin yigirmi beş târîhli müteveffâ-yı mezbûrenin hatm ve imzâsını hâviye varaka-i sahîha üzerine bir kıt'a sened mücebince cihet-i karzdan
10. bin beş yüz gurûş alacak hakkını kable'l-edâ mezbûre Âyşe Hâtûn bundan akdem fevt olub terekesiyle merkûm Mehmed bi'l-verâse vâzî'ü'l-yed
11. olmağla suâl olunub meblağ mezkûr bin beş yüz gurûş müvekkilem zevcem mezbûreden bâke edâ ve teslîm-i merkûm Mehmede
12. tenbîh olunmak matlûbundur deyü mazmûnu takrîr-i mezkûr yine muvaffâk bir kıta mumzâ ve memhûr deyn senedi ibrâzıyla dava ettikde lede's-suâl
13. cevâbında kaziye-i minval-i muharrer üzere olduğunu bî-temâmihâ tâyan ve kat'iiyen ikrâr ve itirâf etmeğın mücebince meblağ-ı mezkûr bin beş yüz gurûş
14. tereke-i müteveffiyeden müvekkile-i mezbûre içün müddeî vekîl-i merkûm Hüseyin Efendiye edâ ve teslîmiyle merkûm Mehmed iltizâm olunduğu bi'l-iltimâs
15. huzûr-u aliyyelerine ilâm olundu Bâkîü'l-emr men-lehü'l-emr hurire fi'l-yevmü'l-râbi' aşer min şehir-i muharremü'l-ı harâm sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf

42 b / III

Numero: 148

1. Medîne-i Bolu karasınan Ömerler karyesi sâkin ve zât-ı tarîfi's-şerîyye ile maruf bâisetü'l-vesîka sâhîbe-i arzuhâl
2. Hadice binti Hasan nâm Hâtûn medîne-i mezbûrenin temeyyüz hukûkuna makûd meclis-i şer-i şerîf-i enverde
3. takrîr-i kelâm ve ifâde-i ani'l-merâm ider kî yine karye-i merkûme ahâlisinden olub bundan akdem
4. asâkir-i redîfe-i şâhâneye azîmet iden gâib-i ani'l-beled zevcem Ömer Usta oğlu Hüseyin bin Sâlih
5. beni ve hacir ve terbiyemde olan beş yâşında sagîr oğlu Ömeri bilâ-nafaka ve'l-münfik-ı şerîyye biragub

43 a / 42 b / III'ün devamı

6. asâkir-i şâhâneye sevk ve izâm olunub bizim aslâ mâlımız olmadığından nafaka ve kisveye
7. eşedd ihtiyâc ile muhtâclar olmamızla zevcem gâib-i merkûmun bu def'a bi'l-veled vefât iden li-ebeveyn
8. er karındâşı Ahmedin terekesinden mevrûs olub Eytâm sandığına vazî' ve teslîm olunarak Örencik

9. karyeli Hayrullah Efendiye edâna olunan mebalağın nemâsından kadar kifâye- nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak
10. matlûbumdur dedikte hâl-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği karyesi ihtiyâr meclisinin memhûr ilm u haber-i
11. ve zikr-i âtî meblağ kadar marûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şeri mütehakkık
12. etmeğin kibel-i şer-i şerîfden dahî gâib-i merkûmun bir minvâl-i muharrer mâl-ı müstedânesi nemâsından iş bu târîh-i
13. kitâbdan şehriye on beşer gurûş zevce-i mezbûre Hadîce Hâtûn ve on altı gurûş sagîr-i mezbûr Ömere meblağ
14. farz ve takdîr olunub meblağ-ı marûz-u mezkûru zevce-i mezbûre ile sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir levâ-zım-ı
15. zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer gâib-i merkûmun mâl-ı müstedânesi nemâsına
16. rûcûa zevce-i mezbûre Hadîce Hâtûna izn verilmeğin mâ vakı bi't-taleb ketb olundu fi 28 muharrem sene 96
17. Şuhûdü'l- hâl

Mümeyyiz fazîletlü Hoca Seyfetullah Efendi, Mümeyyiz müddetlü Tâhir Efendi, Mümeyyiz ser kâtibi Mustafa Bey Efendi, Muâvini Hâfız Mehmed Efendi, Diğer Hâfız Ahmed Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa, Muhzır-ı sâni Hasan Ağa ve gayr-u hum

43 a / I

Numero: 149

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir kî
2. Medîne-i Boluda Debbağlar mahallesi sâkinlerinden iken bin iki yüz doksan senesi Receb-i şerîfinin yigirmi dördüncü günü vefât iden Beşkavâkoğlu
3. Mahmûd beyne'l-mezbûr Memiş bin Mustafanın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtma Dudu binti İsmâil nâm Hâtûn ile li-eb kız karındâşları kebireler Âyşe
4. ve diğer Fâtma ve li-eb er karındâşı bundan akdem diyâr-ı âhire azîmetle el-yevm geriden ber hayât gâib-i anî'l-beled kebîr Nazîfe münhasıra ve sâbit olan
5. sülûs vesâya-yı mu'îne ve gayr-ı mu'nâsi âid olduğu bi'l-ihbâr inde's-şeri Enver zâhir ve nümâyân olduktan
6. ve mesele-i mirâsları bi-hükm'i-l-ferâiz on altı sehmden olub sihâm-ı mezkûreden dört sehmi zevce-i mezbûre Fâtma Duduya üçer
7. sehmden Cem'ân elli sehmi uhtân-ı mezbûretân Âyşe ve diğer Fâtma ve altı sehmi ah-i merkûm Nazîfe tahakkukundan
8. sonra zevce-i mezbûre bâisetü'l-ilâm Fâtma Dudu tarafından zikr-i âtî meblağ taleb ve dava ve ahz u kabz ve makbuzunu
9. kendüye isâl ve teslîme ve mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i amme-i mutlaka-i sahîlha-i şeriyye ile vekîl olduğu usûl-ü
10. şeriyyesi vechile her biri mahalle ahâlisinden sırren ve badehu alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlû's-şehâde idükleri
11. ihbâr olunan Ösenek karyesi ahâlisinden Bayındırlı oğlu Râşid Ağa ibnû'l-hâc Mehmed ve Karaçâyır
12. mahallesi ahâlisinden telgraf çavuşu Elhâc Ömer Ağa ibn Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle zât-ı mezbûreyi

13. bade't-tarîfî's-şerîyye ber-nehc-i şerîyye sâbit ve subût vekâletine hükm-ü şerîyye lâ-hak olan mezbûrenin
14. zevc-i dâhli telgraf kavâsı Alî Ağa ibn Emîn nâm kimesne medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde makûd meclis-i şerîyyemizde
15. terek-i müteveffâ-yı merkûm Alî kadrü'l-husûs vazı'yedleri beyyine-i şerîyye ile sâbit ve mütehakkık olan uhtân-ı mezbûre
16. tân zâtları maruflar Âyşe ve Fâtma Hâtûnlar taraflarından dahî Husûs-i âtî'l-beyânda husûmet ve red cevabı
17. vekîl-i müseccel-i muvâcehesinde gâib-i ah-ı merkûm Nazîfin hissesini li-ecli
18. 'l-istirbâha karârgâr olan nizâm-ı seniyye mücebince ahz'u kabz memûr mâl-ı Eytâm müdürî Necîb Efendi bi'l-memûriyye ve sülûs
19. müsbet vasî muhtârı Berber Mehmed Usta tarafından bi'l-vekâle hâzır olduğu hâlde zevcem ve müvekkilem mezbûre Fâtma Dudunun
20. zevc-i mezkûr müteveffâ-yı merkûm Mahmûd zimmetinde takrîr ve makûd-u aliye olan bin gurûş mehr-i müeccel ve bin
21. gurûş mehr-i muaccel Cem'ân iki bin gurûş ile vefâtından iki sene mukaddem yine zevcem ve müvekkilem mezbûrenin
22. mâlından ve yedinden sebt bi-tarîki'r- rücû' iktirâz ve kabz ve umûrine sarf ve istihlâk eylediği
23. pahâ adedi yigirmi beş gurûşdan iki yüz aded yigirmilik altunu biri beş bin gurûş kî
24. min-hays-i mecmu' yedi bin gurûş alacak hakkı olup hatta müteveffâ-yı merkûm Mahmûd vefâtından
25. on dört mukaddem hâl-i hâyât ve kemâl-i akl ve sıhhat ve تصاري tasarrufâtı yedinde iken zevcem Fâtma
26. Duduya mâlından ve yedinden mukaddemâ makbûz ve müstehlek cihet-i farz zimmetinde beş bin gurûş deynimdir deyü
27. mahzar şuhûdda ikrâr ve itirâf itmekle suâl olunub vazı'ü'l-yed oldukları tereke-i fidan
28. müvekkilem zevcem mezbûre Fâtma Dudu içün bâke edâ ve teslim müvekkiletân uhtân-ı mezbûretân Fâtma ve Âyşe ve memûr
29. Mumâ-ileyh Necîb Efendiden her birine tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bi'l-vekâle dava ettikde lede's-suâl anlar dahî
30. müvekkillerine izâfetle bi'l-vekâle ve bi'l-memûriyye maen kelîlen inkârlarına mukarrin müddeî vekîl-i merkûm Alî Çâvuş
31. müteveffâ-yı merkûm Mahmûdun hâl-i hayâtında ve akl-i suhhatinde iken zevcesi müvekkile-i mezbûre Fâtma Duduya
32. ber-vech-i meşrûh beş bin gurûş deyni ikrâr müddeâsını usûl-ü şerîyyesi vechile mezkûr Debbağlar
33. mahallesî ahâlisinden imâm mahalle Haşîmizâde elhâc Hâfız Ahmed Efendi ibn Mehmed Efendi ve muhtâr-ı evvel Elhâc
34. Hamîd Efendi ibn Atâullah Efendi ve muhtâr-ı sâni Hâfız Durmuş Efendi ibnü'l-hâc Hüseyin ve Yâzıcıoğlu Elhâc
35. Ârif Ağa ibn Ahmed ve Bağ Hüseyin Bey ibn Süleymân ve Hocâzâde Seyfullah Efendi ibnü'l-hâc Hüseyin Efendiden
36. evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve badehu yine merkûmundan alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri

37. ihbâr olunan mahalle merkûme ahâlisinden Hâcî Osmân Efendizâde Hüseyin Efendi ibnû'l-mezburû'l-hâc
38. Osmân Efendi ve Çelibâş oğlu Osmân Çâvuş ibn Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe
39. ber-nech-i şeriyye isbât etmeğin mücebince beş bin gurûş tereke-i fidan müvekkile-i mezbûre Fâtma
40. Duduya edâ ve teslîme uhtân-ı müvekkiletân-ı mezbûretân Fâtma ve Âyşeye izâfetle ve vekîl-i merkûm Ahmed
41. Efendi ve Eytâm memûru Necîb Efendiden her birine tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u
42. âliyyelerine ilâm olundu bâkîü'l-emr men-lehü'l-emr hurire fî'l-yevmü's-sâlis min saferü'l-hayr sene
43. sitte ve tis'în ve mieteyn ve elf

43 b / I

Numero: 150

1. Medîne-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi Bağçe köy karyesi sâkinlerinden zât-ı zeyl-i vesikada muharrû'l-esâmi
2. müslimîn tarifleriyle maruf olan baisetü'l-vesika Ümm ü Gülsüm binti Mustafa nâm Hâtûn Medîne-i
3. mezkûre meclis temeyyüzünde makûd meclis-i şer-i şerîf enverde Sarıcalar karyesi ahâlisinden hâlâ zevc-i dâhli
4. İsmâil Sofuoğlu Seyid Ahmed bin Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ifâde-i ani'l-merâm ider kî
5. zevcem merkûm beni ve firâşından hala hucr ve terbiyemde olan beş yaşında sagîre kızı Fâtma
6. ve onbeş günlük sagîr oğlu Mustafayı bi'l-nafaka ve'l-münfik-ı şeriyye bâbâm hânesinde bîragub
7. diğer zevcesiyle kendî hânesinde sâkin olmağla ben ve sagîrân-ı mezbûrân nafaka ve kisveye
8. eşid ihtiyâc ile muhtâc olmamozla zevc-i dâhlem merkûm Seyid Ahmed üzerine bizim içün kadr-i kifâye
9. nafaka ve kisve bahâ meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-isâle ve'l-hakkü'l-ihzâna matlubumdur dedikde hâl
10. makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar
11. marûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatabda muharrerü'l-esâmi Müslimîn ihbârlarıyla inde's-şeri
12. mütehakkık olmağın kıbel-i şer-i şerîfden dahî zevce-i mezbûre Ümm ü Gülsüm Hâtûn içün
13. altmış gurûş ve sagîrân-ı merkûman içün yetmiş beş gurûş kî Cem'ân yüz otuz
14. beş gurûş zevc-i merkûm Seyid Ahmed üzerine bi'l-itrâz iş bu târîh-i vesikadan şehriye
15. meblağ farz ve takdîr olunub meblağ marûz-u mecmû-u mezkûre ve sagîrân-ı
16. merkûmân Fâtma ve Mustafanın nafaka ve kisve bihâ vesâir levâzım-ı zarûriyyelerine
17. harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevc-i merkûm Seyid Ahmed üzerine
18. rücûa zevce-i mezbûre Ümm ü Gülsüm Hâtûna izn verilmeğin mâ vakı bi't-taleb
19. ketb olundu fî Gurre Muharrem sene 93

20. Şuhûdü'l- hâl

Mahkeme-i şeriyye ser kâtibi Abdü'l-nâfi Efendi, Kâtib-i sâni Nûri Efendi, Kâtib-i sâlis Nüzhet Efendi, Şeyhzâde İsmâil Efendi, Alâybeyzâde Şükrü

Bey ve gayr-ı hûm

43 b / II

Numero: 1151

1. Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Bandakçıoğlu Elhâc Halîl Ağa ibn İbrâhîm bin Abdullah verâseti
2. zevce-i menkûhe-i metrûkesi Kâmile Hâtûn ibneti Mehmed ile mezbûreden mütevellidler sulbiye-i kebîre kızı Fâtma ve sulbiye-i sagîre kızı Hadîce ve kendüsünden
3. mukaddem vefât iden zevcesinden mütevellid sulbiye-i kebîr oğlu Elhâc Mehmed Ağaya münhasıra olduğu inde'ş-şer-i Enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra
4. sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine kıbel-i şeriden vasî nasb ve tayîn olunan vâlidesi bi'l-vesâye
5. ve bi'l-verâse ve verese-i sâirenin kezâlik bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve marîfetleri ve marîfet-i şerile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey'olunarak
6. beyne'l-verese bi'l-farîzetü'ş-şeriyye tevzî ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunan hurire fi 4 Zi'l-hicce sene 95
7. – Kebîr tepsi 1 Hisse 400; Kebîr kapâklı tencere 1 Hisse 280; Süd tâbesi 1 Hisse 250; Orta kapâklı tencere 1 Hisse 220; Defa süd tâbesi 1 Hisse 255; Defa süd tâbesi 1 Hisse 250; Defa süd tâbesi 2 Hisse 500
8. – Şorba tâbesi 1 Hisse 110; oğma leğeni 1 Hisse 400; Defa şorba tâsı 1 Hisse 100; Sagîr kapâklı kuşenhâne tencere 2 Sagîr kadayıf tepsisi 1 Hisse 300; Orta kapâklı kuşenhâne tencere 1 Hisse 220
9. - Defa orta kapâklı kuşenhâne tencere 2 Hisse 330; Orta ve sagîr yağ tâbesi 2 Hisse 70; Sagîr kapâklı tencere 1 Hisse 100; Defa sagîr kadayıf tepsisi 3 Hisse 300
10. – Kebîr güğüm 1 Hisse 155; Defa kebîr güğüm 1 Hisse 170; Kebîrce kapâklı kuşenhâne tencere 1 Hisse 300; Orta gâs mangal 1 Hisse 500; Defa orta gâs mangal 1 Hisse 215
11. – Orta ve sagîr bakrâç 2 Hisse 171; Kebîr şorba karavanesi 1 Hisse 165; Kebîr kuzu mertebânisi 1 Hisse 215; Orta börek tepsisi 1 Hisse 150; Kebîr şorba sahânı 1 Hisse 100
12. – Orta ve sagîr mertebânî 2 Hisse 200; Hurda ocâk ibriği 1 Kahve yedeği 1 Hisse 185; Orta sagîr açık sahân 8 Hisse 386; El bakrâcı 1 Hisse 80
13. – Orta kapâklı lenger 2 Hisse 300; Havân ma'a el Hisse 185; Kâr-ı kadîm kapâklı sahân 6 Hisse 451; Gâs fenâr 2 Hisse 81; Dört gözlü sefer tâsı 2 Hisse 300
14. – Kebîr kazgân Hisse 800; Defa kapâklı sahân 2 Kapâklı yumurta tâbesi 2 Kapâklı şorba tâsı 3 Hisse 251; 1 Kuplu tâs 1 El leğeni 1 Hisse 180
15. – Sagîr börek tepsisi 1 Yağ tâbesi 1 Hisse 140; Defa kâr-ı kadîm kapâklı sahân 5 Hisse 321; Defa kâr-ı kadîm kapâklı sahân 4 Hisse 200; Orta bakrâç 1 Hisse 100
16. – Defa açık sahân 6 Hisse 161; El değirmeni 1 Hisse 100; Beyâz ibrik 1 sagîr yelek 1 Hamâm tâsı 1 Su tâsı 1 Hisse 171; Sagîr kazgân 1 Hisse 300
17. – Müstamel eğer heybesi 2 Hisse 200; Bel zencîri 3 Ayak zencîri 2 Hisse 250; Sâtır 3 Nacâk 6 Bel 1 Kâzma 1 Çâpa 2 Hisse 250

44 a / 43 b / II'nin devamı

18. – Ocâk timurü 3 Hisse 50; Defa orta bakrâç 2 Hisse 170; Müstamel ocak ibriği 2 Sagır beyâz ibrik 1 Hisse 350; Defa güğüm 1 Hisse 170; Basma çârşebli yorgân 2 Hisse 200
19. –Defa sârı ve kırmızılı basma çârşebli yorgân 1 Hisse 200; mâili basma çârşebli yorgân 1 Hisse 150
20. –Müstamel Kıbrıs basması çârşebli yorgân 1 Hisse 95; Şâl yüzölü çârşebli yorgân 1 Hisse 200; Şâl taklîdi çârşebli yorgân 1 Hisse 180
21. – Müstamel yün memlü çit döşek 1 Hisse 236; Müstamel hâlî seccâde 1 Hisse 250; Defa müstamel seccâde 1 Hisse 270; Sagır kilîm seccâde 2 Hisse 150
22. – Müstamel tülü seccâde 1 Hisse 270; Müstamel kilîm 1 Hisse 400; Kebîr cedîd kilîm 1 Hisse 800; Müstamel sagır yün kilîm 1 Hisse 160; Köhne kilîm 1 Hisse 100; Sofra altı 1 Şeker 2 Hisse 131
23. – Köhne çûl 1 Hisse 80; Sagır hurda zoba 1 Ma boru Hisse 150; Köhne minder 2 Hisse 70; Orta şamdân çift 1 Hisse 100; Defa orta şamdân çift 1 Hisse 130
24. – Müstamel uzun abâ 1 Hisse 285; Fiske şamdân 4 Hisse 50; Sagır ve kebîr tabâk 13 Hisse 100; Kıtık memlü basma yasdık 7 Yün memlü yasdık 4 Cedîd yân kilîm 1 Sagır müstamel yân kilîm 2 Müstamel kilîm 3 Yün memlü basma döşek 1 Yân minderi 1 Zoba ma boru Hisse 3700
25. – Defa kıtık memlü basma yasdık 7 Kıtık memlü yân minderi 3 Pâmur memlü yân şiltesi 1 Yasdık örtüsü 3 Câm perdesi 3 Hisse 1050
26. –Müstamel mâi çukaya kaplı nâfe boy kürkü 1 Hisse 701; Fincân 7 Zarf 7 Cezbe 6 Kahve değirmeni 1 Pulâd tepsisi 1 Hisse 40; Samân çiten 10 kıymet 80 Hisse 800
27. – Şerbet bardağı 14 nühâsî iftâriye tabâğı 4 Pulâd tepsisi 1 Hisse 131; Defa fincân 1 Zarf 1 Kahve kutusu 2 Pulâd tepsisi 1 Hisse 40; Müstamel çuka cebe 1 Şalvâr 1 Müstamel 'acem şalı 1 Hisse 476
28. – Müstamel kısa kumâş entari 2 çuka kısa entari 1 Yelek 2 Sârik 1 İç dizliğı 1 Gömlek 2 Vesâire Hisse 155; Cedîd çûl 3 ^{kelb} kıtık memlü yasdık 12 Yân minderi 5 Hisse 850
29. – Mânda ineğı re'si 1 Ma malâk iki yâşında mânda düğesi re'si 1 Hisse 4000; Çalâr saat 1 Hisse 200; Burçak keyli İslambolî fi 14 kıymet 41 Hisse 574
30. - Kelâk dişi keçi re'si 7 Erkek keçi re'si 1 Hisse 1200; Müstamel ve köhne çuvâl 10 Hisse 200; Bir mikdâr tarhana ve bulgur ve sâire Hisse 100
31. – Mânda ⁵⁰ ^{kelb} 40 Hisse 200; Hırdavât-ı menzil Hisse 300; Cem'ân yekün-ü beyât Hisse 32122
32. Zikr-i âtî ibkâât beyân olunur
33. – Yukârı Pâzârda vâkı etrâf-ı erbaası Ayvazoğlu kahvesi ve Tâhir Mollâ dükkânı ve tarafeyn yol ile mahdûd bir bâb sagır bakkâl dükkânı Hisse 2500; Yine yukârı Pâzârda vâkı etrâf-ı erbaası Hâcî Mehmed ve Kilitçi Sâlih dükkânları ve tarafeyn tarîk-i amm ile mahdûd bir bâb kebîr bakkâl dükkânı Hisse 5000
34. - Mahalle merkûmede vîkı malûmu'l-hudûd fevkânî beş ve tahtânî iki bâb oda ve bir firûn ve iki kapu ve bir bâb samânhanê ve bir bâb anbarı müstemel bir bâb mülk-ü menzil Hisse 10000; Cem'ân yekün-ü ibkâât Hisse 24300
35. – Yine mahalle merkûmeden fi Bakkâl Hâcî Mehmed Çavuş ile hayâtında müşterek sermâye ve ticâretten ibn merkûm Hâcî Mehmedin bâ-ikrâr kabz eylediğı zikr-i âtî meblağ

Hisse

Sermâyeden

7242

Ticâretten	<u>2000</u>	
	9242	
36. Cem'ân yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse	65664	
37. Minhâ-el-ihracât		
38. - Techîz-i tekfin bâ vasiyet-i müsbet Hisse	1350	
-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre Kâmile Hâtûn		
	Hisse	
Fedâen ta'cîl minhâ	500	
	<u>050</u>	
	450	
-Resm-i kısmet Hisse 1596 pâra 20, Delâliye Hisse 634 buçuk		
39. – Kaydiyye Hisse 99 pâra 10, Varaka semeni Hisse 37 buçuk, Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 569 pâra 10		
40. Yekünü'l-ihracât Hisse	4737	
41. Sahîhü'l-bâkî		
	60927	
	<u>01300</u>	
	59627	
Derûn-u kasâmda muharrer bir cedîd kilîm dört kapâklî sahân ve bir tepsi ve bir el leğeni ma ibrik sagîre-i mezbûrenin mevhûben olduğu inde'ş-şeri mütehakkık eylediğine binâen aynen vasiyye-i mezbûreye teslim olunmağla kıymeti minhâ		
42. Li't- taksîm beyne'l-verese		
-Hisse-i zevce-i mezbûre Kâmile	Hisse	Pâra
Beyâtdan hissesi	4415	35
İbkââtdan hissesi	3037	20
	<u>7453</u>	<u>15</u>
-Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	Pâra
Kezâlik	7727	31
Kezâlik	<u>5315</u>	<u>25</u>
	13043	16
-Hisse-i binti sagîre-i mezûre Hadîce	Hisse	Pâra
Kezâlik	7727	31
Kezâlik	<u>5315</u>	<u>25</u>
	13043	16
-Hisse-i ibn kebîr-i mezbûrû'l-hâc Mehmed Ağa	Hisse	Pâra
Kezâlik	15455	22
Kezâlik	<u>10631</u>	<u>10</u>
	26086	32

44 a / I

1. Zevce-i mezbûre Kâmile ile binti Mezbûre Fâtma ve bin merkûmü'l-hâc Mehmed Ağadan her biri bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilên bade'l-ahz ve'l-kabz
2. sagîre-i mezbûrenin ber-vech-i bâlâ bade'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan yedi bin yedi yüz yigirmi yedi gurûş otuz pârayı muteber-i kefâleye
3. rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına kadar li-eb er karındâşı merkûmü'l-hâc Mehmed Ağa üzerine bâ-hüccet-i şeriyye edâna olunduğu iş bu
4. mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

44 b / I

Numero: 152

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şeri enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûrî Efendi
2. ibn Sâib Efendi medîne-i Boluda Gölyüzü mahallesinde vâkı fî Bandakçıoğlu Elhâc Halîl Ağa ibn İbrâhîm bin Abdullahın
3. menziline varub cerîde-i şeriyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer-i âlî ettikde müteveffâ-yı mumâ-ileyh sulbiye-i
4. sagîre kızı Hadîcenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine bâbâsı müteveffâ-yı mumâ-ileyhden mevrûs
5. mâlını ahz u kabz erbâh ve istirbâha kıbel-i şeriden vasî nasb ve tayîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile
6. marûf ve sadakat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i uhdesinden gelmeğe her vechile kâdire idüğü
7. zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şeri mütehakkık olmağın kıbel-i şer-i şerîfden dahî
8. sagîre-i mezbûrenin vâlidesi zât-ı tarîfi's-şeriyye ile maruf iş bu bâisetü'l-kitâb Kâmile binti Mehmed nâm Hâtûn
9. vasî nasb ve tayîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmed-i lâzimesini kemâ-yenbağî
10. edâya taahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şeriyye vasiyye-i mezbûre kâmile Hâtûn meclis-i
11. makûd-u mezkûrda takrîr-i kelâm ve ifâde-i ani'l-merâm ider kî vasîsi olduğum kızım sagîre-i mezbûrenin
12. aslâ mâlı olmayub nafaka ve kisveye eşid ihtiyâc ile muhtâc almağla sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı
13. mumâ-ileyhden mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsından kadar marûf nafaka meblağ farz ve tekdîr buyrulmak
14. bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şeriyye hâl-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği
15. üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ kadar marûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla
16. inde's-şeri mütehakkık olmağın kıbel-i şer-i şerîfden dahî sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı mumâ-ileyhden
17. mevrûs mâl-ı müstedânesi nemâsından iş bu târîh-i kitâbdan yevmiye üçer gurûş nafaka meblağ farz

18. ve takdîr buyrulub meblağ-ı marûz-u mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ vesâir
19. levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i mezbûrenin
20. mâl-ı müstedânesi nemâsına rücûa vasiyye-i mezbûre Kâmile Hâtûna izn verilmeğin gıbbe't-tasdîki'
21. ş-şeriyye vâkı hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve maen mebûs-u ümenâ-i şer ile meclis-i şeriyye gelüb
22. alî vukûa inha ve takrîr etmeğin mâ vakî bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sâmin aşer min
23. Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
24. Şuhûdü'l- hâl

Mahalle merkûmeden ince oğlu Seyid Efendi, Yine mahalleden Kara Alî Efendi, Mahdûmu Hasan Efendi zâde Kâmil Efendi, Yine mahalleden Şeyhoğlu Elhâc Mehmed Ağa, Mahdûmu Hâfiz Hasan Efendi, Sokulu Sâdık Efendi ve gayr-u hum

44 b / II

Numero: 153

1. Husûs-i âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer-i enverden mezûnen irsâl olunan mahkeme kâtibi Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i
2. Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde vâkı fi Bandakçıoğlu Elhâc Halîl Ağa ibn İbrâhîm bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şeriyyede
3. muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer-âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğlu Elhâc Mehmed Ağa meclis-i makûd-u mezkûrda yine müteveffâ-yı
4. merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Hadîcenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine kibel-i şeriden vasî nasb ve tayîn olunan vâlidesi zât-ı tarîfi's-
5. şeriyye ile mu'ârefef bâisetü'l-kitâb Kâmile binti Mehmed nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i mezbûre kız karındâşım sagîre-i
6. mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı mumâ-ileyhden mevrûs mâlından huzûr-u şeride bâke yedi bin yedi yüz yigirmi yedi gurûş
7. yigirmi iki bâkeye edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile
8. semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mevûdîne sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mevhubundan vasî mezbûre
9. yedinden istirâ ve kabz eylediğim cilâlî koyûn sâati semeninden dahî üç bin dört yüz yetmiş iki buçuk gurûş kî
10. cihet-i mezkûriyetinden Cem'ân on bir bin iki yüz gurûş iki pâra sagîre-i mezbûreye zimmetimde vâcibü'l-edâ
11. ve lâzımü'l-kazâ sahîhen deynimdir dedikde gıbbe't-tasdîki's-şeriyye yine mahalle ahâlisinden Karaalî Efendi zâde Kâmil Efendi
12. ibn Alî Efendi ve Seyfî oğlu Elhâc Mehmed Ağa ibnü'l-hâc Hasan nâm kimesneler meclis-i makûd-u mezkûrdan vasî-i mezbûre
13. mahzarında medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî makarr-ı medyûn-u merkûmun sagîre-i mezbûreye
14. zimmetinde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû-u mezkûr on bir bin iki yüz gurûş iki pâra deyninin

15. edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i şahîha-i şeriyye ile her birimiz müteâkıben kefil-i bi'l-mâl
16. ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen meblağın edâsına dahî kefil-i bi'l-mâl ve zâminindir
17. dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şeriyye vâkı hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve maen mebûs-u
18. ümenâ-i şer ile meclis-i şere gelüb alî vukûa inhâ ve takrîr etmeğın mâ vakı bi't-taleb
19. ketb olundu fi'l-yevmü's-sâmin ısrîn Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mieteyn
20. ve elf
21. Şuhûdü'l- hâl

Mahalle merkûmeden İnceoğlu Bakkâl Seyid Efendi, Yine mahalleden Tâhir Efendi mahdûmu, Hasan Mustafa Efendi, Yine mahalleden Seyfoğlu Elhâc Mehmed Ağanın mahdûmu Hâfiz Hasan Efendi, Sokulu Sâdık Efendi ve gayr-u hum

44 b / III

Numero: 153

1. Marûz-u dâiyyeleridir kî
2. Medîne-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi Vakıf geçidvirân karyesi sâkinlerinden olub Hâssa-i ordu-yu hümâyûnun on ikinci alâynın dördüncü tâburunun birinci onbâşının ikinci neferi iken
3. bundan akdem vefât iden Sâriyakaoglu Mustafa bin Abdurrahman bin Mustafanın verâseti zıkr olunan Vakıf geçidvirân karyesinden sâkinler zât-ı tarîfi's-şeriyye ile maruf zevce-i menkûhe-i metrûkesi
4. Emine binti Alî ve vâlidesi Fâtma binti Abdullah ve bâbâsı merkûm Abdurrahman bin Abdullah nâm kimesne ile sulbiye-i sagîre kızı Fâtmaya münhasıra olduğu ve bundan mâdâ vârisi ve terekisi müstehâk-ı âherî
5. olmadığı marrûz'z-zıkr Vakıf geçidvirân karyesinden Bekir oğlu Bayrâm bin Alî ve Döşekçioglu Hüseyin bin Mehmed nâm-ı mevsûkü'l-keâm kimsanın Medîne-i mezbûre meclis temeyyüzünde makûd meclis-i
6. şeriyyemizde alî-tarîki's-şehâde vâkı olan ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olduğu bi'l-iltimâs huzûr-u âliyyelerine ilâm olundu bâkû'l-emr men-lehü'l-emr
7. hurire fi'l-yevmü'l-hâmis ve'l-ısrîn min Saferü'l-hayr sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf

44 b / IV

Numero: 154

1. Marûz-u dâiyyeleridir kî
2. Medîne- i Boluda Karaçâyır mahallesi ahâlisinden bâisetü'l-ilâm Aşçı dâmâdı Molla Osmân bin Mehmed nâm kimesne medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde makûd
3. meclis-i şeriyyemizde yine mahalle merkûmede müteehilen sâkin Geredeli Alî Efendi ibn Alî muvâcehesinde merkûm Alî Efendi zimmetinde bundan akdem mâlından ve yedimden
4. iktirâz ve kabz ve umûrine sarf ve istimlâk eylediği bin yed yüz gurûş râyic kâime alâcak hakkım olub hatta merkûm Alî Efendi iş bu sene-i
5. mübârekemde Temmuzun on sekizinci günü Bakkâl Bayrâm Ağanın dükkânında cihet-i mezkûreden bâke sahîhen deyni olduğunu ikrâr ve itirâf

6. itmekle suâl olunub meblağ-ı mezkûr bin yedi yüz gurûş bâke edâ ve teslime merkûm Alî Efendiye tenbîh olunmak matlûbundur deyü dava
7. ettikde lede's-suâl ol dahî cevâbında külliye inkârına muharrin müdde-i merkûm Mollâ Osmân tasaddî eylediği ikrâr-ı müddeâsını Debbâğlar
8. mahallesi imâmı Hâşimizâde Elhâc Hâfız Ahmed Efendi ibn Mehmed Efendi ve muhtâr elhâc kâtib Efendi ibn Atâullah Efendiler ve Karaçâyır mahallesi
9. imâmı Elhâc İbrâhîm Efendi ibn Abdullah ve muhtâr elhâc Hâfız Hasan Efendi ibn Hüseyin ve ihtiyâr meclisi Süleymân Ağa ibn Abdullah ve Hasan
10. Mollâ ibn ishâkdan her biri evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve badehu yine merkûmdan alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde
11. idükleri ihbâr olunan Debbâğlar mahallesi ahâlisinden Bakkâl Emîn Ağa ibn Emîn ve Karaçâyır mahallesi ahâlisinden Bakkâl Bayrâm Ağa ibn Mustafa
12. nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şeriyye isbât etmeğin mücebince meblağ-ı mezkur bin yedi yüz gurûş müdde-i merkûm
13. Mollâ Osmân edâ ve teslime merkûm Alî Efendiye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u âliyyelerine ilam olundu.
14. Bakiü'l-emr men-lehü'l-emr hurire fi'l-yevmü'l-hâdî ve'l-ışrîn min saferü'l-hayr sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf

45 a / I

Numero: 155

1. Medîne-i Bolu karasından Sâlibeyler karyesinde sâkine zât-ı tarîfi'ş-şeriyye ile maruf bâisetü'l-vesika Âyşe Dudu binti
2. Mustafa nâm Hâtûn Medîne-i mezkûrenin temeyyüz hukûkunda makûd meclis-i şer-i enverde takrîr-i kelâm ve ifâde-i ani'l-merâm ider kî
3. Çömlekçiler karyesi ahâlisinden olup bundan akdem Asâkir-i Mustahfaza-i şâhâneye azîmet iden gâib-i ani'l-beled
4. zevcem Hâcî İbrâhîm oğlu Hüseyin Ağa ibn Mehmed bin Sâlih beni ve hacir-i terbiyemde olan sagîr evlâdları Kâmile ve Râşidi
5. bilâ-nafaka ve ve'l-infâk-ı şeriyye bıragub Asâkir-i şâhâneye sevk ve izâm olunub bizim aslâ mâlımız
6. olmadığından nafaka ve kisveye eşîd ihtiyâc ile muhtâclar olmamızla zevcem gâib-i merkûmun
7. bu defa vefât iden bâbâsı merkûm Mehmed terekesinden mevrûs olup gâib-i merkûmun li-ebeveyn er karindâşı
8. Mehmed Alî Ağa üzerine edâna olunan mebalağın nemâsından kadr-i kifâye nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak
9. matlûbundur dedikde hâl-i makarr-ı mezbûrenin sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr-i âtî meblağ
10. kadar marûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstutâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şeri mütehakkık etmeğin
11. kibel-i şer-i şerîfden dahî gâib-i merkûmun bir minvâl-i muharrer mâl-ı müstedânesi nemâsında iş bu târîh-i
12. kitâbdan şehriye on gurûş zevce-i mezbûre Âyşe Duduya ve yigirmi gurûş sagîrân-ı merkûmân

13. Kâmile ve Râşide meblağ farz ve takdîr olunub meblağ-ı marûz-u mezkûru zevce-i mezbûre ile sagîrân-ı
14. merkûmanın nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyyelerine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer
15. gâib-i merkûmun mâl-ı müstedânesi nemâsına rücûa zevce-i mezbûre Âyşe Dudu Hâtûna izn verilmeğın
16. mâ vakı bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sânî min Saferü'l-hayr sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf
17. Şuhûdü'l- hâl

Karaçayır mahallesi muhtârı Elhâc Hâfız Hüseyin Efendi, Muhzır bâş Hüseyin Ağa Karamanlı manallesinden Kolağasıoğlu Hâcî Mehmed Ağa, Muhzır Hasan Ağa

45 a / II

Numero: 156

1. Der-i devlet-i arz-ı dâiyye kemîneleridir kî Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-u mülûkâneye mülhâk evkâfdan Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde
2. Medîne-i Bolu kazâsında Yusuf Bey oğlu mezra'ası dimekle ârif mezraa vakfının yevmî iki akçe vazife ile ber-vech-i meşrûha
3. nısf-ı hisse-i tevliyet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıfı bulunan evlâd evlâd-ı vâkıfdan Es-Seyyid Ahmed Ârif ibn Abdullah bundan
4. akdem vefât idüb yeri hâlî ve hıdmet-i lâzimesi muattal kalmağla vakf-ı mezkûr evkâf-ı kadîmeden olarak der-dest ve sicillâtıda
5. mukayyed ve kaziyesi yoğ ise de mezraa darlık mezkûrun tevliyeti mine'l-kadîm evlâd evlâd-ı vâkıfdan evvelinden meşrûtiyet üzere
6. mutasarrıfları müte'âmil olduğundan iş bu bâisân arz-ı ubûdiyete Alî Hoşka ve Tevfik müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sahîh oğulları
7. evlâd evlâd evlâd-ı vâkıfdan ve ber-müceb teâmül-ü kadîm tevliyet-i mezkûrun meşrûteleri ve umûr-u tevliyet her vechile rûyet
8. ve tesviyeye muktedir oldukları medîne-i mezkûrede meclis-i idâre-i livâya mahsûs odada hâlâ medyûne-i mezbûre evkâf muhâsebecisi refetlû
9. Tevfik Bey Efendi hâzır olduğu hâlde makûd-u meclis-i şer-i alî akûdda cemşid evkâf-ı vukûfdan şikka-i şahîhâtü'l-kelimât-ı müslimînin ihbârlarıyla
10. zâhir ve fiahakkık olmağın nısf-ı hisse-i tevliyet-i mezkûre müteveffâ-yı merkûm Es-Seyyid Ahmed Ârif halîfenin mahdûmundan vazife-i
11. merzûmesiyle oğulları evlâd evlâd evlâd-ı vâkıfdan merkûmân Alî Hoşka? ve Tevfik bendelerine ber-müceb teâmül-ü kadîm
12. evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere ale'l-iştirâk şurût-ı mukarrere-i nizâm-ı seniyyeye tevfikân tevcih ve yedlerine berât-ı şerîf-i
13. âlişân Sıdk ve ihsân buyrulmak ricâsıyla istidân-yı inâyet eyledikleri bi'l-iltimâs pây-e serîr-i saltânat-ı
14. alâya arz ve ilâm olundu bâkîü'l-emr men-lehü'l-emr hurire fi'l-yevmü's sâmi ve ısrîn min Saferü'l-hayr sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf

45 a / III

Numero: 157

1. Medîne-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi Bağçe köy karyesi sâkinlerinden ve zât-ı tarîfî'ş-şeriyye ile maruf olan Müşir oğlu kızı Nazîfe binti Durmuş nâm Hâtûn
2. Medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde makûd meclis-i şeriyyemizde sâlifü'l-beyân Bağçeköy karyesi sâkinlerinden bâisü'l-vesika Turdan?oğlu Abdullah bin Mustafa mahzarında
3. ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Abdullah beş yüz bin gurûş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevc-i dâhlem olub lakin beynimizde hüsn ü muâşeret müesser olmamağla beni hul'a talibe
4. müfârakata râgıbe olduğum eçden zevcem merkûm zîmmetinde mütekarrir ve makûd-u aliye olan mehr-i müeccel mezkûr beş yüz bir gurûşdan bi'l-rızâ fâriğ olarak
5. nafaka-i 'iddet mu'în-i malûmem üzerlerine me'ûnet-i süknâm dahî kendü üzerime olmak olduğu zimmetinde mâlım olan yüz gurûş kıymetlü ve bir döşek
6. ve bir yadığı bâke red ve teslîme ben dahî bade'l-ahz ve'l-kabz medfu'um olan beş yüz kırk gurûş bedel-i hul' üzerine zevcem Abdullah ile muhâla'a-yı sahîha-i
7. şeriyye ile hul' olduğumda ol dahî hul'-i mezkûru bade'l-kabûl hukûk-u zevciyyet ve ibtidâ-i zevciyyetimizden iş bu târîh-i kitâba gelinceye kadar sâir
8. beynimizde cereyân iden hukûk-u şeriyyeye mutallaka-i amme-i deâvî ve mutâlebât ve kaffe-i îmân ve muhâsemâtdan tarafeynden her birimiz ahadü-hümâ aherin kabûlü
9. hâvî zimmetlerimizi ibrâ-i âmm sahîh-i şeriyye ile ibrâ ve iskât idüb ve yine tarafeynden her birimiz ber-vech-i muharrer ahadü-hümâ aherin ibrâsını kabûl eyledik
10. dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şeriyye mâ huve'l-vâkı bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-sâmin ve'l-ışrîn min şehri Muharrermü'l-harâm sene sitte
11. ve tis'în ve mieteyn ve elf
12. Şuhûdü'l- hâl

Meclisden mükerrermetlü Tâhir Efendi, Mahkeme-i şeriyye bâş kâtibi mükerrermetlü Nâfi Efendi, Meclis bâş kâtibi fütüvvetlü Mustafa Bey Efendi, Kâtib-i mahkeme Nûri Efendi, Kâtib-i mahkeme Nüzhet Efendi, Meclis-i Mümeyyiz muâvini Hâfiz Mehmed Efendi, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

45 a / IV

Numero: 158

1. Medîne Bolu karasından Yozgat karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hüseyin Ahmed kızı Rahîme binti Hüseyin bin Abdullahın verâset-i
2. zevc-i metrûku 'asâkir-i şâhânedan gâib-i ani'l-beled Mustafa bin Abdullah ile vâlidesi Zelîhâ binti Abdullah ve sadriye-i sagîre kızları Fâtma ve Emineye
3. münhasıra badehu kable'l-kısm binti sagîre-i mezbûre Emine dahî vefât idüb verâseti bâbâsı merkûm ile ümmü'l-ümm ceddesi mezbûre Zelîhâya
4. münhasıra olduğu inde'ş-şer-i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîrât-ı mezbûrâtın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlerine
5. kıbel-i seriden vasî nasb ve tayîn olunan li-ebeveyn'abileri 'Abdî bin Mustafa bi'l-vesâye ve gâib-i merkûmun mecîne değin hisse-i irsiyyesini ahz
6. u kabz karârgir olan nizâm-ı seniyye mücebince kıbel-i şeriden marifet-i rey olunan Eytâm müdürî Necîb Efendi tarafından mürsel vekîl Hasan Ağa bi'l-vekâle

7. rey-i marifeti ve marifet-i şer ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü'ş-şeriyye ve tevzi' ve taksîm olunan tereke-i
8. müteveffâ-yı mezbûredir kî ber-vech-i âti zikr ve beyân olunur hurire fî gurre şehr-i Recebû'l-ferd sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
9. - Sagîr ve kebîr tencere 2 Hisse 130; Şorba leğeni 1 Hisse 60; Açık sahân 6 Hisse 100; Şorba tâsı 1 Hisse 30; Sagîr ve kebîr bakrâç 2 Hisse 100; Sagîr tepsi 1 Hisse 60; Yağ tâbesi 2 Hisse 20
10. - Ocâk ibriği 1 Hisse 100; Beyâz ibrik 1 Hisse 40; Döşek 1 Yorgân 1 Yasdık 2 Hisse 300; Cedîd kilim 1 Hisse 100; Şorba tâsı 1 Hisse 100; Kara sığır danası re'si 1 Hisse 400
11. - Uzun şitâri entari 1 Hisse 100; Mâi sûk hırkâ 1 Hisse 40; Bez tob 1 Hisse 70; Yağlık aded 3 Hisse 30; Köhne silecek 1 Hâvî 1 Hisse 20
12. - Basma boğça 2 Hisse 10; Alaca bez tob 2 Hisse 60; Hınta yarım fî 11 kıymet 50 Hisse 550; Cem'an yekûn-i bey'ât Hisse 2420
13. - Karye-i merkûmede vâkı' malûmu'l-hudûd ve'l-müştemelât bir bâb mülk-ü menzilde hisse-i şâyi'a-i ma'lûmesi beyne'l-verese ibkâ Hisse 500
- Mehr-i müeccel zevc-i gâibi-i merkûm Mustafa Hisse 400
- Nakd-i mevcûd geçer akçe Hisse 420
14. - Cem'an yekûn-i tereke-i mezbûre

	Hisse
Bâ-vasiyet müsbet techîz-i	3740
Tekfîn minhâ	<u>0200</u>
	3540
	<u>0176</u>
	3364

-Resm-i kısmet Hisse 88 pâra 20, Delâliye Hisse 48, Kaydiyye ve varaka semeni Hisse 8 buçuk, Resmin iskontası minhâ Hisse 31

15. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevc-i merkûm Mustafa Gâib	Hisse	
Bey'âtdan hissesi	1432	
İbkââtdan hissesi	<u>0250</u>	
	1682	
Mehr-i müeccel deyn-i	<u>0400</u>	
minhâ	1282	
-Hisse-i ümm ü mezbûre Zelîhâ	Hisse	pâra
Kezâlik	572	32
	<u>100</u>	—
	672	32
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Fâtma	Hisse	pâra
Kezâlik	859	8
Kezâlik	<u>150</u>	—
	1009	8

45 b/I

Numero: 159

1. Ümm ü mezbûre Zelîhâ Hâtûn bâlâda muharrer hisse-i irsiyyesini temâmen ve kâmilên bade'l-ahz ve'l-kabz zevc-i gâib-i merkûm Mustafanın ber-vech-i bâlâ
2. bade'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan bin dört yüz otuz iki gurûşdan derûn-u defter kasâmda muharrer mehr-i müeccel deyni olan
3. dörtyüz gurûş hat ve tenzîl olunub bâkî kalan bin otuz iki gurûş ile sagîre-i mezbûrenin kezâlik balada muharrer
4. bade'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi olan sekiz yüz elli dokuz gurûş sekiz pâra kî cem'ân bin sekizyüz doksân bir gurûş sekiz pârayı
5. mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üç sene temâmına kadar vasî merkûm Abdiye bâ hüccet-i şeriyye edâna olunduğu iş bu mahalle şerh virilüb
6. temhîd kılındı

45 b/II

Numero: 160

1. Medîne-i Boluya tâbi Ürezler karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât idüb bin iki yüz seksen dört senesi Recebû'l-Şerîfin yedinci
2. günü târîhiyle terekese marifet-i şer ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şeriyye tevzî' ve taksim olunarak bu def'a
3. ez-gayr-ı harc-ı kassâm terekese zuhûr iken Elhâc Yusuf oğlu Yusuf Ağa ibnû'l-mezbûr'ül-hâc Yusuf bin Ahmedin verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtma binti
4. Ahmed nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîre kızı Hafîze ve sulbiye-i kebîr oğulları Ahmed ve Sâlih ve Ârif ve Abdullah ve Asâkir-i redîfe-i şâhânenen gâib-i ani'l-beled Seyid 'Alîye
5. münhasıra olduğu inde's-şer-i enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra gâib-i merkûmun mecîne değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istîrbâha karârgir olan nizâm-ı
6. seniyye mücebince kibel-i şeriden marifet-i rey olan hâlâ Medîne-i mezbûre Eytâm müdürî Necîb Efendinin rey ve marifeti ve verese-i merkûmunun taleb ve iltimâs ve marifetleri ve marifet-i
7. şer ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şeriyye tevzî' ve taksîm olunan harc-ı kassâm tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî
8. zirk ve beyân olunur hurire fi'l-yevmü's-sâlis ve'l-ısrîn min Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
9. - Hurda tırpân 1 Hisse 21; Def'a hurda tırpân 1 Hisse 25; Hurda orâk 1 Hisse 22; Kebîr orâk 1 Hisse 34; Nacâk 1 Hisse 56; Def'a nacâk 1 Hisse 60; Def'a nacâk 1 Hisse 53; (Deli) nacâğı 1 Hisse 46; Kâzma 1 Hisse 68; Def'a kâzma 1 Hisse 71
10. - Def'a kâzma 1 Hisse 80; Nacâlî kâzma 1 Hisse 76; Sabân timuru 1 Hisse 95; Def'a sabân timuru 1 Hisse 71; Def'a sabân timuru 1 Hisse 95; Maşâ 1 Sac ayağı 1 Hisse 41; Pirinç 1 Hisse 3; Def'a pirinç 1 Hisse 3
11. - Def'a maşâ 1 Hisse 14 buçuk; Def'a maşâ 1 Hisse 27; Hurda kavâl tüfenk 1 Hisse 43; Kara takım tabanca 1 Hisse 101; Hurda ve nacağı 1 Hisse 55; Hurda nacağı 1 Hisse 31; Sagîr hurda kantâr 1 Hisse 33; Sagîr kazgân 1 Hisse 481
12. - Açık sahân 1 Sagîr kapâklî 1 Şorba tâsî 1 Mertebânî 1 Su tâsî 1 Kefkir 1 kefçe 1 Hisse 105; Mânda çakı ma' zencîr 2 Hisse 70; Kahve değirmeni 1 Hisse 40; Hurda ocak ibriği 1 Hisse 95

13. - Hurda sagîr bakrâç 1 Hisse 95; Sagîr orta kapâklî tencere 1 Hisse 184; Orta kazgân 1 Hisse 452; Köhne yün heybe Hisse 21; Köhne alaca kilîm 1 Hisse 175; Müsta'mel yân kilîm Hisse 476; Müsta'mel kilîm seccâde 1 Hisse 335
14. - Köhne sagîr Çehârşenbe kilimi 1 Hisse 20; Müsta'mel Kıbrısî kârî kilîm 1 Hisse 342; Köhne yün torba? 3 Hisse 56; Müsta'mel alaca kilîm 2 Hisse 200; Müsta'mel siyâh çûl 1 Hisse 200; Def'a çûl 1 Hisse 51
15. - Köhne kıtık yasdık 3 Hisse 60; Yün ipi yumâk 5 Hisse 118; Bez tob 5 Hisse 350; Yün ve fî 7 kıymet 41 Hisse 308; Sagîr yağ tâbesi 1 Hisse 31; Müsta'mel siyâh ayaklu kuzu derisi kürk 1 Hisse 343
16. - Kısa kutni entari 1 Hisse 35; Müsta'mel ocâk ibriği 1 Hisse 173; Köhne döşek 1 Hisse 70; Hurda sagîr gâs fenârı 1 Hisse 25; Gözer 1 Hisse 40; Anbar kilidi 2 Hisse 90; Sâtır 1 Hisse 40; Tırpân örsü 1 Çekiç 1 Hisse 22
17. - Ösecek 1 Hisse 20; En'âm-ı şerîf cild 1 Hisse 86; Köhne keten ekmek mendili 1 Hisse 15; Def'a bez tob 1 Hisse 80; Müsta'mel ipekli şâl 1 Hisse 21; Köhne ipekli Şâl'ı 1 Hisse 13 buçuk; İngiliz krovaze sâat 1 Hisse 300
18. - Cem'ân yekün-ü tereke-i merkûm Hisse

8703

0428

8275

-Resm-i kısmet Hisse 217 buçuk, Delâliye Hisse 117, Kaydiyye Hisse 12 buçuk, Varaka semeni 3, Resmin iskontası minhâ Hisse 78

19. Li taksîm-beyne'l-verese

- Hisse-i zevce-i mezbûre Fâtma Hisse 1034 pâra 15
- Hisse-i binti kebîre-i mezbûre Hafîze Hisse 658 pâra 9
- Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Ahmed Hisse 1316 pâra 18
- Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Sâlih Hisse 1316 pâra 18
- Hisse-i ibn kebîr-i merkûm 'Ârif Hisse 1316 pâra 18
- Hisse-i ibn kebîr-i merkûm Abdullah Hisse 1316 pâra 18
- Hisse-i ibn kebîr-i gâib-i merkûm Seyid 'Alî Hisse 1316 pâra 18

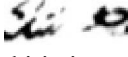
46 a / I

1. Zevce-i mezbûre Fâtma binti kebîre-i mezbûre Hafîze ibnetân-ı merkûmâna Ahmed ve Sâlih ve 'Ârif ve Abdullahdan her biri yedlerine itâ olunan
2. muhâsebe pusulası mücebince bâlâda muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilten bade'l-ahz ve'l-kabz gâib-i merkûm Seyid 'Alînin ber-vech-i bâlâ
3. hisse-i irsiyyeleri olan bin üç yüz on altı gurûş on sekiz pârayı mu'teber-i kefâleye rabtla târîhden üç sene temâmına kadar Çömlekçiler karyesinden
4. kâyn pederi Karaoğlu Elhâc Hasan Ağa üzerine bâ-hüccet-i şeriyye edâna olunduğu iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

46 a / II

Numero: 161

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer-i enverden mezûnen irsâl olunan kâtib Nûri Efendi ibn 'Sâib Efendi 'medîne-i Bolu karasından

2. Ürezler karyesinde vâkı‘ fî elhâc Yusuf oğlu Yusuf Ağa ibn Ahmed bin Abdullahın menziline varub cerîde-i şerîyyede muharrerü’l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i
3. meclis-i şerî âlî ettikde Çömlekçiler karyesi sâkinlerinden ve zıkr-i âtî gâibin kayın pederi Karaoğlu Elhâc Hasan Ağa ibn Ahmed meclis-i makûd-u mezkûrda
4. müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîr oğlu aşâkir-i redife-i şâhânedan gâib-i ani’l-beled Seyid Alînin mecîne değin hisse-i irsiyyesini ahz u kabz erbâh ve istirbâha
5. karârgîr olan nizâm-ı seniyye mücebince kıbel-i şeriden marifet-i rey olunan hâlâ medîne-i mezbûre Eytâm müdürî Necib Efendi ibnü’l-hâc Hâfız Ahmed Haşîm Efendi muhızırında
6. ikrâr-tâm ve takrîr-i kelâm idüb müdür mumâ-ileyh dâmâdı gâib-i merkûmun bâbâsı müteveffâ-yı merkûmun harc-ı kassâm terekesinden mevrûs bâ-defter-i kassâm
7. hisse-i irsiyyesi olan bin üç yüz on altı gurûş on sekiz pâra huzûr-u şeride bâke edana ve tis’în eylediğinde ben dâhi yedinden istidâne ve istikrâz
8. ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mevûdîne gâib-i merkûmun mâl-ı mevbûbundan müdür mumâ
9. ileyh bundan iştirâ ve kabz eylediğim bir cilâlî koyûn sâati semeninden dahî beş yüz doksan bir gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden ceman bin dokuz yüz yedi
10. gurûş onsekiz pâra gâib-i merkûma zimmetimde vâcibü’l-edâ ve lâzımü’l-kaza sahîhen deynimdir dedikte gibbe’t-tasdîki’ş-şerîyye yine karye-i merkûme sâkinlerinden
11. Mustafa bin İsmâil ve dâmâdı Sâlih bin Yusuf nâm kimesneler meclis-i makûd-u mezkûrda müdür mumâ-ileyh mahzarında medyûn-u merkûm hâzır
12. olduğu hâlde takrîr-i kelâm iderler kî makarr-ı medyûn-u merkûmun gâib-i merkûm zimmetinde edâsı vâcibü’d-deyn olan meblağ-ı mecmû-u mezkûr bin dokuz
13. yüz yedi gurûş on sekiz gurûş edâsı tarafeynden bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şerîyye ile her birimiz müteâkıben
14. kefil-i bi’l-mâl ve zâmin olub ahadü-hümâ aherin zimmetinde lâzım gelen mebalağın deyn-i edâsına dahî kefil-i bi’l-mâl ve zâminindir dediklerinde gibbe’t-tasdîki
15. ’ş-şerîyye vâkı‘ hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve maen meb’ûsu ümenâ-i şer ile meclis-i şerîyye gelüb ‘alî vukû’a inhâ ve takrîr
16. etmeğin mâ vakı‘ bi’t-taleb ketb olundu Fî’l-yevmü’s-sâlis ve’l-ısrîn min Zi’l-hiccetü’ş-şerîfe sene hamse ve ti’sîn ve mieteyn ve elf
17. Şuhûdü’l-hâl

Karye imâmı Hamîd Efendi, Karye muhtârı Elhâc Hasan Ağa, Yine karyeden Poyrâzoğlu ‘Alî Ağa, Yine karyeden Yusuf oğlu Ahmed, Yine karyeden Meşçi oğlu Osmân, Yine karyeden diğer Poyrâz oğlu İsmâil, Muhzır Hasan Ağa ve gayr-u hum

46 a / III

Numero: 162

1. Medîne-i Bolu karasından Taşoluk karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Emîr-Sâlih oğlu
2. Ahmed bin Hâcî Hüseyin bin Sâlihın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi ‘Âyşe binti Mollâ Yusuf nâm Hâtûn
3. ile bâbâsı merkûm Hâcî Hüseyin ve vâlidesi Ümm ü Gülsüm binti Osmân ve sulbiye-i sagîre kızı Bahriyeye münhasıra olduğu
4. inde’ş-şer-i Enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin

5. tesviye-i umûrine kıbel-i şeriden vasî nasb ve ta'yin olunan vâlidesi mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-verâse
6. ve verese-i sâirenin kezâlik bi'l-verâse taleb ve iltimâs ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şeri ile tahrîr
7. ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzetü's-şerîyye tevzî' ve taksîm olunan
8. tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur kî ber-vech-i âtî zıkr ve beyân olunur Fî 15 muharrem sene 93
9. – Bürüncük gömlek 3 Hisse 400; İpekli gömlek 1 Hisse 108; Flemen gömlek 1 Hisse 120; Müsta'mel mâi çuka fermâna 1 Hisse 275
10. – Müsta'mel kısa kutnî entari 1 Hisse 100; Basma kısa entari 1 Yelek 1 Fes 1 püskül 1 Hisse 216
11. – Müsta'mel bez top 1 Hisse 110; Müsta'mel ipek örtme 1 Hisse 210; Bez boğça 10 Hisse 81; Müsta'mel kısa kürk 1 Hisse 300
12. – Müsta'mel canfez uzun entari 1 Hisse 200; Peştemâl omuz hâvisi 1 Hisse 303; Müsta'mel yağmurluk 1 Hisse 253
13. – 'Abâ pâra kemeri 1 Hisse 27; Kapâklı şorba tâsı 1 Hisse 68; Kebîrce kapâklı tencere 1 Hisse 420; Filinta tüfenk 1 Hisse 305
14. – Sim taşlı tabânca çift 1 Hisse 650; Def'a 'âdi pâra gümüş bel kemeri 1 dirhem 100 fî 6 Hisse 600
15. – Dört yaşında kara sığır danası re'si 1 Hisse 875; Koyûn re'si 4 Kuzu re'si 2 ma' Hisse 1930; Cem'an yekûn-ü beyât Hisse 8351
16. – merkûm Hacı Hüseyinin mukaddemâ ahire bey' idüb kabz semeni eylediği kara sığır dügesi; semeni iki yüz on dört gurûş ve bir re's buzağı kara sığır ineği semeni dokuz yüz; yigirmi beş gurûş ve bir re'y kara sığır öküzü üç yüz elli gurûş kî Cem'an; bin dört yüz seksân dokuz gurûş bâ ikrâr-deyni Hisse 1489
17. – Karye-i merkûmede vâkı' malûmu'l-hudûd iki bâb yapılı ve bir bâb çatılı oda ve tahta bir bâb; Sığır ahûru ve bir bâb anbâr ve menzîl-i mezkûrun Karadeniz cânibine bir mikdâr bağçaya müştemil; bir bâb cedîd mülk-ü menziline nısf-ı hisse-i sâyi'ası beyne'l-verese ibkâ Hisse 2000

46 b / 46 a / III'ün devamı

18. Cem'an yekûn-ü tereke-i merkûm Hisse 11840
19. Minhâ el-ihracât
20. – Techîz-i tekfîn Hisse 150

-Mehr-i müeccel müsbet zevcetü'l-mezbûre 'Âyşe Hâtûn	Hisse
	401
	<u>051</u>

Fedâen ta'cîl 350

-Resm-i kısmet Hisse 283 buçuk, Delâliye Hisse 166 buçuk, Kaydiyye Hisse 18, Varaka semeni Hisse 7 buçuk

21. – Resm ile varaka semeninin iskontası Hisse 101 buçuk
22. Yekûnü'l ihracât Hisse 1077
23. Sahîhü'l-bâkî Hisse 10763

24. Li't- taksîm beyne'l-verese

-Hisse-i zevce-i mezbûre 'Âyşe	Hisse	Pâra
Bey'atdan hissesi	1095	15
İbkââtdan hissesi	<u>0249</u>	<u>39</u>
	1345	14
-Hisse-i eb merkûm Hâcî Hüseyin	Hisse	Pâra
Kezâlik	1825	25
Kezâlik	<u>0413</u>	<u>25</u>
	2242	10
-Hisse-i ümm-i mezbûr Ümm ü Gülsüm	Hisse	Pâra
Kezâlik	1430	20
Kezâlik	<u>0333</u>	<u>12</u>
	1793	32
-Hisse-i binti sagîre-i mezbûre Bâhriye	Hisse	Pâra
Kezâlik	4381	20
Kezâlik	<u>1000</u>	<u>—</u>
	5381	20

46 b / I

1. Zevce-i mezbûre 'Âyşe eb merkûm Hâcî Hüseyin ve Ümm ü mezbûre Ümm ü Gülsümden her biri yedlerine
2. i'tâ olunan muhâsebe pusulası mücebinece bâlâ muharrer hisse-i irsiyyelerini temâmen ve kâmilin
3. ba'de'l-ahz ve'l-kabz sagîre-i mezbûrenin ber-vech-i bâlâ ba'de'l-ibkâ hisse-i irsiyyesi
4. olan dört bin üç yüz seksan bir buçuk gurûşun iki bin dokuz yüz yedi buçuk
5. gurûş vâlidisi mezbûre 'Âyşe ve bâkî bin dört yüz yetmiş dört gurûş ebü'l-eb
6. ceddesi merkûm Hâcî Hüseyin üzerlerine mu'teber-i kefâleye rabtla iş bu târîhden üçer sene
7. temâmına kadar bâ-hüccet-i şerîyye edâna olunduğu iş bu mahalle şerh virilüb temhîd kılındı.

46 b / II**Numero: 163**

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer-i enverden mezûnen irsâl olunan kâtib Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i
2. Bolu karasından Taşoluk karyesinde vâkı' fî Ahmedin bâbâsı Hâcî Hasan Ağa ibn Emîr Sâlihîn menziline varub cerîde-i şerîyyede
3. muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î-âlî ettikde müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Bahriyenin vakt-i rûşd ve sedâdına
4. değin tesviye-i umûrine kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şerîyye vasî-i mensûbesi vâlidisi zât-ı tarîfî'ş-şerîyye ile maruf 'Âyşe binti Mollâ Yusuf meclis-i
5. makûd-u mezkûrda zikr-i âtî meblağ istidâne ideceğinden li-ecli'l-edâna kıbel-i şeriden vasî nasb ve ta'yîn olunan ebü'l-eb

6. cedd-i merkûm Hâcî Hüseyin Ağa mahzarında Eytâm müdürî Necîb Efendi hâzır olduğı hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî merkûm
7. kızım sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlından huzûr-u şeride bâke iki bin dokuz yüz yedi
8. buçuk gurûş edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemele meblağ-ı mezbûr ile semeni
9. iş bu târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mevûdîne kızım sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mevhubundan vasî merkûm yedinden
10. iştirâ ve kabz eylediğim bir cilâlî koyûn sâati semeninden dahî bin üç yüz sekiz gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden cem'an
11. dört bin iki yüz on beş buçuk gurûş kızım sagîre-i mezbûreye zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ
12. sahîlhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdîki's-şeriyye Yenice Felâkeddîn karyesi sâkinlerinden medyûne-i
13. mezbûrenin bâbâsı merkûm Mollâ Yusuf bin Hâcî Mehmed nâm kimesne meclis-i makûd-u mezkûrda
14. vasî mezbûr mahzarında medyûne-i mezbûre hâzıra olduğı hâlde takrîr-i kelâm ider kî makarr-ı medyûne-i
15. mezbûrenin kızı sagîre-i mezbûreye mizzeminde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u
16. mezkûr dört bin iki yüz on beş buçuk gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl
17. kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şeriyye ile kefil-i bi'l-mâl ve zâminim dedikte gıbbe't-tasdîki's-şeriyye
18. vâkı' hâl kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb
19. 'alî vukûa inhâ ve takrîr temeğin mâ vakı' bi't-taleb ketb olundu. Fî 15 Muharrem sene 96
20. Şuhûdü'l-hâl

Karye-i merkûme Muhtârî Elhâc İsmâil Ağa Efendi, Yine karyeden Hâcıoğlu Mehmed,

Gürcüler karyesinden Hâcî Sâlih Ağa, Debbâğlar mahallesinden On sekiz oğlu Abdurrahman Efendi, Muhzır Hasan Ağa

47 a / I

Numero: 164

Fî 14 Muharrem sene 311 târîhinde te'diye olunmuşdur

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'-i enverden mezûnen irsâl olunan kâtib Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i
2. Bolu karasından Taş oluk karyesinde vakı' fî Ahmedin bâbâsı Elhâc Hüseyin Ağa ibn Emîr Sâlihın menziline varub ceride-i şer'iyede muharerü'l-esâmi müslimîn
3. huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i 'âlî ettikde merkûm Elhâc Hüseyin Ağa meclis-i makûd-u mezkûrda müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i sagîre kızı Bahriyenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin
4. tesviye-i umûrine kıbel-i şeriden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîsi vâlidesi zât-i tarîfi's-şeriyye ile maruf bâisetü'l-kitâb 'Âyşe binti Mollâ Yusuf mahzarında Eytâm müdürî
5. Necîb Efendi hâzır olduğı hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-i mezbûre sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlında huzûr-u şer'ide

6. bâke bin dört yüz yetmiş dört gurûş edâna ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve istikrâz ve ahz u kabz itmemle meblağ-ı mezbûr ile semeni iş bu
7. târîhden üç sene temâmına değin müeccel ve mevûdîne sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mevhubundan vasî mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cilâlî koyun sâati
8. semeninden dahî altı yüz altmış üç gurûş kî cihet-i mezkûriyetinden cem'an iki bin yüz otuz yedi gurûş sagîre-i mezbûreye zimmetimde vâcibü'l edâ ve lâzımü'l-kazâ
9. sahîhen deynimdir dedikte gıbbe't-tasdikî's-şerîyye karye muhtârı elhâc İsmâil Efendi ibn İbrâhîm nâm kimesne meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vasî-i mezbûre mahzarında
10. medyûn-u merkûm hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm ider kî makarr-ı medyûn-u merkûmun sagîre-i mezbûreye zimmetimde edâsı vâcibü'd-deyn olan meblağ-ı mecmû'-u mezkûr
11. iki bin yüz otuz yedi gurûş deyninin edâsına tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i ile kefil-i bi'l-mâl ve zâminim dedikte gıbbe't-
12. tasdikî's-şerîyye vâkı' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb 'alî vukû'a inhâ ve takrîr
13. etmeğin mâ vakı' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l-hâmis 'aşer min şehr-i muharrermü'l-harâm sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
14. Şuhûdü'l-hâl

Karyeden Hâcî oğlu Mehmed, Gürcüler karyesinden Hâcî Sâlih Ağa, Yenice Felâkeddîn karyesinden Mollâ Yusuf, Debbâğlar mahallesinden Onsekiz oğlu Abdurrahman Efendi, Muhzır Hasan Ağa Muhâcir Cuma'eddîn ve gayr-ı hûm

47 a / II

Numero: 1165

1. Husûs-i âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr içün savb-ı şer'-i enverden me'zûnen irsâl olunan Kâtib Nûri Efendi ibn Sâib Efendi medîne-i Bolu karasından Taşoluk karyesinde
2. vakı' fi Ahmedin bâbâsı Elhâc Hüseyin Ağa ibn Emîr Sâlihîh menziline varub cerîde-i şer'îyyede muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î 'alî ettikte müteveffâ-yı merkûmun
3. sulbiye-i sagîre kızı Bahriyenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâlını ahz u kabz erbâh
4. ve istirbâha kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf sadâkat ve istikâmetle mevsûf vesâyet-i 'uhdesinden
5. gelmeğe her vechile kâdire idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î mütehakkık olmağın kıbel-i şer'î şerîfden dahî sagîre-i mezbûrenin
6. vâlidesi zât-ı ta'rîfi's-şerîyye ile ma'ruf bâisetü'l-vesika 'Âyşe binti Mollâ Yusuf nâm Hâtûn vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi
7. kabul ve hıdmet-i lâzımesini edâna taahhüd ve iltizâm eyledi dedikte gıbbe't-tasdikî's-şer'îyye vasî-i mezbûre 'Âyşe Hâtûn meclis-i ma'kûd-u mezkûrda takrîr-i
8. kelâm ve ifâde-i ani'l-merâm ider kî vasîsi olduğum kızım sagîre-i mezbûrenin aslâ mâlî olmayub nafaka ve kisveye eşit ihtiyâc ile muhtâc olmağla sagîre-i
9. mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedâneleri nemâsiyla kezâlık bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl bâ-tapu mutasarrıf olduğu târlâsı
10. hâsılâtından kadar ma'rûf nafaka meblağ farz ve takdîr buyrulmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte gıbbe't-tasdikî's-şerîyye hâl-i mukarr-ı mezbûrenin
11. sebt ve beyân eylediği üzere olduğu ve zikr âtî meblağ kadar ma'rûf idüğü zeyl-i kitâb-ı müstatâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î

12. mütehakkık olmağın kibel-i şer'-i şerîfden dahî sagîre-i mezbûrenin bâbâsı müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs mâl-ı müstedânesi nemâsından kırk gurûş
13. ve târlâsı hâsılâtından yigirmi gurûş cem'an altmış gurûş iş bu târîh-i kitabdan şehriye meblağ farz ve takdîr buyrulub meblağ-ı ma'rûz-u
14. mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i
15. mezbûrenin mâl-ı müstedânesi nemâsıyla târlâsı hâsılâtına rücû'a vasî-i mezbûre 'Âyşe Hâtûna izn verilmeğın gıbbe't-tasdîki's-şer'iyye
16. vâkı' hâl-i kâtib mumâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'en meb'ûs-u ümenâ-i şer' ile meclis-i şer'e gelüb 'alî-vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vakı' bi't-taleb
17. ketb olundu fî'l-yevmü'l-hâmis 'aşer min şehr-i muharrermü'l-harâm sene site ve tis'in ve mieteyn ve elf
18. Şuhûdü'l-hâl

Karye muhtârı elhâc İsmâil Efendi, Yine karyeden Hâcî oğlu Mehmed, Gürcülerden Elhâc Sâlih Ağa, Yenice Felâkeddîn karyesinden Mollâ Yusuf, Debbâğlar mahallesinden on sekiz oğlu Abdurrahman Efendi, Muhzır Hasân Ağa ve gayr-ı hûm

47 a / III

Numero: 166

1. Medîne-i Boluda Karamanlı mahallesi sâkinlerinden iken bumdan akdem vefât iden MARCARCI?oğlu zevcesi 'Ârife binti 'Abdullah nâm Hâtûnun verâset-i
2. zevce-i metrûku Mustafa bin 'Abdullah ile sadriye-i kebîre kızı 'Âyşe ve sadriye-i kebîr oğlu 'Abdullah münhasıra olduğı bi'l-ihbâr
3. inde's-şer'-i Enver zâhir ve nümâyân oldukdan mesele-i mirâsımızı bi-hükmi'l-ferâiz dört sehmden olub sihâm-ı mezkûrdan
4. bir sehm zevce-i merkûm Mustafaya ve bir sihâm binti mezbûre 'Âyşeye ve iki sihâmdahî ibn-i merkûm 'Abdullah isâbet-i mütehakkık ettikten sonra zât-ı
5. zât-ı ta'rîfi's-şer'iyye ile ma'ruf bâisetü'l-vesika binti mezbûre 'Âyşe Hâtûn Medîne-i mezkûrda meclis temeyyüzünde ma'kûd-u meclis-i şer'iiyyemizde
6. medîne-i mezbûre nevâhisinden Gökçesu nâhiyesine tâbi' 'Arab karyesi ahâlisinden Mustioğlu Mollâ Ahmed bin Mustafa nâm kimesne
7. mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mevrûsumuz vâlidem müteveffâ-yı mezbûre 'Ârife Hâtûnun ile'l-fevt ve mâlike ve mutasarrıfe olduğı
8. Devrek nâhiyesine tâbi' Kuru Meşe karyesinde vâkı' etrâf-ı erba'ası yol ve Mısırlı Mehmed bin 'Abdullah ve Hâcî Bekir bin 'Abdullah
9. Mahdûd tahmînen iki evlek mikdârı mülk-ü menzil 'arasında olan bir sihâm-ı mezkûr bir sehm hissemle ve Erzlalioglu
10. câmi-i şerîfi vakf-ı müstakilatından olub mârrü'z-zikr Kuru Meşe karyesi hudûd-ı dâhilinde vâkı' lede'l-ahâli ve'l-hayrât
11. malûmu'l-hudûd on iki kıt'ada kırk dönüm mikdârı târlâlardan olan yigirmi dönüm hissem mahallinde vâzı'ü'l-yed olanlarda huzûr-u hükm-ü şer'iyyede
12. gelüb da'va ve ahz ve istikrâz ve bâ rey sâhib-i arz semen ve bedel-i mâllarıyla tâlebine bey' ve ferağa ve semen ve bedellerini ahz u kabza
13. ve makbûzunu bâke-i irsâle ve isâle ve Husûs-i mezkûrlar ve mütevakkıf olduğı umûrun küllisine vekâlet-i 'âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye

14. ile iş bu merkûm Mollâ Ahmedi tarafımdan vekîl ve nâib nasb ve ta'yîn eylediğimden ol dahî ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi
15. kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ-yenbağî edâya taahhüd ve iltizâm eyledi dedikte gıbbe't-tasdîki'ş-şerıyye mâ vakı' bi't-taleb ketb olundu. Mim fi 10 Rebi'ü'l-Evvel sene 96
16. Suhûdü'l-hâl

'Arab karyesinden 'Arab oğlu Hacı 'Alî ibn Mustafa, Taşçılar karyesinden oğlu Ahmed ve Mustafa

47 b / I

Numero: 167

1. Ma'rûz-u dâiyyeleridir ki
2. Medîne-i Boluya tâbi' Yozgât karyesi ahâlisinden ber-vech-i âtî verâset iddi'â eyliyân bâisetü'l-il'âm İbrâhîm bin İbrâhîm nâm kimesne medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde
3. ma'kûd-u meclis-i şerıyyemizde yine medîne-i mezkûreye tâbi' Demirciler karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hamzaoğlu Abdurrahman bin Mehmed bin Abdullahın
4. zâhirden vâris-i mevrûse ve ma'rûfesi olmamağın bi'l-cümle terekesi ber-mûceb nizâm-ı seniyye Beytü'l-mâla 'âid ve râci'ü't-tarîkine binâen beytü'l-mâl mezkûriyeti mutasarrifât memû-
5. riyyetinden hâlâ Bolu mâl muhâsebecisi ref'etlü Mehmed Tâhir Efendinin rey ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'-i şerîfle tahrîr ve terkîm ve beytü'l-mâl sandığına acil teslîm iade-i tereke-i
6. müteveffâ-yı merkûmu defter-i kassâm vechile kaziye-i memûr Efendi mumâ ileyh tarafeynden vekîl-i meclis-i şer'isi mahzarbaş Karaçâyır mahallesinden Hüseyin Ağa ibn Hüseyin muvâ cehesinde
7. müteveffâ-yı merkûm 'Abdurrahmanın vâlidesi Şerîfe Hâtûn benim vâlidem Fâtmanın bâbâsı Hüseyin ile 'li-eb er karındâşları olub bâbâları ismi 'Abdurrahman
8. dedeleri ismi 'Abdullah ve vâlideleri ismi Fâtma binti Mehmed ve Mustafa Râşidi mezkûr Yozgât karyesi olub bu cihetle mukırr-ı müteveffâ-yı merkûm 'Abdurrahmanın
9. bin li-ebeveyn halâsının kızı Fâtmanın oğlu zî-rahm cihetinden hasren vârisi ve verâseti ancak bâke münhasıra olub bundan mâ'da vârisi ve terekesine müstehak
10. aher kimesneli olmamağla el-haletü'h-hâzihi bâ ma'rifet-i şer'-i şerîf tahrîr ve memûr Efendi mumâ-ileyhin hasbe'l- me'mûriye memûriyye vazı'ü'l-yed olduğu bâ defter-i ma'rûzât
11. tereke-i müteveffâ-yı merkûmu bi'l-verâse bâke red ve teslîme memûr Efendi mumâ-ileyhle ziyâfetle vekîl-i merkûm Hüseyin Ağayı tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'va ettikde
12. lede's-suâl vekîl-i merkûm Hüseyin Ağa dahî bi'l-vekâle cevâbında müvekkilim memûr Efendi mumâ-ileyhin tereke-i müteveffâ-yı merkûm bi'l-memûriyye vazı'yedini ikrâr
13. mâ'da vâris müdde'âsını inkârına mukarrîn müddeî merkûm İbrâhîm il-ecli'ş-şehâde meclis-i ma'kud-u mezkûranâ huzzâr eylediği zikr olunan Yozgât karyesi
14. ahâlisinden emr Mustafa oğlu 'Abdullah bin Mustafa Katırcıoğlu Hasan bin Hüseyin nâm kimesnelerden eserü'l-iştihâd vafı'ü'l-hakîka müddeî merkûm İbrâhîm bin İbrâhîm
15. müteveffâ-yı merkûm 'Abdurrahmanın vâlidesi Şerîfe Hâtûnun li-ebeveyn er-karındâşı Hüseyinin kızı Fâtmanın oğlu ve bu cihetle zî-rahm cihetden hasren vârisi
16. olub verâseti ancak iş bu merkûm ibrahîme münhasıra ve bundan mâ'da vârisi ve terekesine müstehak aher kimesnesi olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsu

17. bu vech üzere sâhid ve şehâdet dahî ideriz deyü her birinin müttetfîkû'l-hıfz ve'l-hakkın bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şeriyye eyledikleri irâ-yı şehâdet-i
18. şeriyyeleriyle sâbit ve her biri mezkûr Yozgât karyesinin muhtâr-ı evveli 'Alî Bey ibn Emîn ve Pirlî oğlu Mehmed Ağa ibn Mehmed ve Mehmed ibn 'Abdullah
19. ve Eyüboğlu Mehmed bin Hasan ve Mısırlı oğlu 'Alî Bey ibn Mustafa ve hatr-ı dâmâdı İbrâhîm bin Hasandan evvelen bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu
20. yine merkûmundan alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunduktan sonra subût-u verâsetine hükm ü şer'iyye lâ-hakk
21. olmağın mücebinece tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan kefil ve müdde'î vâris merkûm İbrâhîm red ve teslîme müvekkilim memûr Efendi izâfetle
22. vekîl-i merkûm Hüseyin Ağayı tenbîh olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu. Fî 9 Rebi'ü'l-Evvel sene 96

47 b / II

Numero: 168

1. Der devlet-i arz-ı dâiyye kemîneleridir kî Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde merkez livâ olan medîne-i Boluya tabi' Hâcî Beyler karyesi ahâlisi
2. mazbutü'l-esâmi müslimîn bâ mübhem livâ-i mezbûr meclis idâresinde hâlâ Evkâf muhâsebecisi ref'etlî Tevfik Bey Efendi bendeleri hâzır olduğu hâlde
3. ma'mûd-u meclis-i şer'-î 'âlî ma'kûdda her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb bizim sâkin olduğumuz karyeye karîb mahalde câmi-i şerîf
4. olmadığından eyâm-ı şitâ ve sayf salavat ve ibadeti edâ etmekde 'usret ve'l-hayrdan ihtiyârımıza kemâl-i meşakkat olub ikâme-i cem' ve abdes olunmağa eşedd-i
5. ihtiyâc ile muhtâc olduğundan başka karyemiz kebîr ve cemâ'atimiz kesîr emr-i hükmünde olmağla karyemizde vâkı' medîne-i Boluda esbak Evkâf müdürî Ramazan
6. merhûm Edhem Efendi nâm sâhibü'l-hayrın bana ve ihtiyârdan olan mescid-i münîf müceddeden biz ve men'iyle câmi-i şerîf edilerek cümlemizin ihtiyâr
7. ve intihâbımızla medîne-i mezbûre mahallâtından Akmesicid mahallesinin kırkûçuncü hâne ve dördüncü gurrende mukayyed bin iki yüz yetmiş sekiz senesi müteâmidü'l-yevm
8. on sekiz yaşında idüğü defter-i nüfus-u mukayyedi Efendi tarafından bir kıt'a mühûr ilm u haber tezkeresi ve askerce bir ilişiği olmadığı
9. ikinci ordu-yu hümâyûn dördüncü redif alâynın Boludan müretteb birinci tâbur dâiresinden mürûr ve mühûr mazbata mâllarından
10. müstebân iş bu bâ'is-i 'arz-ı 'ubûdiyet Lülfullah Efendi Hafidî Mehmed Efendi ibn Hüsnü Efendi dâiyyeleri ber-vechisi hıdmet-i hitâbetine
11. ta'cîl ve yedine izni hâvî berât-ı celîl-i alîşâna sıdk ve imân buyrulması hakkında der devlet-medâr-ı mülûkâneye 'arz ve i'lâm edilmesi
12. niyâz ve istirhâmımızdır dediklerinde hakîkatü'l-mâl minvâl-i meşrûh üzere olduğu mevsûkû'l- erbâb-ı vukûf ve i'timâr 'alî-tarîki's-şehâde
13. ihbârları ve mumâ-ileyh Mehmed Efendi dâiyyelerinin ceheet-i mezkûre ehliyet ve istihkâk-ı meclis-i ma'kûd-u mezkûrda olunan imtihanıyla zâhir ve nümâyân
14. olmağın sicil-i münîf mezkûr mücerred minbed vazı'ıyla câmi-i şerîf idilüb hıdmet-i hitâbetinin dahî mumâ-ileyh Mehmed Efendi dâiyyeleri 'uhdesinde

15. tevcîh ve izn-i hâvî yedine bir kıt'a berât-ı celîl-i alişân-ı hâkânî inâyet ve ihsânıyla is'âf ve isti'tâf-ı ahâliyetüsâ'ade-i
16. müracaata? ve cenâb-ı zıllullahı şâyân buyurulmak ricâ ve niyâzında bi'l-iltimâs pâye-i serîr a'lâya 'arz ve i'lâm olundu.
17. Bâkî'ül-emr men lehü'l-emr-i fermân ve lütf bî pâyan hazret-i men-lehü'l-emr ve'l-ihsân hurire fî 14 Rebi'ü'l-Evvel sene 96

47 b / III

Numero: 169

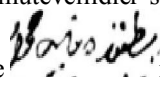
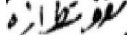
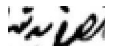
1. Medîne-i Bolu nevâhisinden Sazâk nâhiyesine tâbi' Kındıra karyesi sâkinelerinden ve zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'ârefe Fâtma binti Emîn nâm
2. Hâtûn medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde mâ'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i tahlû'u yine karyeden bâisetü'l-vesika 'İsâ oğlu 'Alî bin 'Abdullah nâm
3. âkil ve bâliğ kimesne tarafından hul'ü'z-zikr tasdik ve kabûle vekîl olduğu usûl-ü şer'iyyesi vechile her biri mahalle ahâlisinden sırren
4. ve 'alâniyet lede't-tezkiye adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan yine karye-i merkûme ahâlisinden Arıkoğlu Hasan bin Mehmed
5. ve Karaoğlu oğlu 'Alî Çavuş bin 'Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit vesubût vekâletine hükm ü şer'iyye lâ-hak olan diğer oğlu
6. Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil merkûm 'Alî üç yüz bir gurûş mehr-i müeccel tesmiyesiyle
7. zevc-i dâhilem olub lakin beynimizde hüsn-i mu'âşeret müyesser olmamağla ben hul'a tâlibe ve mufarakat-ı râğibe olduğum ecilden merkûmun
8. zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u 'aliyye olan üç yüz bir gurûş mehr-i müeccel mezkûr hakkım ile nafaka-i 'iddet ma'lûmem ve me'ûnet
9. süknâm ve bedel-i ma'nâsıyla mâlimdan kefil ve i'tâ ve teslim eylediğim beş yüz gurûş ve bir bâb kutnî ve bir çuka sârik
10. üzerlerine zevcem müvekkil-i merkûm 'Alî ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile iş bu meclis-i şer'ide hul' olduğumda müvekkiline izâfetle
11. vekîl-i merkûm Hüsnü dahi bi'l-vekâle ber vech-i muharrer hal'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-u zevciyyet ve bedel-i hul' medfû'-ı
12. merkûme ve ibtidâ-i zevciyyetimizden iş bu târîh-i hüccete gelinceye değin sâir cemi'-i hukûk-u şer'iyeye müte'allık 'âmir-i de'âvî
13. ve kaffe-i mutâlebâtan müvekkil-i merkûm 'Alînin zimmetini ibra-i 'âmm sahîha-i şer'iyye ile ibrâ ve iskât eylediğimde müvekkiline izâfetle
14. vekîl-i merkûm dahî kezâlik bi'l-vekâle hukûk-ı zevciyyete cemi' hukûk-ı şer'iyyeye müte'allık 'âmir-i de'âvîdan benim zimmetimi ibrâ
15. ve iskât ve her birimiz ber-vech-i muharrer aherin ibrâsını kabûl eyledik dedikde vekîl-i merkûm Hüsnü dahî makarr-ı mezbûrenin
16. sâdire olan bi'l-cümle kelîmât-ı meşrûhası vicâhen bi'l-vekâle mütehakkık ve tasdik etmeğın mâ vakı' bi't-taleb ketb olundu.
17. fi'l-yevmü's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Recebü'l-ferd sene hamse ve tis'in ve mieteyn ve elf
18. Şuhûdü'l-hâl

Mümeyyizden Faziletlü Mollâ Efendi, Mümeyyizden mükerremetlü Tâhir Efendi, Mümeyyizbâş kâtibi Mustafa Bey Efendi, Mahkeme kâtibi Nûri Efendi, Mümeyyiz

ketbesinden Hâfız Ahmed Efendi, Çaharşenbelî ‘Ârif Efendizâde Hasan Efendi ve ‘Asım Efendi, Muhzırbaş Hüseyin Ağa ve gayr-u hum

47 b / IV

Numero: 170

1. Ma‘rûz-u dâiyyeleridir ki
2. Medîne-i Boluda Akpınâr mahallesi ahâlisinden iken bundak akdem vefât iden Şamlıoğlu Elhâc İbrâhîm Ağa ibn Hüseyin bin ‘Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i
3. metrûkesi Rahime binti ‘Abdullah ile mezbûreden mütevellidler sulbiye-i sagîre kızı Derya ve sulbiye-i sagîre oğlu Mehmed ve zevce-i mezbûre mu‘ârefe
4. ve kendüsünden mukaddem fî olan zevcesinden mütevellide sulbiye-i kebîre kızı Rukiye münhasıra olduğu inde’ş-şer-i Enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra
5. zât-ı ta‘rîfî’ş-şeriyye ile ma‘ruf bâ‘isetü’l-i‘lâm binti mezbûre Rukiye medîne-i mezkûrenin temeyyüz vukûfundan ma‘kûd meclis-i şeriyyemizde zât-ı ta‘rîfî’-
6. ş-şeriyye ile ma‘ruf zevce-i mezbûre Rahime Hâtûn nısfından asâleten ve sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlerine
7. kıbel-i şer‘iden vasî nasb ve ta‘yîn olunmağla vesâyeten tarafeynden zikr-i âtî husûsa hilâfet? ve red cevâba vekîl-i mühîm-i şeriyye mahalle merkûme ahâlisinden
8. Osmân oğlu Çarıkcı Mustafa Bey ibn Osmân muvâcehesinde mevrusumuz bâbâm müteveffâ-yı merkûm Hâcî İbrâhîm Bey iki yüz yetmiş dört senesi
9. şehir-i Recebû’l-ferdinin yigirmi birinci günü târihiyle cihâz giderken müstakillen mâlik ve mutasarrıf olduğu arâzilerden sevkinden vâkı’
10. bir taraftan Bacacıoğlu Hâcî Ömer Efendi ibn ‘Abdullah dükkânı ve bir taraftan Çiçekçi? Mehmed torunu Ahmed bin Mustafa dükkânı ve tarafeyn tarîk-i amm ile mahdûd
11. fevkânî ve tahtânî iki bâb etmekçi dükkânının ibkâ idüb nısf-ı diğeri dahî bin iki yüz elli gurûş mefû’ ve makbûz
12. mukâbelesinde vicâhen ve sahîhen bâke bey’ ve temlîk ve sâyi‘an teslîm eylediğinde ben dahî ber-vech-i muharrer istîrâ ve temlîk ve teslîm ve kabz ve kabûl itmemele ol vechile
13. dükkân-ı mahdûd-u mezkûrun nısf-ı sırren benim mâlım ve mülküm olub kimesne tarafından dâhil ta‘rîzi icâb itmemele ile bu def‘a nısf-ı dükkân mahdûdumuz
14. tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olmak müvekkile-i asıl ve vasiye-i zevce-i mezbûre Rahime Hâtûna izâfetle vekîl-i merkûm Mustafa Bey
15. mudâhale ve vazı‘yed ider olmağla suâl olunub mudâhale-i vâkı‘ası men‘ve def‘ olunmak matlumdur deyü dava ettikde vekîl-i merkûm
16. Mustafa Bey dahî müvekkile-i zevce-i mezbûreye izâfetle bi’l-vekâle cevâbında dükkân-ı mahdûd-u mezkûru müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak
17. üzere mudâhale-i vazı‘yedini ikrâr-ı lakin nısf-ı şâyi‘-i müddeiyye-i mezbûrenin sırren mülkü olduğunu inkâr idecek müddeiyye-i mezbûr
18. Rukiye Hâtûn ber minvâl-i muharrer usûl-ü şeriyyesi vechile evvelen karye-i merkûme imâmı Kebâbçioğlu Mehmed Efendi ibn ‘Abdullah bin ‘Abdullah ve muhtâr Mehmed

19. Efendi ibn ‘Abdurrahim bin ‘Abdullahdan bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu yine merkûmândan alenen lede’t-tezkiye adl ve makbûlû’s-şehâde idükleri
20. ihbâr olunan mahalleden Pursaklar? Mehmed Usta bin Ahmed ve Ösenekden Kırkoğlu ‘Abdurrahman bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-nehc-i şeriyye
21. isbât etmeğin mücebince dükkân-ı mahdûd-u mezkûrun nısf-ı müddeiyye-i mezbûre Rukiye Hâtûnun sırren mülkü olup ba‘de’l-yevm müdâhale etmek
22. üzere asıl vasiyye-i zevce-i mezbûre Rahime Hâtûna izâfetle vekil-i merkûm Mustafa Beye tenbîh olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs
23. huzûr-u âliyyelerine i‘lâm olundu. Hurire fî 12 Safer Sene 96

48 a / I

Numero: 171

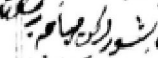
1. Ma‘rûz-u dâiyyeleridir ki
2. Medîne-i Bolu nevâhisinden Gökçesu nâhiyesine tâbi‘ Banâz merkezine muzâf Câdar karyesi ahâlisinden iken bundan bir buçuk sene
3. akdem vefât iden Türkmenoğlu ‘Alî kuzu bin İsmâil bin ‘Abdullahın sulbiye-i kebîre kızları zâtları ma‘rûfeler bâ‘îsetül-i‘lâm
4. Nazîfe ve Fâtma ve Emîne nâm Hâtûn medîne-i mezkûre meclis temeyyüzünde medîne-i Bolunun defter-i hâkânî memûru
5. fütüvvetlü Sa‘id Efendi hâzır olduğu hâlde ma‘kûd-u meclis-i şeriyyemizde zikr-i âtî arâziye vazî‘ü’l-yed olduğu bi’l-ihbâr
6. inde’s-şer‘i mütehakkık olan karye-i merkûme ahâlisinden diğer Tevekkel oğlu Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde bâbımız müteveffâ-yı
7. merkûm Tevekkel oğlu ‘Alî Nûri bâ-tapu müstakillen mutasarrıf olduğu arâzi-i emiriyyeden karye-i merkûmede vâkı‘ Beş pınar târlâ
8. dimekle ‘arîf tarafları yol ve ardıc ile mahdûd bir kıt‘a iki dönüm Harman altı târlâ dimekle ‘arîf tarafları çamlık
9. ve ardıc ile hadd ve bir kıt‘a bir dönüm ve Uzun sârı târlâ dimekle ‘arîf tarafları yol ve Kör ‘Osmân oğlu târlâsı ve çamlık
10. ile mahdûd bir kıt‘a üç dönüm ve Çamlık yanı târlâ dimekle ‘arîf tarafları yol ve ardıcılık ve Tevekkel oğlu Hasan bin İsmâil
11. târlâsıyla mahdûd bir kıt‘a bir dönüm ve Sazlık târlâ dimekle ‘arîf tarafları yol ve ardıcılık ve merkûm Tevekkel oğlu Hasan
12. târlâsıyla mahdûd bir kıt‘a bir dönüm ve Bağçe altı târlâ dimekle ‘arîf tarafları yine merkûm Tevekkel oğlu Hasan ve Kabasakal
13. oğlu ‘Alî târlâsıyla mahdûd bir kıt‘a iki buçuk dönüm diğer Harmanyeri târlânın tarafları yol ve bizim menzilimiz ile mahdûd bir kıt‘a
14. bir dönüm seng-i virân târlânın tarafları yol ve yine Tevekkel oğulları Hasan ve Halîl ve Cebeliler?oğlu diğer Halîl
15. târlâlarıyla mahdûd bir kıt‘a iki dönüm ve Ahırbostân târlâ dimekle ‘arîf tarafları yine Tevekkel oğulları Hasan ve Halîl ve Kabasakal
16. oğlu Alî târlâları ve pınar ile mahdûd bir kıt‘a iki evlek ve Evrân nâm mahalde vâkı‘ Meşe depesi târlâ dimekle
17. ‘arîf tarafları yine merkûm Tevekkel oğlu Hasan ve kör Osmân oğlu Emîn ve diğer Tevekkel oğlu merkûm Halîlin

18. târlâlarıyla mahdûd ahır bir kıt'a iki dönüm kî cem'an on kıt'adan on altı dönüm târlâlarının vefâtından altı ay mukaddem
19. bin gurûş bedel-i müsemâmaya iş bu merkûm diğer Tevekkel oğlu Hüseyine bâ-rey sâhib-i arz-ı ferâğ olmuş ise de
20. lakin bâbâmız müteveffâ-yı merkûm Alî Kuzu yetmiş yaşını mütecâviz-i mütehammili's-su'ûr Hasan ve ihtiyâr olub sulb-i akd-ı
21. ferâğ olunca görüb gözetilmek şartıyla olduğundan ferâğ-ı mezkûr sahîh ve mu'teber olmadığına binâen
22. bâbâmız müteveffâ-yı merkûm Alî Kuzu tayatında bin iki yüz doksan dört senesi Cemaziye'l aherinin yedinci günü meclis-i
23. temeyyüzden nâib-i sâbık faziletli Abdullah Mes'ud Efendi huzûrunda defter-i hâkânî memûriyetinden mürsel tapu kâtibi Efendi hâzır olduğu hâlde
24. ma'kûd-u meclis-i şeriyemizde târlâ-yı mahdûd-u mezkûreyi merkûm diğer Tevekkel oğlu Hüseyinden istirdâd ve da'va eylediğinde merkûm Hüseyin dahî ol târîhde
25. Husûs-i mezkûri bi-temamiha tayi'an ikrâr ve i'tirâf idüb bu vechile târlâ-yı mahdûd-u mezkûrlardan kifâyet ve bâbâmız merkûm Alî
26. Kuzuya red ve teslîm tenbîh-i şeri olunmuş iken merkûm Hüseyin târlâ-yı mahdûd-u mezkûre bi'l-hâletü'h-hâzihi red ve teslîmden ibâ ve imtinâ' ve fuzûlî
27. zabt ve zira'at ider olmağla suâl olunub bâbâmız merkûmun vefâtıyla târlâ-yı mahdûd-u mezkûreler adiyen ve seviyen bize
28. intikal edeceğinden târlâ-yı mahdûd-u mezkûredelerden kifâyet ve bârey sâhib-i arz bize red ve teslim merkûm Hüseyine tenbîh olunmak
29. matlûbumuzdur deyü her biri bi'l-isâle ma'en da'va eylediklerinde lede's-suâl merkûm Hüseyin dahî cevâbında kaziye-i minvâl-i meşrûh üzere
30. olduğunu bi-temamiha tayi'an ve kat'iiyen ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebince merkûm diğer Tevekkel oğlu Hüseyinin târlâ-yı mahdûd-u mezkûrelerden
31. kefil ve bâ-rey sâhib-i arz müdde'iiyyât-ı mezbûrât Nazîfe ve Fâtma ve Emîneden her birine red ve teslîm iktizâ eylediği
32. huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu bâkî'l-emr men-lehü'l-emr fi'l-yevmü't-tas'i aşer min Saferü'l-hayr
33. sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf

48 a / II

Numero: 172

1. Ma'rûz-u dâ'iiyeleridir kî
2. Kastamoni vilâyeti celîlesi dâhilinde Bolu sancağı kazalarından Sevâhil-i Bahr-i Siyâhda Bendereğli kazâsına tabi' Kocâ bölük divânına muzâf Aydınlar? karyesi
3. ahâlisinden iken bundan akdem ber-vech-i âtî katillen fevt olan Saraylı oğlu İsmâil bin Ahmed bin Abdullahın verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Zeyneb binti
4. Hüseyin bin nâm Hâtûn ile sulbiye-i kebîr oğlu Hüseyine münhasıra olduğu usûl-ü şeriiyesi vechile Bolu defter-i hâkânî bâş kâtibi 'Arif Efendi ibn Halîl Ağa
5. ve Evkâf kâtibi Hâfız Durmuş Efendi ibn Durmuş Ağa ve orman koruyucusu Abdülkerim Efendi ibnül'l-hâc Abdullahdan evvel bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu yine merkû

6. mundan ‘alenen lede’-t-tezkiye adl ve makbûlü’ş-şehâde idükleri ihbâr olunan zât-ı mezbûreyi ‘arifler kaza-i mezkûr ve karyesine müftü mahallesi ahâlisinden Akman
7. oğlu Rıza Efendi ibn Yakûb ve kaza-i mezkûre tâbi‘ Kebîr Divânı ahâlisinden Hançerli oğlu Alî bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hısm-ı câhid atîü’l-tezkire
8. dâva-yı sahîha zımnında ber-vech-i şeriyye sâbit ve subût vekâletine hükm-ü şeriyye lâ-hak olduktan sonra zevce-i mezbûre Zeyneb ve ibn merkûm Hüseyinden her biri âtî’l-zikriye taleb ve da‘va ve ahz u kabz ve lede’l-iktizâ sâlih ve ibrâ-yı mütevakkıf olduğu emürün küllisine vekâlet-i ‘âmme-i sahîha-i şeriyye
9. ile vekîl olduğu kaza-i mezkûr reisi müddetli ‘Alî Kuzu Efendinin hatm ve imzâsını hâviye bir kıt‘a verâseti hakkında vekâlet-i sahîha
10. mazmûnu üzere şâhidân-ı mu‘addilât-ı merkûmân Rıza Efendi ve Alî şehâdetleriyle ber-vech-i şeriyye sâbit ve subût vekâletine hükm-ü şeriyye lâ-hak
11. olan kaza-i mezkûr karasından Soğanlı divânı ahâlisinden Karga oğlu Halîl bin İbrâhîm nâm kimesne livâ-i mezkûr merkezi olan
12. Medîne-i Bolu meclis temeyyüz hukûk ve cinâyet-i livaya mahsûs odada ma‘kûd-u meclis-i şer‘î âlî ma‘kûdda katl-i müteveffâ-yı merkûmun
13. kâtilleri olmak üzere ahz ve girift ve meclis-i ma‘kûd-u mezkûre celb ve ihdâr olunan mezkûr Koca bölük divânı ahâlisinden
14. Sandalcıoğlu Hüseyin bin İbrâhîm ve Hasan Paşaoğlu Hasan bin Mehmed nâm şahs-ı der-‘âkil ve bâliğleri muvâcehelerinde bin iki yüz
15. doksandört sene-i şemsiyyesi mah Martın otuzuncu perşembe gecesi müvekkillerim merkûmânın mevrûsları
16. Katil müteveffâ-yı merkûm Sarâyılı oğlu İsmâil zevcesi müvekkil-i mezbûre Zeyneb ile mezkûr Aydınlar karyesine bir çârık mesâfe
17. cehîrâr savt istimâ’ olunur ve kimesnenin mülkü olmayan Çürtetçik pınarı dimekle ‘arîf derede inek
18. kalarak merkûmân Sandalcı oğlu Hüseyin ve Hasan Paşâ oğlu Hasan yedlerinde bulunan biri kurşun ve biri saçma memlû tüfeklerini katil müteveffâ-yı
19. merkûm Sarâyılı oğlu İsmâil arkasından ikinci ma‘en bi’l-ittifak bi gayr-ı hakk ‘amden indehât ettiklerinde derûnundan çıkan
20. kurşun ve saçmalar sağ ve sol kürekleri altına isâbetle darb ve cerh ve bir kıt‘a keşf-i i‘lâmı müellifden müstebân
21. olduğu üzere müzkûr saçmalar vücûdunda kalarak mezkûr kurşun ağzının dudaklarından hurûc altı sâ‘at
22. mürûrunda müteessiren vefât idüb hatta katiller müteveffâ-yı merkûm Saraylı oğlu İsmâil katle’l-vefâtını vech-i muharrer üzere darb
23. ve cerh edilen merkûmân Sandıkçıoğlu Hüseyin ve Hasan Paşa oğlu hasandır deyü takrîr ve katiller merkûmân Sandıkçıoğlu Hüseyin
24. ve Hasan Paşa oğlu Hasan olduğunu ta‘yin ve tahsîs dahî itmekle suâl olunub müceb-i şeriyyesi merkûmân Sandıkçıoğlu
25. Hüseyin ve Hasan Paşa oğlu Hasandan her biri üzerlerine icrâ olunmak matlûbumdur deyü bi’l-vekâle da‘va ettiklerinde lede’s-suâl
26. merkûmân dahî cevâblarında kelilen inkâr edecek müddei vekîl-i merkûm Halîl bi’l-vekâle tasaddî eylediği ber-vech-i muharrer müdde‘âsını

27. isbâtıdan kelilen izhâr-ı ‘acız idüb müvekkillerine izâfetle bi’l-vekâle talebiyle merkûman Sandıkçıoğlu Hüseyin ve Hasan Paşa oğlu
28. Hasandan her birine bi’l-muvâcehe ‘alî vukufu’ş-şeriyye tebeyyün bâliğü’l-âliü’l-âli verilmeğın mücebine müdde’î vekîl-i merkûm Halîl müvekkilleri
29. zevce-i mezbûre Zeyneb ve ibn merkûm Hüseyine izâfetle bi’l-vekâle tasaddî eylediğı da‘va-yı mezkûresiyle bilâ-beyn mu‘ârazadan
30. men‘ olduğı tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-u ‘aliyyelerine i‘lâm olundu bâkîü’l-emr men-lehü’l-emr hurire fi’l-yevmü’t-tas‘i min şehri
31. Rebi‘ü’l-evvel sene sitte ve tis‘in ve mieteyn ve elf

48 a / III

Numero: 173

1. Ma‘rûz-u dâiyyeleridir kî
2. Kastamoni vilâyeti celîlesi dâhilinde Bolu sancağı kazalarından Sevâhil-i Bahr-i siyâhda Bendereğli kazasına muzâf
3. Soğanlı Divânına tâbi‘ Yörük karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem ber-vech-i âfî katîl-i vefât iden
4. Emine binti Ahmed bin Abdullah bin Abdullahın verâset-i sadriye-i kebîre kızı Hava ve sadriye-i sagîre kızı Hadîce
5. ve sadriye-i kebîr oğulları Hüseyin ve Aliye münhasıra olduğı usûl-ü şeriyyesi vechile Bolu defter hâkânî
6. bâş kâtibi ‘Ârif Efendi ibn Halîl Ağa ve Evkâf kâtibi Hâfız Durmuş Efendi ibn Durmuş Ağa
7. ve orman korucusu Abdülkerim Efendi ibnü’l-hac Abdullah nâm mezkûrdan evvelâ bâ-varaka-i mestûre
8. sırren ve ba‘dehu yine merkûmandan ‘alenen lede’t-tezkiye adl ve makbûlü’ş-şehâde idükleri ihbâr olunan
9. zât-ı zevât-ı mezbûretânı ‘arifler kaza-i mezkûr kazasında müftü mahallesini ahâlisinden Akmân oğlu
10. Rıza Efendi ibn Yakûb ve kaza-i mezkûre tâbi‘ Gerede divânı ahâlisinden Hançerli oğlu ‘Alî bin Mustafa
11. nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhidâtü’z-zikrde da‘va-yı sahîha zımnında vech-i şeriyye üzere

48 b / 48 a III’ün devamı

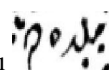
12. sâbit vesubût verâsetlerine hükm-ü şeriyye lâ-hak oldukdan sonra ibn merkûm Alî kendüden bi’l-isâle sagîre-i mezbûre
13. Hadîcenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûrine ve husûsü’z-zikr taleb ve da‘vaya min kîbel-i şeriyye huzûr-vasî olmağın
14. bi’l-vesâye ve binti kebîre-i mezbûre Havva ve ibn kebîr-i merkûm Hüseyinden her biri bi’l-isâle taraflarından zikr-i câlî husûsu taleb ve da‘va
15. ve tevfiğ olduğı umûmun küllisine vekâlet-i amme-i mutlaka-i sahîha-i şeriyye ile vekîl oldukları kaza-i mezkûr nâibi müddetli Alî Kuzu Efendinin
16. hatm ve imzâsını haviye verâsetini muttazammın bir kıt’a vekâlet-i hüccet-i mezmunu üzere şâhidân mu‘addelat Rıza Efendi ve Alî şehâdetleriyle sâbit ve subût
17. vekâletine hükm-ü şeriyye lâ-hak olan mâre’z-zikr Soğanlı deyü anı ahâlisinden Kargâ oğlu Halîl bin İbrâhîm nâm kimesne merkez livâ olan

18. Medîne-i Bolu meclis temeyyüz hukûk ve cinâyet-i livâya mahsûs odada ma'kûd-u meclis-i şer'î âlî ma'kûdda kâtillen müteveffâ-yı mezbûrenin
19. kâtli olmak üzere ahz u girift ve meclis-i ma'kûd-u mezkûrda celb ve ihdâr olunan kaza-i mezkûre tâbi' Yunuslu divânına
20. muzâf Döğüşler karyesi ahâlisinden Kûhistânlı oğlu Mehmed bin Mehmed nâm-ı müşahhâs der-'akl ve balığ muvâcehesinde bin
21. ikiyüz doksân beş senesi şehir-i Recebû'l-ferdinin yigirmi üçüncü günü katille-i müteveffâ-yı mezbûre Emin yakayasında kâin
22. Velîm? cemi'yetimiz gidüb avdetle bundan akdemce muhbûslar hastahânesinde ecel-i mev'ûdiyle fevt olan dâmâdı ve iş bu
23. merkûm Mehmedin karındâşı Ahmedin hânesine uğrayarak kendi hânesine giderken esnâ-yı tarîkde güzergahı olan
24. Taşdağlar? karyesinde savt istimâ' olunur mezkûr Döğüşler karyesine bir sâ'at mesâfe kimesnenin mülkü
25. olmayan Koca mezarlık ormanı nâm mahalden bir kıt'a keşf-i i'lâmı müellifden müstebân olduğu üzere bâşının
26. bir yerine ve sağ buduna sopa ile imüğünü el-ile iş bu merkûm Mehmed ve karındâşı müteveffâ-yı merkûm Ahmed ma'en bi-gayr-ı hakk
27. amden darb ve ihnâk ve kara yere idüb bu vechile mevruse-i mezbûre Emîne mahallesi mezkûrda müteessiren fi'l-mâl fevt
28. olmağla suâl olunub müceb-i şeriyyesi merkûm Mehmed üzerine icrâ olunmak matlûbundur deyü merkûm Mehmedin külliye inkârına mukarrin
29. ber-vech-i meşrûh bi'l-vekâle tasaddi eylediği medde'asını isbâtıdan külliye izhâr-ı acz idüb müvekkillerine izâfetle bi't-taleb
30. merkûm Mehmed bi'l-muvâcehe ber-vech-i şeriyye tahlif olunmağın mücebince müdde'î vekîl-i merkûm müvekkilleri merkûmuna izâfetle
31. bi'l-vekâle tasaddi eylediği da'va-yı mezkûresiyle merkûm Mehmed bilâ-beyne mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs
32. huzûr-u 'aliyyelerine i'lâm olundu Bâkû'l-emr mentehû'l-emr hurire fi'l-yevmü't-tas'î min şehri Rebi'ü'l-evvel sene sitte ve tis'in ve mieteyn ve elf

48 b / I

Numero: 174

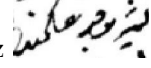
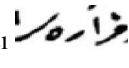
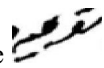
1. Der devlet-mekîne arz-ı dâ'iyye kemîneleridir kî Nezâret-i evkâf-ı hümayûn-u mülûkâneye mülhakk Evkâfdan Kastamonî vilâyet-i celîlesi
2. dâhilinde Medîne-i Boluya tâbi' Karaağaç karyesinde vâkı' Şarabdâr Osmân Bey câmi-i şerîf vakfından olmak üzere vazîfe-i
3. mu'ayyne ile cihetinin nısf-ı hissesine Kâmil Efendi ibn Mustafa ve nısfından sülân hüssesine Mehmed Akif ve Mehmed Necîb
4. Efendi ibn Mehmed Necîb Efendi ve diğer nısfından sâlis hissesine Said Hâfız Ahmed Efendi İbn Seyyid Ârif
5. âlîşân mutasarrıflar iken mûmâ ileyimden Mürsel Efendi sülbiyye-i kebîr evlâdları İbrahim ve Mehmed ve Abdullahın şerîkleri? ve Ârif
6. Efendi dahî bilâ-veled bundan akdem bir birini müte'âkîb vefât idüb yedleri mâl-ı ve hıdmet-i lâzımleri

7. ve evlâd-ı merkûmun İbrâhîm ve Mehmed ve Abdullahdan her biri ve hıdmet-i vaz'a nâ-ehl bulunmuş oldukları ve mumâ-ileyh Mehmed Necîb Efendi dahî
8. ve ihtiyâr ve 'azâ 'adîmü'l-iktidâr olduğunu Medîne-i mezkûrede meclis idâre-i livâya mahsûs odada evkâf muhâsebecisi iffetlü Mehmed Tevfik Bey
9. Efendi bendeleri hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'î âlî ma'kûdda her biri ifâde ve beyân ve müteveffâ-yı mumâ-ileyh Kâmil Efendinin nısf-ı hisse-i
10. mahallesini evlâdları merkûmun İbrâhîm ve Mehmed ve Abdullah ve mutasarrıf mumâ-ileyh Mehmed Necîb Efendi dahî nısfdan sülüs hissesini her biri bi'l-rızâ kefil ve
11. elyevm câmi-i şerîf-i mezkûrda bi'n-nefs hıdmed-i va'az bilâ kusûr bulunan müştarekleri diğer nısfdan sülüs hisse-i merkûmu
12. iş bu bâis-i arz-ı 'ubudiyet mumâ-ileyh Seyid Hâfız Ahmed Efendi dâ'ıyyelerinin yedine teslim mecânen kasr-ı yed ve nısfdan sülüs hisse-i kadîresine
13. ilhaken uhdesinde tevcih-i husûsunu derbâr mu'addelet-kârara 'arz ve i'lâm olunmasını istihâm eylemişler olduklarını mumâ-ileyh Hâfız Ahmed
14. Efendi dâ'ıyyeleri meclis-i ma'kûd-u mezkûrda lede'l-imtihan hıdmet-i va'az ahâlîde ve istihkâkı 'ulemâ-yı hâzır zevât
15. safetnümânın ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın ol vechile cihet ve vâ'izlik mezkûre müteveffâ-yı mumâ-ileyh Kâmil Efendinin nısf-ı hissesi
16. evlâdları merkûmunun kıdem-i ehliyetlerinden ve mumâ-ileyh Mehmed Necîb Efendinin nısfından sülüs hissesi vasiyedinden ve müteveffâ-yı
17. mumâ-ileyh Akif Efendinin diğer sülüs hissesi bilâ-veled vefâtı mahlûlünden mumâ-ileyh seyid Hâfız Ahmed Efendi
18. diğer nısfından sülüs hisse-i kadimesine evrâcen vazîfe-i mu'inesiyle şurût töre-i nizâm-ı seniyyeye tevfiân ahiresine tevcih
19. ve yedîne berât-ı şerîf-i âlişânı sıdk ve ihsân buyrulmak ricâsında ve istid'â-yı inâyet eyledikleri
20. 'alâya arz ve ilâm olundu bâkîü'l-emr men lehü'l-emr fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn min şehri rebiü'l-evvel sene sitte
21. ve tis'în ve mi'teyn ve elf

48 b / II

Numero: 175

1. Der-i devlet-mekîne 'arz-ı dâıyyeleri kemîneleridir kî Kastamonî vilâyeti celîlesi dâhilinde merkez livâdan olan medîne-i Boluya tâbî Meşçiler karyesi ahâlisi mazbûtu'l-esâmi müslimîne
2. bâ-cemi'âm livâ-i mezbûr meclis idâresinde hala evkaf muhâsebecisi kıymetlü Tevfik Bey Efendi bendeleri hâzır olduğu hâlde ma'kûd-u meclis-i şer'î âlî ma'kûddan
3. her biri takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'anî'l-merâm idüb bizim sâkini olduğumuz karyeye karîb mahalde câmi'-i şerîf olmadığından imâm eyâm-ı şitâ ve sayfda
4. salavat-ı cümle ve 'ubûdiyeti edâ etmek 'usret ve içimizden ihtiyârımıza kemâl-i meşekkat olub ikâme-i cümle ve 'ubûdiyet olunmağa eşid ihtiyac ile

5. muhtâc olduğumuzda başka karyemiz kebîr ve cemâ'atimiz hakkında olmağla karyemizde vâkı' Pâşa Bey nâsâhubü'l mallârın bana
6. ve ihyâ-kerdesi olan mescid-i münîf mücedden minber va'zıyla câmi'şerîf idilerek cümlemizin ihtiyâr ve intihâbımızla medîne-i
7. mezbûre mahallatından Karamanlı mahallesinin doksân altıncı hâne ve dördüncü gurresinde mukayyed bin iki yüz yetmiş bir senesi mütevelledü'l-yevm yigirmi dört
8. yaşında idüğü ve ismine kur'a isâbet iderek bi'l-imtihân terk olunduğu defter-i nüfûsu mukayyedi Efendi tarafından mevrûd bir kıt'a
9. memhûr ilm-u haber tezkiresi ve kur'a bakâyâsı olmadığı ikinci ordu-yu hümâyûn dördüncü redîf alayının Boludan
10. müretteb birinci tabur dâiresinden mevrûd ve memhûr mazbata me'llerinden müstebân iş bu bâ'iset-i 'arz-ı 'ubûdiyet talebe-i
11. 'ulûmdan Ahmed Efendi ibn 'Arif dâ'iyeleri ber-vech-i nasbı hıdmet-i hitâbetine ta'yin ve yedine izni hâvî berât-ı celîl-i alîşân
12. sıdk ve ihsân buyurulması hakkında ve der-devlet-medâr-ı mülûkâneye arz ve i'lâm edilmesi niyâz ve istihâmımızdır dediklerinde
13. hakîkât-ı hâl minvâl-i meşrûh üzere olduğu mevsûkû'l-kelâm erbâb-ı vukûf ve 'alî-tarîkû's-şehâde
14. ihbârları ve mumâ-ileyh Ahmed Efendi dâ'iyelerinin cihet-i mezkûre ehliyet ve istihkâkı meclis-i ma'kûd-u mezkûrda olunan
15. imtihanından zâhir ve nümâyân olmağın müseccel-i mezkûre müceddeden mnber vaz'ıyla câmi-i şerîf idilüb
16. hıdmet-i hitâbetine dahî mumâ-ileyh Ahmed Efendi dâ'iyeleri 'uhdesinde ve izni hâvî yedine bir kıt'a berât-ı
17. celîl-i işân-ı hâkânî inâyet ve ihsânıyla is'âf ve isti'tâf-ı ahâliye müsa'âde olmağın
18. cenâb-ı zıllullahı şâyân buyrulmak ricâ ve niyâzında bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i a'lâya arz ve i'lâm olundu hurire fî 3 sene 96

48 b III

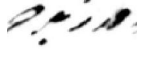
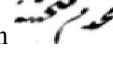
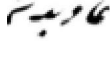
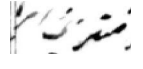
Numero: 175

1. Ma'rûz-u dâ'iyeleridir ki
2. Medîne-i Boluya tâbi' Evrân? karyesi sâkinlerinden olup ikinci ordu-yu hümâyûn sekizinci alâynın
3. birinci tâburun ikinci bölüğün beşinci onbaşının üçüncü neferi iken bundan akdem vefât
4. imam oğlu Mehmed bin Mehmed bin Abdullahın verâset-i zikr olunan Evrân? karyesinde sâkinler zât-ı
5. ta'rîfi's-şerîyye ile ma'ruf zevce-i menkûhe-i metrûkesi Emîne binti Ahmed nâm Hâtûn ile sulbiye-i
6. sagîre kızı Safiye ve sulbiye-i sagîr oğlu Hüseyine münhasıra olduğu ve bunlardan mâ'da
7. vârisi ve terekesine müstehak aheri olmadığı mâre'z-zikr Evrân? karyesi ahâlisinden Emin
8. oğlu Hüseyin bin Mehmed ve Mustafa bin Mehmed nâm mevsûkû'l-kelâm kimsânın medîne-i mezbûre meclis temeyyüzünde

9. ma'kûd-u meclis-i şeriiyemizde alî-tarîki's-şehâde vâkı' olan ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olduğu bi'l-iltimâs
10. huzûr-u 'âliyyelerine i'lâm olundu bâkîü'l-emr mentehû'l-emr hurire fi'l-yevmü't-tas'î 'aşer min Saferü'l-hayr
11. sene site ve tis'in ve mieteyn ve elf

49 a / I

Numero: Yok

1. Karaçâyır mahallesindenm Bostancıoğlu Ahmed Ağa yedinde bulunan mah Rebi'ü'l-ahir sene 80 târîhlü bir kıt'a defter-i hâkânîden
2. Mu'tî tapusunun mücebince Kara de vâkı' tarafları Hacı Mehmed ve Mustafa târlâları ve hendek? ile
3. mahdûd bin kıt'ada iki buçuk dönüm târlâ bundan evvel beş sene mukaddem ahâlisinden ve andan
4. Oğlu Hacı Osmân Ağaya bilâ izin sâhib-i 'arz-ı ferâğ idüb ol dahî ve anı mahallesinden
5. Yemişçi Karabet ferâğ etmiş ise de ferâğ-ı evvelin binâen istirhâm iderim.
6. deyü da'vâsından mecânen fâriğ olub yedinde bulunan atîk senedini Karabet i'ta ve teslîm
7. ve Husûs-i mezkûre müte'allik ve merkûm Hacı Osmân Ağa ve Karabet'in
8. kaydşud fi 15 min zi'l-hicce sene 95

49 a / II

Numero: Yok

1. Medîne-i Boluya tâbi'Alpagût karyesi sâkinlerinden merhûm Çaharşenbeli oğlu Hüseyin Efendinin mahdûmu asâkir-i şâhâne
2. yüz bâşılardan İsmâil Hakkı Efendi ibn Hüseyin Efendi bi def'a doksan beş senesi salat-ı rahîm Boluya gelüb
3. mumâ-ileyh yüzbaşî İsmâil Hakkı Efendi yine ordusu taburuna 'avdet ideceğinden bu tarafda
4. Gölyüzü mahallesi sâkinlerinden Berber Ahmed Usta ibn Sâlih nâm kimesneye cemi' umûr husûsuna ve gerek
5. dört kıt'adan müretteb altı dönüm mikdârı târlâsının zirâ'atına ve gerek âhere fûrûhtuna ve alım sâtım
6. husûsuna merkûm Berber Ahmed Ustayı vekâlet-i mutlakâ-i sahîha-i şeriiye ile vekîl nasb ve ta'yîn
7. Efendi mumâ-ileyhin 'İsa Bey köyünden Çaharşenbeli oğlu Mehmed ibnü'l-hac Hasan nâm
8. kimesne Husûs-i mezkûre nâzır olduğu tescîl iş bu mahalle kayd olunmuş idi fi 13 Muharrem Sene 96

SONUÇ

M. Ö. 3000- 2000 yıllarından itibaren Osmanlı idaresine girene kadar çok farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan Bolu şehri yönetim şekli bakımından 6 devir geçirmiştir. Bizim çalışmamızı kapsayan dönemde (1878–1879) ise Bolu, Kastamonu'ya bağlı bir mutasarrıflık olarak 3. Mutasarrıflık dönemini yaşıyordu.

Araştırmamızda temel kaynak olarak 979 numaralı Bolu şer'iyye sicilini çalıştık. Bu sicili Bolu tarihinin çalışmamış bir dönemine ışık tutmak maksadıyla tercih ettiğimizi daha önce de belirtmiştik. Tezimiz sadece belli bir zaman dilimini (1878- 1879) kapsamasına rağmen, şer'iyye sicilimizdeki mevcut verilerin, XIX. yüzyıl Bolu'sunun sosyal hayatına dair ipuçlarını yakalayabilecek kadar bizi aydınlattığını düşünüyoruz. Nitekim kaynağımız olan Bolu şer'iyye sicilinin transkripsiyonu yapıp değerlendirildikten sonra Bolu'nun XIX. yüzyılın son çeyreğindeki sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı hakkında değerli bilgilere ulaşılmıştır. Bu bilgiler sayesinde araştırdığımız dönem açısından Bolu tarihine önemli katkılar yaptığımız düşüncesindeyiz. Bu katkıları şu şekilde sıralayabiliriz.

1- Öncelikle şer'iyye sicilinin yazıldığı dönemde kullanılan Osmanlıca'nın ne kadar zengin bir dil olduğu anlaşılmıştır. Siciller kayıt altına alınırken kullanılan bu dilin verdiği zengin ifade gücü sayesinde hadiseler açıklanırken ve mekânların tanım ve tasvirleri yapılırken etkili ve aydınlatıcı anlatımlar yapıldığı görülmüştür. İncelediğimiz dönemin bu dil özellikleri sicildeki olay ve mekânları ayrıntılı olarak değerlendirebilmemize fırsat vermiştir.

2- Osmanlı Devleti şer'i hükümlere göre yönetildiğinden incelediğimiz dönemde Bolu'da da başta kadı olmak üzere adli teşkilattaki diğer görevlilerle birlikte şer'i mahkemelerde, şer'i hükümlere uygun yargılamalar yapılarak, yargının işleyişinin sağlandığını görülmüştür.

3- Bolu'daki şer'iyye mahkemelerinde merkezle kadı arasında yapılan bütün yazışmaların veya kadıya taşınan her meselenin İstanbul ve taşrada da yapıldığı gibi şer'iyye defterlerine kayıt edildiği görülmüştür.

4- Sicilimizdeki belgelerin çeşitliliğine baktığımızda ağırlıklı olarak, kadı tarafından kaleme alınan belgelerin yoğunluğu bize Bolu'da XIX. yüzyılda bütün

fonksiyonlarıyla kadılık kurumunun işlevini yerine getirdiğini ve Tanzimat dönemindeki köklü değişikliklere rağmen şer'iyeye mahkemelerinin önemini muhafaza ettiğini göstermiştir.

5- Ayrıca yargıda görev alan memurlar incelenerek Bolu'da bu görevlilerin mahkemedeki ve toplumdaki yer ve önemleri gösterilmiştir.

6- Şuhudü'l- hâl müessesesinin de incelediğimiz dönem Bolu'sunda halen devam ettiği ve bu grubun Bolu'nun ileri gelen eşrafından ve devlet görevlilerinden oluştuğu anlaşılmıştır.

7- Şer'iyeye sicillerinin tarihi gelişimi ve nasıl tutulduğu incelenerek üzerinde çalıştığımız kaynağımızın nasıl oluşturulduğu ortaya konulmuştur. Genel şer'iyeye sicili karakteri Bolu'dakilerle karşılaştırılmış ve sicilimizin o dönemin bütün özelliklerini taşıdığı görülmüştür.

8- Kaynağımız olan şer'iyeye sicilinin Bolu'nun sosyal ekonomik ve kültürel yapısını ayrıntılı olarak ortaya koyduğu tespit edilmiştir.

9- Bolu'nun XIX. yüzyılın son çeyreğindeki yöneticileri hakkında bilgilere ve o dönemde görev yapan mutasarrıfların isimlerine ulaşılmıştır. Yine Bolu'daki diğer devlet görevlileri tek tek ele alınarak bu görevlilerin yönetimdeki fonksiyonları ve toplumdaki önemleri gözler önüne serilmiştir.

10- Özellikle sicilimizde sıkça rastladığımız Eytam Müdürü, Defter-i hakânî, muhtar ve imam üzerinde ayrıntılı durularak Bolu'da halkın bu görevlilerle olan münasebeti ortaya çıkarılmıştır.

11- Sicilimizin büyük bir kısmını oluşturan tereke kayıtları ölen kişilerden miras kalan mallarının kayıt altına alındığı resmi belgeler olduğundan bize Bolu'nun XIX. Yüzyılın son çeyreğindeki sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına ışık tutacak bilgiler vermiştir. Sicilimizde bu terekelerin yoğun oluşu Bolu'nun sosyal tarihi ve şehir tarihi açısından çok önemli bilgilere ulaşmamızı sağlamıştır.

12- İncelediğimiz dönemde Bolu sancağına bağlı olup da mahkemeye herhangi bir davası intikal eden bütün yerleşim birimleri ve halkın ikamet ettiği o dönemin mahalleleri tespit edilmiştir. Bunlardan bugüne kadar varlığını ve adını muhafaza edenler belirtilmiştir.

13- XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin girdiği yoğun savaş döneminden dolayı devletin her karış toprağının etkilenmesi gibi, Bolu'da etki altında kalmış, kısa

ve uzun vadede savaşların neden olduğu büyük göç dalgaları sebebiyle, kentin sosyal yapısı çehre değiştirmiştir. Balkanlardan, Kafkasya'dan ve Karadeniz'den Bolu'ya ve tüm Osmanlı topraklarına gerçekleşen bu göçlere rağmen, Ermeniler ve Rumlar'da dâhil olmak üzere bütün unsurların Bolu'da barış içinde iç içe yaşadıkları tespit edilmiştir.

14- Ayrıca şehir ve köy hayatının bütün koşulları tek tek irdelenerek, cami, pazar, çarşı, vakıf vb. sosyal müesseselerin toplum hayatına katkıları, etkileri ve rolleri ele alınmıştır.

15- Bolu'daki devlet kurumlarının çeşitliliği tahlil edilmiştir. Eğitim- öğretim kurumlarından, bahsi geçenler değerlendirilmiş, Batı tarzı eğitim kurumlarının Bolu'da da yaygınlaşmaya başladığı tespit edilmiştir.

16- Sicilimizde adı geçen şahısların unvan ve lakaplarından hareketle Bolu'da sosyal tabakalaşma konusunda o dönemin özellikleri görülmeye çalışılmış ve XIX. yüzyılın sonlarında Bolu'da toplumun ileri gelen aileleri tespit edilmiştir. Bazı unvan ve lakapların ve aile isimlerinin hala günümüzde yaşadığı tespit edilmiştir.

17- Tereke kayıtlarından halkın o dönemde kullandığı giyim, uyku ve dokuma ürünleri incelenerek, Osmanlı özelliklerini aynen yansıttığı ve Bolu'nun da XIX. yüzyıl Avrupa'sından etkilendiği görülmüştür. Konu ile ilgili tablolar tahlil edilerek Bolu halkının giyim alışkanlıkları ve refah düzeyi anlaşılmaya çalışılmıştır.

18- Bolu'da halkın genellikle tarım ve hayvancılıkla geçindiği anlaşılmaktadır. Tereke kayıtlarından elde edilen bilgilerle tarımda kullanılan araç ve gereçler tespit edilerek o dönemde Bolu'daki tarım yapma koşulları ve modern tarım gereçlerinin henüz kullanılmadığı görülmüştür. Yine beslenen hayvanlar tespit edilmiş büyükbaş hayvancılık ön planda olmak üzere küçükbaş ve kümes hayvancılığının da geçim kaynaklarının başında olduğu görülmüştür.

19- Bolu'da halkın, başta tarım ve hayvancılık olmak üzere tereke kayıtlarında elde edilen bilgilerden dericilik, dokumacılık ve kerestecilikle geçimlerini sağladıkları görülmüştür.

20- Yine aile hayatı, çok eşlilik, çocuk sayısı açısından Bolu ailesinin karakteristik özellikleri analiz edilerek, Bolu'da evlilik öncesi ve sonrası uygulamalar göz önüne serilmiştir.

21- XIX. yüzyılda Bolu'da kadınların da erkekler kadar boşanmayı talep edebildiği boşanma ve ölüm sonrasında kadınların ve çocukların haklarının devletin koyduğu kurallar ve kurumlarla güvence altına alındığı görülmüştür.

22- Miras paylaşımı ile ilgili tereke kayıtlarından Bolu'da İslam hukukuna uygun bir şekilde mirasın paylaşıldığını ve mirasa konu olan malların çeşitliliğini ortaya koyduk. Mirasa konu olan mallardan hareketle de ekonomik gücün toplumun hangi kesiminde odaklandığı gösterilmiştir.

23- Miras kayıtlarına bakarak tespit edilen mutfak malzemeleriyle de Bolu'da XIX. yüzyılın mutfak ve yemek kültürü, kullanılan araç gereçler, beslenme şekli, gıda ürünleri, pişirme araçları gözler önüne serilmiştir.

24- Evlerde kullanıldığını tespit ettiğimiz dokuma ürünlerinin yoğunluğu ve çeşitliliği de bize evlerde ekonomiye katkı yapmak maksadıyla bireysel dokuma üretiminin yapıldığını ve uyku ile ilgili eşyaların ev sahibinin malları arasında önemli yer tuttuğunu göstermektedir.

25- Tereke kayıtlarında rastlanan değerli eşyalar silah ve para çeşitleri de Bolu'da o dönemde insanların ekonomik gücünü, Avrupadan gelen batı kültürünün insanlar üzerindeki etkisini ve silaha duyulan ihtiyaç veya ilginin düzeyini o dönemde kullanılan ve geçerli olan para ve ziynet eşyalarını tespit edebilmemizi sağlamıştır.

Ayrıca sicilimizin tümü incelendikten sonra siyasi tarihe katkı yapabileceğimiz bilgiler içermediği tespit edilmiştir. Şipka Balkanı Muharebesi ve Kırım Muharebesi'nin başka konular içinde sadece isimleriyle geçmekte olduğu görülmüştür. Sadece XIX. yüzyıldaki savaşlarda kayıp olan insanlar dolayısıyla savaşların sosyal hayata etkileri araştırılabilmektedir.

Sicilimizin bize verdiği bilgiler bunlarla sınırlı olmayıp iktisat tarihi açısından çok değerli bilgiler içermektedir. Örneğin miras paylaşımı ile ilgili terekelerde her çeşit mala biçilen fiyatlar veya o dönemdeki piyasa değerleri belirtilmiştir. Fakat bu ayrı ve kapsamlı bir araştırma alanı olduğundan bu konu üzerine yoğunlaşmamıştır. Kişilerin o dönemdeki servet dağılımının da tespit edilebileceği veriler mevcut olmasına karşın söylediğimiz gibi ancak sicilin ekonomik perspektiften değerlendirilmesi ile mümkün olacak çalışmalardır.

Sicilimizde değerdendirilebilecek birçok nokta daha bulunmasına karşın biz çalışmamızı mahalli tarih yaklaşımıyla hazırladık ve çalışmamızın XIX. yüzyılın son çeyreğinde Bolu'daki sosyal yaşama büyük katkıları yapacağı inancındayız.

EKLER

[illegible][illegible][illegible]

۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹
 ۵۳۰
 ۵۳۱
 ۵۳۲
 ۵۳۳
 ۵۳۴
 ۵۳۵
 ۵۳۶
 ۵۳۷
 ۵۳۸

[illegible][illegible][illegible]

KAYNAKÇA

- ABACI, Nurcan**, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17.Yüzyıl)*, : Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001.
- AFYONCU, Erhan- AHISKAL, Recep**, “Kâtip”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.XXV, İstanbul: TDV Yayınları, 1992.
- AKDAĞ, Mustafa**, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, İstanbul: Cem Yayınları, 1995.
- _____, **Mustafa**, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celali İsyanları*, İstanbul: Cem Yayınevi, 1995.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet**, *Şer'iyeye Sicilleri I (Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler)*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1988.
- _____, **Ahmet**, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, İstanbul: OSAV, 1996.
- _____, **Ahmet**, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki tahlilleri*, İstanbul: Fey Vakfı Yayınları, 1990.
- AKTAN, Ali**, “XVII: Yüzyıl Başlarında, Kadı Sicillerine Göre Kayseri’de Evlenme ve Boşanmaya İlişkin Uygulamalar”, *IV. Kayseri Ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Tarih Araştırmaları Merkezi Yay., 2003, ss. 21- 40.
- ARTAN, Tülay**, “Terekeler Işığında 18. Yüzyıl Ortasında Eyüp’te Yaşam Tarzı ve Standartlarına Bir Bakış Orta Halliliğin Aynası”, *18. Yüzyıl Kadı sicilleri Işığında Eyüp’te Sosyal Yaşam*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., 1998.
- AYVERDİ, İlhan**, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük 1- 2- 3*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 2006.
- BAYINDIR, Abdülaziz**, “Osmanlı’da Yargının İşleyişi”, *Yeni Türkiye*, Sayı 31, (Ocak- Şubat 2000), ss. 667- 685.
- Bolu Şer’iyye Sicili**, 979 Numaralı Defter.
- CANSEVER, Turgut**, “Osmanlı Evi”, *Yeni Türkiye*, sayı 34 (Temmuz- Ağustos 2000), ss. 475- 483.
- CEZAR, Yavuz**, “18. Yüzyılda Eyüp’te Para ve Kredi Konuları Üzerine

- Gözlemler”, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp’te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay. , 1998, ss. 15- 32.
- CİN, Halil**, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay.,1988.
- _____, **Halil**, *Hukukumuzda Boşanma*, Konya: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., 1988.
- _____, **Halil- AKGÜNDÜZ; Ahmet**, *Türk- İslam Hukuk Tarihi*, c. I, İstanbul: Timaş Yay. , 1990.
- _____, **Halil- AKGÜNDÜZ; Ahmet**, *Türk- İslâm Hukuk Tarihi*, c.II, İstanbul: Timaş Yay. , 1990.
- ÇADIRCI, Musa**, “Türkiye’de Kaza yönetimi (1840–1876)”, *Belleten*, c. LIII/sayı 206- 208 (Nisan 1989), ss. 237- 257.
- ÇANLI, Mehmet**, “Eytam İdaresi ve Sandıkları (1851- 1926)”, *Türkler*, c. XIV, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, ss.57- 73.
- DARKOT, Besim**, “Bolu”, *Çele Dergisi*, sayı 6 (1963), ss.14- 15.
- DEMİREL, Ömer**, “1700- 1730 Tarihlerinde Ankara’da Ailenin Niceliksel Yapısı”, *Belleten*, c.LIV/sayı 211(Aralık 1990), ss. 945- 961.
- DENİZ, Bekir**, “Osmanlı Dönemi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim, Cicim, Zili, Suma), *Osmanlı*, c. II, Ankara: Yeni Türkiye Yay.1999, s. 395- 409.
- DEVELLIOĞLU, Ferit**, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yay., 1995.
- DOĞAN, İsmail**, *Osmanlı Ailesi –Sosyolojik Bir Yaklaşım-*, Ankara: Yeni Türkiye Yay. , 2001.
- DOĞRU, Halime**, , *XVIII. Yüzyıla Kadar Osmanlı Kentlerinin Sosyal Ve Ekonomik Görüntüsü*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yay. , 1995.
- EMECEN, Feridun**, “Osmanlılarda Yerleşik Hayat: Şehirliler ve Köylüler” *Yeni Türkiye*, Sayı 32, (Mart- Nisan 2000), ss. 364- 370.
- _____, **Feridun**, “Osmanlılar’ da Devlet, Toplum ve Mahkeme”, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp’te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., 1998, ss. 73- 81.
- EKEN, Galip**, “Tanzimat Dönemi Osmanlı Taşrasında Rum Cemaatinin Sosyo-Ekonomik Durumuna Dair Bir Deneme: Tokat Örneği”, *Osmanlı*, c.

- 4,(1999), Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, ss. 351- 363.
- ERCAN, Yavuz**, *Osmanlı Yönetiminde Gayrimüslimler, Kuruluştan Tanzimat'a Kadar Sosyal, Ekonomik ve Hukuki Durumları*, Ankara: Turhan Kitabevi Yay., 2001.
- ERGENÇ, Özer**, XVI. Yüzyılın Sonlarında Bursa, Ankara: T.T.K. Yay. , 2006.
- ERTEN, Hayri**, *Konya Şer'iyye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo- Ekonomik Ve Kültürel Yapısı (XVIII. Yüzyılın İlk Yarı)*, Ankara: T.C.Kültür Bakanlığı Yay., 2001.
- FAROQHİ, Suraiya**, *Osmanlı Kültürü Ve Gündelik Yaşam Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla*, çev. Elif Kılıç, İstanbul:Tarih Vakfı Yurt Yay., Şubat 2002.
- _____, **Suraiya**, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı*, çev. Emine Sonnur Özcan, Ankara: DoğuBatı, 2006.
- FEKETE, Lajos**, , “XVI. Yüzyılda Taşralı Bir Türk Efendi Evi” çev. M. Tayyib Gökbilgin, *Belleten*, c. XLIII/sayı 169–172 (1979), ss. 457- 480.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin**, *İslam ve Osmanlı Anayasa Hukuku Tarihi Açısından Mukayeseli Bir İnceleme*, İstanbul: Beyan Yay., 1996.
- GÖYÜNÇ, Nejat**, “Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı (Tanzimat'a Kadar)”, *Yeni Türkiye*, Sayı 31, (Ocak -Şubat 2000), ss. 430- 441.
- GÜLCAN, Mustafa**, *Konya'da İçtimai ve İktisadi Hayat (1675- 1676)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, , Konya: S. Ü.S.B.E., 1989.
- GÜNDÜZ, Ahmet**, “XVIII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Kayseri'de Aile, Evlilik ve Çocuk Sayıları (1775- 1800)”, *IV. Kayseri Ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Tarih Araştırmaları Merkezi Yay., 2003, ss. 261- 265.
- GÜRTUNA, Sevgi**, “Osmanlı kadınının Giyim Kuşamı”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz- Ağustos 2000), ss. 100- 111.
- HALAÇOĞLU, Yusuf**, *XIV- XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı Ve Sosyal Yapı*, Ankara: T.T.K. Basımevi, 1996.
- HALICI, Nevin**, “Osmanlı Dönemi Mutfağı”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz- Ağustos 2000), ss. 112- 120.
- İNALCIK, Halil**, “Eyüp Sicillerinde Toprak, Köy Ve Köylü”, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, ed. Tülay Artan, İstanbul: Tarih

Vakfı Yurt Yay. , 1998. ss. 9- 14.

_____, **Halil- QUATAERT, Donald (ed.)**, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1600- 1914*, c.II, İstanbul: Eren Yayıncılık, 2004.

KAFESOĞLU, İbrahim, *Türk Milli Kültürü*. İstanbul: Boğaziçi Yay. Nisan 1995.

KARAMAN, Hayrettin, *Anahatlarıyla İslam Hukuku 2*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 1985.

KARPUZ, EMİNE, “AnadoluTürk Mimarisinde Mekân Olarak Mutfak ve Osmanlı Dönemi Örnekleri”, *Osmanlı*, c. X, Ankara: Yeni Türkiye Yay. , ss.457- 463.

KARPUZ, Haşim, “Türk Evi, Osmanlı Evi”, *Yeni Türkiye*, sayı 34, (Temmuz-Ağustos 2000), ss. 484- 489.

KILIÇ, Nermin – KAYAPINAR, Ayşe, KAYA, Bilge, KILIÇ, Fahri, KAYAPINAR, Levent, Bolu Livası 1921- 1925 Senesi Sâlnâmesi (Giriş-Metin- Tıpkıbasım- Dizin), Bolu: Bamer Yay. , 2008.

KINAL, Firuzan, “İlk Çağlarda Bolu”, *Çele Dergisi*, sayı: 4, 1963, s. 2; 13.

KOÇ, Fatma– AYHAN, Fatma, “Eskişehir Geleneksel Kadın Giysileri”, *I. Uluslar arası Düünden Bugüne Eskişehir Sempozyumu, Siyasal, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yay., 2005, ss. 175- 195.

KONRAPA, M. Zekâî, *Bolu Tarihi*, Bolu: Bolu Vilâyet Matbaası, 1960.

KONUKÇU, Enver, “Köroğlu'nun Yaşadığı Asırda Bolu'nun Siyasi Durumu (XVI-XVII. Yüzyıllar)”, *Köroğlu Semineri Bildirileri*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1983, ss. 53- 66.

_____, **Enver**, “Bolu ve Fatihleri”, *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, ss.1- 6.

_____, **Enver**, “İlkçağdan Cumhuriyete Bolu”, *Cumhuriyetin 70. yılında Bolu*, Bolu: Bolu Gazeteciler Cemiyeti, 1988, ss. 7- 24.

_____, **Enver**, , “Bolu Tarihi”, *Bolu 1998 Yıllığı*, Bolu Valiliği, ss. 52- 105.

KUTLU, Ali Haydar, *Bolu Tarihine Kısa bir Bakış*, Bolu: Halk Eğitim Merkezi, Bolu, 1964.

KURT, Abdurrahman, “Osmanlı'da Kadının Sosyo- Ekonomik Konumu”, *Yeni Türkiye*, sayı 32, (Mart- Nisan 2000), ss. 636- .651.

KURT, Yılmaz, *Osmanlıca Dersleri II*, Ankara: Akçağ Yay. , 1999.

- KÜTÜKOĞLU, Mübahat**, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 1994.
- NAGATA, Yuzo**, *Muhsin- zâde Mehmed Paşa ve Âyânlık Müessesesi*, İzmir: Akademi Kitabevi, 1999.
- ORHONLU, Cengiz**, “Bolu”, *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul: T.D.V.Yay., 1992, ss. 277- 278.
- ORTAYLI, İlber**, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahallî İdareleri (1840- 1880)*, Ankara: T.T.K. Basımevi, 2000.
- _____, **İlber**, *Osmanlı Toplumunda Aile*, İstanbul: Pan yayıncılık, Aralık 2001.
- ÖZBİLGİN, Erol**, *Bütün Yönleriyle Osmanlı Âdâb-ı Osmâniyye*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2007.
- ÖZÇELİK, Selehattin**, “XIX. Yüzyıl Türkiye’sinde Köy Ve Kasaba Hayatı Üzerine Gözlemler”, *Osmanlı* c. IV, (1999), ss.119- 131.
- ÖZDEMİR, Rıfat**, “Tokat’ta Ailenin Sosyo- Ekonomik Yapısı (1771- 1810)”, *Belleten*, c. LIV/sayı 211(Aralık 1990), ss. 993- 1052.
- ÖZKAYA, Yücel**, “Köroğlu’nun Tarihi Şahsiyeti”, *Köroğlu Semineri Bildirileri*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1983, ss. 67- 70.
- _____, **Yücel**, “XIX. Yüzyılda Bolu’nun İdari ve Ekonomik Durumuna Genel Bir Bakış”, *Bolu’da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, ss. 7- 12.
- ÖZKÖK, Rüknü**, “Bolu Tarihi”, *Bolu İl Yıllığı 1967*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1968, s.159- 202.
- ÖZLÜ, Zeynel**, “Terekeler Işığında Göynük’te Konutlarda Mekân Düzenlemesi”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 163 (Ağustos 2006), ss.103- 142.
- ÖZTÜRK, Sait**, *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo- Ekonomik Tahlil)*, İstanbul: OSAV, 1994.
- _____, **Said**, “Osmanlı Toplumunda Çok Evliliğin Yeri”, *Yeni Türkiye*, sayı 32 (Mart- Nisan 2000) ss. 652- 655.
- ÖZTÜRK, Mustafa**, “Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, *Belleten*, c. LV/, Sayı 212 (Nisan 1991), T.T.K., ss. 87- 100.
- PAKALIN, M Zeki**, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c. II, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., 1993.

- PAMUK, Şevket**, *Osmanlı- Türkiye İktisadî Tarihi (1500- 1914)*, İstanbul: İletişim, 2007.
- SAKAL, Fahri**, “Osmanlı Ailesinde Kitap”, *Osmanlı*, c. XI, Ankara: Yeni Türkiye Yay.1999, ss. 732- 738.
- SARI, Hüseyin**, “Şer’iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyılda Bolu Sancağının Aile Yapısı ve Kadın”, *Bolu’da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu*, Bolu, 1997, ss.114- 121.
- _____, **Hüseyin**, “XIX. Yüzyıldan Cumhuriyete Bolu Sancağında Ermeniler”, *Bolu’da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslararası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, ss. 15- 20.
- SÜME, Mehmet**, *42 Numaralı Develi Şer’iye Sicili H. 1312- 1313 (M. 1894- 1895)*, Kayseri: E.Ü.S.B.E. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1993.
- ŞAHİN, Özlem**, *9/2 Numaralı Develi Şer’iye Sicili (H.1317- 1321/ M. 1899- 1903) Transkripsiyon ve Değerlendirme*, Kayseri: E.Ü.S.B.E. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2007.
- Şemseddin Sami**, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Kapı Yay. , 2004.
- TABAKOĞLU, Ahmet**, *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul: Dergâh Yay., 1986.
- _____, **Ahmet**, “Osmanlı İçtimai Yapısının Ana Hatları”, *Osmanlı*, c. 4, Ankara: Yeni Türkiye Yay. , 1999, ss. 17- 31.
- TAŞ, Hülya**, *XVII. Yüzyılda Ankara*, Ankara: A.Ü.S.B.E (Yayımlanmamış Doktora Tezi), 2004.
- _____, **Hülya**, *Ankara’nın Bütüncül Tarihine Katkı: XVII. Yüzyılda Ankara*, Ankara: T.T.K. Yay., 2006.
- TAŞ, Kenan Ziya**, “Yaya ve Müsellem Sancağı Olarak Bolu’nun İdari Yapısı”, *Bolu’da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu*, Bolu: AİBÜ Basımevi, 1998, ss. 21- 29.
- _____, **Kenan Ziya – ÖZCOŞAR, İbrahim; GÜNEŞ, Hüseyin H, GÜRHAN, Veysel**, 195 No’lu Mardin Şer’iye Sicili Belge Özetleri ve Mardin, ed. Ahmet Kankal- Kenan Ziya Taş, İstanbul: Mardin Tarihi İhtisas Kütüphanesi Yay. , 2006.
- TAŞCI, Hamza** “İbrikler- Leğenler”, *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, sayı 28 (Haziran 1996), ss. 67- 68.

- TEKİN, Zeki**, “Osmanlılarda Kürk Kullanımı”, *Türkler*, c.10, , Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002,ss. 644- 649.
- TERZİ, Mustafa Zeki**, “Samsun Şer’iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyılda Osmanlı Toplum Hayatı, Müslim- Gayrimüslüm İlişkileri”, *Osmanlı*, c. 4, 1999, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, ss.298- 303.
- TİMUR, Taner**, *Osmanlı Toplumsal Düzeni*, Ankara: İmge Kitabevi, 2001.
- TUŞ, Muhiddin**, “XVI-XIX. Asırlar Arasında Osmanlı’da Kadın ve Aile”, Tarih ve Medeniyet dergisi, sayı 26 (Nisan 1996), ss.12- 17.
- TUTSAK, Sadiye**, “Tereke Kayıtlarına Göre Uşak’ta Sosyal Hayat”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 151, (Ağustos 2004), ss. 105- 125.
- YAKUT, Esra**, “Eskişehir Şer’iyye Sicillerine Göre Evliliğin Sona Ermesi ve Sonuçları”*I. Uluslararası Dünden Bugüne Eskişehir Sempozyumu Siyasal, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., ss. 103- 116.
- YOLALICI, M. Emin**, *XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı’nın Sosyal Ve Ekonomik Yapısı*, Ankara: T.T.K. Yay., 1998.
- YURT ANSİKLOPEDİSİ, (Türkiye İl İ;ı Dünü Bugünü Yarımı)**, c. II, İstanbul, 1982.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Işıl YURTIŞIĞI

Sürekli Adresi : Aktaş Mahallesi Nazlı Sok. 48 Konutlar Devlet Lojmanları, A Blok /2 BOLU

Doğum Yeri Ve Yılı : Gümüşhacıköy/ AMASYA 02.09.1977

Yabancı Dili : İngilizce

İlköğretim : Hamamözü İlköğretim Okulu

Ortaöğretim : Hamamözü Lisesi

Lisans : Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bölümü- 1999